

યુગવીર આચાર્ય

[શાસનપ્રભાવક, પંજાગદેસરી
આચાર્ય શ્રી વિશ્વવલ્લભસુરિય]

ભાગ બીજો

પ્રયોગક:—

પુલચંદ હરિચંદ દોશી

‘મહુવાકર’

ચરિત્રનાયક
 પંજાબીસરી, શાસનપ્રભાવક
 આચાર્ય શ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી મહારાજ.

મુગધીર આચાર્યના વિશેષ સહાયકો.

- ૧૦૦૦) શા પીરજીભાઈ હવાબાઈ કેશરીચંદ
- ૧૦૦૦) શા પોપટભાઈ ગીરધરભાઈ
- ૫૦૧) શ્રીકે માનસભાઈ કરળાવદ ખીકાનેર
- ૫૦૦) શા કાળીદાસ જસરાજ રાધનપુર
- ૧૫૧) શા મીરજીંદ રોસનભાઈ કેશર
- ૧૦૦) શાત્રુપુરનિવાસી દીસામદેન, અમુકમદેન.

દીસામદેન તથા હીસામદેન ચારેના દીસા પ્રમુખ
 કેશર મુનિષી બલવંતચિજીવદ પ્રદાસજી તથા મુનિષી
 જયચિજીવદ પ્રદાસજીની દીસાની ખુશખીમાં

મુગધીર આચાર્યના ચરિત્ર માટે જે જે ગૃહસ્થોએ સહાય
 કરી છે તે મર્ચનો આભાનંદ જેન મમા (મુખર્જી) દાર્જી
 નામના મને છે.

બે બાલ

આચાર્ય પહેલો ભાગ પ્રકાશિત થયા પછી આજે ચારેક
 માસે બીજો ભાગ પ્રકાશિત થાય છે. બીજા ભાગને આટલો
 ધરાના અનેક કારણો છે પણ મુખ્યત્વે કાગળનો પ્રતિબંધ
 શાશ્વ સંબંધી મુશ્કેલીઓ છે. ધણા મિત્રો તથા વાચકોની
 દે તેટલા વિલંબ માટે મને ક્ષમા કરશો.

ii ભાગ માટે આપ સૌએ સંતોષ તથા આનંદ વ્યક્ત કરી
 ચાલતારી વધારી છે. માન્યવર શ્રીયુત મોતીચંદભાઈ ગીરધરલાલ
 ના 'આમુખે' મને વિશેષ પ્રેરણા આપી છે.

iii ભાગની જેટલીક વીગતો શ્રી કૃષ્ણલાલ વર્માના હિન્દી 'આદર્શ'
 ઉપરથી મળી હતી. બીજા ભાગ વિશે મારે જણાવવું જોઈએ કે

ભાગની વીગતો મોકલી આપવા તથા તે માટે જરૂરી સામગ્રી પૂરી
 શરૂદેવના ચુરુભક્ત આચાર્ય વિજયલલિતસૂરિજી તથા આચાર્યશ્રીના

૧ સુરેશ મંત્રી, સમા પંચાસશ્રી સમુદ્રવિજયજીએ ભારે પરિશ્રમ
 છે. જે વિધિવિધિ હકીકતોના પૃષ્ઠોમાંથી આપણા ચરિત્રના પકના જીવન-

માં ઉપસાવવા મેં પ્રયત્ન કર્યો છે. પણ જીવનચરિત્રને અને તે પણ
 ૫ તાબી-તપરથી, સમાજકલ્યાણસાધક, જૈન શાસનપ્રભાવક આચાર્ય-

ની જીવનપ્રતાને આલોખવાની તથા તેઓશ્રીના જ્વલંત, જલ્પ અને
 ૭ થી જીવનને. ન્યાય આપવા; જેટલી શક્તિ મારામાં ક્યાંથી રાંભવે?

૯ મારે જણાવી દેવું જોઈએ કે જ્યારે જ્યારે હું એ પુણ્યોજ્જવળ મહા-
 મના પ્રસંગો વિચારતો સારે સારે મારા હૃદયમાં અવનવી જામિંઓ

જાગતી અને-કાર્ષ્ટિક અગમ્ય શક્તિ મને પ્રેરણા આપી રહી છે એમ
 ૧૧ કહું છે, પરિણામ તો આપ સૌની સેવામાં રજુ થયું છે.

બે બાલ

મુગરીર આચાર્ય પહેલો ભાગ પ્રકાશિત થયા પછી આજે ચારેક વર્ષને લાંબે ગાળે બીજો ભાગ પ્રકાશિત થાય છે. બીજા ભાગને આટલો બધો વિશ્લેષ થવાના અનેક કારણો છે પણ મુખ્યત્વે કામગીરીના પ્રતિબંધ તથા મુદ્દાલાલ સંબંધી મુશ્કેલીઓ છે. ઘણા મિત્રો તથા વાચકોની ધીરજ ખૂટે તેટલા વિશ્લેષ મારે અને લખા કરીશો.

પહેલા ભાગ મારે આપ સૌએ સંતોષ તથા આનંદ વ્યક્ત કરી મારી જવાબદારી વધારી છે. માન્યવર શ્રીયુત મેનીયંદ્રભાઈ ગીરધરલાલ કાપડીયાના 'આમુખે' અને વિશેષ પ્રેરણા આપી છે.

પહેલા ભાગની ઠેકઠીક વીગતો શ્રી કૃષ્ણલાલ વર્માના હિન્દી 'આદર્શ જીવન' ઉપરથી મળી હતી. બીજા ભાગ વિશે મારે જણાવવું જોઈએ કે બીજા ભાગની વીગતો મોકલી આપવા તથા તે મારે જરૂરી સામગ્રી પૂરી પાડવા ગુરુદેવના ગુરુભક્ત આચાર્ય વિજયલક્ષ્મિતસરિશ્ચ તથા આચાર્યશ્રીના અંતેવરતી રહસ્ય મંત્રી સમા પંચ્યાસથી સમુદવિજયજીએ ભારે પરિશ્રમ સેવ્યો છે. જે વિધિવિધ દફતરોના પૃષ્ઠોમાંથી આપણા ચરિત્રનાયકના જીવન પ્રસંગો ઉપસાવવા મેં પ્રયત્ન કર્યો છે. પણ જીવનચરિત્રને અને તે પણ પરમ ત્યાગી-તપસ્વી, સમાજકલ્યાણસાધક, જૈન શાસનપ્રભાવક આચાર્ય-શ્રીની જીવનપ્રજ્ઞાને આલેખવાની તથા તેઓશ્રીના જ્ઞાતંત, બલ્ય અને ક્ષાત્ત જીવનને ન્યાય આપવા જેટલી શક્તિ મારામાં ક્યાંથી સંભવે ? પણ મારે જણાવી દેવું જોઈએ કે જ્યારે જ્યારે દુઃખે પ્રયોજાવળ મદા-માના પ્રસંગો વિચારતો સારે સારે મારા હૃદયમાં અવનતી લાગે છે ત્યારે જીવનની અને કાર્મ અગમ્ય શક્તિ મને પ્રેરણા આપી રહી છે એમ જણાયું છે, પરિણામ તો આપ સૌની સેવામાં રજુ થયું છે.

આર્પણ

જ્ઞાન-બંડારોના પુનરોદ્ધારક, પાટણના શ્રી સંઘના
પ્રાણ, જીન સાહિત્યના મહામૂલો ખજાનાના રક્ષક,
સમયના જાણકાર, ઇતિહાસનાયકના સાચા સલાહ-

દાર, જૈનશાસનના દીપક પ્રદેય પ્રવર્તક

શ્રી કાંતિવિજયજી મહારાજ

આપનાજ શિષ્યની તેજસ્વી

દીપક

આચાર્યશ્રી વિજયમહામસૂરીશ્વરજી

ની

જીવન પ્રમાણે વિગ્રહ તૃણકરણો

આપને ચરણે અર્પણ

ચરણરત્ન

કુલચંદ હરિચંદ દોશી

બે બેલ

યુગવીર આચાર્ય પહેલો ભાગ પ્રકાશિત થયા પછી આજે ચારેક વર્ષને સાંભળે ગાળે ખીજે ભાગ પ્રકાશિત થાય છે. ખીજા ભાગને આટલો બધો વિશ્લેષ થવાના અનેક કારણો છે. પણ મુખ્યત્વે કામગાનો પ્રતિબંધ તથા મુદ્રણાલય સંબંધી મુશ્કેલીઓ છે. ધણી મિત્રો તથા વાચકોની ધીરજ ખૂટે તેટલા વિશ્લેષ માટે મને ક્ષમા કરશો.

પહેલા ભાગ માટે આપ સૌએ સંતોષ તથા આનંદ વ્યક્ત કરી મારી જવાબદારી વધારી છે. માન્યવર શ્રીયુત મોતીચંદભાઈ ગીરધરલાલ કાપડીવાળા 'આમુખે' મને વિશેષ ગ્રેરણા આપી છે.

પહેલા ભાગની કેટલીક વીગતો શ્રી કૃષ્ણલાલ વર્માના હિન્દી 'આદર્શ જીવન' ઉપરથી મળી હતી. ખીજા ભાગ વિશે મારે જણાવવું જોઈએ કે ખીજા ભાગની વીગતો મોકલી આપવા તથા તે માટે જરૂરી સામગ્રી પૂરી પાડવા ગુરુદેવના ગુરુભક્ત આચાર્ય વિજયભલિતસરિજી તથા આચાર્યશ્રીના અંતેવરણી રઢરપ મંત્રી સભા પંચાસશ્રી સમુદ્રવિજયજીએ મારે પરિશ્રમ સેઓ છે. જે વિધવિધ હકીકતોના પૂરોમાંથી આપણા ચરિત્રનાવકના જીવન-પ્રસંગો ઉપસાવવા મેં પ્રયત્ન કર્યો છે. પણ જીવનચરિત્રને અને તે પણ પરમ ત્યાગી-તપસ્વી, સમાજકલ્યાણસાધક, જૈન શાસનપ્રભાવક આચાર્યશ્રીની જીવનપ્રભાને આલેખવાની તથા તેઓશ્રીના જ્વલંત, બલ્ય અને ઉદાત્ત જીવનને ન્યાય આપવા જેટલી શક્તિ મારામાં ક્યાંથી રાંબલે? પણ મારે જણાવી દેવું જોઈએ કે જ્યારે જ્યારે હું એ પ્રયોજનનું મદા-ભાના પ્રસંગો વિચારતો ત્યારે ત્યારે મારા હૃદયમાં અવનવી ઊમિઓ ઉજળતી અને દાર્ઢ અમર્ય શક્તિ મને ગ્રેરણા આપી રહી છે. એમ સાચા ક્યું છે, પરિણામ તો આપ સૌની સેવામાં રળુ થયું છે.

“આત્માનંદ જૈનસભા-મુંબઈ” નિવેદન.

જે પુસ્તકની સાંખ્યા વખતથી રાહ જોવાઈ રહી હતી એ યુગવીર આચાર્ય બા. ર. સ્વયંભૂના હાથમાં મૂકતાં અમેને આનંદ થાય છે. પ્રથમ ભાગમાં શ્રીયુત કુલચંદ હરિચંદ દોશીએ જે રીઠી અને સરસતા તેમજ રસિકતાના દર્શન કરાવ્યા છે એ આમાં પણ વધાર્યું રીતે ઉતરી આવેલાં જોવાશે. પહેલા ભાગમાં જે વાત અધૂરી રહેતી હતી તે આ વાંચતા પૂર્ણતાને વરશે. જે કે જેમના નિમિત્તે આ પુસ્તકો પ્રગટ થયાં છે એ આચાર્ય મહારાજશ્રીની ઉપદેશધારા હજી પણ અરખસિતપણે વહી રહી છે અને દિનપ્રતિદિન સંખ્યાબંધ ભવ્ય જીવોના હૃદયકમળને વિકસર કરી રહી છે એ જોતાં આભામ પણ પૂર્ણ તો ન જ ગણાય.

ન્યાયાંબોનિધિ આચાર્ય મહારાજ શ્રી વિજયાનંદ (આત્મારામજી) શ્રીચરિત્રની શ્વાર્ગારોહણ અર્થે શતાબ્દિ, પૂર્વે જેમ વડોદરા મુકામે જન્મ શતાબ્દિ તથા દિવસના મોટા સમારોહ અને ભરથક કાર્યક્રમપૂર્વક આચાર્યમહારાજ શ્રી વિજયવલ્લભશ્રીચરિત્રની સાનિધ્યમાં ઉજવાઈ હતી તે અનુસાર આ વેળા મુંબઈના મુકામે અન્ય કાર્યક્રમ ઉપરાંત શિક્ષક સંખ્યાની રાચક કાર્યક્રમ સાથે ઉજવાનાર હતી પણ પંજાબની પરિસ્થિતિ અસાંત હોવાથી હાલ તુરંત તે કાર્યક્રમ મુલતવી રહ્યો છે. આ મુદ્દા સાથે જેમનું પવિત્ર નામ જોડાયેલ છે, એવા હેતુના નેકાના પ્રખર યુગપ્રધાન અને તેજસ્વી આચાર્યપુંગવના નિમિત્તે આરંભનાર મહાત્મવમાં સજાએ ‘સર્વ’ પ્રકારે સદાયક જનવાનો નિશ્ચય કરી એ અંગેનાં કાર્ય હાથ ધર્યું છે. એ ઉપરાંત પ્રથમ ભાગમાં જે આચાર્ય

૧૯૪૩ ના દીસેંબર માસમાં મુમવીર આચાર્યના પ્રથમ વિભાગનું આમુખ લખેલ તેને ચાર વર્ષ થયાં. આજે તેના બીજા વિભાગને અંગે પ્રાર્થાવિક લખાણ કરવાનું સૌભાગ્ય પ્રાપ્ત થાય છે તેને મારે હું મારી જાતને ધન્ય માનું છું.

આ 'આમુખ' લખવા પહેલાં આ દ્વિતીય વિભાગનો ૨૯ ફાર્મો પૃ. ૪૬૪ સુધીનો મુદ્રિત ભાગ વાંચવામાં આવ્યો, ત્યારે મને ખાતરી થઈ કે પ્રથમ વિભાગના આમુખમાં જે અંજલિ લેખકને આપી હતી તે કાવ્યમ રહી છે અને આ બીજા વિભાગમાં આચાર્યશ્રીની કથા સં. ૧૯૮૧ થી ૨૦૦૨ સુધીની આવી છે તેમાં પણ રસક્ષતિ જરાપણ થવા દીધા વગર લેખકે આચાર્યશ્રીના જીવનને અપનાવ્યું છે. અને મેં પ્રથમ ભાગના આમુખમાં લખેલ દરેક પ્રશંસાને તેઓ વધારે યોગ્ય નીવડ્યા છે. સાધુજીવન, યોગ દષ્ટિ કે નિર્વેદ દષ્ટિએ અત્યુત્તમ સ્પૃહસ્થીય અને આદર-સ્થીય હોવા છતાં દુન્યવી દષ્ટિએ એને રસમય બનાવવું એ ત્યારે મુશ્કેલ કાર્ય છે. દુનિયાદારીના માણસોને તો જરા ધમાલ, જરા તોફાન, જરા મનોવિકારના જાતજાતનાં આવિર્ભાવો દોષ તેમાં મળ આવે, એમાં રમણીનાં કાવભાવ, નૃસિની ડોલના કે દોડ્યામ, મારામારી, અભિમાન પોષક દગવી બાબુઓ, વીર રસની કથાઓ આવે અથવા નટનટીના તરંગ વેરી, પ્રેમના કાબો કે વિરહનાં માનો આવે અને રાજકથા, મોર્ચકથા, પ્રેમકથા, વીરકથા, કરબુકથા કે શોકકથા આવે ત્યારે તેમાં

કંપની પ્રેરણા, પ્રગતિના સૂત્રોને જમાવવા અને જમાવવાની ઝડપા
કામ કામ તરી આવે છે, રાષ્ટ્ર ભાવના ઊભરાતી દેખાઈ આવે છે અને
ધીમે સાથેનો ગુરુદ્વારોનો છેલ્લા પ્રકરણનો સંબંધ તથા સ્થાનિકવાસી
મંથુઓના ઉપાશ્રયે જઈ તપસ્વીના સહકાર (પૃ. ૧૮૮), આચાર્યશ્રીની
વિશાળતા, વિમળતા અને સર્વગ્રાહિતા સૂચવે છે અને તેને લેખિની દ્વારા
સ્પષ્ટ દર્શન કરાવનાર લેખકને ખૂબ માન અપાવે તેવા આકારમાં
નિરૂપવા માટે અભિનંદનને યોગ્ય નિવડે છે.

આચાર્યવર્યના સંદેશાઓ બહુ સુંદર રીતે ઘડાયેલા મળી આવે છે.
તેમણે શાંતિલાલ છાજેડ પર પાઠવેલ સંદેશો (પૃ. ૩૮૮) મારવાડના
મુવકોને આપેલ સંદેશો (પૃ. ૩૮૫) કે અમદાવાદની વિદ્યાલયની શાખા
સ્થાપન વખતે પાઠવેલ સંદેશો (પૃ. ૪૧૫) એના દાખલાઓ રૂપે છે
અને આચાર્યશ્રીની વિશાળતા, દીર્ઘદર્શિતા અને જનતાનો અભ્યાસ
દાખવે છે અને તેને યથાર્થરૂપે સુયોગ્ય જગ્યાએ ગોઠવવાની કળા માટે
લેખકના માનમાં વધારો કરે છે.

બાકી તો કામ કામ 'મધ્યએણ વંદામિ' થી શરૂ થતા સંભાષણો,
તેનાં નાનાં નાનાં વચનામૃત જેવાં વાક્યો લાપાસંઘમ અને લાપા સમિ-
તિના નમૂના છે. સસ્ય, પ્રિય, દિત, મિત અને તત્ત્વ બોલવાના લાપા-
સમિતિના દાખલાઓ આખા ગ્રંથમાં કામ કામ વેરાયેલા છે અને તેને
શબ્દચિત્ર લેખકે એટલી સુંદર અને આકર્ષક રીતે રજૂ કર્યા છે, કે
લેખક પોતે તે પ્રસંગે દાનજર હોય તેવી પ્રતિભા ઉત્પન્ન કરે છે અને
શબ્દની અર્થવાદી રચના, બોધપ્રદ અને અનુકરણીય હોવા સાથે આચાર્યશ્રીને
એના સાદા આકારમાં રજૂ કરે છે. આવા શબ્દચિત્રો માટે લેખકને
અભિનંદન ઘટે છે. એમણે પોતાનું કામ જવાનદારીપૂર્વક પૂરતા ખ્યાલ
સાથે અને આચાર્યશ્રીને જરાજર સમજીને ચાતુર્યપૂર્વક પૂરું કર્યું છે
એમ લાગ્યા વગર રહે તેમ નથી.

આચાર્યશ્રીનો શ્રી જ્યોત્ સાથેનો લાપાપ્રયોગ (પૃ. ૨૧૬)
અથવા દિરણપુરના રેલવે માડ સાથે થયેલ વાતચીત (પૃ. ૨૬૨) કે

પંજળના જોન બંધુઓની ભક્તિ, તેઓએ શરૂ કરેલ સંકલ્પિત દર્શન
- ૨૬) અને તેમનો યોગ્ય સહભાવ આખા ગ્રંથમાં ડોકિયાં કરે
અને ગુરુદેવે સોપેલ કાર્ય એના શિષ્યરત્ને કૃષી-સુંદર રીતે પારપાડી
માનવિક વિકાસમાં ફાળો આપ્યો છે, તેના અમુક દાખલાઓ પૂરા
છે. બાકી પંજળમાં મંદિરો, મહોત્સવો અને જનતાની દોરવણી
એ અનેક દાખલાઓ આખા ગ્રંથમાં હામહામ નજરે પડે છે અને
જળના ભાઈઓની આચાર્યશ્રી તરફના ભક્તિનું રહસ્ય ખુલ્લું કરે છે.

આટલું છતાં હજી 'કથા અધૂરી છે.' એમાં જ્યારે છેવટના રંગો
દેખાશે, એના ઉપર જ્યારે પોંછી લગાડવામાં આવશે, એના ઉપર ઘૂંટો
લગાડવામાં આવશે, એના ઉપર પત્રવ્યવહારના દાખલાઓ રજુ થશે ત્યારે
કદ થયેલી પ્રમાણની જોતમાં અનેકગણો વધારો થશે. છેલ્લા ગુજરા-
વાળા પ્રકરણમાં કરેલ સંધ ભક્તિ, બતાવેલ મધ્યસ્થ સ્થિરતા, દાખ-
લા અનુપમ નિર્મલતા અને અદ્વિતીય વિદ્વાતાના પ્રકરણોનો એમાં
કમેરો થશે ત્યારે ધણું જાણવાજોણું સાહિત્ય મળશે.

લેખકશ્રીએ આચાર્યશ્રીને સમજવા માટે લીધેલ પ્રયત્નો કરેલા
પ્રયાસો અને અતિ છૂટાછવાયા પ્રસંગોની કૃષ્ણગ્રંથણીની એક સુંદર માળા
રચીને, પ્રથમ માળાની ઉપયોગિતામાં સુસ્પષ્ટ ઉમેરો કર્યો અને અધૂરી
કથાના નવા મણકા અને પત્રવ્યવહારોદિ પ્રસંગો એજ પ્રકારના ઉત્સા-
હથી આગળ ધપાવશે તો હજી પણ જનતાને અનેક ઉપયોગી આદ્ભુત
પ્રસંગોની રસદહાણ મળશે એમ જણાય છે. લેખકશ્રી કૃષ્ણચંદ્રભાઈએ
કરેલ પ્રયાસ માટે સાહિત્યસેવક તરીકે અભિનંદન આપું છું. તેમની
સંસ્કારી લેખિની આ ખીજ ભાગમાં વધારે વેગવાન બની છે અને 'મત્ય-
એણ વંદામિ' થી શરૂ કરીને જે સંભાષણો તેમણે ચીતર્યાં છે તે ખૂબ
મનનીય અને વિચારણીય દોવા સાથે અનુકરણીય દેખાયા છે એટલું
જણાવી અધૂરી કથાને આગળ ધપાવવા, પરિચિત પાત્રોનો વિશેષ
પરિચય કરાવવા અને સંભાષણ તથા પત્ર સંદેશ અને સંભાષણો
હજી પણ જનનો સમક્ષ તેમની સારી ચોકખી મામિક અસરકારક

સત્કાર.

(જન્મભૂમિ-કલમ-કિતાબ)

તા. ૨૩-૧૦-૪૭.

“ યુગવીર આચાર્ય ” શ્રી વિજયવલ્લભચરિત્ર. પ્રયોજક: પુલ્કર્ષદ
હરિચંદ દોશી મહુવાકર. પ્રકાશક: આત્માનંદ જ્ઞેન સલા.-મુંબઈ. કિંમત
અઢી રૂપિયા.

આ પુસ્તક પંજાબકેશરી શાસનપ્રભાવક આચાર્ય શ્રી વિજય-
વલ્લભચરિત્રના ચરિત્ર અંધ છે.

એમાં ચરિત્રનાયક આચાર્ય શ્રી વિજયવલ્લભચરિત્રના દીક્ષાકાળ
પહેલાંના બાળપણથી માંડીને તેમના અભ્યાસ સુધીના જીવનના લગભગ
તમામ લાક્ષણિક મોટા પ્રસંગોનું સંકલન કરીને એમની જીવનપ્રજ્ઞાને
કામ્ય કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે.

કહેવું જોઈએ કે પ્રયોજકનો પ્રયાસ યશસ્વી રીતે પાર પડ્યો છે.
ચરિત્ર લેખનની મોટામાં મોટી મર્યાદા એ છે કે જીવનમાં પરિપર
બનેલા પ્રસંગો સિવાય દષ્ટિમાની રંગપૂર્તિને જરાય અવકાશ નથી. આ
મર્યાદા જાળવવા છતાં એક સાધુ પુરુષના શૃંગાર અને વીરરસથી સાર
મુક્ત તેમજ સંસારી જીવનના ધમાલ અને દલ્લવિદોષો એવા શાંત અને
તપસ્વી જીવનનું નવલકથાના આકારમાં આલેખન કરવું એ નાની
સતી વાત નથી.

ચરિત્રનાયકના અકિન્ન સાથે પ્રયોજકનું રસસ્વરૂપાનુસંધાન, વિરખને
બદલાવવાની શક્તિ પ્રસંગોના વૈવિધ્યને રસમય કરવાની આવડન અને
દષ્ટિકતના મુદ્દામ નિરપેક્ષનું સ્પષ્ટ અંતર દર્શન ન હોય તો ચરિત્રનું

जैनाचार्य श्रीमद्विजय-वल्लभ-सूरेश्वर-प्रशस्ति.

रचयिता-महता शिखरचन्द्र कोचर, बी., ए. एल.एल, बी.,
साहित्य-शिरोमणि, साहित्याचार्य, मुन्सिफ एंड फर्स्ट क्लास मेजिस्ट्रेट,
पो० रायसिंहनगर (धौकानेर स्टेट)

(१)

जिन-शासन के दिव्य-दूत हैं परम तपस्वी,
विश्व-वन्द्य-विजयानन्द-गुरु के शिष्य यशस्वी ।
धीर, वीर, गंभीर, प्रखर-वक्ता, वर पंडित,
शान्त, दान्त, निर्भ्रान्त, सकल-सद्गुण-समलंकृत ॥

(२)

निखिल-शास्त्र-निष्णात, मनस्वी, आगम-आकर,
विद्या-वारिधि, योग-शास्त्र-नय-कुमुद-कलाधर ।
सौम्याकृति, निज वाणी से वरसाते अमृत,
मन्त्र-मृगध-सम. हो जाते श्रोता सब सकृद् ॥

(३)

पाल-पने में लिए आपने पञ्चमहाव्रत,
भीष्म-तुल्य हैं पालन करते अति भीषण व्रत ।
धर्म-धीरता, दया-शीलता, नीति-निपुणता,
विश्व-विदित हैं आज आप की शील-सुजनता ॥

(८)

दिद्विगन्त में न्याप्त आपकी गौरव-गरिमा,
है अकथ्य श्रुत-शेष-शारदा से तब महिमा ।
यावच्चन्द्र-दिवाकर अक्षय कीर्ति रहेगी,
जगती-तल पर कथा आपकी अमर रहेगी ॥

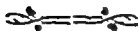
(९)

यश-सौरभ से सुरमित होंगी दृश्यों दिग्ग्राह्यं,
कोटि-कण्ठ-कूजित होंगी गुरु-गुण-गाथाएं ।
तब-उपदिष्ट मार्ग-पर चल कर जैन-जाति सब,
प्राप्त करेंगी गुरु-तर गौरव, अभिनव वैभव ॥

(१०)

श्रुत श्रुत वषों तक स्थिर हो तब पावन जीवन,
होता रहे सदा ही त्रिससे पर-हित साधन ।
यस आप की अमृत-वाणी मन-मन्दिर में,
जन-सेवा-रत रहे, मुला कर मेद स्व-पर में ॥

॥ समाप्त ॥

યુગવીર આચાર્ય

પૂર્વાર્ધની પુણ્ય ઝાંખી

(૧)

ઉત્તરાર્ધને આરંભીએ એ પહેલાં પૂર્વાર્ધના પુણ્યજીવનની ઝાંખી દરી લઇએ. પુનરુદ્ધિ ને પુનર્ભરણ પણ દરી દરી પુણ્યહાયક બને છે. શાસ્ત્ર પ્રમાણ આપે છે કે—

પૃથં પૃથં પુનરપિ પુનઃ ચંદનં ઘાઠ ગંધમ્ ।

સંવેગી સાધુતાના શહેનશાહ સમા શ્રી વિજયનંદસૂરીશ્વરજી-
પૂ. શ્રી આત્મારામજી મહારાજ વડોદરા પધાર્યા છે. પાંચે
મિત્રોએ જોમની પીયૂષ ધારાને પીધી ને જોમને સિદ્ધિઓનાં
સોણલાં લાખ્યાં. પાંચે મોતી દીક્ષાર્થી થવાને ગઢાર આવ્યાં,
પણ તરતજ જણાયું કે ચાર તો ફટકિયાં હતાં. પાણી તો
મેઢમાં જ હતું.

*

એ પાણીઢાર મોતી આચાર્યવર્યના મુશિબ્ય શ્રી હર્ષવિજયજી
મહારાજ પાસે ગયું. જોમના પાદમાં સર ઝુંકાવ્યું. બર્યા મેઘ
જેવા ગુરુજીએ શાન્ત નયને જોમનને નીરખ્યો. ને ગુરુ દ્રોણે
એકલવ્યને જે સંદેશો આપ્યો હતો તે ફરી અપાયો. ‘વત્સ,
અભ્યાસ કર, સાધના કર. યોગ્ય વેળાએ સિદ્ધિ આવી મળશે.’

*

સાધનાના શ્રી ગણેશ મંડાયા. જીવનની પવિત્રતા પ્રતિ
જગન સચિત્ત બન્યો. અંધમ, શીલ અને તપને એ જીવનમાં
વળવા લાગ્યો. વાસના, લાલસા ને વ્યામોહથી દૂર રહેવા લાગ્યો.
એક દહાડો પ્રભુ ઘેલી ખીરાંને જેમ થયું હતું કે પરણીને
જો રંડાવું હોય તો પરણવું જ શા માટે? જગન વિચાર તો
હતો કે દીચડમાં પડીને પગ ધોવા કરતાં દીચડથી આથે
રહેવું શું જોઈ? પણ આ ધરાદો પ્રેમાળ વડીલ ભાઈ ખીમ-
ચંદભાઈને અગ્રિય લાગ્યો.

*

તે ભાઈ વચ્ચે એક જળરો ગજગાહ ખડો થયો. મોટા

||ટે કમર ઠસી રહેલા એ મહાન યોદ્ધાને લાગ્યું કે પોતાના
ધર્મને બલિધ્યમાં વેગ આપનાર વારસ લાધી ગયો.

*

એ વેળાનો પંતળ, એટલે વાદાવાદ, તર્કવિતર્ક, કુતુંડા
ને કુચર્યા, જૈનધર્મ પર સહુ છૂટે હાથે પ્રહાર કરે, અરે ?
જૈનધર્મના ફિરકાવાળાઓ પણ પરસ્પર એવાં જ વર્તાવ રાખે
ધર્મ કરતાં અધર્મની ઉપાસના ભારે ચાલે, એની સામે મુકા-
બલો કરતાં અચાર્યશ્રીની વૃદ્ધાવસ્થા આવી હતી.

*

સતસત્જી તીરે સંધ્યા સમયે લીખ-પિતામહ સમા ગુરુદેવ
જીવનની, છેલ્લી સંધ્યાને નીરખી રહ્યા હતા, ને સામે બગીચ
સમો એક સુવ્રાન શિષ્ય ખડો હતો. આચાર્યવર્ય બોલ્યા.
“વલ્લભ, સામેની સંધ્યા જુએ છે ને ! મારી પણ સંધ્યા
આવી છે; પણ જીવનભર જે માટે જુએ છું એના આદેશ
આજે આપવા છે. શાસન સેવા-સમાજ કલ્યાણ મારા મંત્ર છે.
કાન્તિ ને શાન્તિ મારા ધ્યેય છે. અહિંસા ને સત્ય મારાં
સાધન છે. આ ગગનચુંબી જિનપ્રાસાદો રમ્યા પણ એના
પૂજનાર શક્તિવંત ન હોય તો ! જ્ઞાનમાંજ શક્તિ રહેલી
છે. સમાજ અજ્ઞાનતાથી સળડી રહ્યો છે. ઠેરઠેર સરસ્વતી
મંદિરો સ્થાપજો.

*

સૂરજ ડગતો ચાલ્યો. સિંદે મૃત્યુ સંધ્યા જિજાવી, વલ્લભને
પાસે બેસાર્યો. માથે હાથ મૂક્યો. છેલ્લા આદેશ-આશીર્વાદ
આપ્યા. વલ્લભ ! મારી પાટ તને બગાડું છું. પંતળની રસા

માટે કમર કસી રહેલા એ મહાન યોદ્ધાને લાગ્યું કે પોતાના કાર્યને બલિષ્ઠમાં વેગ આપનાર વારસ લાધી ગયો.

*

એ વેળાનો પંજાબ, એટલે વાઢાવાઢ, તર્કવિતર્ક, કુતંડા ને કુચર્યા, જૈનધર્મ પર સહુ છૂટે હાથે પ્રહાર કરે, અરે ? જૈનધર્મના ફિરકાવાળાઓ પણ પરસ્પર એવો જ વર્તાવ રાખે ધર્મ કરતાં અધર્મની ઉપાસના બારે ચાલે, એની સામે મુકાલો કરતાં અચાર્યશ્રીની વૃદ્ધાવસ્થા આવી હતી.

*

સતલજ તીરે સંધ્યા સમયે લીઝમ-પિતામહ સમા શુરુદેવ જ્વનની, છેલ્લી સંધ્યાને નીરખી રહ્યા હતા, ને સામે બગીચામાં એક યુવાન શિષ્ય ખડો હતો. આચાર્યવર્ય બોલ્યા. 'વલ્લભ, સામેની સંધ્યા જુએ છે ને ! મારી પણ સંધ્યા ખાલી છે; પણ જીવનભર જે માટે જુઝ્યો છું એના આદેશ ખાતે આપવા છે. શાસન સેવા-સમાજ કલ્યાણ મારા મંત્ર છે. શાન્તિ ને શાન્તિ મારા ધ્યેય છે. અહિંસા ને સત્ય મારા સાધન છે. આ ગગનચુંબી જિનપ્રાસાદો રચ્યા પણ એના પૂજનાર શક્તિવંત ન હોય તો ! જ્ઞાનમાંજ શક્તિ રહેલી છે. સમાજ અજ્ઞાનતાથી ઝળડી રહ્યો છે. ઠેરઠેર સરસ્વતી મંદિરો સ્થાપજો.

*

સૂરજ ડગતો ચાલ્યો. સિંદે મૃત્યુ ચમ્પા ગિછાવી, વલ્લભને પામે બેસાર્યો. માથે હાથ મૂક્યો. છેલ્લા આદેશ-આશીર્વાદ આપ્યા. વલ્લભ ! મારી પાટ તને બગાડું છું. પંજાબની રક્ષા

કયાંય શાસ્ત્રાર્થ, કયાંય વાદવિવાદ, કયાંય ચર્ચા, કયાંય ગુરુદેવના સ્મારક માટે નિર્ણીત કાર્યો માટેની ઝુંબેશ ! ધીરે ધીરે વિજયશ્રી નજીક સરતી આવી. એક પછી એક કાર્ય થવાં લાગ્યાં. પંજાબ ફરીથી આ મુનિરાજની વીર હાકે ગાજી રહ્યો. સહુએ એમને ‘ પંજાબકેસરી ’ કરી બિરદાવ્યા. બે પાંચ નહીં પણ એાગણીસ વર્ષ આ રીતે ચરિત્ર નાયકે પંજાબ ખેલ્યો. હવે માતૃભૂમિ ગુજરાતને સ્પર્શવાની ઇચ્છા લાગી. પવિત્ર તીર્થ શ્રી શંત્રુજયની યાત્રાની રહ લાગી. પણ પંજાબીઓ આ સમાચાર સાંભળી શકે તેમ નહોતા. આંખમાં આંસુ સાથે તેઓએ ઇન્કાર બણ્યો. ચરિત્રનાયકે સમજાવ્યા ને પ્રેમભર્યા પંજાબમાંથી ગુજરાત તરફ વિ. સં. ૧૯૬૪ માં પ્રયાણ કર્યું. ૧૯૬૫ના જોકે શુદ્ધ બીજના દિવસે પાલણપુરમાં પ્રવેશ કર્યો.

*

પાલણપુરમાં જ તેમના સમાજહિતના કાર્યને પ્રારંભ થયો. અહીંના સંઘમાં વિખવાદ હતો. તેઓએ પોતાની સુંદર કુનેહથી તે સમાવ્યો. અહીં જ આત્મવલ્લભ દેગવણી ફંડની સ્થાપના થઈ. એક જ દિવસે પચ્ચીસ હજારના વચનો મળ્યાં. આ પછી સિદ્ધાચળની યાત્રા કરી હાદાને ભાવથી ભેળ્યા. સં. ૧૯૬૬ ના વૈશાખમાં વડોદરા પધાર્યા.

*

વડોદરામાં એક અદ્ભુત કાર્ય ચવાનું હતું. પૂ. આત્મારામજી મહારાજના મુનિ સમુદાયના સંમેલનની વિચારણા થઈ ને ચરિત્રનાયકે પહેલી હાકલ કરી. આ હાકલને શ્રદ્ધેય વયોવૃદ્ધ

શિક્ષણ સંસ્થાઓના પ્રચાર જેવું બીજું કાર્ય સમાજમાં એક્યતા સાધવાનું આદેશન જગાવવાનું કપરું કામ આપણા ચરિત્રનાયકને કરવાનું હતું. *

*

ગામે ગામેના સંઘોમાં જ્યાં જ્યાં મનદુઃખ કે મતભેદ હોય, અરે બાઈ-ભાઈમાં કુસંપ દેખાય, કાકા ભત્રીજાને અણુ-બનાવ હોય, જ્ઞાતિ જ્ઞાતિમાં વર્ષોથી કલેશ હોય, દહેરાસર કે ઉપાશ્રયમાં વહીવટદારોમાં મનદુઃખ હોય કે જે જ્ઞાતિના આગે-વાનોને મેળ ન હોય, આ બધામાં સમાધાન, શાંતિ અને સંપ સાધવાની બારે કુનેહ આચાર્યશ્રી ધરાવે છે અને બધાના મનને સંતોષ થાય તેવું મંજળ કાર્ય કરી હજારોને તેમજ નિર્ભળ બનાવ્યા છે. અનેક દેસલાઓ પોતે જ ઘડ્યા છે અને તેના પાલન માટે એટલો જ આશ્રહ રાખ્યો છે. સમાજમાં શાંતિના એ ચાહકને અગ્નિ પરીક્ષામાંથી અનેક વાર ઉતરવું પડ્યું છે પણ શુદ્ધ સુવર્ણને કદી આંચ આવે ખરી ? એ તો સમાજ કદ્યાણુસાધક આત્માને શુરુદેવના લાખ લાખ આશીર્વાદ હતા. પ્રસંગે પ્રસંગે શુરુદેવની ભૂર્તિ પ્રેરણાદાયક બની જતી.

*

આપણા ચરિત્રનાયકની વાણીમાં બારે ચમત્કાર છે. બ્યાખ્યાનપીઠ ઉપરથી વાક્યધારા ચાલી તે ચાલી. શ્રોતાજનો મંત્રમુગ્ધ થઈ જાય. જૈન જૈનેતર, અધિકારી, રાજા મહારાજા, ચેક સાહુકાર, જનતા અને મુસલમાન, કે પારસી આર્યસમાજ સુદાં આ મીઠી, મધુરી દૃઢચરપથી વાણીથી શાંતિ અનુભવે છે. પ્રસંગોચિત દ્રષ્ટાંતો અને સમયનો સંદેશ

પાસે તારલા જાંખા પડી જતા અને જયઘોષણથી સમાજનો આપણા નાયકને વધાવી લેતા.

જગતના પરિભ્રાજક સમાજે મહાન સાધુએ પંજાબથી દક્ષિણ, મારવાડ મેવાડ ને મુંબઈ સુધી હજારો માઇલોની ભૂમિની સ્પર્શના-લાંબા ટુકડા વિહારો કરીને અનેક ભવ્ય આત્માઓનો ઉદ્ધાર કર્યો.

આપણા ચરિત્રનાયકના પૂર્વાર્ધ જીવનના તેજસ્વી કિરણો આપણે સૌએ આનંદ અને ઉત્સાહપૂર્વક ઝીલ્યાં. ઉત્તરાર્ધના પ્રકાશ કિરણો ઝીલી પ્રેરણાના અભીપાન કરીએ.

મુન્ય એ દાન !

(૨)

“ મુન્યેવ ! અ.ચાર્ય પદવી પડી આપ પદોત્તરદેશી અમલ ”
 ૪૨૦૦. ૫૫ ૧. ૧૦. અ.ચાર્ય મો. મુન્યગાનવાદાના અમલ અમલ
 અમલ અમલ અમલ અમલ ૧૦ અમલ અમલ અમલ ૧૦, ૧૦,
 ૧૦ ૧૦. અમલ ૧૦ અમલ. પૂર્વી અમલ અમલ અમલ. ” ૧૦
 અમલ અમલ અમલ મુન્યેવ. અમલ. અમલ અમલ અમલ.

“ અમલ ૧૦ અમલ અમલ અમલ ૧૦ મુન્યેવના અમલ. ૧૦
 અમલ અમલ અમલ અમલ અમલ અમલ અમલ અમલ અમલ
 અમલ ૧૦ અમલ અમલ અમલ ૧૦ અમલ ૧૦, અમલ
 અમલ અમલ ૧૦ અમલ ૧૦ ૧૦ ”

“ મુન્યેવના ૧૦ અમલ અમલ અમલ મુન્યગાન. ૧૦
 અમલ અમલ અમલ અમલ અમલ અમલ અમલ અમલ
 અમલ અમલ અમલ ૧૦ અમલ અમલ અમલ અમલ ૧૦

મુહૂર્ત શ્રી સંઘ કરશે જ કરશે. ” લાલા જગન્નાથજીએ સંઘની વતી ખાંડિધરી આપી.

“ જહા સુખમ્ ! ”

૬

આજે ગુજરાનવાલાના નરનારીઓ ગુરુદેવના સ્વાગત માટે ઉત્સાહ અને ઉમંગપૂર્વક તૈયારીઓ કરવા લાગ્યા. આખાએ શહેરને તોરણો ને ધ્વજો, ઠમાનો અને દરવાજાઓથી શણગાર્યા. બજારો પણ વિધવિધ મુશોભનાથી ચોભી રહી હતી. હજારો સ્ત્રીપુરુષો જૈન અજૈન, શીખ, બ્રાહ્મણ કે સમાજ બધા ગુરુદેવના દર્શન દોડી રહ્યાં હતાં. આ સ્વાગત અપૂર્વ હતું.

*

૭

“ મશ્યેણ વંદામિ ” મુંબઈનિવાસી શેઠ વિકૃલદાસ ઠાકોર-દાસે વંદણ કરી.

“ ધર્મલાભ. ” પં. શ્રી લલિતવિજયજીએ બેસવા ઇશારત કરી.

“ હવે આપની તળીયત કેમ છે ? અહીં, વિલેપારલેમાં શાંતિ વિશેષ છે. ”

“ હજી પધારી વચ છું. પણ મારા ગુરુભાઈ પં. શ્રી ઉમંગવિજયજી આદિ છએ સાધુઓ અને શેઠ હીરાભાઈનું આખું કુટુંબ મારી ખૂબ સંભાળ રાખે છે. ગુરુદેવના આશીર્વાદથી આરામ થઈ જશે. ”

“ સહેબ ! આપના લાલબાગના પરિચયથી મને તો ખૂબ જ લાભ થયો છે. મારે ઘોડી રકમ ખરચવી છે. આપ જો તે ખાતામાં ખરચું. ”

“ભાગ્યશાળી! આનંદની વાત છે. દેટલી રકમની ભાવતા છે.”

“આપ આજા કરો તેટલી ?”

“એમ !”

“મહેશ ! કેમ ઊંચ વિચારમાં પડી ગયા. વિના સીકે
આપ ફરમાવો.”

“જુઓ ! હાથમાર્મ, તમારો આત્મા ઉચ્ચ છે. તમને
દુઃખ પવિત્ર છે. તું વિચાર કરેલો દનો કે શુક્રદેવનો અભિષેક છે
કે પંડિતના દોષ લાખ રૂપીઆના ફંડથી એક મહાન
અભિષેક કરવા. ત્યાં મુખી મજા પડેલો ત્યાગ. આમ તો પંડિતના
વેળા તો જ પડેલા નહીં. આ રકમ તમને શુક્રદેવનો અભિષેક
પૂર્વે કરવાના બન્યા તો કેવું મારું ?”

“તોતરી, રકમ આપવાથી શુક્રમદાગજનો અભિષેક
પૂર્વે પડે.”

“તમારું નામ ! મને જાણે છે. દલુ ને : મિટી રકમ પૂર્વે
કે પંડિતના દોષ લાખ રૂપીઆના ફંડથી એક મહાન
અભિષેક કરવા.”

“તમારું નામ ! મને જાણે છે. દલુ ને : મિટી રકમ પૂર્વે
કે પંડિતના દોષ લાખ રૂપીઆના ફંડથી એક મહાન
અભિષેક કરવા.”

સોહનવિજયજીએ ૬૮ હજાર લેગા કર્યા છે. ૩૨ હજાર હજી પૂટે છે. ”

■ સાહેબ ! એ જત્રીસ હજાર આ સેવકના લખી લેશે. મણીભાઈ ! આપ મારા 'નામથી' શુજરાનવાલા તાર કરી દેવા તસ્દી લેશે ? આજે મને પણ આ પુણ્યકાર્ય થવાથી અત્યંત આનંદ થયો છે. ”

■ વિકૃલભાઈ ! સાચું કહું ? તમે ત્યારે રકમ વાપરવાની ભાવના દર્શાવી ત્યારે મેં જે પાંચ હજારની વાત ઘારેલી. પણ મારા અંતરમાં એક વાત તો હતી જ કે હું જિમાર છું. પધારીવશ છું. જિન્દગીનો તો શો ભરોંસો છે ? આ જીવનમાં શુરુદેવનો અભિશ્વહ પૂર્ણ કરાવી શકું તો મારા જન્મની પણ સફલતા થાય અને તમે એ અભિશ્વહ પૂર્ણ કર્યો. તમારી ભાવનાને ધન્ય છે. તમે જન્મે તો જૈન નથી કર્મે તો મહાજૈન છો. પણ તમારું આ વિદ્યાદાન અને તે પણ પંબળની ભૂમિને માટે તે ખરેખર પ્રશંસનીય ગણાય. ”

■ સાહેબ ! હું તો મારા આત્મકલ્યાણ માટે કરું છું. મને બાળકોના અભ્યાસ માટે પ્રેમ છે. આપ જેવા શુરુ મળી ગયા. મારા આત્માને ઉચ્ચ બનાવવાનું શ્રેય તો આપને જ છે. હું રજા લઉં સાહેબ ! ”

“ મુજેથી ”

*

■ લાલાજી ! શુરુમહારાજની કૃપા તો ભારે ગણાય ? ”
આચાર્ય મહારાજે પત્ર વાંચતાં જણાવ્યું.

નહિ પણ ૩૨૦૦૦) ની મોટી રકમ અપાવવી એ પણ એક ભારે કાર્ય ગણાય. ”

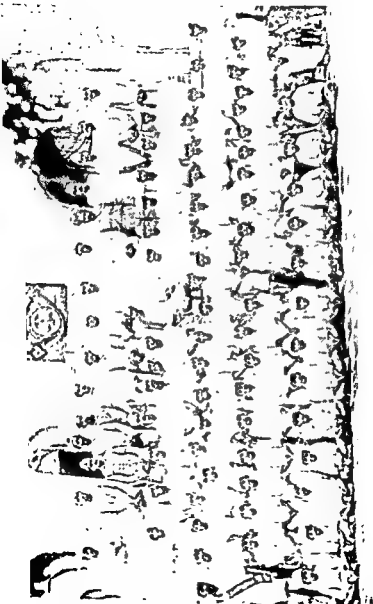
“ સાહેબ ! તે પણ આપના જ શિષ્ય છે ને ! જેવી શક્તિ શુરુમાં તેવી શિષ્યમાં. આપની અમૃતવાણી જ્યારે સાંભળીએ છીએ ત્યારે પરમ શાંતિ થાય છે. તેમ પન્યાસજી મહારાજના વચનમાં પણ માધુર્ય છે, આકર્ષણ છે. ”

“ કદાચ દાનવીર શેઠ વિકૃલદાસભાઈ અહીં દર્શનાર્થે પણ આવે, તે સંબંધી ઇચ્છારો છે પણ નિશ્ચય નહિ. ”

“ તો તો એ બાબ્બશાળીને જોવાની અમને પણ તક જશે. પંતળી બાઈઓ તેમની પૂરીપૂરી સેવા ઉઠાવશે. પંતળના પ્રતિષ્ઠનો સ્વાદ પણ આપીશું. ”

શ્રી આત્માનંદ જીન ગુરુકુળ-પંચાલ (ગુજરાતવાસી)
 કુલપતિ આચાર્ય શ્રી તથા કાર્યકર્તા-વિદ્યાર્થીગણ.

સુધાર કરવાની તમારી ભાવના પ્રશંસનીય છે. પણ જાણો છો? જ્યાં સુધી બાળકોના શિક્ષણનો, બાળકોના સંસ્કારનો, બાળકોના વિકાસનો, બાળકોના ધાર્મિક જ્ઞાનનો, બાળકોના ચારિત્રનો આપણે પ્રબંધ ન કરી શકીએ ત્યાં સુધી સાચો સુધાર સંભવિત નથી. તમે તો જુઓ છોને પંતળભરમાં આર્ય સમાજનાં કેટકેટલાં ગુરુકુળો-શિક્ષણ સંસ્થાઓ છે. હજારો વિદ્યાર્થીઓને આર્ય સમાજના સિદ્ધાંતો શીખવી તૈયાર કરે છે અને તેઓ આર્ય સમાજની સેવા કરે છે.

મારો આત્મા ત્યારે જ આનંદ અનુભવશે જ્યારે ગુરુ મહારાજની અંતિમ ઇચ્છા પ્રમાણે આપણે એક ગુરુકુળનું મંગલાચરણ કરીએ. પંતળમાં પૈસા નથી તે વાત સાચી પણ તમે ભેંધ શક્યા કે ગુજરાતના એક ભાગ્યશાળી શેઠ વિકૂલદાસ ઠાકોરઠાસે, તમારી ઝોળી ભરી દીધી અને મારો અભિથક્ષ તે પુણ્યશાળીએ પૂરો કર્યો. ભારતમાં સંગઠન છે, ગુરુ ભક્તિ છે, વિદ્યાનો પ્રેમ જાગ્યો છે, તો હવે વિલંબ શા માટે? હું તો સમાધિમંદિરના ચરણમાં બાળકોનો ક્લિકકિત્કાટ, અભ્યાસ, તેમનો ધર્મપ્રેમ અને આનંદ જોવા ઉત્સુક છું.

હજારો માઇલથી અનેક દુઃખો વેઠતો આ ભૂમિમાં શા માટે આવ્યો છું, જાણો છો? ગુરુદેવની આ પૂણ્યભૂમિમાં ગુરુદેવની એક માત્ર અંતિમ ભાવના પૂરી કરવાનો ઇચ્છાથી. મારા જીવનનું એ મહામૂલ્યુ સ્વપ્ન છે. એ મારું પ્રથમ કર્તવ્ય છે. ગુજરાતમાં આજે ઘણી સંસ્થાઓ છે, ત્યાંના સંસ્કાર, ધર્મપ્રેમ જુદા છે. હું તો મારા પ્યારા ગુરુદેવના પંતળમાં જ્ઞાનપ્રચારની રોશની જોવા ઉત્સુક છું.

કાર્યકર્તાઓ પણ મળશે. તમે નિર્ણય કરો અને આજથી જ નિર્ણય કરો. હવે વિલંબનું કામ નથી. પંજાબની ઉત્પત્તિ, ભગતિ તે ગુરુકુળદ્વારા જ થશે.”

શબ્દે શબ્દે, વાક્યે વાક્યે જ્ઞાનપ્રચારની ઉત્કટ તમજાહતી. ભારે અસર થઈ. આગેવાનોએ ‘શ્રી આત્માનંદ જૈન ગુરુકુળ’ની ગુજરાંવાલામાં શરૂઆત કરવાનો નિર્ણય કર્યો.

*

“સાહેબ ! ગુરુકુળ માટે નિર્ણય કરી લીધો છે, તે માટે અનુભવી સંચાલકોનો વિચાર કરવો રહ્યો. અમે ગુજરાતના વાલાના ભાઈઓ તો તે માટે અમારી સર્વ શક્તિનો ઉપયોગ કરીશું. સ્થાન તો હમણાં સમાધિમંદિર જ ઠીક પડશે. પછી જોઈ લેવાશે.” લાલા માણેકચંદણે કાર્યકર્તાઓની મુશ્કેલી બતાવી.

“લાલાજી ! સંચાલકો માટે હું પત્ર-વ્યવહાર કરું છું. બીનોલી નિવાસી બાળુ કીર્તિપ્રસાદજી જૈન, મશહૂર વકીલ છે. વળી અનુભવી અને પ્રતિભાશાળી છે. તેમણે અધિક્ષતા તરીકે કામ કરવા મને વચન આપ્યું છે. સંસ્થાના અનુભવી માં મેં આશ્રા લખ્યું છે. ગુજરાતની સંસ્થાઓના અનુભવી ભાઈ હુલચંદણે માટે પૂછાવ્યું છે. મેં બાળુજીને આશ્રા તે માટે જવા પણ લખી દીધું છે.”

“વિદ્યાર્થીઓ તો આજથી આવવા ઉત્સુક છે. જ્યારે ગુરુકુળનું નામ સાંભળ્યું છે ત્યારથી ઘણા ભાઈઓ પોતાના કોને મોકલવા તૈયાર છે.” લાલા ચરણદાસજી

ત્રિ હરી

“આપણે તો સારું મુહૂર્ત જોઈ શરૂઆત કરી દઈએ જેથી મારી એક જવાબદારી ઓછી થાય, પછી તો તમને પોતાને શું કરવું તે બધું સૂઝશે. લાલા તિલકચંદણ સેક્રેટરી તરીકે સુયોગ્ય જ છે. ” મહારાજશ્રીએ શરૂઆત કરવા સૂચના કરી.

*

અહીં સં. ૧૯૯૧નું ચાતુર્માસ આનંદપૂર્વક થયું.

આ ચાતુર્માસ પણ અનેક કલ્યાણકારી કાર્યોથી સભર થયું.

એક અંગ્રેજ વિદ્વાન આચાર્યશ્રીના દર્શનાર્થે આબ્યા તા. જૈન ધર્મ સંબંધી વાર્તાલાપ અને પ્રશ્નોત્તરથી તેમને હું જ આનંદ થયો. તેમણે ગુરુદેવ સાથે પોતાનો ફોટો લેરાવ્યો હતો.

ગુજરાનવાલામાં એક મિશન ચાલે છે. તેના સંચાલક પાદરી પણ ગુરુમહારાજ પાસે જો-ત્રણ વખત આવેલા અને જૈન ધર્મ તથા ખ્રીસ્તી ધર્મમાં શું શું સામ્યતા છે તે વિશે રસિક ચર્ચા કરી હતી.

આ ઉપરાંત મુંબઈથી શ્રી મોતીચંદ ગિરધરલાલ કાપડીયા સોલીસીટર, શ્રી મકનજી જૂઠાભાઈ બારીસ્ટર દર્શનાર્થે આબ્યા હતા. સમાધિમંદિરમાં જૈન ધર્મની વિશિષ્ટતા પર તેઓએ બાપજી આપ્યું હતું. ચેક છોટાલાલ પ્રેમજી આદિ પણ આબ્યા હતા. ચાતુર્માસ પછી મુંબઈથી દાનવીર ચેક વિઠ્ઠલદાસ ઠાકોરદાસ પોતાની સાથે સુપ્રસિદ્ધ ગવૈયા પ્રાણમુખ

ભાઈને લઈને આવ્યા હતા. દાનવીરનું ગુજરાનવાલા શ્રી સંઘે સુંદર સ્વાગત તથા આતિથ્ય કર્યું હતું. દાનવીરજીએ ગુજરાનવાલા મંદિરમાં આચાર્યશ્રી કૃત પ્રદક્ષિણાની પ્રસિદ્ધ પૂજા બહુ જ આનંદપૂર્વક લણાવી, ગુજરાનવાલાના ગહેન ભાઈજીને ખૂબ આનંદ આપ્યો. આ વખતે લોકોની લીડ ભારે હતી. લોકોની પ્રભાવના દાનવીરજીના તરફથી થઈ હતી.

આત્માનંદ જૈન મહાસભા પંચગણનું વાર્ષિક અધિવેશન પણ શુરહેવની સાનિધ્યમાં થયું હતું.

શેઠ વિકૃલદાસ કાઠોરદાસના રૂ. ૩૨૦૦૦) ના સમાચાર ગુજરાનવાલા આવ્યા અને આચાર્યશ્રીજીની પ્રતિજ્ઞા પૂરી થઈ ત્યારે સમાધિમંદિર એક ઉત્સવ સમારંભ શ્રી સંઘ તરફથી યોજવામાં આવ્યો. તે પ્રસંગે શેઠ વિકૃલદાસ 'કાઠોરદાસને 'દાનવીર' અને પં. શ્રી લલિતવિજયજીને 'શુરભક્ત' તરીકે બિરુદ આપવામાં આવ્યું.

શુરકૃત્તનું કાર્ય ચાલુ થયું. પંચગના શહેરે શહેરમાં તે વિશે પ્રચાર કરવામાં આવ્યો અને સમાધિમંદિરના ચારણમાં તે વૃદ્ધ અને વિદ્યાર્થી પામવા લાગ્યું.

ચાતુર્માસ પૂર્ણ થયું અને આચાર્યશ્રી શુરકૃત્તની કાર્યવાહકોની યોજના કરી વિદ્યાર માટે તૈયારી કરવા લાગ્યા.

દજી તે કાર્યવાહકોની યોજનાને એક અઠવાડિયું પૂર્ણ થયું નહોતું ત્યાં તે શુરવર્ધે વિદ્યાર કર્યો.

શુરહેવના તે વખતના શહેર આજે પણ દૃઢમાં ગુંજે છે.

“ગુજરાનવાલોના બાર્થ બહેનો-શ્રી સંઘ સમસ્ત! ગુરુકુલ-
નો પ્રારંભ તો થઈ ગયો. બાળુજી જેવા ગુપ્તસિદ્ધ વકીલ
તમને અધિષ્ઠાતા તરીકે મળી ગયા છે. ગુજરાતની સંસ્થાઓના
સંચાલક બાઈ કુલચંદજી પણ ઉત્સાહી છે. તમે તેઓને
હાર્દિક સાથ આપશો. સમાધિમંદિરના ચરણમાં દિનપ્રતિ-
દિન ગુરુકુળની અભિવૃદ્ધિ જોવા હું ઉત્સુક છું. હું પાછો આવું
ત્યારે તો ગુરુકુળમાં વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, સંચાલકો, કાર્ય-
કર્તાઓ, અધિકારીઓ અને તમે જ્યાં ત્યારે મહાન ઉત્સવ
ઉજવતા હશો.

સંસ્થાને ગુજરાનવાલા શ્રી સંઘના હાથમાં સોંપી આચાર્ય-
શ્રીએ વિહાર કર્યો.

✽

“ ગુરુકુળને માટે જે મદદ પહોંચાડી તેનો બદલો હું
કઈ રીતે આપી શકું? હું તે દિવસ ધન્ય માનીશ જે દિવસે
ગુરુદેવની ઇચ્છા સોળે સોળ આના પૂર્ણ થશે. એ ઇચ્છા સંપૂર્ણ
કરવાનું પ્રથમ કર્તવ્ય આપણું-સૂરીશ્વરજીના શિષ્યોનું છે,
પણ બધામાં આપ જ તેમની ઇચ્છાને સંપૂર્ણ ન્યાય આપવા
સમર્થ છો..... મેં ધારી લીધું છે કે દેશ દેશાંતરમાં ફરી
ગુરુકુલ માટે ‘ઝોટું’ ફંડ કરવું. જો મારા ખૂનનું ટીપું પણ
માગશે તો હું આપવા તૈયાર છું, પણ ગુરુદેવે જે છોડ વાળ્યો
છે તેનું મહાન વૃક્ષ બનાવી દેવું છે. અગર જિંદગી રહી તો
કાંઈ ને કાંઈ સેવાબક્ષિત કરીશ, નહિ તો બાવિભાવ.

“ બાર્થ દાસની કેને ખબર છે? જે યાવ તે ફરી લઉં,

શરીરનો શો ભરોસો ! મનમાં તો ઘણાંએ સ્વપ્નાં ઘડી રાખ્યા છે. પંજાબભરમાં ગુરૂદેવના પ્રચારનું બીડું મારે જ માથે છે. ગુરૂદેવને નિશ્ચિંત કરવાનું પણ ધાયું છે, અને મહાસભાદાર પંજાબની કાયાપલટ વિચારી છે. પણ શરીર યાકી ગયું છે. ટેટલા દિવસ ચાલશે તે શંકાસ્પદ છે.”

આ ઉપરોક્ત શબ્દો આચાર્યશ્રીના શિષ્ય ઉપાધ્યાયશ્રી સોહનવિજયજી મહારાજના છે. પણ એ અનન્ય ભક્ત અને કર્મશીલ શિષ્યની તો ભારે ખોટ પડી ગઈ છે. આ ચાતુર્માસમાં ઉપાધ્યાયશ્રી સોહનવિજયજીએ ભારે તપશ્ચર્યા કરી અને તેમની ગુરૂકુળને ઉત્તર કરવાની, ગુરૂદેવને નિશ્ચિંત કરવાની દેશ દેશાંતરમાં વિચરવાની અને જૈન ધર્મનો પ્રવોત કરવા ભાવના અધૂરી રહી. ઉપાધ્યાયજી શ્રી સોહનવિજયજી આચાર્યશ્રીના પ્રિય શિષ્ય હતા અને પં. લલિતવિજયજીના પં. પ્રિય આત્મભંધુ હતા. ઉપાધ્યાયજીએ પણ ગુરૂદેવને પગ ચાલી પંજાબભરમાં જૈન સિદ્ધાંતોના પ્રચારનું, શિશુજી અ. સુધારનું, ખૂબ ખૂબ કાર્ય કર્યું હતું. ‘શ્રી આત્માનંદ ત્રી મહાસભા’ની સ્થાપનાનું શ્રેય તેમને જ છે. હિંદુ, મુસલમાન આર્યસમાજ, શીખ અને કસાઈઓને ઉપદેશ આપી પોતાના રાગી અને જૈન ધર્મ પ્રત્યે પ્રેમભાવવાળા બનાવવાની શક્તિ તેમનામાં અજગ હતી.

ગુરૂકુળ માટે તો તેમને ભારે પ્રેમ હતો. તે માટે પ્રયાસ કરવાની જવાબદારી તેમણે ઉપાડી હતી. ફંડ માટે નિમિત્તવારીની યોજના પણ તેમણે ઉપાડી લીધી હતી અને તે કે ?

મધુ વખત જીવ્યા હોત તો ગુરુકુળને તેમની સેવાનો સારો સાલ મળત.

એ ધર્મવીર, કર્મશીલ અને સાચા સમાજસુધારકની ગુરુદેવને, પંજાબને, ગુરુકુળને અને તેમના પરમ પ્રિય આત્મ-મધુ પંચાસજી મહારાજને મોટી જોડ પડી છે. તે આજે પણ પૂરી પૂરાતી નથી. તેમના શિષ્ય પં. શ્રી સમુદ્રવિજયજી આજે આચાર્યશ્રીની સેવામાં લાગી રહ્યા છે અને પોતાના ગુરુવર્યની ગાદી સંભાળી રહ્યા છે. આચાર્યશ્રીને તેમની સેવાનો ઠીકઠીક લાભ મળી રહ્યો છે. તેમના કાર્યથી આચાર્યશ્રી નિશ્ચિંત થતા નાથ છે.

આજે ગુરુકુળને ૧૮ વર્ષ થઈ ગયાં. પંજાબશ્રી સંઘ અને ગુરુવર્યે તે નાના વૃક્ષને અમી સિંચન કરીને મહાનુ જનાવ્યું છે. સમાધિમંદિરનાં ચરણમાં ઉત્પન્ન થયેલો નાનો છોડ તે જ સમાધિ મંદિરના ચરણમાં આલિશાન લબ્ય મકાનોમાં છે. સ્વંત્ર શિક્ષણક્રમ, ઉદ્યોગ શિક્ષણ, ધાર્મિક શિક્ષણ તથા સ્વાશ્રય દૃષ્ટિએ જીવન ઘડતર થઈ રહ્યું છે. એ વૃક્ષને ઉછેરવામાં વચ્ચે વચ્ચે ઘણા ઝંઝાવાતો આવી ગયા પણ ગુરુદેવના પુણ્ય પ્રભાવે તે દિનપ્રતિદિન વૃદ્ધિ પામી રહ્યું છે. પંજાબમાં એ આદર્શ ગુરુકુળ છે. સમસ્ત જૈન સમાજનું તેને પોષણ મળે તો યોડા જ સમયમાં રજત ઉત્સવના મંગળ પ્રસંગે-પાંચ ૧૧ વર્ષમાં એક મહાનુ આમૃ વૃક્ષ બની પોતાના મધુર મધુર ફળોને જગતના ચોક્કમાં મૂકી જૈન સમાજની અદિતીય સેવા સાધે.

પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ

(૪)

“દયાળુ ! આપ બીનાલી ક્યારે પધારો છો ? દહેરાસર છો તૈયાર થવા આવ્યું છે. પ્રતિષ્ઠાને માટે હવે જલ્દી પધારો તો સાફ. આપ પધારો તો તૈયારીની સમજ પડે. પ્રતિષ્ઠા માટે શું શું કરવું તેની કરી કદપના અમને નથી.” લાલા શ્રીચંદ્રજીએ હસ્તિનાપુર આવીને વંદણા કરતાં કરતાં વિનંતી કરી.

‘લાલાજી ! પંજાબથી કેવી રીતે નીકળ્યો છું, જાણો છો ? હાઈ ગેર કે ગામ જલ્દી છોડતું નથી. વળી ગુરૂકુળની સ્થાપના થઈ તેમ તેના વિકાસ-વર્ધનની પણ ચિંતા આવી પડી.’

‘ગુરૂવંશ ! ગુરૂકુળ માટેની આપની તમજા અમે જાણીએ છીએ. બાઈ દીર્ઘિપ્રસાદજી દહે છે કે આચાર્યશ્રી ગુરૂકુળ માટે પંજાબમાં વિદાર કરી બાદે જલ્દી ઉડાવી રહ્યા છે.’

“લાલાજી ! જાણુ ગુરૂકુળમાં બેઠી ગયા છે તેથી પ્રેમ ચિંતા છે જ નહિ પણ પંજાબના બાઈ જલ્દીનામા ગુરૂકુળ માટે બાદે પ્રેમ જાણ્યો છે.”

“ સાહેબ ! આપની વાણીમાં ચમત્કાર છે અને શુરકુળને માટે કોને પ્રેમ ન થાય ! પ્રતિષ્ઠા માટે મુહૂર્ત જોઈ આપો. કંકાતરીનો નમૂનો આપો. પ્રતિષ્ઠા કરાવવાવાળાને માટે પણ તજવીજ કરવી પડશે. તૈયારી માટે જરૂરી સૂચનાઓ લખાવો. પછી આપશોને બે દિવસ મોડું થાય તો પણ ફિકર નહિ. ”

‘ લાલાજી ! મુહૂર્ત મેં જોઈ રાખ્યું છે. જેઠ શુદ્ધ છઠનું મુહૂર્ત બીનોદી અને તમારે નામે બહુ શ્રેયસ્કર છે. ક્રિયાવાળા માટે પણ લખી દીધું છે. તૈયારી માટે આ યાદી અને કંકાતરી માટે આ નમૂનો. ’

‘ કૃપાનિધાન ! આપે તો બધું તૈયાર જ રાખ્યું છે ને શું ? ’

‘ ને કામની જવાબદારી હોય તેની શ્રીકર તો હોય જ ને ? તમે આવશો તેની ખાત્રી હતી. ન આવ્યા હોત તો હું પત્ર લખવાનો હતો. હવે તમે સુખેથી જઈ શકો છો. તૈયારી કરો. અમે હસ્તિનાપુરની યાત્રા કરી આવી પહોંચ્યા સમજો. ’

‘ સાહેબ ! કેટલીક પ્રતિમાઓની અંજનશલાકા કરવા માટે પત્રો છે, તો તેઓને શું લખવું ? ’

‘ લાલાજી ! પ્રતિષ્ઠાની સાથે અંજનશલાકા થઈ જશે. બાબુ ઈર્તિપ્રસાદજીની ભરાવેલી લગવાન મહાવીરસ્વામી આદિ પ્રતિમાઓની અંજનશલાકા કરાવવાની છે તેની સાથે બીજી પ્રતિમાઓની પણ કરાવી લેવાશે. તેઓને મુહૂર્ત લખી જણાવશો. સુખેથી આવે. ’

‘ દયાશુ ! અમારા યુ. પી. પ્રદેશમાં આપણા સ્વેતાંબરોની

આ પહેલવહેલી પ્રતિષ્ઠા થાય છે માટે અમારા બધા ભાઈઓમાં પણ અજબ ઉત્સાહ છે. ઉત્સવ બહુ જ આનંદપૂર્વક ઉજવેલો છે. આપશ્રી પહેલા પધારશે તો આપનું માર્ગદર્શન ઉપયોગી નીવડશે.”

“જેવી તમારી ભાગ્યવાનોની ભાવના. આત્માનંદ તો શુરકુળના વિદ્યાર્થીઓને બોલાવવા બાબુજીને લખી દેશે. એશીયાની મંડળો પણ સારી છે. એકાદ બે પંજાબની ભજન મંડળી માટે પણ લખશે. જે જે મહેમાનો આવે તેની સરભરા તો તમારે જ કરવાની છે ને.”

“સાહેબ ! આપની કૃપાથી આનંદ આનંદ થશે. બધી તૈયારી થઈ રહેશે. મહેમાનો માટે અમે બધા તેઓના સ્વાગત માટે તૈયાર છીએ. રજા લઉં. મધ્યેણ વંદામિ.”

“ધર્મભાભ.”

શુજરાનવાલામાં શુરકુળની સ્થાપના કરી, વિહાર કરી પંજાબના શહેરો ખાનગા ટોમરા, લાહોર, અમૃતસર, કમર પટ્ટી, જંડીયાળા, વેરોવાલ, કપૂરથલા, બલધર, નકોદર, શ્રી શંકર, હુધિયાના, મલેરકોટલા, નામા, સમાના, પતિયાલ, અબાલા, આદારા, દેવગંઢ વગેરે પ્રદેશમાં શ્રી ગોવિંદ અપૂર્વ સ્વાગત સ્વીકારના અને શુરકુળને મજબૂત બનાવવા યોગ્ય પેનાના શહેરમાર્થી શુરકુળ માટે વયાશક્ય ફાળો આપના યોગ્ય વિદ્યાર્થીઓને શુરકુળમાં મોકલવા વગેરેના કાર્યો આપના દસ્તિનાયુર નીચેનાં યાત્રા કરો આપ શિષ્યનઃ દિન બીનેલી પધાર્યાં

વિહારમાં શ્રીશંકર ગામમાં આવ્યા ત્યારે લાહોરથી લાલા મોતીલાલજી દીક્ષા લેવાની ભાવનાથી પોતાના કુટુંબની સમ્મતિ મેળવી લાલા પ્રભુદયાળજીની સાથે આવ્યા અને આચાર્યશ્રીને આજ્ઞા આપવા પ્રાર્થના કરી. લાલા મોતીલાલજી છેલ્લા પાંચ વર્ષોથી દીક્ષાની ભાવના સેવતા હતા. વ્રત-પચ્ચ-ખાણ, તપશ્ચર્યા ચાલુ હતાં, અભ્યાસ - પણ ચાલતો હતો. આચાર્યશ્રી પાસે વારંવાર આજ્ઞા માગતા હતા પણ કુટુંબની સમ્મતિ મેળવીને રાજપુત્રીથી આનંદપૂર્વક દીક્ષા લેવાની પૂરી ભાવના જાગે ત્યારે આવવાની સૂચના હોવાથી લાલા મોતીલાલજી આજે આવ્યા હતા. આચાર્યશ્રીએ વાસકેપ-ઈક મંગળ આશીર્વાદ આપ્યા અને લાલા મોતીલાલજી દેવની આજ્ઞા શિરોધાર્ય કરી પંચાસ (હાલ આચાર્ય) । લલિતવિજયજી મહારાજ પાસે વડોદરા ગયા અને તેમની પાસે ક્ષાગણ્ય શુદ્ધિ ત્રીજના દિવસે આચાર્યશ્રીના નામની દિક્ષા લીધી. દેવળંદમાં એક નવીન પ્રસંગ જન્યો. દેવળંદમાં દીગંબર ભાઈઓના જસોથી અહીંસો ઘર છે. આચાર્યશ્રીના પ્રવેશ જાતે તેઓને ઉત્સવ ચાલતો હતો. એજ દિવસે રથયાત્રાનો સરયોડો હતો. દિગંબર ભાઈઓની પ્રાર્થનાથી જંગલમાં રથ-યાત્રામાં સંમિલિત થયેલા લોકોને શ્રી જિનેશ્વરદેવની ભક્તિ વિષયક પ્રભાવિત ઉપદેશ આપ્યો તેમજ તેઓના આશ્રહને માન આપી એક દિવસની સ્થિરતા કરી. ધર્મશાળામાં ‘જૈન ધર્મની વિશિષ્ટતા’ ઉપર મનનીય વ્યાખ્યાન આપ્યું.

રાત્રે ઠેકલાક ભાઈઓ આચાર્ય મહારાજશ્રી પાસે જ્ઞાન-ગોષ્ઠિ માટે આવ્યા. વાતચીતમાં એક ભાઈએ પ્રશ્ન કર્યો કે—

લાલા, શ્રીચંદ્રના બાઈ બાબુ દીર્ઘપ્રસાદજી વડીલ તે ગુજરાનવાલામાં ગુરુકુલના અધિષ્ઠાતા પદે માનદસેવા આપવા બેસી ગયા હતા. આ પ્રદેશમાં આ ઉત્સવ પહેલવહેલો હોવાથી આસપાસના હજારો લોકો તે જોવા આવતા હતા. પંજાબભરના જૈનો ઉપરાંત ગુજરાત-મારવાડ અને ઠાઠિઆવાડ આદિના જૈનો પણ ઠીક સંખ્યામાં આવ્યા હતા. શ્રી આત્માનંદ જૈન ગુરુકુલના વિદ્યાર્થીઓ તથા ઓસીયા બોર્ડિંગની મંડળી તેમજ પંજાબની ભજન મંડળીઓ આવી હતી. મજન, ઉપદેશ, વ્યાખ્યાનો, સંવાદો વગેરેની ધૂમ મચી હતી. મંજનશલાકા માટે ખાલીતાણા, કપડવંજ આદિ દૂર દૂરના પ્રદેશોમાંથી પ્રતિભાજી લઈને લક્ષ્મણનો આવ્યા હતા.

આ પ્રસંગે જેઠ શુદ્ધિ ત્રીજના દિવસે જંડીયાલાનિવાસી લાલા ખજાનચીલાલ લોહા અને રાધનપુરનિવાસી બાઈ લોગીલાલબાઈ તથા ગુજરાનવાલાનિવાસી રણીબાઈને સમાંદાહપૂર્વક દીક્ષા આપવામાં આવી. મુનિશ્રી વિશુદ્ધવિજયજી તથા મુનિશ્રી વિકાસવિજયજી નામ રાખવામાં આવ્યું અને આચાર્યશ્રીના શિષ્યો તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યા. રણીબાઈનું નામ ચારિત્રથીજી રાખવામાં આવ્યું. તેમને સાધ્વીજી ચિત્તથીજીની શિષ્યા તરીકે જાહેર કર્યા.

જેઠ શુદ્ધિ છઠના દિવસે મંજળ સુહૃત્તમાં આચાર્યશ્રીના વરદ હસ્તે પ્રતિષ્ઠા કરવામાં આવી. અંજનશલાકા પણ ચર્મ અને બીનોલીમાં આનંદમંજળ વર્તાઈ રહ્યો.

બીનોલીના પ્રતિષ્ઠા પ્રસંગની એક ઘટના આપણા ચરિત્રનાયકની ઉદારદષ્ટિ અને લોકકલ્યાણ ભાવનાની સાક્ષી છે.

આચાર્યશ્રી એક દિવસ શિષ્યો સાથે સ્થંડિલ જતા હતા. એટલામાં પચીસેક આદમીઓનું એક ટોળું માર્ગમાં આવી મળ્યું. નમસ્કાર કરી ટોળાના આગેવાને આંછંછ કરતાં અરજ કરી “ મહારાજ ! આપ સંતપુરુષ છે. આપના અરણ્યમાં પ્રાર્થના રૂપે એક સવાલ કરવાનો છે. આપ અમને શાંતિનો રસ્તો બતાવે. ”

“ કહો, ભાઈઓ ! તમારી શું મુંઝવણ છે ? સૌ શાંતિ રાખો. આપણે યથાશક્ય માર્ગ જરૂર કાઢીશું. ”

“ સાહેબ ! અમે મેઘવાળ છીએ. તો અમે હિન્દુ રહીએ તો ઠીક કે મુસલમાન બનીએ તો ઠીક ? ”

“ તમે શું કહેવા માગો છો ? તમારો સવાલ જઈ વિચિત્ર લાગે છે. ” આચાર્યશ્રીએ આશ્ચર્ય પામીને પૂછ્યું.

“ દયાળુ અમે હિન્દુ છીએ. ગૌમાતાની રક્ષા કરીએ છીએ. રામ કૃષ્ણનું સ્મરણ કરીએ છીએ; પરંતુ પાણીના ડુંગે અમે મરી રહ્યા છીએ. હવે જો અમે મુસલમાન બનીએ તો મુખી થઈએ. એટલે આ સવાલ આપની પાસે મૂક્યો છે. મહારાજ ! આપ જ કહો અમારે શું કરવું ? પાણી વિના મરવું ? મુસલમાન થવું ? ” અંતરની વેદના રચ્ચુ કરતાં જણાવ્યું.

“ ભાઈઓ ! તમને પાણીનું શું દુઃખ છે ? પહાડમાં પાણીની ક્યાં કની છે ? ”

“ સાહેબ ! પાણી તો ઘણું છે, પણ હિન્દુ લોકો અને મુસ્લિમો જ નથી આવવા દેતા. એટલું જ તદ્દિ પદ વ :

ઉડવાના બચથી દૂરથી અમને પાણી મળતું નથી. જ્યારે કેાઈ મુસલમાન આવી ચડે તો ઝટ બધા ખસી જાય છે. એટલે અમને થાય છે કે, મુસલમાન જની જમણે તો કુવા પર ચઢીને પાણી લઈ 'શકાય. પણ કૃપાળુ અમારી આંતરડી દુભાય છે, તેથી આપ ધર્મશુરની પાસે સમાધાન કરવા આવ્યા છીએ.'

‘તમારી મુંઝવણ તો સાચી છે. પણ તમારું મન દુભાય છે, એટલે તમે હિંદુ રહેવા તો ઇચ્છો છો. કેમ ખરુંને ?’

‘હિન્દુ છીએ ને હિન્દુ જન્યા રહેવું છે. મુસલમાન બનવાથી તો અમારાં જોખીયાં બદલાઈ જશે. પણ પાણીનું દુઃખ શું સુધી સહન થાય ?’

‘તમારું કહેવું સાચું છે તમારું પાણીનું દુઃખ મટી જાય તો પછી શું જોઈએ ?’ આચાર્યશ્રીએ કંઠે શ્વાસ લઈને વાળ આપ્યો.

‘અરે મહારાજ ! તો તો લગવાન જ તમે’ અમારી માત પેઢીનું દુઃખ જાય તો બીજું શું જોઈએ ?

‘ત્યારે તમેજ કહો તમારું પાણીનું દુઃખ શી રીતે મટે ?’

‘સાહેબ ! અમેા હિન્દુ બાઈઓને ત્રાસ આપવા નથી ઇચ્છતા, પૂર્વ જન્મના પાપે અમે હલકી વર્ષમાં પેદા થયા. અમે અમારો સ્વતંત્ર કુવો બનાવી લઈએ એટલે ન દેખવું ન હાજવું.’

‘વાહ ! તમારો આવો સુંદર વિચાર ! તો પછી મુંડવાનું શું કામ !’ ઉત્સાહ આપતાં આચાર્યશ્રીએ પૂછ્યું.

‘સાહેબ ! અમારી પાસે સ્વતંત્ર કુવો બનાવવા નેટા સાધન સામગ્રી નથી. જમીન અમારી પોતાની છે. અરે જાતે જાધા મળીને મહેનત કરવા તૈયાર છીએ. પણ પાણી ઘટે અને કારીગરનો ખર્ચ અમારી પાસે નથી.’

‘ભાઈઓ ! અમે લાલા શ્રીચંદણ અને બાબુ કીર્તિ પ્રસાદજી વડીલના મકાનમાં છીએ. ત્યાં જાપોરના બે વાગે જો દેશ આપવામાં આવે છે. ગામના ઘણાખરા ભાઈઓ કદાચ ઉપદેશ સાંભળવા આવે છે. તમે તે વખતે હાજર થશો તો આશા છે કે તમારું કામ થઈ જશે. પાણીનું દુઃખ નહીં થશે.’ આચાર્યશ્રીએ આશા આપી.

‘દયાળુ ! અમને પડતા તમે બચાવ્યા. ધન્ય છે તમારેવા દિનદુધ ધર્મના મહાન ગુરૂને !’

બીજા દિવસે વ્યાખ્યાન સમયે તે લોકો આવી પહેલાં નમન મંચારો કરવામાં આવ્યો એટલે ચોકની ખુલ્લી જગ્યા આવી નમસ્કાર કરી લિખા રહ્યા. ગુરૂદેવ તો જાણતા હતાં વ્યાખ્યાનમાં બેઠેલા બીજા ભાઈઓને તો આશ્ચર્ય થયું. બીજા જણા મળીને દેમ આવ્યા હશે એટલામાં આવ્યા તો એ જણાવ્યું કે ‘આ ભાઈઓ એટલા માટે આવ્યા છે કે તેમને દિનદુધ નહ કે મુસલમાન બને ?’

‘ચને. સ. જ. ડી. શ્રીનાઓ આશ્ચર્યચકિત થઈ રહ્યાં હતાં. તેમણે પૂછ્યું, ‘ભાઈઓ ! તમે શું કરેલા ?’

છો ? વક્રીલસાહેબની વાતનો જવાબ આપતાં તેઓ જરા અચ-
કાયા એટલે શુરમહારાજે ઉત્સાહ આપતાં કહ્યું કે ગભરાઓ
નહિ તમારે જે કહેવું હોય તે ખુલાસાથી કહો.

‘ અરે ! ચતુરા ! શું વાત છે ? જધા મળીને કેમ આવ્યા
છો ? બોલો ! ગભરાઓ નહિ શુરમહારાજનો હુકમ અમે
પાળવા તૈયાર છીએ. ’

‘ બાબુજી ! અમારા ગરીબોની શી પ્રાર્થના હોય ? અમે
પાણીના દુઃખથી એવા કંટાળી ગયા છીએ કે મુસલમાન
નવાનો વિચાર આવી ગયો. શુરમહારાજ કાલે મળી ગયા
ને તેમની દયાથી અહીં આવ્યા છીએ. ’

જધી હકીકત જાણ્યા પછી આગેવાનોના હૃદય પીગળી
યાં. હાથ જોડી શુરમહારાજને પૂછવા લાગ્યા ‘ શુરદેવ ! શી
માફા છે ? ’

‘ ભાગ્યવાનો ! તમારા કામમાં તમારી સેવા કરનાર
માઇએ પાણી વિના દુઃખી રહે અને મુસલમાન બનવા
મુધીની વાત આવી જાય તે હિન્દુ-જૈન બંધાને માટે
અયોગ્ય છે. દુઃખીઓના દુઃખ દૂર કરવા એ તમારો પ્રથમ
ધર્મ છે. આવાં કામમાં અમારી આજ્ઞા ન હોય પણ શરણે
આવેલાંને તમારે બચાવી લેવા જોઈએ. તમારે તમારું કર્તવ્ય
બજાવવું જોઈએ. અમારે અમારી ઉપદેશ આપવાની ફરજ
બજાવવી જોઈએ. ’ આચાર્યશ્રીના વચનની જાદુઈ અસર યર્ષ.
આગેવાનોએ મસલત કરી કુંડા માટે ફંડ કરી આપવા નક્કી
યુરું ને ટીપ ચાલુ કરી. શુરમહારાજનો ઉપદેશ સફળ થયો.

મેઘવાળોના આનંદનો પાર નહોતો. ગુરૂદેવને હજાર હજાર ધન્યવાદ આપતા અંતરથી નમસ્કાર કરતા હિંદુધર્મમાં સિર રહેવાનો આનંદ મનાવતા ઘેર ગયા.

સ્વર્ગસ્થ ગુરૂદેવની જયંતી અહીં બહુજ ઠાકપૂર્વક ઉજવવામાં આવી. ગુરૂકુળનો ઉદ્દેશ તથા જ્ઞાનપ્રચારની આવશ્યકતા વિ આચાર્યશ્રીએ મનનીય વ્યાખ્યાન આપ્યું.

x

x

x

‘ગુરૂદેવ ! બીનાલીનો પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ જોઈને તો મને બધા મુગ્ધ થઈ ગયા. આપનું જ્ઞાનપ્રચારનું વ્યાખ્યાન તે આજે પણ શુંજે છે. આપ કૃપા કરી અહીં ચોમાસું કરી કેટલાક ભાઈઓ જરૂર આપના સદુપદેશથી શ્વેતાન્તર મૂળિ પૂજક બનવા સંભવ છે. મારું કુટુંબ ને મારા બે સંબંધીને તો આપના વાસશ્લેષ માટે તૈયાર છીએ.’ બડોળના શ્રી આગેવાને પોતાનો ભાવ વ્યક્ત કર્યો.

‘બાબુજી ! તમે તો પૂરા રંગાઈ ગયા છો. પણ હું જણાય તો હું જરૂર વિચાર કરું, મારે તો ધર્મ પ્રચાર કરવા તો બીજાં કામ પડી શકે.’ આચાર્યશ્રીએ ધર્મપ્રચાર મદત્ત જણાવ્યું.

‘આપને વચન તો શી રીતે આપું ? પણ મારી જે મનુષ્યને આપના પ્રત્યે બહિષ્કાર ભાવ જાગ્યો છે. રંગમ. ને રંગ દેવનાં પણ થઈ શકે !’

‘બાબુજી ! તમે જોઈને’ બીનાલીમા બાબુ આચાર્યજી
‘પણ દેવે : ધર્મ ઉપોન થયો ?’

“ અમારા ગામમાં પણ જીવો જ ધર્મપ્રેમ છે. વળી અહીં તો ભક્તિભાવ જામ્યો તો પછી બેઠા પાર. જો કે સાહેબ અમારી પાસે દુહાનો રૂપીયા નથી.”

“ દહેરાસરની ભાવના ચલી હોય તો શ્રી આણંદજી કદ્યા-
જીની પેઢીને સહાયતા માટે હું જલામણ કરું. મુંબઈ કાંઈ જવા તૈયાર હોય તો હું ત્યાં પણ પત્રો લખી આપું. કામ થઈ જશે. ”

“ કૃપાનાથ ! તો તો પ્રભુ મળ્યા ! આપ તે માટે કોશીશ કરો. હું અમારા ભાઈઓની સલાહ લઈ જોઉં. મુંબઈ જતું પડશે તો હું જઈશ પણ દહેરાસરજીનું કામ કોણ કરશે ? ”

“ તે માટે તમે નિશ્ચિંત રહો. લાલાશ્રીચંદજી પણ તમારા જ છે. બાણુ કીર્તિપ્રસાદજી પણ છે. બન્ને તે માટે પૂરી જહેમત ઉઠાવશે. લાલા શ્રીચંદજીને તો તાજો જ અનુભવ છે. ”

“ દયાળુ ! જો બધું ખર્ચું પણ પછી કામ અધૂરું ઓઢીને આપ ચાલ્યા જાઓ તેનું શું ? ”

“ એટલે ! તમે શું કહેવા ઇચ્છો છો ? ”

“ આપણી પ્રેરણાથી અને પ્રયત્નોથી દહેરાસરનું કાર્ય ચાલે, અને આપની કૃપાથી પૈસા પણ મળી રહે પણ પછી તમે તો ચોમાસુ ઉતરે કે કેડ બાંધો તેનું શું ? ”

“ પણ અહીં મારી જરૂર પણ શું રહેશે ? લાલા શ્રીચંદજી છે, તમે છો, વળી ઠગીટીમાં જે પાંચ નામો પણ રાખીશું. કામ તત્કાલ પૂરું થઈ જશે પછી શું ચિંતા ? ”

“ પણ પ્રતિષ્ઠાનું શું ? ”

“ જોહો ! તમે તો પાકા વાણીયા છો. હજી તો ક્યાં દહેરાસરની વાત અને ક્યાં પ્રતિષ્ઠાની વાત ? અવસરે ભેંડ લેવાશે. ને કામ બની ગયું તો પ્રતિષ્ઠા પણ કરાવી લેવાશે બસ હવે થયો સંતોષ. ”

બીનોલીની પ્રતિષ્ઠા પ્રસંગે આવેલા દિલ્હીના આગેવાને લાલા હજારીભક્ષજી નેહરી, લાલા હલેલસિંહજી, લા. ધીરચંદજી, લા. હરખચંદજી, બાબુ જસવંતરાયજી વગેરે આચાર્યશ્રીને દિલ્હી ચોમાસું કરવા આગ્રહભરી વિનંતિ કરી. આસપાસમાં બીજાં કોઈ યોગ્ય સ્થળ ન હોવાથી દિલ્હી ચોમાસું કરવાની ઈચ્છાએ આપ બિનોલીથી વિહાર કરી બટોત પધાર્યા. અહીં થોડા દિવસની સ્થિરતા દરમિયાન સારો લાભ કરે છેલ્લાક કુટુંબો સ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જેન ધર્મમાં ભોળા ભેંડ મહાન વગેરેની અગવડતા છતાં અનેક મુશ્કેલીઓ વધી પણ આપે દિલ્હીનો મોહ છોડી બટોત ચોમાસું કરવાનો નિર્ણય કર્યો. આ વાત સાંભળતા દિલ્હીના ગૃહસ્થો બટોત પધાર્યા અને દિલ્હી પધારવા આગ્રહપૂર્વક વિનંતિ કરી. બટોતમાં અનેક મુશ્કેલીઓ આગળ ધરી, પરંતુ આચાર્યશ્રી બટોતમાં નિશ્ચય લાભનું કારણ દર્શાવી તેઓને સમજાવ્યા અને બટોત ચોમાસું કર્યું.

બટોતના વિજયવાવટો લહેરાવ્યો. ચોમાસાના ૧૧ મ. પુરુષ. સ. થી આચાર્યશ્રી પણ નાવમાં સપડાયા ૫૭૧૬ ૧૧.૧૧.૧૯. જ્યાં સુધી સમુદ્રવિજયજીએ વાચ્યું અને

ર્થશ્રોએ કલ્પસૂત્ર વાંચ્યું. સંવત્સરીના દિવસે બારસા સૂત્ર તાવ છતાં નિર્વિઘ્ને પૂર્ણ કર્યું. પાંચમે રથયાત્રાનો વરઘોડો ધામ-ધૂમથી ગયો. દિલ્હી, પંજાબ અને બીકાનેરના અનેક ભાવિકો પર્યુષણ કરવા આવ્યા હતા. આખા ચાતુર્માસમાં દર્શનાર્થીઓની સંખ્યા વિશેષ રહી. નાના એવા ગામમાં ધર્મનો ઉદ્યોત સારો થયો. જૈન શાસનની પ્રભાવના અનેક સ્ત્રીપુરુષોના હૃદયમાં જાગી.

અહીં દહેરાસર માટે ઉપદેશ થયો અને ઘણા ભાઈઓની ઉત્સુકતા હોવાથી આચાર્યશ્રીએ શેઠ આવુંદલ કલ્યાણીની પેઢીને વકીલ કેશવલાલ પ્રેમચંદ મોદીની મારફત ભલામણ પત્ર લખ્યો. આચાર્યશ્રીના પત્રથી અને મોદીજીની પ્રેરણાથી પેઢીએ સારી મદદ આપી. આ ઉપરાંત મુંબઈના ગૃહસ્થો પર પત્રો લખી આવ્યા અને બહોતથી એક પ્રતિનિધિ મંડળ લાલા શ્રીચંદળના સુપુત્ર બાબુ વીરચંદળ આદિનું આ માટે મુંબઈ ગયું. મુંબઈમાંથી પણ રૂા. ૧૫૦૦૦ થી રૂા. ૨૦૦૦૦ ની મદદ મળી ગઈ. આચાર્યશ્રીના પત્રો અને પ્રેરણાની અસર ચમત્કારિક હોય છે. શુરુવર્ધના બહાલો આચાર્યશ્રીના શાસન ઉદ્યોતના કાર્યમાં હર ઘડી તૈયાર હોય છે.

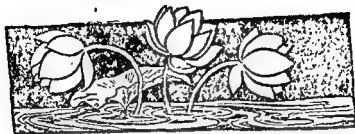
જંડીયાલાગુરુનિવાસી ચતુર્થ જતધારી ધર્મનિષ્ઠ લાલા ટેકચંદળ માલકસના શુભ હસ્તે નૂતન જિનમંદિરનું ખાત-મુદૂર્ત સં. ૧૯૮૨ ના આવણ શુદ્ધિ પાંચમે કરવામાં આવ્યું.

દહેરાસરનું કામ ધમધાકાર ચાલ્યું. ગુરૂની કૃપાથી અને બાબુ શ્રીચંદળ તથા બાબુ દીર્ઘપ્રસાદજીના અયાગ પરિશ્રમથી

લબ્ધ શિખરબંધ દહેરાસર બંધાઈને તૈયાર થઈ ગયું અને ઉપાશ્રય પણ તૈયાર થઈ ગયો.

અને સંઘની ઈચ્છા મુજબ તેની પ્રતિષ્ઠા આચાર્યશ્રી ફરી પંજાબમાં પધાર્યા ત્યારે સં. ૧૯૯૫ ના મહા શુદ્ધિ સાતમના માંગલિક દિવસે આપશ્રીના કરકમળથી દસ હજારની માનવ-મેદની વચ્ચે શ્રી દેવાધિદેવ શ્રી શાંતિનાથ ભગવાનને તખ્ત નરીન કર્યા. સં ૧૯૮૨ નું ચોમાસું બહોત (જિ. મરેઠ)માં થયું.

મરુભૂમિમાં આશ્રવૃક્ષ

(૩)

“ ગુરુજી ” એક બાળક આંસુબરી આંખે દોડતો દોડતો આવ્યો.

“ કેમ રડે છે ? કોઈએ તને માર્યો ? ”

“ ગુરુજી ! સિંધીજી.....”

“ અરે ! ગજબ થયો. રડવાનો અવાજ પણ આવ્યો. ”

“ વૈદરાજી ! કેમ લાગે છે ! તમે કોઈ રડ્યો નહિ. સિંધીજી તો મહાન સેવક છે. તેમની અંતિમ ઘડી મુધારી દ્યો.”

“ સાહેબ ! દીપક બગાડી રહ્યો છે પણ હજી ચેતના લાગે છે. નાદી પણ ધીમી ધીમી ચાલે છે. ” વૈદરાજે નાદી તપાસતાં ઠહું.

“ તમે જધા બહાર જાઓ. તેમના આત્માને શાન્તિ આપવી જોઈએ. ધૈર્ય ધારણ કરો. અંતિમ આરાધના કરાવી લઉં. ”

મરુભૂમિમાં આચાર્યશ્રીજીએ જ્ઞાનવૃક્ષના વાવેલ બીજને

કુરિત કરવા માટે ઘાણેરાવવાલા શ્રી જસરાજજી સિંધીની
કેમત અને પરિશ્રમ અનુપમ હતાં. તેમણે જ આચાર્યશ્રીને
પત્ર મોકલી પંચાસજી મહારાજ શ્રી લલિતવિજયજી
દ્વારાજને ગોડવાડમાં બોલાવ્યા હતા. પંચાસજી મહારાજ સાથે
દિવસ પરિશ્રમ કરી, ચોજનાઓ માટે રાત્રિના બજે
પયા સુધી ઉત્તમરા કરી, ઘેર ઘેર, ગામ ગામ, સંઘ સંઘ,
કર ચહેર જઈ ફેંડ માટે, વિદ્યાર્થીઓ માટે બારે પ્રયત્નો
લા. પંચાસજી મહારાજે ગોડવાડના પંચોને ગરુભૂમિમાં
નવરૂપ માટે અને તે દ્વારા ગોડવાડનો ઉદ્ધાર કરવા અહો-
શ ઉપદેશ આપ્યો અને તેના ફજસ્વરૂપ બારે પ્રયાસ
ની શ્રી વરદાજી તીર્થની શીતળ છાયામાં 'શ્રી પાર્શ્વનાથ
ન વિદ્યાલય' માત્ર ૬ વિદ્યાર્થીઓથી શરૂ કરવામાં આવ્યું.
પ્રથમ જેટલું પંચાસજી મહારાજ શ્રી લલિતવિજયજીને છે
તે જ શ્રી જસરાજજી સિંધીજીને પણ છે. ઘેર દાથી તો
ધો. પણ તેને ખજરાવવું શું ? એ દહેવજાઓ દિસાજ ધયો.
સા ગરુ ધમ. વિદ્યાર્થીઓ પણ આવજા લાગ્યા પણ ફેંડવું શું ?
માટે જસરાજજી સિંધીજી પંચાસજી કરવામાં બાકી ન ગણી
તેમ. બહુ મહેનત ન મરી પછી નો બધો જાન પંચાસજી
દ્વારાજ પદ આવી પડ્યા. ગુરુદેવની કૃપાથી અને તીર્થભૂમિની
વેતરાઈ પંચાસજી મહારાજને યોગી સફળતા મળવા લાગી.
તે સિંધીજી જન્મદીન. ૧૯૩૬ ૧૯૪ અને વિદ્યાલય-
૧૯૮૫ ૧૯૮૬ ૧૯૮૭ ૧૯૮૮ ૧૯૮૯ ૧૯૯૦ ૧૯૯૧ ૧૯૯૨ ૧૯૯૩ ૧૯૯૪ ૧૯૯૫ ૧૯૯૬ ૧૯૯૭ ૧૯૯૮ ૧૯૯૯ ૨૦૦૦ ૨૦૦૧ ૨૦૦૨ ૨૦૦૩ ૨૦૦૪ ૨૦૦૫ ૨૦૦૬ ૨૦૦૭ ૨૦૦૮ ૨૦૦૯ ૨૦૧૦ ૨૦૧૧ ૨૦૧૨ ૨૦૧૩ ૨૦૧૪ ૨૦૧૫ ૨૦૧૬ ૨૦૧૭ ૨૦૧૮ ૨૦૧૯ ૨૦૨૦ ૨૦૨૧ ૨૦૨૨ ૨૦૨૩ ૨૦૨૪ ૨૦૨૫ ૨૦૨૬ ૨૦૨૭ ૨૦૨૮ ૨૦૨૯ ૨૦૩૦ ૨૦૩૧ ૨૦૩૨ ૨૦૩૩ ૨૦૩૪ ૨૦૩૫ ૨૦૩૬ ૨૦૩૭ ૨૦૩૮ ૨૦૩૯ ૨૦૪૦ ૨૦૪૧ ૨૦૪૨ ૨૦૪૩ ૨૦૪૪ ૨૦૪૫ ૨૦૪૬ ૨૦૪૭ ૨૦૪૮ ૨૦૪૯ ૨૦૫૦ ૨૦૫૧ ૨૦૫૨ ૨૦૫૩ ૨૦૫૪ ૨૦૫૫ ૨૦૫૬ ૨૦૫૭ ૨૦૫૮ ૨૦૫૯ ૨૦૬૦ ૨૦૬૧ ૨૦૬૨ ૨૦૬૩ ૨૦૬૪ ૨૦૬૫ ૨૦૬૬ ૨૦૬૭ ૨૦૬૮ ૨૦૬૯ ૨૦૭૦ ૨૦૭૧ ૨૦૭૨ ૨૦૭૩ ૨૦૭૪ ૨૦૭૫ ૨૦૭૬ ૨૦૭૭ ૨૦૭૮ ૨૦૭૯ ૨૦૮૦ ૨૦૮૧ ૨૦૮૨ ૨૦૮૩ ૨૦૮૪ ૨૦૮૫ ૨૦૮૬ ૨૦૮૭ ૨૦૮૮ ૨૦૮૯ ૨૦૯૦ ૨૦૯૧ ૨૦૯૨ ૨૦૯૩ ૨૦૯૪ ૨૦૯૫ ૨૦૯૬ ૨૦૯૭ ૨૦૯૮ ૨૦૯૯ ૨૧૦૦ ૨૧૦૧ ૨૧૦૨ ૨૧૦૩ ૨૧૦૪ ૨૧૦૫ ૨૧૦૬ ૨૧૦૭ ૨૧૦૮ ૨૧૦૯ ૨૧૧૦ ૨૧૧૧ ૨૧૧૨ ૨૧૧૩ ૨૧૧૪ ૨૧૧૫ ૨૧૧૬ ૨૧૧૭ ૨૧૧૮ ૨૧૧૯ ૨૧૨૦ ૨૧૨૧ ૨૧૨૨ ૨૧૨૩ ૨૧૨૪ ૨૧૨૫ ૨૧૨૬ ૨૧૨૭ ૨૧૨૮ ૨૧૨૯ ૨૧૩૦ ૨૧૩૧ ૨૧૩૨ ૨૧૩૩ ૨૧૩૪ ૨૧૩૫ ૨૧૩૬ ૨૧૩૭ ૨૧૩૮ ૨૧૩૯ ૨૧૪૦ ૨૧૪૧ ૨૧૪૨ ૨૧૪૩ ૨૧૪૪ ૨૧૪૫ ૨૧૪૬ ૨૧૪૭ ૨૧૪૮ ૨૧૪૯ ૨૧૫૦ ૨૧૫૧ ૨૧૫૨ ૨૧૫૩ ૨૧૫૪ ૨૧૫૫ ૨૧૫૬ ૨૧૫૭ ૨૧૫૮ ૨૧૫૯ ૨૧૬૦ ૨૧૬૧ ૨૧૬૨ ૨૧૬૩ ૨૧૬૪ ૨૧૬૫ ૨૧૬૬ ૨૧૬૭ ૨૧૬૮ ૨૧૬૯ ૨૧૭૦ ૨૧૭૧ ૨૧૭૨ ૨૧૭૩ ૨૧૭૪ ૨૧૭૫ ૨૧૭૬ ૨૧૭૭ ૨૧૭૮ ૨૧૭૯ ૨૧૮૦ ૨૧૮૧ ૨૧૮૨ ૨૧૮૩ ૨૧૮૪ ૨૧૮૫ ૨૧૮૬ ૨૧૮૭ ૨૧૮૮ ૨૧૮૯ ૨૧૯૦ ૨૧૯૧ ૨૧૯૨ ૨૧૯૩ ૨૧૯૪ ૨૧૯૫ ૨૧૯૬ ૨૧૯૭ ૨૧૯૮ ૨૧૯૯ ૨૨૦૦ ૨૨૦૧ ૨૨૦૨ ૨૨૦૩ ૨૨૦૪ ૨૨૦૫ ૨૨૦૬ ૨૨૦૭ ૨૨૦૮ ૨૨૦૯ ૨૨૧૦ ૨૨૧૧ ૨૨૧૨ ૨૨૧૩ ૨૨૧૪ ૨૨૧૫ ૨૨૧૬ ૨૨૧૭ ૨૨૧૮ ૨૨૧૯ ૨૨૨૦ ૨૨૨૧ ૨૨૨૨ ૨૨૨૩ ૨૨૨૪ ૨૨૨૫ ૨૨૨૬ ૨૨૨૭ ૨૨૨૮ ૨૨૨૯ ૨૨૩૦ ૨૨૩૧ ૨૨૩૨ ૨૨૩૩ ૨૨૩૪ ૨૨૩૫ ૨૨૩૬ ૨૨૩૭ ૨૨૩૮ ૨૨૩૯ ૨૨૪૦ ૨૨૪૧ ૨૨૪૨ ૨૨૪૩ ૨૨૪૪ ૨૨૪૫ ૨૨૪૬ ૨૨૪૭ ૨૨૪૮ ૨૨૪૯ ૨૨૫૦ ૨૨૫૧ ૨૨૫૨ ૨૨૫૩ ૨૨૫૪ ૨૨૫૫ ૨૨૫૬ ૨૨૫૭ ૨૨૫૮ ૨૨૫૯ ૨૨૬૦ ૨૨૬૧ ૨૨૬૨ ૨૨૬૩ ૨૨૬૪ ૨૨૬૫ ૨૨૬૬ ૨૨૬૭ ૨૨૬૮ ૨૨૬૯ ૨૨૭૦ ૨૨૭૧ ૨૨૭૨ ૨૨૭૩ ૨૨૭૪ ૨૨૭૫ ૨૨૭૬ ૨૨૭૭ ૨૨૭૮ ૨૨૭૯ ૨૨૮૦ ૨૨૮૧ ૨૨૮૨ ૨૨૮૩ ૨૨૮૪ ૨૨૮૫ ૨૨૮૬ ૨૨૮૭ ૨૨૮૮ ૨૨૮૯ ૨૨૯૦ ૨૨૯૧ ૨૨૯૨ ૨૨૯૩ ૨૨૯૪ ૨૨૯૫ ૨૨૯૬ ૨૨૯૭ ૨૨૯૮ ૨૨૯૯ ૨૩૦૦ ૨૩૦૧ ૨૩૦૨ ૨૩૦૩ ૨૩૦૪ ૨૩૦૫ ૨૩૦૬ ૨૩૦૭ ૨૩૦૮ ૨૩૦૯ ૨૩૧૦ ૨૩૧૧ ૨૩૧૨ ૨૩૧૩ ૨૩૧૪ ૨૩૧૫ ૨૩૧૬ ૨૩૧૭ ૨૩૧૮ ૨૩૧૯ ૨૩૨૦ ૨૩૨૧ ૨૩૨૨ ૨૩૨૩ ૨૩૨૪ ૨૩૨૫ ૨૩૨૬ ૨૩૨૭ ૨૩૨૮ ૨૩૨૯ ૨૩૩૦ ૨૩૩૧ ૨૩૩૨ ૨૩૩૩ ૨૩૩૪ ૨૩૩૫ ૨૩૩૬ ૨૩૩૭ ૨૩૩૮ ૨૩૩૯ ૨૩૪૦ ૨૩૪૧ ૨૩૪૨ ૨૩૪૩ ૨૩૪૪ ૨૩૪૫ ૨૩૪૬ ૨૩૪૭ ૨૩૪૮ ૨૩૪૯ ૨૩૫૦ ૨૩૫૧ ૨૩૫૨ ૨૩૫૩ ૨૩૫૪ ૨૩૫૫ ૨૩૫૬ ૨૩૫

મરુબૂમિમાં આગ્રવૃક્ષ

મજલ પૂરી થવા આવી હતી. વિદ્યાલયના બાળકે આ સિંધીજીના સમાચાર આપ્યા. પંન્યાસજી દોડતા આવ્યા. જી તો સંબંધીઓ રોવા લાગ્યા હતા. તેમણે જોયું હતું ચેતના બધાને શાંત કરી પોતે તેમને છેલ્લી આરાધના કરાવવા લાગ્યા.

“સિંધીજી ! કેમ સમાધિ છે ને ? પરમાત્માનું શ્રદ્ધ કરો. પાર્શ્વનાથ ભગવાનની શીર્ષા છાયામાં છે.”

“ગુરુદેવ !” બાળાતા હીપકમાં જરા ચમક આવી. આંખો ખુલી, હાથ જોડી બેઠા થવા પ્રયત્ન કરવા લાગ્યા.

“સિંધીજી ! હિઠવાની જરૂર નથી. શાંતિથી સૂઈ જાવો. બીજાને કશો વિચાર ન કરશો. અરિહંત ભગવાંતનું શ્રદ્ધ કરો. આત્માનું કલ્યાણ એમાં છે. તમે તો પૂર્ણ ભગવાન છો. શાંતિ છે.” પંન્યાસજીએ સાંત્વન આપ્યું.

“ગુરુદેવ ! હવે શાંતિ થઈ. આપે મારે માટે પવિત્ર સેવ્યો છે. મેં જ આપના આ ત્યાગી જીવનમાં આ મહત્ત્વનાં કાર્યમાં જોડી આપના આત્માને દુઃખ પહોંચાડ્યું છે. વિદ્યા એનો કિલકિલાટ સાંભળી આનંદ થાય છે. મારે આ દુઃખ સેવા કરી આ છોડને વૃક્ષ બનાવવું હતું પણ મારું એવું ભાગ્ય ક્યાં ?” શ્વાસ ભરાઈ આવ્યો.

“સિંધીજી ! ચિંતા ન કરો. શાંતિ રાખો. હવે શ્રમ ન કરવો.”

“ગુરુદેવ ! મારી એક અભિલાષા અધૂરી રહી.”

“સિંધીજી ભાવો ! તમારી જો બાવના રહે તે રહે.”

“ગુરુદેવ આચાર્યશ્રીના દર્શન અને જીવન આ બાળ-ઉદ્યાનની રખવાળી.”

“સિંધીજી ! ગુરુદેવ અલ્પવરની પ્રતિષ્ઠા કરાવી આ તરફ આવી રહ્યા છે. તમારા મનની શાંતિ લેખને તો અમે સામે ગયા દતા. ગુરુદેવ પણ જાણે વળત વિદ્યાર કરી આવી રહ્યા છે. એ પુણ્યરાશિના દર્શન થશે જ, અને આ વિદ્યાત્રયની સમુત્પત્તિ માટે પ્રાણાન્ત સુધી હું પ્રયત્નશીલ રહીશ.”

આ વાર્તાલાપ ચાલે છે. દીપ જાગવાની તૈયારી છે. બધા શોકમગ્ન બેઠા છે. બાળકો ઉદાસ છે. પંચાસજી મદારાજ અંતિમ આરાધના કરાવે છે. ત્યાં ગુરુદેવ આચાર્ય મદારાજ આવી પહોંચ્યા. ધરીબર તો બધા ચકિત થઈ ગયા.

સિંધીજીનો જીવન-દીપક જાંખો પડવા લાગ્યો હતો. ગુરુદેવે તે મંત્રાશરો સંભળાવ્યા અને આચાર્યદેવના દર્શન કરનાં કરનાં તેમનું પ્રાણપંખેડું આ ફાળી ફુલિયાનો ત્યાગ કરી ગયું.

“ગુરુદેવ મારો તો ક્યાં જ તૂટી ગયો. સિંધીજીએ જીવન દોખી દીધું આ જૂઠું કપારે જાગ્યો ?” પંચાસજી ઉદાગીન થઈને ગુરુદેવના અરજમા બેઠી ગયા.

“હરિજી ! આ ઉદાસ દેવના કે નસરાવાનો સમય નથી. ઉદાસ દેવના શ્રે અર્થે હવે તો પૂજા મંજિરાઈ કાર્ય હોવો જોઈએ. જનક છે દેવ. બાળકોને જીવન આપે. સિંધીજી કહે છે કે દેવ ને. જ. તેમજ અપૂરું કાર્ય વિચારવાની જ. જ. હવે જ. હવે. હવે નિવરણ મુલ્ય આપે.”

ગોડવાડના આગેવાનોનું એક વિનંતિપત્ર ઘાઘોરાવનિવાસી શેઠ જસરાજજી સિંધીની પ્રેરણાથી આવ્યું હતું. આપણા ચરિત્રનાયક આચાર્યશ્રીએ વરકાણા તીર્થ ઉપર વિદ્યાલય સ્થાપન કરવા માટે ભારે જહેમત ઉઠાવી હતી પણ કુદરત સાનુકૂળ ન હોવાથી તે કાર્ય અધૂરું પડ્યું હતું. આચાર્યશ્રીને પરિશ્રમ સફળ કરવાની ઉત્કંઠ હજી સિંધીજીને હતી અને તેથી ખડોત સાનંદ ચોમાસું કરી અને વિહાર કરી દીલ્હી પધાર્યા અને દીલ્હીના સંઘે સુંદર સ્વાગત કર્યું. તે વખતે ગોડવાડના આગેવાનો આવ્યા હતા. દિલ્હીમાં આત્માનંદ જૈન શુરુકુળની ખેઠક હતી અને દાનવીર શેઠ વિકુલદાસ કાકોરદાસ દર્શનાર્થે મુંબઈથી આવ્યા હતા. આચાર્યશ્રી દિલ્હીમાં રહ્યા. તે દરમિયાન જાહેર વિષે તાત્વિક વ્યાખ્યાન ચાલતું હતું. તે એક જ વિષય બહુ જ સ્પષ્ટ રીતે અને વિધવિધ શાસ્ત્રોની દૃષ્ટિએ આખો મહિનો ચાલ્યો અને જૈન-જૈનેતર ભાઈ બહેનોએ સારી સંખ્યામાં લાભ લીધો હતો.

૫. શ્રી લલિતવિજયજી (હાલ આચાર્ય) પાલણપુર હતા. આચાર્યશ્રીએ તેમને સિંધીજીને સહકાર આપી ગોડવાડના આગેવાનોને પ્રેરણા આપી કાર્યની શરૂઆત કરવા જણાવ્યું. પંચાસજી અને સિંધીજી ભારે પરિશ્રમ કર્યો અને તેના ફલસ્વરૂપ શ્રી વરકાણાજી તીર્થની ચીતળ છાયામાં ૬ વિદ્યાર્થીઓ એક ચિદાણ સંસ્થાની શરૂઆત થઈ.

આચાર્યશ્રી શ્રામાનુશામ પાવન કરતા અલવર પધાર્યાં અહીં જીર્ણોદ્ધાર થયેલ હતો અને મૂળનાયકજીને ઉત્થાપન કરેલા હોવાથી ફરીથી પ્રતિષ્ઠા કરાવવાની હતી ત્યાં આચાર્યશ્રી

પધાર્યા એટલે શ્રી સચે વિનંતી કરી અને ૧૯૮૪ ના મહા શુદ્ધિ પાંચમે ધામધૂમપૂર્વક પ્રતિષ્ઠા કરાવી. અંબાલાથી ચાંદીનો રથ તથા શ્રી ઓશિયાણીથી સંગીત મંડળી આવેલ હતી.

અહીંથી જયપુર, અજમેર, નવાયહેર આદિ ગામ નગરોને પાવન કરતા અને શ્રી સચોનું અપૂર્વ સ્વાગત સ્વીકારતા, ધર્મોપદેશનું પાન કરાવતા બીજેવા આવતા હતા. ત્યાં વરકાળા તીર્થથી પં. લલિતવિજયજી, શ્રી પ્રભાવિજયજી, શ્રી શિવ-વિજયજી આદિ આપને લેવા રૂમનાથગઢ સુધી સામે આવી મળ્યા અને બધા સાથે ચેત્ર શુદ્ધિ ૬ ના દિવસે બીજેવા પધાર્યા. બીજેવા શ્રી સંઘને માંગલિક સંભળાવી સ્ત્રીધા વરકાળા તીર્થદર્શને પધાર્યા ત્યાં તેા સિંધીજીનો છવન-ઢીપ બ્રામ્હ રહ્યો હતો.

ત્યાં એકત્ર થયેલા ગોડવાડના આગેવાન સજ્જનોને આત્મન આપતાં ચરિત્રનાથકે જણાવ્યું.

“આજનો પ્રસંગ આપજીને બધાને દુઃખી કરે તેવો છે. પંચાસજીનો તેા જમણા દાય મયો આવા મેવકો તેા વિરહા જ દે પ છે. પત્ન આપજી ક.મ નેમની પાછળ મોક કરવાનું નહિ. નેમના આજ્ઞાની આજ્ઞા ને નેમના કામને પૂર્ણ કરવાનું છે. હું પણ દિલ્લીથી ને મારે જ આગેલા છું. જો તમે નેમના ક.ચા રહેદી હો અને તમારા દિલમાં નેમને મારે જવના દે.પ તેા નેમના કપૂરા કન.એહાવના અને કન.પ્રચ મના ક.રને પૂર્ણ તથા વિવર્ય પી કરો. હું તમને તમની રે.મ ક.જીવન-નંદા કરવા ને કરેતો પણ તમે આ મુદતક એા એા જિંદગી. ક.ચ. ન. કરવને વિરાજ નહિ. પ.પ

અને તે માટે દેવશુરની સાક્ષીએ પ્રતિજ્ઞા કરો. આ ઉત્તમ કાર્ય તમારી સહાનુભૂતિથી શ્રીમાન સિંધીજીની તરફના પ્રેમ અને કૃતજ્ઞતાનો ઉજ્જવળ યશ ગાતું રહેશે. હું તો આને મારું પંચાસજીનું કે તમારું કર્તવ્ય માનું છું.”

“શુરદેવ ! આપ આ ભૂમિમાં સ્થાયી કામ કરવા ઇચ્છતા હો તો કૃપા કરી આતુર્ભાસ કરો તો જરૂર આપના જેવા પુણ્યરાશિનાં પ્રભાવથી અમારી આ અજ્ઞાન દશામાંથી કાંઈક ઉદ્ધાર થાય ખરો.” એક ગૃહસ્થે પ્રાર્થના કરી.

“શાજી ! વાત તો ખરી કહી. પણ તમે જાણો છો તમારી ભૂમિ હતી તો પવિત્ર-પ્રાચીન-સમૃદ્ધ અને વીર પ્રસ્થિની પણ આજે તો અંધકાર ભાસે છે. વિજાપુર પાસે ચોરાએ લૂંટ્યો ને મરુભૂમિમાં મને વાણીયાઓએ લૂંટ્યો તે તો યાદ છે ને ?” આચાર્યશ્રીએ પહેલાનો અનુભવ યાદ આપ્યો.

“કૃપાળુ ! સમય સમયની વાત છે, પણ સિંધીજી જેવા પણ નીકળ્યા ને.”

“તેમાં તમારું શું વળ્યું ? એ તો બહુરતના વસુંધરા. પણ તમે જાધા પંચો મળીને તે વિશે કાંઈક કરવા વચન આપો તો જરૂર રહી જાઉં. ગૂજરાતના દાળ ભાતનો મને મોહ છે જ નહિ. ચણા ફાકીને પણ ચલાવ્યું છે ને ?” શુરદેવે વચન માગ્યું.

“કૃપાનિધિ ! અમારું ગામ તૈયાર છે. યથાશક્તિ સહાયતા પણ કરીશું પણ આપ કૃપાળુ સ્થિરતા કરશો તો

અમારું ગામ પાવન થશે. ઘણા ઘણા ભાગ્યશાળીઃ અને સંસ્થાની જડ મજબૂત થશે. ”

બીજેવાના શ્રી સંઘનો આશ્રહ હોવાથી તથા મહારાજને યોગ નિશ્ચિંત કરવાની દૃષ્ટિથી આપ યાતુર્માસ રહ્યા.

યાતુર્માસને યોગ દિવસની વાર હોવાથી ૨ ગરમીના દિવસો હોવા છતાં આમાતુષામ જ્ઞાનપ્ર વિચાર્યા. સંઘના આગેવાનેને, પંચેને, ગૃહસ્થોને : અને વરકાણા વિદ્યાલય માટે પ્રેમ ઉત્પન્ન કર્યો. આ જે જે ભાઈઓ આત્મા તેમને ઉપદેશ આપી પંચતળ-જંમ દઆદિ શુભ કાર્યો પ્રસંગે વિદ્યાલયને પણ યોગે આપવાનો વિચાર કરાવ્યો. ભોજન માટે વારીરે નિશ્ચિન થઈ. આ યાતુર્માસમાં આપના ઉપદેશ દ્વારા સા સંસ્થાને મળી. આપના ઉપદેશથી બીજેવામાં શ્રી આ લેન છાંદોદી તથા લેન યુવક મંડળની સ્થાપના ૨ ૧૯૮૩ નું આમાતુ બીજેવા (મારવાડ)મા સંપૂર્ણ થયું.

x

x

x

“ગુરુવર્ય ! આપે તો બારે કરી અનેક ઉપકારના હોયે મારી એક નાના ગામમા બેસી ગયા અને પ્રાર્થનાએ. તો નજરમાં ન આવી ને ? ” એક મુઠા બાઈએ વહણ. કનડ. અ.કેયં ગતઃશુ

“નન.કે આ મુઠી નીમ મુઠી મુજબાનનો લીલી ૨.૬ આ.૧૧૫ ૧૨૫ નેધે તા આ વાક્યો નર્થ નીકળત ને ૭

“સાહેબ ! એમ નથી, આપનું ચોમાસું તો એ પ્રયત્ન જોઈએ, જ્યાં અનેક જાતનો લાભ થાય.”

“ભાગ્યશાળી ! ગૂજરાતની ભૂમિમાં તો ઘણું છે. તમે જાણો છો આ ભૂમિ તો તમારી માતૃ-પિતૃભૂમિ છે. એસવાલ-ચીમાળ બધા ક્યાંના છે એ જ ભૂમિ આજે અજ્ઞાન અંધકારમાં સળકે છે. તદ્વિવસ ફરીને જુઓ તો અહીંના વહેમો, રૂઢીઓ, રિવાજો અજ્ઞાનનો અનુભવ થાય. અહીં શિક્ષણનું નામ નથી. બાળકોનાં જીવન નષ્ટ થઈ રહ્યાં છે. અરે ! એટલું પણ જો આમ આવ્યું તો અન્ય ધર્માવલંબીઓનું શરૂ થઈ જશે. જોલો હવે શું કહેવું છે તમારે ? ”

યથાસ્થિત ધ્યાન કર્યું.

“કૃપાસિંધુ ! ક્ષમા કરો. મેં તો આપની અમૃત લાભ અમને મળે તે માટે જ એ શબ્દો કહ્યા. આપ દૃષ્ટિની આજે પ્રતીતિ થઈ, સમાજના ઉદ્ધારની ધગશ દૃઢ્યમાં કેવી પ્રબલ છે તે આજે શ્રીમુખે સાંભળ્યું.”

વિદ્યારની તૈયારી થવા લાગી. આસપાસના પંચેકડા થવા. આચાર્યશ્રીએ સંસ્થાની સંભાળ માં આપ્યો અને જવાબદારી લીધેલી છે તે ભાઈઓને દત્તતિ માટે સૂચનાઓ કરી.

“કૃપાનિધાન ! આપણીને તો અમે નથી દોડી પણ પંચાસજી મહારાજને અહીં રહેવા આજ્ઞા આપે

તેમના સિવાય સંભાળવી મુશ્કેલ છે, તે અમારા બર છે, માર્ગદર્શક છે.” આગેવાનોએ પ્રાર્થના

“ પંન્યાસણ મારો બાર ઓછો કરે તેવા સમ મણાં કાર્યોમાં તેમની જરૂર છે, કહો શું કરવું ? ”

“ શુભદેવ ! એ અમે સમજીએ છીએ પણ અમારું કાર્ય પણ એવું જ ચાલશે, માટે કૃપા કરી તેા આજ્ઞા આપો. પછી અવસર જોઈ લેવાશે.”

એક તરફ શિષ્યપ્રેમ, બીજી તરફ સંઘસેવા, અબેમાંથી સંઘસેવાને માન આપી પંન્યાસણ (હાલ : વિજયલલિતસૂરિજી)ને આજ્ઞા આપી, પણ તેઓ પ સાથે જઈ જલ્દી પાછા વરકાણા આવી ગયા.

આજે એ વિદ્યાલય લીધંની છાયામાં વૃદ્ધિ પ છે. મણા વિદ્યાર્થીઓ આ સંસ્થામાંથી નીકળી સા શોઓ, ધંજનેરો, ડાકડરો, વડીલો અને ધર્મપરાયણ સાચા સ્ત્રીઓ થયા છે. આજે મરુમૂંઝિની તે આદર્શ ર

ગુજરાતમાં ધર્મપ્રવૃત્તિ.

(૪)

“ મધ્યેણુ વંદામિ. ” ચારૂપં અને પાટણુ વચ્ચે સૂતેલી સરસ્વતી સરિતાના કિનારા સામે પધારતાં પ્રવર્તક શ્રી કાંતિ-વિજયજી મહારાજને જોતાં જ આચાર્યશ્રીએ પ્રવર્તકજીને દેદા-વંદેણુ કરી.

“ તમે તો આચાર્ય છો. તમારે વંદણુ કરવાની હોય ? ” હસીને પ્રવર્તકજીએ પ્રશ્ન કર્યો.

“ મહાત્મનુ ! હું તો આપની આજ્ઞાથી અને આપના આશીર્વાદથી આચાર્ય થયો છું. આપનો તો આત્મપ્રિય છું અને શ્રદેવાનો. ”

“ અમારે પણ બ્યવહાર તો રાખવો જોઈએ ને ! ” એમ કહી પ્રવર્તકજી વંદન કરવા તૈયારી કરે છે.

“ આ શું કરો છો ! भारी સાથે તો નહિં જ. મેં તો પદ સ્વીકારતાં જ હજું હજું કે મારા વણીલ-વૃદ્ધને સાથેના મારો બ્યવહાર તો છે તેનો તે જ શ્રદેવાનો. આપ અને ચાંત-મૂર્તિ શો દંડવિજયજી મહારાજ તો મારા પ્રાણપ્રેરક છે.

આવી છે. પૂજાદાઈ જોઈએ. ” આચાર્યશ્રીએ પોતાનો વિનય વધાર્યો.

“ હો રાગ મારી શુરહેવના ભણાવેલા, તમને કાલુ પહોંચી શકે ” તમારો વિનય તો અનુપમ છે ” પ્રવર્તકજીએ હાથના ઉઠાવારે કહ્યો.

બપ્પા ! કેનો સહમાવ ! કેની હૃદયની સરજના ! કેવો અત્યુત્તમ ધેમભાવ ! કેવો પરસ્પર સત્કાર ? આ તો જો મહાત્માઓએ બધા માને દેશરદો ન ન આપી દીધા હોય ! આ દરમ મનોહર બાઈ બંન સમાજ ! આપણા પૂજ્ય મુનિશાનોમા બાનો પરસ્પર સહમાવ જોરા ક્યારે ભાગ્યશાસ્ત્રી યકંઠ !

૧

૨

૩

સિદ્ધાચલથી તીર્થની યાત્રા બંધ થવાની વાત સ્મરણમાં આવી ગઈ. મુંડકા વેરા માટે પાલીતાણા રાજ્ય સાથે તકરાર ચાલી રહી હતી. સમાધાન થઈ શક્યું નહોતું. શેઠ આણંદજી કલ્યાણજીના દુરમાન મુજબ જ્યાં સુધી આ તકરારનો સંતોષકારક નિકાલ ન થાય ત્યાં સુધી શ્રી સિદ્ધાચલની યાત્રાનો ત્યાગ કરવામાં આવ્યો હતો. આ પરિસ્થિતિ જૈન સમાજને માટે બહુ જ વિકટ હતી. જૈનોના સર્વોત્તમ તીર્થની યાત્રા બંધ થવાનું જૈન સમાજના બચ્ચા બચ્ચાને દુઃખ-દર્દ હતું. તેઓ શ્રીએ ચતુર્વિધ સંધને શ્રી સિદ્ધાચલથી તીર્થનો મહિમા, એ જ ગિરિવરની સંસિદ્ધિ, એ ગિરિવરની પવિત્રતા, એ ગિરિરાજના ચમત્કારો વગેરે દર્શાવી પોતે પ્રતિજ્ઞા કરી કે શ્રી સિદ્ધાચલની યાત્રા ખુલ્લી ન થાય ત્યાં સુધી ઠાઈપણુ શ્રામ નગરમાં ધામધૂમપૂર્વક પ્રવેશ ન કરવો. આવા કાળમાં ધામધૂમ સામેયા ન ચોલે.

આચાર્યશ્રીએ જીજીવામાં કરેલ પ્રતિજ્ઞા મુજબ ચારૂપ સુધી ઠાઈપણુ જગ્યાએ ધામધૂમપૂર્વક પ્રવેશ ન કર્યો. જે સંધો વાળ-ગાળ સાથે સામે આવતા તેઓને આચાર્યશ્રી પોતાની કરેલી પ્રતિજ્ઞા સમજાવી, વાળ આદિ પાછાં મોકલતા. પાલજીપુરમાં એમજ બન્યું, પણ વર્યો બાદ આચાર્યશ્રી પાટણને આંગણે પધારતા દોવાથી અને સાથે પ્રવર્તકજી મદારાજનો મેળાપ થયો દોવાથી સંઘમાં અજબ ઉત્સાહ હતો. આખા પાટણને શણગારી મૂક્યું હતું. બબરો ને મદોદ્દાએ નરનારીઓથી ઉભરાઈ ગયાં હતાં. શ્રી સંઘ દર સુધી સામેયું લઈ સામે આવ્યો હતો. હવે શું થાય? આચાર્યશ્રીએ પોતાની

“કૃપાળુ ! એમ કેમ કહો છો ? આપની આજ્ઞા હોય તો શુરુકુળ અહીં જોઈ શકાય તેમ છે. પાટણ-પાલણપુરના વિદ્યાર્થીઓનું એક વિદ્યાર્થી-સંમેલન થવાનું છે. તે પ્રસંગે શુરુકુળ પણ પંજાબથી આવી શકે છે, આપ શુરુવર્યોના દર્શનનો લાભ મળશે અને ગૂજરાતની યાત્રા પણ થશે અને મેં પણ શુરુકુળ ક્યાં જોયું છે ? શરુઆત થઈ, બાબુ કીર્તિ-પ્રસાદજી અને ભાઈ કુલચંદજી આવી ગયા. તેમને કાર્યભાર સોંપીને હું તો ચાલી નીકળ્યો છું.” આચાર્યશ્રીએ પોતાની હાંછા દર્શાવી.

“શુરુદેવ ! એ પ્રસંગ સારો છે. વિદ્યાર્થીઓને પ્રવાસ અને યાત્રા બન્નેનો લાભ મળશે.” પુણ્યવિજયજી મહારાજે ટેકો આપ્યો.

“સાહેબ ! અહીં બાળકો આવશે તો ગૂજરાતના શ્રીમંતો પણ પંજાબનું કાર્ય જોઈ શકશે. થવો હોય તો આર્થિક લાભ પણ થાય.” શુરુજી શ્રી ચતુરવિજયજી એ પણ અનુ-મોદન આપ્યું.

“શુરુદેવ ! તો શ્રી પાર્શ્વનાથ જૈન વિદ્યાલય-વરકાણાના વિદ્યાર્થીઓ પણ આવે તો કેમ ? આ સંમેલનમાંથી તેઓને પણ ઘણું ભણવા-જોવાનું મળશે.” પં. શ્રી લલિતવિજયજીએ પોતાની ભાવના દર્શાવી.

“જરૂર, જરૂર !” આચાર્યશ્રીએ પોતાની સંમતિ આપી. વિદ્યાર્થી સંમેલન ઉપર શુરુકુળના વિદ્યાર્થીઓ અને કાર્ય-કર્તાઓ આવી પહોંચ્યા, શ્રી પાર્શ્વનાથ જૈન વિદ્યાલયના

મુરકેલી રજૂ કરી. શ્રી નગરશેઠને પોતાની ઇચ્છા સાતિ પ્રવેશ કરવાની જણાવી. પણ પ્રવર્તકજી શ્રદ્ધેય અને મહાન્ન માન્ય હતા. તેમણે ઉકેલ કાઢ્યો.

“ભાઈ! એ તો અમે પણ તમારી સાથે ને! અમારો સ્વાગત પણ પાટણને કરવું જોઈએ ને! તમારી મુરકેલીને નિકાલ થઈ ગયો. પાટણ અમારું સ્વાગત કરે છે.”

બજારોમાં થઈ શ્રી પંચાસરાજના દર્શન કરી સાગરના ઉપાશ્રયે પધાર્યા. પ્રાથમિક મનનીય દેશના આખી માંગલિક સંબંધાનુ. પાટણની જનતાના આનંદનો પાર ન હતો. સંધ્યે ઉજાસ અનેરો હતો.

આજે ગોચરી પછી પ્રવર્તકજી મદારાજ, મુનિ મદારાજી ચતુરવિજયજી, મુનિશ્રી પુણ્યવિજયજી તથા આચાર્યશ્રી અને પં. શ્રી લલિતવિજયજી બેઠા છે. શુક્રકુળ-પંડત્રની સ્થાપના, પંડત્રના સંધનો ઉત્સાહ, વૈશ્વવર્ધનો દોષા છતાં દાનવીર શેઠ વિઠ્ઠલદાસ ઠાકોરદાસનો અને પં. શ્રી લલિતવિજયજીનો પરિચય, દાનવીર વિઠ્ઠલદાસ શેઠનું અપૂર્વ દાન, બાજુ દીર્ઘપ્રસાદજીનું શુક્રકુળમાં આવવું, શુક્રકુળના વિકાસની વાતો ચાલતી હતી. મારવાડમાં જ્ઞાનપ્રચાર માટેના પં. શ્રી લલિતવિજયજી મદારાજના અધ્યાગ પ્રયત્નો તથા વચ્ચાણા તીર્થમાં શ્રી પાર્શ્વનાથ જેન વિદ્યાલયનો સ્થાપના વિષે આચાર્યશ્રીએ દૃઢ વિવેચન કરવું એટલામાં પ્રવર્તકજી બોલી ઊઠ્યા.

“અર્થે ને દરે ય.કવ., જુદાજુદા ભાગી મળ, વિદ્યે પંડત્ર દેશ નહીં બન્યાં. બાન્ધ સ્વર્ગ દે શુક્રમંદિરનું દર્શન બન્યાં દ.વ. અને શુક્રદેવના નામનો સ્વર્ગ બનેવું મળે.”

“કૃપાળુ ! એમ કેમ કહોં છો ? આપની આજ્ઞા હોય તો ગુરુકુળ અહીં જોઈ શકાય તેમ છે. પાટણ-પાલણપુરના વિદ્યાર્થીઓનું એક વિદ્યાર્થી-સંમેલન થવાનું છે. તે પ્રસંગે ગુરુકુળ પણ પંજાબથી આવી શકે છે, આપ ગુરુવર્યોના દર્શનનો લાભ મળશે અને ગૂજરાતની યાત્રા પણ થશે અને મેં પણ ગુરુકુળ ક્યાં જોયું છે ? શરુઆત થઈ, બાપુ દીર્ઘ-પ્રસાદજી અને ભાઈ કુલચંદ્રજી આવી ગયા. તેમને કાર્યભાર સોંપીને હું તો ચાલી નીકળ્યો છું.” આચાર્યશ્રીએ પોતાની ઇચ્છા દર્શાવી.

“ગુરુદેવ ! એ પ્રસંગ સારો છે. વિદ્યાર્થીઓને પ્રવાસ અને યાત્રા બન્નેનો લાભ મળશે.” પુણ્યવિજયજી મહારાજે ટેકો આપ્યો.

“સાહેબ ! અહીં બાળકો આવશે તો ગૂજરાતના શ્રીમંતો પણ પંજાબનું કાર્ય જોઈ શકશે. થવો હોય તો આર્થિક લાભ પણ પામ.” ગુરુજી શ્રી ચતુરવિજયજી એ પણ અનુ-મોદન આપ્યું.

“ગુરુદેવ ! તો શ્રી પાર્શ્વનાથ જૈન વિદ્યાલય-વરકાણાના વિદ્યાર્થીઓ પણ આવે તો કેમ ? આ સંમેલનમાંથી તેઓને પણ ઘણું બહુવા-જોવાનું મળશે.” પં. શ્રી લલિતવિજયજીએ પોતાની ભાવના દર્શાવી.

“જરૂર, જરૂર !” આચાર્યશ્રીએ પોતાની સંમતિ આપી. વિદ્યાર્થી સંમેલન ઉપર ગુરુકુળના વિદ્યાર્થીઓ અને શાર્ધ-સ્ત્રીઓ આવી પહોંચ્યા, શ્રી પાર્શ્વનાથ જૈન વિદ્યાલયના

વિદ્યાર્થીઓ-કાર્યકર્તાઓ પણ આવ્યા, પાલણપુર વિદ્યાલયના વિદ્યાર્થીઓ પણ આવ્યા અને શ્રી પંચાસરાપાર્શ્વનાથના વિશાળ ચોકમાં વિદ્યાર્થી સંમેલન મળ્યું.

પંજબના નાના નાના બાળકો-વિદ્યાર્થીઓને શુદ્ધ ખાદીના પોષાકમાં ભેઈ તથા પંજબ, મારવાડના બાળકોના ધાર્મિક સંસ્કાર ભેઈ બધા ચકિત થઈ ગયા. આ સંમેલનના સંવાદો, સંગીત ભજનો અને વ્યાયામના પ્રયોગો ભેવા આખું પાટણ પંચાસરાણના મેદાનમાં એકઠું થયું. પ્રો. કેશવલાલ સેન્ટોએ પણ અનેક વ્યાયામના પ્રયોગો બતાવ્યા અને પ્રેક્ષકોમાં આનંદ આનંદ છવાઈ રહ્યો. પાટણને આ સંમેલન અને આ દિંદી ભાષાના સંવાદો-ભજનો ભેવા-સાંભળવાને પ્રથમ જ અવસર હતો. બીજો દિવસે બપોરના આચાર્યશ્રી વિજય સિદ્ધિસૂરિમદારાજની અધ્યક્ષતામાં સાધુ સાધ્વીની મોટી ઉપ-રિથિની વચ્ચે શેઠ પુનમચંદ કરમચંદ ઠાટાવાળાના વિશાળ દોલમાં પંજબ શુરુકુળ અને વરકાણા વિદ્યાલયના વિદ્યાર્થીઓના મનોહર અને આકર્ષક વ્યાવહારિક ધાર્મિક સંવાદો, ભજનો, વ્યાયામના પ્રયોગો થયા હતા. વિદ્યાર્થી સંમેલન બહુ સફળ થયું. પંજબ અને વરકાણાના બાળકોને ભેઈને બધાને બનિધન દત્તનિને માટે આશા બધાણી. પ્રવર્તકાળના બને સરદારોને મદાનુભા આપીવાંદ મળ્યા.

આનુભવ મારે આ સંધેને તથા પ્રવર્તકાંતે આમદ
કરે: આમદાંતે આનુભવ: આનુભવ: પ્રવર્તકાંતે મદ:
આનુભવ: આનુભવ: આનુભવ: આનુભવ: આનુભવ: આનુભવ:
આનુભવ: આનુભવ: આનુભવ: આનુભવ: આનુભવ: આનુભવ:

ગોડવાડ તરફ વિહાર કરવાની આજ્ઞા આપી. અને
 ત્યાં આપ શ્રી આરૂપ, કલાણા, મેત્રાણા થઈ ગઢ
 ગઢમાં નવપદ્મની આરાધના (આયંજિલની ઝોળી)
 આવી. શેઠ લક્ષ્મીચંદ ત્રીલોચનદાસે ઉઘાપન-અઠ્ઠાઈ
 તાલિ કાર્યો કર્યાં. અહીંથી બીલડીયાણ તીર્થની યાત્રા
 સા પધાર્યા. પાલણપુરના નગરશેઠ ચીમનલાલ મંગળણ
 તથા ચંદુલાલભાઈ વગેરે આગેવાનોની પાલણપુર પધા-
 આશ્રદ્ધભરી વિનંતિ હોવાથી ફરી પાલણપુર પધાર્યા.
 લણપુરમાં ઠેટલાક દિવસ સ્થિરતા કરી લોકોને અમૃત-
 રાવી પાટણ પધાર્યા.

પાટણે શાંતમૂર્તિ શ્રી હંસવિજયણ મહારાજને લઈ
 માટે પં. શ્રી ઉમંગવિજયણ તથા મુનિશ્રી પ્રભાવિજય-
 અમદાવાદ મોકલ્યા હતા તેઓ બધા પાટણ આવી
 ત્યાં જન્મે મહાત્માઓનો પ્રવેશ સાથે થયો.

ગા-જમના-સરસ્વતી ત્રિવેણી સમાન વ્રદા-વિપ્લુ-મહેશ
 સમાન ત્રણે ત્રિપુટી મહાત્માઓનું ચાતુર્માસ એક જ
 માં થયું. આ ચાતુર્માસનો આનંદ અનુપમ હતો.

આ વખતે શ્રી સિદ્ધાચળ તીર્થની યાત્રા જે ઘણા સમયથી
 હતી અને જેને માટે આખા જગતમાં મોટું આંદોલન
 હતું તે ખુલ્લી થઈ અને પાટણમાં આનંદ આનંદ
 રહ્યો. આપણા ચરિત્રનાયક પણ આ તીર્થના રક્ષણ
 પ્રેરક હતા. પાલણપુરના શ્રી સંઘની આશ્રદ્ધભરી
 વિનંતિ માન આપી. પં. મુંદરવિજયણ તથા પં. ઉમંગવિજ-

યજ્ઞ તેમજ સુનિ સમુદ્રવિજયજ્ઞ, સાગરવિજયજ્ઞ આદિને પાલ-
લ્લપુર ચાતુર્માસ માટે મોકલ્યા.

આચાર્યશ્રી આ ચાતુર્માસમાં જોઈ શક્યા કે વૃદ્ધાવસ્થા
હોવા છતાં પ્રવર્તકજી મહારાજ પાટણના જ્ઞાનભંડારો માટે
કેટકેટલી જહેમત ઉઠાવી રહ્યા છે. પટારાઓમાં અને જિંડી
ઓરડીઓમાં આ સંઘરત્નો દીડાના લોગ યતાં હતાં તેનો
ઉદ્ધાર કરવા પ્રવર્તકજીએ શ્રી સંઘને વારંવાર ઉપદેશ આપી
પોતે જ કામ દાયમાં લીધું. તેમના વિદ્વાન શિષ્ય શ્રી ચતુર-
વિજયજી મહારાજે આ કાર્યમાં ખૂબ સહકાર આપ્યો અને
જાના હોવા છતાં વિદ્વાતામાં અદિતીય એવા સુનિશ્રી પુણ્ય-
વિજયજી મહારાજની જ્ઞાન ઉપાસના અજળ હતી. નાનુક
ત્રીયજી હોવા છતાં તેમનો પરિશ્રમ ભારે હતો. આ બધું
જા ચાતુર્માસમાં આચાર્યશ્રી જોઈ શક્યા. આ મંદિરોના નગર
માં પ્રાચીન જોન નગરીમાં એકાદ જ્ઞાન-મંદિર હોય તો
જોન ખાદનારૂપી દસ્તાવિષીન તાડપત્રાદિ ધર્યોની મુંદર
માં થાય તેવો વિચાર આવ્યો, પણ સમયનો પરિપાક ન
હોવાથી તે વાત થઈ ગઈ.

અમદાવાદનો આગ્રહ

(૪)

“ સાહેબ ! આપના ઉપદેશથી શરૂ કરાવેલ શ્રી સંભવ-
ભગવાનનું દહેરાસર તૈયાર થવા આંચું છે. આપ
દે. પ્રતિષ્ઠા પણ આપના શુભ હસ્તે કરાવવી છે. ” કરચ-
ના આગેવાન શેઠ દુર્લભભાઈ દેવાભાઈ આદિએ પાટણમાં
ને વિનંતિ કરી.

“ દુર્લભભાઈ ! દહેરાસર બહુ જલ્દી તૈયાર થઈ ગયું. ”

“ કૃપાળુ ! આપના આશીર્વાદથીજ બન્યું છે. પહેલાં તો
ઠંકાણું નહોતું, પણ આપના ઉપદેશથી શરૂઆત કરી.
તો તો કામ ચાલવા લાગ્યું અને ભાગ્યશાળી મળતા ગયા.
પણ થઈ સારું થયું છે. આસપાસમાં આવું મંદિર
નહિ. ”

“ તમારાં બધાંનાં પુણ્ય એટલેજ બધો ભોગ મળી આંચે. ”

“ સાહેબ ! આપની દયા, હવે આપ સુદૃઢ આપો અને
ના વિલંબે પધારો. અમે તો નક્કી કરીને જ આવ્યા છીએ
જ્યાંમુખી આપનો ન પધારો ત્યાંમુખી પ્રતિષ્ઠા કરાવવાના નથી. ”

“ લાગ્યશાળી ! વાત ખરી પણ હાલ મારાથી આવી કાંઈ તેમ નથી. કારણકે શ્રી સિદ્ધાચળની તીર્થયાત્રાના ભાવ છે. આ વર્ષે યયાં જ્યાંસુધી ગિરિરાજની યાત્રા ન કરું ત્યાંસુધી ખાનો ત્યાગ છે. ”

દુર્લભજીભાઈ આ વાત સાંભળી ગભરાયા. હવે શું થાય ? આ અભિમદની વાત આવી ત્યાં શું કરવું ? છેવટે તેઓ દુર્લભજી મદારાજથી તથા શાન્તમૂર્તિ શ્રી હંસવિજયજી મદારાજથી પામે ગયા અને છેવટે વ્યાખ્યાનમાં પણ વિનંતિ લીધી. વડીલોના આમદને વશ થઈ આચાર્યશ્રીએ સંમતિ આપી અને આનંદ આનંદ થઈ રહ્યો.

“ દુપાનિધિ ! હવે શિષ્ય પરિવાર સહિત વહેલાસર પધાન કરી. પ્રતિષ્ઠાનું સુદુર્ન કયું આવે છે ? ”

“ મદા શુદ્ધિ તેરથનું સુદુર્ન બહુ મંગલકારી છે. ગામ ને સંપત્તિ કલ્યાણકારી છે. ”

“ દુપાનુ ! તો તે અમને પણ મંજુર છે. અમે જોઈ રહી કદીએ છીએ અમદાવાદ ફરી દર્શન કરીશું. તો તમે જોઈ જરૂરી વસ્તુઓ મળે અને પ્રતિષ્ઠાની કલેષો પણ છવાઈ દેશો. ”

“ પણ મને અમદાવાદ જવા વિચાર નથી ”

“ તો શું દેશ ? અમે વહેલા આવશું હવે આજી આપે ”

“ મદા શુદ્ધિ, શો સંપત્તિ થઈ શકે ”

“ ૧૯૮૮ નું મુદતમાં ૧૦૦૦ આનંદદાયક પુસ્તક ”

શ્રી સંઘ અને શ્રદ્ધેય જન્ને વડીલોની વિદાય લઈ ધેણુંજ પધાર્યા. અહીંથી શેઠ કચરાભાઈએ ગાંભુ તીર્થનો સંઘ કાઢ્યો. શ્રી ગાંભીરા પાર્શ્વનાથની ચમત્કારી મૂર્તિના દર્શન કરી પાછા ધેણુંજ પધાર્યા. પાટણથી સાથે આવેલ મુનિશ્રી પુણ્યવિજયજી આદિ અહીંથી પાટણ તરફ વિહાર કરી ગયા અને આપણા ચરિત્રનાયકે મહેસાણા તરફ વિહાર કર્યો. મહેસાણાથી ભોરૂ પધાર્યા. અહીં મુનિશ્રી હિમ્મતવિજયજી, શ્રી ઉત્તમવિજયજી, શ્રી નેમવિજયજી આદિ મુનિઓ આપના દર્શનાર્થે આગ્યા. અહીંથી વિહાર કરી આપ પાનસર પધાર્યા.

અહીં મુનિશ્રી ચરણવિજયજીની તળીયત નરમ ધર્મ જતાં ચાર પાંચ દિવસની સ્થિરતા કરવી પડી. પાનસર તીર્થમાં આચાર્યશ્રી આવી ગયા છે તે સાંભળતાં જ અમદાવાદથી નરનારીઓનાં ટોળાં હંમેશાં આચાર્યશ્રીને વાંદવા તથા અમદાવાદ પધારવાની વિનંતિ કરવા આવવા લાગ્યા. આટલી મોટી સંખ્યામાં લોકોને આવતા ભેઠને આચાર્યશ્રીને આશ્ચર્ય થયું. વળી જધા ભાઈજાહેનો આચાર્યશ્રીને વિશેષ આશ્રદ્ધપૂર્વક અમદાવાદની વિનંતી કરતા હતા તેથી નવાઈ લાગી. આવનારા અંદર અંદર ચર્ચા પણ કરતા હતા.

“ભાઈ! આ જાણું શું છે? કેમ વખત નહિ અને આટલા જધાં જાહેન ભાઈઓ કેમ આવે છે?” આચાર્યશ્રીએ સામાયિક પારીને વંદન કરવા આવતા એક ભાઈને પૂછ્યું.

“સાહેબ! આપ શું નથી જાણતા?”

“શું છે? હું તો તમને જાણતો નથી.”

“સાહેબ ! આપે મુંબઈ સમાચાર વાંચ્યું ?”

“ના, હમણાં વિદ્યારમાં છાપાં તો મળતાં જ નથી. શું છે મુંબઈ સમાચારમાં ?”

“શુરહેવ ! મુંબઈ સમાચારમાં એવી બીના આવી છે કે આચાર્ય સાગરાનંદસૂરિજીએ અમદાવાદમાંથી વિદ્યાર કરતાં એવી મતલબનું કહ્યું છે કે પાટણમાં વલ્લભસૂરિએ ધર્મકાર્ય પાછળ ખર્ચ કર્યો તે ધૂમાટો કરવા બરોબર છે તેમ કહ્યું છે અને તેથી તેનો વ્યવહાર કપાવો છે. અમદાવાદ સાવધાન રહે. વગેરે વગેરે અને તેથી જ આપને અમદાવાદ લઈ જવા માટે આ બધા બાઈબલોનો આવે છે.”

“પણ મારે તો અમદાવાદ જવા ઈચ્છા નથી. આ વખતે કચ્છીયાની પ્રતિષ્ઠા દોવાથી બારોબાર જવું છે.”

“હવે તો અમદાવાદના બાઈબલો આપને લઈ ગયા ત્રિવંધ્ય મંદિરના નથી. આ આણેપણી એ બાઈબલો ઉશ્કેરાઈ ગયા છે અને આપને અમદાવાદ જવા ઈચ્છા નથી છતાં આપને અમદાવાદ લઈ જઈને બનાવી આપવું છે કે આ વલ્લભસૂરિ, વલ્લભજીના દેશરી, આત્માનામજી મદાનાજીના પદપત્ર અને રૂપરતના અમુકે.લ અને અમદાવાદના છે અને તેને અમદાવાદ વિશેષ રીતે માને છે.”

“પણ કચ્છીયાના બાઈબલો જવું એકલે પ્રતિષ્ઠાનું કાર્ય નથી. આ બાઈબલો છે.”

“આ બાઈબલો લઈ જવા ત્રિવંધ્ય મંદિર જ છે.”

આપ અમદાવાદ છોડી આહ્યા જાઓ, કાલે જીલ્લો છોડીને આહ્યા જાય તો અમદાવાદ સાધુવિહોણો થઈ જાય અને આપની પ્રતિષ્ઠા, આપના કાર્યો, આપનો વિદ્યાપ્રેમ, આપની સમાજ કલ્યાણની ભાવના કાંઈ છૂપી રહે તેવી નથી, અમદાવાદ તો આપનો શુણાનુરાગી છે. આપ ગમે તેમ કરશો પણ અમદાવાદ ગયા સિવાય નહિ ચાલે. ”

“જેવી સ્પર્શના, જ્ઞાનીએ દેખ્યું હશે તેમ થશે. ”

માણસા શ્રી સંઘના આગેવાનો પાનસર આગ્યા અને તેઓએ વંદણા કરી જણાવ્યું કે માણસાથી આચાર્યશ્રી અજિતસાગરસૂરિએ આપને વંદના કહેવરાવ્યા છે અને તેમની તળીયત નરમ હોવાથી આપના દર્શન આપવા આગ્રહપૂર્વક કહ્યું છે, તો કૃપા કરી આપ માણસા પધારો. શ્રી સંઘ આપનું સ્વાગત કરશે.

આચાર્યશ્રીએ જણાવ્યું કે—“હું જરૂર આવત પણ એક સાધુ ખિમાર છે. વળી મારે કરચલીયા જવાની ઉતાવળ છે. મારા તરફથી મુખયાતા પૂછ્યો અને ખાસ કારણસર નથી આવી શકતો તે પણ જણાવ્યો. ”

પાનસરથી વિહાર કરી કલોલ સેરીસા તીર્થની યાત્રા કરી અડાલજ પધાર્યા.

“ત્રિશજ વંદણા ” રાત્રે ત્રણેક વાગે પચાસેક સદ્ગૃહસ્થોએ આવીને વંદણા કરી,

“જરે! આટલી મોટી રાત્રે, કેમ ! ”

“શુરુદેવ ! હજી સુધી અમારી તપશ્ચર્યા પૂરી થઈ નથી કે શું ? અમે બપોરના ચાર વાગ્યાના નીકળ્યા છીએ. ગામે ગામ જોના અહીં પત્તો લાગ્યો.”

“ભાગ્યશાળી ! તમારો મારા પ્રત્યે અનુરાગ છે તે હું જાણું છું. પણ તમે જાણો છો હું ઝગડાથી દૂર રહેનારો છું. અમદાવાદ આવું ને તેમાં તમારે અંદર અંદર પક્ષાપક્ષી ધાવ તે મને હજી નથી; મારે તો હું અમદાવાદ આવવા નથી મંડીતો.”

“શુરુદેવ ! હવે ક્યાં સુધી અમારી પરીક્ષા કરવી છે ? અમે તેમ ધાવ અમે આપને અમદાવાદ લઈ ગયા મિત્રાચ રહેવાના નથી. આપને કલેશ મિથ નથી તો અમને પણ કલેશ મિથ નહીં, પણ અમારા શુભચર્ચના પ્રતિષ્ઠા એ અમારે મન મદત્વની વસ્તુ છે.”

“જાઈ મને કો કોઈ જાણે છે. વળી મારે ઘણાં કામ છે. મારા આત્માને જે કાયાદુકારી લાગે છે તે કોઈની પાસે પાસા રવાણિના દુ કરી નહો છું. મને પ્રવર્તકજી શ્રી કાંતિ-વિષ્ણુજી મહાનંદ અને શાંતમૂર્તિ શ્રી હંમવિષ્ણુજી મહા-નંદને પૂરો શ્રદ્ધ છે. મારા પદ્મજની અને બને તેટલી મારા મુખની ઉચ્ચિત એ જાણે જીવનમય છે અને એ જ રહે.”

“શુરુદેવ ! મારે જ અમે આપને અમદાવાદ લઈ જઈ જીવન કરી નહીં. હવે અમદાવાદ જઈ તેના નામે પાસા રવાણિના દુ કરી નહીં. કાયાદુકારી મારે કેટલોય નામે”

“ અમદાવાદ જાણે છે અને જાણશે. ત્યાં આવવાથી શું વિશેષ છે ? તમે આ વખતે તો આગ્રહ ન કરશો. ”

“ સાહેબ ! હવે ન તરસાવો. અમારી હાર્દિક ભાવનાનો તો વિચાર કરો. ” ગદગદલાવે ગૃહસ્થાએ વિનંતિ કરી.

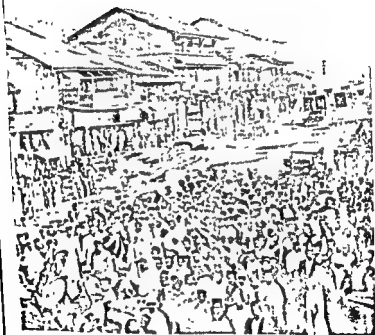
“ નરોડા જઈને નક્કી કરીએ. રસ્તો તો નરોડા બદલાય છે ને ! ”

“ સાહેબ ! વાત તો ખરી પણ જ્યાં સુધી આપ હા ન કહો ત્યાં સુધી અમને વિશ્વાસ ન આવે. ગમે તેમ પણ હા પાડો જેથી શાંતિ થાય. વળી બે દિવસ પહેલાં તો અમને ખબર મળવા જોઈએને ! ”

છેવટે વલાદ જઈને નિર્ણય કરી જણાવવા કહ્યું.

વલાદમાં આચાર્યશ્રીનું ભાવભીનું સ્વાગત થયું. આચાર્યશ્રીના મુખ્ય શિષ્ય શ્રી વિવેકવિજયજીની આ જન્મભૂમિ, લોકો પણ બહુ જ ભાવિક. આચાર્યશ્રી અહીં પધાર્યા કે અમદાવાદથી આગેવાનો આવી પહોંચ્યા. આગેવાનોની અત્યંત આગ્રહભરી વિનંતિને છેવટે માન આપવું પડ્યું અને હું મારી ઇચ્છા દશે ત્યાં સુધી જ સ્થિરતા કરીશ તેમ કહીને હા પાડી અને સૌના મન આનંદથી પ્રકુલિત થઈ ગયા. વલાદથી નરોડા પધારતાં સેંકડો ભાઈ બહેનો ત્યાં આવી પહોંચ્યા. પૂજા, વ્યાખ્યાન સ્વામીવાત્સલ્ય આદિ થયાં.

અમદાવાદનો પ્રવેશ અત્યુત્તમ હતો. માણેકચોક વગેરે બજારો ખૂબ શણગારવામાં આવ્યાં હતાં. ઠેકઠેકાણે માનવ-સાગર ઉછળ્યો હતો. જગ્યાએ જગ્યાએ ગુરુવર્યને વધાવવામાં આવતા હતા. જેન જનતાનો આનંદ અપૂર્વ હતો. આને

આચાર્યશ્રીનો અમદાવાદનો (સં. ૧૯૮૫)
પ્રવેશ-ભદ્રોત્સવ.

સાધુસમાજના ઉત્થાન માટે એકદિલી વગેરે વાતો આચાર્યશ્રીના મુખકમળમાંથી સાંભળી ત્યારે અમદાવાદના યુવાન આગેવાન મુગ્ધ થઈ ગયા. આચાર્યશ્રી પ્રતિ શ્રદ્ધા ભક્તિ બળી.

અમદાવાદમાં તો જનતાનો એટલો બધો દરોડો હતો કે વ્યાખ્યાન માટે વીસાશ્રીમાણીની વાડીમાં પ્રબંધ કરવો પડ્યો. પૂજા-પ્રભાવના આદ્યાં. વ્યાખ્યાનોમાં જૈન જૈનેતર હજારો ભાઈઓ આવવા લાગ્યા અને થોડા દિવસોમાં તો અમદાવાદ ધર્મધેણું થઈ ગયું તેમ લાગ્યું. માગશર વહી છડના દિવસે સ્વર્ગવાસી શ્રી મૂળચંદણ મહારાજનો જયંતી વીસાશ્રીમાણીની વાડીમાં હજારોની માનવમેદની સમક્ષ ઉજવી. સાંજે વિહાર કર્યો.

અમદાવાદના ભાઈ બહેનોએ આચાર્યશ્રીના વ્યાખ્યાનો પ્રેમપૂર્વક સાંભળ્યાં. તેઓશ્રીની મનોહર વ્યાખ્યાન શક્તી, ઉદાર વિચારો, સમાજ કલ્યાણની તમન્ના, શિક્ષણ માટેનો પ્રેમ અને સંગઠનની ધગશ તેમજ જૈન ધર્મના સિદ્ધાંતોનું રોચક પ્રતિપાદન ઉપરાંત પંજાબની ભૂમિના ઉદારથી ભાવના વગેરે સાંભળી અમદાવાદનો યુવાન વર્ગ તો મુગ્ધ બની ગયો. આગેવાનોને શ્રદ્ધા થઈ અને અમદાવાદમાં મોટું ભક્ત મંડળ બની ગયું.

અમદાવાદના વિહારના દિવસે જ પાલનપુરથી વિહાર કરી શ્રી સમુદ્રવિજયજી તથા શ્રી સાગરવિજયજી આપશ્રોને આવી રહ્યા. અમદાવાદ આતુર્ભાસ કરવા અત્યંત આગ્રહ થયો હતો પણ દરચલોયાની પ્રતિષ્ઠા માટે ઉતાવળ હોવાથી અત્રેથી વિહાર કરી બારેજ, માતર, વડોદરા, મીયાગામ, વામન, ગાંધીયા તીર્થની યાત્રા કરી દરચલોયા પધાર્યા.

અપૂર્વ-અવસર.

(૫)

“ ગુરુદેવ ! બે દિવસ તો સ્થિરતા કરો. આપ તો જીવિતનાવન કરો છો ! ” એક મામના શ્રી સંધે આવ્યાં પોતાના મામમાં રહેવા આગ્રહ કર્યો.

“ બાપી ! તમે જાણો છો ને, મારે કચ્છલીયા પહેરવા ઉપર જઈ છે ત્યાં પ્રવિષ્ટા-ઉત્સવ છે ”

“ શ્રીદેવ ! કચ્છલીયા તો નાનું મામડું છે તમે ત્યાં જઈ જાવ તો કે ત્યાં પાંડવન, ત્યાં મૂળા કે ત્યાં મુંડા ”

“ પણ શ્રીદેવ ! ત્યાં તો નાનું છતાં એક પ્રકારનું ઉત્સવ જોવાનું નામ છે. એટલું જ નહીં ત્યાં જઈને બહુ મજા પડે છે ”

“ શ્રીદેવ ! તમે જોઈને જોઈને કહો જવાબ નહીં ”

“ જાણ હવે, કચ્છલીયા તો નાનું જોવાનું છે ”

પ્રાચીન વાણીયા ગામથી પ્રસિદ્ધ નગધરા શહેરની પ્રભાવિક શ્રી સંભવનાથસ્વામીની પ્રતિમા હતાં. તે ગામમાંથી શ્રાવકો, વણિક ળધા ધીમે ધીમે ઘસાઈ ગયા અને મૂર્તિને કરચલીયા લાવવા વિચાર કર્યો. એક વખત પ્રતિમાજીને લાવવા પાલખી તૈયાર કરી પણ નદીમાં આવતાં જ પાલખીવાળાના પેટમાં દુઃખાવો ઉપજ્યો ને પ્રતિમાજી પાછા લાવવા પડ્યા. વિહાર કરતાં અમે ત્યાં ગયા હતા અને શુરુદેવના પસાયથી ધામધૂમ-પૂર્વક પ્રભુજીને કરચલીયામાં લઈ જવામાં આવ્યા. ત્યારથી લોકો પણ સુખી થયા અને આજે હવે તેની પ્રતિષ્ઠા થવાની છે. "

" હયાણું ! માફ કરજો. હું તો આપને જે દિવસ વિશેષ રોકવાના ભાવથી બોલ્યો હતો. "

" જીજી એક વાત છે. આ દહેરાસર માટે ફંડ-ફાળા કરવામાં આવ્યા નથી. જીજી કેાઈ શહેરથી મદદ માંગવામાં આવી નથી. કરચલીયાના મુખી બાઈજોએ પોતાની સુકૃત કમાણીમાંથી આ બધું જિનાલય સર્જવું છે. મળેલી સંપત્તિને સફડપયોગ કર્યો છે. "

" ખરેખર ત્યારે તો તે ધન્યવાદને પાત્ર છે. આપ જેવા દયાનિધિ-તરણુતારણુ મળી ગયા અને કરચલીયાનું ભાગ્ય ભગી ઉઠ્યું. "

" વગી કરચલીયાના બાઈજોનો એક સંપ-સંગઠન તમે બોલો તો આશ્ચર્ય થાય ! "

" શું દહો છેા સાદેજ ! અરે આ ગામોમાં તો બાઈ

બાઈને જનતું નથી. એક ગામમાં માત્ર ચાર જ ઘર હોય છે. ચાર રાગ દેખાય. ઘરના ઝગડાઓ સંઘમાં લાવી કુસંપ વધારે.

“ બાઈ ! કરચલીયામાં તો સો સગાબાઈઓ હોય ને. એક જ અનાજથી સંપ, ચાંનિ અને જાતુભાવની લાગદેવ રહે છે અને ત્યાં જ સમૃદ્ધિ, સુખ અને આનંદનો પગ છે. ”

કરચલીયાની પ્રતિષ્ઠા આ રીતે વિશિષ્ટ હતી. મદિનામાં તેવારીઓ ચાલતી હતી. શુરુબદ્ધ પાટળી વિદાર પધારે છે તે બાળી ગામ આખામાં આનંદ આનંદ હોય. પુત્ર-પુત્રોના ભગ્ન કરતાં પણ અનેકવિધ ઉત્સાદ આ કરે. સાધર્મી બાઈઓના દર્શનનો, નેવાનો લાભ મળી જાય. માની જધા નડામાર નંધાર કરી રચા દના. પાનાને આંગણે સાંપડેલ પ્રસંગને અપૂર્વ અવકાશ જનાવવા બેઠતી નેવારી કરવામાં જધા એક વિલયે દાઢી રદા દના. તોફાની બાવ અને ઉત્સાદ અજબ પ્રકારનાં દનાં. જ્યારે પિત્ર આજીવન પત્રહાં ધાય છે ત્યાં ત્યાં ઉત્સાદ નેનું રજા દર્શન કરચલીયામાં.

આખું હતું. આ સાથે પ્રતિષ્ઠા પર આવનાર સ્વામીલાઇએની દરેક પ્રકારની સગવડ સાચવવા-સૂવા-ખેસવા-આ નાસ્તો-ન્હાવા ધોવા આદિની પાંચથી દશ હજાર માણસની સગવડ કરવામાં ગામ લોકોએ અતિ પરિશ્રમ લઈ ભારે તૈયારીઓ કરી રાખી હતી. આસપાસના પંદર વીસ માઈલ દૂરના ગામોના લોકો બહોળા આવવા લાગ્યાં હતાં. આટલું જ નહિ પણ આસપાસના કાળીપરજના લોકો જેઓએ આવો ઉત્સવ કદી નજરે જોયેલ નહિ તે હંમેશાં બહુ મોટી સંખ્યામાં આવતા અને રચનાઓના દર્શન કરી આનંદથી નાચી ઉઠતા.

આજે કરચલીયાના આગલ વૃદ્ધના મનોમંદિર નાચી ઉઠ્યાં હતાં. શુક્રદેવના સ્વાગત માટે રાત્રિ જાગરણ કરીને તૈયારીઓ કરી હતી. ગામને સીમાડેથી બહાર સુધી અને હડેરા-સર સુધી અવનવું સુયોજન ચોખી રહ્યું હતું. જગ્યાએ જગ્યાએ કમાનો વાગી હતી. તોરણો ઝુલી રહ્યાં હતાં. વાવટાઓ ફરકી રહ્યા હતા. આખું ગામ માનવ સમુદ્રથી ઉભરાઈ ગયું હતું. પંજબકેસરી શાસનશિરોમણી, પ્રતિભાસંપન્ન, સમાજદૃષ્ટાણુસાધક, શિક્ષણપ્રચારક આચાર્યશ્રીનું લબ્ધ સ્વાગત અનુપમ હતું. સ્ત્રીઓ શુક્રદેવના આગમનના મંગળગીતો ગાતી હતી. બાળકો હલોલ કરતાં હતાં. ગૃહસ્થોના મનનો આનંદ અવર્ણનીય હતો. કરચલીયાના નાના મોટા તમામ લોકો શુક્રદેવના દર્શન કરી પોતાને દૃતાર્થ માનતા હતા. શુક્રદેવને પગલે પગલે જયઘોષની ગર્જના સંભળાતી.

જન્મ જન્માંતરમાં આ પ્રેરકમૂર્તિના દર્શન દુર્લભ માની

લોગીભાઈ તો હતા જ. હંમેશાં નવકારથી જુદા જુદા ગૃહસ્થો તરફથી થતી હતી. છેલ્લા દિવસનું પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવનું દ્રશ્ય ભવ્ય અનુપમ અને ચિરસ્મરણીય હતું. જિનાલય મધ્યમથી રહ્યું હતું. દીપકો જગમગી રહ્યા હતા. હજારો લોકો મંદિરજી તરફ ઉમંગભેર ધસમસી રહ્યા હતા. સ્ત્રીઓ અને બાળકો આ ઉત્સવ જોવા દોડી રહ્યાં હતાં. માનવસમુદાય માતો નહોતો. કરચલોયા આજે મહાન બની ગયું હતું. પ્રભુજીને પધરાવવાની બોલી શરૂ થઈ. ભાવના વધવા લાગી. ૧૯૫૧ મહુ ધીધી મૂળનાયકજીને શા ભુદરાજી ભગાજી તથા શા મોતીજી ભગાજીએ બિરાજમાન કરી અપૂર્વ લાભ લીધો. બીજા ભાઈઓએ પણ બીજા ભગવાનને સારી બોલીથી પધરાવ્યા. મંગળ કળશ અને ધ્વજ પણ જ્યનાદોથી ચડાવવામાં આવ્યાં. હજારો લોકોના જયઘોષથી દિશાઓ ગુંજી રહી. દેવો પણ અપૂર્વ અવસરનો મંગળ આશીર્વાદ આપવા અંતરીક્ષમાં આવી પહોંચ્યા.

x

x

x

“સાહેબ ! સાંઠેરાવ વિષે કાંઈક થવું જોઈએ. હવે તો હદ થાય છે.” જૈન કોન્ફરન્સના ઉપદેશક વાડીલાલભાઈએ વાત કરી.

“વાડીભાઈ, વિદ્યાર દરમિયાન તો આચારના થતો મેં નજરે નિહાળી છે—તે વાતનું દુઃખ છે. મારવાડી ભાઈઓ તો પૈસાનો મદદ આપવા તૈયાર છે. આ પ્રતિષ્ઠાકાર્ય સંપૂર્ણ થઈ ગયું. આજે જ વ્યાખ્યાનમાં હું તે વાત મૂકવાનો છું.”

“ગુરુદેવ ! આપણીના અધ્યક્ષસ્થાને આ પ્રોટેસ્ટનો ઠરાવ

છે. અને આશાતનાનો પાર નથી. આ માટે આપણે માત્ર વિરોધ કરાવ કરીએ તે પૂરતું નથી. જરૂર પડે તો પૈસાથી, જરૂર પડે તો પ્રચારથી અને જરૂર પડે તો જાતે જઈને અને લાગવગદારા ઠાકોરને સમજાવીને આ કાર્ય પાર ઉતારવું જોઈએ, છતાં એક વાત સાંભળી લ્યો. આપણે ઠાકોરશ્રી પ્રત્યે ક્રોધ કે ઇર્ષ્યાની લાગણી ન રાખીએ. માત્ર અન્યાય દૂર કરાવવા માટે આપણે બનતું કરીએ. તમારામાં મારવાડી તરીકેનું સાચું અભિમાન હોય. તમારા ધર્મ તરફ પૂર્ણ પ્રેમ હોય તો ત્યાં વસતા તમારા બાઈએ પર કે તમારા ધર્મસ્થાનો પર જે અન્યાયો થયા છે તે તરફ તમારી હાર્દિક સહાનુભૂતિ દર્શાવવી જોઈએ એટલું જ નહિ પણ તન-મન-ધનથી એવા પ્રયાસો કરવા ઘટે કે જે આશાતના દૂર થાય-અન્યાય દૂર થાય. સ્મરણમાં રાખજો કે જે આ અન્યાયનો યોગ્ય પ્રતિકાર કરવામાં આવે તો આજે તો એક જ સાંડેરાવ છે પણ ભવિષ્યમાં અનેક સાંડેરાવો જન્મ પામશે.”

આ એનસ્લિની વાણીની બારે અસર થઈ. કરાવ પસાર થયો અને તન-મન-ધનથી મદદ કરવા હરેક બાઈએએ નિર્ણય પણ લ્યે.

આ ઉપરાંત પાટણ જેવી મંદિરોની નગરીમાં એક ઉત્તમ શરીંગરીવાળા લાકડાના અત્યુત્તમ નમૂનાના સંરક્ષણ માટે રા. ત્રણ દબરની જરૂર હતી.

આ મતલબનો પત્ર પ્રવર્તેલ મહારાજ શ્રી શંતિવિજયજી તરફથી આવ્યો હતો. જૈનપુરીમાંથી પ્રાચીન અરણ્યો પલ્લવેચાઈ લાય અને આપણા દગ્ગા-કારીગરીના નમૂના પરદેશ

છે. અને આશાતનાનો પાર નથી. આ માટે આપણે માત્ર વિરોધ કરાવ કરીએ તે પૂરતું નથી. જરૂર પડે તો પૈસાથી, જરૂર પડે તો પ્રચારથી અને જરૂર પડે તો જાતે જઈને અને લાગવગદારા ઠાકોરને સમજાવીને આ કાર્ય પાર ઉતારવું જોઈએ, છતાં જોકે વાત સાંભળી હત્યો. આપણે ઠાકોરશ્રી પ્રત્યે ક્રોધ કે ઇર્ષ્યાની લાગણી ન રાખીએ. માત્ર અન્યાય દૂર કરાવવા માટે આપણે બનતું કરીએ. તમારામાં મારવાડી તરીકેનું સાચું અભિમાન હોય. તમારા ધર્મ તરફ પૂર્ણ પ્રેમ હોય તો ત્યાં વસતા તમારા બાઈએ પર કે તમારા ધર્મસ્થાને પર જે અન્યાયો થયા છે તે તરફ તમારી હાર્દિક સહાનુભૂતિ દર્શાવવી જોઈએ એટલું જ નહિ પણ તન-મન-ધનથી એવા પ્રયાસો કરવા ઘટે કે જે આશાતના દૂર થાય-અન્યાય દૂર થાય. સ્મરણમાં રાખજો કે જે આ અન્યાયનો યોગ્ય પ્રતિકાર કરવામાં આવે તો આજે તો જોકે જ સાંડેરાવ છે પણ ભવિષ્યમાં અનેક સાંડેરાવો જન્મ પામશે. ”

આ એજસ્વિની વાણીની બારે અસર ધર્મ. કરાવ પસાર થયો અને તન-મન-ધનથી મદદ કરવા હરેક બાઈએએ નિર્ણય પણ કર્યો.

આ ઉપરાંત પાટણ જેવી મંદિરોની નગરીમાં જોકે ઉત્તમ દારીગરીવાળા લાહડાના અત્યુત્તમ નમૂનાના સંરક્ષણ માટે રૂ. ત્રણ હજારની જરૂર હતી.

આ મતભંગનો પત્ર પ્રવર્તેજી મહારાજ શ્રી ક્રાંતિવિજયજી તરફથી આપ્યો હતો. જૈનપુરીમાંથી પ્રાચીન અવશેષો પણ વેચાઈ લાય અને આપણા કળા-કારીગરીના નમૂના પરદેશ

शालिनी दिवसेना

(६)

॥ शांतिना भाषा बद्धा अमरी १५००
 मुंनड हांड हा नदी. जो वजन मुंनड
 भद्रादीर विद्यावने धनु ए म दने नदीका नदी
 हादीं दये ॥ मुंनड हा भाषा, व मुंनड
 हा एवंगुमां भाषा, हा नदीका नदी
 हा नदीका नदी, जो नदीका नदी
 हा नदीका नदी, जो नदीका नदी
 हा नदीका नदी, जो नदीका नदी
 हा नदीका नदी, जो नदीका नदी
 हा नदीका नदी, जो नदीका नदी

તીર્થાધિરાજના દ્રશ્યો બધું અપૂર્વ હતું. આચાર્યનો આત્મા એ બધાં સત્કાર્યોનો પ્રેરક હતો.

આ પ્રતિષ્ઠા પ્રસંગે એક વિશેષતા જોવામાં આવી. જૈન ઉપરાંત જૈનેતર બાઈઓનો સહકાર ઉત્તમ પ્રકારનો હતો. બહાર ગામથી ધાર્યા કરતાં વિશેષ મહેમાનો આવેલા. એ બધા માટે ઉતરવાની વ્યવસ્થા કરવી મુશ્કેલ હતી પણ બધા બાઈઓએ પોતાના ઘર ખુલાં મૂકી દીધાં; એટલું જ નહિ પણ ઓઢવા, પાથરવાની સગવડ પૂરી પાડી અને ચા-પાણી માટે પણ એટલો જ આગ્રહ રાખ્યો હતો. એ બાઈઓ રનેહભાવે કહેતા કે આ જૈનોના એકલાના મહેમાનો નથી; અમારા ગામના મહેમાનો છે. અમારે ત્યાં આ ભાગ્યશાળીઓનાં પગલાં ક્યાંથી ધાય ?

પ્રતિષ્ઠાના દિવસે આખા ગામને મિષ્ટાન્ન લોજન આપવામાં આવ્યું હતું. કરચલીયાના આભાલવૃદ્ધ આજે પણ એ પ્રતિષ્ઠા દિન અને મહારાજશ્રીની અમૃત વાણી બૂલ્યાં નથી.

શાંતિનો દિવસનો

(3)

“ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ”

“ મારી ભાવના હવે દક્ષિણમાં વિહાર કરવાની છે. પંજાબ-મારવાડ અને ગુજરાત-કાઠીઆવાડ તો છે જ પણ દક્ષિણના પ્રદેશમાં કાંઈ ધર્મઉદ્યોત થાય તો કેવું સારું ! ”

“ ગુરુદેવ ! આપની એ ભાવના બહુ જ સુંદર છે. પણ દક્ષિણમાં મુંબઈ થઈને જઈ શકારો. એક ચોમાસું તો મુંબઈ કરવું જ પડશે. ” સકરચંદ્રભાઈએ આશ્રહ કર્યો.

“ તે તો હું જાણું છું કે તમે ભાગ્યવાનો વચ્ચે જ લાભ લેવા બેઠા જ છો ને. ગુરુમહારાજનો જેટલો ઉપયોગ થાય તેટલો ફરી લેવો કેમ ખરુંને રણછોડભાઈ ? ” આચાર્યશ્રીએ હસતાં હસતાં મુંબઈવાસીઓની નિયત કહી દીધી.

“ ગુરુવર્ય ! આપશ્રીજીની આજ્ઞાથી પંચાસજી લલિત-વિજયજી આબ્યાધી ધણો લાભ થયો, આપ પધાર્યો તો તો ધણો વિશેષ લાભ થશે. ” રણછોડભાઈએ ખુલાસો કર્યો.

“ સાચું કહું ! તમે અહીં તો બધા કુરસદ મેળવી વાંદવા ને વિનાંતિ કરવા આબ્યા છો, પણ મુંબઈમાં તમારા વેપાર-રાજગારમાં એવા રંગાઈ જાઓ છો કે ગુરુમહારાજ ક્યાં વસે છે તેનો પણ ખ્યાલ નથી રહેતો. જો કે ઘણા ગુરુ બહતો તો એવા નથી પણ મુંબઈના પાણીમાં એ ગુણુ દશે. ” આચાર્યશ્રીએ મુંબઈના શ્રીમંતોને ટકેર કરી.

“ દયાગુ ! આપની વાત કંઈક અંશે સાચી દશે, પણ જ્યારે જ્યારે કોઈપણ કાર્ય દોષ છે ત્યારે બધા દાનર થઈ જાય છે. વ્યાનુર્મસમાં તો જરૂર અમે બધા આપની સેવામાં દાનર રહીશું. ”

“મેં તો ધારીજ રાખ્યું હતું કે મુંબઈ કાંઈ છોડ એમ નથી. પણ એક વાત છે.

“इत्थमायां सादृष्य ।”

“ મુંબઈ આવું છું. મારે દક્ષિણ તરફ ગયા સિવાય
 કુદકો નથી. મુંબઈમાં અશાંતિનું વાતાવરણ જણાય છે. હું
 ચાનિને આદક છું તે તમે જાણો છો. તે વિષે તમારે બધાએ
 મને તેવા સંજોગોમાં શાંતિ રાખવી પડશે. ”

“આપની મંડા અને આશા શિરોધાર છે. અમે પણ
કાનિ જ મંડાએ હીએ. આપનું મન દુઃખી થાય એવું અમે
નહિ હરીએ.”

“સાહેબ ! પંચાસજી લલિતપિત્રયજી મદારાજ પત્ર
આપને સાથે હોય તો સાચું. તેમની વાણીમાં પણ અપુરતા
હો. તે ખરો ગુરુમહા છે.”

“તે તો મારા: છ. જાણી નેહ. મારાની યે તે
મારા માટે.”

“ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ”

...the
... ..
... ..

અજ્ઞાનતિમિરતરણિ, કલિકાલકલ્પતરૂ પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ
શ્રીમદ્વિજયવલ્લભમૂર્તીચરણ મ. ના શિષ્યરત્ન

આચાર્ય શ્રી વિજયવલ્લભમૂર્તીચરણ મહારાજ

૫-મામ૫૮ ૧૯૭૫

આચાર્યપદી ૧૯૮૩

શ્રીમદ્વિજયવલ્લભમૂર્તીચરણ મ. ના શિષ્યરત્ન

૫-મામ૫૮ ૧૯૭૫

“સાહેબ ! ગરમીના દિવસો આવી પહોંચશે. આપ પણ વિહારમાં વધારે વખત ન લગાડતાં જલ્દી પધારો તો સારું.”

“વિચાર તો એવો જ છે પણ બને તે ખર્ચ. એક વાત રહી ગઈ.”

“આજ્ઞા સાહેબ !”

“દાનવીર શેઠ વિઠ્ઠલદાસ ઠાકોરદાસની ઇચ્છા છે કે ગૂજરાનવાળા ગુરુકુળના વિદ્યાર્થીઓ યાત્રા માટે નીકળવાના છે. પાટણ-તારંગા-પાલીતાણા વગેરે સ્થળોએ જવાનું નક્કી કર્યું છે. પ્રવાસ અને યાત્રા બે લાભ થશે.”

“તો તો સાહેબ ! મુંબઈની પણ તેઓને યાત્રા કરાવવી જોઈએ. પંબળથી મુંબઈ તો ક્યારે આવવાનું બને ? આપશ્રી ત્યાં હશે અને દાનવીર શેઠની ભાવના છે તો અમે પણ યોગ્ય સ્વાગત કરીશું.”

x

x

x

“ગુરુદેવ ! હવે તો નવસારી પધારશે ને ?” આચાર્યશ્રી ખુદારીથી કરચલીયા પધાર્યા ત્યારે ૨૦-૨૫ આગેવાનોએ વિનંતિ કરી.

“ભાગ્યશાળી ! તમારો આશ્રમ તો હોય પણ મારે મુંબઈ જવાની ઉતાવળ છે. ગરમીના દિવસો આવી રહ્યા છે.”

“સાહેબ ! નવસારી થઈને જતાં વધારે ફરક નહિ પડે. બીજું તો ઠીક પણ આપના પધારવાથી અમારો કુસંપ મટશે અને દહેરાસરજીનું કામ બનશે.”

ચાલુ કરાવ્યું. નવસારીના બાઈ બહેનોને ગુરૂદેવ પ્રત્યે બારે સન્માન થયું. પૂજા-પ્રભાવના-સાધર્મીવાત્સલ્ય આદિ ધર્મ-કાર્યો થયાં.

નવસારીથી વિહાર કરી આપ સૂરત પધાર્યા. સૂરતમાં અપૂર્વ સ્વાગત થયું. ગોપીપુરામાં પધાર્યા. સગરામપુરા, નવાપુરા, હરિપુરા, વડાચોટા આદિ સર્વે ઉપાશ્રયોના આગેવાનોએ ધામધુમપૂર્વક પોતપોતાના ઉપાશ્રયમાં લઈ જઈ વ્યાખ્યાન કરાવ્યાં.

x

x

x

ગોપીપુરાના મોહનલાલજી મહારાજના ઉપાશ્રયમાં આવીને વિહારનો શ્રમ ઉતારી રહ્યા છે. સંઘના આગેવાનો બેઠા છે. સૂરતની વર્તમાન પરિસ્થિતિ વિષે વાત ચાલે છે એટલામાં કેટલાક બાઈઓ આવ્યા ને આપણા ચરિત્રનાયકની પાસે વંદણા વગેરે બ્યવહાર કર્યા વિનાજ બેસી ગયા. સૂરતના બાઈઓને બારે દુઃખ થયું. આચાર્યશ્રી સમજી ગયા કે સોસાયટીના બાઈઓ છે. તેમણે બીજા બાઈઓને ઇશારત કરી જોયા નીચા થતા અટકાવ્યા. શું થાય છે તે જોવાની સૂચના કરી.

“ અમે સંઘાડાની ઐક્યતાનો સંદેશ લઈને આવ્યા છીએ. ” આગેવાન ગણાતા એક બાઈ બોલી ઉઠ્યા.

“ કેનો સંદેશ ॥ મહાનુભાવ ! ” આચાર્યશ્રીએ વાત ટકાવવા પ્રશ્ન પૂછ્યો.

“ મુનિ મહારાજશી સામવિજયજી મહારાજને તેમની

ઈચ્છા છે કે શ્રી આત્મારામજી મહારાજના સંઘાડાની ઐક્યતા થાય તેા સારું । ”

“ ભાગ્યશાળી ! હું તેા ઐક્યતાને આદનારો છું. સંઘ-
શાંતિ એ મારી અદોનિશ ભાવના છે. તમે કદાચ જાણ
પણ દયો કે દમજાંજ નવસારીમાં સંઘની શાંતિ કશીને
આવું છું. જ્યાં જ્યાં હું જાઉં છું ત્યાં ત્યાં શાંતિ રાખી
હું પ્રયત્ન કરું છું. સમાજમાં કલેશ હું જોઈ શકતોજ નહીં.
ચુકેદેવના સંઘાડાની ઐક્યતા થાય એથી વિશેષ શું જોઈએ ? ”
આચાર્યશ્રીએ પોતાની ભાવના વ્યક્ત કરી.

“ અમીને તેજાશ્રીને સુદેશ આપને કહેવા આવ્યા હીએ ”

“ સુદેશ કહેવાનો ચો આઈ છે ? શ્રી નામજીવજીએ
તેમના ચુકે અને દાદાચુકી આજારી આ ઐક્યતાના સુદેશ
પાળ્યો છે ને ? અમી નેમ દેવ, એ નમાગ પ્રયત્ન મારે
ઐક્યતા મધાની દેવ તેા તેથી કદું શું ? ”

“ આ ઐક્યતા કરવાના જ લક્ષ્ય છે ને શું ? જે
વચ્ચે કે દમજાંજ જેવી દિશાના જનારો. કાળના નદી
એ ઐક્યતાના સુદેશ. શ્રી નામજીને લખ્યા છે ? ” શ્રી
વિનયજીએ એ ન સુદેશ કહ્યું.

“ અહીંથી જો નામજીવજી મુખમાં જવાના છે તો
જાણીશું કે નામજીવજી પાસે જઈને એ જાણ કરવાનું
જોઈએ. ”

“ હા, નામજીવજી પાસે જઈને જાણ કરવાનું જોઈએ. ”

કે ન જોડે, આચાર્ય મહારાજશ્રીને તો આ વાતનું કાંઈ છે જ નહિ. તે તો ઉઠારતાની મૂર્તિ છે. ”

“ સાહેબ માફ કરશો. ઐક્યતાની વાતો મોઢેથી જોલવાને શું અર્થ છે ? નવસારીમાં પણ વાતાવરણ ઉંચ જનતાં જનતાં રહી ગયું. એ તો સંઘ મક્કમ રહ્યો તેથી શાંતિ રહી. અમદાવાદની અજબ શાસનપ્રભાવના તો સુપ્રસિદ્ધ છે. આપ તો શાંતિ ચાહો છો ને તે પ્રભાણે જગ્યાએ જગ્યાએ ઐક્ય સ્થાપવાના પ્રયત્નો કરો છો. ” ઉત્તમચંદભાઈએ સ્પષ્ટ સંભળાવી દીધું.

“ બાઈ ! શાંતિ રાખવી એ જ આપણો ધર્મ છે. આ બાઈઓ તો જેમ દોરવણી મળે તેમ કરે. જુઓ મહાત્માભાવો, આપણા સંઘાડામાં સૌથી મોટા શ્રદ્ધેય પ્રવર્તકજી શ્રી કાંતિ-વિજયજી મહારાજ અને શ્રી હંસવિજયજી મહારાજ છે. એ મહાત્માઓ જે ફરમાવે તે તમારે ને અમારે સૌને માન્ય રાખવું જોઈએ. તો તો સર્વત્ર શાંતિ-સાથી શાંતિ સ્થાપી શકાય. ” આચાર્યશ્રીએ ખુલાસો કર્યો. ”

આવેલ બાઈઓ શું જવાબ આપે ? તેઓ ઊભા થઈને ચાલ્યા ગયા. મોઢેથી તો કેમ દહેવાય પણ આપણા ચરિત્ર નાયકનો બુદ્ધિમત્તા તથા શાંત મુખમુકા તો જધાના દૃઢ્યમાં જડાઈ ગઈ.

અહીંથી વિદાર કરી અનેક ગ્રામ નગરોમાં ધર્મ વાપી પધાર્યા. અત્રે ઘણા વર્ષથી સંઘમાં કુસંપ હતો તે આપશ્રીના સદુપદેશથી સંપ થયો અને અટકેલું દહેરાસરજીનું કામ ચાલુ

મને, પોતાના વિશાળ અનુભવ અને વિધવિધ શાસ્ત્રોના અવ-
ગાહનનો પરિચય આપી બધાને તૃપ્ત કરી દેતા.

શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલયમાં જોઈ સુદ્ધિ આઠમે સ્વર્ગવાસી
ગુરુદેવ ન્યાયાલોનિધિ જૈનાચાર્ય શ્રીમદ્ વિજયાર્જુનસૂરીશ્વર-
આત્મારામજી મહારાજની જયંતી ઉજવાઈ. પંડિત હંસરાજજી
શાસ્ત્રી આદિ વિદ્વાનોના ભાષણો થયાં. લાહોર-ગુજરાતવાળા,
જંડીયાલાગુરુ, આદિ પંજાબની ભજન મંડળીઓ તથા આત્મા-
નંદ જૈન ગુરુકુળના પંજાબ ગુજરાવાલાના વિદ્યાર્થીઓના સુંદર
ભજનો થયાં. આચાર્યશ્રીએ ગુરુદેવના જીવનના સંસ્મરણો
હૃદયંગમ ભાષામાં સંભળાવ્યા અને ગુરુદેવના સમાજકલ્યાણ
સાધના અને ધર્મપ્રધોતનો સંદેશ સંભળાવી શ્રોતાઓને
ગદ્ગદિત કરી દીધા. તેમજ ગુરુભક્ત પં. લલિતવિજયજી
મહારાજે પણ સુંદર વિવેચન કર્યું હતું.

મુંબઈનો પ્રવેશ અદ્વિતીય હતો. મુંબઈ અને પરાના
હજારો સ્ત્રી પુરુષો ગુરુદેવના સ્વાગત માટે વહેલા વહેલા આવી
પહોંચ્યા હતા. ગુલાલવાડીથી લઈને ઝવેરી બજાર વગેરે બજારો
શબ્દગારવામાં આવ્યાં હતાં. જગ્યાએ જગ્યાએ વિવિધ દરવાજાઓ
ઊભા કરવામાં આવ્યાં હતાં. બજારમાં માનવમેદનીનો જાણે
સમુદ્દ હોયો હતો.

પંજાબના શહેરો ગુજરાતવાલા-લાહોર-જંડીયાલાગુરુની
ભજન મંડળીઓના પંજાબી-હિંદી ભજનો સાંભળવા પડાપડી
થતી હતી. પંજાબી ભાઈઓ દેવા ગુરુભક્ત અને ધર્મનિષ્ઠ
હોય છે તે તેમના ભજનો, અદ્વિતીય આનંદ, તેમની ભક્તિ

માંડગીને બીછાને હતા તેમણે પંજળ ગુરૂકુળના વિદ્યાર્થીઓને પોતાના નિવાસસ્થાને બોલાવી બધાને એક એક રૂપીઆ આંદલો આપ્યો હતો.

સં. ૧૯૮૫ નું આતુર્ભાસ મુંબઈમાં પૂર્ણ થયું. શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલયને સારી મદદ મળી. અનેક શાસન પ્રભાવનાના કાર્યો થયાં. આતુર્ભાસ માટે જુદા જુદા આગેવાનોની વિનંતિથી આચાર્યશ્રીએ આદીશ્વરજીની ધર્મશાળા, ઠાટનો ઉપાશ્રય, માંડવી બંદર, બાતળબાર, વાલકેશ્વર, દાહર વગેરેના ઉપાશ્રયોમાં પં. શ્રી લલિતવિજયજી, મુનિશ્રી ઉત્તમવિજયજી, શ્રી કર્પુર-વિજયજી, શ્રી સમુદ્રવિજયજી, શ્રી સાગરવિજયજી આદિને મોકલ્યા હતા. આ બધા ઉપાશ્રયો-સ્થાનોમાં પણ તપશ્ચર્યા આદિ બહુજ સારી રીતે થયાં. પર્યુષણપર્વ મંગળ રીતે પૂર્ણ થયાં.

આતુર્ભાસ પૂર્ણ થયે માંડવી, બાતળબારમાં વસતી વીસા-ઝોસવાળ બંધુઓની વિનંતિથી ઘણી ધામધુમ સાથે વીસા ઝોસવાળની વાડીમાં પધાર્યા-જયજયકાર વર્તાવ્યો.

આ સમયે એક કચ્છી ભાગ્યવાને વીસા ઝોસવાળ જૈન બોડીંગને રૂપીઆ સવા લાખની બાદશાહી સખાવત જાહેર કરી અને ધર્મની સારી પ્રભાવના થઈ. શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલયના ટેટલાક વિદ્યાર્થીઓ આતુર્ભાસમાં તથા વિદ્યાર સમયે યાજ્ઞ સુધી આપશીના દર્શન અને વ્યાખ્યાનનો લાભ લેતા રહ્યા.

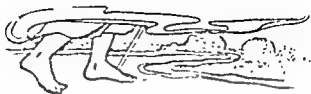
મુંબઈના આતુર્ભાસના એક પ્રસંગની મોંઘ લીધા મિવાય ચાલે તેમ નથી. આ પ્રસંગ એવો વિચિત્ર બન્યો હતો કે આપણા ચરિત્રનાયક જે ગમે તેવી પરિસ્થિતિમાં શાંતિ રાખવાના

વાળદાર નથી. હું તો શાંતિનો ઇચ્છુક છું. એ મારો જીવન
ન છે.

અહીંથી વિહાર કરી ઘાટકોપર, મુલુંદ, થાણા આદિમાં
મુંબઈથી હબ્બરો ભાવિક થાવકોએ દર્શનનો લાભ લીધો.
થાણાથી વિહાર કરી અનેક ગામોને પાવન કરતા, ઉપદેશામૃતનું
પ્રાપ્ત કરાવતા, વ્યાખ્યાનો આપતા, આપ ખડકી પધાર્યા. વચ્ચે
પેણમાં દહેરાસરનું ખાતમુહૂર્ત કરાવ્યું.

હુનાવલામાં સ્થિરતા દરમ્યાન પૂજા પ્રભાવના આદિ થયાં.
પુના-મુંબઈના આગેવાનો દર્શનાર્થે આવી ગયા. ઘણા વખત-
થી દક્ષિણ વિહારની ભાવના હતી તે પૂરી થઈ. દક્ષિણમાં
પ્રવેશ કર્યો.

દક્ષિણમાં વિહાર.

(૭)

“ દીનદયાળા ! અમારાં ધન્ય ભાગ્ય કે આપથીએ પંભજ-
આપવાદ, મુજબાનને પાવન કરી અમારા દક્ષિણદેશમાં પધા-
આવી કૃપા કરી. ” પુનાના આગેવાનોએ દર્પ જાહેર કર્યો.

“ ભાગી કમ્પા શી અંતરિક્ષ પાર્શ્વનાયજ્ઞના દર્શ-
કાવની દલી અને નેમાં નભાગી મુલદ નયા ધાણામાં જ-
મદજી, વિનતિ થયું, નેધા. આ પ્રદેશમાં પણ ભાગ્યે. યાદિ
જાં ર. મનનેજા મારું રહે તે દેશમાં આપુ ૧૩ ” આમ જ-
રેભા પે નાની રંગગઃ વ્યવસ્થા કરી.

“ મુજબાં ! આપના પ્રવેશનું મુદ્દનું અણવણ ૧૫
કારી. ! ” એક અંગેજી નજાએ વિનંતી કરી.

“ જમ પે વજાવણુ છ કે પુનાના દેશમાં અણવણ ૧૫
આપના અંગેજી અણવણ પ્રવેશ ૧૭ અણવણ ૧૮
અણવણ ૧૯ કરી. છ અણવણ ૨૦ ને અણવણ ૨૧
અણવણ ૨૨ અણવણ ૨૩ અણવણ ૨૪ અણવણ ૨૫ ”

“સાહેબ, આપ પધારશો’ જોટલે કલેશનું સમાધાન થઈ જશે.”

“મારી વાત સ્પષ્ટ છે. સકળ સંઘને તો અમારે માટે થોડુંઘણું પણ સન્માન હોય તો અમે એક પક્ષના થઈને શામાટે આવીએ. અમને સામેયા કે વાન્ત-ગાળની કશી જરૂર નથી. સકળ શ્રી સંઘ મળીને લેવા આવશે ત્યારે આવીશું. નહિ તો હંદેરાસરોના દર્શન કરી બારોબાર અન્યત્ર વિહાર કરી જઈશું.”

“કૃપાનાથ ! એમ ન કરો. અમારો પ્રયાસ ચાલુ છે. અને આપના પુનિત પગલાં થશે તો પુનામાં જરૂર સંપ થશે. પુનામાં જગૃતિ આવશે.”

“તમે તો સંઘના આગેવાનો છો. કલેશથી સંઘની પ્રતિષ્ઠા રહેતી નથી, સારાં કાર્યો થતાં નથી. એમાં જ સમાજ દિનપ્રતિદિન પાછળ પડતો જાય છે અને તમારા જેવા આગળ પડતા શહેરમાં આ ચોલે ખડું ? મારો દ્રઢ નિશ્ચય છે કે હું તમારા કલેશનું સમાધાન થયે જ પ્રવેશ કરીશ.” આચાર્યશ્રીએ મક્કમતા જણાવી.

“પણ સાહેબ, અમે આપને યાજ્ઞા વિનંતિ કરવા આવેલા, હવે આપ નહિ પધારો તો અમારી હાંસી થશે. આપ પધારો તો અમે આપ જે ફરમાવો તે કરવા તૈયાર છીએ.”

“મારે બીજું કશું નથી જોઈતું. તમારે લઈ જવા દોય તો એવું કામ કરો, જેથી શ્રી સંઘનું ગૌરવ વધે, ધર્મની-ચાસનની પ્રભાવના યાય, તમારી પણ ચોભા વધે.”

બધાને લાગ્યું ગમે તે રીતે સમાધાન થાય તો સારું. આ-
ચાર્યશ્રી જેવા પ્રભાવશાળી આત્મા આપણે ત્યાં ન આવે તો
તો પુનાના કમનસીબ ગણાય. પુનામાં ૧૭ ધડા હતા. એક
તરફ આઠ અને બીજી તરફ નવ. બન્નેના મુખ્ય આગેવાન
હતા સાળા અને બનેલી. શેઠ બાબુલાલ નાનચંદ અને શેઠ
મણીલાલ કેશવલાલ. બન્નેને ખૂબ ખૂબ સમજાવવામાં આવ્યા.
સમયનો પરિપાક થયેલો. શુરુદેવની ભાવના સિદ્ધ થવાની
અને બન્નેના મન પીગળી ગયા. એકત્ર થઈ શ્રી સંઘ ઝપાટા-
બંધ ખડકી આચાર્યશ્રીની સેવામાં ઉપસ્થિત થઈ ગયો. અને
આચાર્યશ્રીને વંદણા કરી પ્રાર્થના કરી કે આપ જે આજ્ઞા
કરમાવો તે અમારે માન્ય છે.

આચાર્યશ્રીએ એવી તો મધુર ભાષામાં સચોટ ઉપદેશ
આપ્યો અને સંગઠન માટે આગ્રહ કર્યો કે બન્ને એકત્ર થઈ
ગયા અને આચાર્યશ્રી જે ફેંસલો કરે તે બધાને મંજુર
કરવો તેમ નિર્ણય થયો.

સમાધાન થઈ ગયું. સોના મન પ્રકુલિત થયાં અને
દર્પપૂર્વક લેટી પડ્યા. પુના સમાચાર પહોંચતાં જ આખા
શહેરમાં આનંદ આનંદ છવાઈ ગયો. સમગ્ર શ્રી સંઘે
આચાર્યશ્રીનું અપૂર્વ સ્વાગત કર્યું.

જગ્યાએ જગ્યાએ દરવાજાઓ ઊભા કરવામાં આવ્યા હતા.
બહારો ખૂબ શણગારવામાં આવી હતી. રસ્તાઓમાં બારે
બીડ હતી આચાર્યશ્રી અને શિષ્યપરિવારને જેવા દિંદુ-
મુસલમાન ખટે પગે ઊભા હતા. પુનાના કંત્રિદાસમાં આજનો
દિવસ અપૂર્વ હતો. ઘેરેઘેર આનંદની લહેર છવાઈ ગઈ હતી.

આચાર્યશ્રીના દર્શનાર્થે સ્ત્રી-પુરુષો-બાળકો વૃદ્ધો તથા ઉત્તમક્રિયાથી રાહ ભેધ રહ્યા હતા. સમસ્ત સંઘના દર્શન પાર નહોતો. દહેરાસરોના દર્શન કરી વેતાલપેઠ દશાશ્રમ ધર્મશાળામાં પધાર્યા મંગલાચરણ સંભળાવી મનનીય વ્યાખ્યા આપ્યું. શીશુની પ્રભાવના યમ.

સંવત ૧૯૮૬ નું ચાતુર્માસ પુનામાં યયું. અહીંની કોલેજોમાં ભરેલ બાળકો આપ્યાં. અહીંની શિશુ સંસ્થાએ મુલાકાત લીધી. પુના વિધાનું કેન્દ્ર છે. અહીંની દિગ્ગજ સ્ત્રીઓ કેતું કામ કરી રહી છે તેનો ખ્યાલ આવ્યો. સમાજમાં પણ શિશુનો પ્રચાર ફેલ્યો આવશ્યક છે, સ્ત્રીઓનાં જરૂર છે, શિશુ વિના સમાજની ઉત્થાપના જોઈ શકાતી નથી તે આપે ભેધ લીધું.

પુના કેમપના આયોજાનાં વિનિ રવીકારી આપે કેમપ પધાર્યા પુના કેમપના આયોજાનાં પ્રયેગ માટે પુનાની સ્ત્રી સંજો દર્શી પણ તે દિવસે સરકારે એક મહત્વના નિર્ણય લેવામાં આવ્યો. એમાં સરકાર અને કેમપના દર્શન પછી અને આશો સમયમુચકતા વાલી સંજો વિન. આ પછી આ. સહાર્વે સમયની અને મુદતની સમજૂતી થઈ. પુનાની આ. સહાર્વે સમયની અને મુદતની સમજૂતી થઈ. પુનાની આ. સહાર્વે સમયની અને મુદતની સમજૂતી થઈ. પુનાની આ. સહાર્વે સમયની અને મુદતની સમજૂતી થઈ.

આ પછી પુનાની આ. સહાર્વે સમયની અને મુદતની સમજૂતી થઈ. પુનાની આ. સહાર્વે સમયની અને મુદતની સમજૂતી થઈ. પુનાની આ. સહાર્વે સમયની અને મુદતની સમજૂતી થઈ.

ક્રિયા આપની આજ્ઞાથી મુનિશ્રી સમુદ્રવિજયજી કરાવતા. વ્યાખ્યાન પણ તેઓજ વાંચતા હતા.

માલારોપણનો ઉત્સવ થયો. આ ઉત્સવની આવકમાંથી આપશ્રીના સદુપદેશથી શ્રી સંઘે આંદોનો રથ બનાવ્યો. અહીં શ્રી સિદ્ધાચલજીનો પટ્ટ જીર્ણ થઈ ગયો હતો. આપશ્રીના ઉપદેશથી એક ભાગ્યવાને નવો સુંદર બનાવરાવી શ્રી સંઘને અર્પણ કર્યો—આપના સદુપદેશથી શ્રી આત્માનંદ જૈન લાયબ્રેરીની સ્થાપના થઈ અને તે સારા પાયા પર ચાલી રહી છે. એમાં ઘણોખરો પ્રયાસ સ્વર્ગસ્થ મુનિશ્રી ચરણવિજયજી મહારાજનો હતો.

અહીંથી વિહાર કરી તલેગામ, હમડેરા, અહમદનગર આદિ ધર્મ યેવલા પધાર્યા. અહીં શ્રી મણીલાઇના તરફથી આપશ્રીના કરકમલોથી પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ થયો. આચાર્યશ્રીજીની અધ્યક્ષતામાં કાશીવાળા વિદ્યાલંકાર મુનિવર્ય શ્રી હીરાચંદજી મહારાજ નિપુણતાથી ક્રિયાકાંડ-વિધિવિધાન કરાવતા હતા.

અહીંથી વિહાર કરી ઇલોરાની સુપ્રસિદ્ધ શુક્રાઓના મનોહર દ્રશ્યો જોયાં. જુદા સાધુઓને રહેવાની શુક્રાઓ, જુદાના જીવનના પ્રસંગો આલેખતી આકર્ષક મૂર્તિઓ, જૈન શિલ્પ, જૈનોની પ્રાચીન મૂર્તિઓ તેમજ વૈષ્ણવ મૂર્તિઓ વગેરે પ્રાચીન કળા વગેરે જોઇને દોહતાભાદ, ઓરંગાબાદ વગેરેમાં ધર્મ-પ્રચાર કરતા આપશ્રી અંતરિક્ષજી પાર્શ્વનાથની યાત્રા માટે પધાર્યા. વર્ષોની અભિલાષા આજે પૂર્ણ થઈ. અહીં પચીસ દિવસ સ્થિરતા કરી. જ્યારે ઠેકાં દામ બનવાનું હોય છે ત્યારે

હતી. અહીં ગૂજરાતી-ઠાઠીઆવાડી-મારવાડી-કચ્છી ભાઈઓમાં પરસ્પર કુસંપ હતો તે આપશ્રીના સદુપદેશથી દૂર થયો. આતુર્ભાસ માટે આપ બાલાપુર પધાર્યા. આકોલા શ્રી સંઘની વિનંતિથી મુનિશ્રી સમુદ્રવિજયજી મહારાજ, મુનિ સાંગરવિજયજી મહારાજ, શ્રી વિશુદ્ધવિજયજી મહારાજને આકોલા આતુર્ભાસ માટે આજ્ઞા આપી.

બાલાપુરમાં આપે જોયું કે શ્રી સંઘમાં સંપ સારો છે. લોકો ધર્મ શ્રદ્ધાળુ છે. મુખી અને બાવનાશાળી છે. ભક્તિભાવ પણ સારો છે, પણ ઉપાશ્રય નથી તેથી આચાર્યશ્રીએ ઉપાશ્રય માટે ઉપદેશ આપ્યો અને એક સુંદર ઉપાશ્રયની યોજના થઈ. શેઠ લાલચંદ ખુશાલચંદે રૂપીઆ દશ હજાર આપ્યા. શ્રી આત્માનંદ જૈન ભવન નામનો લઘ્ય ઉપાશ્રય તૈયાર થઈ ગયો.

અહીં તપાગચ્છ અને લોંકાગચ્છના શાવકોમાં સંપ સારો છે. આપ અહીં પધાર્યા ત્યારથી જ લોંકાગચ્છના ઉપાશ્રયમાં વ્યાખ્યાનો વાંચતા જેનો લાભ સર્વે જાંધુઓ લેદભાવ વિના લેતા રહ્યા. આપશ્રીજીના સદુપદેશથી લોંકાગચ્છની શ્રીમતી રાજબાઈએ બાદરવા મુદિ છઠના દિવસે તપાગચ્છ અને લોંકાગચ્છના શાવકોનું કાયમ એકત્ર સાધર્મિક વાત્સલ્ય કરવા સારૂ અને જ્ઞાનખાતે પોતાની દશ હજારની મીઠકત લોંકાગચ્છના સંઘને અર્પણ કરી.

આ આતુર્ભાસમાં શેઠ લાલચંદ ખુશાલચંદે તથા શેઠ મુખલાલ દવસીલાલ આદિ ધોસથે સારો લાભ લીધો.

આતુર્ભાસ પૂર્ણ થયે આકોલાથી વિહાર કરી મુનિશ્રી સમુદ્રવિજયજી આદિ ત્રણે સાધુઓ શ્રી અંતરિક્ષજીની યાત્રા

કરી આપની સેવામાં બાલાપુર હાજર થયા. પંબજના ને
 નેટલા બાઈઓ આપના દર્શનાર્થે અને પંબજ પધારવા
 વિનંતિ માટે આવ્યા હતા. તેઓનું સંઘે સારું સ્વાગત મળ્યું.
 આચાર્યશ્રીને પંબજ પધારવા માટે હૃદયસ્પર્શી પ્રાર્થના મળી.
 અને સમાજનોનો આંખમાં પાણી ઉભરાઈ આવ્યાં. આચાર્યશ્રી
 પણ પંબજના બાઈઓની ભક્તિ ભેગું ગદગદ થઈ ગયા. આ
 રીતે સં. ૧૯૮૭ નું ચૌમાસ બાલાપુરમાં આનંદપૂર્વક
 પોષ માસમાં નિદાર કરી ખામગામ આદિ ધર્મ ભુરાનપુર પધાર

માતા પુત્રનો મિલાપ

(૮)

“સાહેબ ! અમારા દેશમાં સાધુ મુનિરાજના દર્શન બાળ્યેજ થાય છે. આપ પધાર્યા એ અમારાં બાળ્ય, પણ અમારા સંઘમાં કુમુંપ છે. આપના પ્રભાવથી તે દૂર થાય તો અમારી ઉન્નતિ થાય.” એક યુવાને આચાર્યશ્રીને પ્રાર્થના કરી.

“ભાઈ ! મેં પણ તે વાત સાંભળી છે. હું તે વિષે જરૂર પ્રયાસ કરીશ. થવું ન થવું તે તો જ્ઞાતી બાલે પણ સંઘમાં કુમુંપ હોય તે તો આખા સમાજને અને શહેરને બન્નેને નુકસાનકર્તા છે.”

“શુરદેવ ! બીજી પણ પ્રાર્થના છે !”

“કહો, કહો, સંઘોત ન રાખો! મારાથી શક્ય દરે તો જરૂર થશે.”

“ સાહેબ ! અદી માતા-પુત્રને મોટો કલેશ છે. તેમના કુટુંબ બહુ જ ખાનદાન ગણાય છે. પાસે સારી મિલકત છે. બન્ને સમજતાં નથી. કોર્ટ મુખી મામલો પડે છે. આપ પ્રયાસ કરશો તો જરૂર સમાધાન થઈ જશે. હોવા જવા ઉપર છે પણ માતા થમી અને શ્રદ્ધાશુ છે. ”

“ તે માટે પણ જરૂર પ્રયાસ કરોશું. તમે નિર્મિત રહે ”

આરે.રાનેને જોતાવ્યા. બન્ને પડો પાસેથી મનદો મુજ કાંઈ જાણી લીધું. બન્ને પડોના બાઈએને સમજાય અને આચાર્યશીના પ્રયાસથી મંથનો કુસંપ કૂર થયો. જાનક આનંદ કાંઈ મોટો. આચાર્યશીનો જયજયકાર થતા હોય.

આજે સુવારે. પ્રાતઃક્રિયા અને પાઠથી વહેતા પાણી કોઈ મ પુને ગઈ હતીને પાન ચાલી નીકળ્યા.

“ થમી ન ! ” કોઈ ધરના પ્રવેશ કરતા થમીના બહુ બે

માતાજીનું જ ધર છે. હું બાળુમાં જ રહું છું. " પેલા યુવકે ભાવથી પ્રાર્થના કરી.

"મારે તો તમારા બન્ને પાસેથી ખપની વસ્તુ લેવી છે. " આચાર્યશ્રીએ કટાક્ષ કર્યો.

"હયાનિધિ ! ફરમાવો, ફરમાવો, આપ જે કહેશો તે હાજર થશે. અમારા તો આંગ્ય કે આપ જેવા પુણ્યરાશિ આચાર્ય ભગવાનના દર્શન થયાં. અમારું આંગણ પાવન થયું. કોઈ પુસ્તક આદિ માટે કોઈ રકમની જરૂર હોય તો પણ આપ વિના સંકોચે કહેશો. હું તો આપની અમૃત વાણી સાંભળીને આ ભવનું સાથેંક માનું છું. " શિવકોર માતાએ હાથ નેડી વિનંતિ કરી.

"તમારી બન્નેની ભક્તિ હું ક્યારે માનું ? જ્યારે તમે માતા પુત્ર શુરની આજ્ઞા પ્રમાણ માનેા."

"સાહેબ ! આપની આજ્ઞા અમારે માન્ય છે. " બન્ને બોલી ઉઠ્યાં.

"સાચું કહો છો ને !"

"હા ! સાચું."

"આપણે કેવો મહાન ધર્મ, ભગવાન વીર પરમાત્માના આપણે સંતાનો, તમારું કેવું ઉચ્ચ અને જ્ઞાનદાન પ્રખ્યાત કુટુંબ અને તેમાં માતા-પુત્રની મીઠી સગાઈ, તેમાં આ કહેશ તમને શોભે ? હું તો તે ખાની જ શક્યો નહિ. અને હયા ભવનં દાજ ! ધર દોય તો મનલેદ થાય, વાસણો ખખટે પણ ખરાં પણ તેમાં આપણે વિચાર તો કરવો જોઈએ ને ?

ધારથી આશપુર તરફ વિહાર કરી લોવાપર તીર્થમાં બાર ફૂટની શ્રી શાંતિનાથ પ્રભુની કાયોત્સર્ગમાં ઉભી બબ્બ મૂર્તિના દર્શન કરી રાજગટ શ્રી સંઘને લાભ આપી આગળ વધતાં એક ગામમાં સાંજના પ્રતિક્રમણાદિ ક્રિયાથી નિવૃત્ત થઈ સાધુઓ સાથે જ્ઞાનગોષ્ઠી ચાલતી હતી. એટલામાં રતલામના દોઢસો જેટલા આગેવાનો આવી પહોંચ્યા.

“ત્રિકાળ વંદણા ! ત્રિકાળ વંદણા !”

“ધર્મલાભ !”

“કોણ શેઠ રતનલાલજી કે, જોડો કેશરીમલજી અને જુહારમલજી પણ પહોંચ્યા છે ને શું ! બંડારીજી પણ આવ્યા છે !” સમુદ્રવિજયજીએ જોળખી કાઢ્યા.

“જી સાહેબ ! આપ સાહેબ ગુરુદેવની સાથે છે ને ? ત્યારે તો અમારા મનોરથો પૂર્ણ થશે ?”

“કેમ શું કામ છે ?”

“અરે સાહેબ ! આચાર્યદેવ રતલામના પાદરમાં થઈને બારોબાર ચાલ્યા બાપ તે સાઝું દહેવાય ?”

“ગુરુદેવ ! મહામુશીબતે આપના પુનિત ચરણો માળવામાં થયા અને આપ માળવાનું મુખ્ય લેન નગર રતલામને ઊંચી પધારો એ શોભાસ્પદ ગણાય ? ગમે તેમ થાય આપને સ્વદામ જરૂર પધારવું પડશે.”

“ભામ્યવાનો ! તમારી બાવના ઘણી સારી છે પણ માટે

રતલામના બાઈઓ પણ સાથે જ ચાલી નીકળ્યા. બીજા પણ રતલામથી કેટલાક બાઈઓ આવી પહોંચ્યા. વ્યાખ્યાનમાં રતલામના બાઈઓએ હર્દબરી પ્રાર્થના કરી અને ગુરુમહારાજે ચાર દિવસ માટે વિનંતિ સ્વીકારી. પચીસ માઈલનું ચક્કર ખાઈ રતલામ પધાર્યા. રતલામનો પુરપ્રવેશ અપૂર્વ હતો. આસપાસના શાવકો દર્શનાર્થે આવ્યા. રતલામના વ્યાખ્યાનોમાં ખૂબ ભીડ રહેતી. શ્રીમાન દિવાન સાહેબ તથા અન્ય અધિકારી વર્ગ પણ હાજર રહેતા. પૂજા પ્રભાવના સાધર્મિક વાત્સલ્યો થયાં. ફાગણ ચોમાસું રતલામ કથું. આસપાસના દેરાસરોના દર્શનાર્થે કરમઢી તથા વીપલોદ પધાર્યા. પૂજા પ્રભાવના સાધર્મિક વાત્સલ્યો થયાં અને હજાર ઢોઢ હજાર નેટલા નરનારીયો લાભ લેતાં. પૂજાઓનો તો ઠાક ખૂબ જામતો.

રતલામથી વિહાર કરી સૈલાના, વાંસવડા આદિ ધર્મ આશપુર પધાર્યા. આચાર્યશ્રીના પધારવાના સમાચાર સાંભળી આખાએ ઇલાકાના જૈનોમાં અજબ ચેતન્ય આવ્યું. પાટણથી વિદ્વાન મુનિવર્ય શ્રી પુણ્યવિજયજી, શ્રી પ્રભાવિજયજી, શ્રી રમણિજિવિજયજી આદિ આજી, કેશરીયાજીનો યાત્રા કરી આશપુર આવી મળ્યા.

મારવાડથી પં શ્રી મહેન્દ્રવિજયજી, શ્રી પુણ્યવિજયજી પણ આવી મળ્યા. આ બધા મુનિવરોના મિલનથી સંઘમાં ઉત્સાહ અને આનંદ આવ્યો. ઘણી જ ધામધુમથી પ્રવેશ થયો. અર્દીના સુધે ખૂબ લાભ લીધો. આચાર્યશ્રીએ આશપુરની જનતાને પાતાના વ્યાખ્યાનોથી મુગ્ધ બનાવી દીધી. અને આસપાસના

પ્રમાણ છે. ઉચ્ચ કર્મ કરતાં પણ કોઈ એવું કર્મ થઈ ગયું હશે જે લોગવનું પડે છે. એટલે શાસ્ત્રકારોએ (હિંદુ કે જૈન ગદાંએ) કર્મના ક્ષય માટે પ્રભુનું પુત્રવત્ પાલન, ધર્માચરણ અને સાધુ સંતની સેવા એ ખાસ કર્તવ્યો ગતાવ્યાં છે. સર્વનું કલ્યાણ થાઓ, સર્વની શાન્તિ થાઓ. આ વચનો અમૃત વચનો હતાં. મહારાણાશ્રીને બહુ જ આનંદ થયો. તેમણે જણાવ્યું કે ધર્મનું ખરું રહસ્ય આજે બાણવાની તક મળી. આચાર્યશ્રીનો આભાર માન્યો અને ગદા કર્મચારીઓ પણ આ ઉપદેશ સંભળવાની તક માટે મહારાજશ્રીની ભૂરિ ભૂરિ પ્રશંસા કરવા લાગ્યા.

માલવાથી વિહાર કરતાં કરતાં રાણકપુર પધાર્યા. અહીં સાહડી તથા સમસ્ત ગોડવાડ પ્રાંતના સેંકડો બાવિડાએ દેવ-શુરના દર્શનનો લાભ લીધો. સાધર્મિક વાત્સલ્ય પૂજાદિ કાર્યો થયાં. અહીંથી સાહડી પધાર્યા. સાહડી મારવાડમાં એક સમૃદ્ધિ-શાલી શહેર છે. ત્યાંના નિવાસીઓએ શહેરને ક્વળ પતાકા-ઓથી સુશોભિત કરી, સૂરિજી મહારાજનો નગરપ્રવેશ મોટા સમારોહપૂર્વક કરાવ્યો. સૂરિજી ચતુર્વિધ સંઘ સાથે શ્રી ચિંતામણી પાર્શ્વનાથ ભગવાનના દર્શન કરી બલ્તરોમાં થઈ ઉપાધ્યે પધાર્યા. માંગલિક સંભળાવી દેશના આપી. શ્રી-કુળોની પ્રભાવના થઈ. શ્રી સંઘના આગ્રહથી થોડા દિવસ સ્થિરતા કરી મુંઠારોકોટ આદિ યઈ વરદાણાજી તીર્થ પધાર્યા. શ્રી ૫૮ જૈન વિ. ના કાર્યવાંદકોએ તથા વિદ્યાર્થીઓએ આપઘોણનું ભવ્ય સ્વાગત કર્યું. તે પ્રસંગે આસપાસના અનેક શ્રામ નગરોના શાવક યાવિકાઓ પણ ત્યાં દર્શનાર્થે

આવેલ. તથા પંચાસ (હાલ આચાર્ય) શ્રીમદ્ દત્ત
 વિજયજી મ. તથા મુનિ શ્રી મિત્રવિજયજી મ. વસંત રિ
 વિક્રમ વિ. મ. આદિ ઉમેદપુરથી આપથીજના ઇર્ષા
 પધાર્યા વિદ્યાર્થીઓને તથા કાર્યવાહકોને પોતાના કર્મને
 અમૂલ્ય ઉપદેશ આપી બીજોવા, બીજોલ, સાંઠેરાવ, ફર
 તખનગઢ થઈ ઉમેદપુર પધાર્યા. ત્યાંના શ્રી સંધે તથા મ
 ધમના કાર્યકર્તાઓએ અપૂર્વ સ્વાગત કર્યું. વ્યાખ્યાને
 તામ આપી પાઠરહી શ્રી સંધના અને ખાસ શ્રી
 મેસમલજી જુદારમલજીના અત્યંત આશ્રયથી પં. દત્ત
 વિજયજી આદિ મુનિમણ સદિન પાઠરહી પધાર્યા. શ્રી
 જ્ય સામેયુ કર્યું અને ત્યાં શાહ મેસમલજી જુદારમલજી
 નામની દક્ષિણના ખરેખે ઉજમણુ થયું અને તે મિત્ર
 મહાપદિની વચના કરી અદ્વાઈ મહોદય સે.જવામાં
 દત્ત, જ પૂજા, પ્રજાપના, અ.ગી, રોગના આદિ કાર્યો મહા
 પૂર્વે મળ. દત્ત. તે પ્રમુખે ઉમેદપુર ન.તાથમની
 માર્ગ. પડુ જ રેવ તરફ પૂજા, જ.વન દિન. મે. રે. રત જ
 દત્ત જ.વન મળ દક્ષિણે નવન.રે.એ એવર તથા દત્ત
 ન પડુ જ.વન તરફ દત્ત

નવન.રે.એ એવર તથા દત્ત
 ન પડુ જ.વન તરફ દત્ત
 નવન.રે.એ એવર તથા દત્ત
 ન પડુ જ.વન તરફ દત્ત
 નવન.રે.એ એવર તથા દત્ત
 ન પડુ જ.વન તરફ દત્ત

તીર્થાધિરાજેના હુંગરોની સુંદર રચનાઓ કરી. આઠે દિવસ અદાઈ મહોત્સવ કરી સમારોહપૂર્વક પૂજાઓ લણાવી પ્રભાવનાઓ કરી. નવકારસીઓ કરી. હજારોની સંખ્યામાં આસપાસની જનતાએ લાલ લીધો હતો.

૧૯૮૮ ના જ્યેષ્ઠ સુદિ ૬ ના રોજ શ્રી પદ્મપ્રભુજીના મંદિરની પ્રતિષ્ઠા મોટા સમારોહપૂર્વક કરાવવામાં આવી હતી.

ત્યાંથી સાતમના વિહાર કરી વરઠાણા પધારી આઠમના રોજ સ્વ. શ્રી આત્મારામજી મ. ની જયંતિ સમારોહપૂર્વક ઉજવી ચોમાસા માટે સાદડી પધાર્યા હતા.

અહીં ચાતુર્માસમાં શ્રી આત્માનંદ જૈન વિદ્યાલયનું પુનઃ ઉદ્ઘાટન આપશ્રીના ઉપદેશથી થયું. ઉપરાંત શ્રી આત્મવલ્લભ જૈન લાઈબ્રેરી ફરીથી ખુલ્લી મૂકવામાં આવી. 'જીવન' પણ ઘણાં ધર્મપ્રવાવનાના કાર્યો થયાં.

શ્રી આત્માનંદ જૈન ગુરુકુળ ગુજરાંવાલાની મીટીંગ પણ અહીં થઈ. પંજાબથી દોહસો જેટલા ભાઈઓ આ પ્રસંગે આવ્યા હતા. ગુરુકુળના અનેક પ્રશ્નોનો અહીં નિર્ણય કરવામાં આવ્યો. આ પ્રસંગે શ્રી ગુલાબચંદજી દહા M. A. શ્રી સિદ્ધરાજજી દહા વગેરે પણ આવ્યા હતા. સેવકને પણ આચાર્યશ્રીએ બોલાવ્યો હતો અને ગુરુકુળના પ્રશ્નોના ઉકેલ માટે યથાશક્તિ પ્રયત્ન કર્યો હતો.

પંજાબના ભાઈઓએ દુદયદ્રાવક ભાષામાં ગ્રેમ અને ભક્તિભર્યા દુદયે પંજાબ જલ્લી પધારવા અને શાસનજેવાના કાર્યો કરવા પ્રાર્થના કરી.

શ્રી બીયાવરમાં મંદિરપ્રવેશનો સવાલ ઉડ્યો અને શ્રી
મંદિરમાં અછતોનો પ્રવેશ થવો જોઈએ. તે માટે જરૂર
શરૂ થયો અને તે માટે શુ કરવું યોગ્ય છે તે માટે મારા
ધીની સંમતિ પૂછાવવામાં આવી.

Benwar, D. 20-9-31

Vijaya Vallabh Suri,

Salmi.

Depressed Classes desiring Jain temple
Doors Closed. Satyagrah with hunger strike
Please wire your opinion.

Sobhagchand Surana

આના જવાબમાં આપણા ચરિત્રનાયકે શ્રી ગુલામ
દાદા પાને નીચે પ્રમાણે તારણી જવાબ આપ્યો.

S. S. Sobhagchand Surana,

Archarya Sahasra is of opinion that when the
depressed classes have been agitating for entry
into temples, they can carry on for entry
into temples as long as God they have faith
in him and they follow him. Please take
care of yourself that the Satyagrah
movement is not carried on in a proper way.

Sobhagchand Surana

આના જવાબમાં આપણા ચરિત્રનાયકે શ્રી ગુલામ
દાદા પાને નીચે પ્રમાણે તારણી જવાબ આપ્યો.

મદા છે અને જેના સિદ્ધાંતો તે ન્યાળે છે તે મંદિરોના
પ્રવેશ માટે તેઓની હીલચાલ યોગ્ય ગણાય. તેઓને શાંતિથી
મળવશે કે શ્રી જૈન મંદિર પ્રવેશ માટેના તેઓનો સત્યા-
પથ અયોગ્ય છે. આ રીતે કુનેહપૂર્વક આખા પ્રશ્નોનો
કેલ કર્યો.

વગેરે આગેવાનો જોધપુર માટે વિનંતિ કરવા આવ્યા. આપ
 પાલીથી જોધપુર પધાર્યા. અહીંનો પ્રવેશ અનુપમ હતો. શ્રી
 સંઘનો જિતસાહ અજબ હતો. આહોર ઠાકોર સાહેબની હવે-
 લીમાં બિરાજ્યા. આપશ્રીના વ્યાખ્યાનોની શહેરમાં બારે ધૂન
 મચી. હજારો મનુષ્યો તેમજ રાજ્યના કર્મચારીઓ આદિની
 સારી હાજરી રહેતી. જપોરના અનેક વિષયો ઉપર ચર્ચા
 થતી. અત્રેથી પં. શ્રી લલિતવિજયજી પગને કારણે પાછા
 ઉમેદપુર પધાર્યા. આપશ્રો અહીંથી વિહાર કરી મથોદ તીર્થ
 પધાર્યા. જોધપુરથી સેંકડો નરનારિયોને લઈને ખાસ રેપેરીયલ
 ટ્રેન આવી. અહીં તીર્થ દર્શન, શુરવંદન, પૂજા, સાધર્મિક
 વાતસહ્યનો લાભ લીધો. અહીંથી ઝોસીયા તીર્થ પધાર્યા. આ
 ઝોસીયા ઝોસવાલોનું ઉત્પત્તિસ્થાન છે પણ કાળગળે આજે
 અહીં ઝોસવાલોનું નામનિશાન નથી. ફક્ત તે વખતનું શ્રી
 મહાવીર પ્રભુનું જાન્ય પ્રાચીન હહેરાસર ઇતિહાસની સાક્ષી
 પૂરતું જીભું છે. અહીં શ્રી વર્ધમાન જીન વિદ્યાલય આવી રહ્યું
 છે. આચાર્યશ્રીએ વિદ્યાર્થીઓ તથા અધ્યાપકગણને એમના
 કર્તવ્ય વિષે મુંદર ઉપદેશ આપ્યો. ત્યાંથી લોહાવટ ગામ
 થઈ ફલોધી પધાર્યા. ફલોધીમાં રહેલા મુનિ શ્રી મંગળવિજયજી
 ગણિ તથા સાહિત્યપ્રેમી મુનિરાજશ્રી જ્ઞાનમુંદરજી મહારાજ
 આદિ ઘણે દૂર મુખી સામે આવ્યા હતા. અત્રે ઘોડો વખત
 રિયરતા કરી શ્રી સંઘને ઉપદેશામૃતનું પાન કરાવ્યું. મહા
 શુદ્ધિ પંચમીના મંગળ મુદ્દર્તે સંઘ સાથે જોસલમેર તરફ
 પ્રયાણ કર્યું. સંઘમાં આચાર્યશ્રી પધારવાના છે તે જાણી
 નિમંત્રણ પત્રિકાઓ જાણી પંજાબ, કચ્છ, ઠાડીઆવાડ, ગુજ-

આચાર્યશ્રીની દિન્દી બાપામાં રચેલી મધુર રાગ-રાગિણીવાળી પૂજાઓનો આનંદ અવર્ણનીય હતો. અહીં વિશાળ મેદાનમાં સંઘપતિ શ્રી પાંચુલાલજી વેદને વિધિપૂર્વક તીર્થમાળ પહેરાવવામાં આવી. સંઘપતિએ આ કલ્યાણકારી ધર્મકાર્ય માટે પંચોતેર હજાર લગભગ વાપરી યશ અને આત્માનંદ મેળવ્યો. સંઘ અમરસાગર યમ્ જસલમેર પહોંચ્યો. આચાર્યશ્રીને બામણવાડા તીર્થ પર ચૈત્રની ઝોળીની આરાધના કરાવવા જવાનું હોવાથી અહીંથી બાડમેર તરફ વિહાર કર્યો અને નાકોડા તીર્થની યાત્રા કરી બાલોતરાદિ યમ્ જલોર પધાર્યા શ્રી સંઘે લબ્ય સ્વાગત કર્યું.

જલોરનાં સરકારી કિલ્લામાં પરમાર્હત દયાધર્મપ્રતિપાલક મહારાજ કુમારપાળ જૂપાળના બનાવેલા ચાર ગગનચુમ્બી લબ્ય શિખરખંધ દહેરાસર છે. અહીં દર્શન કરી આહોર, શુડા બાલોતરા યમ્ ઉમેદપુર ચૈત્રમાં પધાર્યા. પં. શ્રી લલિત-વિજયજી મહારાજ (હાલ આચાર્ય) ઉમેદપુરથી આપશ્રીનું આગમન જલોરમાં સાંભળી જલોર સામે આઘ્યા હતા. ઉમેદપુરના બાળાશ્રમની વ્યવસ્થાનું નિરીક્ષણ કર્યું. આ સંસ્થા પશુ વરકાણા વિદ્યાલયની જેમ આપના શિષ્યરત્ન પં. શ્રી લલિતવિજયજી(આચાર્ય)ના સુપ્રયત્નોનું ફળ છે. આચાર્યશ્રીએ વિદ્યાર્થીઓ તથા શિક્ષકોને ઉપદેશ આપ્યો અને સંસ્થાને આશીર્વાદ આપ્યા. આ સંસ્થાને આજે બાર વર્ષ થયાં છે. ઉમેદપુરની નદીમાં મોટું પૂર આવવાથી બાળકોની રક્ષા માટે તે સ્થાન બહલીને ફાલના સ્ટેશને લાવવામાં આવેલ છે. ત્યાં દિનપ્રતિદિન સંસ્થા વિકાસ પામી રહી છે. અહીંથી વિહાર

ઠરી આપ વાંકલી પધાર્યા. અહીં સઘે મુંદર સ્વાગત કર્યું.
 અહીં ૧૪ વર્ષથી બે ધડાઓ પડી ગયા હતા. જમણુ વ્યવહાર,
 બેટી વ્યવહાર પણ બંધ થયાં હતાં. એટલું જ નહીં પણ
 ધાર્મિક કાર્યો પણ બંધ જ હતાં. આં બોધ આચાર્યશ્રીને
 દુઃખ થયું. તેઓશ્રીએ ગ્યાખ્યાનમાં તે સંબંધી ચર્ચા કરી
 અને જૈનસંઘમાં આવેા કુસંપ-આવેા કલેશ-આવેા વિખવાદ
 અને આવી જુદાઈ કેટલાં બધાં હાનિકારક છે, બિવિધની
 પ્રજના ઘડતરમાં આ પરિસ્થિતિ વિષમથ છે માટે બધાએ
 સમજીને માર્ગ કાઢવેા બોધ્યો. જૈન સમાજમાં આ ન શોભે.
 ઠાઠા આગેવાનોએ સમાધાન માટે પ્રયત્ન કરવેા ઘટે. આ
 વચનોની સારી અસર થઈ. સૌનાં મન પીગળી ગયાં અને
 બન્ને પક્ષવાળાઓએ લખી આપ્યું કે-આચાર્યશ્રી જે ફેંસલેા
 આપે તે અમારે કબૂલ છે. આપને તો જોળી માટે બામણ-
 વાડા જવાની ઉતાવળ હતી છતાં સાંજનું પ્રતિક્રમણ કરી બેઠા
 અને રાત્રે જરાપણ વિશ્રાંતિ વિના બન્ને પક્ષોના આગેવાનોને
 સાંભળી, તેઓને સમજાવી સમાધાન કર્યું. સવારના પ્રાતઃ-
 વિધિથી નિવૃત્ત થઈ સંઘને ફેંસલેા સંભળાવી દીધા. ફેંસલેા
 સાંભળતાં જ સૌ આનાંદિત થયા અને શ્રી મહાવીર ભગવાનની
 જય-શુક્રદેવની જય વગેરે જયઘોષે સાથે બન્ને પક્ષોએ
 આચાર્યશ્રીની આજ્ઞા શિરોધાર્ય કરી. બન્ને પક્ષોવાળાએ પૂજા-
 પ્રભાવના તથા સ્વામીવાત્સલ્ય કર્યા આચાર્યશ્રીને એક દિવસ
 આશ્રદ્ધપૂર્વક રોકી દીધા.

અહીંથી વિદાર ઠરી શિવગંજ પધાર્યા. શિવગંજમાં
 પેારવાળ ભાઈઓમાં દહાણીનો ઝણટો હતો તે મટાડવા

જ્યાં જ્યાં એ પુનિત પગલાં થાય ત્યાં વેર વિરોધ શમે-
શાંતિ સ્થપાય અને આનંદની લહેર લહેરાય, ધન્ય એ વિભૂતિ !
ધન્ય એ પ્રાણુદાતા ! !

“ દયાસિંધુ ! ઝોળી પછી અહીં શ્રી પોરવાલ સંમેલનનું
અધિવેશન કરવા વિચાર ચાલે છે. આપશ્રી થોડો વિશેષ
સમય સ્થિરતા કરશે તો અમને આનંદ થશે. ” પોરવાળ
સંમેલનના યોજકોએ વિનંતિ કરી.

“ સાહેબ, ઘણા વખતે આવો પ્રસંગ આવ્યો છે. પોરવાળ
સંમેલનમાં આપના શિક્ષણ પ્રચારના વિચારોને વેગ મળશે.
અમારું સંમેલન સફળ થશે ” બીજા ભાઈએ અનુમોદન આપ્યું.

“ ભાઈઓ ! તમારી વાત તો ઉત્તમ છે. સંમેલનમાં મોટો
સમુદાય એકઠો થશે તો જરૂર લાભ થશે. પણ પંચાસછને
હું ઠહીશ. અમારે પાટણ પહોંચવાની જરૂર છે. પ્રવર્તકજી
મહારાજ તથા હંસવિજયજી મહારાજશ્રીના દર્શનની અભિલાષા
ઘણા સમયથી છે. ” આચાર્યશ્રીએ ખુલાસો કર્યો.

“ સાહેબ ! સંમેલન તો ત્રણ દિવસ જ ચાલશે. સમય
જરા વહેલો રાખીશું. પાટણ ક્યાં દૂર છે ? વળી યોગીરાજ
શ્રી વિજયશાંતિસૂરીશ્વરજી પણ પધારવાના છે. ”

“ યોગીરાજના મેળાપનો લાભ તો લેવા જેવો ખરો. ”

“ કૃપાળુ ! આ ભાઈઓ ઉત્સાહી છે. તેમણે મોટા પાયા
ઉપર તૈયારી કરી છે. પ્રચાર પણ સારો કર્યો છે. આપે
તેમની વિનંતી પર વિચાર કરવો જોઈએ. ” પં. શ્રી લલિત-
વિજયજીએ પણ આગ્રહ કર્યો.

[illegible]

પ્રથમ અનુરોધ કોઈ

• દુ. જલ્પ હો. જેના નો યજ્ઞ છે કામ યાજ નો જેમા મળી રહે પણ જોઈ નો કાચા કામ કરનારા યોગા અને નેમાં તમારા આપણ આપસના નાના મોટા અમલોનો જલ્પ કાચા નાચ જલ્પ છે તમિ મુખે સમાજના કાચા મારે આ કુસંપને કાચો અને જોનિદાની સમાજના ઉદારના કાચમાં લાગી જાયો. માર્ગદિ ન જુલો અને પચના પચના મુધારાઓ પીમે પીમે કરના જાયો તો યોગા જઈમાં ઉગતિ સાધી ચકાવ."

“સારું જ ! અમારી મુશ્કેલી થવા જઈ રહી સમાજ સુધાર અને જ્ઞાનપ્રવાહની આવના છે પણ અમને સાચું માર્ગદર્શન મળતું નથી, હવે કાંઈક કાર્ય થઈ શકે તેવા સંલોચો છે.”

“ જાલે, કદે તૈયારી. અને તમારી જાવના સફળ કરો. ”

આચાર્યશ્રીની મંજૂરી મળી ગઈ. સંમેલનના કાર્યકર્તાઓને આનંદ થયો, તૈયારી થવા લાગી, પોરવાળ સંમેલન બરાધું. લગભગ પચીસથી ત્રીસ હજાર નેટલા ભાઈઓએ સંમેલનમાં ભાગ લીધો. ચોગીરાજશ્રી શાંતિસૂરીશ્વરજી પણ આ પ્રસંગે પધાર્યા. આચાર્યશ્રી અને ચોગીરાજનું મિલન થયું. બન્નેએ વાર્તાલાપ કરી પરસ્પર આનંદ અનુભવ્યો.

આચાર્યશ્રીએ જૈન સમાજમાં જ્ઞાનપ્રચારની આવશ્યકતા પોરવાણ સમાજની ઉત્પત્તિ માટે રચનાત્મક કાર્યની જરૂર યુવકોને માત્ર વાતો કરવાને બદલે સમાજસેવાના કરવાની અને તે દ્વારા પોરવાણ સમાજની ઉત્પત્તિ સાબિત કરવાની આશુ. યોગીરાજે આશીર્વાદ આપ્યા. સામાજિક આલપ્તું હતું, પ્રસ્તાવો રજૂ થતા હતા, હજારો લોકો મળ્યા હતા અને જામણવાડાજી તીર્થમાં પોરવાણ સમાજ ઉદ્યોત માટે યોજનાઓ ઘડાતી હતી તે પ્રસંગે માનનીય શુભાભિચંદ્રજી દક્ષી આદિ આઠ દસ આગેવાનો આચાર્ય પાસે આવ્યા.

“શુભવર્ચ ! આપે અમારા સંમેલનને સફળ બનાવવાનું પૂજા સેવા આપી છે. આપની પ્રેરણાથી અમે આ સંમેલન સરી શક્યા છીએ. પચીસ વ્રીસ હજાર જેટલા ભાઈઓ અમારા સંમેલનમાં આવે છે આપની જ પ્રતિભાને આભારી છે. પંચાસજી મહારાજની પણ જહેમત ભારે છે. તેમણે તો મરુભૂમિમાં અમરકાંચિકા કામ કર્યું ગણાય, અને યોગીરાજના આશીર્વાદ અમારે મન મહાન વસ્તુ છે.”

“ભાગ્યવાનો ! સમાજના ઉત્કર્ષ માટે તો આ વેશ છે. આ જીવનમાં જેટલું સધાય તેટલું સાધવાનું અમારું ઈર્તવ્ય છે. યોગીરાજના મિલનથી મને પણ બહુ જ આનંદ થયો. પંચાસજીનો પરિશ્રમ તો ભૂલ્યો જૂલારો નહિ.” આચાર્યશ્રીએ પોતાનું ઈર્તવ્ય જણાવ્યું.

“દર્શકાર ! અમારી ભાવના આપ ત્રિપુટીને સન્માન આપવાની છે. અમારા આપ દર્શકાર છે. અમારી વિનંતિ

શ્રી બામડવાડા નીર્ધમાં શ્રી અખિલ ભારતવર્ષીય પોસ્ટાલ સમેલન પ્રસંગે—
આચાર્ય શ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજીને અપાયેલ અભિનંદન પત્ર.

“આપના સિવાય તો હું કશું પણ બચવાનો નથી તેનું શું ?” પ્રવર્તકે મહારાજને પ્રશ્ન કર્યો.

“ભાઈ ! હું તો કેવી રીતે આવું ? વળી તમે છો તો બધુંય છે. એકે દબારાં છો. જરૂર હોય તો હું પુણ્યવિજયને મોકલું પણ મારે માટે આશ્વ ન કર્યો.” પ્રવર્તકે એ પોતાની અશક્તિ બતાવી.

“આપની વાત તો સાચી પણ સંમેલનમાં આપની સંમતિ વિના મારે કામ કેમ કરવું ? વળી આપ તો અનુભવી, વ્યોષ્ઠ, સમયના બહુકાર છો. હું તો પંતળમાં રહીને મૂજરાતના લોકોના સંસર્ગમાં નથી. આપણી સરળતાનો દુરઉપયોગ ન થાય તે તો બેધું રહું. આપની સલાહની મારે ઘડીએ ઘડીએ જરૂર પડશે.”

“નગરચોકનો પણ આશ્વ એવો જ છે. અને છેવટે પાલખી-ડોળી ગમે તેમાં આવવાનો તેમનો અનુદોષ પણ છે પણ બધાને તકલીફ આપીને આવવું મને પસંદ નથી. તમે છો તો બધુંય છે.”

“એમાં તકલીફ શું ? આપને તો આવવું જ પડશે. તો જ હું અહીંથી કશું ભરું.”

“તમે તો જલ્દી પહોંચી જાઓ. તમારા બધાનો અભય થઈ છે તો સહે હું આવીશ. પણ કાર્ય તો તમારે જ કરવાનું છે.

“કાર્ય કરવાવાળા તો અમે બેઠા છીએ. હું પુણ્યવિજય પહેલાં મારી સાથે લઈ જઈ છું.”

બામણવાડાથી તીર્થયાત્રાઓ કરતાં કરતાં આપ પાલણપુર પધાર્યા. ચોમાસા માટે અત્યંત પ્રાર્થના શ્રી સધે કરી પણ શ્રી પ્રવર્તકજી મહારાજ સાહેબ તથા શાંતમૂર્તિશ્રી હંસવિજયજી મહારાજના દર્શન કરવાની ઇચ્છાથી પાટણ થઈ પાછા આવવા જણાવ્યું.

પાટણમાં જન્મે મહાત્માઓને મળ્યા અને આનંદ અનુભવ્યો. શ્રી આત્મારામજી મહારાજની જયંતી ઘણી જ ધામધુમથી ઉજવવામાં આવી. પંચાસરાજની પાસે તપાગચ્છના વિશાલ ઉપાશ્રયમાં હજારોની માનવમેદની વચ્ચે પૂજા પણ ઘણી જ ધામધુમથી ભણાવવામાં આવી.

આત્માનંદ જૈન શતાબ્દિ ઉત્સવ માટે પ્રવર્તકજી તથા શ્રી હંસવિજયજી મહારાજ સાથે પરામર્શ કર્યો. ચાતુર્માસ માટે પાલણપુર પધાર્યા. શતાબ્દિ ફેંડની શરૂઆત કરવામાં આવી. અહીંના નવાળ સાહેબ પણ ચાર વખત આપશ્રીના દર્શન કરવા આવ્યા. શતાબ્દિ વિષે વાત કરવામાં આવી ત્યારે નવાળ સાહેબે પાલણપુરમાં શતાબ્દિ ઉત્સવ ઉજવવા આશ્રહ કર્યો અને બનતી સગવડ કરી આપવા જણાવ્યું. અત્રે ઉપધાન પણ થયાં. સં. ૧૯૮૬ નું ચાતુર્માસ પાલણપુરમાં થયું.

ચાતુર્માસ પૂર્ણ થતાં પાલીતાણા તરફ વિહાર કર્યો જગાણામાં શ્રી હંસવિજયજી મહારાજશ્રીની તળીયત વિશેષ નરમના સમાચાર સાંભળી પાટણ આવ્યા અને મુખશાતા પૂછી જરા ઠીક જણાવાયો લોંબજી, લોંબડી આદિ ધર્મ પાલીતાણા પધાર્યા નગરપ્રવેશ પૂજા ધામધુમથી થયો, દાદાની યાત્રા કરી. પાલીતાણાના નામદાર દોકેર સાહેબે મહારાજશ્રીની વિદ્વત્તા

વિષે ધણું ધણું સાંભળ્યું હતું. તેમણે નગરશેઠદ્વારા રાજ્ય મહેલમાં પધારી દર્શન આપવા વિનંતિ કરી. આચાર્યશ્રી રાજ્યમહેલમાં ગયાં. ઠાકોર સાહેબે સન્માન કર્યું. આચાર્યશ્રીએ ધર્મોપદેશ આપ્યો. રાજાના કર્તવ્ય વિષે વિવેચન કર્યું. શત્રુજય મહાતીર્થનો મહિમા જણાવ્યો.

આ વાર્તાસાપથી ઠાકોર સાહેબને બહુ જ આનંદ થયો અને શતાબ્દિ ઉત્સવ બની શકે તો પાલીતાણામાં ઉજવવા આગ્રહ કર્યો એટલું નહિ પણ રાજ્ય તરફથી બનતી સત્રવંદ આપવા જણાવ્યું.

આચાર્યશ્રીએ ફરમાવ્યું કે આપનો આગ્રહ બરાબર છે. તીર્થભૂમિ હોવાથી ઘણું જ લાભ થવા સંભવ છે. પરંતુ અમારા વડીલો પ્રવર્તકશ્રી તથા શાંતમૂર્તિ શ્રી હંસવિજયજી મહારાજ પાટણમાં બિરાજે છે. વૃદ્ધાવસ્થાના કારણે તેઓ અહીં સુધી પહોંચી શકે તેમ નથી અને અમારી ભાવના તેઓશ્રીની સાનિધ્યમાં શતાબ્દિ ઉત્સવ ઉજવવાની છે. આપશ્રીનો સહયોગ છે એ આનંદની વાત છે. તે માટે આપશ્રીનો ફોટો સમાજ ગ્રંથમાં આપવાનું સ્વીકાર્યો તો વિશેષ આનંદ થશે. આત્માનો સમાના સેક્રેટરી શ્રી વલ્લભદાસભાઈ આપનો ફોટો લઈ જશે

x

x

x

ગિરિરાજની યાત્રા કરી વિહારની તૈયારી ચાલતી હતી ત્યાં ભાવનગરના આગેવાનો શેઠ કુંવરજીભાઈ આણુંદજી, શેઠ જીઠાભાઈ, શેઠ ગુલાબચંદભાઈ, ગાંધી વલ્લભદાસભાઈ, કે દેવચંદભાઈ વગેરે આગેવાનોની આગ્રહભરી વિનંતિને મા આપી આપ વરતેજ યઈ ભાવનગર પધાર્યા.

અઢાર વરસના લાંબા સમય પછી આચાર્યશ્રીમદ્ વિજય-
વલ્લભસૂરીશ્વરજી પોતાના શિષ્યસમુદાય કાશીવાળા શ્રીકપુર-
વિજયજી, મુનિશ્રી સમુદ્રવિજયજી, મુનિ ચરણવિજયજી, આદિ
સાથે ભાવનગરને આંગણે પધારે છે, જે સમાચાર મળતાં જ
ભાવનગરની જનતામાં ઘણો જ ઉત્સાહ વરતી રહ્યો હતો.
શ્રીસૂરિજી વળા, પાલીતાણા, મઢડા, શીહોર થઈ વરતેજ
પધારતાં દરેક સ્થળોએ સૂરિજીના દર્શન માટે ભાવનગરના
આગેવાનો અવારનવાર જઈ આવ્યા હતા. વરતેજ મુકામે
પણ આગેવાનો જઈ આવ્યા, અને શુક્રવારની રાત્રે ભાવનગરની
સારીએ બજાર અને સમવસરણનો વઢો સ્વગત-પતાકાથી
શેખી રહ્યા હતા.

શનિવારે પ્રાતઃકાળથી જનતા સૂરિજીને લેવા માટે વર-
તેજના રસ્તે સામે જવા માંડી. હાહા-સાહેબના મંદિરે પધારવા
મુખીમાં શેઠ ગિરધરભાઈ આણંદજી, રા. મોતીચંદ ઝવેરચંદ,
રા. કુંવરજી આણંદજી, શેઠ જગજીવનદાસ અમરચંદ, શેઠ
શુભાભચંદ આણંદજી, શેઠ જુઠાભાઈ સાકરચંદ, શેઠ ખાન્તિ-
લાલ અમરચંદ, શેઠ નાનચંદ કુંવરજી, શેઠ હરજીવન દીપચંદ,
ગાંધી વલ્લભદાસ ત્રિભુવનદાસ વગેરે તમામ આગેવાનો, શ્રી
જૈન આત્માનંદ સલા, શ્રી જૈન ધર્મ પ્રસારક સલા, શ્રી
વઠવા જૈન મિત્ર મંડળ, શ્રી જૈન યુવક મંડળ, શ્રી જૈન યુવક
સંઘ વગેરે તમામ સંસ્થાના સંચાલકો, જૈન બોર્ડીંગ અને
વિદ્યાશાળાના અધ્યાસકો અને બહેનોનો મ્હોટો સમુદાય સૂરિ-
જીના સ્વાગત માટે એકત્ર થઈ ગયો હતો. દરબારી ઠંઠા,
નિશાન તથા ઇલેવન, જૈન જેન્ડ, પોલીસ પાર્ટી અને સ્થાનિક

ઊંડના સાજ સાથે સ્વાગતનું સરઘસ ચઢાવવામાં આવ્યું. શહેરના અંધ ભાગમાં ધર્મ સરઘસ સમવસરણના વંડે આવતા સુધીમાં જનતાનો વિશાળ સમુદાય સૂરિછના દર્શન માટે આગેર એકત્ર થયો હતો.

વંડામાં પધારતાં વ્યાખ્યાનપીઠ પર આવી સૂરિછએ પ્રાથમિક દેશના આપી. શાન્તિ, પ્રગતિ અને યુગ-પ્રભાવનાના સુંદર સૂત્રો સમજાવી દોઢ કલાક સુધી સમયોચિત મંગળાચરણનું વ્યાખ્યાન કર્યું. ત્યારબાદ શ્રી સંઘ તરફથી શ્રીફલ્ગી પ્રભાવના કરવામાં આવી હતી. બીજા દિવસના વ્યાખ્યાનમાં પણ જનતાની હાજરી એટલી જ વિશાળ હતી. સૂરિછએ સમયોચિત દેશના આપી, અને વિહારની વાત જાહેર કરી. અગત્યના કાર્યને અંગે તેઓશ્રીને પંજાબ જેવા દૂરના પ્રદેશમાં અને મહા શુ. પ ના પાલનપુરમાં જૈન કન્યા શુરકુળ ખુલ્લું મુકવા માટે જવાનું હોવાથી તેઓશ્રીની એક દિવસની પણ વધુ સ્થિરતા ઠોઠ પણ સંયોગો વચ્ચે સંભવતિ ન હતી, છતાં આગેવાનોએ આશ્રહી વિનતિ રજુ કરી.

સૂરિછના પ્રવચનનો લાભ જાહેર જનતાને પણ મળી શકે તે માટે સંઘ તરફથી ળપોરના જાહેર વ્યાખ્યાન રાખવામાં આવ્યું હતું. આ માટે સમવસરણના વંડામાં જ એક ભંઘ મંડપ ઊભો કરવામાં આવ્યો હતો. સભાનો સમય થતાં સુધીમાં મંડપ ઝાતાઓથી ઉભરાઈ ગયો હતો અને પ્રવચનનો લાભ લેવા માટે અત્રેની સ્ટેટ કાઉન્સીલના પ્રમુખ શ્રીયુત સર પ્રભાશંકર દલપતરામ પટ્ટણી, અધિકારીઓ, નગરશેઠ વગેરે શહેરના આગેવાન ગૃહસ્થો પધાર્યા હતાં.

ધ્યાનનો વિષય “ મનુષ્ય કર્તવ્ય ” રાખવામાં આવ્યો.
 વ્યાખ્યાનની શરૂઆતમાં મનુષ્ય અને પશુ અગર અન્ય
 વ્યેનો લેદ સમજાવી માનવ-જીવન શા માટે મહત્વનું
 છે, અને તેની સફળતા માટે શી શી જવાબદારીઓ
 તે સમજાવવામાં આવ્યા બાદ જીવનના ચાર સ્થંભો-
 વિચાર, વ્રત, દાન, અને મીઠી વાણી પર વિવેચન
 જણાવેલ છે. દરેક વસ્તુનો સારાસારનો વિચાર કરી
 સદુપયોગ કરવો એ માનવજુદ્ધિની મહત્તા છે. જીવનને
 નિયમિત બનાવવું એમાં ઢેહની મહત્તા છે, મીઠા-
 અને મધુરા વચનોથી વાચાનો ઉપયોગ કરવો તેમજ
 એલ આત્મિક કે આર્થિક ધનનો સદુપયોગ કરવો એમાં
 આ સાર આવી જાય છે-આ ચાર વસ્તુ માણસ સમજે
 કે ધર્મ, સંપ્રદાય કે પંથવાળાનો તેમાં ઉદ્ધાર છે-મુક્તિ
 મળતું થાય છે, અને એ સમજવામાં મનુષ્ય જીવનની
 તા શેલી છે.

સૂરિજીનું વ્યાખ્યાન સમાપ્ત થતાં પરસ્પર આભાર માની
 વિસર્જન કરવામાં આવી હતી.

મીઠા દિવસે વિદ્યાર કરવાની તૈયારી ચાલતી હતી,
 રાત્રે વડવા જૈન સંઘના આગેવાનો તરફથી ખાસ આમંત્ર
 માં આવતા અગવડતા વચ્ચે પણ સૂરિજીએ આ વિનંતિ
 રાખી હતી. આમ એક દિવસની સ્થિરતા લંબાતા
 અગરની જનતામાં હર્ષ ફેલાયો હતો. વિશાળ મેદનીને
 હરે તે માટે સોમવારે સમવસરણને વડે જ વ્યાખ્યાન
 આપ્યાં હતાં. વ્યાખ્યાન સમાપ્ત થતાં જૈન સંઘવની

સૂરિજીએ અત્રે પધારી જે ઉપકાર કર્યો તે બદલ આભાર માનતું એક અભિનંદન પત્ર વેરા બુઢાભાઈ સાકરચંદ્રે વાંચી સંભળાવ્યું હતું. ત્યારબાદ સંભાવિત ગૃહસ્થો અને બહેનો સાથે સૂરિજી શિશ્યમંડળ સહિત વડવાના ઉપાશ્રયે પધાર્યા હતા, જેમના માનમાં ઉપાશ્રય તથા જાહેર રસ્તો ધ્વજ પતાકાથી શણગારવામાં આવેલ અને બપોરના પૂજા બહાવવામાં આવેલ. આ પ્રસંગે સુરતના પ્રખ્યાત ગવૈયા માસ્તર વસંત અને તેમનું કુશળ સંગીતમંડળ આવેલ હોવાથી પૂજામાં બહુ જ આનંદ આવ્યો હતો, અને શ્રીફળની પ્રભાવના સંઘસમુદાય તરફથી કરવામાં આવી હતી.

લાઠીદડમાં અમદાવાદના નગરશેઠ શ્રી કરતુરભાઈ સાધુ સંમેલન માટે વિનંતિ કરવા અને આપશ્રીની સલાહ લેવા આવ્યા. બાદ બોટાદ, વઢવાણ શહેર અને વઢવાણ કેમ્પ પધાર્યા. શ્રી સંઘોએ સુંદર સ્વાગત કર્યું. આ સ્થાનોમાં સોસાયટી પક્ષ તરફથી ઉપસર્જો થયા છતાં આપશ્રીએ તો હંમેશના સ્વભાવ પ્રમાણે શાંતિ જ જાળવી. વીરમગામ, લોયણી થઈ શ્રી ડાહ્યાભાઈ નગીનદાસ પારીના ઉજમણા માટે પાલણપુર પધાર્યા અને શેઠશ્રીએ અઠાઈ મહોત્સવ, વરવોડા, પ્રભાવના, સાધાર્મિક વાત્સલ્યાદિ કાર્યાર્થ ઉજમણું ઘણું જ ધામધૂમથી કર્યું. પાટણના ગવૈયાઓને બોલાવવામાં આવ્યા. અનેક તીર્થોની ભવ્ય રચના કરવામાં આવી હતી.

શાન્તિસ્નાત્રના દિવસે શ્રી નવાળ સાહેબ પધાર્યા. સોના-મહોરો પરમાત્માના ચરણે ધરી અને શાંતિસ્નાત્રમાં લાંબો સમય બેસી આનંદ અનુભવ્યો. આપશ્રીએ પણ શાંતિસ્નાત્રનું

મહત્વ, તેનો અર્થ આદિ તેઓને સમજાવ્યો. તે સાંભળી તેઓને બહુજ આનંદ થયો. આ પ્રસંગ ઉપર પાટણથી વિદ્વાન મુનિરાજશ્રી પુણ્યવિજયજી, શ્રી વસંતવિજયજી, શ્રી રમણિક-વિજયજી આદિ પધાર્યા હતા. સ્વ. ઉપાધ્યાય શ્રી મોહનવિજયજી મહારાજના શિષ્ય રવિવિજયજી મહારાજ આપશ્રીની સેવામાં હાજર થયા હતા.

x

x

■

સાધુ સંમેલનની નિમંત્રણ પત્રિકા નગરશેઠના તરફથી નીકળી, સકળસંઘને અને સમસ્ત સાધુ-સમુદાયને રાજનગરમાં પધારવા આમંત્રણો થયાં. અમદાવાદના આગેવાનો નગરશેઠ વગેરે આચાર્યપ્રવરોની પાસે જઈને વિનંતિ કરી આવ્યા. પૂજ્યપાદ શાસનપ્રભાવક આચાર્યશ્રી નેમિસૂરીશ્વરજીની પ્રેરણા પ્રમાણે કાર્યની તૈયારી થવા લાગી. આપણા ચરિત્ર-નાયકને પણ વિનંતિ થઈ જેનો સહર્ષ સ્વીકાર કર્યો અને જણાવ્યું કે જૈન સમાજનું કલ્યાણ થતું હોય તો અને બધા આચાર્યો, પદસ્થો, મુનિવરો એકજ સ્થાને મળીને વિચાર-વિનિમય કરી, જૈન સમાજના ઉદ્યોત માટે પ્રયાસ થાય તો તે જૈન શાસનને માટે શોભાસ્પદ છે.

રાજનગરમાં તૈયારીઓ થવા લાગી. આચાર્યો અને મુનિ-વરોએ રાજનગર તરફ વિદ્યાર કર્યો. અમદાવાદ આખામાં સાધુ સંમેલનનો નાદ ગાજવા લાગ્યો. આચાર્યો ને પદસ્થો અને મુનિવરોથી અમદાવાદ ઉભરાવા લાગ્યું.

આપણા ચરિત્રનાયકે મુનિ સંમેલનમાં અમિલિત થવા અમદાવાદ તરફ પ્રયાણ કર્યું. પાટણ પધાર્યા શ્રી દ્વંસવિજયજી

મહારાજશ્રીનો તળીઅત નરમ દેખી ચિંતાતુર થયા અને અમદાવાદ તરફના વિહારને સ્થગિત કરવા ભાવના વ્યક્ત કરી પરંતુ શાંતમૂર્તિ શ્રી હંસવિજયજી મહારાજે ફરમાવ્યું કે આપે મારી ચિંતા કરવાની નથી. તાની મહારાજે જે દીકું હશે તેજ ણનશે. સૌ સારાવાનાં થશે. આપે અમદાવાદ જરૂર પહોંચવું જ જોઈએ કારણકે અનેક પ્રકારની કિંવન્દતીઓ સંભળાય છે, માટે આપ જરૂર સુખેથી અમદાવાદ પધારો એમ કહી આપણા ચારિત્ર નાયકને મુનિ સંમેલનમાં પધારવા માટે ઉત્સાહિત કર્યા. આથી આપણા ચારિત્રનાયકે અમદાવાદ તરફ વિહાર કર્યો. વિદ્વાન મુનિશ્રી પુણ્યવિજયજી મહારાજ આદિએ પણ આપની સાથે જ વિહાર કર્યો. પેથાપુર પાસે રાંધેજ ગામમાં શ્રી હંસવિજયજી મહારાજ સાહેબના સ્વર્ગવાસના દુઃખદ સમાચાર મળ્યા, બધાને બારે દુઃખ થયું. દેવવંદનાદિ ક્રિયા કરી ઉદાસીનતાની સાથે રાત વ્યતીત કરી સવારે વિહાર કર્યો.

x

x

x

સાધુ સંમેલનને માટે આંદોલનો થઈ થયાં. છેવટ મુખી સંમેલનની કાર્યપ્રણાલી ન જણાવાથી શાસનદીપક મુનિરાજશ્રી વિદ્યાવિજયજીએ દેહગામમાં આચાર્યો-મુનિવરોનું એક મંડળ બોલાવવા પ્રયાસ કર્યો. તે પ્રયાસને આપણા ચારિત્રનાયકે વધાવી લીધો. પૂજ્યપાદ તીર્થોદ્ધારક આચાર્યશ્રી વિજયનોતિ-સૂરીશ્વરજી પણ આપણા ચારિત્રનાયક સાથે જોડાયા. સંમેલનનું કાર્ય સફળ કદ રોતે થાય તેની મંત્રણાઓ ચાલી. ફાગણ પુદી ૧૧ ને રવિવારના દેહગામમાં મળવાનું નક્કી થયું. દેહગામ

બસો સાધુઓથી ગાંજવા 'લાગ્યું'. સમુદાયના આચાર્ય-પ્રવરો અને પદસ્થો એકઠા થયા. શાસનોત્પત્તિનું દ્રષ્ટિબિન્દુ લક્ષમાં રાખીને દેહગામના મંગળ દ્વારે સંમેલનની ભૂમિકા આપણા ચરિત્રનાયકના પ્રમુખસ્થાને તૈયાર થઈ. સંમેલનમાં દેહગામની મંત્રણા પ્રમાણે વ્યવસ્થિત કામ ચલાવવા નિર્ણય થયો અને સંમિલિત રીતે કામ કરવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું. આપણા ચરિત્રનાયક, આચાર્યશ્રી વિજયનીતિસૂરીશ્વરજી તથા મુનિરાજ શ્રી વિદ્યાવિજયજીની ત્રિપુટીએ સંમેલનને સફળ કરવા યોજના તૈયાર કરી અને અમદાવાદ પધાર્યા.

દેહગામથી વિહાર કરી ડોહોડા પધાર્યા. અહીં અમદાવાદથી નગરશેઠ વિળમભાઈ મયાભાઈ તથા શેઠ કસ્તુરભાઈ લાલભાઈ આદિ આગેવાનો આપશ્રીને અમદાવાદ ઉજમળાઈની ધર્મ-શાળામાં પધારવા વિનંતી કરવા આવ્યા. અત્રેથી વલાદ થઈ નરોડા પધાર્યા. અહીં શેઠ શકરાભાઈ લલ્લુભાઈ તરફથી સ્વામીવાત્સલ્ય થયું. આપશ્રીજીના પ્રમુખસ્થાને મુનિરાજશ્રી વિદ્યાવિજયજીનું જાહેર બાપણ થયું. અહીંથી વિહાર કરી ફાગણ વડી બીજના દિવસે અમદાવાદમાં પ્રવેશ થયો. આવખતે શ્રી કેશરીયાજી તીર્થનો ઝગડો ચાલતો હતો અને યોગીરાજશ્રી શાંતિસૂરીશ્વરજીના ઉપવાસ ચાલતા હતા તેથી આપશ્રીની પ્રતિજ્ઞાનુસાર પ્રવેશ બહુ જ સારી રીતે થયો. આ સારો નગરપ્રવેશ પણ બહુ જ આકર્ષક લાગતો હતો.

હજારો માનવમેદનીની સાથે આપશ્રી તથા આચાર્યશ્રી વિજયનીતિસૂરીશ્વરજી મહારાજ તથા આચાર્યશ્રી જયસૂરિજી,

આ આચાર્ય મહારાજ કદિસાગરસૂરિજીનો પ્રવેશ સાથે જ થયો હતો. આપશ્રી ઉજમળાઈની ધર્મશાળામાં પધાર્યા.

x

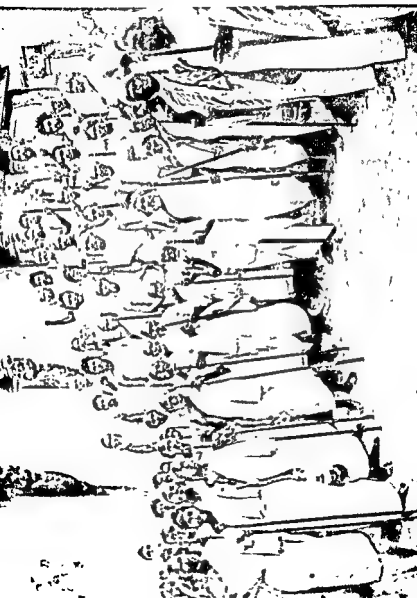
x

x

૧૯૯૦ ના ફાગણ વદી ત્રીજના મંગળપ્રભાતે નગરચોકના ડાવિલામાં સાધુસંમેલનનું કાર્ય શરૂ થયું. આજનું પ્રભાત મહાવાહના ઇતિહાસમાં અપૂર્વ ગણાય. આજે જૈનશાસનના યાચકો, સમાજના કલ્યાણસાધકો, ધર્મના જ્ઞાતાઓ, આચાર્યો ઉપાધ્યાયો, પંચાસો અને ગણિઓ, પદસ્થો અને મુનિવરો સાથે મળ્યા હતા. કેવું અપૂર્વ મિલન-કેવો આનંદ, કેલો આહ્લાદ, ખરેખર દ્રશ્ય મનોહર હતું. સ્નાત્રપૂજના મંગળ કાર્યથી સાધુ સંમેલનની શરૂઆત થઈ.

સાધુ સંમેલનનું કાર્ય ૩૪ દિવસ જેટલું લાંબું ચાલ્યું. શેષતા તો એ હતી કે સંમેલનના કોઈ અધ્યક્ષ નહિ, કામ ચ તે સર્વસંમતિથી જ થાય. પહેલાં ૭૨ મુનિરાજોની સમિતિ નીમાઈ, તે પછી ૩૦ ની સમિતિ નક્કી થઈ, તે પછી સંમેલનની સંખ્યા ૪ ની રાખવામાં આવી અને છેવટે આચાર્ય વિજયનેમિસૂરિજી, આ. શ્રી વિજયસિદ્ધિસૂરિજી, આ. શ્રી ગરુડાનંદસૂરિજી, આપણા ચરિત્રનાયક (આ. શ્રી વિજયવલ્લભસૂરિજી) આ. શ્રી વિજયનીતિસૂરિજી, આ શ્રી વિજયદાનસૂરિજી, આ. શ્રી જયસૂરિજી, આ. વિજયભૂષેન્દ્રસૂરિજી (ત્રી-તિક) અને મુનિરાજ શ્રી સાગરચંદ્રજી (પાર્શ્વચંદ્રગચ્છીય) ૫૬ ની સમિતિ નિર્ણય કરવા માટે નીમવામાં આવી.

અમદાવાદ મુનિ સંમેલન—
ચરિત્ર નાયક તથા અન્ય આચાર્યોદિ મુનિ મંડળ

સાધુસંમેલન ઉત્તરાર્ધ.

(૧૧)

“ શુરુદેવ ! આચાર્યશ્રી લઘિસૂરીશ્વરજી પધારે છે. ” એક મુનિએ સમાચાર આપ્યા.

“ અહીં આવે છે શું ! ”

“ જી હા, અહીંજ આવ્યા ને ! ”

“ પધારે ! આચાર્યશ્રીએ આવકાર આપ્યો. ”

“ સુખચાતામાં ! ” વિજયલઘિસૂરીશ્વરજીએ સુખ-ચાતા પૂછી.

“ દરમાલો ! શું સંદેશો લાવ્યા છે ? ”

“ મારે તો આપની સંમતિ જાણવી છે ! ”

“ શી જાણતની સંમતિ ? ”

“ સંમેલનમાં એક વાત નીકળવાની છે. તેમાં તમારો સહકાર આપ્યો ને ? ”

“ મહાનુભાવ ! વાત જાણ્યા સિવાય હું શું સમજું ! તમે ૨૫૪ વાત કરો તો સમજણ પડે ”

“વાત એમ છે કે સંમિલનમાં એવો પ્રશ્ન આવવાનો છે કે દીક્ષા આઠ વર્ષના બાળકને આપી શકાય એવો એક પા! છે. તો તે જન્મથી આઠ કે ગર્ભથી આઠ વર્ષ ? શ્રી સાગરાનંદસૂરિ ગર્ભથી આઠ વર્ષ કહે છે ત્યારે શ્રી વિજયદાનસૂરિજીનો અભિપ્રાય જન્મથી આઠ વર્ષનો છે. આપશ્રી દાનસૂરિજી સાથે સંમત થશે ને ?”

“મહાનુભાવ ! મારો અભિપ્રાય તો આ બાબતમાં જુદો છે, એટલે હું શું કહું ? પ્રશ્ન આવશે ત્યારે કંઈ દ્રષ્ટિએ તે પ્રશ્ન વિચારાય છે. તે જોઈ લેવાશે.” આચાર્યશ્રીએ સ્પષ્ટતા કરી.

ધાર્યા પ્રમાણે પ્રશ્ન આવ્યો પણ ખરો અને તે જ બંને પક્ષો તરફથી સમર્થનની દલીલોએ ગરમાગરમ ચર્ચાનું રૂપ લીધું. સભામાં બળભળાટ પણ થયો. આપણા ચરિત્રનાયકે શાંતિ અને હિંમતપૂર્વક આચાર્યશ્રી વિજયનેમિસૂરિજી મહારાજને જણાવ્યું.

“આપ ! શાંતિથી સાંભળી રહ્યા છો પણ ખરો રસ નથી લેતા તેનું શું કારણ ? આ બંને પક્ષોનો વિચાર કર્યા વિના આપનો અભિપ્રાય અમને સ્પષ્ટ જણાવવો જોઈએ. આપના માર્ગદર્શન ઉપર આ પ્રશ્નનો ઉકેલ સંભવે છે.”

“ભાઈ, હું શું કહું ? મને આશા નથી કે મારા કથનને બંને પક્ષોવાળા સ્વીકારે.” આચાર્યશ્રીએ ખુલાસો કર્યો.

“એમ કેમ કહો છો ? આપના વિચારો આપે સ્પષ્ટ જણાવવા જોઈએ. બે પક્ષો કદાચ ન માને પણ બીજા બધા તો માનવા તૈયાર છે ને ?” બધાને સંજોધીને આપણા ચરિત્રનાયકે પૂછ્યું.

“મહાતુભાવો! આચાર્યશ્રી વિજયનેમિસૂરીશ્વરજી જે કરમાવે તે સૌને મંજુર છે ને?” લગભગ બધા તરફથી સ્વીકારનો ધ્વનિ નીકળ્યો.

“સાહેબ! હવે આપ મુખેથી કરમાવો.”

“ભાઈઓ! શાંતિથી સાંભળો. પ્રથમ તો આ પ્રશ્નને મુનિ સંમેલનમાં અવકાશ જ નથી. ફક્ત આ બન્ને મહાત્માઓને તે બાબતમાં મતલોદ છે અને ચર્ચા શરૂ થઈ પછી અટકવી મુશ્કેલ. આવા પ્રશ્નનો નિર્ણય આપવો એ આપણા બધાની શક્તિથી બહારની વાત છે. પૂર્વાચાર્યોના કથનમાં તર્ક-કુતર્ક કરવાનો પણ આપણને હક્ક નથી. દૃષ્ટિ દૃષ્ટિમાં ફરક છે. હું તો આ પ્રશ્નને સંમેલનની બહારનો ગણું છું. આપણે બીજા જરૂરી પ્રશ્નોને ઉપાડો.”

બધા શાંતિથી સાંભળી રહ્યા અને ચર્ચા બીજા પ્રશ્ન તરફ વળી.

સંમેલનનો બીજો પ્રસંગ પણ જાણવા જેવો છે. એક દિવસ શાંતમૂર્તિ શ્રીમાન્ મોહનલાલજી મહારાજના સમુદાયના મુનિશ્રી હેતુમુનિએ એક ટકોર કરી કે શ્રી આત્મરામજી મહારાજના સંઘાડામાં પરસ્પર વૈમનસ્ય જોવામાં આવે છે. એ પ્રશ્ન સંમેલને વિચારવો ઘટે છે. ત્યારે વિદ્વાન મુનિશ્રી પુણ્યવિજયજીએ કહ્યું કે ઘણી ખુશીની વાત છે. અત્યારે જ એનો વિચારવિનિમય થવો જોઈએ એટલે મુનિશ્રી રામવિજયજીએ કહ્યું કે એમાં બીજા દોષને પડવાની જરૂર નથી. અમે પોતે આપસમાં મળી વિચાર કરીશું.

બીજે દિવસે આચાર્યશ્રી વિજયદાનસૂરીશ્વરજીએ એક શ્રાવક મારફત ઉજ્જમબાઈની ધર્મશાળામાં કહેવરાવ્યું કે આપણે કોઈ જુદા સ્થાનમાં સાથે મળી વાતચીત કરીએ અને સહકાર માટે શક્ય પ્રયાસ કરીએ. આપણા ચરિત્રનાયક તો એવી કોઈપણ મંત્રણા માટે તૈયાર હતાં જ. તેમણે ઘણી ખુશીથી તે નિમંત્રણ સ્વીકાર્યું પણ સૂચવ્યું કે મળવું જ છે તો પછી બીજા સ્થાનમાં શા માટે ? કાં તો આપ અહીં પધારો અથવા અમે આપ સ્થાને વિદ્યાશાળામાં આવી જઈએ પણ તેના જવાબમાં એ સમાચાર મળ્યા કે શેઠ પત્તાભાઈના મકાનમાં મળવાનું ના કર્યું છે. સમય પણ નક્કી કરવામાં આવ્યો.

આપણા ચરિત્રનાયક શ્રી ઉજ્જમબાઈની ધર્મશાળા મુનિરાજશ્રી પુણ્યવિજયજી અને મુનિશ્રી ચરણવિજયજીને સા લઈને નીકળ્યા. રસ્તામાં આચાર્યશ્રીને નવો જ વિચાર સૂઝ્યો. તેમણે જણાવ્યું કે આપણે મળવું જ છે અં તેઓ પણ મળવા ચાહે છે તો આપણા સ્થાને છો! આપણે એક ગૃહસ્થના મકાનમાં મળવાની શી જરૂર છે આપણે જ તેઓના સ્થાને જઈએ અને આનંદથી મળીએ એ વિચાર સુંદર લાગ્યો. અને તેવામાં ઝવેરી ભોગીલાલ ઉર્ફે મંગળભાઈ તારાચંદની હવેલીમાં દર્શન કરવા પધાર્યા. દર્શન કરી પોતાનો વિચાર મંગળભાઈને જણાવ્યો. તેમણે પણ ખુશી બતાવી. તેમણે પોતાના ભાઈશ્રી ચંદુલાલને પહેલાં વિદ્યાશાળે સમાચાર આપવા મોકલ્યા કે મહારાજશ્રી આપના સ્થાને જ આવે છે. આપણા ચરિત્રનાયક પણ ત્યાંથી નીકળી વિદ્યાશાળાએ પહોંચ્યા. અહીંથી શ્રી વિજયદાનસૂરિજી શેઠ

પત્તાલાલના મકાને પહોંચી ગયા હતા. પોતે તો વિંધાશાળામાં જ બેઠા અને આ. શ્રી વિજયદાનસૂરિજીને બોલાવવા સૂચના કરી. તેઓ આવી પહોંચ્યા. પરસ્પર ફેટા વંદના-સુખશાતા વગેરે શિષ્ટાચાર થયો. પછી એકાન્ત જગ્યાએ આપણા ચરિત્રનાયક, મુનિરાજશ્રી પુણ્યવિજયજી, મુનિશ્રી ચરણવિજયજી, તથા આ. શ્રી વિજયદાનસૂરિજી, આ. શ્રી વિજયલલિતસૂરિજી તથા મુનિશ્રી રામવિજયજી એમ છ મુનિરાજો એકઠા મળ્યા.

આપણા મતભેદો દૂર થાય અને આપણામાં મુલેહ શાંતિ થાય તો સારું! એક સૂચના આવી.

“ધણી ખુશીની વાત છે! હું તો તે જંખું છું. એક શુક્રના સંતાનો-આપણામાં સંપ હોય તો તે પછી શું જોઈએ. હું તે માટે તૈયાર છું.” આપણા ચરિત્રનાયકે પોતાની તૈયારી બતાવી.

“સાહેબ! મતભેદ ક્યાં છે તે તો આપણે જાણવું જોઈએ ને!” શ્રી પુણ્યવિજયજીએ ટકોર કરી.

“મતભેદ તો કદાચ હોય પણ એવો મતભેદ નથી જેનો ઉદ્દેશ ન આવે. હું તો એમ માનું છું. આપણું શું માનવું છે, તે સમજાવો તો જ્યાં જ આવે.” ચરિત્રનાયકે ખુલાસો માગ્યો.

“મતભેદની ચર્ચા લાંબી ચાલશે. દૂંદી વાત એ છે કે આચાર્ય શ્રીમાન વિજયકમલસૂરીશ્વરજી મદારાજ જે આજ્ઞા આપી ગયા છે તે મુજબ વર્તવાને તમે તૈયાર છો? તો અમે

તમારી સાથે સહકાર કરવા તૈયાર છીએ.” આચાર્ય વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજીએ સ્પષ્ટતા કરી.

“આચાર્યશ્રીની આજ્ઞા શી છે તે અમે જાણતા નથી અને તેઓશ્રી વિધમાન હોત તો આપણે તેમના મુખેથી તેમની આજ્ઞા જાણી શકત. જે સંપત્તિ આપણને જ છે તે આપણને પાછળની વાતો ભૂલી જવી જોઈએ. આપણે ક્યાં મતલબ રાખીએ તે કહો અને શક્ય હોય તે રીતે હું ગમે તે ભોગે સંપત્તિ જોવા ઇચ્છું છું. તેમ છતાં આપણા બધાથી વયોવૃદ્ધ, શ્રેષ્ઠ પ્રવર્તક શ્રી કાંતિવિજયજી છે. તેમની સેવામાં હાજર રહેવા જોઈએ. તેઓ જે માર્ગદર્શન આપે તેમ આપણે મંજુર રાખીએ.” આચાર્યશ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજીએ નવી સૂચના કરી.

પણ સમયનો પરિપાક નહોતો. મતલબની ગાંઠો ખીંચીને તેમને નહોતું. બધા વિશેષ કાળક્ષેપ કર્યા વિના હાજર રાખી નીકળ્યા. સંપત્તિ સંપત્તિને ઠેકાણે રહ્યો. આનંદની આશા રાખતા શુદ્ધદેવના ભક્તોને નિરાશા થઈ. સુવર્ણ અવસર હાથથી ગયો.

કાર્ય કર્યું પદ્ધતિએ કરવું, ક્યાં ક્યાં પ્રશ્નો ઉઠાવવા, શાસ્ત્રોના આધારે પ્રશ્નોની ચર્ચા કરવી, નિર્ણયો કરવા સર્વ સંમતિ ન મળે તો શું કરવું? છેલ્લે નિર્ણય કોણ આપે? વગેરે અનેક ચર્ચાઓ થઈ. કોઈ કોઈ વખત વાતાવરણ ગરમાગરમ થતું દેખાયું, કોઈ કોઈ વખત સંમેલન ભાંગી પડ્યું તેવો ભય લાગવા માંડ્યો, એકાદ વખત તો ભંગાણ પડ્યાના પગરણો સ્પષ્ટ દેખાયાં. અંગત આશો સુધી વાત આવી ગઈ. વચ્ચે જે આચાર્યો છેકાં પડ્યા ભંગાણની તૈયારી હતી પણ નગરશેઠની કુનેદથી અને પૂજારી

પાદ આચાર્યશ્રી વિજયનેમિસૂરીશ્વરજીની ધીરજથી, આપણા ચરિત્ર નાયકની શાંતિથી કામ લેવાની દૃષ્ટિથી કામ સફળતા-પૂર્વક પાર પડી શક્યું.

પૂર્વ આચાર્યશ્રી સાગરાનંદસૂરિજીની શાસ્ત્રીય ચર્ચા, મુનિ મહારાજશ્રી પુણ્યવિજયજી મહારાજશ્રીની હૃદયની તટસ્થ ભાવનાપૂર્વકની દેશકાળની દ્રષ્ટિની સૂચના, તેમજ મુનિશ્રી વિદ્યાવિજયજીની આવડત અને આપણા ચરિત્રનાયકની વિષય પ્રતિપાદન કરવાની શૈલી તથા મુદ્દાઓ વિકસિત કરવાની કળાથી સમસ્ત સમુદાય ઠીકઠીક આકર્ષાયો હતો. સંમેલનની સફળતાનો યશ જેટલો શાસન પ્રભાવક પૂજ્યપાદ આચાર્યશ્રી નેમીસૂરીશ્વરજીને ફાળે જાય તેટલો જ યશ આપણા ચરિત્ર નાયકને ફાળે છે. તેમજ બીજાઓ પણ કેટલાક અંશે યશના ભાગી છે.

અહીંથી પૂજ્યપાદ આચાર્ય મહારાજશ્રી વિજયનેમિ-સૂરીશ્વરજી અને સંઘપતિના આગ્રહથી આપ સેરીસા, પાનસર પધાર્યા. યાત્રા કરી અમદાવાદ આવ્યા. અહીં ચાતુર્માસ માટે આગ્રહભરી વિનંતીને માન્ય રાખવી પડી. પણ હોમોર્મ થી સંઘના આગ્રહથી આપશ્રી વડોદરા થઈ હોમોર્મ પધાર્યા અને શ્રી સંઘે બંધ્ય સ્વાગત કર્યું. શ્રી લોદણ પાર્શ્વનાથ ભગવાનની ૧૯૬૦ ના વૈ. સુ. ૬ ના ખૂબ આનંદપૂર્વક પ્રતિષ્ઠા કરાવી પાછા અમદાવાદ પધાર્યા. અને જેઠ મુદિ આઠમની સ્વ. શ્રી આત્મારામજી મં ની જયંતી ધામધૂમથી ઉજવવામાં આવી.

આપણા ચરિત્રનાયકના ઉપદેશની સ્વર્ગીય શાંતમૃતિ યોગીરાજ સ્વનામધન્ય સીમાન્ જુદિવિજયજી (જૂરરાયજી)

મહારાજના સદુપદેશથી પ્રતિબોધ પામેલ એક ભાગ્યવશ
પુરુષોત્તમદાસ અને તેમના મુપુત્રોએ પોતાના પરમોપકારી
ગુરુદેવની યાદગીરી માટે દરવર્ષે (જ્યંતી નિમિત્તે) એક મ
રકમ આપી.

અત્રે આપના પ્રશિષ્ય મુનિશ્રી સાગરવિજયજી મહો
ને કેટલાક સમયથી. જિમાર હતા તેઓ અશાઠ વઢી ૧૪
દિવસે સ્વર્ગવાસ પામ્યા. તેમના શ્રેય નિમિત્તે અદ્વાઈ મહો
આદિ ધાર્મિક કાર્યો થયાં.

x x x

આજે ચતુર્દશી હતી. વ્યાખ્યાનમાં સારી લીડ
સંઘના આગેવાનો પણ હાજર હતા. વ્યાખ્યાનમાં પો
ભણાવ્યા પછી શ્રોતાઓને એક નજરે નિહાળીને આચાર્ય
એક નવીન યોજના રજુ કરી.

‘ ભાગ્યવાનો ! અમદાવાદ પ્રસિદ્ધ જૈન નગરી
અહીંનો શ્રી સંઘ અને અહીંની વિખ્યાત આણંદજી કલ્યાણ
પેઢી જગતભરમાં જાણીતાં છે. અહીંના શ્રીમંતોએ અને
વીરોએ પોતાનાં દાનઝરણું જંગાળ અને પંજાબ મુખી
ચાડયા છે. અહીંના અર્ધો વેપાર જૈનોના હાથમાં છે.
શાસનના ઉદ્ધારક આચાર્યોએ સિંચન કરેલ ધર્મભાવના
પણ અમદાવાદમાં ઘેર ઘેર જોવાય છે.

પણ તમારા બાળકોના અભ્યાસ માટે અમદાવાદ
કાંઈ વિચાર કરતું નથી ? હજારો વિદ્યાર્થીઓના ધર્મસં
માટે અમદાવાદ તો ઘણું ઘણું કરી શકે. મેં સાંભળ્યું
દરવર્ષે ત્રીશ હજાર રૂપીઆ જુદા જુદા ફંડ તરફથી શ્રી

સાધુ સંમેલન

પુસ્તકોના અપાય છે. તો પછી એક જૈન હાઇસ્કૂલ રીતે બહુ જ સારી રીતે ચાલી શકે. શ્રી ઠક્કર વિદ્યાપ્રેમી ગૃહસ્થ અને બીજા બાઇઓ ધારે તો જૈન હાઇસ્કૂલનું ખાતમુહૂર્ત થઈ શકે.

અમદાવાદ જેવા શહેરમાં એક જૈન કૉલેજ હોવી નહીં તો જૈન હાઇસ્કૂલ તો અવશ્ય થવી જોઈએ. બાળકોના છવન ધડતર અને આરિગ્ય ધડતરનો પ જૈન હાઇસ્કૂલમાં નંખાશે, તો ભવિષ્યનો સમાજ કેવો મનશે. અમદાવાદ પાસે બધું ચ છે. શ્રી છે, સરસ્વતીયો છે, ઉદ્યોગ છે, ધર્મભાવના છે અને કાર્યકુશળ હું તો શિક્ષણ પ્રચારનો પ્રેમી છું. અને સમસ્ત કલ્યાણમાં ધર્મનો ઉદ્યોત જોઈ શકું છું.

તમે બધા આ યોજના પર વિચાર કરો અને આ હિતકર લાગે તો બધી સામગ્રી તો આપોઆપ મળી રહે. આચાર્યશ્રીની સુધાભરી વાણી, સમાજ કલ્યાણની ઉભાવના માટેની યોજના 'સમાજનો મંત્રમુગ્ધ થઈ આંભ રહ્યા જરૂર કાંઈ થવું' જોઈએ તેમ બધાના મનમાં યસુ અમદાવાદ જેવી જૈનપુરીમાં એક હાઇસ્કૂલ થવી જોઈએ તેમ ધારે થયું. પૈસા તો મળી રહેતો જાય છે. મોટી સંસ્થાની જવાબદારી બધું અને યોજના અમલમાં આ ચાતુર્માસમાં થવા જોઈએ. જન્મ શતાબ્દિ મારે

ધીરજ બહેન તથા તેમના સગાસનેહીઓ આપશ્રીને કપડવં
પધારી ધીરજબહેનને દીક્ષા આપવા વિનંતિ કરવા આંચ

શેઠ ડાહ્યાભાઈ ધોળશાજીની ધર્મપત્ની શ્રી મણીબહેન
તરફથી ચોમાસુ બદલાવવામાં આંચું. અને શ્રી મણીબહે
નરોડાનો સંઘ ઠાક્યો. આપ પણ નરોડા પધાર્યા. બી
દિવસે અમદાવાદ આવી કપડવંજ તરફ વિહાર કર્યો.

આ રાજનગરના ૧૯૬૦ ના ચાતુર્માસમાં આચાર્યશ્રી
સુધાસમી વાણી, સમાજકલ્યાણની ભાવના તથા શાસન
ઉત્તતિની તમજાથી અમદાવાદની જૈન જનતામાં આચાર્યશ્રી
માટે ભારે સન્માન અને અપૂર્વ પૂજ્યભાવ જાગૃત થય
પંજાબના રાહુબરને મૂજરાતની પ્રજા ઓળખી શકી.

વિદ્યાલય-પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ.

(૧૨)

“ મથેણ વંદામિ. ”

“ ધર્મલાભ, ઠાણ રણછોડભાઈ-જોડો અહીં કેવી રીતે આવી પહોંચ્યા ? ”

“ સાહેબ ! સાધુ મહાત્માજીના દર્શન જોમ સુલભ થોડાંજ દોય છે ? હું અને મીલીચંદભાઈ આપને વંદન કરવા અમદાવાદ ઉતરેલા પણ આપે વિદ્યાર ક્યાંનું જાણવાથી પૂછતાં પૂછતાં પહોંચી ગયા. ”

“ દહેરાસરજીવું કામ ક્યાંમુખી આવ્યું ? ”

“ સાહેબ ! તૈયાર છે. અમે આપને પ્રતિષ્ઠા માટે નિમંત્રણ કરવા માટેજ આવ્યા છોએ. દવે જલ્દી મુંબઈ પધારો. ”

“ હા, પ્રતિષ્ઠા ઉપર તો આવવાના ભાવ છે, પણ મારે શુભદેવની ચતાન્દિ માટે પ્રચાર કરવાનો છે તે તમે જાણો છો ? ”

“ મુંબઈમાં તે માટે ઘણું કાર્ય થઈ ચકશે. માટે સુદૃઢ આપો. એટલે તૈયારી થઈ રહે. ”

“તમારા પહેલાના પત્ર ઉપરથી મુદૂર્ત જોઈ રાખ્યું મહા શુદ્ધિ હસમનું મુદૂર્ત સર્વશ્રેષ્ઠ છે.”

“શુરુવર્ચ ! આપશ્રી હવે વહેલાસર પધારશો. અમે તૈયારી કરાવી રાખીશું પણ આપના આવવાથી વિશેષ પ્રતિષ્ઠાનું કાર્ય થઈ શકશે.”

“રણછોડભાઈ ! મારે કપડવંજ ગયા સિવાય ચાલે નથી. ત્યાં ત્રણ બહેનોની દીક્ષા છે. પાટણથી મુનિશ્રી પુણ્યવિજય આદિ પણ આવવાના છે. પછી તો વચ્ચે રોકાણ નથી. બહુ ત્વરાએ આવી પહોંચીશું.”

આચાર્યશ્રી કપડવંજ તરફ જતાં હતાં. ત્યાં બારેક શેઠ રણછોડભાઈ રાધચંદ તથા શ્રીચુત મોતીચંદ ગીરધર કાપડીયા શ્રી મહાવીર વિદ્યાલયના દહેરાસરણની પ્રતિષ્ઠા આપને પધારવા વિનંતિ કરવા આવ્યા. આચાર્યશ્રીએ મુનિશ્રી આપ્તું અને કપડવંજનું ધર્મ-કાર્ય પૂર્ણ કરી પ્રતિષ્ઠા પામી મુંબઈ પહોંચી જવા જણાવ્યું.

આપ મહેમદાવાદ થઈ કપડવંજ પધાર્યાં. અહીં વડોદરા મુનિરાજશ્રી હિન્મતવિજયજી મહારાજ, પંચાસજી શ્રી નરસિંહવિજયજી મહારાજ, શ્રી ઉત્તમવિજયજી મહારાજ, તથા ચંદનવિજયજી મહારાજ તેમજ પાટણથી વિદ્વાન મુનિરાજ પુણ્યવિજયજી મહારાજ, શ્રી રમણિકવિજયજી આદિ કેટલાક મનિશ્રીઓ આ પ્રસંગે આવી પહોંચ્યા.

વિદ્યાલય પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ.

નગરપ્રવેશ બહુ જ ધામધુમપૂર્વક થયો. ધીરજ બહેન આ
ત્રણ બહેનોને ધામધુમપૂર્વક આપશ્રીના શુભ હસ્તે દીક્ષા
આપવામાં આવી, અને તેઓને શ્રીદાનશ્રીજી મહારાજની
શિષ્યાઓ બનાવી. શતાન્દિ દેડમાં સારી મદદ મળી. શાસન-
દીપક સુનિરાજશ્રી વિદ્યાવિજયજી તથા તેમના શિષ્ય શ્રી
હિમાંશુવિજયજી આપને મળવા પધાર્યા. શ્રી વિદ્યાવિજયજી
મહારાજશ્રીએ આપના અધ્યક્ષ સ્થાને બહેર બાપણું આપ્યાં.
અત્રે આનંદમંગળ વર્તાવી વિહાર કરી અનેક ગામોને પાવન
કરતાં વડોદરે પધાર્યા. ધામધુમથી પ્રવેશ થયો. અત્રે ગણિવર્ય શ્રી
મૂલચંદજી મહારાજ સાહેબની જયંતી આપશ્રીની અધ્યક્ષતામાં
ઉજવવામાં આવી. શતાન્દિ દેડને સારી મદદ મળી અને સકળ
શ્રી સંઘે શતાન્દિ ઉત્સવ વડોદરામાં ઉજવવા અત્યંત આમહ
કર્યો. આચાર્યશ્રીએ ઉચિત જવાબ વાળી વિદાર કર્યો. ગીયાગામ,
પાલેજ આદિ યમ ભરૂચના શ્રી સંઘની વિનંતિને માન્ય કરી
ભરૂચ શહેરમાં પધાર્યા. અત્રે વેજલપુરના લાડશ્રીમાળી અને
શ્રીમાળી આપશ્રીના ઉપદેશથી એકત્ર થયા અને સાધર્મિક
વાત્સલ્ય બધા સાથે જમ્યા. ત્યાંથી વેજલપુરના ઉપાધ્યયે પધાર્યા.
અહીં લાડવાધીમાળીનો પરસ્પરનો કલેશ મટાડયો. અહીંથી
અંકલેશ્વર યમ સૂરત પધાર્યા. ધામધુમથી પ્રવેશ કર્યો. વડા-
ચૌટાના ઉપાધ્યયે પધાર્યા. નેત્રુભાઈની વાટી તેમજ સગરામપુરાના
આગેવાનોની વિનંતિથી જ્યાંયાં માટે ત્યાં પણ પધાર્યા.
શતાન્દિ દેડમાં અહીં પણ સારી રકમ નોંધાણી. અહીંથી
નવસારી, બોલીમીરા, વલસાડ યમ મુંબઈમાં આગમન થયું.
મુંબઈનું સ્વામીજી અપૂર્વ દર્શન આચાર્યશ્રી વિજયજીની

સૂરિજીના શિષ્ય પં. શ્રી કલ્યાણવિજયજી આદિ સામૈયામાં પધાર્યા હતા.

આચાર્યશ્રી ઘણા વર્ષે મુંબઈ પધારતા હોઈ સામૈયામાં જનતાની ભારે ભીડ હતી. આચાર્યશ્રીએ એક દિવસ ગોડીજીના ઉપાશ્રયે સ્થિરતા કરી. બીજે દિવસે આપશ્રી શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલયમાં પધાર્યા અને પ્રતિષ્ઠા સંબંધી વિધિવિધાન આચાર્યશ્રીજીની અધ્યક્ષતામાં શરૂ થયાં.

૧૯૬૧ નો મહાશુદ્ધ દશમના દિવસે ઘણી જ ધામધુમ અને અપૂર્વ ઉત્સાહપૂર્વક આચાર્યશ્રીની નિશ્રામાં પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ થયો. આ પ્રસંગે મહાવીર વિદ્યાલયના આંગણે હજારો ભાઈબહેનો આવ્યા હતા.

વિદ્યાર્થી ગણે પણ આ પ્રસંગે બહુ જ આનંદ અને ઉત્સાહપૂર્વક ભાગ લીધો હતો. આચાર્યશ્રીના ઉપદેશને લાભ વિદ્યાર્થીજણને આ વખતે સારી રીતે મળ્યો. કોલેજના વિદ્યાર્થીઓએ જૈન ધર્મ અને જૈન સિદ્ધાંતના અનેક પ્રશ્નોની ચર્ચા છૂટથી કરી અને આચાર્યશ્રીના જ્ઞાન ખજાનાનો અપૂર્વ લાભ મેળવી પોતાની જાતને ધન્ય માનવા લાગ્યા. આપશ્રીનું પ્રતિષ્ઠા સંબંધી વ્યાખ્યાન મનનીય અને રસપ્રદ હતું.

આસપાસના પરાઓના ભાઈઓનો અત્યંત આશ્રદ્ધ હોવાથી આપ ગોડીજીના ઉપાશ્રયમાં પધારી થોડી સ્થિરતા કરી. મુનિશ્રી સમુદ્રવિજયજી તથા વિશુદ્ધવિજયજી મહારાજને અહીં રોડી આપ આસપાસના પરાઓમાં પધાર્યા ધાટકોપર, સાન્ના-મગ, આદિ પરાઓમાં ધર્મોપદેશ આપતા આપશ્રી વિશે પધાર્યા.

જેઠ સુદિ આઠમના દિવસે શેઠ કાંતિલાલ ઇન્દરદાસના બંગલે સ્વર્ગવાસી ગુરૂદેવશ્રી આત્મારામજી મહારાજ સાહેબની જયંતી ઘણા જ ઉત્સાહપૂર્વક આપશ્રીની અધ્યક્ષતામાં ઉજવવામાં આવી. મુંબઈથી હજારો માણસોએ લાભ લીધો. સર્વેની ભોજન આદિની ભક્તિ શેઠ કાંતિલાલભાઈએ કરી હતી.

પરાઓમાં વિચરી અશ્વઠ સુદિ ત્રીજના ફરી મુંબઈ પધાર્યા અને શ્રી આદીશ્વરજીના દહેરાસરમાં ઉપર ગિરાજમાન પ્રતિમાજીઓનો મૂળ ગભારામાં પ્રવેશ કરાવ્યો. ચાતુર્માસમાં ઠેક, ભાતબજાર વિગેરેના ઉપાશ્રયે જાહેર લાવણો થયા. શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલયને મદદ મળી અને જન્મ શતાબ્દિ ફંડ પણ સારા પ્રમાણમાં થયું તેમજ બીજા પણ શાસનપ્રભાવનાના અનેક કાર્યો થયાં.

કાર્તિક શુદ્ધ ૧૪ નો પવિત્ર દિવસ છે. ગોડીજીના ઉપાશ્રયમાં મુંબઈ જૈન સ્વયંસેવક મંડળના આશ્રય નીચે જન્મ શતાબ્દિ અને મુંબઈનો જૈન સમાજ એ વિષય ઉપર વિવેચન અર્થે એક સભા મળી છે. મુંબઈના આગેવાનો હાજર છે, શ્રી પુરપોની મોટી બીડ જામી છે. આચાર્યશ્રી પ્રમુખસ્થાને બીરાજ્યા છે.

શરૂઆતમાં શ્રીયુત મોતીચંદભાઈ ગીરધરલાલ દાપડીયાએ જણાવ્યું કે-શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલયના જિનાલયની પ્રતિષ્ઠાને અગે પૂજ્ય આચાર્ય મહારાજને જત્રે પધારવા અમે વિરમિ કરી હતી. તેઓશ્રીને વિદ્યાલય માટે મમતા દોષ તે સ્વાભાવિક છે. તેઓશ્રી વિદ્યાલયના કુલપતિ, આદ્ય ગ્રેરક અને સર્વક છે. તેઓશ્રી પધાર્યા મુંબઈને ખૂબ લાભ થયો.

મહાત્માઓનું તો કર્તવ્ય છે કે તેઓ વરસાદની માફક સર્વત્ર વરસે જ. તેમાં આપણે આભાર માનીએ તો તે વ્યવહાર-દ્રષ્ટિએ બલે ઠીક હો, પરંતુ વાસ્તવમાં જોઈએ તો તેમનો તો સ્વભાવ જ જનસમાજનું સર્વથા કલ્યાણ સાધવાનો છે. જન્મ શતાબ્દિને અંગે તમે જાણો છો કે પૂજ્ય આત્મારામજી મહારાજે સમસ્ત વિશ્વમાં જૈન ધર્મનો પ્રકાશ પાથર્યો છે. અમેરિકા જેવા દેશમાં જૈનધર્મનો સંદેશ પહોંચાડવાનું કાર્ય અદ્વિતીય ગણાય. એટલે તેમની જન્મ શતાબ્દિના મહોત્સવમાં આપણે સૌએ યથાશક્તિ ફાળો આપીને શતાબ્દિને યશસ્વી બનાવવી જોઈએ. આચાર્યશ્રીને મારી વિનંતિ છે કે મુંબઈમાં આ ઉત્સવ ઉજવવામાં આવે તો તેનાથી જૈન સમાજ અને જૈનશાસનને ઘણો લાભ થશે. વળી જે ભગવતી સૂત્ર વંચાઈ રહ્યું છે અને તેનો લાભ ઘણા બાઈ ગહેનો મનનપૂર્વક લઈ રહ્યા છે તે સૂત્રનો ખરો રસપ્રદ અને વિશેષ ઉપયોગી ભાગ તો હજી હવે આવે છે. એટલે મૌન એકાદશી મુધી તો અહીં સ્થિરતા કરવો જરૂરી છે. શ્રી સંઘની તે માટે હાર્દિક પ્રાર્થના છે. ”

ત્યારબાદ થોડા અમૃતલાલ કાળીદાસે જણાવ્યું કે-અત્યારે વંચાતા શ્રી ભગવતી સૂત્રને પૂર્ણ કર્યા પહેલાં આપણે આચાર્યશ્રીને જવા દેવા ન જોઈએ. જો તેઓથી પૂર્ણ વરસાદ વિના બાક તો આપણી ખેતી અધૂરી રહે. આચાર્યશ્રી મૌન એકાદશી મુધી તો જરૂર સ્થિરતા કરે જ કરે.

મુનિરાજશ્રી ચરણવિજયજી મહારાજશ્રીએ જણાવ્યું કે-શતાબ્દિ ઉત્સવને દિંદબરના ચહેરે ચહેરના સંઘનો ટેકો છે

શતાન્દિ ઉત્સવથી જૈન સમાજને જ લાભ છે. શુરુદેવશ્રી આત્મારામજી મહારાજશ્રીનો જીવનસંદેશ ચહેરે ચહેર પહોંચાડવાનો આ કલ્યાણકારી અવસર છે.

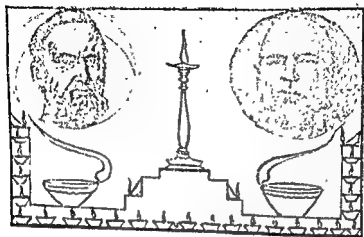
આચાર્ય મહારાજશ્રીએ શુરુદેવને સ્મરણાંજલિ આપતાં જણાવ્યું કે-શતાન્દિ ઉત્સવની ભાવના વર્ષો પહેલાં શુરુદેવના સમાધિમંદિરમાં મને સ્ફુરી. શ્રદ્ધિય શ્રી પ્રવર્તકજી મહારાજ અને શાંતમૂર્તિ શ્રી હંસવિજયજી મહારાજશ્રીની પ્રેરણા મળી અને આજ શતાન્દિ ઉત્સવ જૈન સમાજે અપનાવ્યો છે. ગામે-ગામ, ચહેરે ચહેરના શ્રીમંત અને ગરીબ બધા બાધ બહેનોએ તેમાં ફૂલ નહિ ને ફૂલપાંખડી આપી છે. તે ફાંડની વ્યવસ્થા તો તમારે કરવાની છે. અને અમારી ભાવના છે કે શુરુદેવના ચિરસ્મારકરૂપ આ શિદ્ધિનો ઉપયોગ, શુરુદેવનો સંદેશ, શુરુદેવનું નિર્મળજ્ઞાન, શુરુદેવના વચનામૃતો એટલું જ નહિ પણ જૈન સાહિત્યના ખજાનામાંથી પસંદ કરેલાં મહામૂલ્યાં રત્નો જૈન સમાજ અને જગતના ચોક્કમાં મૂકવા અને તે દ્વારા જૈન સિદ્ધાંતોનો પ્રચાર કરવા માટે થવો જોઈએ. આ જવાબદારીનું કાર્ય હું સુંબઈના બાધજીને સોંપવા ઈચ્છું છું.

શતાન્દિ ઉજવવાની ભાવના પાટણમાં છે જ્યાં શ્રદ્ધેય શ્રી પ્રવર્તકજી મહારાજ બિરાજમાન છે પણ તમે પ્રવર્તકજીને ખરા સ્વરૂપમાં જાણખતા નથી. તેઓશ્રીની ઉદારતા અને ગાંભીર્યતા અપરિમિત છે. બીજે સ્થાને વધારે લાભ જોવે તો તેઓ પોતાનો લાભ પણ જતો કરે. હું જહિથી વિદ્યાર કરીશ પણ પરામાં છું ત્યાંમુખીમાં પ્રવર્તકજીની આજ્ઞા મંજાવો શકાય તો પ્રયત્ન કરે. ચાલ રાખ્યો શુરુદેવની શતાન્દિ જ્યાં થયે ત્યાં તમારે આનંદપૂર્વક ભાગ લેવાનો છે. શુરુદેવનો જીવન-

સંદેશ મારે-તમારે-જૈન સમાજના આબાસવૃદ્ધોએ હૃદયમાં ધારણ કરી આપણો જીવન-વિકાસ સાધી જૈન શાસનનો વિજય ડકી વગાડવો છે.

શુરહેવનું સાચું સ્મારક આપણે રચવું છે. તેઓશ્રીએ જ્ઞાનના દુર્ગમ શિખરે પહોંચી પોતાની આસપાસના પ્રદેશમંદિરો પાથર્યા, પોતાના પરાક્રમથી સંપ્રદાયની નાની પણ કંઠણ બેઠીઓ તોડી, ચિકાગો જેવા દૂરદૂરના પ્રદેશમાં જૈન-ધર્મના સિદ્ધાંતોનો પ્રચાર કર્યો. જ્ઞાન, સાધના, તપસ્વિતા અને નિર્ભયતાના સંદેશ પાઠવ્યા, તે શુરહેવની જન્મ જયંતી ઉજવવી તેમાં વ્યક્તિનું કે સંપ્રદાયનું નહિ પણ સમગ્ર જનતાનું શ્રેય સમાયેલું છે. સો સો વર્ષ પછી કોઈ સુભાગી દિવસે મહાવિભૂતિને ભક્તિરૂપ અંજલિ અર્પવી તે આપણું પરમ કર્તવ્ય છે. ૐ શાંતિ:

આ ૧૯૬૧ નું આતુર્ભાસ આનંદપૂર્વક પૂર્ણ કરી અનેક ગામોને, નગરોને દર્શન-ઉપદેશનો લાભ આપતાં સુરત થકે ભરત્ય પધાર્યા. આમોદ દહેરાસરની પ્રતિષ્ઠા કરાવવાની હોવાથી ત્યાંના આગેવાનો ગણુદેવી, સુરત અને અહીં વિનંતી કરવા આવ્યા. તેઓની વિનંતીને માન આપી મુનિશ્રી સમુદ્રવિજયજી વિગુદ્ધવિજયજીને ત્યાં જઈ આનંદ પ્રતિષ્ઠા કરાવવા જવા આમોદ તરફ વિદાર કરાવ્યો અને આપણા ચરિત્રનાયક ઝઘડીયા આદિ થઈ શ્રીનેાર પધાર્યા અહીં શ્રી આત્મારામજી મદારાજના વૃદ્ધશિષ્ય મુનિરાજશ્રી અમ-વિજયજી મદારાજ આદેશના દર્શન થયા. તેઓશ્રીની વૃદ્ધાવસ્થા હોવા છતાં પણ થવું દર આચાર્યજીના સામે આવ્યા હતા પરસ્પર લેત્રી થવું આનંદ મન.૦૫.

શતાબ્દિ મહોત્સવ.

(૧૩)

“ કૃપાનાથ ! શતાબ્દિ ઉજવાય તો વડોદરામાં જ શોભે. આપની જન્મભૂમિને આવા અનુપમ પ્રસંગનો લાભ મળવો જોઈએ. ” વડોદરાના આગેવાનોએ પ્રાર્થના કરી.

“ તમારી વાત તો ખરી છે, પણ મારી હાર્દિક ભાવના તો ક્ષધેય પ્રવર્તકર્ત્ર મહારાજની નિશામાં પાટણમાં ઉજવવાની છે, છતાં જોવો ભાવી ભાવ. ” આચાર્યશ્રીએ પોતાની ભાવના વ્યક્ત કરી.

“ સાહેબ ! વડોદરામાં બીજી રીતે પણ લાભ થવા સંભવ છે. ”

“ કયો લાભ ! ”

“રાજ્યના વિપુલ સાધનોનો લાભ મળશે. નામદ મહારાજ સાહેબ તથા મે. દિવાન સાહેબની પણ ઈચ્છા કે અહીં ઉત્સવ થાય તો સારું. આપના વ્યાખ્યાનો સાંભળી પછી તેઓશ્રીને સારો ભાવ છે.”

“બીજી દ્રષ્ટિએ વડોદરા કેન્દ્રસ્થાને ઠોઠ અહીં મુંબઈ વળેરેના બાઈઓ સારી સંખ્યામાં આવી શકશે.” બીજા ગૃહસ્થે સૂચના કરી.

“પંતળથી તો પંતળી બાઈ-બહેનોનો મોટો સમૂહ આવવાનો છે.” આચાર્યશ્રીએ પંતળી બાઈઓની ઈચ્છા જણાવી.

“તો, તો, શુરેષ્ઠ ! અહીં ઉત્સવ થાય તો ઘણું સારું.” બધાએ આવક કર્યો.

“હાલ તો હું પાટણ તરફ જઈ છું. હા, એક વાત છે.”

“જણાવોને ક્ષમાણ !”

“પાટણમાં જે પક્ષોના સમાધાન માટે વાટાઘાટ ચાલે છે. તે માટેના મારા પ્રયત્નો ચાલુ છે. ઘણું કરીને તો સમાધાન થઈ જશે.” આચાર્યશ્રીએ સ્પષ્ટતા કરી.

“પણ ઠોઠ ઉપાયે તે શક્ય ન બન્યું તો ?”

“અત્યારે તો તે માટેના બધા પ્રયત્નો થાય છે. નહિતો હું તમારા આવકને જરૂર વિચારીશ.”

“એમ નહિ સાહેબ ! આપ વચન આપે કે પાટણમાં શક્ય ન હોય તો વડોદરા ઉત્સવ કરવો.”

“તમે તો મને બાંધી લેવા માગે છો. પણ સાધુઓથી એમ વચન ન અપાય વડોદરા તો મારા દૃઢ્યમાં છે જ ને

પણ જો અહીંનું નક્કી થાય તો આખા સંઘે મળીને તેને માટે જગજગ તૈયારી કરવી પડશે.”

“સાહેબ ! અમે બધા ઉત્સવને સફળ કરવા માટે તન-તોડ પ્રયત્ન કરીશું. તેમાં તો અમારા શ્રી સંઘની શોભા છે ને !”

“દેશ દેશના બાઈ બહેનો અને ખાસ કરી પંજાબી બાઈઓનો સત્કાર તમને બારે ન પડી જાય. ખર્ચની વાત નથી કરતો પણ વ્યવસ્થા ખૂબ સુંદર થવી જોઈએ.” આચાર્ય-શ્રીએ સ્પષ્ટતા કરી.

“હયાણુ ! આપ શુરુદેવના પસાયે અમે આળાલવૃદ્ધ મહેમાનોની પૂરેપૂરી સેવા સુશ્રુષા કરીશું.”

“જેવો બાવી બાવ.”

X

X

X

આચાર્યશ્રીએ વિદ્યાર કચેરી અમદાવાદ પધાર્યા. અમદાવાદના આગેવાનોએ શતાબ્દિ ઉત્સવ અમદાવાદમાં ઉજવવા અથાગ પ્રયત્નો કર્યા. પણ આપશ્રીની ઇચ્છા પાટણ માટે હતી. આપશ્રીની આજ્ઞાથી આમોદ પ્રતિષ્ઠા માટે ગયેલા મુનિશ્રી સમુદ્રવિજયજી, વિશુદ્ધવિજયજી અમદાવાદ આવી મળ્યા.

સાબરમતીનો લાંબો પટ ને આકાશી તારલાઓ મદા-મદિનાની ચાંદનોથી ચમકી રહ્યાં હતાં. શાંત-પ્રશાંત રાત્રિના એક પછી એક પ્રદેસ પૂરા થતા હતા. આચાર્યશ્રીનો વિચાર-સરળી હિંદ હિંદ વિચારોમાં નિમગ્ન હતી. એક તરફ પાટણ અને કાપિય પ્રવર્તકજી મદારાજ, એક તરફ પાટણનું સમાધાન-

સંઘ સોસાયટીનું ઐક્ય, ગુરુદેવનો શતાબ્દિ ઉત્સવ, સમાજ
કલ્યાણની તમન્ના અને વડોદરાનું હાર્દિક નિમંત્રણ, પાટણ
યુવકો, પાટણની પ્રાચીન સંસ્કૃતિ અને પાટણની ઐક્યતા
શું શ્રદ્ધેય પ્રવર્તકની નિશામાં ઉત્સવ નહિ થઈ શકે ?
પાછું વડોદરા જવું પડશે ? પાટણના સંઘની ઐક્યતા ન
સધાય ? આવા સેંકડો વિચારોથી રાત્રિ ચાલી જતી હતી.
નિદ્રાદેવી રોસાઈ ગઈ હતી. સવાર થયું ને આચાર્યશ્રીને
સંદેશો મળ્યો કે પાટણનું સમાધાન શક્ય નથી. ઘણા પ્રયત્નો
છતાં બન્ને પક્ષો સમાધાન માટે તૈયાર નથી. સમયનો
પરિપાક નહિ હોય. ગુરુદેવ કડવો ઘુંટડો ગળી ગયા. શિષ્યોને
વડોદરા તરફ વિહાર કરવા તૈયારી કરવા સૂચના કરી અને
મુંબઈ, પાટણ તથા વડોદરા પોતાના નિર્ણયના પત્રો લખાવી
વિહાર કર્યો.

દાગણ શુદ્ધ ૧૨ ના રોજ આચાર્યશ્રી પરિવાર સહિત
વડોદરા પધાર્યા. આજનો દિવસ વડોદરાના શ્રીસંઘ માટે
આનંદકારી હતો. આભાલવૃદ્ધ ગુરુવર્યના સ્વાગત માટે વહેલી
સવારે ધસમસી રહ્યાં હતાં. એક મારવાડી જૈનજંઘુ શ્રી પોખ-
રાજી તરફથી સામેયું થયું અને બબરોમાં ફરી માર-
વાડી જૈન જંઘુઓના નિવાસસ્થળ ચાકુમપુરામાં આગ્યું.
સામેયામાં ચાંદીની અંબાડીવાળો દાથી, પાગા વગેરે મરકારી
સામગ્રી લાવી મારવાડી બાપ્તોઓ પોતાનો બહિષ્કાર પ્રદ-
ર્શન કર્યો હતો. બબરો શ્રીપુરોએ ગુરુદેવનું મુંદર
સ્વાગત કર્યું હતું.

એક પુખ્તજાતના તરફથી ફનેદપુરાના શ્રી મહાંતેશ

ભગવાનના દહેરે અઠ્ઠાઈ મહોત્સવ થયો. યાકુબપુરાના ઉપાશ્રયે થોડા દિવસ સ્થિરતા કરી ઉપદેશામૃતનું પાન કરાવી શહેરમાં જાની ચેરીના ઉપાશ્રયે પધાર્યા.

શતાબ્દ માટે બહુ થોડા જ દિવસો હતા પણ થી સંઘમાં ઉત્સાહ અજબ હતો, જુદા જુદા કાર્યો માટે જુદી જુદી કમીટીઓ નીમાઈ ગઈ. નિમંત્રણ પત્રિકાઓ તૈયાર થવા લાગી. ગામે ગામના સંઘોને વિજ્ઞાપિત્ર મોકલાયા, કાર્યક્રમ ઘડાયો અને શતાબ્દ ઉત્સવની તકમાર તૈયારીઓથી વડોદરા ધમ-ધમી ઉઠ્યું.

દાગજુ વડી તેરશ શનિવારના સૂર્યકિરણોએ વડોદરામાં વિશાળ મંડપને સોનેરી બનાવ્યો. ચેક બંદુલાલ લલ્લુભાઈ ઝવેરીના પ્રતાપવિજય થીએટરનું વિશાળ યોગાન માનવ મેદ-નીથી મધમધી રહ્યું. શતાબ્દનાયકશ્રી વિજયાનંદસૂરિય, આચાર્યશ્રી વિજયવલ્લભસૂરિય, પ્ર. શ્રી કાન્તિવિજયયજ્ઞ, શાંતમૂર્તિ ઝુનિશ્રી હંસવિજયયજ્ઞ મહારાજ આદિના દેાટાઓ, શ્વભપતાકા, તેમજ વિવિધ ચિત્રાવળીથી મંડપ વિશેષ આકર્ષક બન્યો હતો.

આચાર્યશ્રી વિજયવલ્લભસૂરિય, પં. શ્રી લલિતવિજયયજ્ઞ, (દાલ આચાર્ય) પં. શ્રી લાલવિજયયજ્ઞ, (આચાર્ય) પં. શ્રી પ્રેમવિજયયજ્ઞ, પં. શ્રી પ્રોત્તિવિજયયજ્ઞ, પં. શ્રી કસ્તુરવિજયયજ્ઞ, (આચાર્ય) ઝુનિશ્રી મિત્રવિજયયજ્ઞ, ઝુનિશ્રી સમુદ્ર-વિજયયજ્ઞ, ઝુનિશ્રી ચરણવિજયયજ્ઞ આદિ વિશાળ સાધુસમુ-દાય, પંજાબથી સતત વિદ્યાર કરીને આ પ્રસંગે પધારેલ સાંપ્રીધો માણેકશીજી, ગુજરાતના દેમશીજી, શ્રી દાનપ્રીજી

આદિ સાધ્વી સમુદાય. પંજાબ, મારવાડ, મહારાષ્ટ્ર, મુંબઈ, ગુજરાત, કાઠીયાવાડ અને પૂર્વદેશના આવેલ અનેક પ્રતિષ્ઠિત ગૃહસ્થોની અને બહેનોની મોટી માનવમેદનીથી મંડપ ભરાઈ ગયો હતો.

પંજાબના ગામે ગામ અને શહેરે શહેરમાંથી શુક્રભક્તિ અને ધર્મપ્રેમનું દિગ્દર્શન કરાવતો અનેક બાઈ બહેનોનો મોટો સમૂહ વડોદરામાં આવી પહોંચ્યો હતો. આખા ચતાગિદ સમારંભમાં પંજાબી બાઈઓ અને બહેનો, સંગીત મંડળીઓ અને યુવક મંડળીઓનો ઉત્સાહ અજબ હતો. શુક્રના નામે પ્રાણ ન્યાયાવર કરવાની તમજાએ પંજાબી બાઈઓના હૃદયે હૃદયમાંથી દ્વિગોચર થતી હતી. જ્યાં જુઓ ત્યાં કેશરી સાડીઓમાં શોભતી પંજાબી બહેનો પ્રત્યેક આગંતુકનું આકર્ષણ કરતી હતી.

શ્રી આત્માનંદ જૈન શુક્રકુળ-પંજાબના બેઠના વિજયનાદથી કાર્યારંભ શરૂ થયો. સૂરિજીએ મંગલાચરણ સંભળાવ્યા પછી આચાર્યશ્રીને સભાજનોએ પ્રમુખસ્થાન માટે વિનંતિ કરી અને તેઓશ્રી પ્રમુખસ્થાને બિરાજમાન થયા.

જૈન મહિલા મંડળ વડોદરા તથા શ્રી કાન્તિલાલ ઝવેરીએ શુક્રસ્તવના કર્યા બાદ સંઘપતિ શેઠ અમયાભાઈ ગાંધીએ સ્વાગતનું બાપજુ વાંચી સંભળાવ્યું હતું. ચતાગિદ સમિતિના મંત્રી શ્રી વાડીલાલ મગનલાલ વેદે મંત્રીનું નિવેદન રાગ કર્યા બાદ શુભેચ્છાના સંદેશોએ જે અનેક આચાર્યો, મુનિનંદારાજો, વિદ્વાનો, સંધો, ગૃહસ્થો તથા દિનચિંતકોના આપ્યા હતા તે વાંચી સંભળાવવામાં આવ્યા હતા.

આત્માનંદ જૈન શુરુકુળના વિદ્યાર્થીઓએ ‘કોઈ ઈન્સાન નહિ થા, એ તો દેવ થા’ નું, પંજળ જૈન આરતી મંડળે શુરુભજન અને પંજળી સુવક શ્રી જ્ઞાનચંદ્રજીએ “પીળી ચાદર ઠેા જોઢનેવાલે” નું ઝમકદાર કાવ્ય રજુ કરી સમાના આખાલવૃદ્ધને શુરુભક્તિમાં તરબોળ કરી હતી.

શુરુભક્ત પંચાસ (આચાર્ય) શ્રી લલિતવિજયજી મહારાજે હિંદીમાં જણાવ્યું કે:-ચરિત્રનાયક શુરુવર્ધના ચરિત્રમાંથી અનેક સંસ્મરણો ઉદ્ભવે છે. ગીતાજીમાં જેમ યદા યદા હિ ધર્મસ્ય નો ઉલ્લેખ છે. તેમ જૈન જગતમાં જ્યારે જ્યારે દ્રષ્ટા અને વિભૂતિની જરૂર પડી ત્યારે એવા મહાન પુરુષો થયા છે. શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય, શ્રી હીરવિજયસૂરિ, શ્રી યશોવિજયજી જેવા મહાત્માઓ એ જૈન જગતની વિભૂતિઓ જ છે. આજથી સો વર્ષ પહેલાં જ્યારે જૈન ઝમાજ એક મહાન આત્માની રાહ જોઈ રહ્યો હતો ત્યારે પંજળની પવિત્ર ભૂમિમાં શુરુદેવનો જન્મ થયો.

શુરુદેવમાં સત્યતા માટે જ્ઞાન દેસાની સુધીના પરિહારો સહવાની તમજા હતી. તેમના જીવનના અમૂલ્ય વર્ષો તો સત્ય પ્રચાર માટે હબરો લોકોનો રોષ વહોરી કાર્ય સાધયામિ માટે ગયાં છે. એ વીતકોનો ઇતિહાસ રોમાંચકારી છે. એ પંજળી દેહમાં લોખંડી હૃદયજળ અને વીરતા દતાં અને ચારિત્રની એ મૂર્તિ હતા. પંજળમાં જૈન ધર્મનો પ્રચાર કરવા તેમણે જીવનને દોડમાં મૂક્યું હતું. પણ આજના સમાજમાં પંજળની બધી શુરુભક્તિ અને એકવાક્યના જોડને આપણને દર્શાવે આવે છે. શુરુદેવનો સ્મરણ આપણે

જગતમાં ફેલાવીએ ત્યારે જ આપણે સાચી જયંતી ઉજવી શકાય.

મુનિશ્રી ચરણવિજયજીએ જણાવ્યું કે-આજનો આ અત્યંત પમ ઉત્સવ જૈન સમાજના ઇતિહાસમાં સુવર્ણાક્ષરે અંકિત રહેશે. સો વર્ષ પહેલાં સ્વપ્ને પણ ખ્યાલ નહિ હોય કે-અંધકારનું પ્રાણદય અને બહેમોના ખરાબે ચઢેલી જૈન સમાજ નેયાને એક વીર સુકાની મળી આવશે.

ચોવીસ તીર્થંકરો ક્ષત્રીય હતા તેમ આ મહાત્માનો જન્મ પંચજનના એક નાના ગામડામાં ક્ષત્રીય કુટુંબમાં થયો હતો. તેમના વડીલોએ બહારવટું ખેડ્યું ત્યારે આ મહાત્માએ વીર તરીકે જીવન સાર્થક કર્યું. જૈન ધર્મ ડોઢ વ્યક્તિ કે સંપ્રદાયનો નથી. દરેક આત્મા એનો અધિકાર છે. આત્માશાંતિ મહારાજે ડોઢ બંધન ન સ્વીકારતાં સત્ અને નીકરતાનો માર્ગ લીધો. સ્થાનકવાસી સંપ્રદાયમાં દીક્ષા લીધી, દિવસમાં સાડા ત્રણસો શ્લોક ઠંઠાથ કરી ટુંક સમયમાં શાસ્ત્રોનો અભ્યાસ કર્યો. પુલ્લનાત્મક દર્શન શાસ્ત્ર જાણ્યું અને સ્થાનકવાસી સંપ્રદાય બંધનરૂપ કાગતાં તેને છોડી સત્યમાર્ગ બહણ કર્યો.

શતાબ્દિ ઉત્સવની કક્ષના પંચગી બાઈએને આવી. પાલનપુરમાં તે માટે નિર્ણય થયો. પંચજનનાં શ્રી મંથની મુશ્કેલી તો પંચજનનાં આંગણે આ મનોદર ઉત્સવ ઉજવી મુશ્કેલી-કાઢીયાવાડના મહેમાનોને પંચજનનું આનંદ્ય અને સુસ્મરણને રસ અપાડવાની ભાવના હતી. મુનિ સંમેલનના કારણે ત્યાં પહોંચવાનો સમય ન હતો. ૮૬ વર્ષના વયે ૧૯

શ્રદ્ધેય પ્રવર્તક શ્રી કાન્તિવિજયજી મહારાજની આજ્ઞા અને નેતૃત્વ નીચે પાટણમાં ઉત્સવ ઉજવવાની શુરુ મહારાજની બારે અભિલાષા હતી અને તેથી તો મુંબઈના બાઈઓનો હાર્દિક આગ્રહ હોવા છતાં પાટણ માટે જ ચોકસ વિચાર હતો-પણ પાટણમાં બે પક્ષોમાં અનમેળ ન હોય તો શતાબ્દિ ઉત્સવ શે શોભે ! એથી જ વડોદરાના શ્રી સંઘના આગ્રહને માન આપી આ ઉત્સવ અહીં ઉજવાઈ રહ્યો છે.

યાદ રહે ચાર દિવસની તાળીઓથી આ ઉત્સવની ઇતિશ્રી ન માનશો. એ બધા આત્માને અંજલિ આપવા, સક્રિય ક્ષણો આપવા-પંજળ-મારવાડ-મુંબઈ-ગૂજરાત અને કાઠિયાવાડના સર્વ બાઈ બહેનોને મારી વિનંતિ છે.

આચાર્યશ્રીએ મંગળાચરણ કરી શતાબ્દિ ઉત્સવનો દુક ઇતિહાસ રજુ કરી પંજળના બાઈ બહેનોની શુરુભક્તિ અને ઉચ્ચ ભાવનાનું મનોહર દર્શાવત પ્રભસ દર્શાવ્યું હતું. શુરુદેવના જીવનના અનેક સંસ્મરણોના પોતે સાક્ષી હોવાથી બે ચાર દરેયો રજુ કરી આંતરબંધનના માટે જણાવ્યું હતું કે:- વડોદરાના બાઈઓએ માત્ર પંદર દિવસમાં બધી તૈયારીઓ શત-દિવસ પરિશ્રમ લઈને કરી છે. સાધનો ઘોડાં છે. પંજળી બાઈઓનું પૂર અખંડ આશ્રય આવે છે. સરકાર તરફથી સદાનુભૂતિ અને ઉદારતાનો લાભ મેળવવા દિવાન સાહેબ, શ્રી મળીલાલભાઈ નાણાવટી યોગ્ય કરે તેવી સૂચના સાથે પોતાનું વજાબ્ય પૂરું કર્યું હતું.

ઉપરે અંબાલા જીન બેન્ડે વિદાયનો સૂર સંજગાવી સભા વિસંજન કરી હતી.

બપોરના આજ મંડપમાં શ્રી ગુલાબચંદણ ઢઢા એમ
 એ. ના પ્રમુખસ્થાને શ્રી પાર્શ્વનાથ જૈન વિદ્યાલય વરકાણા
 અને શ્રી ઉમેદપુર જૈન બાળાશ્રમના વિદ્યાર્થીઓએ ગુરુગુણ
 બજનો ગાયા હતાં તથા જુદા જુદા વિષયોપર વક્તાઓ રજૂ
 કર્યા હતાં. ત્યારબાદ સ્થાનિક શ્રી વીર વ્યાયામ મંડળ તરફથી
 વ્યાયામના પ્રયોગો બહુ જ સુંદર રીતે કરી બતાવ્યા હતા.
 તેમાં લોખંડી સળીયા વાળવા, સાડા ત્રણ મણુ વજન ઢાંતથી
 ઉપાડવું, છાતી ઉપર ગાડું હાંકવું તથા ૨૫ મણુ વજન
 મૂકવાનું વગેરે અદ્ભૂત પ્રયોગો કરી સભાને સુખ કરી હતી.
 આ પ્રયોગ કરનાર શ્રી નટવરલાલને સુંબર્ધના શેઠશ્રી કુલચંદ
 શામળ તથા બીજા બે ગૃહસ્થોએ ચંદ્રકો આપવાનું જાહેર
 કર્યું હતું.

આ ચતુર્થિક ઉત્સવ પ્રસંગે નરસિંહજીની પોળમાં આવેલ
 શ્રી આત્માનંદ જૈન જ્ઞાન મંદિરમાં પ્રાચીન જૈન સાહિત્ય તથા
 ચિત્રકળાનું પ્રદર્શન યોજવામાં આવ્યું હતું. તે પ્રસંગે દિવાન
 બહાદુર વી. ટી. કૃષ્ણામાચારી વગેરે અધિકારી વર્ગ પધાર્યા
 હતા. પંડિત લાલચંદ ભગવાનદામે સમયોચિત વ્યાખ્યાન
 આપ્યું હતું. આચાર્યશ્રીએ દિવાન સાહેબને પ્રાચીન જૈન
 સાહિત્ય ને ચિત્રકળાની દેટલીક માહિતી આપી હતી તેમજ
 ના. સરકારના વિદ્યા પ્રેમ માટે આનંદ વ્યક્ત કર્યો હતો. અને
 સૂચના કરી હતી કે જેવી રીતે કાલેજને માટે પાલી કોર્સ
 રાખવામાં આવેલ ■ એવી જ રીતે પ્રાદુરને પણ સ્થાન
 નેકએ.

ઉપરાંત ચોટાઝોળમાં શ્રી આદિનાથના મંદિરે અઠાઇ મહોત્સવ પણ યોજવામાં આવ્યો હતો. જ્યાં હંમેશા વિધવિધ પૂજાઓ ખાસ ગવૈયાઓને રાકીને બાણાવવામાં આવતી હતી.

x

x

x

શતાબ્દ મહોત્સવ ૨

આજે બોલો દિવસ હતો. ઉત્સાહ વધતો જતો હતો. આજે શુજરાનવાલા પંજાબથી આવેલ જૈન સ્પેશીયલના યાત્રી-ઢોલું પ્રભાતે સ્વાગત કરવામાં આવ્યું હતું.

આજના સમારંભમાં વડોદરા સ્ટેટના પ્રાચીન સંશોધન ખાતાના અધિકારી શ્રી હીરાનંદ શાસ્ત્રીને પ્રમુખસ્થાન આપવામાં આવ્યું હતું. ડોશિઆરપુર પંજાબની બજન મંડળીએ મનોરંજક બજનો સંભળાવ્યા બાદ પાટણથી આવેલ શ્રી કુલચંદ હરિચંદ ડોશીએ વિદ્વાનો, પંજાબીઓ તથા શતાબ્દ પ્રેમીઓને પાટણ પધારવા તથા શ્રદ્ધેય પ્રવર્તકજી મહારાજ શ્રી કાંતિવિજયજી મહારાજની નિધામાં ચતા શતાબ્દ ઉત્સવમાં ભાગ લેવા સૌને આમંત્રણ આપ્યું હતું.

ઉપરાંત વક્તાએ જે સ્થાનમાં શતાબ્દ ઉત્સવ ઉજવાય છે તે વડોદરામાં એક જૈન શિક્ષણ સંસ્થા કાયમ કરવા આગ્રહ કરી વિનંતી કરી હતી.

ત્યારબાદ પં. મુખલાલજી, પં. દંસરાજજી, ડો. હીરાનંદ શાસ્ત્રી વગેરેના મનનીય વ્યાખ્યાનો થયાં હતાં.

આજે ભપોરના શ્રી આત્માનંદ જૈન શતાબ્દ ફંડની સમિતિની એક મળી હતી. તેમાં ફંડની વ્યવસ્થા વિષે જુદા

જુદા ગૃહસ્થોએ પોતાના વિચાર જતાવ્યા હતા. એક ટૂંકી મંડળ કાયમ કરવામાં આવ્યું હતું અને ફંડના ઉપયોગ માટે એક યોજના તૈયાર કરવામાં આવી હતી. આચાર્યશ્રીએ શતાબ્દિ ફંડનો ઉપયોગ ગુરુદેવના સાહિત્યનો તેમજ જૈન સાહિત્યનો પ્રચાર કરવા માટે હોઈ શકે તેવું કમીટીને સૂચન કર્યું હતું. આ વિષે મુનિરાજશ્રી ચરણવિજયજી, શ્રી મોતીચંદ ગીરધરલાલ કાપડીઆ, શ્રી મૂળચંદ આચારામ વૈરાટી તથા શ્રી વલ્લભદાસ ત્રિલોચનદાસે ઠીકઠીક દિશાસૂચન કર્યું હતું.

સાંજના પાંચ વાગે નાયબ દિવાન શ્રી મણીભાઈ નાણાવટીના પ્રમુખસ્થાને ડૉ. પ્રાણનાથ વિદ્યાલંકારનું જૈન ધર્મની પ્રાચીનતા વિષે વ્યાખ્યાન થયું હતું.

મુંબઈના સેવાભાવી ડોક્ટરો શ્રી ડી. એ. શાહ, શ્રી ચીમનલાલ શ્રોફ, શ્રી નાનચંદ કસ્તુરચંદ મોદી, તથા શ્રી મોહનલાલ હેમચંદને નાયબ દિવાન શ્રી મણિલાલ બાલાભાઈના પ્રમુખપણા નીચે માનપત્રો એનાયત કરવામાં આવ્યા હતા.

ત્રીજો દિવસ-બબ્બ વરધોડો.

આજે સવારના આચાર્યશ્રી વિજયાનંદસૂરીશ્વરજી મહારાજની પ્રતિષ્ઠિતિનો વરધોડો ચડાવવાનો કાર્યક્રમ હતો.

આ વરધોડાને બબ્બ જનાવવા વટોદરાના ઉત્સાદી ભાઈઓએ ભારે તૈયારી કરી હતી. દ્વાથી-ધોડા-પાલખી ઉપરાંત સંસ્થાઓના જેન્ડ, પંચાગની બજન મંડળીઓ, ચાંદીનો રથ, દોહસો જેટલા સાંત્રિલા, સ્વચ્છમેવકોની વ્યવસ્થા અને દેશદેશના જૈન ગૃહસ્થો, જ.ગ મુનિમંદળ, અધિકારી વર્ગ, વગેરેથી ગોઠવેલો બબ્બ

વરઘોડો દોઢ માઇલનો લાંબો નીકળ્યો હતો. આ વરઘોડો વઢોદરામાં તેની શાનનો પહેલોજ ગણાય. હજારો લોકો એ વરઘોડો જોવા ઉમટી આવ્યા હતા. માનવમેદની રસ્તાઓમાં સમાતી નહોતી. મંડપ પાસે પહોંચતા ગુરુદેવની પ્રતિકૃતિને પંજાબી ભાઈ બહેનોએ રૂપીઆથી વધાવી હતી. આ બસો રૂપીઆ ગરીબોએ ઉપાડી લીધા હતા.

બપોરના થીએટરના હોલમાં શ્રી. બી બટ્ટાચાર્યના પ્રમુખ-પણા નીચે ડો. પ્રાણનાથનું દીપક ચિત્રો સાથે ‘જૈન ધર્મની પ્રાચીનતા’ વિષયક વ્યાખ્યાન રાખવામાં આવ્યું હતું.

ચતુર્થ દિવસ (ચૈત્ર સુદિ ૧) આજે શતાન્દિનાયકનો જન્મદિવસ હોઇને આજનો કાર્યક્રમ વિશેષ રસિક બનાવવામાં આવ્યો હતો.

પ્રાતઃકાળે છ વાગે ગુજરાનવાલા, હોશીયારપુર, જંડીયાલા આદિ પંજાબની ભજન મંડળીઓ, વરકાણા ઉમેદપુરની જૈન શિક્ષણ સંસ્થાઓ આદિના જોડ વગેરે સાથે શહેરના મુખ્ય મુખ્ય ભાગમાં ફરી પ્રભાત ફેરી કરી હતી. તેમાં ગુરુકીર્તન કરી શહેરનું વાતાવરણ ગુરુભક્તિથી તરબોળ બનાવ્યું હતું. આઠ વાગે ભજનમંડળીઓ શતાન્દિ મંડપમાં આવી પહોંચી હતી. આચાર્ય મહારાજે અધ્યક્ષસ્થાન ગ્રહણ કર્યું હતું.

શીઘ્રકવિશ્રી ભોગીલાલે પોતાની અનેાખી કાવ્યશૈલીમાં ગુરુ-ચરિત્ર અને ગુરુઉપદેશનો મહિમા રજુ કર્યો હતો.

બહારગામના આવેલા સદેશા વાંચી સંભળાવ્યાં હતા. ડો. પ્રાણનાથે પોતાના ભાષણમાં જૈનધર્મની પ્રાચીનતા પુર-

વાર કરતાં જણાવ્યું કે પ્રાકૃત ભાષા એ જૈન ધર્મની ખાસ ભાષા છે અને તે સૌથી પુરાણી છે. આજથી પાંચ હજાર વર્ષ પહેલાં ગંગાનદીથી નીલ નદીના પ્રદેશ સુધી તે પ્રચલિત હતી. સંસ્કૃત આદિ ભાષાઓ પ્રાકૃતમાંથી જન્મ પામી છે. આ ઉપરાંત આ વિષયને વધુ સ્પષ્ટ કરવા માટે તેઓએ પ્રાચીન સમયની પ્રાકૃત લીપીઓના નમૂનાઓ રજુ કર્યા હતા તેમજ વચન, જાતિ વગેરે વ્યાકરણની સામ્યતા તથા ભિન્નતાના દષ્ટાંતો આપી પ્રાચીન ઇજિપ્શિયન અને સુમેરીયન ભાષા એ જ આપણી પ્રાચીન પ્રાકૃત ભાષા હોવાનું મોહન-જો-ડોરેની લીપીના આધારે પુરવાર કર્યું હતું. તેમનું વ્યાખ્યાન મનનીય અને નવો પ્રકાશ આપનારું હતું.

અત્રે આચાર્યશ્રીએ પાલનપુરના સંદેશ અંગે જણાવ્યું કે આ શતાબ્દિ મહોત્સવ પ્રસંગે નામદાર પાલણપુરના નવાજ સાહેબે ડૉ. ૨૦૧) લેટ મોકલ્યા છે. અને તે માટે પાલણપુરના નગરશેઠ ચીમનલાલભાઈની આગેવાની નીચે એક ખાસ ટેબુલેશન મોકલ્યું છે. પાલણપુર રાજ્ય સાથે જોડાના સંબંધ ઘણા જૂના સમયથી લાગણીભર્યા ચાલ્યો આવે છે. શતાબ્દિ અંક માટે તેઓશ્રીની છબી લેવા ટેબુલેશન ગયું ત્યારે આ શુભ મહોત્સવ મારા આંગણે કેમ ન ઉજવાય ? તેમ બાવના પ્રગટ કરી હતી. તેઓ ખાસ કાર્ય પ્રસંગે દિલ્હી ગયા હોવાથી અત્રે આવી શક્યા નથી.

વધુમાં પૂજ્યપાદ આ. શ્રી વિજયલલિતસૂરિજી મ. ૪૬૧૭ના મુનિરાજ શ્રી વિદ્યાવિજયજી મ. મુનિરાજ શ્રી

દર્શનવિજયજી વગેરેના સંદેશા બદલ અત્રે હર્ષ પ્રદર્શિત કરવામાં આવ્યો હતો.

સાંગલી નરેશ લોકમતને માન આપી તેમના તરફથી થતા યજ્ઞમાં પશુ બલિ નહિ દેવાનો ઠરાવ કર્યો હતો તે બદલ અભિનંદન આપતો એક ઠરાવ કરવામાં આવ્યો હતો.

ત્યારબાદ આચાર્યશ્રીએ જણાવ્યું કે જૈન સાહિત્યના અભ્યાસ માટે અર્ધભાગધી ભાષાના અભ્યાસની ખાસ અગત્ય છે. ભગવાન મહાવીરનો સંદેશ એ ભાષામાં હતો અને ગદ્ય કાલે ડો. પ્રાણનાથે સિદ્ધ કર્યું તેમ દુનીયાની પ્રાચીન ભાષામાં અર્ધભાગધી ભાષા અતિ પ્રાચીન ભાષા ગણાય છે. અત્રેની ટાલેજમાં બીજી ભાષાઓની જેમ અર્ધભાગધીને સ્થાન આપવાની અત્યંત આવશ્યકતા છે.

આ માટે અર્ધ ભાગધીનો ઠરાવ કરવામાં આવ્યો હતો અને તે વિષે શ્રી હરિશય જુથ, શ્રી મુંઠરલાલ યુનિલાલ વગેરેએ ઠરાવને ટેકો આપ્યો હતો.

જૈન આત્માનંદ સભા ભાવનગરના સેક્રેટરી ગાંધી વલ્લભદાસ ત્રિભુવનદાસે ભાવનગરની આત્માનંદ સભાની કાર્યવાહી રજુ કરતાં જણાવ્યું હતું કે આજમુખીમાં વીસ હજારની કીમતના પુસ્તકો સાધુ સાધ્વીને ભેટ તરીકે આપ્યાં છે. જૈન સાહિત્ય, તત્ત્વજ્ઞાન, અધ્યાત્મના ઉત્તમોત્તમ ગ્રંથો પ્રગટ કરી જૈન સમાજમાં સારી પ્રતિષ્ઠા પ્રાપ્ત કરી છે. આ સંસ્થાના પ્રેરકો તથા પ્રાણદાતાઓ પૂ. પ્રવર્તકજી મદારાજ, પૂ. આચાર્યશ્રી, પૂ. હસવિજયજી મદારાજ, પં. શ્રી ચતુરવિજયજી

મહારાજ, શ્રી પુણ્યવિજયજી મહારાજ તથા શ્રી ચરણવિજયજી મહારાજ વગેરે છે.

મુનિ મહારાજશ્રી ચરણવિજયજીએ શતાબ્દિ સીરીઝની યોજના રજુ કરી સાત પુસ્તકો પ્રગટ. યથાની યાદી વાંચી સંભળાવી હતી તેમજ એ સીરીઝમાં બીજા ઉત્તમ ગ્રંથોના પ્રકાશનને માટે થતી વિચારણા જણાવી હતી.

ત્યારબાદ પં. માધવાનંદજી, શ્રી ધીરજલાલ ટોકરશી શાહ, શ્રી શુભાનંદજી હઠ્ઠા એમ. એ, મુનિ મહારાજશ્રી સમુદ્રવિજયજી, ગાંધી ઉત્તમચંદ કેશવલાલ તથા શ્રી બાલુરામજી જૈન વકીલ આદિ વક્તાઓએ સમયોચિત વક્તવ્યો રજુ કર્યા હતા.

ઊવટે આચાર્યશ્રીએ પૂર્ણાકૃતિ કરતાં મંગળ સૂત્રો સંભળાવ્યા હતા અને સભા વિસર્જન થઈ હતી.

બપોરના દેહરાસરમાં પૂર્વ આત્મારામજી મહારાજકૃત સત્તરભેદી પૂજા રાગરાગણી સાંથે સમારોહપૂર્વક બજાવવામાં આવી હતી.

રાત્રે ‘વીર અભિમન્યુ’ નો નાટ્ય પ્રયોગ મનોરંજન કાર્યક્રમ તરીકે શ્રી પા. ઉ. જૈન બાળાશ્રમ ઉમેદપુરના વિદ્યાર્થીઓ તરફથી બજાવવામાં આવ્યો હતો.

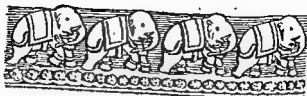
આ રીતે મહોત્સવને સફળ બનાવવામાં તેના આયત્રેત્રકો જેટલા વચપાત્ર છે તેટલા જ વચ સ્થાનિક સેવકો તરીકે ઇરાન. સહપતિ તથા શ્રી વાગીલાવભાઈ વૈદ આદિને ૫૮

છે, જેઓએ પંદર દિવસના ટૂંક સમયમાં સતત પરિશ્રમ વેઠી આટલી સફળતા મેળવી.

મહોત્સવને સમસ્ત હિંદે પોતાનો માન્યો હોવાથી તેમાં કોના સહકારની નોંધ લેવી તે એક પ્રશ્ન છે.

પંજાબની શુરુઆત તો અદ્વિતીય જોઈ શકાય છે. તેવી જ રીતે વડોદરા-સુબર્ષ, મહારાષ્ટ્ર, પાટણ, મારવાડ, ગુજરાત, પૂર્વદેશ, ઠાઠીઆવાડ દરેક સ્થાનોના અનેક બાઈઓએ આ પ્રસંગે અદ્વિતીય ઉત્સાહ બતાવી હાજરી આપી ઉત્સવ મહામૂલો બનાવ્યો હતો.

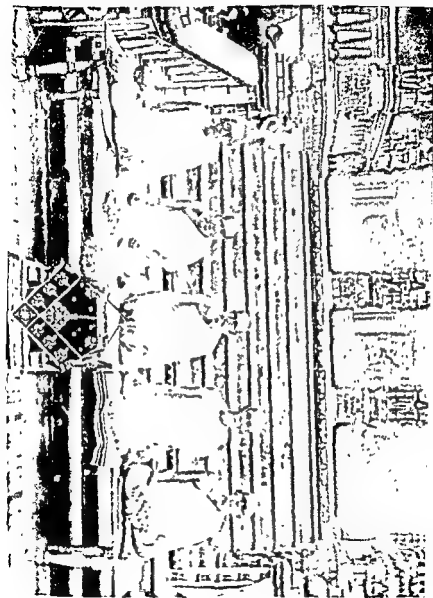
પાટણમાં શતાબ્દિ મહોત્સવ.

(૧૪)

ચેત્ર શુદ્ધિ એકમની સવારથી પાટણમાં જૈન સમાજમાં ઢાઢ અનેરો ઉત્સાહ છવાઈ રહ્યો હતો. વડોદરાની જેમ પાટણમાં શ્રધ્ધિય પ્રવર્તક શ્રી કાન્તિવિજયજી મહારાજના અધ્યક્ષપણા નીચે શતાબ્દિ ઉત્સવ યોજવામાં આવ્યો હતો. શ્રી પુરુષોત્તમ ટોળેટોળાં પંચાસરાજીમાં ધસમસી રહ્યાં હતાં જૈન બોર્ડિંગનું વોલંટીયર બેન્ડ બધાનું સ્વાગત કરતું હતું. પંચાસરાજીના વિશાળ યોગાનમાં બબ્બે મહાપદ ધ્વજપતાકારે ચોખી રહ્યો હતો.

પ્રાર્થના તથા શુક્રસ્તુતિ પછી પ્રવર્તકજી મહારાજે શુક્ર દેવના જીવનપ્રશંગોના વિધિવિધ સંસ્કરણોથી શતાબ્દિ ઉત્સવની ઉદ્ઘાટન ક્રિયા કરી હતી.

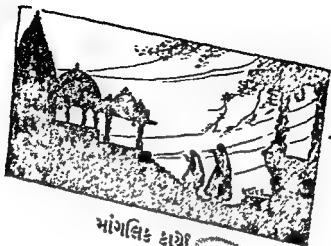
શ્રી કુલચંદ દરિયંદ દોશીએ શતાબ્દિ ઉત્સવ સંબંધી પ્રાથમિક વિવેચન કર્યા બાદ આદિત્યપ્રેમી શ્રી જીનવિજયજીએ બોલતા જણાવ્યું કે-આજનો દિવસ એક કલ્યાણક નેત્રે. મહાપદે નેત્રે. સોની માટા ચાસનરસક, ધર્મપ્રજાપક, ૫૪ પ્રવર્તક શ્રી આત્મારામજી મહારાજનો આજે જન્મદિવસ છે.

પાટણને ગર્વ લેવા જેવો છે કે તેને મહારાજશ્રીના વિદ્વાન વયોવૃદ્ધ આશાધારક શિષ્ય શ્રી કાન્તિવિજયજીના પ્રમુખપણા નીચે શતાબ્દિ ઉજવવાનો તક મળી છે.

જૈન ધર્મના વિકાસમાં એ મહાત્માએ મોટો ફાળો આપ્યો છે. તેમના દર્શનનો લાભ મને નથી મળ્યો પણ એમના ગ્રંથો અને પૂજ્ય પુરુષોના મુખેથી-સાંભળેલી તેમની વિદ્વતા ઉપરથી ઠહી શકાય કે તેઓથી તેમના વખતના એક યુગપ્રમાણ હતા. એમનાજ પ્રતાપે આજે જૈન ધર્મનો આટલો પ્રચાર થઈ રહ્યો છે. એઓશ્રી ન જન્મ્યા હોત તો આજે જૈન ધર્મનો શું ફાળો હોત? એમના પ્રતાપે આજે આટલા બધા સાધુઓ વિચરો રહ્યા છે, સંસ્થાઓ ચાલી રહી છે, ધર્મપતાકા ફેરફાર રહી છે. એમના જીવનમાંથી પ્રેરણા મેળવવી એ પ્રત્યેક સાધુ સાધ્વી, શ્રાવક-શ્રાવિકાનું પ્રથમ કર્તવ્ય છે. તેઓ મહાન તીર્થંકર જેટલા જ આકરણીય અને સ્મરણીય છે. ધર્મની ભુજાઈ જતી જ્યોત એમણે પ્રગટાવી છે. તેઓ આ યુગના સૌથી પહેલા આચાર્ય હતા.

સાક્ષરવર્ગ મુનિમહારાજશ્રી પુન્યવિજયજી મહારાજને બોલતાં જણાવ્યું કે તેઓ એક અવતારી પુરુષ હતા. જ્યારે તેઓ અમદાવાદ આવ્યા ત્યારે સાધુઓની સંખ્યા ફક્ત બાલીસથી પચાસની જ હતી. તેમની સાથે પણ ફક્ત પંદરજ સાધુ હતા, પણ એમના ઉપદેશથી અને ચારિત્રગળથી એ સંખ્યા ખુબ વધી ગઈ હતી. તેઓથીના અક્ષરદેહરૂપી ગ્રંથો આજે પણ એમની શક્તિ, ભુદ્ધિ, વિદ્વતા અને દીર્ઘદર્શીતાનું જ્ઞાન કરાવે છે.

માંગલિક દાર્થો

(૧૫)

“શુદ્ધવર્ધ! શતાબ્દિ ઉત્સવ તો ખૂબ સંજ્ઞા
વર્ષોની ભાવના બર આવી. શતાબ્દિ ફેંટ પડ્યું
એક શિષ્યે આચાર્યશ્રીને શાંતિથી જણાવ્યું.”

“ખરેખર, શુદ્ધવર્ધ નામ જ એવું ચમત્કારી
જે કામ ધારે તે નિર્વિઘ્ને પાર પડ્યા વિના રહે જ
“સાહેબ! પાટણમાં પૂ. પ્રવર્તેલું મની નિશામાં
બહુ જ સુંદર રીતે ઉત્સવ ઉજવાયો.”

“ભાઈ, મારી હજી તો પાટણમાં જ ઉત્સવ
હતી. આ બે સ્થળોમાં ઉજવવાથી વિશેષ લાભ થયો.”

“શતાબ્દિ ફેંટ પડ્યું સાડું એકઠું થઈ ગયું દેમ સાહેબ
“મારી ધારણા પ્રમાણે તો નયો જ થયું પણ છતાં

આ રીતે ચાર દિવસ સુધી વિધવિધ કાર્યક્રમ રાખવામાં આવ્યો હતો. મે. નાયબ મુખા સાહેબ પણ આ પ્રસંગે પધાર્યા હતા. તેમણે શતાબ્દિ ઉત્સવ સમિતિને પોતાના અભિનંદન આપ્યા હતા.

પં. સુખલાલજી, કવિ લોગીલાલભાઈ, શ્રી ધીરજલાલ ટોકરશી, શ્રી કુલચંદ હરિચંદ દોશી, શ્રી વલ્લભદાસ ત્રિલોચનદાસ વગેરેના સમયોચિત વિવેચનો થયાં હતાં.

પંજાબી ભાઈઓ વડોદરાથી મોટી સંખ્યામાં આ શતાબ્દિ ઉત્સવમાં ભાગ લેવા આવી પહોંચ્યા હતા તથા શુરમહારાજની શ્તુતિના દિલ હલાવી મૂકે તેવાં ભજનો ગાઈ સલાને દિંગમૂઢ કરી મૂકી હતી.

વડોદરાની જેમ અહીં પણ બહુ જ આનંદ ઉત્સાહ અને ધામધૂમ પૂર્વક શતાબ્દિ ઉત્સવ ઉજવાયો હતો.

આ સિવાય સાદલીમાં પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયલલિતસૂરિજી મ. ના પ્રમુખપણા નીચે મુનિશ્રી વિદ્યાવિજયજી, મ. મુનિશ્રી ભુવનવિજયજી મ. મુનિશ્રી દર્શનવિજયજી મ. મુનિશ્રી જ્ઞાનવિજયજી મ. મુનિશ્રી ન્યાયવિજયજી મ. તથા મુનિશ્રી દ્વિમાંશુવિજયજી મ. આદિનાં જાહેર બાપણે યમા દત્તા.

તેમજ પંજાબ જરમા અને મુંબઈ, સુરત, બાવનગર, મોરબી, રાંદેર, ઈંજા, રામનગર, મુલીયા, છત્રાસા, સીંનાર, પોરાજી, વડવાણ, રાંદેર, કનચો, જુનેર, માલેશામ, જામનગર, આંધા, મોનગઢ, પાલીનાડા, રોહોડા, પાણપુર, પાંચકા, અમદાવાદ, બચવાડા વગેરે નાના મોટા શહેરો અને નામાંના જગતનાં જિલ્લા ઉજવવામાં આવી હતી.

માંગલિક કાર્યો

(૧૫)

“શુક્રવર્ષ! શતાબ્દિ ઉત્સવ તો ખૂબ સફળ થયો. આપની વર્ષોની ભાવના બર આવી. શતાબ્દિ ફૂંડ પણ સારું થયું.” એક શિષ્યે આચાર્યશ્રીને શાંતિથી જણાવ્યું.

“ખરેખર, શુક્રદેવનું નામ જ એવું ચમત્કારી છે કે જે જે કામ પાડે તે નિર્વિઘ્ને પાર પડ્યા વિના રહે જ નહિ.”

“સાહેબ! પાટણમાં પૂ. પ્રવર્તકજી મની નિદ્રામાં પણ બહુ જ સુંદર રીતે ઉત્સવ ઉજવાયો.”

“બાઈ, મારી ઇચ્છા તો પાટણમાં જ ઉત્સવ કરવાની હતી. આ બે સ્થળોમાં ઉજવવાથી વિશેષ લાભ થયો.”

“શતાબ્દિ ફૂંડ પણ આરૂં એકફૂં થઈ ગયું કેમ સાહેબ.”

“મારી પાસેના પ્રભાણે તો નધો જ થયું પણ છતાં

સાડું થયું છે. હવે તો તેનો સાહિત્યના પ્રકાશનમાં સહ ઉપયોગ થાય તે જોવાનું છે. ”

ચોજના તો ઉત્સવ પર આપે કરી છે અને ઘણું વિચારકોનું તેને અનુમોદન છે તો તેનો સહઉપયોગ થશે. ”

“ ટ્રસ્ટીઓ તો સારા મળ્યા છે. હવે કુરસદ મેળવી શકાશે. સતત ચાલુ રાખે તો ઘણું ઘણું કામ થઈ શકે. ”

“ સાહેબ ! મધ્યેણું વંદામિ ” વાત ચાલતી હતી ત્યારે ત્રીયાગામના સંઘની વિનંતી લઈને જે બાઈઓ આવ્યા.

“ ધર્મલાભ ”

“ કૃપાળુ ! વડોદરામાં તો આપશ્રીએ આનંદ આનંદ ફેલાવી દીધો. આવો મહામહોત્સવ જોત સમાજમાં હજી સુધી તે જોઈને થયો નથી. હવે કૃપા કરી ત્રીયાગામ પધારો અને આપના અમૃત સમી દેશનાનો અમને લાભ આપો. ”

“ ઝવેરચંદભાઈ કેમ નથી આવ્યા. તે તો ધર્મનિષ્ઠ અને પાકા જાણ છે. ”

“ તેઓ જરૂર આવવાના હતા પણ હમણાં તગીયન જરૂર નરમ રહે છે પણ અમને અત્યંત આવકદૂર્વક વિનંતિ કરવા તેમણે જ મોકલ્યા છે. હવે અમને આજ્ઞા આપો તો જઈને પુરુષોત્તર આપીએ ”

“ તમે તો જાણો છો. મારે હવે જરૂરી પંજાગ પદોઃમતુ છે. પંજાગી કાર્યોમાં હાજરી વિનંતિ તમે તો ઉચિત રાખો. ”

“કૃપાનાથ ! પંબળી બાઈ બહેનોનો શુભ્રેમ અને શુભ્ર-
ભક્તિ તો અદ્વિતીય છે જ. પણ શુભ્રરાતમાં પણ શુભ્રભક્તો
વસે છે.”

“હયાણુ ! માફ કરશો. મારી તો એક બીજી વિનંતિ છે
કે આપ એકલા જ પંબળ-પંબળ ક્યાં સુધી કરશો ? હવે
તો આપના શિષ્યો પણ આપનું કામ ઉપાડી લેવા તૈયાર
થયા છે.”

“ભાગ્યશાળી ! વાત તો સાચી કહી પણ એ દિવસો
ક્યાંથી ?”

“શુભ્રદેવ ! એમ ન કહો, આપ જવાબદારી આપો. અને
જુઓ પછી કામ થાય કે નહિ. જુઓને આપે પં. શ્રી
લલિતવિજયજી મ. ને જે જો કામ માટે આજ્ઞા કરી તે
આપની કૃપાથી કેવાં સફળ થયાં છે. ?”

“તમારી વાત સાચી છે. હું તો એ દિવસોની રાહ એક
રહ્યો છું કે મારો બોલો ક્યારે આવે છે ?”

“પં. શ્રી કર્તુરવિજયજી મ. પણ વિદ્વાન છે.”

“હા ! તેવી રીતે પં. શ્રી ઉમંગવિજયજી મ. અને
પંબળના પં. વિદ્યાવિજયજી મ. પણ તેવાજ છે.”

“સાહેબ ! પાંચ પાંડવો જેવા પાંચ વિદ્વાન કાર્યદક્ષ
શિષ્યો જેની આજ્ઞામાં છે તો પછી આપે ધીમે ધીમે તેઓને
જ આગળ કરી આપની જવાબદારી સોંપી કરવી ઘટે. અમારી
તો માત્ર પ્રાર્થના છે.”

“ભાગ્યશાળી ! તમારી વાત મને ગમી છે. એમજ કરીશ તમે રીયાગામ મને વધુ ન રોકશો. મારે પંતળ જવાનું ઉતાવળ છે. ”

“શુભેવ ! હજી પધારો તો ખરા ! પછી જેવી આપની ઇચ્છા. અમારી ભાવના તો ત્યાં ઉત્સવ કરવાની છે. ”

“તમે તો પાકા વાણીઆ જણાઓ છો. બધું અંકે કરીને આનંદ લાગે છે. ”

“સાહેબ ! વાણીઆ તો ખરા જ પણ આપના જ ને હવે આજ્ઞા આપો. ”

“પં. લલિતવિજયજીને પૂછીને તમને જાણના જણાવીશ. ”

“સાહેબ ! પંચાસજી મ. તો અહીં જ છે. હું હમણે જોવાની લાગુ. નક્કી થાય તો નિશ્ચિંતતા થઈ જાય. ”

“શું કરીશું ! આ રીયાગામવાળા તો બસ ચોંટયા જ છે. આપણે ચોમાસું અહીં વટાવે કરવાનું છે એટલે રીયાગામ કરી આવીએ. ”

“ભટ્ટજીને ઘેરો લાભ તો આપવો ધટેને. આપ કયારેવાર આવો છો ? તેઓની ભાવનાનો પણ વિચાર કરવો જોઈએ ! ”

“હવે બાઈ ! દલાલી પણ મારી થઈ ગઈ. અચ્છા. ”

“કૃપાસિધુ ! બહુ જ આનંદ થયો. અમારું સોનામંદે આપ નવજન્મજી અમારા નાના ગામમાં પધારો છો. ”

“ત્રવેરચંદ્રજીને થઈલાભ કહેશે અને મારા કાર્યને વિચારવા કરી ગયો. ”

પં. લલિતવિજયજીએ સૂચના કરી. “ સાહેબ ! પુણ્યરાશિ શુરુદેવના પવિત્ર પગલાં યશે અને નવીન ભાવના જાગશે જ. હવે વહેલાસર પધારશો. હવે તાપ પડવા લાગ્યો છે. ”

“ ગરમી તો શરૂ થઈ છે. પણ વિહાર ક્યાં લાખો છે ? વહેલાસર જ નીકળશું. ”

વડોદરાથી વિહાર કરી આપત્રી શિશ્યમંડળ સહિત મીયાગામ પધાર્યા. શ્રી સંઘનો ઉત્સાહ અનેરો હતો. આચાર્ય-શ્રીનું અપૂર્વ સ્વાગત કર્યું. અહિં સ્થિરતા કરી. આચાર્યશ્રીએ હંમેશા ઉપદેશામૃતનું પાન કરાવી ધર્મભાવના જાગૃત કરી. પાઠશાળા માટે યોજના કરવામાં આવી. ચતાગિદ દેડમાં પણ બે ચાર ગૃહસ્થોએ સારી રકમ આપી. વિહારની વાતચીત ચાલતી હતી ત્યાં થોડાં અવેરચંદભાઈએ એક દિવસ શુરુવર્થ પાસે વાત મૂકી.

“શુરુદેવ ! અમારી શુરુભક્તિની કસોટી ગાફી તો નથી ને ?”

“ અરે અવેરચંદભાઈ ! આ શું કહો છો તમે ? તમે તો શુરુભક્ત છો. નાના એવા ગામમાં પણ તમે બારે જહેમત ઉઠાવી અનેક પ્રકારની સાધન સામગ્રીની અમને બારે અનુકૂળતા આપી છે. સંઘના આજ્ઞાવૃદ્ધનો પ્રેમ પણ તેવો જ છે. આખો દિવસ ઉપાધ્યય ભરચક રહે છે. ”

“ તો તો, શુરુદેવ ! ઉત્સવનો લાજ અમને મળવો જોઈએ. ”

“ તમે શો ઉત્સવ કરવા ધારો છો. ”

“ દૂપાત્ર ! જામે અદ્વાઈ મહોત્સવ કરીશું. ” આ જવાબે

આનંદદારી હતું. પંબળદેશરી આચાર્યપ્રવર શાસનદીપકના શુભ હસ્તે પ્રિય શિષ્ય પં. લલિતવિજયજી મહારાજ, તથા શ્રી ઉદ્યોતવિજયજી મ. ના શિષ્ય પં. શ્રી હસ્તુરવિજયજી મહારાજને આચાર્યપદવીથી વિભૂષિત કરવાના હતા. શિષ્યોના પણ કેવાં અહોભાગ્ય કે પૂજ્ય પ્રાણદાતા શુરુદેવના વરદ હસ્તે આચાર્યપદવીનું મહાન પવિત્ર ળીરુદ મળ્યું.

યોગ્ય વિધિવિધાન પછી આચાર્યશ્રીએ જાને શિષ્યોને આચાર્યપદવી આપી અને મંગળ આશીર્વાદ આપ્યા. સાથે જ આચાર્યની જવાબદારી, આચાર્યપદની મહત્તા, સમાજકલ્યાણની ધગશ રાખવાની પ્રેરણા, ચતુર્વિધ સંઘની સેવા અને ઉત્તમ પ્રકારનું ચારિત્ર વગેરે અમીઝરતી સુધાવાણીમાં સમજાવ્યું. વિશેષ ઉમેર્યું કે "આપણા સૌના પરમ પૂજ્ય શુરુદેવ આત્મારામજી મહારાજની આજ્ઞા 'પંબળની રક્ષા' એ મારે જીવનમંત્ર રહ્યો છે તેનું યથાશક્તિ પાલન પણ હું કરી રહ્યો છું. શુજરાતમાં હોઈ કે મારવાડમાં, મારી હાથ પંબળના હિત માટે જ હોય છે, પણ હવે હું વૃદ્ધ થયો છું. મારી શક્તિઓ પરિમિત છે. મારા હાથ પગ હવે તમે છે. તમે જ મારા કાર્યના જવાબદાર છો. મારી ભાવનાઓને મૂર્ત રૂપ આપવાનું બાકી રહેલું કામ તમારે શિરે હું આજે આ 'પદવી' ઉપાધિ આપીને નાખી રહ્યો છું. આનંદની વાત છે કે તમે પંબળી છો. કેવો મુદરતનો સુયોગ અને પ્રસંગનો મેળ ! તમારે દેયે પંબળ તો છે, અને રહેશે પણ આ બધી સંસ્થાઓના ઉત્કર્ષની અને પ્રગતિની જવાબદારી પણ હું તમારી સમજું છું. તમને દીર્ઘ આયુષ્ય, શાસનક્રાંતિની

મના પ્રમુખપણા નીચે વટાદરામાં નવમહારિયા માનસિક
દૈવવામાં આવી હતી. આ પ્રસંગે શ્રી નમોદેવ, નવમ-
દિવાન શ્રી મણીભાઈ સાહેબ, પ્રે. માલેશ્વર, મનો મનો
દો. હીરાનંદ શાસ્ત્રી, સાક્ષર શ્રી રમણદાસ દેવદાસ નવા
આચાર્યશ્રી વગેરે મુનિમંડળ પધાર્યા હતા.

આ પ્રસંગે આચાર્યશ્રીએ સુરીશ્વરજીની જન્મની ઉજવ-
વાનું કારણ તથા તે મહાત્મા દેવા ઉપકારી કેમ ગયા, ધર્મ-
પ્રચાર માટે દેવા ઉપ વિહારો કરી આમાં મુખી પદોથી
અકબર બાદશાહને દેવી રીતે પ્રતિભાષિ આપ્યો, છદ્દિયા
બંધ કરાવી તેમજ જૈન શાસનની ઉત્તતિ સાધવામાં અદાનિય
અનેક મુખયાસો સેવ્યા તે, વિષે મનનીય વિવેચન કરી શ્રદ્ધા
ને અંજલી આપી.

દો. હીરાનંદ શાસ્ત્રી, શ્રી રમણદાસ દેવદાસ, શ્રી રામચંદ્રન
મુખાકર સાહેબ, મુનિ મહારાજશ્રી પ્રવૃત્તિવિજયજીએ તેમના
જનના વિધવિધ પ્રસંગોના ઉદ્દેશ્યે કરીને અધિક આશુ દર્શ-
આચાર્યશ્રીએ જણાવેલા મુખ ધરુકરણી, જેનીને
દો. હીરાનંદ, અકબર બાદશાહ સુર્યની ઉપાસનામાં સંકલ્પનો
અવધાસ કરવા, યજ્ઞ ગયા તે સુરિજીના ઉપદેશમુજ્જવળ, જેમાં
આચાર્યશ્રી દરબારમાં અવાંત્યારે પાથરણી ઉપર ગર્ભામ

મૂળા નવમોડુ ત્યારે તેનું કારણ જણાવવા બાદશાહો સિદ્ધિકતા
જગતી તેઓશ્રીએ સાધુઓને આત્મારંભવાર્થ, પાથરણીની
દો. હીરાનંદ દોષિ સોહિસંતિયાસ, અને અંજલિ આપી
ઉપાદગા પ્રીતિયોની હારની હાર નીચે

ભાવના એવી છે કે વડોદરા શ્રી સંઘના ભાગ્યશાળી ભાઈ બહેનો મળીને જાની શેરીનો ઉપાશ્રય ને આજે જીર્ણ ગતી ગયો છે તેનો ઉદ્ધાર કરે. તમે તમારા મહાનમાં જરા પણ ખરાબી હોય તો કેમ તેની દુસ્તી જલ્દી કરો છો ત્યારે આ તો શ્રી સંઘની મિલકત છે. ધાર્મિક ક્રિયાઓ કરવાનું અને પ્રસંગોપાત શુભોત્સવો રહેવાનું પવિત્ર આશ્રયસ્થાન છે. વર્ષો પહેલાં તમારા જ ગાપ દાદાએ તેને શ્રદ્ધાપૂર્વક બંધાવ્યો છે. તેને જીર્ણ થયેલો જોઈને સૌને લાગણી થતી જોઈએ. હવે વિલંબ ન થવો જોઈએ. વડોદરા જેવો ઉત્સાહી સંઘ આવા નાના કામમાં પાછો પડે જ કેમ ? જે પાંચ દશ ભાગ્ય-શાળીઓ નીકળી પડે. શુભેવ તમારું કલ્યાણ કરશે. ”

વ્યાખ્યાન પૂરું થયું ને ઉપાશ્રયને માટે બધાને લાગણી થઈ આવી. ટીપ શરૂ થઈ, કામ જાની ગયું. ’

આચાર્યશ્રી શ્રી સંઘની વિનંતિથી વડોદરા આતુર્ભાસ માટે પધાર્યા છે. શતાબ્દિ ઉત્સવ પ્રસંગે વડોદરાના શ્રી સંઘે ભારે જલ્દમત ઉઠાવેલી. એક આતુર્ભાસની તેઓની વિનંતિ કેમ ઠેલી ચકાચ ? આચાર્યશ્રીએ જોયું કે જાની શેરીનો ઉપાશ્રય જીર્ણ-શીર્ણ થઈ ગયો છે. તેના ઉદ્ધારની જરૂર છે. તે માટે પ્રસંગ જોઈ વ્યાખ્યાનમાં ઉલ્લેખ કર્યો અને ટીપ શરૂ થઈ ગઈ.

×

×

×

“ સાહેબ ! અમારા મહારાજશ્રીએ દોઢ માસના ઉપવાસ કર્યા છે ? ” સ્થાનકવાઝી આગેવાનોમાંથી એક ભાઈએ વ્યા-ખ્યાનમાં (તા. ૧૭-૬-૭૬ જન્મ વાચનના દિવસે) વાત

ઉપાશ્રયે પહોંચતા આચાર્યશ્રીએ મંગળાચરણ સંભળાવ્યું, સમયોચિત દેશના આપી. શ્રીફળની પ્રભાવના થઈ. ખંભાતના શ્રી સંઘમાં આનંદ આનંદ ફેલાઈ રહ્યો.

આ શુભ પ્રસંગે એક વિશિષ્ટ આનંદદાયક વાત તો એ થઈ કે આચાર્યશ્રીજીની પધારવાની ખુશાલીમાં ખંભાતની મ્યુનીસીપાલિટીએ નગરપ્રવેશના દિવસે આખા શહેરમાં જીવ હિંસા સહંતર બંધ કરાવી સંખ્યાબંધ પંચેન્દ્રિય જીવોને અભયદાન આપી આપનું બહુમાન કર્યું. ખુદ નામદાર નવાબ સાહેબના રસોઈ ઘરમાં પણ એ દિવસે અભક્ષ્ય બંધ હતું. અર્થાત સાદો ખોરાક રાખવામાં આવ્યો હતો. પુણ્યશાળી પુરુષોની ઠેવી પ્રભાવના, ઠેવો અમતકાર ?

વૃદ્ધો ને નવયુવાનો સૌ એકી અવાજે બોલી જિજ્ઞાસા કે અમારી જિંદગીમાં આવો નગરપ્રવેશ પહેલી વાર જોયો.

ઉપરાંત મુધરાઈએ ઉંદરો પકડવાની પણ સખત બંધી કરી. એક દિવસ વ્યાખ્યાનમાં આપશ્રીએ શ્રી સંઘને જ્ઞાનની મહત્તા અને ભંડારોની વ્યવસ્થા સંબંધી ઉદ્દેશ્ય કરતાં માંડવીની પોળના જૈન દહેરાસરના અને જોંધરાના પાડાના જ્ઞાનભંડારને જીર્ણોદ્ધાર કરવાનો સચોટ ઉપદેશ આપ્યો. આ બન્ને કાર્યો આપશ્રીના શુભ દસ્તે સફળતાપૂર્વક થયા. શ્રીમાન દિવાન સાહેબની અધ્યક્ષતામાં શ્રી આત્માનંદ ચતાન્દિ ઉત્સવ પણ ઉજવાયેલ.

પંજાબ જવાનો ઉનાવજ દત્તી વિદાર માટે વાતચીત બાલતી દત્તી પણ આચાર્યશ્રીના પ્રશિષ્ય સુવાન મુનિરાજ શ્રી ચરણવિજયજી મદારાજ અચાનક જિમારીમાં સપડાઈ ગયા.

મે. મુકરજી સાહેબે ઉપસંહાર કરતાં પ્રમુખપદન પ્રેમાળ આમંત્રણ માટે આભાર માની આચાર્યશ્રીની યશસ્વ અને ઉપકારક કારકીર્દી, મહારાજશ્રીના પરિસહો, મહાન પ્રયાસો, દાંડીક્રય જેવી આમા ક્રયનું સુંદર વર્ણન, નીલધર્મની વિદ્વતા તથા તપશ્ચર્યા અને સમર્પણ વગેરેની મનનીય વાતો કહી જયંતી ઉત્સવની સફળતા ઇચ્છી હતી.

આ ઉપરાંત સંઘની વિનિતિથી આચાર્યશ્રીનાં નેતૃત્વ નીચે ઉપધાન તપ આરાધન થયું હતું.

આ રીતે વડોદરાનું સં. ૧૯૯૨ નું ચાતુર્માસ આનંદપૂર્વક સંપૂર્ણ થયું.

* * *

વીસ વર્ષના લાંબા ગાળા પછી આચાર્યશ્રી ખંભાતમાં પધારે છે. રામજી ગામે પધારતાં ખંભાતની પાંચે જાનિના ભગમગ વ્રજસો જડેન બાઈઓ આવી પડોઆ.

ખંભાતમાં ગુરૂદેવના સ્વાગતની તૈયારીઓ ધવા લાગી. મ્યુનીશ્રીપાલીટી તરફથી નમરના મુખ્ય દ્વારથી વ્રજ દેવગઢ મુખી જતો આખોય રસ્તો સાફસુદ કરાવવામાં આવ્યો. રસ્તાના બધાંદોને બારે સુંદર રીને શણગારવામાં આવ્યું. રંગબેરંગી તોરણોથી આખોય રસ્તો ઝાંઝી ઉઘો ફગાવ્ય અને કમાનો જમ્યાએ જમ્યાએ પ્રેમા કરવામાં આવ્યા રાજ્યના ટંકાનિયાન સ.નેહાની લ.વી દાર, બજારંચ રકાડિટમુખ, શણગારેલો ગુહનો દાદી, દાદીશુભની રાડોટાની દુશી, યુનિફોર્મ સજ્જિત બેંડ, વીસાએસવાલ બેંડ, ખંભાત બેંડ ત્રેન્ડ તથા જેન સમાજના આગામીદ, સહાવિત મુદરયા, અધિકારો વર્મ, નમરંગ વગેરેએ ગુરૂદેવના સ્વાગતના દાવની આગી દતી

ઉપાશ્રયે પહોંચતા આચાર્યશ્રીએ મંગળાચરણ સંભળાવ્યું, સમયોચિત દેશના આપી. શ્રીફળની પ્રભાવના થઈ. ખંભાતના શ્રી સંઘમાં આનંદ આનંદ ફેલાઈ રહ્યો.

આ શુભ પ્રસંગે એક વિશિષ્ટ આનંદદાયક વાત તો એ થઈ કે આચાર્યશ્રીની પધારવાની ખુશાલીમાં ખંભાતની ચ્યુનીસીપાલીટીએ નગરપ્રવેશના દિવસે આખા શહેરમાં જીવ હિંસા સહંતર બંધ કરાવી સંખ્યાબંધ પંચેન્દ્રિય જીવોને અભયદાન આપી આપતું બહુમાન કર્યું. ખુદ નામદાર નવાબ સાહેબના રસોઈ ઘરમાં પણ એ દિવસે અભક્ષ્ય બંધ હતું. અર્થાત સાદો ખોરાક રાખવામાં આવ્યો હતો. પુણ્યશાળી પુરુષોની ઠેવી પ્રભાવના, ઠેવો અમત્કાર ?

વૃદ્ધો ને નવયુવાનો સૌ એકી અવાજે બોલી બોલ્યા કે અમારી જિંદગીમાં આવેા નગરપ્રવેશ પહેલી વાર જોયો.

ઉપરાંત મુધરાઈએ ઉદરેા પકડવાની પણ સખત બંધી કરી. એક દિવસ વ્યાખ્યાનમાં આપશ્રીએ શ્રી સંઘને જ્ઞાનની મહત્તા અને ભંડારોની વ્યવસ્થા સંબંધી ઉદ્દેશ કરતાં માંડવીની પોળના જૈન દહેરાસરના અને જોંધરાના પાડાના જ્ઞાનભંડારનેા જીર્ણોદ્ધાર કરવાનેા સચોટ ઉપદેશ આપ્યો. આ બન્ને કાર્યો આપશ્રીના શુભ દસ્તે સફળતાપૂર્વક થયા. ધીમાન દિવાન સાહેબની અધ્યક્ષતામાં શ્રી આત્માનંદ ચતાગિદ ઉત્સવ પણ ઉજવાયેા.

પંજબ જ્ઞાની ઉતાવજ હતી. વિદાર માટે વાતચીત ચાલતી હતી પણ આચાર્યશ્રીના પ્રસિધ્ધ મુવાન મુનિરાજ શ્રી ચરણવિજયજી મદારાજ અચ્ચાનક જિભારોમાં અપડાઈ ગયા.

શુરુકુળ, મારવાડમાં શ્રી પાર્વનાથ જૈન વિદ્યાલય, ઉમેદપુર જૈન બાળાશ્રમ તેમજ મુંબઈમાં શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલયની સ્થાપના કરી જૈન સમાજમાં જ્ઞાનનો પ્રદીપ ઢેવી રીતે પ્રગટાવ્યો છે તે જણાવ્યું હતું.

આતુર્ભાસ નજદિક આવતું હોવાથી ખંભાતની અત્યંત આશ્રયભરી વિનતિથી મુનિશ્રી ચરણવિજયજીની સેવા માટે આચાર્યશ્રી વિજયકસ્તુરસૂરિજી તથા સેવાભાવી મુનિશ્રી મિત્રવિજયજી, મુ. શ્રી વિશુદ્ધવિજયજીને વડોદરામાં રાખી આપ આચાર્યશ્રી વિજયલલિતસૂરિજી મ. આદિ સાથે ખંભાત પધાર્યા પં. સમુદ્ધવિજયજી આદિને બોરસદના સંઘની વિનતિથી બોરસદ મોકલ્યા.

x

x

x

“આજનો બનાવ બારે દૃઢયસેદક છે. તમને શ્રી સંઘના આજ્ઞાલવૃદ્ધને જ્યારે આટલું બધું દુઃખ થાય છે તો પછી તેમના શુરુ અને શુરુભાઈઓ અને શુરુ જેવા સર્વ સાધુઓને કેમ દુઃખ ન થાય ! નાની ઉંમરમાં તેમણે મારા પ્રત્યેક નાના મોટા કાર્યોમાં રસ લેવાનું શરૂ કર્યું હતું. તે નવયુવાન સાધુ હોવા છતાં વિનયી હતા. સેવાભાવી અને વિચારશીલ હતા. શિક્ષણ સંસ્થાઓ પ્રત્યે તેમને ખૂબ જ પ્રેમ હતો. શુરુદેવની ચતાન્દિ ઉત્સવના તે સંચાલક હતા. ચતાન્દિ બ્રંચમાળા તેમણે જ શરૂ કરાવી હતી. યુવાનોને આકર્ષવાની તેમની શક્તિ અનુકરણીય હતી. નાની ઉંમરમાં તેમણે સર્વ ક્ષેત્રોનો પ્રેમ દન કર્યો હતો. તેમની બાપનાઓ ઘણી હાથી હતી.

શુરુકુળ, મારવાડમાં શ્રી પાર્શ્વનાથ જૈન વિદ્યાલય, ઉમેદપુર જૈન બાળાશ્રમ તેમજ મુંબઈમાં શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલયની સ્થાપના કરી જૈન સમાજમાં જ્ઞાનનો પ્રદીપ ઠેવી રીતે પ્રગટાવ્યો છે તે જણાવ્યું હતું.

આતુર્ભાસ નજદિક આવતું હોવાથી ખંભાતની અત્યંત આમહબરી વિનતિથી મુનિશ્રી ચરણવિજયજીની સેવા માટે આચાર્યશ્રી વિજયકસ્તુરસૂરિજી તથા સેવાભાવી મુનિશ્રી મિત્રવિજયજી, મુ. શ્રી વિશુદ્ધવિજયજીને વડોદરામાં રાખી આપ આચાર્યશ્રી વિજયલક્ષિતસૂરિજી મ. આદિ સાથે ખંભાત પધાર્યા. પં. સમુદ્રવિજયજી આદિને બોરસદના સંઘની વિનતિથી બોરસદ મોકલ્યા.

x

x

x

“આજનો બનાવ ભારે દુઃખસેદક છે. તમને શ્રી સંઘના આળાલવૃદ્ધને જ્યારે આટલું બધું દુઃખ થાય છે તો પછી તેમના શુરુ અને શુરુમાધ્યો અને શુરુ જોવા સર્વ સાધુઓને કેમ દુઃખ ન થાય ! નાની ઉંમરમાં તેમણે મારા પ્રત્યેક નાના મોટા કાર્યોમાં રસ લેવાનું શરૂ કર્યું હતું. તે નવયુવાન સાધુ દોવા છતાં વિનયી હતા. સેવાભાવી અને વિચારશીલ હતા. શિક્ષણ સંસ્થાઓ પ્રત્યે તેમને ખૂબ જ પ્રેમ હતો. શુરુદેવની ચતાગિદ ઉત્સવના તે સંચાલક હતા. ચતાગિદ મંચમાળા તેમણે જ શરૂ કરાવી હતી. યુવાનોને આકર્ષવાની તેમની શક્તિ અનુકરણીય હતી. નાની ઉંમરમાં તેમણે સર્વ દોષોનો પ્રેમ સંપાદન કર્યો હતો. તેમની બાવનાઓ ઘણી ઊંચી હતી.

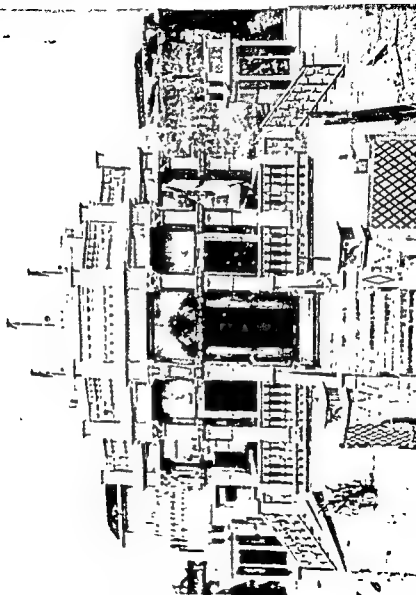
મારા કાર્યોને વગ આપવાની તેમનામાં ધન્ય હતી. જૈન સમાજની નવરચનામાં તેમને ખપી જવાની તમજા હતી. વડોદરાના શ્રી સંઘે ઘણી ભક્તિ વૈયાવચ્ચ કરી 'પણ તૂટીની બટી તદ્દિ એ નિયમાનુસાર તે આપણા વચ્ચેથી ચાલ્યા ગયા. તેમના આત્માની ચાંત ઈશ્વરી એ આપણું પરમ કર્તવ્ય છે.

તીર્થંકરો કે મહાપુરુષો, રાજા કે રંક કેાઇ મરણને નીવારી થકતું નથી પણ આપણે સૌ આપણા જીવનને કલ્યાણને માર્ગે, સેવાને માર્ગે અને કર્તવ્યતા માર્ગે વાળી થકીએ તો આ જિંદગીનું સાચું સાર્થક ગણાય. "

વિદ્વાન મુનિરાજ શ્રી ચરણવિજયજી મહારાજના બા. મુ. ૧ ના દિવસે સ્વર્ગવાસના સમાચારથી ખંભાતના સંઘમાં ચોકની છાયા ફેલાઇ ગઇ. આચાર્યશ્રીએ સંઘને તેમના જીવનનું રક્ષક સમજાવ્યું. આ સમાનું દ્રશ્ય બારે ગમગીન હતું. આચાર્યશ્રીના બારે દૃશ્યના ઉગારોથી સમાના બધા બાર્થ બહેનોની આંખો સજ્જ થઇ ગઇ. ગુરુદેવના પરમપ્રિય, ઉત્સાહી, પ્રશિષ્યને બાવભીની અંજલિ આપી.

ખંભાતના આનુર્ભાસમા જ્ઞાનભંડારનું કાર્ય પૂરું થયું. આપના ઉપદેશથી જીર્ણોદ્ધાર થયેલ મ.ટીના પાળના શ્રી જ્ઞાનદેવસામીના હૃદયસરની પ્રતિષ્ઠા પણ આપશ્રીએ આપણ શુદ્ધિમાં કરાવી. આ ઉપરાંત બીજા ધાર્મિક કાર્યો પણ પણાં દ્વા આપનાં હસ્તે.વા.મ. આ.ચ.યે ધોમક વિજયભતિનમસ્ક મહારાજ મુબબત. પ્રતિષ્ઠા ડોક્ટર શ્રીકે પ.ને - પ.ને મે.ન.કે. દિગ્ગંજે

આચાર્યશ્રીના સદ્વિપદેશથી ઇંગ્લેન્ડનાર થયેલ—
 શ્રી જૈન મંદિર-ખજાન-માંડવીની પોળ (ગુ. સ. ૧૯૯૩)

જ્ઞાન પરખનું ઉદ્ઘાટન.

(૧૬)

‘ મધ્યેળ વંદામિ. ’

‘ ધર્મલાભ ! ઓહો ! કાંતિલાલભાઈ ! તમે ક્યાંથી !

” સાહેબ ! મુંબઈથી આવું છું. આપના દર્શનાર્થે આવવાનો
 બહુ સમયથી વિચાર કરતો હતો પણ ન આવી શક્યો, આપ
 સુખ યાત્રામાં છો કે ? ”

“ હમણાં તો હીર છે. ”

“ ચાન્દ્રવિજયજી મદારાજ જેવા નવીન વિચારના મુનિ-
 રાજની માટે ખેડ પડે ગઈ. ”

“ કાંતિલાલ ! બીજું કાંઈ નહિ પણ તે વિનયી અને
 ઉન્નતી દત્ત : સમાજના ઉન્નત માટે તેમને કાર્યધમ્ય હતી. ”

“ મુજબ. તેમની પ્રાણિક ‘ જીવન ’ હતું કે તે કારે
 રા. પુરુષ, સદાય ઉન્નતી અને વિચારીત છે. આપનું કામ
 તે. તેમને કેવું સુખ હતું કે તે કારે લીધું હતું. ”

“ કાંતિલાલ ! તેમની કાર્યધમ્ય : તે. મદારાજ ઉન્નતી હતી. ”

■ સાહેબ ! તેમનું શરીર પણ ઘણું સરસ લાગતું હતું. એવો કોઈ રોગ પણ નહોતો લાગતો ત્યારે યુનું શું ? ”

“ તમારી વાત સાચી છે. પણ એવો કોઈ રોગ આંખો કે શરીર સુકાતું ગયું. લોહી જ ન થાય. અને વડોદરાના શ્રી સંઘે તથા સાધુજીએ તેમની ઘણી સેવા સુશ્રૂષા કરી પણ તૂટીની જૂટી નહિ. ”

“ સાહેબ ! હું આપને ખાસ પ્રાર્થના કરવા આંખો છું. ”

“ જણાવો; મારે પંજાબ જવાની ઉતાવળ છે. પછી તો જેવા સંલોગ. ”

“ રાધનપુરમાં મારા તરફથી જૈન યોડીંગના મકાનનું ઉદ્ધાટન કરવાનું છે. આપ સાહેબની તે દીક્ષાભૂમિ છે. આપ શિષ્યપરિવાર સાથે પધારો. મારું આંગણ પાવન થશે. ”

■ કાંતિલાલભાઈ ! હું જરૂર આવું. સંસ્થાએ માટે તો મને કેટલો પ્રેમ છે તે તમારાથી ક્યાં અભણ્યું છે ? પણ મારે પંજાબ જવું જરૂરી છે. પંજાબના તમામ ગામીના શ્રી સંઘના પત્રો અને વિનંતિઓ હું ક્યાં મુઘી નહાકું ? ”

“ સાહેબ ! આ પણ એક શાસનનું કાર્ય છે. રાધનપુર યહને આપ સુખેથી પંજાબ તરફ જઈ શક્યો. ”

“ મારે ધ્વંસ પ્રવર્તેલ શ્રી કાંતિવિજયજી મદારાજને પણ મળવું જોઈએ. ”

“ વજનાં પાટલ યહને જવાશે, પછી તો રસ્તો ચીધો છે. ”

“ પાલણપુર ને મારવાડ પણ રાહ જોઈને જ બેઠું છે ને ? બધાને રાજ પણ કેમ રાખવા ? ”

“સાહેબ ! ગમે તેમ કરો. મારે ત્યાં તો આપણા આવવાનું છે જ.”

“ભાગ્યશાળી ! તમારા જેવા જન્મભૂમિમાં લાખો રૂપિયા ખર્ચી જ્ઞાનનું પરણ કરીને તો અમારા આશીર્વાદ તો હોવા દેવગુરુની કૃપાથી બનશે ત્યાંસુધી તો પહોંચી શકાશે.”

“કાંતિભાઈ ! એક વાત યાદ આવી. પંતળમાં મૂકેલા મંદિરો ધર્મ ગયાં. લાકડાંનીઓ અને પાઠશાળાઓ પણ ઠીક છે. ગુરુકુળ પણ સારું ચાલે છે. અંગાણા એક કેન્દ્ર છે અને ત્યાંના ભાઈઓ સંસ્કારી અને ગુરુભક્ત હોવા ઉપરાંત કાર્યશીલ છે. મારી ભાવના અંગાણામાં ‘જૈન’ કહેવો જ માટે છે.”

“આપની ભાવના સુંદર છે. પણ કહેવો જ માટે બહુ મોટું કંઈ જરૂર છે. તે એકાદ વ્યક્તિનું કામ નથી.”

“જૈન સમાજમાં પેસાને તો તોટો નથી. કામ કરનાર બહુ જ પ્રતિષ્ઠિત અને કાર્યકુશળ લોકો છે. તમારા જેવા શ્રીમતો છે ત્યાં. શું ન થાય ! જૈન સમાજમાં એક કહેવો જ શું મુશ્કેલી થાય તેવી સમૃદ્ધિ છે. મદાવીર વિધાલયનો કામગીરી મોટું છે !”

“કૃપાળુ ! જૈન કહેવો જ માટે માત્ર નરહથી રૂા. ૧૧૦૦૦૦ જેટલું આપીએ અને માર્ગશાળા નરહથી મંજૂઆનુસાર છ દસ વર્ષની આગે. એ જૈને કહેવો જ શરૂ કરે તો આનંદ થાય છે.”

“પણ જ તમારા જેવા જ્ઞાનવીર જૈન સમાજમાં છે તે જ જ્ઞાનવીરો દેશમાં છે.”

“ સાહેબ ! રાધનપુર પધારવાનું છે જ. તે વિષે હું રાધનપુર જઈને સુહૃત વિગેરે જણાવીશ. આપે શિષ્યપરિવાર સહિત વહેલાસર પધારવાનું છે. ”

“ જહાસુખમ્, તમને ના શી રીતે પાડવી ? ”

“ આરા ! મધ્યેણ વંદામિ. ”

“ ધર્મલાભ, સુખેથી કલ્યાણકારી કાર્યો કરો. ”

કારતક વહિ પાંચમના દિવસે શુભ સુહૃતમાં શેઠ ભાઈચંદ કસળચંદની પેઢી કે જેઓએ છોડાદાર કરાવી પ્રતિષ્ઠા કરાવી હતી, એઓની તરફથી જ શ્રી નાથભદ્રેવ ભગવાનની ચરણ-પાદુકા અને સ્વર્ગવાસી થો શુરહેવ શ્રીમદ્ વિજયનંદસૂરિજી (આત્મારામજી) મહારાજની મૂર્તિની પ્રતિષ્ઠા કરાવી. સાંજે વિહાર કરી શેઠ દલપતભાઈને બંગલે રહ્યા.

બોરસદથી વિહાર કરી પં. શ્રી સમુદ્રવિજયજી આદિ અને વઠાદરાથી મુનિશ્રી વિશુદ્ધવિજયજી મહારાજ આવી મળ્યા.

સર્વ સાધુસમુદાય સાથે સોજત્રા, માતર આદિ અનેક જગ્યામાં ઉપદેશામૃતનું પાન અમદાવાદ પધાર્યા અને

જામાં ઉપદેશામૃતનું પાન, અમદાવાદ પધાર્યા અને ત્રિકામદની પોળ, આદિમાં પધારી

જાની ધર્મશાળા, આદિમાં પધારી

જાની પોળ, શાહપુર, આદિમાં પધારી

જાનો આશ્રમ, આદિમાં પધારી

શાહપુરમાં ટા. આદિમાં પધારી

જાકે ભાઈબહેનોએ આદિમાં પધારી

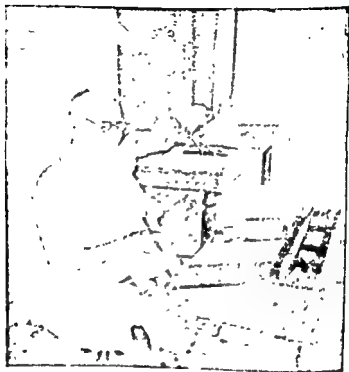
રેણે અનુરૂપ મત આદિમાં પધારી

અત્રેથી આદિમાં પધારી

શ્રીમદ્

ભાઈ

આદિ

પૃથ્વી પંચામૃત મહામંત્રી સમુદ્રવિજય મહારાજ

પાટણમાં એક વિદ્યાર્થી બુવન શાંતિમૂર્તિ શ્રી કર્પૂરવિજયજી મહારાજશ્રીની પ્રેરણાથી ચરૂ થયું હતું તેને રાંધનપુર લાવવામાં આવ્યું. થોડા વર્ષો ચાલ્યું પણ થઈ મંદતા આવી. આ વાત શ્રી કાંતિલાલ શેઠના જાણવામાં આવી, રાંધનપુરની શિક્ષણ સંસ્થા બંધ કરવામાં આવે તે કરતાં તેનો વિકાસ કરવો આવશ્યક છે તેમ શ્રી કાંતિલાલભાઈને જણાવ્યું. તેમનું ઉદાર સખાવતી દિલ આકર્ષાયું અને આખી સંસ્થા પોતે જ ઉપાડી લીધી.

વિદ્યાર્થીઓ વધવા લાગ્યા. જગ્યાની સુરક્ષેલી પડી. એક ભવ્ય મકાન રૂ. ૪૫૦૦૦) ખર્ચે બિંબું કરવામાં આવ્યું અને પોણા લાખની બાદશાહી સખાવત કરી પોતના પૂજ્ય પિતાશ્રીના નામે “ શેઠ મંધરલાલ અમુલખરાય જૈન બોર્ડીંગ ” ના ઉદ્ધાટનનો ઉત્સવ યોજવામાં આવ્યો.

રાંધનપુરના નવાબ સાહેબના હસ્તે બોર્ડીંગનું ઉદ્ધાટન કરવામાં આવ્યું. શ્રી કાંતિલાલભાઈએ સંસ્થાની આવશ્યકતા, જૈન સમાજ અને શિક્ષણ, જૈન સમાજની બેકારી અને શ્રીમંતોનું કર્તવ્ય વગેરે પ્રાથમિક વિવેચન કર્યું હતું.

આચાર્યશ્રી વિજયપદ્મભસ્ત્રિજી, આચાર્યશ્રી વિજયલલિત-સ્ત્રિજી તથા શિષ્યપરિવારના આગમનથી આનંદ પ્રદર્શિત કર્યો હતો.

આચાર્યશ્રીએ આચીવાદ આપતાં જણાવ્યું કે—

“ જૈન સમાજની પૂર્વ જાહેજલાલીની દરખના કરો. કેવો સુવર્ણયુગ હતો ! જૈન નામધારી દોષ દુઃખી હોઈ ચક્રે નહિ. સ્વામીવાત્સલ્યની ભાવના એવી હતી કે પોતાના જેવો

પાટણથી મુનિરાજશ્રી ઉત્તમવિજયજી મહારાજ, વિદ્વદય
મુનિશ્રી પુણ્યવિજયજી મહારાજ, શ્રી વસંતવિજયજી તથા શ્રી
રમણિકવિજયજી મહારાજ પણ પધાર્યાં.

રાધનપુરનો નગરપ્રવેશ અપૂર્વ હતો. એક તો આપશ્રીની
દીક્ષાભૂમિ, શ્રી સંઘનો આપના પ્રત્યે અનુપમ ભાવ અને
શેઠ કાંતિલાલભાઈની ઉદારતા પછી તો પૂછવું જ શું ?

રાધનપુરના સંઘે ભાવણીનું સ્વાગત કર્યું. સુવર્ણના ત્રણ
તોરણ એ સ્વાગતની વિશિષ્ટતા હતી. સ્વાગતની બધી, બવરયા
મુંબઈ જેન સ્વયંસેવક મંડળના ૭૫ સ્વયંસેવકો, અંબાલા જેન
દામસ્તુલના ૩૦ સ્વયંસેવકોને સોંપવામાં આવી હતી. ગામના
લોકોથી બજારો અને મહોદલાઓમાં બારે લીડ જાગી હતી.
ઠેકાણે ઠેકાણે ગટુંસીઓ ઉપર સોનામહોરો મૂકાની. શેઠ
કાનિલાલભાઈ તથા તેમના ધર્મપત્ની શ્રીમતી રામુન્તલાજીદેવને
સાચા મોનીઓની ગટુંસી કરી સોનામહોરો મૂકી સાચા મોનીની
વધાવ્યા હતા. રાધનપુરને આંગણે આજ અપૂર્વ અવસર હતો.
લે.ડિ.ગ અને રાંદેરની ચોખા અનેરી હતી આજાજાનું હતા
આનંદનો પાર નહોતો.

આ પ્રસંગે શ્રીમતી લેખવતી જેની પ. ગણેન્દ્રપ્રમાદ, જેડ
મહેન્દ્રલાલ મુનિલાલ, જેડ સકલચંદ મે.ન.લાલ, યા મે.ન.ચંદ
ત્રિ.ચંદલાલ કાપડીવા, જેડ જીવણચંદ બવરચંદ, લાલા ન.ન.ક
ચંદજી, લાલા ચંદ્રકુમારજી, લાલા પ્રકાશચંદજી, યા મે.ન.ચંદ
મ.ન. ન.ન. પે.ડી, એ.ન.વ મુન્નાજીચંદજી હજી, જેડ નંદલાલ
જેડ. એ. કાલજી ઇ. વડલ આ.દિ ૧૬ નિર્મ અને મદ
પુણ્ય - ૨૬ - ૨૬ - ૬૫ :

પાટણમાં એક વિદ્યાર્થી ભુવન શાંતિમૂર્તિ શ્રી કર્પૂરવિજયજી મહારાજશ્રીની પ્રેરણાથી થરૂ થયું હતું તેને સંધનપુર લાવવામાં આવ્યું. થોડા વર્ષો ચાલ્યું પણ પછી મંદતા આવી. આવત શ્રી કાંતિલાલ એકના જાણવામાં આવી, સંધનપુરની શિક્ષણ સંસ્થા બંધ કરવામાં આવે તે કરતાં તેનો વિકાસ કરવો આવશ્યક છે તેમ શ્રી કાંતિલાલભાઈને જણાવ્યું. તેમનું ઉદ્દાર સંભાવતી દિલ આકર્ષાયું અને આખી સંસ્થા પોતે જ ઉપાડી લીધી.

વિદ્યાર્થીઓ વધવા લાગ્યા. જગ્યાની મુશ્કેલી પડી. એક બંધ મકાન રૂ. ૪૫૦૦૦ ખર્ચે ઊભું કરવામાં આવ્યું અને પોણા લાખની બાદશાહી સંભાવત કરી પોતના પૂજ્ય પિતાશ્રીના નામે “ શેઠ મંજરલાલ અમુલખરાય જૈન બોર્ડીંગ ” ના ઉદ્ધાટનનો ઉત્સવ યોજવામાં આવ્યો.

સંધનપુરના નવાજ સાહેબના હસ્તે બોર્ડીંગનું ઉદ્ધાટન કરવામાં આવ્યું. શ્રી કાંતિલાલભાઈએ સંસ્થાની આવશ્યકતા, જૈન સમાજ અને શિક્ષણ, જૈન સમાજની બેકારી અને શ્રીમંતોનું કર્તવ્ય વગેરે પ્રાથમિક વિષેયન કહ્યું હતું.

આચાર્યશ્રી વિજયવલ્લભસૂરિજી, આચાર્યશ્રી વિજયલલિતસૂરિજી તથા શિષ્યપરિવારના આગમનથી આનંદ પ્રદર્શીત થયો હતો.

આચાર્યશ્રીએ આશીર્વાદ આપતાં જણાવ્યું કે—

“ જૈન સમાજની પૂર્વ બદોજલાલીની દરખા કરો. કેવો સુવર્ણયુગ હતો ? જૈન નામધારી દોષ દુઃખો દોષ થકે નહિ. ૧૯.નીવાત્સલ્યની જાવના એવી હતી કે પોતાના જેવો

શ્રી ક્રાંતિલાલભાઈને ધન્યવાદ આપી પોતાનું વક્તવ્ય રમ્મ કયું હતું.

આ પ્રસંગે રાધનપુર સ્ટેટના દિવાન સાહેબના પ્રમુખ-પણા નીચે શેઠ ક્રાંતિલાલભાઈને માનપત્ર આપવાનો મેળાવડો કરવામાં આવ્યો હતો.

માનપત્ર રાધનપુરની પ્રજા તરફથી આપવામાં આવ્યું હતું તે શેઠ ક્રાંતિલાલભાઈની લોકપ્રિયતા તથા ઉદારતાનું જ્વલંત દર્શાવ ગણી શકાય.

શેઠ ક્રાંતિલાલભાઈનો માનપત્રનો જવાબ બહુ જ રોચક હતો. તેમના શબ્દો સમાજના ઉત્થાન માટે માર્ગદર્શક થઈ પડે તેવા સ્મરણીય ગણાશે.

“આપણા સમાજની સ્થિતિ જોતાં આપણે શું કાર્ય કર્યું છે, તે જોવા કરતાં શું કરવાનું છે તેનો જ વિચાર કરવો અત્યંત આવશ્યક છે. જૈન સમાજ હાલ કયાં કિયો છે તેનો જો વિચાર કરીએ તો આખા સમુદાયમાં એક નિંદુ જેટલું પણ કાર્ય આપણા કોઈથી બની શક્યું નથી. આજે સવારે મેં કહ્યું હતું તેમ પારસી કોમનો દાખલો થયો. મહુમ વાડીઆ તથા તાતાની સખાવત જુઓ, એક લાખની વસ્તીવાળી પારસી કોમ સમગ્ર ભારતવર્ષમાં પ્રખ્યાત છે. આપણે તેઓથી દસબાર ગણા ધીએ છતાં ગૂજરાત-કાઠીઆવાડ સિવાય કોઈ આપણને જોગબતું નથી.”

“આપણે તો આપણા મનમનાંતરોમાંથી જ કિયા આવતા નથી એ આપણે આ પ્રમાણે સમાજ પ્રત્યે બેદરકાર જ રહીશું

તો થોડા જ વર્ષોમાં જૈન સમાજ બહુ ભયંકર સ્થિતિમાં આવી પડશે.”

આચાર્યશ્રીના નેતૃત્વમાં અદામ્ . મહોત્સવ, રથયાત્રા, શાંતિસ્નાત્ર, પ્રભાવના અને સાધર્મિક વાત્સલ્ય તેમજ આ જ્ઞાન પરજની ઉદ્ઘાટન ક્રિયા વગેરે શ્રી કાંતિભાઈ તરફથી બહુજ મંગળકારી રીતે થયાં.

આ પ્રસંગે શ્રી કાંતિભાઈએ વીરમગામથી મોટરોની વ્યવસ્થા કરી હતી એટલું જ નહિ પણ શંખેશ્વરમાં લોજન આદિની વ્યવસ્થા કરી હતી. રાધનપુરનું તેમનું ભાવભીનું આનિશ્ચ આજે પણ બધા યાદ કરે છે.

ધન્ય છે એ અનુપમ દંપતીને અને તેમની ઉદાર ભાવનાઓ અને સમાજઉદ્યોગના કાર્યોને.

આચાર્યશ્રીને થોડ કાંતિભાઈ તથા નગરજનોએ બખ્ત નિદાય આપી આપશ્રી શિશ્યપરિવાર સાથે પાટણ પધાર્યા.

પૂણ્યભૂમિ પાટણમાં પગલાં.

(૧૭)

આજે પાટણની શોભા અપરંપાર હતી. જૈન સમાજનો ઉત્સાહ અનેરો હતો. વર્ષો પછી પંજબકેસરી આચાર્યશ્રી વિજયવલ્લભસૂરિનો આજે પ્રવેશ મહોત્સવ હતો. બજારો વિધ વિધ રીતે શણગાર્યા હતાં. દોશીવટ અને મુખડીવટમાં ફીનખાળ ને રેશમના તાકાના તાકા શોભી રહ્યાં હતાં. પોળે પોળે અને મહોલ્લે મહોલ્લે સ્ત્રીપુરુષોની મોટી ઠહ જામી હતી. જગ્યાએ જગ્યાએ આચાર્યશ્રીને સોના ચાંદીના ફૂલથી વધાવવામાં આવતા હતા. સામેયાની શોભા અપાર હતી.

સાગરનો ઉપાશ્રય ખીચાખીચ ભરાઈ ગયો અને ઉપર નીચે, બહાર અને મહોલ્લામાં માણસો માતા નહોતાં.

અધીય પ્રવર્તકશ્રી દાંતિવિજયજી, શાંતમુર્તિશ્રી દંસવિજયજી અને આચાર્યપ્રવર શ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી પાટ પર પધાર્યા. ત્રિપુટીનું મિલન બબ્બ હતું. શાંતિ સ્થપાઈ ગઈ. આચાર્યશ્રીનું પાટણના નગરચોક તરફથી સ્વાગત કરવામાં આવ્યું.

ભારતની ગ્રેરણાનું ધામ હતું. હજીએ ગૂજરાત પૂણ્યભૂમિ છે. ધર્મ, સમાજ, અને સંસ્કૃતિનું કેન્દ્ર છે.

ગૂજરાતમાં જૃહદ્ જ્ઞાનમંદિર, જૈન શુરુકુળ અને કન્યા શુરુકુળ જેવી નવીન સંસ્થાઓ ક્યારે સ્થપાશે. દાનવીરોનાં દાન કરણાં એ માટે વહેવરાવવાં ક્યારે શરૂ થશે !

આ સ્વપ્નના હવે ક્યારે સાચાં પાડશે !

ધન્ય હો ધન્ય ! શુરુવર્ષ ! ધર્મ સમાજ-સાહિત્ય ઉદ્ધારક, શાસનના સરદાર જ્યાં જ્યાં આપનાં પવિત્ર પગલાં થયાં ત્યાં ત્યાં શાન્તિના સાગર ઉછળ્યા છે. આપની અમૃત વર્ષા કુસંપના દાવાનળને ઠારી શકે છે. પાટણના આંગણે ચાર ચાર વર્ષથી કુસંપનો દાવાનળ સળગી રહ્યો છે. પરિણામે પતિ-પત્નીમાં, સાસરા-જમાઈમાં, અરે ભાઈ-ભાઈમાં, પિતા-પુત્રમાં, ગૃહે ગૃહે દુરે દુરે કુસંપ પેઠા છે. વિદેશની જ્વાળાઓ ભભૂકે છે. સમાજની નીકા ઠાલી રહી છે.

એ ગંભીર મુશ્કાળી આજે વિનાશના આરેથી સમાજને બચાવે બચાવે !

અદ્વેય દાંતિ, શાંતમૂર્તિ દ્વંસ અને વીર વલ્લભની ત્રિપુટી વિભક્ત થયેલ પાટણને ઐક્યતાની સોનેરી સાંકળે સાંધીને ભારતવર્ષના દલેશમય વાદળાંઓ વિજેરી નાખવા શાન્તિના સાચા સ્થાપકો બને એ જોવા અમે આજાલવૃદ્ધ બારે ઉત્પ્રક છીએ.

પાટણના પ્રભાતે એ સોનાચનો સૂર્ય ક્યારે ડિગશે !

દીર્ઘાયુ હો સુરિપુરંદર. દીર્ઘાયુ હો ! જૈન ધર્મનો જટા

પ્રતાપી જૈન મહારાજા કુમાળપાળ જેવા મહાપ્રભાવશાળી પુરુષો થઈ ગયા તે ભૂમિ આજે પણ ગૌરવશાળી છે.

હું તો પંબળને વરી ચૂક્યો છું. પંબળ વિના હું નહિ ને મારા વિના પંબળ નહિ એવો હિસાબ થઈ ગયો છે. શુરુ મહારાજે મને પંબળ સંભાળવા આખરી સંદેશ આપ્યો છે. તે હું કેમ બૂઠું, પણ મારી જન્મભૂમિ શુજરાત પણ હું નથી બૂલી શકતો.

પાટણના સંઘની બેઠીલી. મને પણ ખટકે છે. જે સંઘની હિંદભરમાં હાક હતી તે સંઘમાં કલેશ શોભે? પણ કાળની ગતિ જ વિચિત્ર છે. તેમાં અમારો તમારો દોષ લેવો છે. આપણે તે માટે શાંત ચિત્તે વિચારીએ ને કાંઈ માર્ગ કાઢીએ.

અહીં તો અધ્યયન પ્રવર્તકશ્રી વર્ણીથી તમારી સેવા કરી રહ્યા છે. જ્ઞાન-મંડારના ઉદ્ધારની તેમની તમલા બાળીતી છે. પાટણનો શ્રી સંઘ એ મૂંગી તપશ્વર્યા બને છે. સાથે સાથે અવિરત કાર્યશીલ શ્રી ચતુરવિજયજી તથા તેમના વિદ્વાન શિષ્ય શ્રી પુણ્યવિજયજીનાં કાર્યો તો અપ્રસિદ્ધ છે. આવા મહાત્માઓનો તમે સાથો લાભ કેમ લેતા નથી? બધાને આવો ભોગ નથી મળતો. તમારા બધાના કન્યાજીને માટે મંચકિત બનેા અને પાટણની નામના ફરી પાછી ઊભેલ કરે.

મર્વમંગલમાંગલ્યં, સર્વકલ્યાણકારણં ।

પ્રધાનં મર્વધર્માણાં, જૈનં અપતિ શ્રામનં ॥

શ્રીજીની પ્રભાવના થઈ. બધાં શ્રી પુરુષો મહારાજશ્રીના

મુધામય વ્યાખ્યાનથી આનંદિત થતાં થતાં ધન્ય ધન્ય ઉચ્ચારતાં
 ઘેર ગયાં. પાટણમાં પોળેપોળે, મહોદ્દે મહોદ્દે આચાર્યશ્રીના
 આગમનથી આનંદ આનંદ છવાઈ રહ્યો.

x

x

x

“ ગુરુદેવ ! બે યુવકભાઈઓ આપને મળવા આવ્યા છે ! ”
 એક શિષ્યે સમાચાર આપ્યા.

“ ખુશીથી ! ઉપર મોકલો. ગોચરી થઈ ચૂકી છે. ”

“ મથેલુ વંદામિ ! ” યુવકોએ વંદણા કરી.

“ ધર્મભાગ. ”

“ કેમ ભાગ્યશાળી ? ”

“ સાહેબ ! આપશોને એક વિનંતિ કરવાની છે. ”

“ જરૂર જરૂર કરો કરો ! સહાય શા માટે ? ”

“ મળા મળા વર્ષે આપ પાટણ પધાર્યા છો. આપ જેવા
 પ્રભાવશાળી ગુરુવર્ષે પધારે તો અમારા શહેરને કાંઈ લાભ
 થશે જોડેને ? ”

“ તમારો શહેરને કાંઈ શુ છે ? ”

“ ગુરુદેવ ! પૂજ્ય વર્ષોગૃહ શ્રી સ્વતંત્ર મદાગમ, શ્રી
 ગુરુજી (શ્રી ચતુર્વિધવંશ મદાગમ) તથા શ્રી પુણ્યવિધવંશ
 મદાગમે સ્વતંત્ર-સંસ્કૃતિના ઉદ્ધાર માટે પે.તા.ની કાય વળે
 ના. છે હા વર્ષે ગુરુવર્ષના જન્મ. પધારવાના કારણે
 ૩૦-૫૦. સુવચનથી મદેઃ તમે શ્રી.એ અદ્યતન. ૩ ”

— ૬ —

“ પણ સાહેબ ! આપ અમારા શ્રીમંત દાનવીરોને એક હેમચંદ્રાચાર્ય જ્ઞાનમંદિર માટે ન સમજાવો. ”

“ સાહેબ ! જ્ઞાનમંદિર માટે પહેલાં પણ બે ત્રણ વાર પ્રયાસો થયેલા. શ્રીમતી લીખીબાઈએ તો એક રકમ માટે પણ વચન આપેલું પણ પછી તો કાંઈ થયું જણાતું નથી. ”

“ હા. તે વિષે પ્રવર્તકશ્રી વાત તો કરતા હતા. તમારી ભાવના બહુ જ સ્તુત્ય છે. તમારી વાત મારા હિલમાં પણ ઉતરી છે. પણ હું વિચારમાં હતો કે પાટણ જેવા પ્રાચીન નગરમાં કાંઈક આવશ્યક સ્મરણીય કાર્ય થાય તો સારું. ”

“ તો અમે આજે જ યોજના તૈયાર કરી લાવીએ. ”

“ હા. હા. શુભસ્થ શીઘ્રમ્. ”

“ આવતી કાલથી તો મહોદ્દે મહોદ્દે ઉત્સવો છે ને આપણે તેનો ઉપયોગ કરીશું. શુરુદેવની કૃપાદ્વયે તો તમારી મનોવાચના પરિપૂર્ણ થશે. તમે નિશ્ચિંત રહો. ”

“ શુરુદેવ ! શ્રીમંતો પણ કેટલાક હાજર છે. ”

“ બાઈ ! મારે તો પહેલાં આમ જનતા-આપણા સર્વ સાધારણ બાઈ બહેનોને હાથમાં લેવા છે; તેઓની ધર્મચક્રા અને શુરુભક્તિ કોઈથી દમ નથી. જુઓ તો ખરા, શ્રીમંતો તો પછી આવવાના જ. ”

“ સાહેબ ! મારું કર્યો ! આપના આરામમાં અમે વિરોધ કર્યો. ”

બિલાથી ચમકશે નહિ. તમારા શીરા પૂરી મારે નથી ભેઈતા, મારે મહેલો કે મોટરો તો હોય જ નહિ. તમારા માટે, તમારા કાન્યાણુ માટે, પાટણના પુનરુદ્ધાર માટે, પાટણના હીરા-મોતી-માણેક જેવા કીમતી ખજાનાના સંરક્ષણ માટે. સમજી ગયા કે ?

તમારા પ્રાચીન કીમતીમાં કીમતી અંધરૂનો-અંધલંડા-શાની તમને કીમત ઓછી હશે-જગતને તેની બારે કીમત છે. તે જગતનું અખૂટ મહામોઘું દ્રવ્ય છે-અરે કદોડો ખર્ચતાં તેનો એક અંધ પણ કદાચ ન મળી શકે.

શ્રદ્ધેય પ્રવર્તકશ્રી-ગુરુજીએ તે અંધલંડારો માટે જીવનનું સમર્પણ કર્યું છે દિવસરાત-ઘડીએ ઘડી તેની પાછળ ખર્ચી છે.

અને દર વર્ષે આંસુ સાથે કીડાવાળાં હાથરો કોડોડો સરસ્વતીમાં મોકલ્યાં છે.

પાટણ માટે-પાટણ જેવી થીમતોનો નગરી માટે-પાટણ જેવા ધર્મપ્રેમી જનો માટે, પાટણ જેવા મંદિરોના નગર માટે, પાટણ જેવા શૂરવીર-સાહસી-પરદેશ ખેડના ગૃહસ્થો માટે એક જ્ઞાનમંદિર શું મોટી વાત છે ?

તમારામાંનો એક એક સજ્જન-એક એક દાનવીર-આતુ' એક એક જ્ઞાનમંદિર ડિયું કરી શકે.

અને થીમતો જ શા માટે ? આવા જ્ઞાન-મનિષ્ઠાના પુણ્ય કાર્ય માટે તો મારી નિષ્ઠા ઝોગી બધાને માટે ખુશ્દી છે.

શું જવાબ આપે છે। યોજના તૈયાર છે. આ કાર્ય મારે મન મદત્વનું છે. આ વખતે તો એજ કાર્યની સાધના છે—

રૂપીઆવાળા રૂપીઓ આપે, હું તો ઘરેણા પણ કઢાવું, કઠાટો આપી શકે તે કઠાટો આપે—પુસ્તકો મારે દાખડા આપે. તે દાખડા પણ આપી શકે પણ શક્તિશાળી કોઇ છટકી ન જાય." દુર્ધાતુશી સભા ગજગદિત ધર્મ ગાઇ અને જાદુ થયું.

એક વીંટી એક બાલિકાએ કાઢી, ખંગડીઓ નીકળી, કંઠી નીકળી અને પૈસા નીકળ્યા—રૂપીઆ નીકળ્યા ને નોટો નીકળી. એક ગદેને એક ઓરટો લખાળ્યો ને જાલો વરસાદ વરસ્યો.

જૈન શાસ્ત્રનો જયજયકાર ધર્મ રહ્યો. વિજયગજત્રયસૂરિ-
જની જયના પોકારો થયા, મદોદત્તે મદોદત્તે મદોદત્તયો થયાં,
ફેંક વધનું ગયું.

સભામાં આનંદ છવાઈ રહ્યો. શુભચર્ચા પ્રમુખ જણાયા
મંજલ કાર્યની મંજલ ચક્રમાળ યમ. ત્રિપુટીજનોના મન
દર્પિત થયા. પાટણને આગે દેવો આ અનુપમ દ્રશ્ય જોવા
ઉતરી આવ્યા—

પાટણના દાનવીર શ્રી દેવચંદ્રભાઈ શિવનભાઈ શાસ્ત્રી
મહિંનુ જન્મ મહાન થો પવ.મના વાચનાધના મહિંનુ
જન્મ. જન્મ. જન્મ. પાટણના વડકવચ આશરિશિવમહિંનુ
જો કૈવલ દ.લ. મુનરેશ્વર જન્મશુભ.ને દેવ-શાસ્ત્રી. વચ
દેવવચ. જન્મ. જન્મ. વિદેશ પાટણને જન્મ. જન્મ. જન્મ.
વિદેશ જન્મ. જન્મ. વિદેશ જન્મ. જન્મ. જન્મ.
વિદેશ જન્મ. જન્મ. જન્મ. જન્મ. જન્મ. જન્મ.
જન્મ. જન્મ. જન્મ. જન્મ. જન્મ. જન્મ.

ભાવનાની સિદ્ધિ

(૧૮)

“ શુરુદેવ ! વરઠાણા પધાર્યા વિના તો આપ નહિ જઈ શકો. ” વિદ્યાલયના બાળકોએ પ્રાર્થના કરી.

“ બાળકો ! તમારો પ્રેમ હું સમજી ચકું છું. વરઠાણા તો તીર્થસ્થાન છે. વળી તમારા શુરુ આચાર્યશ્રી લલિત-વિજયજીએ તેને જ્ઞાન-તીર્થ બનાવ્યું છે. મને આવવાની ઘણી ભાવના છે પણ મારે પંજાબ પહોંચ્યા વિના છૂટકો નથી. ”

“ બાપજી ! આપ પગલાં કરીને ચાલ્યા જાઓ પણ દોર-સ્પર્શના તો થવી જ જોઈએ. ” વરઠાણાના આગેવાનોએ આશ્રદ્ધ કર્યો.

“ ભાગ્યશાળી ! તમારી વાત સાચી છે. પણ ચાડપ-મેત્રાણાના સંઘમાંથી પાલણપુર બે દિવસ રહીને કુંભારીઆ તીર્થની યાત્રા કરી અરણાઠ આગ્યો છું. દવે પંજાબ જવાની ઉતાવળ છે. ”

પંજાબે જવાની ઉતાવળ હતી. ‘અહીંથી’ માલણ, કુંભારીઆ, ભારબ, ચેરોડા, ધનારી, પોંડવાડા, નાણા, ચામુડેરી, બાડુન યર્ધ વિજાપુર, સેવાડી, હુણાવા, લાઠારા, રાણકપુર, સાહડી, બાલી, ખુડાલા યર્ધ વચન પ્રમાણે વરઠાણાણ પધાર્યા.

વરઠાણાણમાં સંસ્થાના પરમ ઉપકારી, પ્રાણદાતા એવા શુરહેવનું બેન્ડ આદિથી ભવ્ય સ્વાગત કર્યું. ઉમેદ નૈન બાલાશ્રમના વિદ્યાર્થીઓ તથા કાર્યકર્તાગણ આ પ્રસંગે આપના દર્શનાર્થે આવ્યા હતા. શુરહેવે જાણકોને “વિદ્યાર્થી છવંન અને નૈન સમાજનું ઝણ” એ વિષય ઉપર મનનીય પ્રવચન કર્યું. જાણકોને આશીર્વાદ આપ્યા. સંસ્થાના વિભાગોનું નિરીક્ષણ કર્યું. અને જાણકોની દિનચર્યા તથા ધાર્મિક-અભ્યાસક્રમ વગેરે વિષે માહિતી મેળવી. વરઠાણામાં ચાતુર્માસ માટે બધાએ અત્યંત આમદબરી વિનતિ કરી પણ પંજાબ જવાની ઉતાવળ હોવાથી વિદાર કરી બીજેવા યર્ધ સવાર સાંજ વિદાર કરી ઉમેડપુર પધાર્યા.

રસ્તામાં શ્રી સમેતશિખર તીર્થના મુનિમ આપશ્રીના દર્શનાર્થે આવ્યા અને કેટલીક મૂર્તિઓની અંજનચલાકા કરી આપવા પ્રાર્થના કરી. આપશ્રીએ તેમને ફાગણ શુદ્ધ ત્રીજના દિવસે પ્રતિભાઓ સદિત ઉમેડપુર આવવા સૂચના કરી.

ઉમેડપુરમાં ફાગણ શુદ્ધ દસમના અંજનચલાકા મહોત્સવ ઉજવવામાં આવ્યો. સમેતશિખરના મુનિમ મૂર્તિઓ સદિત આવી પહોંચ્યા. બીજી પણ કેટલીક જિનપ્રતિભાણની અંજન-ચલાકા શુરહેવના કરકમલોથી યર્ધ. બાલાશ્રમના જાણકોને આશીર્વાદ આપી વિદાર કરી. દરજી પધાર્યા.

મને જૈન સિદ્ધાંતોમાં બારે રસ લગાડ્યો અને આજે જગતના ધર્મોમાં જૈન ધર્મના સિદ્ધાંતો અત્યુત્તમ આત્મશાંતિના માર્ગદર્શક છે.”

“તમે યોગીરાજના સાનિધ્યમાં સારો વિકાસ સાધી રહ્યા છો. તમારા જેવા યોગીરાજના સંદેશવાહક અને તો જગતને ઠેકઠો બધો લાભ મળે !

“મારી હાર્દિક બાવના તો જોવી છે પણ તે બાવના ક્યારે ફળે તે જોવાનું છે.”

“ધન્ય છે ! તમારા આવા ઉચ્ચ મનોરથો જોખને મને અત્યંત આનંદ થાય છે.”

“શુરુવર્ષ ! હું વિદ્યારમાં થોડો સમય આપની સાથે રહેવા ઇચ્છું છું. આપના જ્ઞાનદર્શનનો મને લાભ મળશે.”

“બહુ આનંદની વાત છે. અમને પણ તમારા દેશ પર-દેશના અનુભવો સાંભળવા મળશે.”

“હું તો અભ્યાસી છું. બાપાની મુશ્કેલી રહે છે.”

“હા, પણ બાપા હીક હીક બ્રહ્મ કરી છે.”

મી. જ્યોર્જ દરજીથી ઉમેદપુર સુધી સાથે રહી તેઓ પોતાને રથાને ગયા. અત્રે શ્રી ગુજરાંવાલાનો શ્રી સંઘ સમેત-શિખરથી પાછા આવતાં આપના દર્શનાર્થે આવ્યે.

આપની ક્ષાગણ શુદ્ધિ ૧૩ ના દિવસે ઉમેદપુરથી વિદ્યાર કરી તખતગઢ પધાર્યા. અત્રે પંજાબથી ૪૦ થી ૫૦ બાકાએ દર્શનાર્થે આવ્યાં. તખતગઢના શ્રી સંઘે આપને આતુર્માંસ ૧૫૧ માટે આમંત્રણ કરી વિનંતિ કરી. આચાર્યશ્રી વિજય

હલિતસૂરિજી મહારાજ, શ્રી વિક્રમવિજયજી મહારાજ, પાટણ સાથે આવેલ શ્રી કર્પૂરવિજયજી મહારાજ, શ્રી વસંતવિજયજી મહારાજ તેમજ પ્રભાવવિજયજી મહારાજ આદિ પાછા ઉત્તર પુર પધાર્યા અને આચાર્યશ્રી આદિ અહીંથી વિદાર પાલી પધાર્યા. અત્રે જાહેર બાપજો થયાં. અત્રેથી શામાનુષ્ય વિચરતાં શેઠ કેશરીચંદજી વડોદરાવાળાની વિનંતિથી મેળ પધાર્યા. નગરપ્રવેશ ધામધુમથી થયો. ઉક્ત શેઠશ્રીએ પોતા પિતા દીરાચંદજી તથા દાદા નવલચંદજીના કમરબાંધે અમરોત્સવ, રથયાત્રા, સાધાર્મિક વાતસહ્ય આદિ કાર્યો કરાવ્યાં. અત્રે શ્રી જોડીજી પાર્શ્વનાથજીના હરેરાસરજીના જીર્ણોદ્ધાર માટે ઉપદેશ આપી ટીપ શરૂ કરાવી. અત્રેથી વિદાર મહાવીર જયંતી ઉપર બ્યાવર પધાર્યા. અત્રે આપશ્રી અધ્યક્ષતામાં ત્રણે સંપ્રદાયે મળી શ્રી મહાવીર જયંતી ઉત્તર સમારોહપૂર્વક ઉજવ્યો. રથયાત્રાનો પરપોટો બહુ મુંદર ગઈ નીકળ્યો. આપશ્રીનું બ્યાખ્યાન ઘણું મદત્તથાગી હતું.

“કૃપાનિધાન ! આદરે મુખી પધાર્યા છે તો અમારા સંબંધને આપના હર્ષનને લીધે મળ્યો. આપને ” કેવળી આ નિવેદન વિનંતિ કરી.

“તમારો વિનંતિ એવું જ છે જ પણ તમે જાણો કે તમે જે કંઈ કરો તે બધું જોઈને હું ખુશ છું.”

“જાણે છે તમે જાણો છો કે તમે જે કંઈ કરો તે બધું જોઈને હું ખુશ છું. તમે જે કંઈ કરો તે બધું જોઈને હું ખુશ છું. તમે જે કંઈ કરો તે બધું જોઈને હું ખુશ છું.”

“ ભાગ્યશાળી ! એમ બધે દિવસ કરતાં દિવસો ભાંગી જાય ? કોને નારાજ કરે ? ”

“ પછી તો કોણ જાણે ક્યારે દર્શન થશે ? ”

“ વાત સાચી પણ હું પાછો આવવાનો છું. હમણાં ઉતાવળ છે. ગરમીના દિવસો છે, પંથ લાંબો છે-દિલ્હી હજી દૂર છે-અને અંબાલા જતાં તો આ બધા યાત્રી જશે, પણ જે કાર્ય કરવું તે કરવું. અમારે વળી સુખ દુઃખ શાં ?

ધન્ય ધન્ય કહેતા બધા વંદણા કરી આશીર્વાદ મેળવી મંગલિક સાંભળી આચાર્યશ્રીની ઉચ્ચ ભાવના અને કર્તવ્ય-પરાયણતા તેમજ શિક્ષણ માટેની તમજા વગેરેની ભૂરિ ભૂરિ પ્રશંસા કરતા ઘેર ગયા.

દિલ્હીમાં લાલા ટીકમચંદજી ઝવેરીની વિધવા ભૂરીબાઈએ નવપદ્મનું ઉદ્ઘાપન કર્યું હતું. તેમના આગ્રહને વશ થઈ દિલ્હી શિક્ષક જવું પડ્યું. શ્રી આત્માનંદ જયંતીનો ઉત્સવ પણ બહુ જ આનંદપૂર્વક થયો.

અહીં વિદ્વાન ત્રિપુટી રત્નો મુનિરાજશ્રી દર્શનવિજયજી, શ્રી જ્ઞાનવિજયજી, શ્રી ન્યાયવિજયજીનો મેળાપ થયો. વાર્તા-લાપથી પરિચય વધ્યો. આનંદ થયો.

સવાર સાંજ સતત વિદ્યાર કરો અજમેર, જયપુર, અજમેર થઈ દિલ્હી પધાર્યા. વેશાખ જેઠના મદિના, લાંબા વિદ્યાર, ગોચરી પાણીનું ઠંડાણ નહિ, ગરમી તો એવી કે જમીનમાંથી અગ્નિનો જ્વાળાઓ જાળીતો લાગે, પુષ્ટા ૫૪,

ખુલ્લાં ચિર, શરીર પર સર્વ સામગ્રીનો બાર, નિર્જન-નિર્જન-
 નિઃસ્તબ્ધ લાંબા લાંબા રસ્તા, ન મળે વૃક્ષોનાં શીતળ
 છાંયડા કે ન મળે વિસામા. આવા પ્રદેશોમાં થઇને સમાજ
 કલ્યાણના ઉચ્ચત્તમ કાર્યની દ્રષ્ટિએ ચાલી આવતી મહામુનિ
 જ્ઞાની દુકડીનું દ્રવ્ય કેવું મનોગમ્ય, કેવું કાર્ય-પરાયણ, કેવું
 લોપકાયક, કેવું વંદનીય, અધ્યય અને પવિત્ર લાગે ?

જ્ઞાનપ્રચારનું કેવું અપૂર્વ દર્શન ?

અપૂર્વ મહોત્સવો

(૧૯)

પંજભનું ઠેન્દ્ર સ્થાન અંબાલા શહેર આને આનંદથી ગાળ રહ્યું હતું. હજાર હજાર માર્શલનો સતત લાંબો અને ઉશ્કેર વિકાર કરી પંજભના પ્રાણ આચાર્યશ્રી વિજયવલ્લભ-સૂરીશ્વરજી પોતાના પૂજ્ય ગુરુદેવના સમારક શ્રી આત્માનંદ જૈન ઠાણેજના ઉદ્ઘાટન પ્રસંગે જ્ઞાનપ્રચારનું અપૂર્વ દ્રષ્ટાંત પૂરું પાડવા આવી પહોંચ્યા હતા. તેઓશ્રીના સ્વાગત માટે આખું શહેર અત્યંત ઉત્સુકતાથી તૈયારી કરી રહ્યું હતું.

બધા બધામાં આનંદ કિર્મિ દ્રષ્ટિગોચર થતી હતી. પંજભના ગામે ગામ, શહેરે શહેરથી બાકી બહેનોનાં ટોળેટોળાં આ ઉત્સવમાં ભાગ લેવા અને આચાર્યશ્રીના દર્શનાર્થે આવી રહ્યાં હતાં. અંબાલા શહેરની બહારો આને વિધવિધ મુશોભન અને શણગારથી, દરવાજાઓ અને કમાનોથી, તોરણો અને પ્વજાઓથી યોગી રહ્યાં હતાં.

આદિ દેશ-દેશાંતરોનો હજારો માણસો પચરંગી પાઘડીઓથી મુશોભિત થયેલા દેખાતા હતા. ઘણા વર્ષો બાદ શુક્રદેવના મ્યારા પંજાબમાં પુનિત પંગલાં કરતાં શ્રી શુક્રવર્ચનું સ્વાગત કરવામાં કેને હર્ષ ન થાય ?

આજે સ્ટેશન ઉપર બારે વીડ હતી. મેઘલ ટ્રેઇન આવી પહોંચતાં અમદાવાદથી ચેઠ ઠસ્તુરભાઈ લાલભાઈ આદિ ગૃહસ્થો તથા મુંબઈથી ચેઠ ઠાંતિલાલ ઇન્દરદાસ, ચેઠ રતિલાલ વાડીલાલ, ચેઠ સહચંદ મોતીલાલ આદિ પધાર્યા હતા. હાર-તોરા, બેન્ડ આદિથી સ્વાગત કરી ચારે માન્યવર મહેમાનોને હાથી ઉપર બેસારી, એક માર્શલ લગભગના લાંબા સરઘસ સાથે શહેરના મુખ્ય મુખ્ય બજારોમાં થઈ આચાર્ય મહારાજ-શ્રીના દર્શનાર્થે લઈ જવામાં આવ્યા હતા. અંબાલા શ્રી સંઘનું ગૂજરાતના આગેવાનોનું સ્વાગત અપૂર્વ હતું. ઉપરોક્ત ગૃહસ્થો સિવાય શ્રી શુભાચંદળ દક્ષા, ચેઠ ચકરાભાઈ લલ્લુભાઈ, શ્રી ઠાંતિલાલ મગનલાલ, શ્રી મોહનલાલ મગનલાલ, વકીલ મોહનલાલ મુળચંદ, શ્રી પુંબભાઈ દીપચંદભાઈ, ડૉ. ચીમનભાઈ, ચેઠ સેવંતીલાલ દ્વીરાલાલ બકેરદાસ, શ્રી કુલચંદ ચામળ, વટોદરાથી શ્રી ભાઈચંદભાઈ, શ્રી લાલભાઈ મોતીલાલ, મીસ્રી દરજીવનદાસ, માંડળથી શ્રી દ્વીરાચંદ ચેઠ, ધાંગઘા આદિના ભાઈઓ પધાર્યા હતા. પંજાબના નરનારીઓ શુક્રજિનું અદ્ભુત દ્રશ્ય જડું કરી આનંદમગ્ન દેખાવા દના.

આચાર્યશ્રી તથા મુનિ મંડળનું સ્વાગત પણ એવું જ મનોહર હતું. એક માઈલ જેટલા લાંબા સંઘસમાં આચાર્યશ્રીનો

નગરપ્રવંશ થયો. શહેરના ચોભા અનુપમ હતી. હાથી ઉપર
શુરદેવ આચાર્યશ્રી આત્મારામજી મહારાજના ફાટાને બિરાજ
માન કર્યો હતો. વરઘોડામાં ગુજરાનવાણી ભજન
મંડલી, દુધિયારપુર ભજન મંડળી, નારોવાળ ભજન મંડળી,
આત્માનંદ જૈન શુરકુળની ભજન મંડળી, માલેરકોટલા,
દુધિયાના આદિની ભજન મંડળીઓ જગ્યાએ જગ્યાએ
ભાગભીના ભજનોથી જનતાને ચકિત કરી રહી હતી. નાના
નાના સંગીતકારો શ્રી-પુરુષોના ધન્યવાદ મેળવી રહ્યા હતા.
જુરી જુરી સંસ્થાઓના વિદ્યાર્થીઓ વરઘોડાની ચોભા વધારી
રહ્યા હતા. દિંદુ-મુસલમાન બેન્ટોએ આખા શહેરને ગજલ
મુઝુ દતું.

દબરો માણસો બહારે બહારે, ચેરીએ ચેરીએ, અટારીએ
બને અમામીઓ ઉપર અરે ઝાટો ઉપર બેગીને આચાર્યશ્રી
મહારાજના હથેલ કરી આનંદ માણી રહ્યા હતા મુજબ
મુજબ તનુઓમાં ફરી જ્યારે આચાર્યશ્રી જોડવાત (જાવાત)
બહનમ. પથ.માં તે વખતે ઉમંગમાં આવી જઈ દબરો ના-
ન.ર.એ.એ ઉપર બે આદિત્ય જુગલ વગાડેને પાન.ની જાણ
રહી.એ હોર.ભગ. થો મુજબ ન.પ. વખતે રહેલ રના મે-
ન.ન.ન.દ જૈન કે.વિજન પુણે નદ નમ. જ્યાં જ્યાં નહી
દબરો.ને જાણે રહ્યા હતા. પથ.માં બને જ્યાં હતા
જ્યાં રહેલ નહી - હવે નહી રહ્યા.

અંબાલાના વિદ્યાર્થીઓએ ‘મેરી ભાવના’ નું કર્ણમિય મધુર ભજન ગાયું. શ્રી મહાવીરપ્રસાદજીએ આજના પ્રસંગ પર વ્યાખ્યાન આપી જેન કોલેજની આવશ્યકતા બતાવ્યાં, પ્રમુખશ્રી માટે હરખાસ્ત મૂકવામાં આવી. લાલા મંગતરામજીએ વિવેચન કરી અનુમોદન આપ્યું.

ગુજરાંવાલાની ભૂજન મંડળીએ ‘વહાલા વલ્લભ ગુરુ ઉપકારી’ નું ભક્તિ-રસ ટપકતું ભજન ગાઈ સભાને મુગ્ધ કરી દીધી. શેઠશ્રી કસ્તુરભાઈએ હર્ષનાદ વચ્ચે પ્રમુખસ્થાન સ્વીકાર્યું.

શેઠ કુલચંદ શામજીએ દેશાવરોથી આવેલા અભિનંદન પત્રો અને તારો વાંચી સંભળાવ્યા. કોલેજના વિદ્યાર્થીઓએ “આજઠા દિન હમારે લિયે મુબારક હૈ”-એ સ્વાગત ગીત ગાયું.

બરાબર ૧૧-૪૫ મીનીટે શેઠશ્રી કસ્તુરભાઈએ શ્રી ગુરુ-દેવનો આશીર્વાદ લઈ ઘણા જ આનંદ અને ઉત્સાહપૂર્વક હજારો જયનાદો વચ્ચે શ્રી આત્માનંદ જેન કોલેજની ઉદ્ઘાટન ક્રિયા કરી. તેઓશ્રીએ પ્રસંગોચિત મનનીય વ્યાખ્યાન આપ્યું. જેન સમાજ, જેન શિક્ષણ, પંચત્રના શ્રી સંઘની એક્યતા, પંચત્રની ગુરુમહિમ, આચાર્યશ્રીની જ્ઞાનપ્રચારની તમજા તથા જેન કોલેજની આવશ્યકતા વગેરે વિવેચન કરી, કોલેજનો દિનપ્રતિદિન ઉત્થાપિ યાચ તેવી ભાવના પ્રગટ કરી.

“આગમ ગુરુ પ્યારા” નું કોલેજના વિદ્યાર્થીઓનું ગીત ૧૨૫મા મુંબારચ કરી રહ્યું.

આચાર્યશ્રીએ જુલહ અવાજે પોતાનો આત્માનો આનંદ

આપવાનું 'માનપત્ર' વાંચી સંભળાવ્યું. ચાંદીના ઠાસ્કેટમાં મૂકી પંતળ શ્રી સંઘ તરફથી શેઠશ્રીને સમર્પણ કરવામાં આવ્યું,

x

x

x

સાંજના પાંચ વાગે દાનવીર શેઠ ઠસ્તુરભાઈના પ્રમુખ-સ્થાને કાર્યારંભ થયો. હુશિયારપુરની ભજન મંડળીએ શુભ-સ્તુતિનું ભજન સંભળાવ્યું. પ્રે. શ્રી વિમલદાસજીએ મંગલા-ચરણ કર્યું. શ્રી ઠક્કાજીએ દેશાવરોના સંદેશાઓ વાંચી સંભળાવ્યાં.

આત્માનંદ જૈન સ્કૂલ-લુધિયાનાના એક મુસલમાન વિદ્યાર્થીએ છટાદાર રીતે બોલતાં જણાવ્યું કે, હું મુસલમાન છું પણ જૈન સ્કૂલનો વિદ્યાર્થી છું. મારા ઉપર જૈન ધર્મની સારામાં સારી છાપ પડી છે. “અહિંસા પરમો ધર્મ” સૌ ઠાઈને મંજુર હોવું જોઈએ. જૈન ધર્મ વિશ્વધર્મ છે. માંસ-ભક્ષણ કરવું એ કાર્મપણ ચાલનું ફરમાન નથી. તેમજો મુરને ચરીફ આદિના ઘણા દાખલાઓ આપી માંસભક્ષણનો નિષેધ પૂરવાર કર્યો. તેજો આનંદપૂર્વક જણાવ્યું કે-મેં પોતે માંસભક્ષણનો ત્યાગ કરેલ છે, તેમજ મારા માતાપિતાં આદિએ પણ તે બંધ કરેલ છે.

આ મુસલમાન બાળકની મીઠી ઝગમગ તથા આવા મુંદર વિચારો તથા જૈન ધર્મની અને જૈન સંસ્કારની દેવી હાડી છાપ પડી છે તે જોઈ સભાજનો આશ્ચર્યચકિત થઈ ગયા.

લાલા ટેકચંદજીએ જણાવ્યું કે આપણા પરમ પુરો-તથા જૈન શાસનમાં આવા પરમપવિત્ર બાળકસચારી, ત્યાગી, વેરાગી, મહાશક્તિશાળી મહાત્મા જિરાજમાન છે. આજે જે

કાંઈ અપૂર્વ દ્રશ્ય આપણે જોઈ રહ્યા છીએ તે આ મહાત્માને આભારી છે.

શ્રી હઠા સાહેબે જોણતાં જણાવ્યું કે-સ્વર્ગવાસી ગુરુદેવના અધૂરાં રહેલાં કાર્યો પૂરાં કરવા માટે હમારા વફતભ-વફતભ કાયમ રહે. ગુરુનો વફતભ તે અમારો વફતભ છે. પ્રમુખશ્રી હસ્તુરભાઈએ જૂજરાત જેટલા દૂરના પ્રદેશમાંથી અનેક રોકાણો દોવા છતાં પંજાબી બાઈઓની વિનંતિને માન્ય કરી આ ઉત્સવમાં પધારી હસ્તુરીની સુગંધ ફેલાવી છે. આચાર્યશ્રીએ પંજાબના શ્રી સંઘને જે સંદેશ આપ્યો છે અને ફૂંદ માટે જે પ્રેરણા કરી છે તે કાર્ય જધાએ મળીને પાર પાડવું જોઈએ. જૈન સમાજ માટે તો તે સરળ કામ છે. જદેનો બાઈઓ પણ કયાશક્તિ હાન આપી પોતાના પુત્રોનું પાપજ કરશે. મને અત્યંત આનંદ થાય છે કે પંજાબના દલદે બાઈજદેનો આ પ્રસન્ન આર્પણે ગુરુદેવનું સુંદર સ્વાગત કરી રહ્યા છે.

કેવું છે પંજાબનું સંગઠન, પંજાબનું. ગુરુમહિમ અને પંજાબને. પંજાબ-૨૫૫૫૫૫ ?

મનુષ્ય હસ્તુરભને ગુરુ હસ્તે વિદ્યાર્થીઓને પ્રનામ
૨૫.૧૧.૨૦ ૨૫. ૬૫.

કરાવ્યો. લાંલા નેમચંદ બી. જી. જી અભિનંદન પત્ર વાંચી સંભળાવ્યું અને ચાંદીના કાચકેટમાં મૂકી સમર્પણ કરવામાં આવ્યું. હુધીયાના સ્કૂલના વિદ્યાર્થીઓએ વ્યાયામના સુંદર પ્રયોગો કરી બતાવ્યા. શ્રી કુલચંદ શામજીએ દેશાવરોથી આવેલા સંદેશા વાંચી સંભળાવ્યા. માલેરકોટલાની ભજન મંડળીએ ભજન ગાયું.

૫. વિમલહાસજી ન્યાયતીર્થ તથા શ્રીમતી લેખવતીએ જ્ઞાનની પુષ્ટિ પર તેમજ પુસ્તકાલયની ખાસ આવશ્યકતા ઉપર ભાર મૂકી બહેનોને સંજોધી જણાવ્યું કે ચિત્તાકર્ષક વસ્ત્રો પહેરવાથી કે અલંકારોથી શરીરને શોભાવવામાં તમારી શોભા નથી. તમારી શોભા છે જ્ઞાનપ્રાપ્તિમાં. તમારે પણ જ્ઞાન પ્રચારના કાર્યોમાં ફાળો આપવો જોઈએ. શ્રી પૃથ્વીરાજ જૈન બી. જી.એ જણાવ્યું કે વિદ્યા વિના મનુષ્ય પશુ સમાન છે. પુસ્તકાલય એ જ્ઞાન-પ્રચાર માટે જીવનનું દર્શન કરાવનાર સાચા મંદિરો છે.

૫.૫ કુલા સ્થાનકવાસી જૈનેશ્વર ગુરુકુળના વિદ્યાર્થીઓએ ભજનો ગાઈ સમાને મુગ્ધ કરી હતી.

ચેક ઠાંતિલાલ ઇશ્વરદાસે કોલેજ લાઈબ્રેરીની ઉદ્ઘાટન ક્રિયા દર્શનાદ વચ્ચે કરી હતી.

ચેક સેવંતિલાલ દીરાલાલ બકોરદાસે પૂજ્યપાદ આત્મા-રામજી મદારાજની છબીની અને લાલા નંદરામ તીર્થરામે આચાર્ય મદારાજશ્રીની છબીની ઉદ્ઘાટન ક્રિયા કરી હતી.

પ્રમુખશ્રી ચેક ઠાંતિલાલ ઇશ્વરદાસે શુજરાતી ભાષામાં

ગૂજરાતના શ્રીમંતો ! આ ગુરુદેવની પુણ્યભૂમિ પંજાબ અને પંજાબી લાઇબ્રેરોનોની ગુરુભક્તિ તમે જોયાં ને ? પંજાબનું વાતાવરણ કેવું પ્રાણદાયક છે ? પંજાબના જમ્યા જમ્યાના હૃદયમાં દેવ-ગુરુ-ધર્મ કેતરેલાં છે. દરેક પંજાબીના હૃદયમાં આત્મારામણ મહારાજ વસેલા છે. જ્યાં સુધી સર્વે એક જ ગુરુની છત્રછાયામાં જ્યાં સુધી પંજાબની એકતા-સંગઠન, ગુરુપ્રેમ અને સુખશાંતિ વૃદ્ધિ પામશેજ, સમય તો થયો છે પણ ઉત્સવના કાર્યોમાં એમ જ બને, એ ઉત્સાહ અને આનંદની ઘડીઓ પછી ક્યાં મળવાની છે ?

શિક્ષણપ્રચાર અને જ્ઞાનપ્રચારના કાર્યમાં બહેનોનો પણ હિસ્સો હોવો જોઈએ. શ્રી લેખવતી બહેને સ્ત્રીઓના કાર્યનું જે માર્ગદર્શન કરાવ્યું છે તે બહેનોએ મનન કરવા જેવું છે. શેઠ હાંતિલાલભાઈએ જે લાઇબ્રેરી-જ્ઞાનમંદિરનું ઉદ્ઘાટન કર્યું, તે આપણા અવિધના નવયુવકો અને સાચા જૈનોને પોતાના જીવન ઉજવણ બનાવવા ઉપયોગી થઈ પડશે તો આજનો આપણા બધાનો પરિશ્રમ સફળ થયો ગણાયે.

એક વાત પંજાબના શ્રી સંઘ સમક્ષ મૂકું છું. લાઇબ્રેરીનું ઉદ્ઘાટન તો થયું પણ તેને માટે સ્વતંત્ર મકાન જોઈએ ને ? તે માટે શું કરવું ? આપણા આજના પ્રમુખ શ્રી હાંતિલાલભાઈની બાવના ઉ કે લાઇબ્રેરી સાથે તેમના ધર્મપત્નીનું નામ જોડી શ્રી સદ્ગુણતા હાંતિલાલ જૈન લાઇબ્રેરી નામ રાખવામા આવે તો તેઓશ્રી રૂ. ૫૦૦૦ આપવા પ્રમુખે છે. શ્રી સંઘે એક અવકાશ એ વાત વધાવી લીધી આ પ્રમુખે

વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજીને તથા અંબાલા શ્રી સંઘને ઘટે છે. પ્રીન્સીપાલ, પ્રોફેસરો કે સુપ્રિન્ટેન્ડન્ટ બધા સેવાભાવી, વિદ્યાર્થીઓના વિકાસમાં રસ લેનારા અને નિષ્ણાત હોવા જોઈએ. આપણા સ્વર્ગવાસી ગુરુદેવની સરસ્વતી મંદિરની ભાવના આજે આપણે પૂરી કરી છે. આ કૌલેજ દ્વારા જૈન જગતમાં જૈન ધર્મનો વિજય વાવટો ફરકશે.

પ્રમુખશ્રીએ હોસ્ટેલ સાથે બ્યાયામશાળાની આવશ્યકતા માટે સૂચના કરી હતી. તથા પંજળ શ્રી સંઘ તથા આચાર્યશ્રીને આ મહાન કાર્ય માટે ધન્યવાદ આપ્યા હતા. તેમણે રૂ. ૧૦૦૦) જાહેર કર્યા હતાં.

સભા બરખાસ્ત થયા પછી રથયાત્રાનો વરઘોડો ચઢાવવામાં આવ્યો હતો. બજન મંડળીઓના ભજનો જનતાને અત્યંત આકર્ષક બની રહ્યાં હતાં.

x

x

x

આજે આચાર્ય મહારાજ શ્રીમદ્ વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી મહારાજને દીક્ષા લીધાને પચાસ વર્ષ પૂરાં થઈ ગયેલાં હોવાથી શ્રી વલ્લભ દીક્ષાર્થ શતાબ્દિ મહોત્સવ ઉજવવાનો પવિત્ર દિવસ હોવાથી આજનો દિવસ પંજળમાં તહેવાર તરીકે ઉજવાયો હતો. જાંબાલામાં પધારેલા દબરો શ્રીપુરો તેમજ સ્થાનિક જૈન જોનેતર જંબુઓ ઘણા જ ઉત્સાહ અને ઉમંગથી વલ્લભ દીક્ષાર્થ શતાબ્દિ ઉજવવા માટે મંડપ બંધી આવી રહ્યાં હતાં. સમય થતાં મંડપ માનવસાગરથી ઉભરાઈ ગયો હતો. બજન મંડળીવાળાઓ પોતપોતાના સ્થાનકે ગોઠવાઈ ગયા હતા.

અનેક પ્રકારના પરિસહોને વેઠી શુરુદેવ શ્રી આત્મારામજી મહારાજના અધૂરા કાર્યને સંપૂર્ણ કરવામાં સંગીન ફાળો આપ્યો છે. સ્થળે સ્થળે જ્ઞાનસત્રો લિખા કર્યા છે. આલુ સમયની એક અનિવાર્ય જરૂરીઆતને પહોંચી વળવા કટિબદ્ધ થઈ વિદ્યાલયો, આશ્રમો, બોર્ડીંગો આદિ સ્થાપ્યાં છે. એ માટે આકરાં વિહાર કર્યા છે એવા ઉપકારી સંતના દીક્ષાપર્યાયને ૫૦ વર્ષ પૂરાં થયાં છે. એ આપણે માટે આનંદનો પ્રસંગ છે. આપણે એ ઉજવી એવી અભિલાષા વ્યક્ત કરીએ કે આ મહાત્મા આપણી વચ્ચે લાંબું જીવે અને સમાજ-ધર્મોન્નતિના વધુ અને વધુ કામો કરે.

છેવટે આચાર્ય મહારાજ શ્રી વિજયવલ્લભસૂરિજીએ વિવેચન કરતાં જણાવ્યું કે તમોએ જય પોદારી એથી શું ?

આપણે તો શુરુદેવનું અધૂરું કાર્ય પૂર્ણ કરવાનું છે. તમો વાણીઆ છો. તમારી વલ્લિક બુદ્ધિ ચલાવી મને આ માનપત્ર (અભિનંદન પત્ર) આપો છો પણ રખે બૂલતા કે તમે મને એમ દેાસલાવી નહિ શકો. હું તમારા વાણિયાઓને શુરુ છું, આપણે તો હજી આ કાર્ય પૂરું કરવાનું છે. દોઢ પણ કાર્ય જ્ઞાનપૂર્વક થવું જોઈએ. એથી આ માનપત્રનો હું અત્યારે અધિકારી નથી. એ માનપત્ર તો હાલ પંબજ સંઘ પાસે રહેશે અને મારી શરત પૂર્ણ થયા પછી હું તે લઈશ. મારી શરત એ છે કે ફોલોજ માટે અંબાલા થી સંઘ ૫૦૦૦૦, પંબજ થી સંઘ ૫૦૦૦૦, અને મુંબઈના ગ્રેડીયાઓ ૫૦૦૦૦ મળી રોડ લાખ રૂપિયા લેત્રા કરવાના છે. પણ એમાં ન ખાલા અને પંબજે પદેલ કરવી પછી મુંબઈ આપમે. પાંચ

શાકનો કાર્યવાદી પછી જયનાદો સાથે સભા વિસર્જન કરી.
તી. કોલેજ માટે કેટલીક રકમો લખાવવામાં આવો હતી.

સભા વિસર્જન થયા પછી એકાએક વટોળીઓ આમ્બ.દં
ને મેધરાબની પધરામણી થવાથી સાંજની સભા મોડો
લેજના મુખ્ય દોલમાં રાખવામાં આવેલ હતી.

પ્રમુખસ્થાને થોડ સકરચંદ મોનીલાલ જ તિરાબયા દના
દામરી આવેલા સરેશાઓ મંબગાબયા પછી આચાર્ય
જનિયામનિષ્ઠ, મુનિ વિચારવિજય આદિના ભાવણો ૩૫
ને ભજનો ગવાયા.

ત્રણ વિવરના કાર્યો મ.નિપૂર્વક અને નિર્વિવરપણે સમ
મ. મંડા. ૬૫ વ્યક્ત કરી મળા વિસર્જન કરવામાં આવે.

ઉપાધ્યક્ષ મ.ન.નિદ મદોન્નવનો સ.જનો કાર્યક્રમ ૧૫
૬ મોંકે ને ૧૫.૫૫ વેદોન્નવ, ૧૦૫નો દને. બ.લે અમલને
૧૬મ અ.ન.ન.દ કે તેજ અ.ધે એકાએક બગીચા-વાડો
ના ને ૫.૫૫. ૨૩૫૫૫ ૧૫૫૫.૫ ૫.૫૫૫૫૫૫ ૫.૫ ૫૫
૫. ૫૫૫૫ ને દને.

સાંજે લગભગ છ વાગે આચાર્યમહારાજ શ્રીમદ્ વિજય-વલ્લભસૂરીશ્વરજી, શ્રી વિજયવિદ્યાસૂરિજી તથા પંચાસજી શ્રી સમુદ્રવિજયજી મહારાજ આદિ ઘણી જ ધામધુમધી હજારો નરનારીયોના સમૂહ સાથે શહેરમાં પધાર્યા હતા. આ મહાન ઉત્સવ આ રીતે આનંદપૂર્વક પૂરો થયો હતો.

મુંબઈ, વડોદરા, અમદાવાદ, પાટણ, અંબાત, બારસી-ટાઉન, સાહડી, પાલી, ખુડાલા, ઉમેદપુર, માંડોલી, આદિ અનેક સ્થળોએ પણ વલ્લભ-દીક્ષાર્થ-શતાબ્દિ ઉજવવામાં આવી હતી.

કોલેજ ફંડમાં લગભગ રૂા. ૨૦૦૦૦ વીશ હજાર લખાયા હતા.

આતુર્ભાસ માટે અંબાલા સંઘની પ્રેમભરી વિનંતિને માન આપી અંબાલામાં આતુર્ભાસ કરવાનું નક્કી થયું. આતુર્ભાસ દરમ્યાન તપશ્ચર્યાદિ ધાર્મિક કાર્યો ઘણાં થયાં. કોલેજ માટે ફંડ પણ થયું. જગદ્ગુરુ શ્રી હીરવિજયસૂરિ, ગુરુદર્થ આત્મા-રામજી મહારાજ તથા કલિકાલસર્વજ્ઞ શ્રી હેમચંદ્રાચાર્યના જયંતી ઉત્સવો થયા. વિવિધ વિષયો પર વિદ્વાનોના વ્યાખ્યાનો થયાં. આપશ્રીના સદુપદેશામૃતનું પાન કરી ઘણા સુસલમાન બાઈએએ માંસ-મદિરાનો ત્યાગ કર્યો. શ્રી જ્ઞાન પંચમીની બહેર સભામાં પ્રજાચારી શ્રી ચંકરદાસજીએ પોતાની મિલકત સુભ ભાગે ખર્ચવાનો નિર્ણય બહેર કર્યો. સામ્વીજી લલિતા-શોની વડી દીક્ષા ધર્મ. પ્રવર્તકણી સામ્વીશ્રી દેવશીજી આદિ ઇ. ૧૧ નું આતુર્ભાસ પણ અહીં જ થયું હતું. આ રીતે આચાર્યશ્રીનું ૧૯૬૪ નું આતુર્ભાસ અંબાલામાં પૂર્ણ થયું.

ਯੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾ ਮਦੋਤਸਵੇ।

(३०)

“ મ.દેવ ! આજના જ્ઞાન્યાનમાં પણ નવું કાવ્યનું
 રચ્યું છે. અમને તો આપની વાણીનો આ પદોત્તર જ છે.
 આપ યોગ દિવસ રહી જાઓ તો ભારે મન
 ૧૫ ” અંબાના છાવણીના દિગ્ગજર ભાઈઓએ આવડ રૂપે-

[illegible]

તેહારની તૈયારી ચાલતી હતી ત્યાં
પહોંચ્યા.

પ્રતિષ્ઠા વખતે કેમ ન આવી

ઘણી ભાવના હતી પણ મંદિરનું
પ્રતિષ્ઠા પહેલાં તે સંપૂર્ણ થઈ
કયા.

કે ફેરબું છે ?

પેલું મુહૂર્ત જ રાખ્યું છે. અને
વા આપને વિનતિ કરવા અમારું

છે. આસપાસના બાઇઓની વિનતિ
આવી જઈશું.

નાટે ઘણી તૈયારી કરવાની જાડી છે.
અભણ હીએ. આપશીના માર્ગ.

છ તે જાનતમાં જથી

ઘણી જાનતેથી

જ્યાં જ્યાં રહેશે.

જામમાં અનેક

લગ્ન નગર

જાનમંડ.

પાંચ દિવસ મુખી આચાર્યશ્રીના વ્યાખ્યાનો મંડપમાં ભક્ત બિંદુ વિષયો પર થતા હતા.

બદારગામની ભજન મંડળીઓના ભજનોની 'ધૂમ મંડ' દેની. રાત્રિના પંડિત દંડરાજજી શાસ્ત્રીના વ્યાખ્યાનોમાં મેંકટો માણસોની મેંદની જામતી.

નોમના દિવસે રથયાત્રાનો વરધોટો નીકળ્યો. રથયાત્રામાં આખા અપૂર્વ દની. દુશિઆરપુર, અંબાલા, શ્રી આત્માનંદેન ગુરુકુળ લેમજ .દમજન, રથાનકવામી અને સતનામી ભજનમંડળીઓએ શહેરમાં નગરદીર્ઘનથી બારે ક. વૈષ્ણવ જગાણુ હતુ અંબાલાથી આવેલ બે મજૂરો વંદીના રથમાં પ્રજા પ્રતિમાજી તિરાજમાન હતા આમળદોશમાંના દહરો લોહો રથયાત્રા ભેગા પડ્યા પડ્યા હતા.

બપોરના અંદોનથી રનાચ બંદીજ શા. ૧૫૦૦ બપોરના ૫૦૦૦ દલો.

‘ મથ્યેણ વંદામિ ’ વિહારની તૈયારી ચાલતી હતી ત્યાં
ગદોતના આગેવાનો આવી પહોંચ્યા.

‘ ધર્મલાભ ! ’ લાલાણ પ્રતિષ્ઠા વળતે કેમ ન આવી
શક્યા !

‘ સાહેબ ! આવવાની તો ઘણી ભાવના હતી પણ મંદિરનું
થોડું ઘણું કામ અપૂર્ણ હતું. પ્રતિષ્ઠા પહેલાં તે સંપૂર્ણ થઈ
જાય તે દૃષ્ટિએ ન નીકળી શક્યા. ’

‘ મુદૂર્ત, એ જ રાખ્યું કે દેરખ્યું છે ? ’

‘ બાપણ ! આપનું આપેલું મુદૂર્ત જ રાખ્યું છે. અને
તે ઉપર વહેલાસર પધારવા આપને વિનતિ કરવા અમારું
પ્રતિનિધિમંડળ આંખ્યું છે. ’

‘ હણ તો બે મહિના છે આસપાસના બાઈઓની વિનતિ
છે. ફરતા ફરતા સમયસર આવી જઈશું. ’

‘ કૃપાણ ! પ્રતિષ્ઠા માટે ઘણી તૈયારી કરવાની બાકી છે.
જામે તે બાબતમાં હણ અંતણુ ધીએ. આપણીના માર્મ-
દર્શનની જરૂર ઘણી રહેશે. ’

‘ બીનોલીના બાણુ શ્રીચંદણ તે બાબતમાં બધી રીતે
અનુભવી છે. તમે પણ હવે તો ઘણી બાબતોથી બાણીતા
પયા છે, છતાં જરા વહેલાસર આવવા ખ્યાલ રહેશે. ’

‘ દયાસિંધુ ! આ પ્રસંગ અમારા ગામમાં અનેરો મજાયા.
અમારી ભાવના શહેર બહાર આત્મવલ્લભ નગરની રચના
કરવાની છે. ઉપરાંત પંબાબહરની ભજનમંડળીઓને પણ
આમંત્રણ મોકલવા છે. ’

‘ દિગંબર બાઈજોનો પણ સાથ સારો દશે. ’

‘ અમારા ગામમાં તો ત્રણે દિશામાં ઘણાં સારા સંપત્તિ
બધા બાઈજો આ ઉત્સવમાં ભાગ લેવાના છે. મુનીશ્રીપત્ર
દીના પ્રમુખ તથા બીજા રહીયો પણ અમારી કમીટી
સામેલ થયા છે. ’

‘ તો તો આનંદની વાત છે જોન સમાજમાં આ
ત્રણે દિશાનું સંગઠન સાધવામાં આવે તો કેટલી ઉત્તમ
ભૂમિકા થાય ? ’

‘ સાહેબ ! આઝા આપો. આપણે વહેલાસર પપા
અમી તપી નેવારી રહીએ છીએ. ’

‘ જરૂર મુજબ ! ’

ધાસીરામજી, પં. મનોહરલાલજી, લાલા રઘુવીરસિંહ વકીલ, લાલા મુકુન્દરાયજી, લાલા ફકીરચંદજી પટવારી, લાલા અત્તર-સેનજી રહીસ, લાલા વિશ્વંભરજી, લાલા માંગીલાલજી, લાલા મિત્રસેનજી, લાલા ન્યામત મોતીજી સાહેબ, લાલા શ્રીરામ રહીસ ક્ષત્રી, લાલા કામતાપ્રસાદજી, લાલા બાબુલાલજી આદિ તમામ કૌમના આગેવાનોની હાજરી ધ્યાન ખેંચનારી હતી. બીનોલીથી બાબુ કીર્તિપ્રસાદજી, તથા લાલા જુગમંદરજી તેમજ ખીંવાઈ, મલકપુર આદિના ઘણા સંભાવિત ગૃહસ્થો ખાસ આ સ્વાગતમાં ભાગ લેવા પધાર્યા હતા.

આચાર્ય મહારાજના દર્શનને માટે ગડોતના તમામ નર-નારીઓની લીડ જામી પડી હતી. જનન મંડલીઓના જન-નોએ જનતાને રસબોળ કરી દીધી હતી.

આચાર્યશ્રીએ ઉપાશ્રયે પધારી માંગલિક સંબળાવ્યું, બાબુ કીર્તિપ્રસાદજીએ સૌ રહીસો, આગેવાનો તથા સ્વાગતમાં પધારેલા ભાઈઓનો આભાર માન્યો. પ્રતિષ્ઠાને માટે ધમધાકાર તૈયારીઓ ચાલવા લાગી. નગરના સંભાવિત ગૃહસ્થો પ્રતિ-ષ્ઠાના કાર્યમાં જૂંધાઈ ગયા.

આ ઉત્સવ પ્રસંગે યુ. પીમાં જૈન ધર્મનો મહાન પ્રચાર થયો. જે હજાર જેટલા અશ્વપાલોને શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન જનાવનાર મુનિ મહારાજશ્રી દર્શનવિજયજી આદિ ત્રિપુટી મુનિશાસ્ત્રે પણ સમયસર પધાર્યા હતા. ઉપરાંત પ્રસિદ્ધ સાધ્વીશ્રી ચિત્તમીજી આદિ પણ આવી ગયાં હતાં.

શરૂઆતમાં મુસ્લમાનોએ મસજિદ પાસેથી વરપોટા ન

નીકાગવા દેવા વિશે પ્રયત્ન કર્યો હતો પણ આચાર્યશ્રી
પ્રયત્નથી અને ચાસનદેવની કૃપાથી શાંતિપૂર્વક આધાર
ગયું હતું.

શહેર બહાર આત્મવશ્વજી નગરની રચના મુંઝારી
કરવામાં આવી હતી. જ્યાં મંડપની પણ વ્યવસ્થા હતી.

આ પ્રસંગે અંબાલાનો ચાંદીનો રથ, હસ્તિનાપુરનો નર
થ, બીનોલી તથા હિન્દીની ચાંદીની પાત્રખોંટા, મુંડ
સમયસરજી, સરખના તથા મેરઠના સિદાસનો આદિ તથા
આખા હતા.

ત્રીજાને વિષે જ્યાં જાણ નહોતી આ જગત
સેન જન, વિદ્યાર્જન, જ્યાંજ્યાંથી તમામ જાતનાં પોતા
જાણના આનેવાન રહીને, હિંદુ, મુસલમાન, ખ્રીસ્તી, જ
જગત જર્મી કે જન. આનેવાનો તથા જાણના જન જાણનાં
જન હવેજી કે જે હિંદુ હતા.

આત્મવલ્લભ નગર પહોંચ્યું ત્યાં હજારો માણસોની મેદની
મીલી હતી.

આચાર્યશ્રીએ માંગલિક સંભળાવ્યું. મુનિરાજશ્રી ન્યાય-
વેળયજીએ ભગવાન મહાવીરસ્વામીની અહિંસા, સમભાવ
તથા પ્રભુભક્તિ ઉપર અસરકારક વ્યાખ્યાન આપ્યું હતું.

રાત્રે પંડિતોના વ્યાખ્યાન ઉપરાંત ઉમેદપુરની સંગીત
મંડળીએ આકર્ષક નૃત્યો તથા ભજનોથી સભાને મુગ્ધ
કરી હતી.

મુનિરાજશ્રી દર્શનવિજયજી આદિ ત્રિપુટીના ઉપદેશથી
નવા જોનો આ પ્રસંગે ઘણી મોટી સંખ્યામાં આવ્યાં હતાં.
તેમની ભક્તિ, ધર્મભાવના પ્રશંસનીય હતી. આ સિવાય
દિલ્હી, અંબાલા, બીનોલી, અમૃતસર, સાહોરા, ભરતપુર આદિ
ગામોથી શ્રાવક-શ્રાવિકાઓનો મોટો સમૂહ હતો. હજારો
ભાર્મજીનો જડોતના આંગણે આવ્યાં હતાં.

શોધને દિવસે સવારે દિકપાળપૂજન આદિ ક્રિયાઓ
ધર્મ હતી. બપોરના આત્મવલ્લભ નગર સભા ધર્મ
હતી. શ્રી જવાહરલાલજીનું મૂર્તિપૂજન
થયા પછી ઉમેદપુરની સંગીત મંડળીએ
ગાયાં હતાં. શ્રીમતી દ્રોપદી દેવીએ
ભગવાન મહાવીરસ્વામીએ અહિંસાનો
આપ્યો છે તે અહિંસા ધર્મનું રહસ્ય

મુનિરાજ શ્રી ન્યાયવિજયજીએ
ખરી મુક્તિ છે અને આત્મા પર

નીચળતા દેવા વિશે પ્રયત્ન કર્યો હતો પણ આચાર્યશોના પ્રયત્નથી અને શાસનદેવની કૃપાથી ચાંનિપૂર્વક સમાધાન થયું મળ્યું હતું.

શહેર જતાં આ-મયજીમ નગરની રમના મુંદર રીને કાપામાં જાતી હતી. કબ્બા મંડપની પણ વ્યવસ્થા હતી.

આ પ્રમુખે જાણતાનો માંડીનો રથ, દસ્તિનાપુત્રનો નવો રથ, સ્ત્રીનીલી તથા રિફદીની માંડીનો પાવખોઆ, માંડીનું સમયમગ્ન, સરથના તથા મેઘના નિદાસનો આદિ તાવવામાં આવ્યા હતા.

જોઈને વિવેકે કબ્બા જતુન નીચળ આ જતુનમાં મેં-જા, રિફદી, રથ નગરમાં તમામ જાતેનો ગણત જાતોના આદેવ ન હતો, રિફ, મુનવન ન, જાફન, જા, રથ પુત્ર કપડો ન ન આદેવ નો તથા જાતોના તમામ જતુન નો નગર હજારો જાતે હતા.

આત્મવલ્લભ નગર પહોંચ્યું ત્યાં હજારો માણસોની મેદની જામી હતી.

આચાર્યશ્રીએ માંગલિક સંજળાવ્યું. મુનિરાજશ્રી ન્યાય-વિજયજીએ જગવાન મહાવીરસ્વામીની અહિંસા, સમભાવ તથા પ્રજુભક્તિ ઉપર અસરકારક વ્યાખ્યાન આપ્યું હતું.

રાત્રે પંડિતોના વ્યાખ્યાન ઉપરાંત ઉમેદપુરની સંગીત મંડળીએ આકર્ષક નૃત્યો તથા જાજનોથી સભાને મુગ્ધ કરી હતી.

મુનિરાજશ્રી દર્શનવિજયજી આદિ ત્રિપુટીના ઉપદેશથી નવા જોનો આ પ્રસંગે ઘણી મોટી સંખ્યામાં આવ્યાં હતાં. તેમની ભક્તિ, ધર્મભાવના પ્રશંસનીય હતી. આ સિવાય દિલ્હી, અંબાલા, બીનાલી, અમૃતસર, સાદોરા, જરતપુર આદિ ગામોથી આવક-આવિકાઓનો મોટો સમૂહ હતો. હજારો શાઈબહેનો ઝડોતના આંગણે આવ્યાં હતાં.

ઘોડાને દિવસે સવારે દિકપાળપૂજન આદિ ક્રિયાઓ ધર્મ હતી. બપોરના આત્મવલ્લભ નગરમાં જાહેર સભા ધર્મ હતી. શ્રી જવાહરલાલજીનું મૂર્તિપૂજા ઉપર મુંદર વ્યાખ્યાન થયા પછી ઉમેદપુરની સંગીત મંડળીએ પ્રજુભક્તિના જાજનો ગાયાં હતાં. શ્રીમતી દ્રોપદી દેવીએ જગવાન પાર્શ્વનાથ તથા જગવાન મહાવીરસ્વામીએ અહિંસાનો જે વિશ્વસદેશ જગતને આપ્યો છે તે અહિંસા ધર્મનું રહસ્ય સમજાવ્યું હતું.

મુનિરાજ શ્રી ન્યાયવિજયજીએ કથાઓની મુદ્રિત એ જ ખરી મુદ્રિત છે અને આત્મા પરમાત્મા કેવી રીતે જની શકે

કરવામાં આવી હતી. હજારો બાઈ બહેનો દર્શનાર્થે આવી પહોંચ્યાં હતાં. વિધિવિધાન વલાદનિવાસી શ્રી કુલચંદલાઈ તથા તેમના મુપુત્ર શ્રી બૂરાલાલભાઈએ ઉત્તમ રીતે કરાવ્યું હતું. જમણુનો પ્રબંધ બહુજ સારી રીતે રાખવામાં આવ્યો હતો.

પ્રતિષ્ઠાનો બધો ખર્ચ પંબળ શ્રી સંઘે આપ્યો હતો. આ પ્રતિષ્ઠા ઉત્સવમાં ચેઠ મોતીલાલ મૂળજી તથા શ્રી ચેઠ ઠાંતિલાલ ઇશ્વરલાલે બે જમણો આપી લાલ લીધો હતો.

આ ઉત્સવની વિશિષ્ટતા એ હતી કે મુનિ મહારાજશ્રી દર્શનવિજયજી આદિ ત્રિપુટીએ બનાવેલા નવીન નૈન બાઈઓ દરેક ગામમાંથી ઉત્સાહ અને ભક્તિભર્યા આવ્યા હતા.

ગુજરાનવાલા શુરેશ્વરજીને બાળુ દીર્ઘિપ્રસાદજી તરફથી તથા ઉમેદપુર બાલાશ્રમને લાલા શ્રીચંદજી તરફથી ચાંદીના ચંદ્રકો આપવામાં આવ્યાં હતાં. બીજા કાર્યકર્તાઓ-સ્વયંસેવકોને પણ ચંદ્રકો આપવામાં આવ્યાં હતાં. આ પ્રદેશમાં નૈન શાસ્ત્રનની મુંદર પ્રભાવના થઈ હતી. આચાર્યશ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી મહારાજની અધ્યક્ષતામાં બહોતમાં ઉજવાયેલ આ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ બહોતના ઇતિહાસમાં સુવર્ણક્ષરે અંકિત રહેશે.

સ્થાયી લાભ નહિ યાય. મારી બાવના રાયકોટ જેવા શહેરમાં એક જૈન મંદિરની સ્થાપના કરવાની છે જેથી શ્રી સંઘના આબાલવૃદ્ધની શ્રદ્ધા દૃઢ રહે. ’

‘ આપશ્રી ધારો તે કરી શક્યો. આપની વાણીમાં બહુ છે, આપની પ્રેરણા શું ન કરી શકે ? ’

બહોતનો પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ પૂરો કરી આચાર્યશ્રી બીનૌલી, ખીવાઇ, સરધના, મેરઠ આદિ ધર્મ હસ્તિનાપુરની યાત્રા કરો મુજફરનગર, દેવબંધ, નાગલ, સહરાનપુર, સરસાવા, આદિ ધર્મ દેરી અંબાલા પધાર્યા. ચૈત્ર સુદિ એકમના દિવસે પૂજ્ય-પાદ યોગિરાજશ્રી બુદેરાયજી મહારાજની સ્વર્ગવાસતિયિ તેમજ શુદ્ધેવ આચાર્યશ્રી વિજયનાંદસૂરિજીની જન્મતિયિ આપની અધ્યક્ષતામાં ઉજવવામાં આવી. સાધ્વીશ્રી જિનેન્દ્રશ્રી તથા મહેન્દ્રશ્રીને ચૈત્ર વડિ ૧૧ ના વડી દીક્ષા આપી.

અંબાલાથી વિહાર કરી રાજપુરા, પલીયાલા, સમાના આદિ નગરોમાં વિચરતાં સુનામ પધાર્યા. અત્રે રાયકોટના બાઇઓ મલેરકોટલાના બાઇઓને સાથે લઇ વિનતિ કરવા આબ્યા.

x

x

x

“ દયાળુ ! અમારી તો ઘણા સમયથી વિનતિ છે જ પણ અમારા શહેરના અજૈન બાઇઓની પણ બાવના છે. આ રહ્યો તેઓનો પ્રાર્થનાપત્ર ” રાયકોટના બાઇઓએ પ્રાર્થનાપત્ર રજુ કર્યો.

“ સાહેબ ! રાયકોટના બાઇ બહેનો આપને માટે ખરેખર

‘ તમે તો ચકોટના બાઈઓ સાથે તેમની દલાલી કરવા બાબત છે ને ! ’ આચાર્યશ્રીએ ટકોર કરી.

‘ વાત સારી ! પણ અમે વચ્ચે જ બેઠા છીએને ! ’

‘ તમારા ગામમાં તો આવડું જ પડે તેવું છે. મેં સાંભળ્યું છે કે તમારે ત્યાં કુસંપ જાગ્યો છે—અને આત્માનંદ કૂલ પલ્લવે છે. ’

‘ તે માટે જ, શુરહેવ ! આપનાં પગલાં જરૂરી છે. ’

‘ જેવી સંઘની ઇચ્છા, જેઠ મુદિ કે લગભગ ચકોટ પહોંચવા ધારણા છે. ’ આચાર્યશ્રીએ વિનંતી સ્વીકારી.

ચકોટના તથા માલેરકોટલાના બાઈઓને અત્યંત આનંદ થયો. શુરહેવના જયકારની ઘોષણા શું છડી.

x

x

x

1

‘ સાહેબ ! આપ ૧૪ વર્ષે અમારા ગામમાં પધાર્યા છો. અમારી ઇચ્છા આપશીને ‘ સન્માન પત્ર ’ આપવાની છે. ’ લાલા પરશરામે વિનંતી કરી.

‘ લાલાજી ! જે શહેરમાં કુસંપ હોય, જેના આગેવાનોમાં પરસ્પર મનદુઃખ હોય ત્યાંનું ‘ સન્માન પત્ર ’ હું કદી રીતે સ્વીકારી શકું ! જેન ધર્મમાં તો દુરમનને પણ દૃઢ્યપૂર્વક માણી આપવાનો ઉપદેશ છે. તમારા ગામના અનેક નાના મોટાં કાર્યોમાં કેટલી મુશ્કેલી આવે છે ? હું તો જન્મે તરફના આગેવાનોને આ માટે વિચાર કરી સંપ કરવા આગ્રહ કરું છું. ’

આ માર્મિક ઉપદેશની સારી અસર થઈ. કુસંપ શાંત થયો. બધાએ મળી આચાર્યશ્રીને ‘ સન્માન પત્ર ’ આપ્યું.

જન મંડળીઓ વગેરેથી જલુસ ચોળી રહ્યું હતું. ગુરુદેવના રજોમાં નમસ્કાર કરતી જનતા ગુરુદેવના દર્શન કરી અહો-ભય માનતી હતી. આનંદની લહેર ઉછળી રહી હતી. ડંપમાં પધારી આચાર્યશ્રીએ મધુર દેશના આપી. આચાર્ય-શ્રીની સુધાબરી મીઠી મધુરી વાણી સાંભળી સીપુરુપોના મુદય પ્રકુલિત થવા લાગ્યાં. આનંદ આનંદ છવાઈ રહ્યો. વૃદ્ધ પ્રાવિકજનો પોતાને ભાગ્યશાળી માનવા લાગ્યા.

“શયકોટના ભાવનાશાળી બાઈ બહેનો તમારી ગુરુભક્તિ તેમને આનંદ થાય છે. પૂજ્ય ગુરુદેવે ૩૪-૩૫ વર્ષ પહેલાં આ શહેરમાં એક ધર્મરૂપી આમૃતપુલનું બીજ રોપ્યું હતું. તે જાડને અનેક તોફાની પવનોના ઝપાટા સહવા પડ્યા પણ ગુરુદેવના અમી સિંચનથી તે વધુ ને વધુ ફૂલી ફાલી મનોહર વૃક્ષ બન્યું. આજે તમારી સાથે ગુરુભક્તિમાં અન્ય બાઈઓ અને ખાસ કરીને હિન્દુ-આર્યસમાજ આગેવાનોએ પ્રેમ-પૂર્વક ભાગ લીધો છે એ જાણી કોના દિલમાં આનંદ ન ઉછળે? તે માટે તે સર્વ બાઈઓને અભિનંદન થટે છે.

તમે અહીં વિશેષ સ્થિરતા કરવા આગ્રહ કરી રહ્યા છો પણ બાઈઓ! જાણો છો તમારે આ હાથી બાંધવા જેવું છે. તેને હંમેશાં ખાવાનું આપવું પડશે. રોટલા-દાળ નહિ, પણ ધર્મજોજન. તમારો ધંધો-વેપાર જોડો કરો અમારા વ્યાખ્યાનમાં આવવું પડશે. મહેમાનોની સેવા ઉઠાવવી પડશે. અને મને તો તમે જાણો છો. પંજાબમાં ધર્મદિગોત્ર કરવાનું ગુરુદેવનું કાર્ય મારે કરવાનું છે. તેમની ટેલ દું જગ્યાએ જગ્યાએ નાખાને તેઓને સદેશ સંભળાવી રહ્યો છું

લાલા પ્યારેલાલ જરડે (ગુજરાંવાલા) રૂ. ૫૧) મંત્રીશ્રીના નામે જાહેર કર્યા.

x

x

x

“ ગુરૂવર્ય ! અહીં ચાતુર્માસ કરવાનું સલાહભર્યું નથી. ”
પંતબના આગેવાનોએ આવીને વિનંતિ કરી.

“ તમે બધા બચબીત કેમ જણાઓ છો ? હકીકત શું છે ? ”

“ સાહેબ પંતબના બધા શહેરોમાં પત્રિકાઓ આવી છે કે રાયકોટમાં તોફાન થવાની હિલચાલ છે અને એ ઉપર વિચાર કરી અમે આપની પાસે આવ્યા છીએ. આપ કૃપા કરી પંતબના બીજા કોઈ શહેરમાં ચાતુર્માસ માટે પધારો. આપ પંતબ શ્રીસંઘના એક માત્ર રાહબર છો. ”

“ બાબુજી ! તમે વકીલ ધર્મને આવી ઉડતી વાતો ઉપર કેમ વિશ્વાસ કરો છો ? ”

“ સાહેબ ! આખા પંતબમાં જે વાત ફેલાઈ ગઈ તેને ઉડતી કેમ માની શકાય ? ”

“ વાસ્તવિક રીતે, અહીં સુખશાન્તિ છે. અહીં તો જૈન ઉપરાંત દાત્રિ, બ્રાહ્મણ, શીખ અને આર્યસમાજભાઈઓ ચાતુર્માસ માટે આમંત્ર કરી રહ્યા છે. તેઓ વ્યાખ્યાનમાં આવે છે. દરેક પ્રકારે તૈયાર છે. બધે રાખવાની કશી જરૂર નથી. વળી બધાની રક્ષા કરવાવાળા ગુરુદેવ છે. ”

“ એમ સાધુ ધર્મને ડરી જઈએ તો પછી અમારાથી પંતબ વિદાર જ ન થઈ શકે. અમારો ઉપદેશ આપવાનો ધર્મ અમે પોતા નહિ બુલીએ. અહીં ગુરુકૃપાથી આનંદ છે તમે નિશ્ચિંત રહો. ”

“ તમે શ્રી સંઘે, અથવાલભાઈઓએ તથા આર્યસમાજના આગેવાન બાળુ રામપ્રસાદજી બધાએ મારા કાર્યોની પ્રશંસા કરી તે મેં સાંભળી છે. અને બધાએ મળી જે અભિનંદન આપ્યું તે પણ મેં સાંભળ્યું. પણ મેં તો મારું કર્તવ્ય બજાવ્યું છે. અમે પણ અમારી દુકાનો પર માલ સામાન વેચીએ છીએ. તમે જેમ તમારા ગ્રાહકોને તમારો માલ બતાવો છો તેમ મેં પણ મારો માલ તમને બતાવ્યો છે. તે વીતરાગ પ્રભુનો સત્ય ઉપદેશ અને સત્ય જીવન ધર્મ દર્શાવ્યો છે. તે પણ મારા મનમાંથી નહિ પણ શાસ્ત્રોક્ત વચનો કહ્યાં છે. બગવાનનો સંદેશ જીવમાત્રને પહોંચાડવાનો અમારો ધર્મ અમે અહા કર્યો છે. તમને-તમારા આત્માને-પ્રિય અને હિત-કર લાગે તો શ્રદ્ધા કરી તેનો જીવનમાં અમૂલ્ય કરશો તો તમારા જીવનનું સાર્થક થશે. આ ધર્મળીજ જે તમે-અમે મળીને વાળ્યું છે તેને હવે તમારે સિંચન કરીને પલ્લવિત રાખવાનું છે. તન-મન-ધનથી તેનું પાલન કરી તેને ફૂલ્યું-ફાલ્યું બનાવશો તો હું તેને સાચું માનપત્ર માનીશ; નહિ તો વાતો કરી ઘેર જઈ બૂલી જવાનો શો અર્થ છે? અથવાલભાઈઓને બે શબ્દો કહી લઉં કે-જે રીતે છ મહિના મારા પર પ્રેમભાવ બતાવ્યો છે તેમજ વ્યાખ્યાનાદિ બધાં કાર્યોમાં ભાગ લીધો છે તે રીતે મારા ગયા પછી આ કલ્પ-વૃક્ષનું સિંચન કરી પ્રત્યક્ષ રાખવાનું કામ તમારું છે. વળી અમારા ચાતુર્માસ દરમિયાન ઠોઠ વખત ઠોઠ પણ બાપને મારાથી અનુચિત શબ્દો કહેવાયા દોષ તો હું મિચ્છામિ દુષ્ટં કદુ છું. ”

આ ઉપરાંત શબ્દોથી અથવા ગદ્યમંદિત ચમ્પ ગમ્પ. આગ
 શીશના દૃઢ્યની સરળતા માટે જધાને જટુમાન થયું.
 પવ્વ શબ્દોટની જનતા ગુરુદેવની વાળી અને ગુરુદેવના કામે
 માદ કરે છે.

મોઢે તારો.

(૨૨)

‘નમસ્કાર’ યોગી જેવા એક યુવાને ચરણસ્પર્શ કરી નમસ્કાર કર્યા.

‘કેણ ! સ્વામીજી !’

‘જી હા, કૃપાળુ.’

‘મુશળ છે ને ? ઉઠાસીન કેમ છે ! તમારા જેવાએ તો આનંદી રહેવું જોઈએ ને !’

‘જ્યારથી યતિજી મહારાજ ભરતવિજયજીએ મને આપનું નામ આપ્યું છે ત્યારથી આપના ચરણ માટે તલસી રહ્યો છું.’

‘સ્વામીજી ! તમારી ઇચ્છા હું જાણું છું. તમે-અંબાલામાં આવ્યા હતા તે મને યાદ છે. પણ મારી પદ્ધતિ જુદી છે. તમે સાધુજીવનને માટે વિચાર કરો અને તે માટે થોડો સમય શદ્દ જોવાની પણ જરૂર છે. આ જીવન બધા સમજે છે તેવું સરળ નથી. અનેક મુશ્કેલીઓથી બરેલું છે. એ તો જીવનના સાચા દર્શન માટેનું તપસ્વી જીવન અને આત્મકલ્યાણનું અપૂર્વ સાધન છે પણ સાચે જ અસિધારા જેવું દુષ્કર-પદ છે.’

હરવાળજો બનાવવામાં આવ્યા હતા. મંડપમાં જનતાની બારે શીડ હતી. આચાર્યશ્રીને જૈન સમાજની તરફથી હિન્દીમાં, બુધિયાનાના શહેરીજો તરફથી ઉર્દુમાં અને જૈન સ્કુલની તરફથી સંસ્કૃતમાં એમ ત્રણ સન્માન પત્રો અર્પણ કરવામાં આવ્યાં. આચાર્યશ્રીજે જોઠાર મંત્રણું વિવેચન કરી મંગલિક સંબંધાવ્યું. બુધિયાનાના શહેરીજોને સંગઠન સાધી શહેરના કલ્યાણ માટે કાર્ય કરવા ઉપદેશ આપ્યો. પંબજમાં જ્યારથી આચાર્યશ્રી બહોળા શિષ્ય સમુદાય સહિત પધાર્યા છે ત્યારથી જગૃતિ, ઉત્સાહ તથા આનંદની લહેરો ઉછળી રહી છે.

બુધિયાનામાં સ્વામી કૃષ્ણાનંદજી યતિશ્રી બરતવિજયજીની પ્રેરણાથી આચાર્યશ્રીના જોતણ વખત દર્શન કરી આચાર્યની પાસે દીક્ષા લેવાની પ્રાર્થના કરેલી પણ પોતાની પદ્ધતિ પ્રમાણે એકદમ તેમનો સ્વીકાર ન કર્યો. વારંવારની વિનંતિ, સ્વામીજીની ઉત્કટ ભાવના તથા ઉચ્ચ મનોરથો જોઈને બુધિયાના શ્રી સંઘની આગ્રહજરી વિનંતિને માન આપી સ્વામી કૃષ્ણાનંદજી તથા તેના શિષ્ય સ્વામી સ્વામાનંદજીને દીક્ષા આપવાનું નક્કી થયું.

શ્રી સંઘમાં અપૂર્વ ઉત્સાહ ફેલાઈ ગયો. દીક્ષા મહોત્સવની તડામાર તૈયારીઓ શરૂ કરવામાં આવી. પોષ વડી એકમથી વાયણા શરૂ થયા. ધવલ મંગલ થવા લાગ્યા. દીક્ષાર્થીના માતા-પિતા જનવાનું સોભામ્ય લાલા શીજુરામ ચાદીરામજીના પુત્ર લાલા દિયોરોલાલજી અને તેમના ધર્મપત્નીજે પ્રાપ્ત કર્યું મદાશુદ્ધિ એકમના દિવસે વરધોટા ચઢાવવામાં આવ્યો. જાજનમંડળીઓના જાજનો જનતાને આકર્ષો રહ્યા

દત્તા. ચલુગારેલી મોટરોમાં બેઠેલા જન્ને યુમ્મુમ્મેને ભેગને
માનવ સમુદાય ઉમટી રહ્યાં દત્તો

પુરાણ કિદા પામે પુરા મેદાનમાં તૈયાર કરવામાં આવેલ
મંડપમાં આચાર્યશ્રી, શિષ્ય મંડળ, આત્મી શ્રી દેવપીઠ
આદિ સમયસર મંડપમાં પધાર્યા જન્ને યુમ્મુમ્મે પાનાના
પર્મપિત્તા લાલ કિયોરીલાલજીને ત્યાંથી વાજતંગાજતે દત્ત
આપના મંડપમાં આવી પદેશ્યા જનતાએ જયનાદથી મંડપ
મજાતી મુગે

ચંકા થતી હશે કે આ નવયુવાન, વિદ્વાન, વિચારશીલ, સુધારક વિચારનો હોવા છતાં, સાંસારિક સુખનો ત્યાગ કરીને શા માટે સાધુ બન્યો હશે. તેમજ, આટલો પ્રસન્નચિત્ત કેમ દેખાય છે ?

કારણ સ્પષ્ટ છે. આપણે જેમાં સુખ માની બેઠા છીએ તે વાહી, લાડી અને ગાડી બધાં ક્ષણભંશુર છે. જીવન પણ ક્ષણભંશુર છે. સંસાર સાગર અનેક આધિ, વ્યાધિ, ઉપાધિથી ભસ્ત છે. આ બધું જાણવા છતાં મનુષ્ય મોઢ દર્શાવી તેમાં જ કસાર્ધ રહે છે.

સાચા સુખની પ્રાપ્તિ માટે મેં દીક્ષા લીધી છે. કવિએ સાચું કહ્યું છે કે યોવન, જીવન, વિત્ત, છાયા, લક્ષ્મી અને સ્વામીપણ ચંચળ છે. હું ધણાં ધણાં પ્રદેશોમાં ફર્યો, તીથ-યાત્રાઓ કરી, સાધુ બાવાઓના પરિચયમાં આવ્યો. પણ મને કોઈ જગ્યાએ સાચી શાંતિ ન મળી. બનારસમાં સફમાગ્યે યતિવર્ય ભરતવિજયજીનો પરિચય થતાં તેઓએ મને ગુરુદેવનું નામ આપ્યું. હું તો તેજ વખતે ચાલી નીકળ્યો. ગુરુદેવના દર્શન કરી, તેમની વાણી સાંભળી તેમની દૃઢચની ઉદારતા જોઈ, તેમના આત્માનો ઉચ્ચતા અને પવિત્રતા જોઈ. મારું દૃઢ્ય નહીં પડ્યું. મેં દીક્ષા માટે વિનવ્યા પણ મને ધીરજ રાખી અનુભવ લેવા આજ્ઞા કરી. મેં પણ પ્રતિજ્ઞા કરી કે ગુરુદેવ મને દીક્ષા ન આપે ત્યાં સુધી દુધ અને લીલોનરીનો ત્યાગ કરીશ. ૫. મદારાજશ્રી સમુદ્રવિજયજીનો અમીમ કૃપાથી લગભગ રોઢ વષે આ મંજળ અવસર પ્રાપ્ત થયો છે. આ વેશને ચોભાવીશ થાવત જીવન ગુરુદેવનો સેવામા વઢી અખડ ચારિત્ર પાળી

છે ? વાઈજો, આ મારી વાહર પાયરી, તેના ઉપર તમારે
બધા જે કહેવું હોય તે કહો. હું સંભળવા તૈયાર છું."

૧. અમારી જૂલ ધમ, અમને હામ કશે.
૨. આ હરથ જોઈ સમસમીને જાણી ઉઠયા.

૩. નના જાણો જોક પાછી જોક નીકળવા વાળ્યા
જી રહું ? જીને ઉભાય જ શું દતો ? હું
રોપનો રોપતો હું જ જોતી લઉં તો

૪. કશે, આપ સંતની આતમી દુખની
કશે. આપણી જે આજા હરમાનાં તે
સાધાર્ણ છે. આપ તો અમારા વાતા માટે
અજળ નયને બધાંને શુક્રેયના અવધમા
પ્રાર્થના કરી.

આચાર્યશ્રીએ અભિનંદન પત્રના જવાબમાં જણાવ્યું કે—
હું તો શુરુદેવનો સંદેશવાહક છું. સમાજ, કલ્યાણ અને
પંચાળનો ઉદ્ધાર એ મારું પ્રથમ કર્તવ્ય છે. તમે જે માન-
પત્રો આપો છો તે હું શુરુદેવને સમર્પણ કરું છું. ને
પુણ્યરાશી આત્મા જ આ પુણ્યકાર્યોના દ્રષ્ટા છે.

આચાર્યશ્રીએ અભિનંદન પત્રના જવાબમાં જણાવ્યું કે-
હું તો શુરુદેવનો સંદેશવાહક છું. સમાજ, કલ્યાણ અને
પંજાબનો ઉદ્ધાર એ મારું પ્રથમ કર્તવ્ય છે. તમે જે માન-
પત્રો આપો છો તે હું શુરુદેવને સમર્પણ કરું છું. ને
પુણ્યરાશી આત્મા જ આ પુણ્યકાર્યોના દ્રષ્ટા છે.

રવામાં આવ્યા બાદ શ્રી જૈન સંઘ તરફથી માનપત્ર આપવામાં આવ્યું હતું. મુનિરાજશ્રી વિશ્વવિજયજીએ ‘સંગઠન’ પર આધ્યાન આપ્યું હતું.

“મહાતુભાવો ! હું જ્યાં જ્યાં જાઉં છું ત્યાંની જૈન જૈનેતર જનતા મને દુર્ધર્પૂર્વક સન્માને છે. માનપત્રો પણ આપે છે. બધાને મારો એકજ જવાબ હોય છે કે હું તો ગુરુદેવનો સંદેશ-જૈન ધર્મના સૂત્રો-સિદ્ધાંતોનો પ્રચાર ગામેગામ, શહેર શહેરમાં કરી રહ્યો છું. જૈનધર્મ વિશ્વધર્મ છે. તમે ત્રણે દિશકાનું સંગઠન સાધી શક્યા છો તે માટે તમને બધાને ધન્યવાદ ઘટે છે. આજે જૈન સમાજને સંગઠનની બારે જરૂર છે. દેશમાં હિંદુ-મુસલમાન એકતા માટે આંદોલન ચાલે છે તો જૈન સમાજ પોતાનું સંગઠન ક્યારે સાધશે ? નાના નાના મતભેદો ભલે હોય પણ તેમાં એકતાને અવકાશ છે. સામાજિક કાર્યોમાં તો બધા હળીમળી શકે છે. મેં વારંવાર કહ્યું છે તેમ માનપત્ર તો સમાજ કદમાણ સાધવા માટેની વિશેષ જવાબદારીનું બાન કરાવે છે. સંઘ સમક્ષનો ઉત્કર્ષ સાધવા માટે દેહ, વાળી અને ચારિત્રનો ઉપયોગ કરવાનો જી ચેતવણી માનું છું.”

આચાર્યશ્રીનો વાળીએ બધાને મુગ્ધ કરી દીધા. પાંચ દિવસની સ્થિરતા દરમિયાન ઉપાગ્રથો તથા ગીતાભવનમાં પ્રવચનો થયા. ઠાલેજના ગ્રેફિસરો તથા અનેક વિદ્વાનોએ શંકા-સમાધાન તથા જ્ઞાનગોષ્ઠીમાં ભાગ લીધો.

અ.જ. ગુજરાતવાસીના આબાસવૃદ્ધના આનંદની મીમા

શ્રી આત્મારામજી મહારાજની રંગીનમૂર્તિને આચાર્યશ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી વંદણા કરતાં જતાવવામાં આવ્યા હતા. ગુરુદેવનો આશીર્વાદદર્શક હાથ આચાર્યશ્રી ઉપર વારં-વાર આવતો હતો, વિજળીના પ્રકાશમાં એ દૃશ્ય બારે મુંઢર દંખાતું હતું.

જલ્દસ મંડપમાં આવ્યું. મંગલાચરણ બાદ શહેરની મ્યુનીસીપાલિટી તરફથી એક માનપત્ર સરદાર બહાદુરસિંહજીએ વાંચી સંભળાવી અર્પણ કર્યું. શ્રી જૈન શ્વેતાંશર સંઘની તરફથી બાબુ અનંતરામજી વકીલે તથા ગુરુકુળની તરફથી પં. મથુરદાસ ચાત્રીએ વાંચી અર્પણ કર્યું. એક અભિનંદન પત્ર જનરલ મરચન્ટસ ગુજરાનવાલાની તરફથી લાલા બિહારી-લાલજીએ તથા જૈન નવયુવક મંડળ તરફથી માનપત્ર અર્પણ થયું.

“ભાઈઓ, તમારું ભાવણીનું સ્વાગત અને અપૂર્વ ભક્તિ-ભાવ જોઈ મને આયત આનંદ થાય છે. તમારા માનપત્રોને માટે હું યોગ્ય નથી. અમારે સાધુઓને આ માનપત્ર શાં? કયાં રાખવાં એ માનપત્રો! હા, તમારા દૃઢ્યની જિર્મિઓને દર્શાવવાનું એ સરળ સાધન ગળી શકાય. પણ મારા દૃઢ્યમાં તે ઊંડી છાપ મૂકી જાય છે. મારી ધર્મ અને સમાજ પ્રત્યેની જવાબદારીનું એ મને બાન કરાવે છે.

સોળ વર્ષ પહેલાં ગુરુકુળનું સંચાલન તમને સોંપી ગુરુ-દેવનો સંદેશ દૂર દૂર પહોંચાડવા હું ગયો હતો. આજે ગુરુદેવના સમાધિમંદિરના દર્શન કરતાં મારું દૃઢ્ય જરાઈ આવ્યું. આજે પણ હું ગુરુદેવના આત્માને આ તમારા બચ્ચ ૨૨.૫.૧૯૫૯ નેહ શુક્ર ૩૩ ગુરુકુળનો તમે કેટલો અને કેવો

અને જાધાના આશ્ચર્ય વચ્ચે એમજ થયું. બીજે જ દિવસે વર્ષા
ગાણ ઉઠી. નાચતી કૂદતી વરસી પડી. તપસ્વીઓની સાથે
જનતાને અપાર શાંતિ થઈ. તપસ્વીઓનું સારું સ્વાગત કરવા
આવી. પારણા તેા લીલા લહેરથી થઈ ગયા.

પર્યુપણા પર્વનો આનંદ અપૂર્વ હતો. ગુરુકુળના વિદ્યા-
ર્થીઓ સાથે ગુરુકુળના બંગી-હરિજને અદ્વાઈ કરી હતી.
શ્રી સંઘમાં આનંદ આનંદ છવાઈ રહ્યો હતો. શ્રી સંઘે આઠે
દિવસ હિંદુ-મુસ્લીમ તમામને શિરો, ખીર, મીઠાભાત વગે-
રેનું ભોજન આપી પુણ્ય ઉપાર્જન કર્યું.

એટલું જ નહિ પણ કસાઈ બાઈઓએ કતલખાનું જંઘ
રાખી છવદયા પાળી સદ્ગુણભૂતિ બતાવી. ગુજરાનવાલાના
ઇતિહાસમાં આ એક ચમત્કાર જ ગણાય.

આ માટે શ્રી સંઘે મજીને મુસલમાનબાઈઓએ સંવત્સરી
જેવા ધાર્મિક દિવસને માન આપી ઉદાર દમદર્દીથી છવદ્વત્યા
જંઘ રાખી તે માટે અભિનંદન માનતો અને આભાર માનતો
કરાવ કર્યો. અને તેમના આગેવાનોને મન્યવાદ આપ્યા.

આચાર્યશ્રીના અધ્યક્ષસ્થાને જગતગુરુ શ્રી હીરવિજયસૂરી-
શ્વરજીની જયતી સમારોહપૂર્વક ઉજવવામાં આવી, ગુરુકુળના
વિદ્યાર્થીઓ, અધ્યાપક વર્ગ, આચાર્ય ચંદ્રશેખર શાસ્ત્રી, બાઈ
પૃથ્વીરાજજી એમ. એ. પં. દસરાજજી વગેરેએ મનનીય
વ્યાખ્યાનો કર્યા.

x

x

x

અ.સાચીક ને દાર્નક શુદ્ધિ બાજના દિવસે ૩૦ વર્ષ પૂર્વ

ગુજરાતવાલાઓ ૫૦૧) લાલા ગોકુળદાસ જૈન મુન્હાણીએ બહેર કર્યા હતા.

ગુજરાતવાલાનું સં. ૧૯૯૬ નું ચાતુર્માસ અપૂર્વ હતું. શાસનમુધારના અનેક નાના મોટાં કાર્યો થયાં. પંબજાની જૈન પુરી ગુજરાતવાલાના આગાલવૃદ્ધે ગુરુદેવનું અપૂર્વ સ્વાગત કરી પોતાની ફરજ અડા કરી.

૧

થોડું પોતાને ખપતું અને તે પણ પોતાને માટે તૈયાર કરેલું ન હોય પણ ગૃહસ્થીએ પોતાના કુટુંબ માટે કરેલ હોય તેમાંથી લે છે.’

‘ધન્ય ! ધન્ય ! સાહેબ, આપે મને દર્શન આપી ઘણી કૃપા કરી, નહિ તો આ તરફ તો આપ ક્યાંથી પધારો ?’

‘જેહલમમાં સાંભળ્યું કે સ્વર્ગસ્થ ગુરુદેવના જ્ઞાનદાનમાં તમે અહીં દ્વીરજપુરમાં છો તેથી તમને મળવાની ઉત્સુકતા હતી. તમારી ભક્તિ જોઈને આનંદ થયો.’

‘સાહેબ ! મારાં અકોલાગ્ય, ખરેખર ગુરુદેવનું નામ તમે તો જગતજરમાં રોશન કર્યું.’

‘જાણી ! તમારી પાસે એક માગણી છે.’

‘મને એમ હતી ચરમિદો ન કરો ‘આપની આજ્ઞા મારે હમેશાંને માટે શિરોધાર્ય’ છે.’

‘તમારા જેવા ઉદાર અને સરલ જીવાતમાને વળી વૈગનસ્થ થોસે ? હું તો એ માનવા પણ તૈયાર નથી કે તમારે કોઈની સાથે વેર-વિરોધ હોય.’

‘કૃપાળુ ! માફ કરો. આજે આપે મારા દુહયને નિર્મળ બનાવી મને જીવનનું દર્શન કરાવ્યું. આપનું જલ્દ હું કંઈ રીતે અદા કરી ચડીશ ?’ જગમગા થઈને હરવંશસાથે ચરણમાં નમસ્કાર કર્યા.

‘જાણી ! તમે મારું વચન માન્યું તેથી મને પણ આનંદ થયો. ઉઠો, ઉઠો, પર્મલાલ !’

તોં આપશેને ? અમારે ત્યાં આપને ખપતી શુદ્ધ ચીજો જ મળશે.' સરદાર કરતારસિંહે એ હાથ જોડી પ્રાર્થના કરી.

‘સરદારજી ! તમારો જંગલો રહેવા તો મળી ગયો એજ અમારી લક્ષિ પૂરતી છે.’

‘મહારાજ ! મારા એવા અહોભાગ્ય ક્યાંથી કે આપ જેવા પુણ્યાત્માના પુનિત પગલાં મારા આંગણમાં હોય ? પણ લોજન માટે શું તૈયારી કરું ? આપને જે જોઈશે તેની સત્વર વ્યવસ્થા થઈ જશે.’

‘સરદારજી ! અમારો જૈન સાધુનો ધર્મ જુદી જાતનો છે. અમારા નામથી કરેલું લોજન અમે ન લઈ શકીએ. અમે તો જુદા જુદા બાઈજોને ત્યાંથી અમારે ખપતી થોડી થોડી ચીજો અમે માગી લાવીએ. અમારે માટે ઠેઈપણ જગ્યાએ ખાસ રસોઈ બનાવી શકાય નહિ.’

‘દયાળુ ! એ તો બહુ આકરો રિવાજ છે. તો મારે ત્યાં જે વસ્તુ હોય તે તો ખપશે ને ?’

સરદાર ઉદ્વિગ્ધજી ! તમારે ત્યાં ઉતરવાનું થયું એટલે તમારા ઘરનો આદાર ન લેવાય.

‘ધન્ય ! ધન્ય ! તમારી તપશ્ચર્યા અને ચારિત્ર વિષે તો પણ સાંભળ્યું હતું પણ આવા આકરા આચારો વિષે તો આજેજ જાણ્યું.’

ખાનગા ટોચરાયો વિદ્યાર ક્યો અધિકારી વર્ગ, સ્થાનક-વાસી બાઈજો, જૈન સંઘ સમસ્ટના સ્ત્રી પુરૂષો તથા શહેરના અંગેવાનંદે વિદાય આપી અ.સપાસના ગામેમા વિચરતા

‘સાહેબ, જન્મે પશ્ચના ઘણા બાઈઓ જીવું છું છે તો છે.’

‘માત્ર છું છા માત્રથી શું થાય? તે માટે તો પૂર્વ યોજના થવી જોઈએ.’

‘આપથી તે માટે માર્ગદર્શન આપ્યો?’

‘જુઓ લાલાઈ! વાત તો સહેલી છે. તે માટે જલે પશ્ચના બુદ્ધિશાળી સમભાવવાળા અને સમાધાન વૃત્તિવાળા પાંચ પાંચ બાઈઓને પસંદ કરવા જોઈએ. તેઓ જે ચાર વખત મળીને પરિસ્થિતિનો વિચાર કરી યોજના

મૂર્ત સ્વરૂપ આપવા પૂર્ણ પ્રયત્ન કરે તો સમાધાન છે અને જોકજ સ્થાનમાં જલે સાથે જોડી ઉપદેશ.

‘સાહેબ! જલે વચ્ચે જે વિચાર છે તે આથી સંભવ છે એમ આપ માને છે?’

‘શામાટે નહિ? અમારા-તંમના વચ્ચે જોયો વિરોધ છે? કોઈ ઘર-ગાર, જમીન તો વહેંચવી નથી. એકતા અને સમભાવ સાધવો છે તો પછી આવા ઉત્ક્રાંતિના ને શાસનચોલાના કામમાં તો જવાબી કરવું જોઈએ.’

‘સાહેબ! અમારે અંદર અંદર જે મનબોર પડી તેનું સમાધાન પહેલાં થવું જોઈએ.’

‘લાલા માલેદ્યંદલ! તમારી વાત સાચી છે. પણ માત્ર વાત જો છે કે ચીખાલકોટવાળા બાઈઓ ૪-૫ વખત મારી પાછી આવી ગયા. તેઓએ ચીખાલકોટ માટે વિનંતિ કરી, ત્યારે શું થયું? કુટુંબો ધર્મચક્ર દડાવી રાખવા, જેન તરફાને સમજવા

“ ધન્ય છે ! સરદારજી ! ધન્ય છે. તમારી ધર્મભાવના આટલી ઉચ્ચ જાણીને અત્યંત આનંદ થયો. ”

શીઆલકોટનું સ્વાગત અપૂર્વ હતું. ગુજરાંવાલાથી ૬૫૦ માઇલદેનેની એક સ્પેશીયલ ટ્રેઈન આવી હતી. નારોવાલ, સખાંતરા, જેહલમ, જમ્મૂ, પીઠઠાદનખાં, રામનગર, વઝીરા-બાદ, લાહોર, અમૃતસર, જંડીયાલા, કસૂર, પટ્ટી, બુધિયાના આદિ શહેરોથી મોટી સંખ્યામાં ભાઈઓ આવી પહોંચ્યા હતા. જેન્ડ મંડલીઓ, ભજન મંડલીઓ પણ હાજર થઈ ગઈ હતી.

જલુસમાં શીઆલકોટના જૈન ભાઈઓ, સ્થાનકવાસી ભાઈઓ ઉપરાંત પ્રાણલુ, ક્ષત્રિય, આર્યસમાજ, શીખ, મુસલમાન આગેવાનો, અધિકારી વર્ગ, વકીલ મંડળ, ડાક્ટરો બધા આવ્યા હતા.

આચાર્યશ્રીએ જૈન ધર્મ અને મનુષ્ય જન્મ ઉપર એક કલાક વ્યાખ્યાન આપ્યું. જનતા આચાર્યશ્રીની અમૃતવાણી એવી શાંતિપૂર્વક સાંભળી રહી હતી કે-ટાંકણીનો અવાજ પણ સાંભળી શકાય. સર્વ ઠામના લોકો આચાર્યશ્રીની વિદ્વતા તથા વક્તૃત્વશક્તિ, ત્યાગ અને તપશ્ચર્યાથી મુગ્ધ થઈ ગયા. આવા મહાત્માની વાણી સાંભળવાની તક મળવા માટે પોતાને ભાગ્યશાળી માનવા લાગ્યા.

અહીં થો મહાવીર જયંતીનો ઉત્સવ ખૂબ આનંદપૂર્વક થયો. ભજવાન મહાવીરનું જીવન વિસ્તારપૂર્વક આચાર્યશ્રીએ સંભળાવ્યું. બહારના ભાઈઓએ શીઆલકોટમાં જૈન મંદિર

• સુપુત્રો શાના ?

(૨૫)

‘લાલાલ ! તમારા જેવા ધર્મપ્રેમી અને શુભકર્તાને શું
હોવું ? તમારા બન્ને બાઈઓ વિશે જ્યારે મેં સાંભળ્યું
ત્યારે હું તે માનવા તૈયાર નહોતો.’

‘સાહેબ ! આપની વાત સાચી છે. પણ આમાં મારો
જોડાનો હોય નથી, ધણાંએ પ્રયત્નો કર્યા પણ હઠામઠ હોય
ત્યાં શું થાય ?’

‘લાલાલ ! જો તેમ હોય પણ તમારા જેવા ખાનદાન
કુટુંબના સુપુત્રોને આ ચોક્કસ ! તમે મોટાભાઈ છો. તમારું
દૃઢ્ય તો ઉદાર હોવું જોઈએ. આવું અનુકૂળ તમને બન્નેને
કાંઈ જોણું રહેતું દરો ?’

‘કૃપાળુ ! નાનાભાઈ આવે છે.’

‘ધર્મલાલ ! તમે તો યાદ કરતાં જ આવી પહોંચ્યા.’

‘સાહેબ આપ તો અમારા ઉપકારી છો. આપના દુકમને
માન આપવું એ અમારો ધર્મ છે.’

આચાર્યશ્રીજીના મનોહર પ્રભાવશાળી વ્યાખ્યાનો ક્ષત્રિ સમાના વિશાળ હોલમાં થતાં હતાં. વ્યાખ્યાનમાં કિવાન સાહેબ, રેવન્યુ કમીશનર શ્રી કુલચંદ્રજી મોઘા, અધિકારી વર્ગ તથા નગરના અગ્રગણ્યજનો સારા પ્રમાણમાં લાભ લઈ રહ્યા હતા.

ફરીદકોટના લાલા નરપતરામ તથા મીરજીલાલ જાને સગા બાઈઓમાં વૈમનસ્ય ચાલતું હતું. આચાર્યશ્રીને તે વાતની જાણ થતાં તેમણે જાને બાઈઓને બોલાવ્યા, સમજાવ્યા અને વર્ણવું મનદુઃખ ચમત્કારિક રીતે શાંત થયું. આ કલેશમાં ઠોર્ટ-કચેરીમાં ને મોટા વકીલો પાછળ હજારો રૂપીઆનું પાણી થયું હતું. ગુરુદેવના ભાવભર્યા ઉપદેશે અમીના છાંટણા કરી શાન્તિ સ્થાપી.

જમ્મુમાં આનંદોત્સવ ઉજવી, હજારો માણસોને પ્રતિબોધ આપી વિહાર કરવાના સમયે સનાતન ધર્મ હાર્મફૂલ તરફથી આચાર્યશ્રીને આજીવનનું પત્ર આપવામાં આવ્યું.

જમ્મુથી સત્તવારી, વિસના, દરિયાલ, નળનાલ, જફરવાલ, ધર્મધલ આદિ ગામોમાં ધર્મોપદેશનો ધોધ વહેવડાવતા સંખતરા પધાર્યા. સંખતરા નિવાસીઓએ આચાર્યશ્રીનું ભાવસ્વીનું સ્વાગત કર્યું. પણ આનંદની વાત તો જો હતી કે કસાઈ લોકોએ પણ આચાર્યશ્રીના માનમાં દુકાનો બંધ રાખી હતી. અહીં હિંદુ, મુસ્લીમ, શીખ તમામ બાઈઓ વ્યાખ્યાનનો લાભ લેતા હતા.

‘સાહેબ ! લાલા અમીચંદ્રજીને તો આપ બંધુતા દયો.’
એક બાઈએ પ્રશ્ન કર્યો.

‘પણી સારી રીતે, ને નો સારા ગુરુજી અને બદુજ

‘ સાફ સાફ કહું ને ? જોડું તો નહિ લાગે ને ? ’

‘ આપની આજ્ઞા શિરોધાર્ય છે. ’

‘ એમ મોઢેથી બોલવાથી નહિ ચાલે. જુઓ હું ઠાલે સવારે ગોચરી આવવાનો છું—પણ એક શરતે. ’

‘ ફરમાવો, ફરમાવો. ’

‘ તમે લાલા અગ્રીચંદણના મુપુત્રો—બન્ને એક બીજા સાથે મળીને સહકુટુંબ જમો. મનદુઃખને કાઢી નાખી, જે કાંઈ કલેશ—કંઠાસ હોય તેને દૂર કરીને આનંદપૂર્વક મને એ પ્રેમભિક્ષા વહોરાવો તો—’

‘ દયાસિંધુ ! આપે બહુ કહ્યું. અમે આજમુખી અભિ-માનથી ભરેલા હતા. આપે અમારા હૃદયના મેલને દૂર કરી અમારું ભારે કલ્યાણ કહ્યું. અમારાં અહોભાગ્ય. આપની આજ્ઞા શિરોધાર્ય છે. ’

સંખતરા આખામાં આ વાત પહોંચી ગઈ. બલભલા આવી ગયા અને અનેક પ્રયત્નો છતાં જે ન બની શક્યું તે ચુકરેવે માત્ર એક જ પગમાં કહ્યું.

સંખતરાથી વિદાર કરી જયપાલ, નાગલ ધર્મ નારોવાલ પધાર્યા.

બહોં શુરવર્ચના સ્વામત વખતે એક આનંદજનક બનાવ બન્યો. લાલા પંજુચાદની દુકાન પાસેના વાસણોથી મજબેલા મુશીભિત વઢીલ દરવાજા પાસેથી આચાર્યથી શિષ્ય સમુદાય સહિત નીકળ્યા કે દ્વિતીય શુભામમદમદ તથા કમરએમદે આચાર્યશ્રીને પોતાની દુકાન પાસે દેલા રાખી આચાર્યશ્રીનું

ચાતુર્માસ કરવા નિર્ણય કર્યો. પંતળબરમાં આનંદની ઊર્મિઓ ઉછળવા લાગી. શીઆલકોટ નિવાસીઓના આનંદનો પાર નહોતો.

જેઠ વહી સાતમે આચાર્યશ્રીએ શિષ્ય મંડળ સાથે વિહાર કયો. લાલા જંગીરીલાલ લિંગાએ કિલ્લા શેખાસીંગનો સંઘ કાઢવાથી શુરુવર્ધ સંઘ સાથે પધાર્યા. કિલ્લા શેખાસીંગનું દેવ-વિમાન સમાન હોરાસર અનુપમ હતું. શ્રી શીતળનાથ પ્રભુના દર્શન કરી શીતળતા અનુભવી. આ શુભ પ્રસંગે શુજરાંવાલા, અંજાલા, અમૃતસર, પસરૂર વગેરેના સંબાવિત ગૃહસ્થો પણ આવ્યા હતા.

પસરૂરથી લાલા મોતીશાહજી, લાલા રામચંદ્રજી, લાલા ખજનચીલાલજી ફરી પાછા વિનંતિ કરવા આવ્યા. આચાર્યશ્રીએ તેમની વિનંતિ સ્વીકારી પસરૂર યત્રને શીઆલકોટ જવા માટે નિર્ણય જાહેર કર્યો.

આજે વ્યાખ્યાનમાં બારે થીક હતી. જૈન-જૈનેતર બાઈઓ ઉપરાંત શીખ બાઈઓ-કિંદુબાઈઓ વગેરે પણ સારી સંખ્યામાં આવ્યા હતા. આચાર્યશ્રીએ સંપત વ્યસનો અને મનુષ્ય જીવનની સાર્થકતા વિષે મનન્ય વ્યાખ્યાન આપ્યું. સરદાર ખદાફૂર કપ્તાન કરતારસિંહજીએ ઉભા થઈ આચાર્યશ્રીની વિદ્વતા અને રસપ્રદ વ્યાખ્યાન ચોલી વિષે બોલતાં જણાવ્યું કે:—

‘પૂજ્ય આચાર્યશ્રી તથા મારા જૈન બાઈઓ ! તમે સતત પરિયમ કરીને આચાર્યશ્રીને અહીં આપણા ગામમાં લાવ્યા છો તે માટે હું તમને ધન્યવાદ આપું છું. હું સંત-સમાગમ કરનારો અને વિદ્વાનોના સમાગમમાં આવનારો છું પણ જુ વિદ્વાતજરેલુ તત્વરસધો તરબોજ વ્યાખ્યાન મારી

શીઆલકોટમાં મુક્તિમંદિર

(૨૬)

‘કૃપાસિંધુ ! આપના પવિત્ર પગલાં અમારાં ગામ પસરૂરમાં થયાં ને અમારે લીલા લહેર થઈ. ૪૬ વર્ષ પહેલાં ગુરુદેવ શ્રી આત્મારામજી મહારાજ અમારા ગામમાં પધાર્યા હતા. તે વખતે એવી પરિસ્થિતિ હતી કે તેમને ગરમ પાણી પણ ન મળવાથી પંજાબની સખત ગરમીમાં જપોરના વિદ્યાર કરવો પડ્યો હતો. અને તે વર્ષમાં અમારા કુવાના પાણી છાંડાં ગયાં હતાં-સૂકાઈ ગયાં હતાં. આ વર્ષે આપશ્રી પધાર્યા, આપના પુણ્યોદયના પ્રતાપે કુવાઓમાં પાણી હબરાઈ રહ્યાં છે, જાણે કે પાણીની રેલમહેલ થઈ રહી છે. અમારા જીનેતર બંધુઓ માને કે આપ મહાન આત્માનો એ પુણ્ય પ્રતાપ છે, એક અમત્કાર જ છે. ગુરુવર્ષ આપના ત્યાગ અને તપને ઠોટિ ઠોટી વંદન.’ પસરૂરનિવાસી લાલા કરતુરીલાલે નવીન વાત કરી સભાને અક્ષિત કરી દીધા.

શીઆલકોટમાં અપૂર્વ સ્વાગત થયું. આચાર્યશ્રી આત્મા-નંદ જીન કુવનમાં જીન ધર્મ, મૂર્તિ પૂજા, માંસત્યાગ, ગૃહસ્થોનું દર્શન, મનુષ્ય જન્મની સાર્થકતા વગેરે વિવિધ વિષયો પર

શ્રી ગુજરાંવાલા શ્રી સંઘ તરફથી પર્યુષણના સાતે દિવસ ગરીબોને લોજન આપવામાં આન્યું હતું તેનો લાભ હિંદુ-મુસલમાન વગેરે બધાને આપવામાં આવ્યો હતો.

શ્રી વિજયાનંદ જૈન મંડળે હંમેશાં આળુ તીર્થ, નેમનાથ ભગવાનનું લગ્નમાંથી પાછું ફરવું, પાર્શ્વનાથ અને કમક વગેરેના દ્રશ્યો બતાવી જનતાને આશ્ચર્યચકિત કરી હતી.

ભાદરવા શુદ્ધ ૧૧ ના રોજ શ્રી આત્માનંદ જૈન ભુવનમાં આચાર્યશ્રીની અધ્યક્ષતામાં જગદ્ગુરુ શ્રી હીરવિજયસૂરીશ્વરજીની જયંતી સમારોહપૂર્વક ઉજવવામાં આવી. આ પ્રસંગે પં. સરસ્વતીનાથજી, પંડિત પુરુષોત્તમ શાસ્ત્રી એમ.એ. પંડિત હંસરાજજી શાસ્ત્રી, પંડિત ભગવાનદાસજી આદિ વક્તાઓએ સૂરીશ્વરજીના જીવનની મુખ્ય મુખ્ય ઘટનાઓ પર પ્રકાશ ફેંકી આચાર્યશ્રી કેવલ જૈન સમાજના ઉપકારી નહોતા પણ અખિલ ભારત વર્ષના ઉપકારી હતા. અઠગર બાદશાહને પ્રતિબોધી છ માસ તથા છ દિન જીવહિંસા બંધ કરાવવાજીવ્યા વેરો બંધ કરાવવો વગેરે તેઓશ્રીના કાર્યો મહાન અને ચિરસ્મરણીય છે.

આચાર્યશ્રીએ અધ્યક્ષસ્થાનેથી જગદ્ગુરુના જીવનના વિવિધ પ્રસંગો રસપ્રદ રીતે રજૂ કરી તેઓના નવલંત જીવનનું અનુકરણ જૈન સમાજના તમામ સાધુઓ અને પદવી-ધરાને કરવાની આ યુગમાં કેટલી બધી આવશ્યકતા છે તે સ્પષ્ટ રીતે બતાવ્યું હતું.

x

x

x

‘ગુરુદેવ ! અમને તુલસીકૃત રામાયણ અને વાલ્મીકી રામાયણ સાંભળવાનું તો સોબાગ્ય પ્રાપ્ત થયું છે પણ હજી

શીખ, સુસલમાન વગેરે સર્વે કોમના બંધુઓએ સંમિલિત થઈ જૈન ધર્મની ચોલા પધારી હતી. આ અપૂર્વ દ્રશ્ય જોવા માટે માનવમેદની ઉતરી પડી હતી.

બહારથી પધારનાર બાઈઓ-બહેનોની સોજન આદિ વ્યવસ્થા રાયસાહેબ લાલા કર્મચંદણએ કરી હતી.

બીજના સવારે આત્માનંદ ભવન તમામ કોમના બાઈ-બહેનોથી ભરાઈ ગયું હતું. લોકોને અદભ્ય ઉત્સાહ અને જય જયકારની સાથે જૈન રામાયણનું વ્યાખ્યાન આચાર્યશ્રીએ શરૂ કર્યું. સુવક મંડળની વ્યવસ્થા સુંદર હતી.

જૈન રામાયણમાં આદર્શ ગૃહસ્થાશ્રમ, આદર્શ બંધુભાવ, આદર્શ રાજા, આદર્શ પત્ની, આદર્શ સેવક, આદર્શ પ્રજા અને આદર્શ પુત્ર વગેરેના મનનીય, બોધક અને જીવનમાં પ્રાણનો સંચાર કરે તેવા ભવ્ય દ્રશ્યો મધુર ભાષામાં રજુ કરી આચાર્યશ્રીએ કાર્તિક વદ તેરથ સુધી સતત સુધા-વાણીનો ધોધ વહેવડાવી શીઆલકોટના આબાલવૃદ્ધમાં નવીન પ્રેરણાનો સંચાર કર્યો. તમામ કોમના બાઈઓ આચાર્યશ્રીની ભૂરિ ભૂરિ પ્રશંસા કરવા લાગ્યા, પોતાને કૃતકૃત્ય માનવા લાગ્યા.

શીઆલકોટ જેવી ભૂમિમાં આચાર્યવર્ય શ્રી વિજયવલ્લભ-સૂરીશ્વરજી મદારાજ પોતાના શિષ્ય પ્રશિષ્ય પં. શ્રી સમુદ્ર-વિજયજી આદિ સુનિ મંડળ સદિત નિરાજમાન ઢોવાથી જૈન-અજૈન જનતા ઉપર જે મદદ ઉપકાર થયેલ છે તેનો બદલો કોઈ રીતે વાગી શકાય તેમ નથી.

શરતક સુદ બીજના આચાર્યશ્રીના ૭૨ મો જન્મદિવસ

એન્ડના મધુર મીઠા ધ્વનિઓએ દિશાઓને ગળાવી દીધી છે. તેવી રીતે તમારા બધાના હૃદયમાં પરમાત્મા પ્રત્યેનો પ્રેમ ગુંથ ઉઠવો જોઈએ. જગતમાં એક જ વસ્તુ પ્રાણીઓને દ્રષ્ટિબેદથી જુદી જુદી લાગે છે. આથી પ્રત્યક્ષ છે કે અમે જે વસ્તુને માનવ જીવન માટે આદર્શ અને શ્રદ્ધાની નજરે જોઈએ છીએ તેને જ બીજાઓ ઉપેક્ષાની નજરે જુએ છે.

જગતમાંના તમામ મનુષ્યો કંઈ ને કંઈ રીતે મૂર્તિપૂજામાં માને છે. પ્રકારો બલે જુદા જુદા હોય. ઉચ્ચ તત્ત્વની સહાયતા વિના જીવનનું પૂર્ણ દર્શન શક્ય નથી અને મોક્ષની પ્રાપ્તિ માટે મૂર્તિપૂજાના પ્રથમ પગથીઆની ઉપેક્ષા કેમ થઈ શકે ?

આજે આ શાશ્વતા ચાર જિનેશ્વરોના મંદિરજનો પાયો નંખાય ■ તે લોકોની સાચી બાવનાઓનું પ્રતિબિંબ છે. જૈનોની જૈન આગમો ઉપર નિષ્પક્ષ અડગ શ્રદ્ધા છે. શ્રી સ્થાનાંગ, ઉવવાઇ, રાયપસેળી, જીવાભિગમ, ભગવતી આદિ આગમોમાં ઠેકાણે ઠેકાણે પ્રતિમાઓનું વિધાન છે.

આ પ્રસંગે કારમીરના દેવન્યુ કમીશ્વર રાવજહાદુર બાબુ કુલચંદ્રજી મેઘાની અધ્યક્ષતામાં શીઆલકોટની જનતા તરફથી પ્રસિદ્ધ વડીલ પં. જમનાલાલજીએ અભિનંદન પત્ર વાંચી સંભળાવી આચાર્યશ્રીના કરકમળોમાં અર્પણ કર્યું.

પંબજ શ્રી સંઘ તરફથી આત્માનંદ જૈન ગુરુકુળના અધિષ્ઠાતા બાબુ અનંતરામજી વડીલે અભિનંદન પત્ર વાંચી સંભળાવી ચાતુર્માસ દરમીયાન પ્રત્યેક શર્યામાં રસપૂર્વક ભાગ

શીઆલકોટનું સં ૧૯૯૭ નું ચાતુર્માસ આ રીતે અનેક શાસનપ્રભાવનાના કાર્યોથી પૂર્ણ થયું. શીઆલકોટનો પ્રવેશ મહોત્સવ, વંદાખ્યાનો, જયંતી મહોત્સવો, મુક્તિમંદિરની સ્થાપના, હિન્દુ મુસલમાન લાઇબ્રેરી સહયોગ, રાવસાહેબ લાલાકર્મચંદ્ર અમવાલ તથા પં. જમનાદાસજી વફીલનો શુરપ્રેમ શીઆલકોટના ઇતિહાસમાં અંકિત રહેશે.

પ્રતિષ્ઠા આપશ્રીના મંગળ હસ્તે કરાવવાની શ્રી સંઘની ભાવના છે. ' બાબુ જ્ઞાનચંદ્રજીએ સ્પષ્ટતા કરી.

‘ આવાં કલ્યાણકારી કાર્યો માટે તો ના કેમ કહેવાય? સુહૃત્ પણ નજદિકે જ છે. જેવી શ્રી સંઘની ઇચ્છા. ’

‘ શુક્રવર્થ ! એક બીજો પણ લાભ થવા સંભવ છે. આપના વ્યાખ્યાનમાં વારંવાર આવતા હતા તે મૌલવી એહમદીન આપને વારંવાર યાદ કરે છે. તેમણે માંસાહારનો ત્યાગ કર્યો છે. ’

‘ ઘણી ખુશીની વાત છે. તમારા જેવા યુવાન બાઈઓએ આવા સરળ હૃદયના બીજી કેમના બાઈઓને સમયે સમયે પ્રોત્સાહન આપવું જોઈએ. તેનાથી જૈન શાસનનો પ્રભાવ તો વધશે જ પણ એકમાંથી અનેક એવા કુટુંબો જાગશે. ’

‘ હયાતુ ! આપની વાણીમાં ખરેખર ચમત્કાર છે. શીઆલ-કાટ જેવી સખ્ત ને રૂઢીચૂસ્ત ભૂમિમાં આપે એવી મુવાસ ફેલાવી કે સુક્તિમંદિરની સ્થાપના થઈ અને બધી કેમના આગેવાનોએ તેમાં સાથ આપ્યો. ’

‘ બાબુ કપૂરચંદ્ર ! એ તો શુક્રદેવના આયોર્વાદ છે. હું તો વર્ષોથી માનું છું કે ધર્મ અને સમાજકલ્યાણના કાર્યો સફળતાથી પાર પડી રહે છે. આપણી વૃત્તિ સાફ દોવી જોઈએ. ’

‘ દુપાતુ ! અમારા ગામડાઓમાં પણ આપશ્રી યોગી યોગી સ્થિતિના દરો તો ઘણા લાભ થાય. અમને તો આપની અમૃત-

રાખવા અને શુરુદેવના સ્મારક સમા એ બગીચાની સુવાસ પંતળાબરમાં ફેલાવવા ભરચક પ્રયત્ન કરવા દેશના આપી:

આચાર્યશ્રીના વ્યાખ્યાનમાં જેનો ઉપરાંત હિંદુ-મુસલમાન-શીખ વગેરેની હાજરી ધ્યાન જેવ્યનારી રહેતી. તેઓશ્રીના ઉપદેશના પ્રતાપે ઘણા હિંદુ-મુસલમાન બાઈઓએ માંસાહારનો ત્યાગ કર્યો હતો.

‘સાહેબ ! આજે અમારો ઇદનો મોટો તહેવાર છે, પણ આવા પવિત્ર દિવસે આપના વચનો સાંભળવાની મારી તીવ્ર ઇચ્છા હતી. માંસાહારનો તો મેં ઘણા સમયથી ત્યાગ કર્યો છે. મારા સંબંધી અને અન્ય મુસલમાન બાઈઓનો અત્યાશક હોવા છતાં હું મારી પ્રતિજ્ઞામાં દૃઢ છું. જોટલું જ નહિ પણ મેં બીજા ઘણા બાઈઓને આ સાચી સમજણ આપી છે. અમારા કુરાનમાં પણ એમજ કહ્યું છે એમ જ્યારે આપે સમજાવ્યું ત્યારે તો અમારી માન્યતા વિશેષ દૃઢ થઈ.” મૌલવી એકમહીને ઉભા થઇને પોતાની પરિસ્થિતિની બહેરાત કરી.

‘મૌલવીજી ! ખરેખર તમને ધન્ય છે. સાંભળવું એ એક વાત છે પણ સાચું શ્રદ્ધા કરી તેનો અમલ કરવો તે અત્યંત દુષ્કર છે.’

સભાજનોએ પણ મૌલવીજીને દર્શનાદયી વધાવી લીધા.

આત્માનંદ જેન શુરુકુળના નવા મકાનમાં વિદ્યાર્થીઓ આદિને સેવા પૂજા માટે તેમજ શહેરમાં બાઈઓને માટે પ્રભુપૂજા-ભક્તિ માટે-એમ બે દહેરાસરોનું મુફત પોષ વદિ છે; આનંદપૂર્વક રૂંધવામા આવ્યું.

હાદુપંથીઓનું કીર્તન સંમેલન હતું. આચાર્યશ્રીને સંમેલનમાં પધારી ઉપદેશામૃતનું પાન કરવા આગ્રહભરી વિનંતિ આગેવાનોએ કરી. આચાર્યશ્રી શિષ્ય પરિવાર તથા જૈન આગેવાનો સહિત સંમેલનમાં પધાર્યા. આચાર્યશ્રીએ હાદુસાહેબના જીવનના દૃષ્ટાંતો આપી સભાજનોને ચક્રિત કરી દીધા. સભાજનોને આશ્ચર્ય થયું કે જૈન આચાર્ય હાદુસાહેબના આવા જીવનપ્રસંગો ક્યાંથી જાણતા હોય ? આ ઉપરાંત ખાસ કરીને સંગઠન, ભક્તિ અને સત્ત વ્યસનના ત્યાગ વિષે ભારે અસરકારક વ્યાખ્યાન આપ્યું. આગેવાનોએ આચાર્યશ્રીનો બહુ સન્માનપૂર્વક આભાર માન્યો.

લાહોરથી કમ્પુર થઇને ગંડાસંગવાલા થઇ દિરોજપુર છાવણી પધાર્યા. અહીં દિગંબર બંધુઓના ૧૨૫ ઘર છે. દીગંબર બાઈઓએ બહુ મુંઠર સ્વાગત કર્યું. હાઈસ્કૂલના હેડમાસ્ટર બાળુ હંસરાજજીએ હાઈસ્કૂલ તરફથી તથા જૈન સભા દિરોજપુર તરફથી બાળુ રૂપકિયોરજી જૈને અભિનંદન પત્રો વાંચી સંબળાવ્યા. અને ચેક તુલસીરામજી જૈને આચાર્યશ્રીના પુનિત કરકમલોમાં અર્પણ કર્યા. આચાર્યશ્રીએ ચોગ્ય ઉત્તર આપી માંગલિક સંબળાવ્યું. હાઈસ્કૂલની મુલાકાત લીધી.

x

x

x

“ ગુરુદેવની-જન્મભૂમિ-ભાવનાભૂમિ અને સંસ્કારભૂમિના વીસ વર્ષ પહેલાં દર્શન કર્યા હતાં. પંજાબમાં ૫૩ મૂક્યો અને ગુરુદેવનો જન્મભૂમિના દર્શનનો અભિલાષા જાગૃત થઇ હતી પણ આજ સુધી આવવાનું શક્ય ન બન્યું. આજે આ પવિત્ર ભૂમિના દર્શન કરી શાંતિ રૂઝ. ગુરુદેવનો અનિમ

આનંદની વાત તો એ હતી કે આજના શુભ પ્રસંગની યાદ-ગીરીમાં અહીંની ગ્રુનીસીપાલીટીએ આજે સર્વાનુમતે કરાવ કર્યો કે જૈન મંદિરની પાસે આવેલ ચોકનું નામ આજથી શ્રી આત્માનંદ જૈન ચોક અને જે શેરીમાં તેઓ ઉછર્યા હતા તેનું નામ શ્રી આત્માનંદ જૈન સ્ટ્રીટ રાખવામાં આવે છે. આ જૈન સમાજ માટે ગૌરવની વાત છે.

બીજે દિવસે આચાર્યશ્રીની સ્વર્ગસ્થ શુક્રદેવના લહેરા ગામમાં સ્મૃતિચિન્હ રાખવાની આજ્ઞાને અમલમાં મૂકવા શ્રી છરા સંઘની સભા મળી અને તેમાં સર્વાનુમતે નિર્ણય થયો કે સ્વર્ગસ્થ શુક્રદેવના સ્મરણાર્થે લહેરા ગામમાં એ કનાલ જમીન ખરીદી તેઓશ્રીને કીર્તિસ્તંભ બનાવવો અને શ્રી આત્માનંદ જૈન પાઠશાળાની સ્થાપના કરવી. જમીનની કીમત લાલા નથુશાહજી બાબુરામજીએ આપવાનો જાહેર કરી.

રાત્રિના આઠ વાગે શ્રી આત્માનંદ જૈન ચોકમાં લાલા શુક્રદાસરાયની અધ્યક્ષતામાં જાહેર સભા થઈ. પંડિત હંસરાજજી, બાઈ શ્રીપાળ, શાયર મહમદ અકરમ, શિવદર્શન લાલ ગુપ્તા અને બલવંતરાય ખુશનરે શુક્રદેવના અંસમરણે, શુક્રદેવની સ્તુતિઓ તથા શુક્રદેવના બજનો કહી શ્રમાને રંજિત કરી.

આચાર્યશ્રી છરા નગરમાં શાન પ્રભાવના કરાવી વિદ્યાર કરી વનખંડી પધાર્યા. રસ્તામાં ઘણા બાઈઓ સાથે હતા. નવલખા કુટુંબના સમજદાર બાઈઓમાં ઘણા સમયથી મન-દુઃખ હતું. આચાર્યશ્રીએ તક જોઈને ચારે બાઈઓને સમ-બઝા સમયનો પરિપાક થયો હોવાથી ચારે બાઈઓ સમજી ગયા. અને લાલા ખેતુરામજી, લાલા મુંદરાસજી, લાલા સંત-

‘ભાઈઓ ! તમારા જગરાંવાનો એક યાદગાર પ્રસંગ આંજો યાદ આવે છે. સ્વર્ગસ્થ શુરુદેવે તે અમને કહેલો. ’

‘અમારી શ્રદ્ધા જ્યારે મૂર્તિપૂજામાં થઈ અને જાહેરમાં આવી ત્યારે પૂજ્ય અમરસિંહજીએ કહેલું કે તમારી શ્રદ્ધા તમારી પાસે-અમારી શ્રદ્ધા અમારી પાસે. હવે તમે અમારી પાસે રહો અમારી શ્રદ્ધાને ચલાવી નાંહ શકો. તમે જુદા પડો તેજ સાફ છે. તે સમયે અમે આ જગરાંવામાં જ જુદા પડ્યા પણ જગરાંવાનિવાસીને અમારા પ્રત્યે અત્યંત પ્રેમભાવ હોવાથી અમે જુદા પડતાં જગરાંવાનિવાસીઓને સંદેશ આપ્યો. હતો કે અમે જુદા પડીએ છીએ તે મહારાજશ્રીના વિચારથી પણ તમારાથી-જગરાંવા નિવાસીઓથી જુદા પડી શકતા નથી. આપણો સંબંધ તો એવો ને એવો જ રહેવાનો, આજે આ વાર્તા તમે સાચી પાડી છે. પહેલાં હું ૧૯૬૨ માં આવ્યો ત્યારે પણ તમારો એવો જ ભાવ હતો. વળી અહીં સ્થાનકમાં રહેલા મુનિઓ અને અમે કેવા સદ્ભાવથી મળ્યા તે તમે જોઈ શક્યા છો. આવી રીતે પરસ્પર સદ્ભાવની ભાવના જાગે તો જેન ધર્મની પ્રભાવના ખૂબ થાય.

અહીં બીકાનેર, અમૃતસર, લુધીયાના, રાયકોટ, માલેર-કોટલા, ગુજરાનવાલા, અંબાલા આદિથી ભાઈઓ શુરુદેવના દર્શનાર્થે આવ્યા હતા. તેઓનું આતિથ્ય મુંઢર રીતે કરવામાં આવ્યું હતું. આઠ દિવસની રિયરતા દરમિયાન આચાર્યશ્રીએ વિવિધ વિષયો પર પ્રભાવશાળી વ્યાખ્યાન આપી જનતામાં સારી જાગૃતિ આણી છે.

શ્રી સદ્ય લુધિયાનાની ત્રણ ત્રણ વખતની આવકબરી

નકોદરમાં સ્વર્ગવાસી શુક્રદેવની જન્મતીનો ઉત્સવ સમા-
રોહપૂર્વક ઉજવવામાં આવ્યો.

x

x

x

‘સાહેબ ! ચાતુર્માસ માટે અમે પટ્ટી શ્રી સંઘના તરફથી
વિનંતિ કરવા આવ્યા છીએ.

‘આજે જ ગોચરી વળતે ચાતુર્માસ સંજોંધી વાત ચાલી
હતી. હુશિયારપુર શ્રી સંઘનો અત્યંત આશ્ચર્ય છે એટલું જ
નહિ પણ શ્રી વિદ્યાસૂરિજીની જન્મભૂમિ હોવાથી શ્રી સંઘનો
વિશેષ આશ્ચર્ય છે.’

‘શુક્રદેવ ! અમારી વર્ષોથી પ્રાર્થના છે. પટ્ટી ખણમાં
આવું હોવાથી તેની સારસંભાળ લેવામાં આવી નથી.’

‘લાલાજી ! એમ ન કહો. પંજાબના બીજા ભાગોમાં
પણ આવશ્યક કાર્યો હતા. પટ્ટી કાંઈ ભુલાય છે.’

‘હયાણ ! આપ જ વિચારો, ચાલીસ વર્ષ પહેલાં ચાતુ-
ર્માસ આપથીજે કર્યું હતું. સત્તર વર્ષથી તો આપના દર્શન
દુર્લભ થઈ પડ્યાં છે.’

‘એ વાત તો સાચી છે પણ તમારા ઘણાં બાઈ-બહેનો
તો પંજાબમાં જે ત્રણ વખત ઉત્સવ સમયે આવી ગયા છે.’

‘કૃપાણ ! અમારા વૃદ્ધજનો, બાલિક બહેનો તો આપ-
નીના દર્શન માટે, આપની અમૃતવાણી માટે, આપની વૈયા-
વચ્ચ માટે જાંએ છે.’

‘લાલાજી ! તમારી વડીલાત જળરી નીકળી. આનંદ કરો
ચાતુર્માસ પટ્ટીમાંજ થયો.’

સેવામય, જોવું જ્ઞાનમય અને જોવું તો નિર્મળ તથા પ્રયાંત હતું કે જૈન સાધુ સમાજમાં તેઓ વિશિષ્ટ અને સાચા માર્ગદર્શક તથા પૂજ્ય ગણાતા. શાંત આગરની જેમ સદા એકધારી કર્મણ્યતાથી પરિપૂર્ણ હતા. શાંતિના આદર્શ તરીકે જૈનસંઘમાં તેઓનું અદ્વિતીય સ્થાન હતું. શાંતિના અન્નેંડ ધામસમા, સમદર્શી, પવિત્ર, જ્ઞાનસ્થિર, દીર્ઘજીવી, સ્વરણ, સમભાવી ત્યાગી તરીકે તેઓ પોતાનું સમસ્ત જીવન સર્વસન્માનનીય રાખી શક્યા હતા. પદવી અને અલંકારોથી તેઓ પર હતા. સાધુસમુદાયમાં તેઓશ્રીનું સ્થાન વિશિષ્ટ અનુભવી તરીકે સર્વશ્રેષ્ઠ હતું.

પાટણમાં જૈન સમાજના દીર્ઘમતી ખબનારૂપ હનરે શાસ્ત્રોના પુસ્તકો જિખડેને લોગ ચર્ચ રહ્યા હતા. તે સરસ્વતીમાં પધરાવતા એ જ્ઞાનપિપાસુની આંખમાં અશ્રુ સરી પડતા. પણ એ જ્ઞાનીએ પ્રાચીન જ્ઞાનભંડારો ને શાસ્ત્રગ્રંથોને ઉદાર દરવા જીવન સર્વસ્વ આપીને સમગ્ર આદિત્યોને જીવોદાર અને પુનરુદાર કરી ભારતીય પ્રાચીન આદિત્યની અને તે સાથે જૈનસમાજની અપૂર્વ સેવા કરી છે. શુરદેવના આ પરમપ્રિય શિષ્ય હતા.

મારે માટે તો એ વયોવૃદ્ધ, જ્ઞાનવૃદ્ધ, સાચા માર્ગદર્શક હતા. એટલે જાણે મને તો ખરેખર શુરદેવ સાંભર્યા આજ સુધી શુરદેવ પછી તેઓનો મારા પર જોવા અપૂર્વ પ્રેમ દોરે છે તેનું શબ્દોમાં વર્ણન ન કરી શકે. મારા જીવનમાં અનેક નાના મોટા, કુપરુષણ, સુરેહો અને ઉપાધિના ઘણા

પ્રસંગો ઘની ગયા પણ એ દરેક પ્રસંગે, હું ગૂજરાતમાં હોઉં કે મારવાડમાં, પંજાબમાં હોઉં કે દક્ષિણમાં તેઓશ્રીની સલાહ અથવા જ કરે. એવા સંતપુરુષને ધન્ય છે ! તેમના નેહી સુશ્રયભળ, દીર્ઘાયુષ અને ઉચ્ચ પવિત્ર જીવનદર્શન આપણને આપે થાય તો આપણો જોડોપાર થઈ જાય. તેઓશ્રીને આત્મા તો સ્વર્ગમાં જોડો જોડો ચિરંતન શાંતિ અનુભવતો હશે. ”

x

x

x

વર્ષો બાદ આચાર્યશ્રી પટ્ટીમાં પધારતા હોવાથી આખા નગરમાં આનંદ આનંદ ફેલાઈ ગયો હતો.

પટ્ટીએ ભાવણીનું સ્વાગત કર્યું. ચ્યુનીસીપલ પ્રમુખ મીથ હમીરઅલ્લા તથા જૈન-જૈનેતર આગેવાનોની સુંદર હાજરી હતી. બાબુ મૂલખરાજીએ અભિનંદન પત્ર વાંચી શુક્રદેવના ઠરકમળમાં અર્પણ કર્યું. આચાર્યશ્રીએ આત્મતત્ત્વ ઉપર મનનીય વ્યાખ્યાન આપ્યું.

આપાદ શુદ્ધિ અગીયારસે સવારના આઠ વાગે આચાર્યશ્રી ધર પાટણના નગરશેઠનો હુબલ તાર આવ્યો. પૂજ્ય પ્રવર્તકજી ૧૦૦૮ શ્રી કાંતિવિજયજી મહારાજના સ્વર્ગવાસથી પાટણથી સંઘને મહાન સંતની ખોટ પડી છે.

આ હુબલ સમાચાર પટ્ટીમાં ફેલાઈ ગયા. આચાર્યશ્રીએ જાતુવિધ સંઘ સાથે દેવવંદન કર્યું તથા વૈરાગ્ય વાદિની દેશના આપતાં પ્રવર્તકજીના મહાન આત્માને ભવ્ય શ્રદ્ધાંજલિ આપી.

આચાર્યશ્રીને સ્વર્ગસ્થ શુક્રદેવ આજે વિશેષ સાંભરી આવ્યા. આધિય પ્રવર્તકજીનો એવા જ નિર્મળ પ્રેમ અને સવં પ્રતિષ્ઠામાં સદકાર હતો.

પટ્ટીમાં પર્યુપણા પર્વ આનંદપૂર્વક ઉજવાયાં. આ પ્રસંગે પર્વાધિરાજ પર્યુપણા પર્વની આરાધના માટે આચાર્યશ્રીની મુધા વાણીનો લાભ લેવા માટે ગુજરાનવાલા, લાહોર, અમૃત-સર, ઠસૂર, ખાનગા ડોગરા, જહેલમ, જંડીયાલા, હુધિયાના, અંબાલા, સાહોરા, રાયકોટ, લાયલપુર, ફાજલકા વગેરે સ્થળેથી ઘણા ઘણા બહેનભાઈઓ આવ્યાં હતાં.

બહારથી પધારેલ સાધર્મિક જંધુઓની તમામ વ્યવસ્થા મુંદર રીતે કરવામાં આવી હતી. લાલા નંદલાલજી નાહરના મુપુત્રો લાલા મુંદરલાલજી વગેરેએ મુંદર સત્કાર કર્યો હતો.

પર્યુપણા પર્વ નિર્વિઘ્ને ઉજવાયાં હતાં. પટ્ટીમાં આનંદ આનંદ છવાઈ રહ્યો હતો.

આજે જગદ્ગુરુ શ્રી હીરવિજયસૂરીશ્વરજીની જયંતી હતી. આચાર્યશ્રીએ સૂરીશ્વરના જીવનના પ્રસંગો દ્વારા સદ્ગત કહી બતાવ્યા. શ્રી હરિચંદ્ર કાનુભાએ વિવેચન કરતાં જણાવ્યું કે- 'મેં ઘણા ધર્મના પુસ્તકો વાંચ્યા છે, ઘણી ધર્મસભાઓમાં જઈ ધર્મગુરુઓના વ્યાખ્યાન સાંભળ્યાં છે, પણ મને જે આનંદ અને શાંતિ આચાર્યશ્રીના વ્યાખ્યાનોમાંથી મળ્યાં છે તે અપૂર્વ છે. આચાર્યશ્રીની અમૃત વાણી સાંભળતાં આત્માના ઉઠાણમાં ચીનગારી લાગે છે અને આત્મા જાગૃત બની જાય છે. ગુરુદેવના વ્યાખ્યાનો માત્ર જોનો માટે જ નથી પણ દિન્દુ-મુસલમાન બોને માટે દૃષ્ટાણુકારી છે. તેમાં સર્વ ધર્મનો સમન્વય તેમજ આત્માની ઉચ્ચતા, મનુષ્ય જન્મનું સાર્થક રહેતું છે તે નિષ્પક્ષપાતપણે દૃઢવંત્રમ ધર્મ પડે તે રીતે આપણી વગર નહીં કરવામાં આવે છે. આચાર્યશ્રીના આ આગુર્ભાસની

યાદગીરી માટે એક એવી સભા સ્થાપન થવી જોઈએ કે
સર્વેનું કલ્યાણ થાય. આચાર્યશ્રીનું નામ દર્શન રહે. મે
મહારાજશ્રી આત્મારામજી મહારાજનાં દર્શન કર્યા છે. તે
વ્યાખ્યાન સાંભળ્યાં છે. આચાર્યશ્રી શુરુદેવના સાક્ષાત્ સ
સમા છે. ધન્ય છે એ જીવન, એ વાણી, એ કલ્યાણ ભા
એ સમાજઉત્કર્ષની આગ.

કાર્તિક શુદ્ધ બીજના દિવસે પટ્ટીમાં આચાર્યશ્રીનો ૭૩
જન્મદિવસ ગહુ જ સમારોહપૂર્વક ઉજવવામાં આવ્યો. આ
ચાર્યશ્રીના ૭૩ મા જન્મદિવસની યાદગારમાં સેવાભાવી
યુવાનોએ પોતાનું સંગઠન ગળ કેળવી 'આત્મવલ્લભ
સેવક મંડળ' નામની સંસ્થા સ્થાપન કરી. આચાર્યશ્રી
સેવા ધર્મનું મહત્ત્વ સમજાવી માર્ગદર્શન આપ્યું.

જન્મ જયંતીના ઉત્સવ પ્રસંગે હરનિવાસી વકી
બાબુરામજી જૈનની અધ્યક્ષતામાં જાહેર સભા બરવામાં આવી
આત્મવલ્લભ જૈન સેવક મંડળ તરફથી પ્રમુખ બાબુ મૂર્તિ
રાજજીએ અભિનંદન પત્ર વાંચી સંબળાવી શુરુદેવને અર્પણ કરે

બાબુ ગોરીશંકરજીએ શુરુદેવના અસ્થામાં નમસ્કાર કરી
જણાવ્યું કે—“આચાર્યશ્રીના સમાગમમાં આવ્યા પહેલાં
નાસ્તિકમાં નાસ્તિક દત્તો. દોષને પણ માનના ન દત્તો

હું પણ વિદ્વાનો સાથે એવી ચર્ચામાં હતા. કે તમે
સેવાની સાથે જોરપૂર્વક ટક્કર લીજો. અને દોષવાળા મારી
ચકાવોનું સ્વધ્યાન ન કરી ચકાવું. આચાર્યશ્રી શુદ્ધ
પદાવા ત્યારે જ શુદ્ધાચારના મારા મિત્ર અર્થે પ્રવચન
ને જણાવ્યું કે શુદ્ધાચારવાદમાં જૈનવાદની

સૂરિજી આગ્યા છે. તેમની પાસે જાઓ. તેઓ વિદ્વાન હોવા ઉપરાંત સમયના જાણકાર તેમજ તમારી શંકાઓનું સમાધાન કરી શકે તેવા સર્વ શાસ્ત્રગામી છે. તમારા આત્માને જરૂર શાંતિ મળશે. મારો આત્મા શાંતિની શોધમાં હતો, મને આશંકા હતી કે જૈનાચાર્ય તો જૈન ધર્મનાં શાસ્ત્રો જાણતા હશે તે મારી શંકાઓનું નિવારણ કેમ કરી શકશે? છતાં હું એમની પાસે ગયો. દર્શન કર્યા અને દર્શન માત્રથી ઠોણ જાણે શાથી મારા હૃદયમાં શાંતિનું ગરણું ફૂટી નીકળ્યું છતાં મેં મારી હંમેશની રીત પ્રમાણે દલીલ જાણ શરૂ કરી. ચર્ચાના અટપટા મુદ્દાઓ રજુ કર્યાં. આચાર્યશ્રીએ તેમની લાક્ષણિક શાંત શૈલીમાં મારી દલીલોના જવાબ આપ્યા. મને રસ પડ્યો પણ હું તો પૂરો નાસ્તિક તેથી હંમેશાં જવા લાગ્યો. જાણે દલાક ચર્ચા કરતો. ઘણી વખત તો મારી ચર્ચા સાંભળનારા અકળાઈ જતા અને કોઈ કોઈ વખત તો મને બદાર હાલવા મથતા પણ શુરુદેવ સૌને શાંત કરતા અને મને સમજાવવાનું ચાલુ રાખતા.

અને આપ સૌને શું હતું? થોડા દિવસોમાં મધુર, મીઠી વાત્સીથી, શાંતિ અને આનંદથી, દ્રષ્ટાંતો અને દલીલોથી મારી શંકાઓ સરી પડી. હું મુગ્ધ ધર્મ ગયો. મારા ઉપર જાણે શુરુદેવે જાદુ ન કર્યું હોય એવો અમલકાર થયો. હું તેમના ચરણમાં ઝુકી પડ્યો.

આ શાંત દૃષ્ટાંતોને શુરુચર્યાના પ્રતાપે દેવ, શુરુ, ધર્મને નમસ્કાર. હવે આત્મા પરમાત્માને સમજનારો થયો અને

શુરદેવની અમીરદિથી અધિકારમાંથી પ્રકાશમાં આવ્યો.
જીવન ઉજવણ જની ગયું.”

૧૯૯૮ નું ચાતુર્માસ પટ્ટીમાં ચાંતિપૂર્વક પૂર્ણ કરી
પધાર્યા. કસુરમાં આચાર્યશ્રીના વરદ હસ્તે પોષ શુદ્ધિ પૂર્ણ
દિવસે નવીન દહેરાસરમાં શ્રી આદીશ્વર પ્રભુની પ્રતિષ્ઠા કે
તથા નવીન ભરાવેલાં જિનગિઓની અંજનશલાકા કરાવી.

કસુરથી લુધીઆના ચમ્ર કોટ કાશુસિંહ તથા કોટ રા
કૃષ્ણ ચમ્ર જીરા પધાર્યા. રસ્તામાં સ્વામી બોધાનંદજી ત
સરહાર શુદ્ધત્તસિંહજી દર્શને આવ્યા. જતી વખતે સ્વા
બોધાનંદજીએ આચાર્યશ્રીના ચરણોમાં મસ્તક નમાવી આર્થ
ર્વાદ માગ્યા કે ‘સ્વામી ! મને એવો આરીર્વાદ આપો કે
આપના ચરણોમાં રહી ‘પદ્મર્શનસમુચ્ચય’ નો અભ્યા
જનું.’ આચાર્યશ્રીએ સ્વામીજીને હાર્દિક આરીર્વાદ આપ્યા.

જીરામાં આચાર્યશ્રીના સદુપદેશથી જીરા સંઘમાં મનકે
ધવાથી પરસ્પર વેમનસ્ય હતું તે દૂર થયું. શ્રી જયો!
બહેને ઉપાશ્રય નીચીની પોતાની ત્રણ દુકાનો નવીન ઉપાક્ર
માટે લેટ આપી.

અશ્વત્થ તૃતીયાના દિવસે રાયકોટમાં અંજનશલાકા હતી
આચાર્યશ્રીએ પંજાગ સંઘ સમક્ષને જણાવ્યું કે જે જે
મહાનુભાવોનું નવીન પ્રતિમાઓની અંજનશલાકા કરવાનો
લાભ લેવા દોવ તેઓએ મુખેથી રાયકોટ જેવ વહી ૧૦ મુર્ખ
પદોની જગું અંજનશલાકા સંઘથી દોઈવજી જાનને ને
વગેરે રાખવાનું આવેલ નથી.

ચેત્ર શુદ્ધિ ત્રયોદશીના દિવસે શ્રમણુ ભગવાન્ શ્રી મહા-
વીરસ્વામીની જ્યંતી આચાર્યશ્રીની અધ્યક્ષતામાં ઉજવવામાં
આવી. આચાર્યશ્રી એ ગણધરદેવોના શંકા સમાધાન વિષ-
યમાં પ્રકાશ નાખતા, આત્મા, પુણ્ય, પાપ, સ્વર્ગ નરક, વગે-
રેની સિદ્ધિ કરી બતાવી.

સં. ૧૯૬૨ માં જ્યારે આચાર્યશ્રી રાયકોટ પધાર્યા ત્યારે
સ્વપ્ને પણ જ્યાં નહોતો કે રાયકોટમાં નગરમાં આહુ
ભવ્ય ગગનચૂંબી જિનાલય બંધારે. આ વખતે પ્રતિષ્ઠા ઉત્સવ
ઘણીજ ધામધૂમથી ઉજવાયો.

આ પ્રસંગે મંજળબરના ૪૦૦૦ ભાઈબહેનો પ્રતિષ્ઠા
ઉત્સવમાં ભાગ લેવા આવ્યા હતા.

છઠ્ઠા દિવસે આચાર્યશ્રીના પુનિત કરકમલોથી શ્રી
મુખતિનાથજી, શ્રી સુપાર્શ્વનાથજી, શ્રી મુવિધિનાથજીની પ્રતિષ્ઠા
થઈ હતી.

શ્રી આત્માનંદ જૈન મહાસંભાનું અધિવેશન શુજરાનવાલા-
નિવાસી બાળુ જ્ઞાનચંદજીની અધ્યક્ષતામાં થયું હતું.

પ્રતિષ્ઠા પ્રસંગે નગરના ઠાકરદારા, શુરુદારા, મસ્જીદ,
આદિને તથા જ્ઞાતિજોના ઘરોમાં મીઠાઈ વહેંચવામાં આવી,
બધા બળરોમાં, હાઈસ્કૂલ, પ્રાર્થમરી સ્કૂલના વિદ્યાર્થીઓ અને
જન્ય પાઠશાળાની જન્યોને મીઠાઈ વહેંચવામાં આવી હતી.

રાયકોટના હિન્દીદાસમાં આવેા ઉત્સવ પહેલો જ અને
અપૂર્વ હતો.

સંઠાંતિનો ચમત્કાર.

(૨૯)

‘શુભદેવ ! આતુર્માંસ માટેની અમારી વિનંતિ હવે તે સ્વીકારાયે ને !’ લાલા ટેકચંદ્રએ વિનંતિ કરી.

‘જાડિયાલાશુર ચર્મને જ આગળ જવું છે પણ આતુર્માંસ માટે નિર્ણય નથી થયો.’

‘સાહેબ ! લાલા હસરાજી રોયનલાલજી દુનડે યાં શુભદેવને માટે જે કનાલ જમીન લેટ આપવા વિચાર્યો છે.’

‘દુગડ ખાનદાનની એ ભાવના સુંદર છે.’

‘દુયાળુ ! આપ ચાતુર્માસ માટે પધારો તો આપની પ્રેરણાથી શુરુભંદિરનું ખાતમુદૂર્ત થઈ શકે.’

‘લાલાણ ! તમારા જેવા અનન્ય શુરુભક્ત અને ધર્મનિષ્ઠ આગેવાન હોય ત્યાં જાંધું સફળતાથી થઈ શકે, મારવાડ અને બીકાનેરની વિનંતિઓ આવી પડી છે. તે બાઈઓ માજકાલ આવવાના છે.’

‘સાહેબ ! ગરમીના દિવસો આવી ગયા. હવે બીકાનેર નેટલે ફર નહિ પહોંચાય. કૃપા કરી ચાતુર્માસ માટે અમારી પ્રાર્થના સ્વીકારો.’

‘તમારી ભાવજરી માગણીને હું કેમ અવગણું ?’

‘શુરુદેવ ! આપ તો કૃપાના સાગર છો. અમૃતસર, લુધિ-આના, અંબાલા, હુશીયારપુર આદિ શહેરોના શ્રી સંઘોની આશ્રય ભરી વિનંતિઓ હોવા છતાં અમારા પ્રજાળ પુણ્યોદયે અમારી શ્રી સંઘની વિનંતિને માન આપી સખ્ત ગરમી પડતી હોવા છતાં ઉમ્મ વિદાર કરી અમારે આંગણે પધાર્યો તો ખરેખર અમારું કથ્થાલુ થયે જ થયે.’

‘લાલાણ ! નિમિત્ત બગવાન છે. અમારો ને તમારો ધર્મસ્નેહ આપણને આકર્ષે છે. શુરુદેવની કૃપા એ જ આ બધામાં મુખ્ય છે.’

x

x

x

નંદ શુદ્ધ પુનમે વિદાર કરી પીપલાવાલી, આદમપુર, નવનંદ, અલધર, હરનારપુર, દયાલપુર, અંબાલા, રેવા

આદિ ગ્રામ નગરોને પાવન કરતા ઉચ્ચ વિદ્યાર કરી શકે
શુદ્ધિ બીજે પધાર્યા. નગર પ્રવેશનો ઉત્સાહ અજળ
અમૃતસરનું શીખ બેન્ડ જનતાને આકર્ષી રહ્યું હતું. ભર
મંડળીઓની ધૂન મચી હતી. અધિકારી વર્ગ તથા હિ
શીખ, મુસલમાન લાઇઓની હાજરી સારી હતી.

સં. ૧૯૫૦ માં સ્વર્ગીય શુરહેવે ચોમાસું ક્યું ત્ય
આચાર્યશ્રી સાથે હતા. ૪૯ વર્ષ પોતાના આંગણે ચાતુર્મા
કરતા શુરહેવ માટે સંઘના આબાલવૃદ્ધમાં અપૂર્વ ઉત્સા
દેલાયેલો હતો.

આચાર્યશ્રીએ આ વખતે જંડીયાલાશુરના યુવાનોને
જાગૃત કરવા વ્યાખ્યાનમાં યુવાનોની શંકાઓનું સમાધાન
કરવાની પ્રયાશ કરી.

હંમેશાં નવનવા પ્રશ્નોના ઉકેલો મળતા, નવનવી શંકા
ઓના સમાધાન થતાં તથા જૈન સમાજના ઉત્થાન માટે નવ
નવી યોજનાઓ વિચારાતી.

આચાર્યશ્રીના આશીર્વાદથી નવયુવાનોએ 'શ્રી આત્માનં
જૈન વાંચનાલય'ની સ્થાપના કરી.

'તમે તો શુરહેવના પાશ ભક્તો છો. લાલા ટેકચંદણ
લાલા બનારસીદાસના મુખે અને લાલા મોહામલજી જે
ધર્મનિષ્ઠ, સેવાભાવી સજ્જનો તમારા આગેવાનો છે નહિ
યાલાશુરનું નામ જ કેવું મજનું છે? જંને શુર હવ
લાગ્યો છે તે પોતાના પ્રાણથી પ્યારા શુરહેવ માટે ૨, ૩, ૪
છે? તમારું મંદિર નો જદુ મુંદર છે. ઉપાશ્રય પણ ન
વિશ્વાસ છે હવે તેમ એક શુર મંદિરની વૃદ્ધિ થ.વ ને દે

ગુરુ-ધર્મની પ્રભાવના થાય. તમારામાંથી દુગડ કુટુંબના એક ગૃહસ્થે પોતાની બે કનાલ જમીન ભેટ આપવા વિચાર દર્શાવ્યો છે. તે જમીનનો સ્વીકાર કરવો કે ન કરવો તે તમારી શ્રી સંઘની ઇચ્છાની વાત છે. તમારામાંથી બીજા બાઈએ ગુરુ-મંદિરના મકાનનો ખર્ચ ઉપાડી લેવા તૈયાર થાઓ તો પર્યુ-પણા પર્વ પહેલાં જ ખાતમુદૂર્ત આવે છે. ’

આચાર્યશ્રીની વાણીની અજળ અસર થઈ. વાત વાતમાં ફાંડની શરૂઆત થઈ અને ગુરુમંદિર માટે જરૂરી ફાંડ ધઈ ગયું. લાલા હંસરાજજી રાશનલાલજી જેન દુગડે શ્રી ગુરુ-મંદિર માટે પોતાની બે કનાલ જમીન શ્રી સંઘને ભેટ આપી અને શ્રાવણ વદી પંચમીના શુભ દિવસે શ્રી વિજયાનંદ જેન ગુરુમંદિરનો પાયો નાંખવામાં આવ્યો.

આચાર્યશ્રીની નિશ્ચામાં પર્યુપણા પર્વ બહુ આનંદ અને ઉત્સાહપૂર્વક ઉજવવામાં આવ્યા. શ્રી પર્યુપણા પર્વ આરાધવા સાડ પંજાબરના તેમજ પંજાબ બહારના વેપારાયે આવેલા ગુજરાતી-કાઠિયાવાડી બાઈએ બધા મજી લગભગ ઢોઢ હજાર પધાર્યા હતા. બધાનું આતિથ્ય રૂઢી રીતે કરવામાં આવ્યું હતું.

×

×

×

બાઈએ ! આપણે પર્યુપણા પર્વના દાનનો મદ્દિમા બાળીએ છીએ. સ્વામીવાત્સલ્યની ભાવના તો આપણામાં હોય તેમાં નવાઈ નથી પણ જેન ધર્મ તો હવે માત્રને અભયદાન આપવાનું કહે છે શાળી માત્ર પગુ-પટ્ટીનો હવે બચાવવામાં પણ મદદાન પુણ્ય છે તો આ તો મનુષ્ય હોવાને માટે કરવાનું જ ન જ લ અને મેવાડમાં હણુ કુટુંબો આપણમાં આવી

પડયાં છે. તેઓને મદદ કરવી સૌ ઠાઈની પવિત્ર ફરજ છે. તમે માત્ર તમારા શહેરમાં જ રહેડો કરો તેમ નહિ પણ માટે ઇચ્છા તો એવી છે કે આ આપદગ્રસ્ત કુટુંબો માટે પંજાબ ભરમાંથી યોગ્ય કાળો થવો જોઈએ. તેને મોકલવાની વ્યવસ્થા શ્રી આત્માનંદ જૈન મહાસભા પંજાબ કરશે. આ કાળમાં જાહેરના પણ પોતાનો હિસ્સો નોંધાવે. 'સર્વ જીવ કરું શાસન રસી' અને- 'સર્વ જીવોને અભયદાન આપું' એ આપણા મહાન સૂત્રોનું આપણે આવા વખતે પાલન કરવું જોઈએ. જૈન ધર્મ અને જૈન શાસનનો તોમાં જ શોભા છે. તમારા પૂર્વજોએ આવા પુણ્ય કાર્યો ઘણાં કર્યાં છે અને તે ઇતિહાસમાં અમર છે."

આચાર્યશ્રીના આ ઉપદેશની સુંદર અસર થઈ. કાળો શરૂ થયો. જાહેરના-ભાઈઓએ તેમાં સારો રસ લીધો અને આખા પંજાબમાં તે કાળો કરવામાં આવ્યો.

'શુરુદેવ ! અમારા શ્રી સંઘના આગેવાનોની ભાવના આપશ્રીને કામચલાઉ કરવા આવવાની હતી. સર્વસેરીના દિવસે તે વાત જાહેર કરવામાં આવી પણ અમારા આશ્ચર્ય વચ્ચે શ્રી સંઘના મોટા ભાગના ભાઈ-જાહેરના આવવા તયાર થયા. ઉપરાંત શુજરાતી, કાઠિયાવાડી, કચ્છી ભાઈઓ જે વેપાર અર્થે અમૃતસરમાં વસેલા છે તે સંમિલિત થયા' જાણ મેં દન-દાણજીએ દર્શાવેલી હતી.

'દુપાળુ ! અમારામાના એક વૃદ્ધ ભાઈએ એવી નિવેદન કે આપણે શ્રી સંઘ મંળીને શુરુદેવના દર્શનાય તમારે જાહેરના હીએ નોં જધા ખુલ્લે પગે જવું.

ઠેલું સાડું ! સંઘની શોભા તેમાં જ છે. આ વાત જધાને ગમી અને આપશ્રીની સેવામાં અમે હાજર છીએ. ’

ખુલ્લે પગે દ્વામણા માટે આવવાની નવી પ્રયાતી જધાને આશ્ચર્ય થયું. જંડીયાલાગુરના હિંદુ-મુસ્લીમ બાઈઓ આ અનુપમ દ્રશ્ય જોઈ અકિત થઈ ગયા.

શુક્રદેવે અમૃતસરના બાઈઓને ધન્યવાદ આપ્યો તેઓની શુક્રબંકિત અને ધર્મપ્રેમની પ્રશંસા કરી. તેઓશ્રીએ મધુર પ્રવચન કરી દામાપનાતું રહસ્ય સમજાવ્યું અને જણાવ્યું કે સંવત્સરી અને સર્વ જીવોને ખમાવવાની જૈન પ્રણાલી જગતના ઇતિહાસમાં ઉત્તમોત્તમ છે. હૃદયપૂર્વકની સાચી દામાપનાથી તો આત્માની શાંતિ થાય છે. આજની આ ઘટના જૈન ઇતિહાસમાં અંકિત રહેશે, ઉઘાડે પગે ચાલીને આવવું અને દ્વામણા કરવા-આ સોભાગ્ય અમૃતસરના શ્રી સંઘને સોંપી પ્રથમ જ મળે છે.

x

x

x

શુક્રદેવ ! મારવાડ-ગોડવાડ ધણા વર્ષોથી છોડ્યું છે. ૪૦ આગેવાન બાઈઓતું પ્રતિનિધિ મંડળ આપની સેવામાં પ્રાર્થના કરવા આવ્યું છે. અમારી શિક્ષણ સંસ્થાઓના વિકાસ-વર્ધન માટે આપના માર્ગદર્શનનો જરૂર છે. ગોડવાડ-મારવાડમાં જાગૃતિ માટે પણ આપની જરૂર છે. આપશ્રી પધારો તો શુક્રબંકન મારવાડની શિક્ષણ સંસ્થાઓના સંસ્થાપક આચાર્યશ્રી વિજયલલિતમૂર્તીશ્વરના દાયોને વેગ મળે. તેઓશ્રી આપને સંપ્રેમ વદણા દેવરાવે ॥ તેમજ આપશ્રીને ગોડવાડમાં પધારવા વિનવો કરું છું શુક્રદેવ ! પચ્છનજ તો જ્યાં જઈએ

ત્યાં શુરવર્યાના નામના જયઘોષ સંભળાય છે. પંતળના ગામને શહેરે શહેરમાં ધર્મ-જ્યોત પ્રગટેલી દેખાય છે. પંતળનું સંગઠન, શુરસક્તિ, ધર્મપ્રેમ તથા આતિથ્ય પ્રશંસની છે. પંતળમાં આપના કાર્યની એવી સૌરભ છે કે પાંચ દશ વર્ષે આપ અમારા દેશમાં પધારો તો પણ એ તો એવો અદ્વાણુ અને શુરસક્ત રહેવાનો. ”

જાંડિયાલાશુરમાં આચાર્યશ્રીને વંદન કરવા તથા ગોડવાડ મારવાડમાં પધારવા માટે વિનંતિ કરવા વરકાણા વિદ્યાલયના પ્રમુખશ્રી શેઠ મૂળચંદણ, મંત્રી શેઠ નિહાલચંદણ, જોધપુર સ્ટેમ્પટ કાઉન્સિલ મેમ્બર વરકાણા તીર્થ હર્ષોદ્ધાર કમીટીના મંત્રી શેઠ જોતમલણ આદિ ૪૦ શુરસૈન્યોનું પ્રતિનિધિ મંડળ આગ્યું હતું.

શેઠ મૂળચંદણએ શુરદેવને ગોડવાડ-મારવાડ પધારવા હૃદયપૂર્વકની પ્રાર્થના કરી.

રાત્રે વરકાણા, -દાલના વિદ્યાલયના વિદ્યાર્થીઓના સંવાદે, સંગીત વગેરેએ પંતળી ભાઈ બહેનોના મન આકર્ષી લીધાં. પ્રતિનિધિ મંડળ ત્રણ દિવસ રોકાયું. શ્રી સીતાળામજીએ શ્રી સુધના પ્રત્યેક ઘરે એક એક કેપીઆની તથા અદ્વાણી કરી.

શેઠ મૂળચંદણએ ૧૦૦૧) જાંડિયાલા શુરમંદિરને તથા ૧૦૦૧) યા આત્માનંદ શુરકુળને આપ્યા રૂ. ૨૦૦૧) શિવ ૩-૪૮ દેવરામરને ગોડવાડ યા સ્વયં ૧૦૦૧) આપવાના. જ. મ. ૧) શાહ જમુનમલણએ શુરકુળને આપ્યા. શા. ૧૦૦૧) ૩૦૧) શા. શિવ. ૩૩.૮ નરિન્દ્રા ગો. ગ. ૧૦૦૧) ૩૦૧)

આચાર્યશ્રીએ પ્રતિનિધિ મંડળને આશીર્વાદ આપ્યા. 'ગોડવાડ-મારવાડ પણ હૃદયપટ પર છે જ. તેની સેવાને ઉત્કર્ષ માટે એક મહારથી તો આપ્યા છે છતાં દેત્રસ્પર્શના હશે તો જરૂર યાદ કરીને તે તરફ આવવાનું થશે જ."

જંડિયાલાશુકમાં આચાર્યશ્રીનો ૭૪ મો જન્મદિવસ ત્રણ દિવસના બરચક કાર્યક્રમથી ધૂમધામપૂર્વક ઉજવવામાં આવ્યો.

શીખાલકોટનિવાસી લાલા ગોપાળ શાહની અધ્યક્ષતામાં વિરાટ સભા થઇ. આચાર્યશ્રી સભામાં પધારતાં ગગનલેહી જયનાદોથી આચાર્યશ્રીને વધાવી લેવામાં આવ્યા.

શ્રી સંઘ જંડિયાલાશુક, શ્રી આત્મ વલ્લભ જૈન મંડળ, શ્રી આત્માનંદ જૈન કુમાર પ્રેસ સભા, શ્રી વિજ્યાનંદ જૈન વાંચનાલય, શ્રી આત્મવલ્લભ જૈન સભા, સનાતન મહાવીર દળ તથા મુસલમાન બાઇઓ તરફથી આચાર્યશ્રીના પુનિત કર-ક્રમણોમાં અભિનંદન પત્રો અર્પણ થયાં.

રાયકોટથી પધારેલ હેડ માસ્તર સિંધીળાં સાહેબે આચાર્યશ્રીને અભિનંદન આપ્યાં તથા જન્માબ્ધુ કે રાયકોટમાં આચાર્યશ્રીએ જે સત્ય ધર્મના પ્રચારનું કાર્ય કર્યું છે તે આજે પણ આબાલવૃદ્ધ યાદ કરે છે. મારી ખુદાને પ્રાર્થના છે કે આચાર્યશ્રી જેવા મહાત્મા પુરૂષ કયામત તક સદીસલામત રહે, ખુદા દરે કયામત આવે જ નહિ.

સાઠત્રણ વર્ષની એક બાલિકાએ વ્યાખ્યાન આપી સભા-જનોને ચક્રિત કરી દીધા. પ્રમુખશ્રીએ તે બાળાને પોતાના હાથમાં લઈને લઈ તેને શાગ્રાસી આપી.

ત્રીજાના દિવસે હરણિવાસી બાબુરામજી વકીલની અક્ષતામાં શ્રી આત્માનંદ જૈન લાઈબ્રેરીની સ્થાપના થઈ.

રાત્રિના નવ વાગ્યાથી બાર વાગ્યા સુધી કવિ દરબાર થયે તેમાં હિન્દુ-શુસલમાન વગેરે પચીસેક કવિ-સાક્ષરોએ આચાર્યશ્રીની સ્તુતિની કવિતાઓ અને શેરો સંભળાવી મહોત્સવને શોભાવ્યો હતો.

આ શુભ પ્રસંગનો લાભ લેવા આસપાસના ચાલીસ લગભગ ગામ-નગરોના ત્રણેક હજાર ભાઈબહેનો આવ્યા હતા.

આચાર્યશ્રીને પ્રાંતપ્રાંતના આગેવાનો, સંસ્થાઓ તથા સંઘોના અભિનંદનના તારો-પત્રો મળ્યા હતા તે સમાવાંચી સંભળાવ્યા હતા, સં. ૧૯૯૯ થી આતુર્માસ જન્મીયાદા શુક્રમાં આનંદપૂર્વક થયું.

x

x

x

‘આજે આ પ્રસંગે ઘણા ઘણા સંસ્મરણો યાદ આવે છે. શ્રી વિવેકવિજયજી મારા પ્રથમ શિષ્ય હતા અને તેથી જ તે અત્યંત સંવાળાવી અને કાર્યકુશળ હતા. તેમની તપસ્યાદી ભાવના ઉત્તરોત્તર વધતી ચાલી અને પછી તો અમે તેને તપસ્વી ઠાંકી, તે સ્વભાવે ઘણા જ શાંત હતા.’

‘તેઓ અધ્યાત્મી અને વિદ્વાન હતા. તેમનું ચારિત્ર કોઈ પ્રકારનું હતું. તેમનો સ્વભાવ ખૂબ નિલનસાર હતો. જ્યાં જ્યાં જાય ત્યાં જ્યાં જ્યાં અનુકૂળ થઈ જવાની આવડત હતી તેઓ તેા નિર્મળ ચારિત્ર પાત્રી પોતાનું કલ્યાણ ચાલી. ૨૪ વર્ષની યુવાન વયે દીક્ષા અંગીકાર કરી ૬૫ ૧૨ ૧૧ અર્ધંદ્ર દીક્ષાપર્યાય પાત્રી થયા હતા.’

સમાજની ઉન્નતિ સાધી છે. તેમની માતૃભૂમિ વલાદ-અમદા-વાદમાં જ તેઓ કાળધર્મ પામ્યા. તેઓના પરમ પવિત્ર આત્માની આપણે સૌએ ચિરશાંતિ ઈચ્છવી જોઈએ.’

જાંડિયાલાથી વિહાર કરી પ્રથમ અમૃતસરમાં એક મહિનો સ્થિરતા કરી. અહીં ધાંગમાનિવાસી શેઠ પરચોતમ સુરચંદ દર્શનાર્થે આંધ્યા. ગુરુદેવના સદુપદેશથી જૈન તત્વાદર્શની અર્ધ શતાબ્દિક આવૃત્તિ માટે રૂ. ૩૫૦૦) આપવા વચન આપ્યું તથા પં. સમુદ્રવિજયજીના ઉપદેશથી રૂ. ૫૦૦) યુગવીર આચાર્યને માટે આપ્યા.

અમૃતસરમાં વસતા ગુજરાતી, કાઠીયાવાડી જૈન અજૈન ભાઈઓ એક ગુજરાતી મંડળ ચલાવે છે. દેશમાંથી આવનાર ભાઈઓ માટે વ્યવસ્થા કરે છે તથા એક શાળા પણ ચલાવે છે. મંડળની વિનંતિથી આચાર્યશ્રી શાળામાં પધાર્યા અને વ્યાખ્યાન આપ્યું. ગુજરાતી મંડળે આચાર્યશ્રીને અભિનંદન પત્ર અર્પણ કર્યું.

અમૃતસરમાં આત્માનંદ જૈન લાઇબ્રેરી બંધ થઈ હતી તે આચાર્યશ્રીના સદુપદેશથી ફરી શરૂ થઈ અને તેને માટે રૂંડ પણ થઈ ગયું.

અમૃતસરની મેટ્રિકલ ટ્રેલેજના વાઇસ પ્રીન્સીપાલ રાય-સાહેબ ડૉ. હેતરામજીએ તે લાઇબ્રેરીનું હાથકાટ કર્યું. આચાર્યશ્રીએ જ્ઞાનના મહિમા વિશે પ્રભાવશાળી વ્યાખ્યાન આપ્યું હતું.

૫૬૧. ૬ સુર. દિરોજપુર છાવણી, જલ્લાલાગાદ થઇને

આપશ્રી ફાજલકા પધાર્યા. અહીંના નુતન મંદિરની પ્રતિ
માટે વિનંતિ કરતાં આચાર્યશ્રીએ આવવી સાલનું મુહૂર્ત
આપ્યું. પ્રતિષ્ઠાનું કાર્ય પંબજ શ્રી સંઘને સોંપવામાં આવ્યું.

અહીં રોડવંશી ક્ષત્રિય લાલા લખુરામજીએ સપરિવાર
આચાર્યશ્રીના ઉપદેશથી માંસ મદિરાદિ અબલ્ય પદાર્થોનો
ત્યાગ કર્યો તથા વાસશ્રેષ્ઠ લઈ જૈન ધર્મનો સ્વીકાર કર્યો.

અહીંથી આલોરમંડી, સાંધોવાલી આદિ ગામોમાં શ્રી
ગંગાનગર પધાર્યા. જનતાએ અપૂર્વ સ્વાગત કર્યું. મ
પતાકાઓથી ભજરો. શણગાર્યા તથા આત્મ વફાઈ દરવા
બનાવ્યો. હતો. અહીં સુક્તિના સ્વરૂપ ઉપર મનનીય ભ
ખ્યાન આપ્યું.

અહીંથી ગણેશગઢ, લક્ષ્મીસર થઈ પીલીબંગામંડી પધાર્યા.
તેરાપંથી ભાઇજોના દિલઉપર ઉપદેશની ઊંડી અસર થઈ
ધણા ભાઇ બહેનોએ તીર્થ યાત્રાના નિયમ કર્યા તેમજ વિનંતિ
કરી કે અહીં મંદિર બને તો અમને દર્શન-પૂજનનો લા
ભજો. આચાર્યશ્રીએ ફરમાવ્યું કે પહેલા તમારી યજ્ઞા
કરી હો. પછી મંદિરજીનો પ્રત્યંધ થતાં વાર નહિ લાગે.

અહીંથી વિદાર કરી સૂરનગઢ પધાર્યા. ત્યાં તેઓએ
પ્રથમ શિવ શાંતમૂર્તિ, તપસ્વી મુનિશ્રી વિવેકજિજ્ઞાસુજી
રાજધર્મ પામ્યાના સુમાચાર સાંભળી દેવચંદન કર્યું. સુભારી
શાળામાં આચાર્યશ્રીની અધ્યક્ષતામાં પંબજ-મારવાડી ને
વે.ની શેઠજી દરવામાં આવી. આચાર્યશ્રીએ તેમને વિવ
ધને અજાણ આપી.

‘શુરહેવ તથા ગૃહસ્થો ! એક ચમત્કારી ઘટના અમે અનુભવી છે તે આપ સૌને સંભળાવ્યા વિના હું રહી શકતો નથી.’ શુજરાનવાલાનિવાસી લાલા બાબુરામજીએ પોતાનો અનુભવ રજુ કર્યો.’

શુજરાનવાલાથી રૂઝ બાઈઓ શુરહેવના દર્શને ખાસ કરીને સંક્રાંતિનો સંદેશ સાબળવા માટે અહીં આવવા નીકળ્યા. દેશને આવ્યા એટલે સાંભળ્યું કે વજીરાળાદ નજીક અકસ્માત થવાથી બધી ગાડીઓ રોકાઈ ગઈ છે. ભટ્ટીડા જવા માટે ટાઈ પલ્લુ ગાડી મળી શકશે નહિ. આથી સૌને ઘણું જ દુઃખ થયું. અમારામાં સૌથી વિશેષ દુઃખ લાલા માણેકચંદ-જીના સુપુત્ર લાલા ઉટાલાલજીને થયું કે જેમના પ્રયાસથી અમે સૌ તથા બીજા ઘણા પંબળી બાઈઓ દર સંક્રાંતિએ આચાર્યશ્રીના દર્શનાર્થે આવી સંક્રાંતિનો સંદેશ સાંભળીએ છીએ, અમે સૌ ઉદાસ વદને વિચારવા લાગ્યા કે સમય થોડો છે. લાહોર જરૂર માઈલ દૂર છે. નથી હોતી, નથી મોટર, શું થાય ?

લાલા ઉટાલાલજી તો દત્તાત્રય થઈ ગયા. તેમણે શ્રદ્ધાભાવે પ્રાર્થના કરી. ‘શુરહેવ ! દયાસિંધુ ! હજી મુખી ટાઈ સંક્રાંતિ અમારી ખાતી નથી ગઈ, શું આ સંક્રાંતિ ખાતી જશે ? શુરહેવ ! તમે જ તારણદાર છો. તમારું જ શરણ છે. શું અમારી પરીણ લેવા લાગ્યા છો ? કૃપાળુ ! અમારી ટેક નહિ ચળે. આવો, આવો.’

જસ આટલા ચંદો ઉચ્ચારતા હોય ત્યારે કરોડો અચા-
નાં ભગવાં હોરીવાળો આવે અને અમારી જ પાસે આવીને

ખોલ્યો કે જુઓ છો શું ? ચાલો બેસી જાઓ. લાહોર જુ
છે ને ? આ જોઈ અમે ચકિત થઈ ગયા. આ ગુરુદેવની કુખ
છે, એમ વિચારતાં ચુપચાપ લોરીમાં બેસી ગયા અને લાહોર
આવી પહોંચ્યા. ત્યાં રેલગાડીમાં બેસી ગુરુદેવના પ્રતાપ
સ્મરણ કરતાં કરતાં, આનંદપૂર્વક ધર્મશ્રદ્ધાના ચમત્કારનું
વાતો કરતાં કરતાં ગુરુદેવના ચરણોમાં આવી પહોંચ્યા
ખરેખર આ એક ચમત્કાર જ છે. અમને કદપના નહોતી
આને અમારી સંકાંતિ આ પ્રમાણે અમને ફળશે.”

પંજાબમાં કેટલાક વર્ષોથી સંકાંતિ મહોત્સવની કે
સુપ્રયા પ્રચલિત થઈ છે. પંજાબમાં માસની શરૂઆત સંકે
તિથી થાય છે, ને સંકાંતિના દિવસે ગુરુમહારાજના દર્શન
કરવા અને તેઓશ્રીના મુખાર્ચિદર્શી સંકાંતિનો સંદેશ શ્રવ
કરવો, આચાર્યશ્રી તેઓને પૂર્વાચાર્યકૃત અનેક પ્રમાણ
સ્મરણો સંભળાવી તે માસમાં તીર્થંકર ભગવંતોના ને જે
કહ્યાજુકો થયાં છે તે સંભળાવે તેમજ ધર્મ આરાધના માટે
વિશિષ્ટ કર્તવ્યના બોધ આપે, આ સુપ્રયા વર્ષોથી ચાલે છે
અને ગામગામના ઘણા શ્રદ્ધાળુ ભાઈઓ સંકાંતિનો સંદેશ
સંભળવા દરમિયાને ગુરુદેવના દર્શનાર્થે જાય છે.

હીરક મહોત્સવ

(૩૦)

‘ભાઈઓ ! આચાર્યશ્રી આપણી વારંવારની વિનંતિને માન આપી પંજાબ નેટલે દૂરથી રેતાળ પ્રદેશમાં અમૃત સિંચન કરતાં કરતાં બાવીસ વર્ષે આપણા શહેરમાં પધાર્યા છે. આપણા શહેરમાં જેન શ્રોમતોની સંખ્યા સારી બેવી છે. ધનકુબેરો કે કેરોડાધિપતિઓ પણ છે. આપણે ગુરુદેવનું ‘ભાવનયુ’ સ્થાપન કર્યું. એક લેરોડાનજી ચેડીયા, એક સોહનલાલજી કર્ણાવટ તથા અબેરી પ્રેમરાજજી ખજાનચીએ તેા પ્રથમ પોતાના નિવાસભુવનોમાં ગુરુદેવના પગલાં કરાવી સારો લાભ લીધો. પંજાબી ભાઈઓ અને આમુપાસના આપણા

બાવીસ વર્ષ પછી આચાર્યશ્રી બીકાનેરમાં પધાર્યા. ગુરુ-
ભક્ત શિષ્ય રત્ન આચાર્યશ્રી વિજયલલિતસૂરિજી આદિ વર-
કાણાથી લાંબો વિહાર કરી આચાર્યશ્રીની સેવામાં હાજર થઈ
ગયા. આચાર્યશ્રીનું બીકાનેરમાં સરકારી સાંજ હાથી, ડંકા,
નિશાન, કોતલ, મીલીટરી બેંડ સાથે અપૂર્વ સ્વાગત થયું.
પ્રવેશ સમયે શ્રી સંઘે નવ નવા હરવાબ્દ બનાવ્યા હતા. શહેર
શણ્ણગાર્યું હતું. પંજાબમાંથી ઘણા ભાવિકો ભજન મંડળીઓ
લઈ આવી પહોંચ્યા હતા. રાજપૂતાના સંખ્યાબંધ ભાઈ બહેનો
સર્વત્ર દ્રષ્ટિગોચર થતા હતા. અનેક ગ્રામ નગરોની ભજન
મંડળીઓની ભજનધૂન તથા પંજાબી ભાવિકોની અપૂર્વ ભક્તિ
નેત્ર પ્રેક્ષકો હંગ રહી જતા. જલુસ એક માઈલના વિસ્તારમાં
ફેલાયેલું હતું.

ભવ્ય મંડપમાં ગુરુદેવ પધાર્યા. જયયોપોથી ગુરુદેવને
વધાવ્યા. આચાર્યશ્રીની સેવામાં જે અભિનંદન પત્રો અર્પણ
કરવામાં આવ્યા. ભજાજનોના ભક્તિભર્યા ભજનો થયા બાદ
આચાર્યશ્રીએ મહામંગલકારી મંગલાચરણ સંભળાવ્યું તથા
'જ્ઞાનમહિમા' વિષે મનનીય દેશના સુભાષી, બીકાનેરના
જૈન ભાઈબહેનોના આનંદની સીમા નંદાની.

પ્રવેશના શુભ દિવસે શ્રી સંઘ તરફથી ૩૦૦ પચ્ચિન્દ્ય
પ્રાદીપ્તિઓને અમયદાન આપવામાં આવ્યું હતું.

આચાર્યશ્રી જ્યારથી બીકાનેરમાં પધાર્યા છે ત્યારથી
શાસ્ત્રનાશનિના અનેક શુભ કાર્યો થઈ રહ્યા છે જેના નિમિત્તે
શ્રોમાન શ્રેષ્ઠ અગ્રવ્યદેશ દિવેદનજી રૂઢીવાળી પત્રિકા
એ. શ્રી પત્રિકા: ૧૯૬૫: ૬૨૫ના આવી હતા. જ

તપશ્ચર્યાનો સમારંભ આનંદપૂર્વક પૂર્ણ થયો. ક્રિયા સહિત જોળીનો લાભ ઘણા બહેન બાઈઓએ લીધો. આચાર્યશ્રીએ જોળીનો અહિમા સંભળાવ્યો.

શાસનનાયક શ્રી વીર ભગવાનની જન્મંતિ પણ અપૂર્વ ઉછરંગથી ઉજવવામાં આવી. ચૈત્ર વદી ૮ (ફિન્દી વૈશાખ)ના દિવસે જે દીક્ષાઓ* થઈ. વૈશાખ શુદ્ધિ ૩ ના દિવસે વરસી તપના પારણાઓ શાંતિપૂર્વક થયાં. વૈશાખ શુદ્ધિ ૬ ના દિવસે શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાન, કલિકાલસર્વજ્ઞ શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય તથા જગદ્ગુરુ શ્રી હીરવિજયસૂરિજી તથા નવયુગ પ્રવર્તક શ્રી

* (૧) મારવાડ જરહુદ નિવાસી યા. મંજાલાલજી પેરવાડના સુપુત્ર બાઈ નયમલ (ઉંમર ૧૮ વર્ષ) જે કેટલાક સમયથી આચાર્યદેવની સેવામાં રહી અભ્યાસ કરતા હતા. તેમને સમારોહપૂર્વક દીક્ષા આપવામાં આવી. ચરિત્રનાયકના શિષ્ય કયાં અને નામ નિપુણવિજયજી રાખવામાં આવ્યું.

દીક્ષાનો વરપીઠો શ્રી શિખરચંદ્રજી રામપુરીઆ તરફથી ધૂમધામ પૂર્વક મહાવવામાં આવ્યો. દીક્ષા મહોત્સવને તમામ ખર્ચ પણ એમના જ તરફથી થયો હતો. દીક્ષાર્થીના પિતા યા. મંજાલાલજી પણ હાજર હતા.

(૨) શ્રી મુલચંદ્રજી ઠાકાની સુપુત્રી મનોલ જાદેવને દીક્ષા ધૂમધામ પૂર્વક આપવામાં આવી. સાખી મહેદબોજીના શિષ્યા અને નામ મુજાલજી ગામતયા આવ્યું. દીક્ષાને તમામ ખર્ચ દીક્ષાર્થીના પિતા જા. મહેદબોજીજી દ્વારા હતા.

જનન દીક્ષા બી. વચ્ચે દેવજીના દ... દીક્ષા બંધાયેલી હતી. ૬૬. આજે જ દીક્ષા મહોત્સવ હતા હતા.

વિજયાનંદસૂરિજીની વિશાળ મનોહર પ્રતિમાઓની તપગચ્છ દાદા વાડીમાં પ્રતિષ્ઠા કરવામાં આવી.

બીકાનેર પાસે ભીનાસર રમણીય યાત્રાતુલું સ્થાન છે. કેટલાક ભાઈ ગહેનોની ઇચ્છાથી આચાર્યશ્રી શિષ્ય પરિવાર સહિત ભીનાસરના સંઘમાં પધાર્યા. ઘણા બહેન ભાઈઓ સંઘમાં આવ્યા. રસ્તામાં શ્રીમાન તેજરાજજી બાંકીઆએ સર્વ સાધર્મી ભાઈઓની ભક્તિ કરી. એટલામાં સંઘનામંથ પંતળી બહતો ખુલંદ અવાજેથી જય જયકારના નાદ કરતા આવી પહોંચ્યા. ગુરુદેવના ચરણમાં નમસ્કાર કર્યા.

બીનાસરમાં ત્રણ દિવસ રહી જઘાએ અધૂર્વ આનંદ માણ્યો. શુક્રદેવે તીર્થયાત્રાને મદિમા અને તીર્થયાત્રાનું રહસ્ય સમજાવ્યા તથા આત્મ શુદ્ધિ અને આત્મ શાંતિ માટે તીર્થસ્થાન એ દેવું અત્યુત્તમ છે તે સમજાવ્યું.

પૂજ્યપાદ ન્યાયાધોનિધિ પંતજ દેશોદારક જીનાચાર્ય
શ્રીમદ્ વિજયાનંદસૂરીશ્વરજીના નામથી કેળવ અજવર્યો દશે ?
દરિયાપારના દેશો મુખી તેઓશ્રીની પ્રતિષ્ઠા પ્રસરેલી છે. તે
કાન્નિકારી જીનાચાર્યની જયંતી વીકાનેરમાં ખૂબ આનંદપૂર્વક
ઉજવવામાં આવી.

આચાર્યશ્રી તથા શિષ્ય-પ્રશિષ્ય મહત્ત્વ તથા આપીજીઓ
નેમજ નમનનો, જીનેન બાઈઓ, આસપાસના બાઈઓ
નેમજ શ્રીઓ વગેરે આખો મુખા મહત્ત્વ ચિન્તા નો
પ્રયોગ દેવો

અ. આ. ધર્મશાસ્ત્રી : મુખ્યાનુવાદની અમર. સ્વર્ણના નિધાન અને
પદ્ય : ગુરુદેવની જગત મરમત અઃઆયોજી વિગતમાં

સૂરીશ્વરજીએ રજુ કરતાં જણાવ્યું કે જયંતી નાયક તો 'પુત્રના લક્ષણ પારણામાંથી' તે અનુસારે તેઓ સાત વર્ષના હતા ત્યારે ગામમાં ધાડપાડુઓ આવ્યાના સમાચાર માત્ર સાંભળવાથી પિતાની ગેરહાજરીમાં આત્મારામજી ખુદ્દી તરવાર લઈ દરવાજા ઉપર ઉભા હતા.

તેઓશ્રીની ખુદ્દિ જોવી તો તીવ્ર હતી કે હીક્ષા લીધા પછી ફક્ત સાડા ત્રણ દિવસમાં ૭૦૦ સ્લોક મુખપાઠ કરી શુક્રદેવની કૃપા મેળવી દસમે દિવસે વ્યાખ્યાનની પાટ ઉપર બેસી સુંદર શૈલીમાં વ્યાખ્યાન વાંચ્યું હતું.

આ પ્રસંગે પં. શ્રી સમુદ્રવિજયજી મહારાજ, ખરતર ગમછીય આચાર્યશ્રી હરિસાગરસુરિજી મહારાજ, મુનિશ્રી દવીન્દસાગરજી મહારાજ, આચાર્યશ્રી મલ્હિસાગરજી મહારાજ વગેરેએ શુક્રદેવના જીવનના જુદા જુદા પ્રસંગો બોધક રીતે દહી સંભળાવ્યા હતા.

ઉપરે આચાર્યશ્રીએ જયંતી નાયકનો સેવામાં રહી અનુભવેલી ઘટનાઓનું વર્ણન દહી જતાવ્યું તેમાં કેટલાક પ્રસંગો રોમાંચકારી હતા. તેઓશ્રીએ જણાવ્યું કે જયંતિ નાયક કેવા નિરભિમાનો હતા તે જાણવા એક બે દહાંત જાણવા જરૂરી છે. જયંતી નાયકનું સ્થાનકવાસી સમાજમાં ધણું માન હતું છતાં સત્યની ખાતર બાવીસ વર્ષની પૂરી શોધખોળ પછી મૂર્તિ પૂજક સમાજમાં આવ્યા અને તે પણ એક શિષ્ય ભ.વે તેઓમાંએ એવા વિચાર પણ નથી કર્યો કે હું સ્વતંત્ર હું નહીંપુરુષ જનુ અને છત્ર. ન મહાપુરુષ જન્યા

૧ ૧૬૪૩ મ. પાલીનાથ મ. લાજુ ગદગદ મજી મુદ્રામ

આદિ હિન્દુશરના આગેવાન સજ્જનોએ મળી લગભગ ૩૦ થી ૪૦ હજારની માનવમેદની વચ્ચે આચાર્ય પદવી આપવા માંડી ત્યારે શ્રી જયંતી નાયકે સાફ ના પાડી અને કહ્યું કે 'મેં ઇસ પદવી કે લાયક નહીં, મેરે પર કયોં ઇતના ભોજ લાદતે હો.'

સર્વ સભાજનો જયંતિ નાયકના જયનાદ ગજવતા પ્રભાવના લઈ વિખરાયા.

બીકાનેર જેવા મોટા શહેરમાં એક પણ આયંજિત શાળા જેવી વ્યવસ્થા નહોતી. ગુરુદેવના સદુપદેશથી શ્રી ભૈરવ શ્રે. આયંજિત ખાતાની શરૂઆત થઈ અને પ્રતિદિન અનેક બંધાત્માઓ આયંજિત કરી કર્મોની નિર્જરા દરે છે.

અર્ધના સકલ સંધ અને ખાસ કરીને કરોડાધિપતિ રામપુરીયા શેઠનો અત્યંત આગ્રહભરી ભાવનાથી આવજ વદિ ૭ થી વ્યાખ્યાનમાં શ્રી ભગવતીસૂત્રની શરૂઆત થઈ અને શ્રી રામપુરીયાજીએ સમારોહપૂર્વક શ્રી ભગવતીસૂત્ર પોતાના ધેર લઈ જઈ, રાત્રિ ભાગરજુ પ્રભાવના વગેરે કરી સકલ સંધ સાથે સમારોહપૂર્વક ઉપાશ્રયે લાવી, મોનાઓના સાથીઆ કરી, મોનામદોરોથી જ્ઞાનપૂજન કરી, શ્રી અ.ચાર્ય દેવને વાંચવા માટે ભગવતીસૂત્ર વહેારાવ્યું. શ્રી ગુરુદેવની અમૂળમય દેશના તથા ભગવતીસૂત્રના મનનાથ વિવચનોને અપૂર્વ હાજ સંખ્યાત્રંધ શોનાજનોએ મેળવ્યો.

૧૫૧૫૫૫૫૫ આગાધન પત્ર શાંતિ અને અ. ૧૫૫૫ ૧૫ ૩૦ થી ૩૫ શહેર અને મામેના જલેન બા. ૧૫ ૩૫ દેવનો નિશાના ૧૫૫૫૫૫૫ની આગાધના કન્યા અ. ૧૫ ૬

વૃદ્ધજનો કહે છે કે શુરુદેવે ગણધરવાદનું વિવેચન જે સરલ તથા નવીન શૈલીએ કર્યું છે તે આજસુધી અમે સાંભળવા ભાગ્યશાળી થયા નથી, આજના ગણધરવાદનું રહસ્ય તે હૃદયમાં ઠોતરાઈ ગયું છે.

આ વખતના પર્યુષણમાં તપશ્ચર્યા પણ બહુ જ મોટા પ્રમાણમાં થઈ હતી. ૧૧ માસખમણ, ૧૫ હસ ઉપવાસ અને ૨૫૦ અઠાઈઓ થઈ હતી.

ભાદરવા વઢી તેરસના રોજ વઢોદરાથી મૂળ સોજતનિવાસી પરમ શ્રદ્ધાળુ શેઠ દેશરીમલ્લ સુકનરાજલ્લ લગભગ ૪૦૦ માણસોનો સંઘ લઈ શુરુદેવના દર્શનાર્થે આબ્યા હતા.

બીકાનેરના શ્રી સચે વઢોદરાના સંઘનો આવભર્યો સત્કાર કર્યો હતો. સંઘ તરફથી બીકાનેરના બુદ્ધા બુદ્ધા ખાતાઓમાં રૂ. ૨૫૦૦) નોટલી રકમ આપવામાં આવી હતી. દાનવીર શેઠ ભેરોદાનલ્લ ઠોઠારીએ સંઘ તરફથી સંઘવોને પાપડી બંધાવી મંગલ તિલક કર્યું હતું. સંઘવોલ્લે શેઠ ભેરોદાનલ્લને દુશાસો બોલાડી સ્વધર્મ ફનેદમાં વૃદ્ધિ કરી હતી.

આસો શુદ્ધ ૩ ના રોજ વરકાણાથી શ્રી સંઘ ગોડવાડ મહાસભાનું ૧૦૦ એકસો માણસનું પ્રતિનિધિ મંડળ આચાર્ય શ્રીના દર્શનાર્થે આબ્યું હતું. ગોડવાડ પધારવા ચિનતિ કરી હતી. ગોડવાડ શ્રી સચે શ્રી વલ્લભ જન્મ હીરક મદોત્સવમાં રૂ. ૧૦૦૦) આપ્યા હતા.

જાણીજાણ બન્યા હશે છે, એ કહેવન અનુસાર માંગલિક દિવસોમાં પણ એક દોહજનક ઘટના બની રહી. પૂજ્યપાત્ર

આચાર્યશ્રીના આજ્ઞાવર્તી વિદ્વાન સાહિત્યાચાર્ય મુનિ મહા
રાજશ્રી ચતુરવિજયજી મહારાજનો આશ્વિન વદિ અમાવસ્ય
તા. ૧૭-૧૦-૪૪ ના દિવસે સ્વર્ગવાસ થયો. અંતિમ ક્રિયા બા
દેવવંદન થયું. રાત્રે શ્રીમાન બાબુ મોહનલાલજી એડવોકેટ
અધ્યક્ષતામાં એક શોકસભા બરવામાં આવી હતી.

x

x

x

બીકાનેરના વિશાળ રાજમાર્ગે આજે પુરજનોથી ઉમરા
રહ્યા હતા. શુભક્રાંત, ભાવિક પંભળી સ્ત્રી-પુરુષો પોતાના
ધારા શુભદેવના આકર્ષક શુભગાન ગાતાં ગાતાં સભા મંડપમાં
જઈ રહ્યા હતા. જૈન જનતા ઉમટીને બરતીના સાગરની જેમ
એક જ દિશામાં ધસી રહી હતી. ઉતાવળે જવાની અને સભા
મંડપમાં આગળ સ્થાન મેળવવાની ધમાલ આછી રહી હતી.
સભા મંડપના મુખ્ય માર્ગે ધ્વજ પતાકાથી શોભી રહ્યા હતા.
આસપાસના મદાલયોના ઝડપે તોરણો લટકી રહ્યાં હતાં.

શ્રી રામપુરીઆ જૈન ભુવનના વિશાળ ચોકમાં એક ભવ્ય
મુદ્ર મંડપ બંધાને આવકારી રહ્યો હતો. ધ્વનિવર્ધક યંત્રોની
વ્યવસ્થા કરવામાં આવી હતી. કંકુરણા લાલ રંગની ઉપર
છત્રમાં રંગબેરંગી તારા મંડળો સ્થિત હતાં. મંડપના સ્તંભો
વિધવિધ બાષક મૂર્તિ ને સ્ત્રોતો, પૂર્વાચાર્યો ને મદાપુરુષો
શોભી રહ્યાં હતાં. પ્રવેશ દ્વારનો મનોહર દરવાજો વિશુદ્ધ
પ્રકાશ અને જૈન પ્રતીકાથી દેશરો પ્રેશકોને બોલાવો રહ્યો હતો.

આજનો ઉત્સવ અનુષ્ઠાન હતો. મંડપ બીકાનેરના કંઠ
પિરનિએ નધા દર્શીનંદનો, જૈન યુવાનો અને વિદ્યાર્થીઓ
અધિકારી જનો નધા નરજનો, પંદરમના ૧૦૦૦ બાળકો

બીજની સવારના પ્રમુખ શેઠ મંગળચંદ્રજી જાળક હ
ખરતર ગમ્મીય આચાર્યશ્રી હરિસાગરજી તથા કવિવર મુનિ
કવીન્દ્રસાગરજી પધાર્યા હતા અને વિવેચનો કર્યા હતા.

નવયુવક ભાઈઓએ નીચેના શબ્દોમાં શુરુદેવને હારિ
અભિનંદન આપ્યું.

“પ્રાણ પ્યારા શુરુદેવ ! સ્વર્ગીય શુરુદેવના પરમ પ્રિ
પટ્ટધર, શાસન શિરોમણિ, પંજાબ દેશસંરક્ષક, સમાજ કલ્યા
સાધક, શિક્ષણ સંસ્થા પ્રચારક, પરમ તપસ્વી સંઘ હિતૈષી
ચારિત્રનિધિ !

શરદઋતુની રાત્રિનો અંદમા જેવો નિર્મલ હોય છે
શરદઋતુમાં જલાશય જેવું નિર્મલ હોય છે, ગેય-વિદીન
આકાશ જેમ નિર્મલ હોય છે, રક્તિક રત્ન ને ચંગ મરમર
જેમ નિર્મળ હોય છે, તે બધાથી અધિક નિર્મલ ચારિત્ર
વાનનુ ચારિત્ર નિર્મળ હોય છે. આપ એવા ચારિત્રવાન
નર રત્નોમાળા એક છે. આપના જીવનમાં એક જ પ્રકારની
નિર્મળતા, એક જ પ્રકારની સ્વચ્છતા તથા એક જ પ્રકારની
દીપ્તિ દ્રષ્ટિગોચર થાય છે.

સ્વર્ગીય શુરુદેવનો સુદેશ ગામે ગામ, શહેર શહેર,
મંદિર મંદિર, ઉપાશ્રયે ઉપાશ્રયે, સંઘ સંઘ અને તરપાએ
કલ્યાણે પહોંચાડી આપે જીવન ધ્યેય પ્રિદ ૧૫ ૭

આપે અગ્નિન પ્રતિભાઓની અંજનશટ . જીવાંદાર
ને મંદિર નિર્માણ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવો . ૬૦ મહોત્સવો
ની કલ્પના દોહર કર્યો છે

આપ નવયુવકોના પ્યારા છે. પંબળથી સુંબઝ સુધી ને ત્યાંથી દક્ષિણ સુધી ઉભ વિહાર કરી જનતાને જાગૃત કરી, ગામે ગામ સંપન્ને શાન્તિ રચાપી સમાજની આચી સેવા કરી છે.

રાષ્ટ્રના પણ તમે પ્યારા છે, સાધુઓમાં સૌથી પ્રથમ ખાદી ધારણ કરનાર આપ જ છો. હિન્દી રાષ્ટ્ર ભાષાનો પ્રચાર આપ કરી જ રહ્યા છો. સર્વ ધર્મનો સમન્વય કરવાની આપની ભાવના પ્રસિદ્ધ છે. દલરો અજૈન આપના બક્ષ છે રાજા મહારાજાઓને આપના તરફ ખૂબ શ્રદ્ધા છે.

આપની મીઠી મધુરી વાણીમાં જાદુ છે. આપની શાન્ત ગુણગુણમાં આકર્ષણ છે. આપના આત્મામાં સમતૃપ્તિ છે. આપની તપ અને ત્યાગપૂર્ણ પ્રભાવિત આત્મિક ઠોને પ્રિય ન લાગે ?

આપ દલરો વર્ષ દર્શિત રહો.

અમે દલરો વર્ષ સેવા કરીએ.

હરી સમાજનોએ જયધોષથી શુક્રદેવને વધાવ્યા. શુક્રદેવને બે શબ્દો કહેવાની પ્રાર્થના કરવામાં આવી.

શ્રોત્રાજનો શુક્રદેવની અમૃત બરી વાણી સાંભળવા તલસ્પી રહ્યા હતા. શુક્રદેવ આસનેથી ઉભા થયા અને આખો મંદપ જયધોષથી ગુંજી ઊઠ્યો. મંજલાયરણના મંજળ સ્તોત્રોથી મંદપમાં શાન્તિ છવાઈ ગયું.

“ સુતુર્વિધ કોસંઘ ” આજનો તમારો આનંદ. તમારો

ઉદ્ધાસ, તમારો શુરુગ્રેમ, તમારી શ્રદ્ધા, તમારી ભાવના આ તમારા આશીર્વાદો મારા ઉપરના દેહને ચીરીને અંદર બેઠેલ અંતર આત્મામાં પહોંચી ગયા છે. તમે જે ઉત્સવને હીર ઉત્સવનું નામ આપ્યું છે તે ઉત્સવ મારે મન હીરકતું ઉત્સવ હરદી-કર્યે જ્ઞાન-કર્મફલતા-સેવા-ત્યાગ-તપનો ઉત્સવ છે.

મેં જે સાધુતાનો વેશ પહેર્યો છે, જે સફળક્રમે સંદેશ ઝીંચ્યો છે, જે સમાજનું અસ લઈ રહ્યો છું, જે શુરુભક્તોનો એવક કહેવરાવું છું, જે પંચાંગ રક્ષાનું બીડું ઝડપ્યું છે, શિક્ષણ સંસ્થાઓને જન્મ આપ્યો છે, જે સમાજ કલ્યાણની ભાવના હું વર્ણીશી સેવી રહ્યો છું, જે ધર્મ ઉદ્યોત માટે મારું આ જીવન બલિ બલિ યજ્ઞ સન્નયેલું છે, તેની સાધકતા કયારે થશે? એ એક જ વિચાર આજે મને થાય છે.

ભાગ્યવાનો ! સમય પલટાયો છે. યુદ્ધની ભીષ્મજીતા, મોંઘવારી, બેખારી આદિથી સમાજનો નૈતિકતા ઉપર બારે કારખી અસર થઈ છે.

જેન સમાજ-જેન સંસ્થાઓ-જેન મંદિરો જેન ઉપાશ્રયો જેન સાધુ-શ્રીઓના બધા સમાજના ઉપયોગી ધાંધિની સંભાળ કેવળ હશે ?

હરમીનદનો ! કરોડો કમાણાના કે લાખો જમા કરવાડે જીવનનો સાધકતા નથી જીવનમાં કુટુંબ-મામ-મદદ સમાજ દેશ અને ધર્મ માટે નહીં દેતું કયું ? નજર પડે તો કયો બેનફિટ જન 'દાયે ને સાધે' ને વિચારે ?

જગતના સર્વ જીવ સુખી થાઓ, સર્વનું કલ્યાણ થાઓ, એ ભાવના જીવનભર દરેકમાં પ્રદિપ્ત રહે.

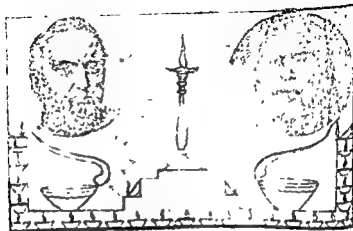
જ્યોત્સ્ના શ્રી ચારિત્રપૂજા બજાવવામાં આવી હતી, મુન-
શ્રીના સુપ્રસિદ્ધ ગવેયા પ્રાણમુખભાર્ગવે જૂબ રંગ જમાવ્યો હતો.

રાત્રિના નવ વાગે શ્રી શેઠ જવાહરલાલજી નાહટાની અધ્યક્ષતામાં સભા યજ્ઞ હતી. શ્રી વૈદ જયવંતરાજજી જૈને 'જૈન સમાજ અને સંગઠન તથા પં. રામકુમારજીએ 'જૈન ધર્મ' એ વિષયે ઉપર ભાષણ આપ્યાં હતાં. અહીંના શ્રીમાન મહારાજ કુમારશ્રીના પ્રાર્થવેટ સેક્રેટરી પ્રસિદ્ધ વિદ્વાન પં. દશરથજી શર્માએ 'જૈન ઇતિહાસ' ના વિષય ઉપર મહત્વ પૂર્ણ વ્યાખ્યાન આપ્યું હતું, તેમજે તીર્થંકરો દ્વારા પ્રચારિત જૈન ધર્મના સ્વરૂપનું વર્ણન કર્યું હતું. તેમજ શ્રી હરિભદ્રસૂરિ, શ્રી દેવચંદ્રાચાર્ય તથા શ્રી કુમારપાલ મહારાજજીએ જૈન ધર્મના પ્રચારાર્થે કેવો સોગ આપ્યો હતો તેનું વર્ણન કર્યું હતું.

અંતમાં સમાપતિજીએ જૈન ધર્મના મુખ્ય સિદ્ધાંતોની સમાલોચના કરી હતી.

શહેરે શહેરની ભજન મંટળીઓના મધુર મધુર ભજનોની પૂન મચી હતી. મોટી રાત્રિ સુખી શ્રી પુરુષોત્તો ભારી બીડ રહી હતી.

હીરક મહોત્સવ (૨)

શુદેવને જૈન સમાજના લાખ લાખ અગ્રણી મહા-
દના ગામિ ગામ ને શહેરે શહેરના સચો, સગરના
ભક્તો, જાગિવાનો તથા અનેક વિદ્વાન પુરુષોના ૧૫૦
મળ્યા દના સમાજના ઠણ્ઠા આચાર્ય મહારાજના
વરોના પછ પત્રો દના ઉપરાંત વીકાનેરમાં જુદા જુદા
જગિનંદન પત્રો શુદેવના ઠણ્ઠામાં અર્પણ થયા હ.

વીકાનેરની જગિનંદન સમિતિ તરફથી અપદ
વડી કાચાનું નાનું એવું સન્માન પત્ર પણ
૫૦

ॐ श्रीः *

ममो अरिहंताणं

अभिनन्दन-पत्र

कलजुग रा कलप-ब्रह्म, ज्ञान रा सूरज, धर्म रा प्रकाश-स्तंभ,
लोगों ने अज्ञान के अंधेरे मांय से प्रकाश में लावण वाला

महान जैनाचार्य

श्री श्री १००८ श्रीमद् विजयानंद सूरीश्वर [आत्मारामजी]

महाराज रा पाटवी जैन धर्म रा मोटा आधार,

अखिल-लोक-कल्याण-कारी

श्री श्री १००८ श्रीविजयवह्मसूरीश्वरजी महाराज के

चरण-कमलों में मादर समर्पित

हे आचार्य शिरमोड़ !

आप के गुणों से चखाण करणों 'सूरज मामो दीपक
संजोषणो है । एक पंजाब से श्री संघ ही नहीं, आगे भारत
रा श्री संघ आप के उपकार से उपकृत हो' कृतार्थ हो
रहा है । मैंकटो मिछा-संस्थाओं में स्थापना कर ज्ञान-
मंदिर और समाजों में जन्म देयन, नया आवकांन जीवण से
सफलता से मारण बता, नया जैन मंदिरों में नींव मेल,
और अदानों में मेल-झेल से पाठ पढ़ा आप ब्रह्म चौतरफो
बाम करणों हैं विद्वो आप के जम न अमर गसन बाम्ने

“ જીકાનેરનો આ મહોત્સવ મારા જીવનનો મહામૂલો મળ્યું છું. તમે પંજાબ-રાજપૂતાના-ગૂજરાત-મારવાડ-મુંબઈના બાઈબહેનોએ મારા ઉપર જે અભિનંદનની વર્ષા કરી છે. તેને માટે હું મારી જાતને યોગ્ય માનતો નથી. માત્ર સ્વર્ગવાસી શુરહેવનો હું તો સદેશવાહક છું અને રદીશ. તેઓશ્રીના પુણ્ય પ્રતાપે અને તેઓશ્રીના મંગળ આશીર્વાદથી જગ્યાએ જગ્યાએ સમાજ-ધર્મના કાર્યો સફળતાપૂર્વક ધાય છે. પણ મારી એક બાવનાની સિદ્ધિ હજી બાકી છે. જ્યારે સકલ જૈન સમાજ એક દિલ યઈને ખસે ખસા મેળવીને સમાજ કલ્યાણ, સમાજ સંગઠન અને સમાજ પુનર્વિધાનનું રચનાત્મક કાર્ય કરશે ત્યારે હું મારી જાતને મારા કાર્યક્ષેત્રમાં સફળ થયો માનીશ.

જીકાનેરના લક્ષ્મીનંદનોને હું પૂછું છું કે તમે તમારા જીકાનેરના બાળકો-બાળાઓ-વિદ્યાર્થીઓ-યુવકોના સર્વતો મુખી વિકાસ-વર્ધન માટે શું કરો છો ?

જીકાનેર ધારે તો એક જૈન વિદ્યાપીઠ બોલી શકે, રાજપૂતાનામાં એક જૈન કોલેજની તો અત્યંત જરૂર છે જ. અને આ પ્રાચીન મનોહર મંદિરોનો જીર્ણોદ્ધાર એ ફરતો આવશ્યક છે ? એ માટે તો તમે આજે જ નિર્ણય કરો—નિર્ણય કરો.”

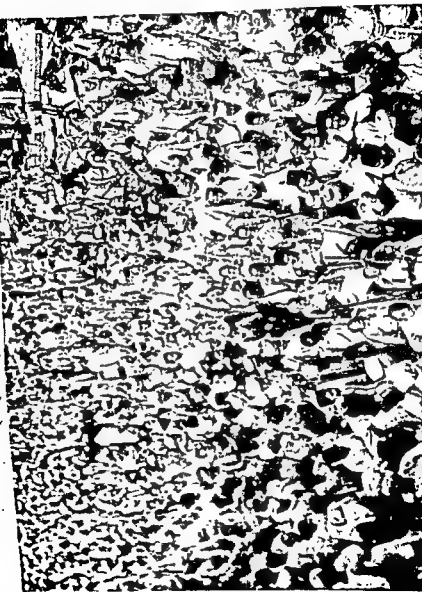
આચાર્યશ્રીએ અભિનંદન પત્રોનો જવાબ આપ્યો અને મહોત્સવના મહામંત્રીએ એક આનંદજનક જાહેરાત કરી.

બાઈઓ ! શુરહેવના ૭૫ મા જન્મ દેવતા અને હીરક મહોત્સવના રાદાશ્રી નરીકે સ્વર્ગીય શુરહેવના નામની મુખ્ય

તે દ્રષ્ટિએ ચૂકાદો નક્કી કરવામાં આવ્યો. જન્મે પ્રધાને શ્રી પૂજ્યજી પાસે ગયા. શ્રી પૂજ્યજીએ આમાંથી નવી બાબતો ઉભી કરી અને ચૂકાદાને સંમત થયા નહિ. આથી સરકાર તરફથી હુકમ આપવામાં આવ્યો કે સરઘસ ગમે ત્યાં જઈ શકે. ૧૩ ગવાડ કે ૧૪ ગવાડ એવી કોઈ લીટી નક્કી નથી. ટોડસો વર્ષ ઉપર થયેલા રૂક્ષાઓની કલમો અમલમાં મૂકવાનું અશક્ય છે. સરકારની પરવાનગીથી કાઢેલા સરઘસને કોઈ પણ શખસ કરી હરકત પડેવાયી શકશે નહિ.

આ રીતે વીતરાગ બગવાનો રથયાત્રાનું સરઘસ પૂરમામળી નીકળ્યું. તાલ્ય તરફથી પૂરેપૂરો જાહેાણસત હતો. શ્રી પૂજ્યજીના ઉપાશ્રય પામે ખાસ અધિકારીઓ અને મીલીટરીની ગોઠવણ હતી. જહુસ મદાવીન સ્વામીના મન્દિરથી શરૂ થયું એક માર્ગલ લાખું સરઘસ કોટ દરવાજાથી આ પાયગન્દમૂરીના મંદિર સુધી પહોંચ્યું. આખે રસ્તે વિધિવિધ બજન મંડલીઓના બજનો જનતાને આકર્ષી રહ્યા હતા. અમૃતમય, વર-શણા, કાલના, યુજનાનવાલાની બજન મંડલીઓના બજનો નો જનતાને મંત્ર મુગ્ધ કરી નહ. હતા પજનનાં. કાઠિયોની કુરમખિના નમર દીગોના શનના અનુપમ હતી. જમ્યાએ જમ્યાએ પંજની કાઠિયાનું જવાનન થતુ હતુ મહિમન મનાય પૂજ્ય જગ્યાની જગ્યા જહુસ કે.યંગે, ડેડીલાલા અને કો.ડી.કોના મંદિરના-કો.કે.વે.વે.નાનાં. મવાડના લખને માં વિ.વ.વ.વ.નાં મંદિરના પા.વ.વ.વ.ને જહુસ મજાને ૧૦ને પા.વ.વ.વ. મંદિરના ૧૧ને - ૧૨ - ૧૩ - ૧૪ - ૧૫

આચાર્યશ્રીના હીરકમહોત્સવ પ્રસંગેનું રથયાત્રા-જલ્લસનું એક દૃશ્ય.
(ગુજરાતી સં ૨૦૦૦ બીકાનેર)

ગુરુદેવના જમણા હાથ સમા પં. શ્રી સમુદ્રવિજયણ, મુનિ
વિચારવિજયણ, મુનિ ચતુરવિજયણ મુનિ વસંતવિજયણ,
મુનિ શિવવિજયણ, મુનિ વિશુદ્ધવિજયણ, મુનિ વિક્રમવિજયણ,
મુનિ હિમતવિજયણ મુનિ વિચારદ્રવિજયણ, મુનિ જનક-
વિજયણ, મુનિ નિપુણવિજયણ આદિ ૧૪ યાણા હતા.

આવા યુગપીર આચાર્યદેવ જેમના જીવનનો પ્રત્યેક દિવસ
અરે પ્રત્યેક પાળ ધર્મ અને સમાજની સેવામાં અર્પિત થઈ
રહેતો છે, યુગયુગ ચિરાયુ રહે.

ઉપદેશ આપ્યો હતો. તથા મહારાણી સાહેબને ધર્મના પાઠવ્યો હતો.

ઉપરાંત આચાર્યશ્રીના વ્યાખ્યાનોની પ્રશંસા સાંભળી ધર્મધુરંધરા શ્રીમતી મહારાણી સાહેબાના આમ્રદશી પન્નવેર ૧૯૪૪ ના દિવસે હસ વાગે શ્રી ગંગા થીએટર હોલમાં આપશ્રીના વ્યાખ્યાનની ગોઠવણ કરવામાં આવી. આ પ્રસંગે રાજ્ય પરિવાર ઉપરાંત રાજ્યના મોટા મોટા અધિકારીઓ, શ્રીમાન માનનીય પ્રાઇમ મીનીસ્ટર સાહેબ, પબ્લિકવર્ક મીનીસ્ટર સાહેબ, હોમ મીનીસ્ટર સાહેબ, જનરલ સેક્રેટરી સાહેબ, શેઠ ખુશાલચંદ્ર ડાંગા, શેઠ મહન ગોપાળજી દેસાઈ આદિ એ દાજરી આપી હતી. આચાર્યશ્રીએ વિધર્મ ઉપર બહુ જ સુંદર, સાર ગર્ભિત, મનનીય અને પ્રભાશાળી વ્યાખ્યાન આપ્યું હતું શ્રોતાજનો ઉપર ઘણી જ આશ્ચર્ય મર્મ હતી. જ્યાં આચાર્યશ્રીની વિદ્વાની બુદ્ધિ બી પ્રશંસા કરતા હતા હોલ જ્યાં ધર્માવનગીઓની ખીયા ખીયા કરેલા હતા.

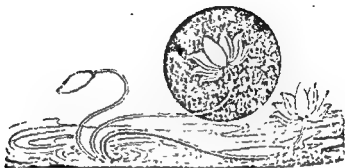
સ ૨૦૦૦ નું બી કોલેન્ડર આનુમાન મુકદ્દેવના જીવનમંત્રિ, જિ.દી. અને સમગ્ર દેશ મુકદ્દેવના દીગ્ગ મહેન્દ્રાવ ઉચ્ચ જીવન સમયે મુકદ્દેવના ૧૨ સ્વામ, શાશ્વત મેળા, જીવન પ્રચાર, સમગ્ર કાલજીવન ધર્મ ઉપદેશ માટેના જીવન જીવન કાર્યોને સમગ્ર અર્થ આપી.

આ આનુમાન મુકદ્દેવના જિ.દી. પ્રતિબોધ મુકદ્દેવના સમયે. ૧૯૪૨-૪૩-૪૪. આ વર્ષે ૧૯૪૨-૪૩-૪૪.

શુરદેવના જમણા હાથ સમા પં. શ્રી સમુદ્રવિજયણ, મુનિ
વિચારવિજયણ, મુનિ ચતુરવિજયણ મુનિ વસંતવિજયણ,
મુનિ શિવવિજયણ, મુનિ વિશુદ્ધવિજયણ, મુનિ વિક્રમવિજયણ,
મુનિ હિમતવિજયણ મુનિ વિચારદવિજયણ, મુનિ જનક-
વિજયણ, મુનિ નિપુણવિજયણ આદિ ૧૪ યાજ્ઞા હતા.

આવા યુગવીર આચાર્યદેવ જેમના ભવનનો પ્રત્યેક દિવસ
અરે પ્રત્યેક પળ ધર્મ અને સમાજની સેવામાં અર્પિત થઈ
શ્લેષ છે, યુગયુગ ચિરાયુ રહે.

જવલંત ભાવના

(૩૧)

પંજગના ર્જુધાર ! ગુરુકુળના પ્રાણ ! અમારા શ્રી સં
 પંજગના રાદગર ! આપ પંજગશી પાંચ વર્ષ માટે તીર્થ
 પિરાજી સિદ્ધાચલની યાત્રાદિ માટે ગુજરાત તરફ પધાર
 દતા. અમારી પ્રાર્થના તો વરો વર્ષ આશુ દતી, શ્રીસો
 નધા શ્રી સિરનારજીમા અમારા પંજગના સર્વ નગરોના જા
 વાનાનું પ્રતિનિધિ મંડળ આપશાને પંજગ પધારવા વિનવ
 રવા આશુ દતું. પણ આપશ્રી શ્રી મદાપીર જેન વિ
 દવના મંદિરની પ્રતિષ્ઠા માટે મુનર્થ પધાર્યા. વરો મર્થ ત્ર
 અમારા પંજગની શાન સજાત. લેનાર કોઈ તથી અ
 અમૃત વઃણી સજાતવવા માટે. તામ તામના મુખા
 સુખ ને મર્જિત માટે. સુખઃખાના વિશાસ માટે, પંજગ
 રજ માટે પંજગના નામોદીત માટે, ૧૫

ગુરુદેવ ! પધારો ! મારવાડના આગેવાનો અને આચાર્યશ્રી
વિજયલલિતસૂરિ મહારાજની ભાવના આપને ગોડવાડ તરફ
લઈ જવાની છે. ગુજરાતના ભાઈઓનો આશ્રય પણ અહીંથી
સિદ્ધાચળ તરફનો હોય તે સ્વાભાવિક છે પણ ગુરુદેવ ! અમે
જ્યારે મારવાડ ગુજરાતમાં તીર્થ યાત્રા માટે જઈએ છીએ
ત્યારે જે જે મુનિ મહારાજોને પંજાબ પધારવા વિનંતિ કરવામાં
આવે ॥ તે બધા એક જ જવાબ આપે છે કે આચાર્યશ્રી
પદ્મભવિજયજી પંજાબની રક્ષા માટે આવશે. આપ પણ અમને
નિરાશ કરશે તો અમારી આશા લતા સૂકાઈ જશે. ગુરુદેવને
પંજાબનો બગીચો જે આજ સુધી તો ગુરુદેવના પ્રતાપે ફૂલો
ફાલો રહી ચક્રો છે તે વેરાન થઈ જશે.

કૃપાસાગર ! વહેલા વહેલા પધારો ? અમારા મન પ્રકુલ
કરો, અમારા હૃદય કમળને વિકસાવો. અમારી આશા લતાને
અમૃતના સોચન કરો.

ગુરુવિન મુનો પડયો છે પંજાબ,
ગુલશન સૂકાઈ રહ્યો છે ગુરુરાજ.

સભાજનોના હૃદય ખીજળી ગયાં. આંમુઓની ધારાઓ
ચાલી, સભા મંત્રગુચ્છ બની રહી ગુરુદેવને પંજાબ અને ગુરુદેવ
સંબંધી લોચનના ખૂણાઓમાં જળ જિંદુઓ ઢોળી આવ્યાં.

આશ્વાસન આપવા માટે ગુરુદેવ ઉભા થયા. પ્યારા પંજાબી
ભાઈબહેનો ! તમારી હર્દ બરી પ્રાર્થના સંભળી. યાદ છે મને,
તમે ખૂબ ખીરજ રાખી રહ્યા છો. પાંચ વર્ષનો વાયરો હતો
તેના ૧૩ વર્ષ થયાં છે. ગુજરાત-મારવાડના ઠેકઠાંક મદત્તના
તમાજ-ધર્મ અને શિષ્યવના કાર્યોએ મને ચેતી લીધો. પણ

પંતળને હું કેમ બૂલું ? વારંવાર પંતળને યાદ કરી હું પંતળની જ ચિંતા કરતો.

દવે વિલંબ નહિ થાય. શાંતિ રાખો હું આણું છું અને ચત્વર આણું છું. તે માટે મેં પ્રતિજ્ઞા કરી રાખી છે કે ચાતુર્ભાસ પૂરું થયે પંતળ તરફ જ વિદાર કરવો અને જ્યાંસુધી પંતળના એક મોટા ચહેરમાં ન પહોંચું ત્યાં સુધી રાજ એકાસણું કરવું અને પાણી સિવાય બીજા છ દ્રવ્યો જાંટલે પાણી સાથે સાત દ્રવ્યો જ વાપરવાં.

શુક્રદેવની આ આકરી પ્રતિજ્ઞા સાંભળી સભા સુમસમી ગઇ. ધન્ય શુક્રદેવ, ધન્ય શુક્રદેવના નયકારણી મંડપ મૂંછ ઉઠ્યો વયો પહેલાની વાત છે. શુક્રદેવે ૧૯૮૧ માં પંતળ ઊઠ્યું. પાંચ વર્ષમાં પંતળ પાછા આવવાની ભાવના હતી. પણ સાધુ સંમેલન, વિદ્યાભ્યાસના મંદિરની પ્રતિષ્ઠા, ચત્તાગિદ મહોત્સવ, રાધનપુરમાં જ્ઞાન પરમનુ ઉદ્ઘાટન તથા પાટણમાં જ્ઞાન મંદિર આદિ કાર્યોએ શુક્રદેવને રાહ રોકી લીધી. પંતળની વિનંતિ તેા આગુ હતી, છેવટે પંતળની ભાગ્યશાળી પ્રતિનિધિ મંદિરે શુક્રદેવને જાગરિત દ્રવ્યે વિનંતિ કરી અને શુક્રદેવ પંતળ મંદિરે આવ્યા. શુક્રદેવ અને પંતળની બંધોના નિઃશ્ચિન્ન પ્રેમનું આ એક અનુપમ દ્રશ્ય છે.

‘ શુક્રદેવ ! આવશ્યે પંતળના પધાર્યા આવનાર છ દ્રવ્યો પ્રતિષ્ઠા દવે તેા પૂરી રકમ છતાં આવ દ્રવ્ય કેમ માત્ર અમુક જ દ્રવ્યો દવે છે. ’ એક કાપુએ હાથ ઝેડી પ્રાર્થના કરી.

‘ જુઓ છ દ્રવ્યના દવે આ દ્રવ્યો હવે છું ’ દ્રવ્યના દુર્ગતિ અવસ્થામાં.

‘શુક્રદેવ ! પંજગની ભૂમિ, ગરમી ચરહી ચાલ્યા કરે..
વિહાર સતત રહેશે. ગોચરી વહેલીમોડી ગળે. કૃપા કરી પંદર
દ્રવ્યો તો રાખો જ. આ કાયાથી દલ ઘણાં ઘણાં ધર્મ-
દેવોતનાં કાર્યો કરવાના છે.’

‘તો તો પછી જોણું શું થયું ? કાયા તો સંયમથી અને
વૃત્ત નિયમથી વિશેષ કામ આપે. હું તો આકથી જોણા દ્રવ્યો
કરવાની ભાવના રાખું છું પણ તમારા આશ્રદને વશ થઈ-
તમારી ગદાની શારીરિક શક્તિની દૃષ્ટિને વિચાર કરી પાણી
આપે દશ દ્રવ્યો રાખી લઉં છું. દશ દ્રવ્યમાં ઔષધિ આદિને
પણ સમાવેશ થઈ જશે. જૂલથી કઢાચ કાઢી દિવસ જોક દ્રવ્ય
પણ વધી જાય તો પ્રાયશ્ચિત્તરૂપે બીજે દિવસે બે દ્રવ્ય જોણાં
કરવાં બે વધી જાય તો ચાર જોણાં કરવાં અને ગોચરી
વખને મીન રાખવું.

આવી આકરી પ્રતિજ્ઞા સાંભળી બધા સમમ્મમી ગયા.
આચાર્યશ્રી દેવ, શુક્ર અને ધર્મના પ્રતાપથી આ પ્રતિજ્ઞા
અખંડ પાળી રહ્યા છે.

x

x

x

માગશ્વર વહિ ૬ નો દિવસ આવી ગયો. રામપુરીયા લેન
બુવનનો ઘોઠ જનતાથી ભરાઈ ગયો. આજે દશરો શ્રી પુરુષોત્તમ
મન ઉપર શુક્રદેવના નિરદની વેદના રોખાની હતી. શુક્રદેવના
અમૃતવચનો, શુક્રદેવના બીજાનેર અને લેન સમાજને ઉત્તમ
કરવાના બગીચે પ્રયત્નો અને સમાજદલવાળી ધમશ આજે
બધુ વાદ આવી દુદવને દલમચાવી દુધ દુધ

—

202

—

—

—

ભાથરા જે તેરાપંથીઓના આગેવાન છે. તેમણે જલદારના રામજોની ભક્તિ કરી. જીકાનેરવાળા શ્રી મેઘરાજા/૯ કાચરની રંધ્રી પંચકસ્યાણક પૂજા બણાવી. રાત્રે ભાવના બેઠી. કાચર-મંદીરોએ મુંદર રંગ જમાવ્યો. અનેક તેરાપંથી બાઈબડેનો દર્શન માટે આવ્યા હતા.

જાણુ ધનપતસિંદણના પોત્ર જાણુ તેજગદાદુરસિંદણએ ત્યાં મુખી આચાર્યશ્રોના દર્શન ન થાય ત્યાં મુખી પર્યુપજથી ભાત અને આસોથી ધીનો ત્યાગ કર્યો હતો, તે અહીં શુર-મદારાજના દર્શને આવ્યા હતા.

અનેક નાના મોટાં ગામોને પાવન કરતા કરતા મદા શુદ્ધિ પના રાજ પંચકોશી પધાર્યા. અહીં જાગીરદાર સદીશ યુનિભાલશ જાટે આચાર્યશ્રીનું જ્ઞાનત કર્યું. દાનરે વીધાં જમીનના તેઓ માલિક છે, જાણુ સંસ્કૃતિ બદલ છે.

અહીં એક ચમત્કારિક ઘટના બન

આથેના ધાનક બાઈબડેનોએ તીર્થે રાખી હતી. હિપરના મકાનમાં આવી હતી. આંજે આસવી કરી દર નીચે આવી ગયા હતા. સવારે મુનિ કરવા ગયા. પણ જારણાં ઉઘડ્યાં. પણ તેઓનાથી પણ ન પુર્યાં.

એમ લખ્યું કે મકાનમાંથી નીકળી આવ્યાં નહીં. પણ તેઓને.

૧૨ પંચ
પાંચકસ્યાણ
ને પંચ
૭ દર્શ
જોવા

આચાર્ય લલિતવિજયજી આદિ તો કહે છે કે ૩૦૦ માધલનું રેગીસ્તાન કેવી મુશીબતો વેઠીને વટાવ્યું છે અને હવે કદાચ તેઓ યાકચા પણ હશે પણ આ એક ગુમડાની તકલીફ ન હોત તો કાસેજ વિદાર કરવો છે, છતાં વચનની પણ કીમત હોવી જોઈએ. ગુમડું તો રસ્તામાં મટી જશે. તમે નિરાશ ન થશો. અહીંથી રોપડ આવીશું તમારી-અમારી ભાવના પૂરી પશે.

ગુરુદેવના આ વચનો સાંભળી સભા મહમુદિત થઈ ગઈ. કેવી કેવી જલ્દમનો ઉઠાવીને પણ ગુરુદેવ ગામેગામ અને શહેરેશહેરના કલ્યાણ માટે પ્રાણની પણ પરવા કર્યા વિના સતત મર્મકથા કરી રહ્યા છે ?

છરાયો વિદાર કરી ઝતરવાલા પધાર્યા. એક ૧૦૦ વર્ષના વૃદ્ધ ટોશીમા ગુરુદેવના આગમનના સમાચાર સાંભળી પગે આસીને દર્શન કરવા આવ્યાં. આંખોની નજર શારી દની દાંત પણ ઘાટા દત્તા માત્ર કાનથી ઓર્ડું સંભળાતું હતું. આખો દિવસ રેડીઓ કાંનીને દિવસ માગતી આવેલ નમવાને ટોશીમાને પગેલાતું બાતું જાંખવા માટે ઉતર્યો ત્યારે ગુરુદેવના દર્શન કરી ટોશીમાએ અમુજગથી ગુરુદેવના પગ પળાવ્યા. ગુરુદેવે ટોશીમાને પગમાલાનું શુભ કરી ખીંજથી જીવન સંપૂર્ણ કરવા સમજાવ્યા.

અહીંથી મિત્રા, જમરાવા મર્મ વાલોટ પપ્પવા ર.વોટમ. અનેક અર્ધસમજી નધા મનાનના અ.ક.એ. મ.કે. અ.મ.મ. પ.મ.ના નધા કામે અર્ધિ વિવેકે પર કીડ કીડ ભવાઃ મહોત્સવ કામે અને અ.સ.કાંકેને દર્શવૃત્તે અપ.ન. મનનું નુપ નેતા:૧૧૧૩ સમ.સ.ન ૭૧

અહમદ ગદીમાં માલેર કાટલાના જૈન-હિન્દુ-મુસ્લીમ બાઈઓ વિનતિ કરવા આવ્યા. આ પ્રતિનિધિ મંડળમાં વિદ્વાન મોલવીજી પણ હતા. તેઓએ વિનંતિ કરી કે આપથી પહેલાં અમારા શહેરમાં પધાર્યા હતા ત્યારે હિન્દુમુસ્લીમોમાં જોરદાર ઝગડો ચાલી રહ્યો હતો, પરંતુ આપથીના ઉપદેશથી શાંતિ થઈ હતી. તે દિવસે આજે પણ યાદ આવે છે. આપ અમારા શહેરને છોડીને નહિ જઈ શકો. શુરૂદેવે સમય હશે તો માલેરકાટલા નહિ ભૂલાય તેમ આશ્વાસન આપ્યું હતું.

દોરાહામંડીમાં અંગાલાના આગેવાન ગૃહસ્થો આવ્યા હતા. શ્રી સંઘ અંગાલામાં મુનિ ધીરસાગર તથા કાંતિસાગર જગવેલા વૈમનશ્યની આચાર્યશ્રીએ સહઉપદેશદ્વારા શાંતિ કરાવી અને તે બધાએ માન્ય રાખી.

ગદીમાં એક હિન્દુ કુટુંબે શુરૂદેવના ઉપદેશથી માંસ શરાબ આદિ કુલ્યસનોના ત્યાગની પ્રતિજ્ઞા લીધી. શુરૂદેવે પણ પ્રતિજ્ઞા કરી કે જ્યાં મુખી શ્રી સિદ્ધાચલજીની યાત્રા ન થાય ત્યાંમુખી માતીચરનો ત્યાગ.

અહીંથી વિહાર કરી રોપડ પધાર્યા. રોપડના નગરજનો પણ દિવસોથી શુરૂદેવની વાટ જોઈ રહ્યા હતા. શુરૂદેવનો નગરપ્રવેશ બહુ ધૂમધામપૂર્વક થયો. અંગાલા દોલેજ બેન્ડ તથા સ્થાનકવાસી બાઈઓ અને લુધિયાના અંગાલાના બાઈઓ પણ સ્વાગતમાં બાજ લેવા આવ્યા હતા.

આચાર્યશ્રીએ એક મદિનો સ્થિરતા કરી પ્રતિદિન વિવિધ વિષયો પર બોલ્યાનો થતાં હતાં. જૈન જૈનેનર બાઈઓએ સારો સંજ્ઞામાં લાભ લીધો.

રામણીની ખુશીમાં રૂ. ૧૦૦૦) શુરુકુળ શુભરાંવાલાને ભેટ આપે છે. ' એક ગૃહસ્થે પરિચય આપ્યો.

. ' લાલાજી ! તમારી ભાવનાને ધન્ય છે. શુરુદેવના તમે શ્રાવક અને વળી આટલા ંધા સુસ્ત ભાવિક બધી આનંદ થાય છે.

શુરુદેવને વધરાવળ જોવું હર્દ થઈ આવવાથી અમ-
ટો. મુકન્દલાલ પરીજે બહુ જ કુશળતાપૂર્વક
' શ્રી સંઘે આયંનિલની તપશ્ચર્યા કરી. ગરીબોને
દેવામાં આબુ'.

જની તનિયતની શાતા પૂછવા પંજગભરના
વવા લાગ્યા.

રામણીની ખુશીમાં રૂ. ૧૦૦૦) શુક્રકુળ શુભસંવાલાને લેટ આપે છે. ' એક ગૃહસ્થે પરિચય આપ્યો.

' લાલાશ ! તમારી ભાવનાને ધન્ય છે. શુક્રદેવના તમે પ્રિય શ્રાવક અને વળી આટલા ળધા સુસ્ત ભાવિક જાણી ખરેખર આનંદ થાય છે.

અહીં શુક્રદેવને વધરાવળ જેવું હર્દ યદ આવવાથી અમ-
દાવાદનિવાસી હો. મુકન્દલાલ પરીખે ગદુજ કુશળતાપૂર્વક
ઝોપરેશન કર્યું. શ્રી સંઘે આયંજિલની તપશ્ચર્યા કરી. ગરીબોને
છૂટા હાથે દાન દેવામાં આવ્યું.

શુક્ર મહારાજની તળિયતની ચાતા પૂછવા પંતગમરના
ગદેનભાઈએ આવવા લાગ્યા.

' હયાસાગર ! હજીમાં જ ઝોપરેશન કરાવ્યું છે. તળીયત
ભરાબર નથી. વૃદ્ધાવસ્થા પણ હવે દેખાય છે. આરામની ખાસ
જરૂર છે. કૃપા કરી અહીં સ્થિરતા કરો. શાંતિ રાખો. આપનાં
કાર્યો તો હંમેશાને માટે ચાલુ જ રહેશે. આપ જ્યાં હોયો
ત્યાં મન-વચન-કર્મથી ધર્મઉદ્યોત થતો રહેશે. ' હુધિયાનાના
આગવાને શ્રી સંઘની વડી પ્રાર્થના કરી.

' ભાવ્યશાગીજી ! તમે તો મારી વૃદ્ધાવસ્થા જિંદગીને મને
આરામ લેવા વિનવી રહ્યા છો ને ! પણ અમારે સાધુઓને
ગરમી કે યરદી-ટાક કે તડકો શું ? આ યરદીર ચા માટે છે ?
અને વૃદ્ધદેહમાં સુવાન-અવંત આત્મા જોઈ છે તે જૂઠી મથા ?
સસારનો ત્યાગ કરી આ પંથ પડેરી અમારે ભગવાન મદા-
વીરની જંમ અમારા અવનનન પહેવગના દિસાગ આપવાનો

સંસ્થાને ક્યારે યાદ કરશે ? ૫૦૦) ૧૦૦૦) તો દેવાવાળા અહીં મળી રહે છે. પણ તમારી પાસેથી તો સારી જોવી રકમની આશા છે.' આચાર્યશ્રીએ શ્રી પુરુષોત્તમદાસને ઉપદેશ આપ્યો.

‘કૃપાળુ ! આપ આજ્ઞા કરમાવો. જોવાં મારાં અહો-ભાગ્ય ક્યાંથી ?’

‘એક સર્વોચ્ચ કાર્ય માટે રૂ. ૧૦૦૦૦) હથ હાતર જોઈએ. આત્માનંદ જૈન શુક્રગુણ-ગુજરાંવાલામાં શ્રી મંદિરજી માટે તે રકમ વપરાશે. શુક્રગુણનાં સેંકડો બાળકો હંમેશા દેવ-દર્શન, પૂજા, આરતી વગેરેથી પોતાના આત્માને પવિત્ર બનાવી ધર્મના સંસ્કાર મેળવશે.’

‘શુક્રદેવ આ તો ધણું જ સુંદર કાર્ય છે. આપની આજ્ઞા શિરોધાર્ય છે. રૂ. ૧૦૦૦૦) શ્રીઆત્માનંદ જૈન શુક્રગુણના દેરાસર માટે હું આપીશ.’ શ્રીપુરુષોત્તમદાસ મુશ્કેલી આનંદ-પૂર્વક હાથું.

પુરુષોત્તમદાસ તો શુક્રદેવના અનન્ય ભક્ત છે. અને આ રીતે વારંવાર શુક્રદેવનાં ઉત્તમગુણ કાર્યોમાં આર્થિક સહાયતા આપ્યા કરે છે.

પર્વાધિરાજ પર્થુવણપર્વની આરાધના આનંદપૂર્વક ધર્મ. પર્થુવણને માટે દિાદી, કલકતા, બીકાનેર, કરણપુર તથા પંજાબનાં અનેક નગરો-ગામીનાં નરનારીઓ આબ્યાં દત્તાં.

આને સ્થપાત્રાનું જહુસ નીકળ્યું હતું. દબરો માનવ-મેટની સ્થપાત્રાના દર્શન કરવા ઉમટી હતી. આચાર્યશ્રી

શિષ્ય પરિવાર સહિત પધાર્યા હતા. ભજનમંડલીઓએ ભજનોની ધૂન મચાવી હતી. જલુસ ધીમે ધીમે શહેરના મધ્ય ભાગમાં આવી રહ્યું હતું.

એકાએક આચાર્યશ્રીએ બે આંગેવાનોને બોલાવ્યા અને ‘તળાજી તીર્થમાં થયેલ મૂર્તિખંડનના દૃશ્યલેહક સમાચાર’ જણાવી એ જ દાણે જલુસને વીખરાઈ જવા સૂચના કરી. જનતા આ દુઃખદાયક સમાચાર સાંભળી દુઃખી દૃશ્યે વીખરાઈ ગઈ.

બીજા દિવસે જાદેરસભા ભરવામાં આવી. આ સભામાં દિંદુ-મુસલમાન ભાઈઓએ ભાગ લીધો. શ્રી તળાજીતીર્થમાં ઠાઠ ગુન્ડાએ ચોમુખજીની ચાર પ્રતિમાઓ ખડિત કરી ચમસ્ત ભારતના જૈનસમાજમાં ભારે ઉગ્રાપાત મચાવી દીધો હતો. તે વિશે પંચજનાં ગામેગામમાં ઠરાવો કરવા સૂચના કરવામાં આવી. ઠરાવો ભાવનગરના મહારાજા તથા વાઈસરોયને મોકલવાનો પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યો. તથા રાજ્યભરના તુલસી શાંતિ અને આદર્શથી ઉજવવા બાદે નિર્ણય કરવામાં આવ્યો.

સરસ્વરી પ્રતિક્રમણ શાંતપૂર્વક યુગ મુનિ માં જનક-વિજયજીએ અગ્રાધન કરવા કહ્યું હતું. તો નિમન અગ્રાધનદોષવ પ્રજાવનારો હતા.

જાહેરમાં દુરિ દ ના દિવસે જાણુ દા.અંબેડકર સત્તજાન-
પ્રત મ. જ. અ.અ.નંદ જૈન મહારાજા:-પંચજનનું ૧૧ મું
જનક સર્વ તરફનાં દુરિ સંજોગી તથા મુલ્ય મંદાવા
નિમણી કરવા. દા.અંબેડકર, કમ્પા. અ.અ. ૧૯૫૦

જાતિના રીતરિવાજવિષયક ઠરાવો થયા. સ્વ. ગુરુદેવ આચાર્યશ્રી વિજયાનંદસૂરી^૨વરજી મહારાજનો અર્ધશતાબ્દિ ઉત્સવ ઉજવવા સંબંધી પરામર્શ થયો. આચાર્યશ્રીએ તે સંબંધી પોતાની ભાવના દર્શાવતાં જણાવ્યું કે સ્વ. ગુરુદેવની અર્ધશતાબ્દિનો ઉત્સવ ગુરુદેવના સમાધિમંદિરમાં ઉજવવો જોઈએ, જેથી તમે પંજાબી ભાઈબહેનો ગૂજરાત નેટલે દૂર પહોંચ્યા હતા અને ગુરુભક્તિનું તાલશ ચિત્ર જણાવ્યું હતું તેમ ગૂજરાતના ભાઈઓ તમારે આંગણે આવે અને તમે તેનું સ્વાગત કરો તેમજ ગુરુદેવના કાર્યને વેગ આપવા રચનાત્મક યોજના કરીને એવો સુંદર દાર્દક્રમ યોજી કાઢો કે જે પાંચ વર્ષોમાં આપણે પંજાબના જૈનસમાજનું કલ્યાણ સાંધી ગુરુદેવના નામને રોશન કરીએ.

પંજાબ મહાસભાના ઉત્સવપ્રસંગે આવેલા પંજાબના જુદા જુદા શહેરના આગેવાનોએ ગુરુમહારાજની ભાવના સાંભળી, તેને અમલી બનાવવા માટે યથાશક્તિ પ્રયાસ કરવા વચન આપ્યું.

x

x

x

‘તમે જુદા જુદા શહેરના ભાઈઓ દરમિયાને સંક્રાંતિનો સંદેશ સાંભળવા આવો છો. વર્ષોથી સંક્રાંતિનું સ્મરણ સાંભળ્યો છો. મને એક વિચાર આવે છે. વિદ્યાદાન એ એક દાન છે. આપણા વિદ્યાર્થીઓ ભવિષ્યના સંઘના સેવકો છે. ભવિષ્યની પ્રગતને જ્ઞાન-દાન આપવાથી સમાજ અને સંઘનું, ધર્મ અને દેશનું કલ્યાણ થશે તમે એક વિદ્યાર્થી સદાયક હંદ શરૂ કરો. સંક્રાંતિ ઉપર જે ભાઈબહેનો આવે છે તે આ સદાયક હંદમાં એક એક રૂપીઓ આપે. એક એક રૂપીઓ દોઢને બારે નહિ પટે અને ટીપે ટીપે સરોવર બરાબ તે દેવન

અનુસાર ધીમે ધીમે આ ફંડ મોટું થયે અને તેમાંથી અનેક વિદ્યાર્થીઓને જ્ઞાનનો લાભ મળ્યા કરશે.’

ગદાએ આચાર્યશ્રીની આશા શિરોધાર્ય માની અને વિદ્યાર્થી સહાયક ફંડમાં રૂા. ૬૯૬) તો ભરાર્થ પણ ગયા.

ભાદરવા શુક ૧૧ના દિવસે જગત્પુત્ર હીરવિજયસૂરીશ્વરજીની જયંતી આનંદપૂર્વક ઉજવવામાં આવી.

ગાલી-મારવાડમાં થી જૈન યુવક સંમિલનનું પ્રથમ અધિ-વેશન મળવાનું હતું. સંમિલનના મંત્રીનો પ્રાર્થનાપત્ર આચાર્યશ્રી પર એક સંદેશ મોકલવા માટે આવ્યો. આચાર્યશ્રીએ નીચે પ્રમાણે સંદેશ મોકલ્યો.

“ધર્મહામ ! મી મારવાડ જૈન યુવક સંમિલને પોતાના રેશ-ધર્મ અને જાતિની ઉત્તતિ માટે જે પમતું અમું” ઇ તે મન્યવાદને પાત્ર છે, પરંતુ સાચી ઉત્તતિ ત્યારે જ થશે જ્યારે તમે યુવકો, પોતાના નેતાઓ-પર્યાયો સદાકાર આપો કેમકે પવ્વ રચનાત્મક કાર્ય કરે. હું જાણું છું કે કેમકે કેમકે વાતમાં તુલ્ય વર્મ અને યુવક વર્મમાં એકમત નથી. પરંતુ તમારું કર્તવ્ય છે કે તમે પર્યાયો વિનયપૂર્વક સમજાવો કે અમિજ સમાજ રૂપે તાવના અવિશ્વના કર્ણધાર ઇ.એ. તમે આજથી અમને આ કાર્યમાં રસ લેતા કરો. તો અમે અવિશ્વમાં સમાવના આ અવ.વશ.વિ.કર્ણ કાર્યને અભ્યાસી શકીશું આપ પર્યાયો કર્તવ્ય છે કે આપ યુવકોના પાત્રને સુમત્ર સમાજ મન. અને અભ્યાસી-વ.વ.વ. કરો. અમને વિનયપૂર્વક કાર્ય વિ. અભ્યાસી ઉત્ત દને વપ.વ. અવ.વ. અનુરૂપી ૧૬

સમયનો સંદેશ

વર્ગ તથા સુવકલ્પદયો સાથે મળી કાર્ય કરશે ત્યારે
નવરચના થશે અને સમાજના ઉત્થાનમાં પ્રાણ પૂરાશે.

એવું કયું કાર્ય છે કે જે એકતા સાધી ન શકે
દેને અદ્ભૂત અલૌકિક શક્તિ નથી આપતી ?

મને પૂર્ણ આશા છે કે પંચના નેતાઓ તમને
સહકાર આપશે અને તમારી તૈયારી હોવા છતાં જો ને
સહકાર ન મળે તો તમારે આત્મયોગ દેવા કટિબ
પડશે. આ કાર્યમાં કદાચ તમારાં માતા-પિતા-જ
સાથ ન આપે અથવા વિપરીત થાય તો તમારે
શાંતિપૂર્વક સહન કરવું પડશે. ત્યારે જ તમે પોતાના
દેશ અને જાતિનું કલ્યાણ સાધી શકશો. સમયને
સંદેશ છે.

હુમિયાના,
વિ. સં. ૨૦૦૧ આશ્વિન શુદ્ધ ૧૩

વલ્લભચિન્ત
ધર્મલાભ

કાર્તિક વરી ૫ ના દિવસે મુંબઈથી ચેક સકરચંદ્રભાઈ મોતીલાલ મૂળજી, ચેક એવંતીલાલ તથા ચેક કૃષ્ણચંદ્રભાઈ શામજી સપરિવાર લગભગ ૧૬-૨૦ ભાઈબહેનો પૂજ્યપાદ આચાર્યશ્રીના દર્શનાર્થે આબ્યા. ભક્તિનો લાભ લીધો. રાય-કેટ, સ્યાલકેટ, ગુજરાંવાલા આદિ શહેરોની યાત્રા કરી સમિત-શિખરજીની યાત્રાએ ગયા.

ઈદારથી ભાઈ ચાંતિલાલ છાજેડનો આચાર્યશ્રી પર પત્ર આબ્યો કે હું અમેરિકા અભ્યાસ અર્થે જાઉં છું. કૃપા કરી આપના આશીર્વાદ આપો. આચાર્ય દેવે ભાઈ ચાંતિલાલને નીચે પ્રમાણે આશીર્વાદ મોકલ્યા.

ભાઈ ચાંતિલાલ,

ધર્મલાભ.

તમે ઉચ્ચ અભ્યાસ માટે અમેરિકા જઈ રહ્યા છો તે જાણી ખાનંદ થાય છે. તમારી જીવિત્રભાને વિશેષ તેજાઈ બતાવવાની તકનો પૂરેપૂરો લાભ ઉઠાવ્યો. અમેરિકાના વિદ્યાર્થીઓના ઉચ્ચ જીવોને તમામ જીવનમાં જાણી લેયો. તેં દેશની સમૃદ્ધિ અને મુખપ્રપલિના કારણોનો પણ અભ્યાસ કર્યો. આખણા દેશને સુગંધ્ય અને જીન સમાજને ઉપયોગી થઈ પડે તેવાં જીવોનો પણ અભ્યાસ થામે સાધે કરવા આજરો નો તમે જીન સમાજની જાણી મેળા કરી પ્રજાને તમામ જોવા નવનુજોની જી જી અવરજી રૂબ છે. માન-વિનંતી જેવે દેવ-મુક અને ધર્મને ન ભૂલતા, પણ પા-તેજી રમણ કમલ સદેહી. જીવનની જીવિત્ર ભવિષ્ય-કર્તા. અભ્યાસ કરવાની જીવિત્ર પદો, દેશ અને

સમાજની સેવા કરવા વહેલાસર આવીને તમારા જીવન ઉત્થાપન બનાવશો.

x

x

x

પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવે વિ. સં. ૨૦૦૨ ના કાર્તિક શુદ્ધિ ૩ ના દિવસે ૭૬ મા વર્ષમાં પ્રવેશ કર્યો તેના ઉપલક્ષમાં ૭૬ મી જન્મ જયંતી સમારોહપૂર્વક ઉજવવામાં આવી.

આ ઉત્સવ પર પંજાબ-મારવાડ આદિના બાધઓ ઠીક ઠીક સંખ્યામાં આવ્યા હતા.

બપોરના દિરોજપુરથી મંગાવેલા શાનદાર રથમાં પ્રભુજીને બિરાજમાન કરી તથા સ્વર્ગવાસી શુરુદેવ તથા આપણા ચરિત્રનાયકના જે મોટા ફોટાઓ હાથી પર પધરાવી, મહેન્દ્ર કવજ, ઠંકા, નિશાન, બેન્ડ, પંજાબી ભજન મંડળીઓ આદિ સહિત જાહુ જ સુંદર જલુસ કાઢવામાં આવ્યું.

બીજે દિવસે ખાસ મંડપમાં બહેર સભા યોજાવવામાં આવી. જેન કન્યાશાળાની બહેનોના મંગલાચરણ પછી જંડીયાલા દાદરજીવના હેડ માસ્ટર શ્રી જયચંદણ, પં. રામકિશોરજી તથા પં. હંસરાજજી શુરુમહારાજના જીવનપ્રસંગો સહિત બાપામાં જન્મ કર્યા હુમિયાના શ્રી સંઘ તરફથી તથા લાલા વીરચંદણ તરફે ખજાનચોલાલ તરફથી અભિનંદન પત્રો સમર્પણ થયા.

બપોરના આ મંડપમાં આનંદપૂર્વક પૂજા બજાવવામાં આવી. રાત્રીના 'સનાતન ધર્મ'ના સંપાદક પં. દુલીધારામજીની કલ્પતામાં દરિ દરબાર કર્યો. રથાનિક તથા બહાર મામના

લાલાજી ! તમે તો ભાગ્યશાળી છો. આજ સમાજના
ગાળકોને ગાનની ભૂખ લાગી છે. તમારા જેવાએ સમયને
ઝોળખી સમયનો સંદેશ સાંભળવો જોઈએ. દેશકાળને ઝોળ-
ખવો જોઈએ. તમે પર્યુષણ આદિમાં તો સારો લાભ લીધો.
ધર્મશ્રદ્ધામાં તો તમારી કઠતા જણીતી છે. પણ આજે તો
જ્ઞાન-પ્રચારની અત્યંત આવશ્યકતા છે. તમારા જ ગામની
શુદ્ધને હાઈશુદ્ધના રૂપમાં જોવાની મારી અભિલાષ છે. ક્યારે
પૂરી થશે તે તો પરમાત્મા જાણે પણ તમે જ્યાં ભાઈઓ
ધારો તો વાત માન્યવી છે. આપણે હવે તો સમયનો સંદેશ
સાંભળવો રહ્યો.

શુરુદેવના સુધાભર્યા વચનો સાંભળી લાલા ગોકળચંદ્ર
હૃદય ખીલી ઉઠ્યું. તેમણે રૂ. ૫૦૦૦) હાઈશુદ્ધના મહાનના
ગ્રંથ હાલ માટે આપ્યા. શુરુદેવે આશીર્વાદ આપ્યા.

સળ ભાઈ, ભાઈ

આજ સવારથી હુધિયાનાનો ઉપાશ્રવ જલેન ભાઈભાઈ
 માણ રહ્યો હતો. આજ ગુરૂદેવ વિસ્તાર કરવાના હતા. હો
 સંધના આમેવાન ભાઈભાઈ ગુરૂદેવને ઘોડા દિવસની સિધરા
 માટે પ્રાર્થના કરી રહ્યા હતા. ગુરૂદેવ એક જગ્યાએ ખા
 થર્મ-શર્મ નિના વિશિષ્ટ વખત સિધરા કરવાનો સાધુ
 આમાર ન દોવાનું તથા બીજા જાનવના થર્મ-શર્મ મા
 વિદ્યાર્થી આવરવજા અમલની રહ્યા હતા આગાતીક ગુરૂ
 દેવના વચનામૃત-ઉપદેશ-મધ માટેની કાપાલ કાવના, સિધરા
 પ્રવાહ માટેની નમ્રતા અનેરે કાદ કરી કરી ગુરૂદેવ પાછા કમ
 ૧૫ થી અમલ જીવનને ઉચ્ચ થર્મમય બનાવશે તે મા
 ૨૬ નાં કાદ રહ્યા હતા. ગુરૂદેવે જવાને આનંદપૂર્વક અમલ
 અમલપૂર્વક કરીને વિદ્યાર્થી અમલ જાહેરનાં

“શુદેવ ! આરા આપો !” શુદેવજી આચાર્યશ્રી વિજય
લલિતસૂરિજીએ પ્રાર્થના કરી.

“બાઈ ! સુખેથી સ્વીકારો. હું તમને હુઝી કરવા નથી
મગ્ધતો. તમારી શારીરિક તંદુરસ્તી સારી નથી રહેતી. વળી
મારવાડની શિક્ષણ સંસ્થાએ પણ તમારી રાહ જુએ છે.”

‘શુદેવ ! આપના ચરણમાં રહેવાની અને આપની
સેવાનો લાભ લેવાની તો ઘણી ભાવના છે, પણ કુદરતને તે
મંજુર નહિ હોય. પંજાબમાં હું આપની પાસે જ રહેવા અને
આપના કાર્યનો જોજ જોઉં થઈ શકે તો કરવાની ભાવ-
નાથી આવ્યો હતો પણ લાચાર !’

‘તમારી ભાવના હું ક્યાં નથી જાણતો ? મારી ઈચ્છા
તો આજે પણ આ બાર તમને સોંપવાની છે. તમે પંજાબના
છો ને હું તો બાઈ ! હવે ક્યાં સુધી બધું સંભાળીશ ? પણ જ્યાં
તમારી તંદુરસ્તી જાળવવા નથી રહેતી ત્યાં મારવાડ જવા સિવાય
બીજો રસ્તો નથી. સુખેથી સ્વીકારો, મારા મંગળ આશીર્વાદ છે.’

જગસંવાના પુત્ર પાસેનું શુદે-શિષ્યની જુદાઈનું દરય દુઃખ-
લેહક હતું. શુદે બહુતે શુદેવને વંદણ કરી, ચરણમાં બે અશુ-
ભિંદુ સરી પડ્યાં. શુદેવે વિદાય આપી અને આંખો સજ્જ
થઈ બેઠો. કેવું મિલન ! કેવો પ્રેમ ! કેવી વિદાય !

મારવાડ બેઠેલે દર પ્રદેશથી શુદેવના દીરક મહોત્સવમાં
આમ લેવા અને પંજાબમાં સાથે રહી શુદેવના આરા પંજાબની
પ્રાચીન મંદિરા કરવાની હાકલો કરવા આચાર્યશ્રી વિજય

લલિતસૂરિજી બીજાનેર આવેલા શુક્રદેવની ચિંતા ઓછી કરવા અને શુક્રદેવને આરામ આપવાની દ્રષ્ટિથી બીજાનેરથી પંજાબ પહોં સાથે આવ્યા. પહોં આવ્યા ત્યારથી આજોહવા પ્રતિકૂળ રહી, દિવસે દિવસે તળીયત વિશેષ બગડતી ગઈ તેથી અનિચ્છા છતાં શુક્રદેવની આજ્ઞા લઈને મુનિથી વસંતવિજયજી તથા મુનિથી વિશ્વદુર્લભજીની સાથે વિદાર કર્યો.

આચાર્યશ્રીએ પં. સમુદ્રવિજયજી આદિ શિષ્ય પરિવાર સાથે હુધિયાનાથી વિદાય લીધી. શ્રી સંમના બાઇબહેનો દ્વંદ્વ મુખી આગ્યા. તેઓને મંગલિક સંબંધાવી વિદ્વાર કર્યો. રામ-ભાગ, બદોવાલ, અકાળગઢ, જુરજુરા થઇ રાયકોટ પધાર્યા.

સાધકોદમાં આર્થસમાજના પ્રમુખ તથા માસ્ટર સિખીખાં
આદિ અનેક સાર્થમદેન હર્ષનાર્થે આવ્યા. અહીં પં. સમુદ-
વિજયજીની તબીયત અસ્વસ્થ થઈ જવાથી ૫-૬ દિવસ
રિયસના કરી.

શુક્રેવ આપણા શહેરને પાવન કરે છે તેવા સમાચાર
પ્રાદેશીયતાના શ્રે અંશને મળતાં આમાતૃદર્માં આનંદ
દર્શિ હેલાઈ મર્મ શુક્રેવના સ્વાગત માટે ઉત્સાહપૂર્વક
તેજસ્વીય મવા લાગી. શુક્રેવનું અપૂર્વ સ્વાગત કરવામાં
આનંદ. પ્રાદેશીયતાના શ્રેમાન વિવાન શહેર, નાજમ શહેર,
સર્વ જગ, સર્વ સુધિ. મિશ્રકર્તે આદિ સામવાર્માંદિ
તથા અદીના મિત્ર મિત્ર વિદ્યાન મોલપી, મિત્ર આદિએ સર્વ
જગ દર્શકે મજામાં આવી પડે. તથા સર્વ વિદ્યા
મ. મ. દર્શકે સર્વેવર. મ. સ. ઉપર ન આપવાનું મેં

હાઈસ્કૂલની બેન્ડ સહિત સ્કાઉટ મંડળી, ભજન મંડળી
તથા ચાર ઘોડાની ગાડીમાં સ્વર્ગસ્થ શુક્રદેવશ્રી આત્મારામદાસ
મહારાજની તસ્વીર વગેરે ઠાઠમાઠપૂર્વક બાદશાહી સ્વાગત
કરવામાં આવ્યું.

બાંને મંદિરોના દર્શન કરી શુક્રદેવ આત્માનંદ જૈન હાઈ-
સ્કૂલના વિશાળ યોગાનમાં ઊભા કરેલા બધા મંડપમાં પધાર્યા.
શુક્રદેવના જયનાદોથી આકાશ શુંલ ઊઠ્યું. જૈન-જૈનતર
બાઈઓ અને સુસલમાન બાઈઓએ પણ શુક્રદેવના વારણા કર્યા.

મંડપ ખીચીખીચ ભરાઈ ગયો હતો. શુક્રદેવ પધાર્યા અને
પૂજે પૂજેથી જય ઘોષના પુલક અવાજ શુંલ ઉઠ્યા.

એક સુસલમાન બાઈએ શુક્રસ્તુતિ સંભળાવી ત્યારે જન-
તાના હૃદયના તાર ઝળઝળી ઉઠ્યા, ધન્ય, ધન્યના ઘોષો
થયા અને બાઈકને પ્રેમપૂર્વક અભિનંદન આપવામાં આવ્યા.
થણા બાઈ બહેનોએ રૂપીયાથી તે બાઈકને સંતુષ્ટ કર્યો.

સૌથી પહેલું અભિનંદન પત્ર સુસલમાન સમાજ તરફથી
અર્પણ કરવામાં આવ્યું. તે ખાનસાહેબ આફરખાન સાહેબે
ઉર્દુમાં વાંચી સંભળાવ્યું. શ્રી શુક્ર પ્રબન્ધક કમીટી તરફથી
શીખ બાઈઓનું અભિનંદન પત્ર સરદાર પં. વિજલીસિંદણે
વાંચી સંભળાવી સમર્પણ કર્યું, જે શુક્રમુખી ભાષામાં હતું.
દેવું બાઈઓ તરફથી પં. શ્રી હરમણદાસે વાંચી
સંભળાવ્યું જે દિન્દી ભાષામાં હતું. જૈન શ્રી સંઘ તરફથી
સરદાર જાનસાહેબે વાંચી સંભળાવ્યું જે દિન્દીમાં હતું.

બધા અભિનંદન પત્રોમાં શુર મહારાજના ત્યાગ, વૈરાગ્ય, વિદ્વત્તા, કાર્યદક્ષતા તથા ઉચ્ચ ચારિત્ર તેમજ વિદ્યાપ્રેમ અને સિન્દુ-મુસલમાન એકતા માટેની ઉત્કટ કાવના વિગેરેનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો.

‘દિંદુ-મુસ્લીમ-શીખ બાઈઓ, શો સંલ તથા નવજુવાન
બાઈઓ અને મુશીલ બહેનો,

તમારા શહેરનું આવું ભાવભર્યું સ્વાગત જોઈને કોને જ્ઞાનંદ ન થાય ? પણ મને જાણે વિશેષ દુર્ઘ્ન તો જોવાતો થઈ રહ્યો છે કે તમારા શહેરમાં એક જોન મુનિ-જોન સાધુ કે આચાર્યને દિંદુ મુસ્લીમ-શીખ બાઈઓ પ્રેમપૂર્વક અભિનંદન આપે છે. જોન સંઘ અને દિંદુ બાઈઓ તો સ્વાગત કરે, શીખ બાઈઓ પણ તેમાં સાથ આપે પણ જ્યારે મારા મુઝા ઉમાન બાઈઓ જ્ઞાનંદપૂર્વક તેમાં સક્રિય ભાગ લેતી ત્યારે તમારી બાઈ એકથતા માટે, તમારા શહેરના સંમતન માટે અને તમારી ઉદારતા માટે કો કોઈને ધન્ય ધન્ય કહેતું જો જોઈને તમે તમારા શહેરની કારે પ્રતિષ્ઠા વધારી છે.

કુ તો વદ મું હવે તો પડેલા જંદગી સમાજ જો
 દેશના કાલજનુ કામ મનુ નથી. પિદારો પણ હવે દેશ
 મનુ નહીં. નવીનતા પણ હવે જનુ શરી ન જણાય. શ
 કાંદાં પેટેથી કાઢ્યા તો તેમાં જ જાણેનું અને તેમાંથી
 અને તેમાં જાણે તેમાં જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે
 જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે

202 74 27 04 0 2 13 E.H. 44 1:00 M.

છું. તમે તો બધા સવારથી આ કામમાં રોકાઈ રહ્યા છે. જન્મવાનો પણ સમય થઈ ગયો. મુસલમાન બાઈઓને નમાઝનો સમય થશે, મારે પણ હજી પૂજા-પાઠ કરવાનો છે. પાઠ કર્યા વિના અક્ષત્રજ થઈ જઈ શકાય નહિ તેવો મારો નિયમ છે છતાં તમે પ્રેમભર્યા જે અભિનંદનો આપ્યા છે તેનો જવાબ આપવો જોઈએ. તમને હવે વિશેષ નહિ રોકું.

તમારા અભિનંદનોથી ખરેખર હું દુઃખી રહ્યો છું. મારા જેવા જૈન સાધુને આપ સૌ અભિનંદન આપો તેનો શો અર્થ? હું તો સાધુ છું. મારો ધર્મ-મારી ફરજ-મારું કર્તવ્ય-મારી સાધુતા, સમાજ, ધર્મ અને દેશની સેવા છે. અને પ્રાણી ગાનનું કલ્યાણ કરવાની અમારા ધર્મની યોજના પ્રસિદ્ધ છે. મેં જે જીવન વ્રત-ધર્મ પ્રઘોત કરવાનું લીધું છે તે આ જીવન પાળવાનો મારો ધર્મ હું કેમ બૂલું?

ગીજ વાત એ છે કે આપણા ભારત દેશની આઝાદીમાં આપણા સૌનું કલ્યાણ છે. અને તે આઝાદીને માટે હિંદુ-મુસ્લીમ-શીખ એકત્રતા મુખ્ય છે. એ એકત્રતા ગમે તે લોગે આપણે સાધવી જોઈએ, ગામે ગામ-શહેરે શહેરમાં આ એકત્રતાના સદેશ પહોંચે અને દેશમાં એકત્રતા સ્થપાય તો આપણા 'યુનિયન' વિશ્વશાંતિમાં અનેક સ્થાન રહેશે તેની ખાત્રી રાખીએ.

પ્રથમ કે પરમાત્માએ તો સૌને એક જ સરખા બનાવ્યા હિંદુ શીખવાળા નથી જન્મતા, મુસલમાન નથી મુસલમાનવાળા, શીખ નથી શીખવાળા જન્મતા, જન્મ લીધા પછી જેવા સંસ્કાર અને જેવા જેવા આચાર તેવા તેવા રંજ સર

છે. આત્મા તો બધામાં એક જ છે. સર્વે મોક્ષના અધિકારી છે. સર્વ સરખા છે. આપણે બધા જ એક છીએ. આપણે બધાએ આ દેશમાં હળીમળીને રહેવું જોઈએ. એકના દુઃખે દુઃખી અને એકના સુખે સુખી એમ જ રહી શકાય. ખુદાના બંદા યવું હોય તો તમામ પ્રાણીને આપણા જેવા ગણવા જોઈએ. સગ ભાઈ-ભાઈ એ આપણે કરી ન ભૂલીએ.

આ નવાજ સાહેબનું રાજ્ય છે પણ તેમાં તૈનો અને મુસલમાનોનો સંબંધ યજ્ઞ લાંગા સમયથી ચાલ્યો જાય છે. અને બરાબર ચાલ છે કે સ્વર્ગવાસી મુસ્લિમદારાજ નવારે બહો પધારતા ત્યારે જ્યારે પણ શીમાનું નવાજ સાહેબ દાધી પર બેસીને નીકળતા ત્યારે ઉપાસ્યવતી પાસે દાધીને દિલો રાખી દેતા અને 'જાનાજીને જમાવી સલામ' કરીને આગળ જતા દાધી એમ શકાય છે કે તમારો-જમારો કેવો યજ્ઞ સંબંધ છે. તમે બધા જા રીતે બેઠવાથી રહેશો તો તમારા રાજ્યમાં સ્વરાજ્ય પડેવું સ્વયંચાલે. પ્રજા સુખી અને સમૃદ્ધિવાળી થઈ શકે-પ્રજા ઉભવનું કાલાણ થશે.

શિવમયનું સર્વજનનાં નામ જાણના સારી પ્રતિષ્ઠા સંજ્ઞાનું અને જનના જનનારોથી જાણાઈને સુખવતી પદ્મનાને સ્વર્ગે મળે.

દેવ-દેવેના કહાલિયા જાણના જાણનાં બ. ૧૩૦
દે. ૧. દિવસ દિવસને કરી દર્શન દિવસ દિવસ દેવ
બ. ૨૨-૨૩ જાણના જાણના અને અને દિવસ દુવદમન

બાઈઓ અવારનવાર ધર્મચર્યા કરવા આવતા. આચાર્યશ્રી પોતાની ગીઠી-મધુરો વાણી અને અપૂર્વ વિદ્વત્તાથી બધાને સંતુષ્ટ કરતા અને સર્વ ધર્મ સમભાવનો ભોધ લઈને શુદ્ધ મહારાજની બુદ્ધિશક્તિ તથા વકતૃત્વ શક્તિની ભૂરિ ભૂરિ પ્રશંસા કરતા બધા બાઈઓ આનંદ માનતા. શ્રીમાનુ દિવાન સાહેબ આદિ ધર્મચારી વર્ગ પણ વારંવાર આવીને શુદ્ધ મહારાજની વાણીનો લાભ લેતા.

માગશર શુદ્ધિ ૧૧, મોન એકાદશીના દિવસે પોષ સંક્રાન્તિ આનંદપૂર્વક મનાવવામાં આવી. મોન એકાદશીનું મહાત્મ્ય બતાવવામાં આવ્યું.

બપોરના બાણુ મોહનલાલજી એડવોકેટ અમૃતસર નીવા-સીના સભાપતિત્વમાં શ્રી આત્માનંદ જૈન હાઈસ્કૂલનો ઉત્સવ ઉજવવામાં આવ્યો. ચીફ મીનીસ્ટર આદિ રાજકર્મચારી વર્ગે પણ સભામાં હાજરી આપી હતી. શ્રી ચીફ મીનીસ્ટર સાહેબે પણ મનનીય બ્યાખ્યાન આપ્યું. વિદ્યાર્થીઓ તથા અન્ય વક્તાઓના બાપણો-ભજન આદિ થયાં. પ્રમુખશ્રીએ જ્ઞાન-પ્રચારની વૃદ્ધિ માટે તથા જૈન સમાજના ભવિષ્યના શ્રી સંઘના વારસદારો-વિદ્યાર્થીઓનો સર્વાંગી વિકાસ સાધવા માટે જૈન સમાજે ગાંધી ગામ શિશુવૃન્દા સંસ્થાએ જિભી કરવી જોઈએ તે વિષે મનનીય બ્યાખ્યાન આપ્યું. હાઈસ્કૂલને હાતાઓ તરફથી દાન મળ્યું. રાત્રે હાઈસ્કૂલના વિદ્યાર્થીઓએ ધર્મ અને અધર્મ વિષય ઉપર એક મુંદર નાટ્યપ્રયોગ રજૂ કર્યો.

અનેક શાવિકાઓએ શ્રી વીસ સ્થાનકની જોગી આદિ

મતનું ઉચ્ચારણ કર્યું. લાલા મીરોમલની ધર્મપત્ની ચંપા-
દેવીએ જ્ઞાનપંચગીનું ઉદ્યાપન કર્યું. નવપદની પૂજા ભણા-
વવામાં આવી તથા દાહરકૃતને રૂ. ૫૦૧) હોટ આપ્યા.

પોષ વરિ ૩ ના દિવસે આચાર્યશ્રીએ શિષ્ય પરિવાર
સાથે વિદાર કર્યો. યોમાન દીવાન સાહેબ તથા રાજયર્ધ-
ચારીઓ અને દિન્દુ-શોખ મુસલમાન ભાઈઓએ દૂર દૂર
સુધી સાથે મહા વિદાય આપી.

ક્રમશઃ વિદાર કરતાં કરતાં મામ નમરોને પાવન કરતા
આપ દેવગણ પધાર્યાં ત્યાર દિવસ રિયરના કરી. લાલા માનુ-
શમજીની ધર્મપત્નીએ નવપદ બોલીના ઉદ્યાપન નિમિત્તે
પૂજા ભણાવી તથા રમણાચાર્યનું જગુમ કાદવામાં આપ્યું.

પોષ શુક્રિ ૧૧ ના દિવસે મામ મકાનિ ઉલ્લવવામાં આવી.
વધાનગારી ભાઈઓએ પણ મધ્યા પર્મ-શર્મામાં મામ દીપી.

પોષ શુક્રિ ૧૩ ના દિવસે આચાર્યશ્રીએ શિષ્ય પરિવાર
મહિન વિદાર કર્યો. રતનામાં નિવસા આપ્યું. પં. દેવગણ
દ. ચીનું તે મામ પરિવર આચાર્યશ્રીના આજ્ઞાન મહા
તથા મેવા, પ્રદાન વિદાર અને રતના તથા દેવગણ પરિવર
આચાર્યશ્રીનું સુદર આપણું નવપદ કર્યું. દેવ દેવગણ
મહાદેવે આચાર્યશ્રીના નવપદમાં રમણકૃતે જ. મ દીપી
આચાર્યશ્રીએ પરિવર દેવગણ પરિવર, નવપદ દીપી તથા
મુજીશ્રીએ મહાકાકીતર મહાદેવના જ. મ. રૂપે પરિવર
વિદાર કર્યો. રૂ. ૧૧. રૂ. ૧૧. રૂ. ૧૧. રૂ. ૧૧. રૂ. ૧૧.

અહીંથી વિહાર કરી નકોદર પધાર્યા. રાંદેરનિવાસી મોતી બહેનની દીક્ષાની બાવના ચતાં મહા વદી ૬ ના દિવસે મોતી બહેનને દીક્ષા આપવામાં આવી, સાધ્વી શ્રી દમયંતીશ્રીની શિષ્યા બનાવવામાં આવી, નામ દર્શનશ્રી રાખવામાં આવ્યું. અહીંથી વિહાર કરી આચાર્યશ્રી તાજપુર પધાર્યા.

x

x

x

‘ગુરૂદેવ ! સરદાર મહેરસિંહ અમારા ગામમાં જિજ્ઞાસુ અને હિન્દી સંસ્કૃતના અભ્યાસી અને વિદ્વાન છે. તેમને જૈન ધર્મ વિષે શંકા છે.’ એક જૈન બાઈએ વાત કરી.

‘શંકાનું સમાધાન થઈ શકે, તમે જણાવના તેમને લઈ આવો. ચર્ચા કરીશું અને તેમની શંકાનું નીવારણ કરીશું.’

‘પણ સાહેબ ! તે તો જૈન ધર્મને નાસ્તિક ધર્મ માને છે.’

‘તેની કશી ચિંતા નહિ. જે બાઈએને જૈન ધર્મ વિષે પૂરી સમજ ન હોય તે તો એમ જ ધારે ને ! એવી શંકાઓ તો ઘણા બાઈએને છે. તમે જરૂર તેમને હટેયો અને તેમને સંતોષ થયે તેવી રીતે આપણે સમાધાન કરીશું.’

‘મહારાજ ! નમસ્તે !’ સરદાર મહેરસિંહ નમન કર્યું.

‘ધર્મલાલ !’

‘સરદારજી તમારી વિદ્વત્તા અને જિજ્ઞાસુવૃત્તિ વિષે બાઈી આનંદ થયો. તમને જૈન ધર્મ વિષે શંકા છે. તમે નિશ્ચિંત રહો. આપણે ચાંતિથી ચર્ચા કરીશું. તમારા મનનું સમાધાન થયે. હશે તમે શું માને છે ?’

‘ સાહેબ ! જૈન ધર્મ ઈશ્વરને માનતો નથી અને તેથી જ હું તેને નાસ્તિક કહું છું. જૈન ધર્મની અહિંસા, દયા, તપશ્ચર્યા તથા સાધુ ગુનિરાજોના પવિત્ર જીવન તથા આચારો વિશે તો મને ખૂબ સન્માન છે. ’

‘ સરદારજી ! જૈન ધર્મ ઈશ્વરને નથી માનતો તેમ નથી, તે ઈશ્વરને ન માને તો નાસ્તિક કહી શકાય, પણ જૈન ધર્મનો ઈશ્વરનો માન્યતા જુદા પ્રકારનો છે. ’

‘ કૃપા કરી તે સમજાવો. ’

‘ સરદાર ! ઈશ્વર જન્મતનો ઉત્પાદક નથી, કારણકે કર્મથી નિર્લેપ, પરમ નીતરામ જોના ઈશ્વરનું કર્તૃત્વ કેમ સંભવે ! દરેક પ્રાણીનાં શુભ-દુઃખો તેની કર્મશક્તિ પર આધાર રાખે છે. નીતરામ ઈશ્વર ન હોઇતા પર પ્રભુત્વ ધાય છે કે ન કેમને કદ આપે છે. ’

‘ સાહેબ ! તો પછી ઈશ્વરને પૂજવાથી શું તાત્પર્ય ? ’

‘ સરદારજી ! ઈશ્વરનો ઉપાસના ઈશ્વરને પ્રમત્ત કરવા માટે નથી પણ પાતાના દુઃખનો-આત્માનો મુક્તિ કરવા માટે છે. મિત્ર વાતન.વિ.પો કરીશો આત્મા મુક્તિ કેવો છે, તેથી તેમનું શ્વાન-પૂજન કરી કાવો તેમના કેવો શ્રેષ્ઠ આપણને જાણે છે. પરમાત્માના આશ્રયનો જે નરકનો કોરામ જાણવો પૂજક કેવું જાણે મિત્ર કહે છે કહેશે જૈન ધર્મ ઈશ્વર કર્તૃત્વ. માન્યતા નથી પણ ઈશ્વરકદ છે અને જૈન ધર્મનો ઈશ્વરને આશ્રય કરીશો છે કહેશે અત્યંત અર્થજન્ય તે જાણે છે અત્યંત કેવું જ કેવું. અત્યંત વનથી કોરામ કરીશો કહે છે ન કહે ન મિત્ર વાતન કરે છે. ’

‘શુરવર્ય ! આજે મારી દ્રષ્ટિ ઉઘડી ગઈ. મારી પૂર્ણ પ્રતીતિ થઈ છે કે જૈન ધર્મમાં મુશ્વરનું સ્થાન ઉચ્ચ છે. અને મુશ્વર જગતનો કર્તા નથી પણ આત્માના વિકાસ અને સાક્ષાત્કાર માટે મુશ્વર તથા તેની આરાધના અત્યંત આવશ્યક છે. આપ શુરદેવે મારા પર અસીમ કૃપા કરી છે. મારા આત્માને પરમ પ્રતોષ થયો છે. સારું થયું કે આપના દર્શનનો અને આપની અમૃત વાણીનો મને લાભ મળ્યો. મારા જીવનનું સાર્થક થયું.’ તાજપુરથી વિકાર કરી આચાર્યશ્રી જલંધર શહેર પધાર્યા.

‘સાહેબ ! સ્થાનકવાસી સંપ્રદાયના ગણિ ઉદયચંદ્રજી મહારાજના પ્રશિષ્ય મુનિ કુંવરસેનજી આપના દર્શનાર્થે આવ્યા છે.’ એક શિષ્યે સમાચાર આપ્યા.

‘મથેણ વંદાગિ’ કુંવરસેનજીએ વંદણા કરી.

‘આવો, આવો, મુનિરાજ ! સુખશાતામાં કે ?’

‘શુરવર્ય ! આપના દર્શનની અભિલાષા થવા સમયથી તી. આજ તો સત્ય કહું છું કે ત્યાં સુધી પ્રતિજ્ઞા કરી લીધી તી કે જ્યાં સુધી આપના દર્શન ન થાય ત્યાં સુધી અજ્ઞાન ઠાહણ ન કરવા. પણ મારી બાવના પૂરી થઈ અને આપના દર્શનથી અત્યંત આનંદ થયો.’

આચાર્યશ્રીએ તેમને ખત્ર શાંતિપૂર્વક જેસાર્યા સુખની તેમની વાતો સાંભળી. તેમને સાંત્વન આપ્યું. જૈનની સર્વ દેષતા વિરે સમજણ આપી તથા ચારિત્રની

આચાર્યશ્રીના દર્શનાર્થે આભ્યા હતા. આચાર્યશ્રીએ હૈં શબ્દનું રહસ્ય સમજાવ્યું તથા જૈન ધર્મના તથા અન્ય ધર્મોના સિદ્ધાંતોની તુલના કરી, જૈન ધર્મનું જગતના ધર્મોમાં કેવું ઉચ્ચ સ્થાન તે પ્રતિપાદન કર્યું.

અહીં આચાર્યસમાજના પ્રધાન પં. મિલખીરામજી તથા બીજા આચાર્યસમાજ બાધજો આચાર્યશ્રી પાસે આવતા અને ઇશ્વરકર્તૃત્વ આદિ વિષયો પર રસભરી ચર્ચા કરતા હતા. તેમાં ખાસ કરીને પંડિતજીને તો ધર્મચર્ચાના એવો રસ લાગ્યો કે જે ત્રણ ઝુકામ સુધી તો તેઓ સાથે આભ્યા અને આચાર્યશ્રીની વિદ્વત્તા તથા વિષય પ્રતિપાદન કરવાની શૈલીથી સુગ્રધ થઈ ગયા.

અમૃતસર તથા જંડિયાલાશુરના બાધ જાહેરને આચાર્યશ્રીને વિનતી કરવા આભ્યા. આચાર્યશ્રી શિષ્ય પરિવાર સહિત વિદ્યાર કરી જંડિયાલાશુર પધાર્યા. શ્રી સંઘે સ્વાગત કર્યું. શ્રી સંઘ તથા શ્રી વિજયાનંદ જૈન લાઇબ્રેરીની તરફથી ખમિનંદન પત્ર અર્પણ કરવામાં આયું.

દાગણ શુદ્ધિ ૧૨ ના ચૈત્ર સંક્રાંતિના ઉત્સવ પર પંજાબ-બીકાનેર આદિના બાધ જાહેરને શ્રી સંઘમાં દાખરી આપી. નોદર (બીકાનેર) નિવાસી શેઠ દોલતરામજી પણ કાંતિ પ્રસંગ પર શુરુદેવના દર્શનાર્થે આભ્યા હતા.

‘શુરુદેવ ! ધણા સમયથી આપના દર્શનની બાપના હતી ગૃહસ્થીના કામોમાંથી વખત મળતો નહોતો. આપના ન કરી આજ હું કૃતકૃત્ય થયો. શુરુદેવ સેવા કરમાવો.’

‘લાલાજી ! તમે તો ગુરુદેવના ભક્ત અને પાકા શાવક હો’
 ‘કૃપાણુ ! હું તો કટ્ટર તેરાપંથી હતો, પરંતુ દાર્શનિક
 ગુરુદેવરચિત સમ્યક્ત્વ શક્યોદ્ધાર વાંચવાથી મારી દષ્ટિ ભદ્રતા
 મર્મ, મૂર્તિપૂજામાં મારી થદા હદ મર્મ, નેમાં સં. ૧૮-૨૬ મર્મ
 આપના સંપર્કથી અનેક શંકાઓનું સમાધાન થયું અને મ
 થદા વિશેષ હદ મર્મ. ’

‘મહાનુભાવ! જે પુરતકારી તમારા વિચારોમાં ખલિ
યતું અને નવી દૃષ્ટિ મળી તે સમયસૂત્ર માર્યોદાર મુકી
કરનામાં આવે તો વણા હવેને લાભદારી થશે.’

પણ અને નવી કાલેજો
કરનામાં આવે તો ઘણાં હવેને લાભદાયી થશે.
'ગુરુદેવ ! જો તો ઘણું ઉત્તમ કાર્ય છે. હું તે ખરી જા.
૫૦૦) આપીશ. તેમજ અર્થ ગનાજિનો મુશ્કેલ પણ હું જાણું છું.'

[illegible]

તરફથી ઘેરી લીધા. સાંધીજના ઉપાશ્રયના જો જ હાલ થયા, પરંતુ શુક્રમહારાજની કૃપાથી સફલાગ્રે અમૃતસરથી પોલીસ પાર્ટી-જાંબા આદિ તુરત જ આવી પહોંચતાં મામલો કાબૂમાં આવી ગયો. ટોણું મંદિર તથા ઉપાશ્રયને છોડીને ચાલ્યું ગયું. મંદિરની પાછળની ખદકીને ચોડું તુકશાન થયું. શાસનદેવ અને આચાર્ય મહારાજની કૃપાથી ગધાં આળાદ ગયી ગયાં. લોકવાણી એવી થતી હતી કે શુક્રમહારાજની ઉપસ્થિતિને કારણે તેઓથીના ઉચ્ચ ચારિત્ર અને ઉચ્ચ તપશ્ચર્યાના પુણ્ય પ્રતાપથી ગન્ને ઉપાશ્રય તથા મંદિર આદિ ગયી ગયાં.

ચૈત્ર વદી ૧૩ ના દિવસે શ્રી વિજયાનંદ વાંચનાલયનું આચાર્યશ્રીએ નિરીક્ષણ કર્યું. આચાર્યશ્રીએ તથા પંચાસજી મહારાજે જ્ઞાનપ્રચારની આવશ્યકતા પર પ્રસંગોચિત વ્યાખ્યાન આપ્યું.

ચૈત્ર શુદ્ધી એકમના દિવસે વર્ષારંભ થતો હોવાથી આચાર્યશ્રીએ શ્રી સંઘને નવરમરણ આદિ સંભળાવ્યા તથા આત્મનંદ પ્રાપ્તિ સ્ફૂલ્નને મીઠલ સ્ફૂલ્ન બનાવવા માટે ઉપદેશ કર્યો તે જ સમયે ઘણા બાઈઓ મેળબર બની ગયા.

બપોરના ન્યાયાંબોનિધિ જીનાચાર્ય શ્રીમદ્ વિજયાનંદ સૂરીશ્વરજી મહારાજની જન્મ જયંતી ઉજવવામાં આવી, હલકતાથી શ્રી રિખપચંદ ડાંગા તરફથી એવા સમાચાર મળ્યા કે હલકતામાં સોથી પ્રથમ શુરુદેવની જયંતી બધા ગ્રંથોના બાઈઓએ મગીને ઉજવી અને સલા, અદ્યપ્રકારી પૂજા વગેરેનો શાર્વકમ યોજવામાં આવ્યો હતો.

ચેત્ર શુદ્ધિ ત્રીજના દિવસે જાડિયાલાગુરથી વિહાર કરીને અમૃતસર પધાર્યા. નવપદ જોગીનો પ્રારંભ થયો. આચાર્ય. શ્રીએ શ્રીપાળ ચરિત્રની વાંચના શરૂ કરી, નૈન-નૈનેતર બાઈજોએ સારો લાભ લીધો.

ચેત્ર શુદ્ધિ ૧૧ ના થી વૈશાખી સંક્રાંતિ આનંદપૂર્વક મનાવવામાં આવી. પંચતગ, ભીકાનેર આદિ શહેરાના ૭૦૦-૮૦૦ બાઈમહેનો આવ્યા હતા.

ચેત્ર શુદ્ધિ ૧૩ ના દિવસે થી મદાવીર જયંતી હમ-નિગારી થી બાજુરામજી નૈન એકવોહેટના પ્રમુખશાને ઉજવવામાં આવી. પં. રૂપીયારામજી, પં. રામક્રિયોરાજ, પં. દંડરામજી, તરીલ જમરામંદ આદિ વહાઓએ મદાવીર-શ્યામીના જીવન ઉપર તથા પુણ્યપાદ આચાર્યશીએ થી મદાવીર પ્રમુખા ત્યાગમય જીવન ઉપર અને ખામ કરીને તેઓશીના 'અદિ'ના મગનહેરી મહેલ પર સુંદર પ્રાણ પાઓ જાહેરના પંચકાયાજી પૂજા કરાવવામાં આવી.

જોડેશગારી થી ૨૯ ત્રિતિયનદામ લહેરમદ શ્રોતવં આવ્યા હતા, તેમણે પ.ગાની 'દાનેરાધિમદોલ' ને પે.ખન સંભારી આચાર્યશીએ જરૂરી મુશનાઓ કરી

સુતર ૨૩ સુદેશ નવરામંદ જરૂરપાદ શ્રોતવં અ.પ.પં. અ.સ.દેશના ઉપદેશદે અદોના પરિચિત મહેલે ૩. ૧૦૦૦) અ.પ.વા.

જોડેશગારી ૧૦-૧૪ અ.પ.પં. અ.સ.દેશના પરિચિત મહેલે ૩. ૧૦૦૦) અ.પ.વા. ૧૦-૧૪ અ.પ.પં. અ.સ.દેશના પરિચિત મહેલે ૩. ૧૦૦૦) અ.પ.વા.

અહીંથી મણકા, જડાલા, ફતેહગઢ, રામાતલવંડી, ડેરા નાનક સાહેબ થઈને નારોવાલ પધાર્યા. નારોવાલમાં શરદેવનું ભાવભર્યું સ્વાગત કરવામાં આવ્યું. હિન્દુ સ્કુલના ૪૦૦ વિદ્યાર્થીઓ જલુસમાં આવ્યા હતા.

વૈશાક શુદ્ધ ૧૩ ના દિવસે જેઠ સંક્રાંતિ આનંદપૂર્વક ઉજવવામાં આવી. આચાર્યશ્રીએ કલ્યાણક નામ સંબળાવીને સિયાલકોટની પ્રતિષ્ઠા માટે પંજાબના સર્વ સંયોગે આનંદપૂર્વક ભાગ લેવા માટે ઉપદેશ કર્યો.

લાલા ખુલનચીલાલ ચીમનલાલની તરફથી પ્રભાવના થઈ સ્વધર્મી બક્ષિતો લાલ લીધા તથા સિયાલકોટ પ્રતિષ્ઠામાં ઉત્સાહથી ભાગ લેવાના ઇરાદાથી મૂળનાયક ભગવાનને ગિરાજમાન કરવા માટે રૂ. ૧૦૦૧) ની પ્રથમ જોડી જોડ્યા. દેવલાલ બાઈઓની પ્રાર્થનાથી બીજી જોડીઓ પ્રસંગે જોડવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું. શુદ્ધ પુનમના વિહાર કરી જસપાલ થઈને સંજતરા પધાર્યા. અહીં થોડાં જોડાં સ્વાગત કર્યું. અહીંથી વિહાર કરી કીલા ચોલાસિંહ પધાર્યા. થોડી રીતલનાથ સ્વામીના દર્શન કરી, દેવીદાર મુકામ કર્યો.

અહીં સાંજના પંચાસણ સમુદ્રવિજયણ મહારાજ હલ્લે જઈને ઉપાશ્રયની તરફ આવતા હતા ત્યારે ૨૦-૨૫ મુસલમાન નવયુવકો મળ્યા. તેઓએ અદબથી સલામ કરી અને પૂછ્યું કે આપની બગલમાં આ શું છે ? પંચાસણએ ઉત્તર આપ્યો કે એ જીનસાધુનો ધર્મધ્વજ છે. પછી તેઓએ દહ્નું કે જાળાળ કાંઈક સંબળાવે. પંચાસણએ દહ્નું કે અમારા શુભમહારાજ અહીં દેવીદારમાં છે, ત્યાં આવો તો તમારી ચંકાઓનું સમા.

ધાન પણ થયે પણ તેઓએ કહ્યું ત્યાં કિન્દુ લોકો અમને
દેહાચ્છ આવવા ન દે. પન્થાસણએ હસેક મિનિટ આપસમાં
ત્રેમભાવ રાખવા માટે તથા બધા છવો પર રહેમ રાખવા
માટે ઉપદેશ આપ્યો. બધાએ શાંતિપૂર્વક સાંભળ્યો અને
આનંદિત થયા.

આજકાલના નવયુવકોમાં અને ખાસ કરીને મુસ્લમાન
નવયુવકોમાં એક જોન સાધુ મળે યાત્રી પણ મદદ ઉત્પન્ન
થવી તે આનંદની વાત છે. તેમાં હેયતું કશાનું છે.

આચાર્યશ્રી શિષ્ય પરિવાર સદિન વિદાર કરી મોટી
પમડર પધાર્યા. અહીં મુર્તિપૂજનનો સદાવાગ્દા ૫-૬ થી ૬ થી
છે, પણ સ્થાનકવાળી બાઈઓએ પણ કુકાનો બંધ રાખી
અમારોદપૂર્વક આચાર્યશ્રીના પ્રવેશમાં ભાગ લીધો.

આજની પચાસ વરસ પહેલાં સ્વર્ગવાસી મુસ્લિમ અહીં
પધાર્યા હતા તે વખતે પમડર સ્થાનકવાળી બાઈઓનો અર્થ
હતો. મુસ્લિમોના પણ એટલી જ હતી. સુવેચી સાધુ તો
મુસ્લિમો હતા અને મુસ્લિમો સાધુઓ આચાર્યશ્રી સાથે હતા.
આજકાલની તો વાત જ ક્યાં કરી મુસ્લિમોએ કોઈ તો
મુસ્લિમોને જોયા તુલિ મુસ્લિમોને જ સમયે બતાવવાના બને. તે
મુસ્લિમોનો વિદાર હતો મુસ્લિમો અને મુસ્લિમો મુસ્લિમો
મુસ્લિમોને જોયા તુલિ મુસ્લિમોને જ સમયે બતાવવાના બને. તે
મુસ્લિમોનો વિદાર હતો મુસ્લિમો અને મુસ્લિમો મુસ્લિમો
મુસ્લિમોને જોયા તુલિ મુસ્લિમોને જ સમયે બતાવવાના બને. તે

એક કટોરા લરસીકા ભર, સતરાં સાધુ કૈસે પીયે ।

વહાંસે શુજવાંવાલા ચલકર, શુરુવર સ્વર્ગ સિધાર ગયે ॥

આજ પણ એ જ પસરૂર છે. આલે આચાર્યશ્રીની વાણી સાંભળવા જૈન-અજૈન, સ્થાનકવાસી બધા સાથે મળી બેઠા છે. શુરુદેવતું સ્વાગત કરે છે. શુરુદેવની સુધાભરી વાણી સાંભળી પોતાને ધન્ય માને છે, અને શુરુદેવને પોતાને આંગણે પગલાં કરવા આમ્રહુભરી વિનતિ કરી રહ્યા છે. ગોચરી માટે સાધુ મુનિરાજની પાછળ પાછળ જઈને પોતાને ત્યાં લાભ આપવા માટે વિનતિ કરી રહ્યા છે. સમય સમયની બલિહારી છે.

પ્રતાપ-જયંતી.

મૂજરાજ ભારવાડમાં જેમ ગામિગામ મંદિર અને ઉપાધ્ય
 દોય છે તેવી જ રીતે પંજગમાં રીણ બાપ્તિસ્માની આજ્ઞા
 સારી દોવાથી ગામિગામ ગુરુદાસ દોય છે. રીણ બાપ્તિસ્માનું
 ગુરુદાસ પ્રત્યેક અનિયમિત આગમન દોય છે. અનિયમિત
 પ્રત્યેક તંત્રીની જાગ્રત અપૂર્ણ દોય છે. ગામિગામની મંત્રાને
 તેથી પેતાનું અદામાય માને છે.

[illegible]

સાહેબે વિશ્રામ લીધો હતો, તેથી તે તીર્થસ્વરૂપ મનાય છે. અહીં શુરદાસમાં જ ઉતરવાનું રાખ્યું. દિવસભર સિયાલકોટના જોન-જોનેતર લાઈઓ સેંકડોની સંખ્યામાં આવતા રહ્યા. ૧૯૬૭ ના શુરદેવના ચાતુર્માસમાં જે રંગ અહીંના લાઈઓને ચઢ્યો હતો તેનું તે પ્રતિબિંબ હતું.

‘આજે જે લગ્ય આલીશાન મંદિર આપણે જોઈ રહ્યા છીએ તે દેવપ્રાસાદની કલ્પના કોને હતી ?’ સિયાલકોટ જેવા શહેરમાં દેવાધિદેવ પરમાત્માનું મંદિર કોઈ દિવસ પણ જનશે તેવું સ્વપ્ન પણ કોઈને નહિ હોય. પણ સમય સમયની બલિહારી છે ને ! સિયાલકોટમાં ચાતુર્માસ થયું. પંચાંગ શ્રી સંઘની ખાવના જાગી. તમે બીડું ઝડપ્યું. ભારે હિંમત કરી. પંચાંગ શ્રી સંઘની અને મુંબઈ વગેરેની સહાયતા પણ મળી આવી અને આ ગગનચુમ્બી જે મંજિલવાળું ઔમુખજીવું મંદિર જોઈને તમને-અમને સૌને અત્યંત આનંદ આપી રહ્યું છે. પાસેનો ચાર મંજિલનો ઉપાશ્રય પણ સુંદર બન્યો છે. જે ધર્મ વૃક્ષનું બોળદોપણ સં. ૧૯૬૮ માં થયું હતું તેનું આવું સુમધુર ફળ જોઈને કોને હર્ષ ન થાય ?

તમારી બક્ષિતના બહુમૂલ્યા પ્રતીક તરીકે તમે જે દેવ-પ્રાસાદ તૈયાર કર્યો છે તેની પ્રતિષ્ઠા માટે પંચાંગ શ્રી સંઘના આજ્ઞાલ-વૃદ્ધની ખાવના જાગી છે. મારી વૃદ્ધાવસ્થા છે. થોડો જીવનનો યાક પણ લાગ્યો છે, પણ તમારા મંદિરની પ્રતિષ્ઠા જો મારે મન ઝોક ફરજ છે તે માટે હું ગમે ત્યાંથી આવી પહોંચીશ. શ્રી સિદ્ધાચળની યાત્રાની ખાવના વરોંથી છે, પણ તે પ્રતિષ્ઠા પછી પૂરી કરવાની ઇચ્છા

છે. તમે તૈયારીમાં રહેશો. પંતળ ધી સંમતું સ્વાગત કરવા તમે તૈયાર રહો. ’

શુરુદેવ શિષ્ય પરિવાર સહિત સિયાલકોટ પધાર્યા. ધી સથે અપૂર્વ સ્વાગત કર્યું. શુરુદેવનું આગમન સાંભળી નૈત નૈતેતર ભાઈઓ દર્શનાર્થે આવવા લાગ્યા. સિયાલકોટનું આકીર્ણન ભવ્ય મંદિર જોઈને શુરુદેવને પરમ આનંદ થયો. તે દેવ પ્રાસાદની પ્રતિષ્ઠા માટેની ધી સંઘ પંતળની શાળના પૂર્ણ કરવા મંગળ શુભૂર્તે આવવા વચન આપ્યું. સિયાલકોટના સંમત આનંદ આનંદ છવાઈ રહ્યો. વ્યાખ્યાન પૂર્ણ થયા પછી શુરુદેવના નય યોગી ઉપાસ્ય શું જોઈ.

‘ માર્યેલુ વંદામિ ! ’ એક જાગે વિનયપૂર્વક વંદણા કરી.

‘ ધર્મલાભ ! રામપુરીયાજી ! નમારો મુખ્ય લાગે છે ’

‘ શુરુદેવ ! મેંવકતુ જાગે છે. ’

‘ જાહે ! મું અકપામ કરો છે ? ’

‘ શુરુદેવ ! લાદોશમાં શાસ્ત્રીની પરીણા જાણી છે. ’

‘ શાસ્ત્રીની પરીણા ? શું કરો છે ? કેટલા વર્ષે થયા ? ’

‘ શુરુદેવ ! જા. ૧૧ વર્ષે પૂરું થયું છે. ’

‘ રામપુરીયાજી ! જાગે જાહેલી નાન્ટી ઉમામાં શાસ્ત્રી દુષ્ટિને અકપામ કર્યો. એ અદ્ભુત આચાર્ય મુખ્ય નેશનલ પુરસ્કાર અને જા. ૧૧ વર્ષે ઉપેશ્વરમનું આ અવકાશ દર્શક છે. વળી એ વિનય, નમ્રતા, સંમિતતા અને ક. ૧૧ મેન હુમ્મતક ઉપરથી એક જા. ૧૧ છે જે અપૂર્વ છે. આવી જા. ૧૧ એક અવકાશ છે જેના વિનયની સંમત માટે એક અવકાશ છે. ’

‘ આપના આશીર્વાદ ફળે. ’

બીકાનેરનિવાસી શેઠ નથમલજી રામપુરીયા આચાર્યદેવના દર્શનાર્થે આવ્યા હતા. તેના પુત્રની બુદ્ધિપ્રભા જોઈને સર્વેને આશ્ચર્ય સાથે આનંદ થયો.

શ્રી મહાવીર જૈનવિદ્યાલયના મંત્રી શ્રી મોતીચંદ ગિરધર-લાલ કાપડીયા, સોલીસીટરને પત્ર આવ્યો જેમાં એવા શુભ સમાચાર હતા કે અમદાવાદમાં વિદ્યાલયની શાળાને માટે શેઠ લોળાભાઈ જેશંગભાઈએ પોતાના ઝાંગલાની મીઠકતમાંથી રૂા. એક લાખ આપવા સ્વીકાર્યું અને તેનું મંગળ સુદૂર્ત આચાર્યશ્રીએ જેટ શુદ્ધ ૯ તારીખ ૯ જૂન રવિવારનું મોકલ્યું અને સાથે આશીર્વાદજનક સંદેશ મોકલ્યો.

“ શ્રી મહાવીર જૈનવિદ્યાલયની શાળાનું ઉદ્ઘાટન અમદાવાદ જેવી જૈન નગરીમાં થઈ રહ્યું છે તે અત્યંત આનંદની વાત છે.

આજસુધી વિદ્યાલયે જૈન સમાજની શિક્ષણ પ્રચાર સંબંધી જે સેવા કરી છે અને કરી રહેલ છે તે કોઈનાથી અભવ્યુ નથી. હિન્દુસ્તાનના શહેર શહેરમાં અને વિદેશમાં પણ શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલયની શાળાઓ સ્થાપિત થાય અને અવધારિક શિક્ષણની સાથે સાથે ઉચ્ચ ધાર્મિક શિક્ષણનો પ્રચાર થાય એજ શુભ ભાવના છે.

વિશેષ આનંદની વાત તો એ છે કે અમારા નામ રાશી વલ્લભભાઈના શુભ હસ્તે આ શાળાનું ઉદ્ઘાટન થવાનું છે. તેથી આશા છે કે જેમ સરદાર પ્રબલવલ્લભ થઈ રહ્યા છે, તેવીજ રીતે આ સંસ્થા પણ પ્રબલ-વલ્લભ થશે જ થશે અને દિનપ્રતિદિન ઉન્નતિના પથ પર ચાલશે.

એ જ મંગળ આશીર્વાદ.

વલ્લભસૂરિના ધર્મલાભ.

સિયાલકોટથી જેઠ શુદ્ધ ૧ ના વિહાર કરી ગુજરાંતમાં
ચહેરની બહાર શ્રી આત્માનંદ જૈન ભવન દાદાવાડીમાં પધાર્યા
બળે માઇલ સુધી તેા ગુજરાંતવાસના બાઈ બહેનો આત્મ
હતા. બન્યા-બન્યામાં આનંદની લહરીઓ ઉછળી રહી હતી.

શ્રી સંઘની સાથે જ્યારે આપશ્રી દાદાવાડી પધાર્યા ત્યારે
શ્રી આત્માનંદ જૈન ગુરુકુળના બાળકોએ બેન્ડ દ્વારા સલામી
આપી સ્વાગત કર્યું.

જ્યારે આપ ગુરુકુળ પ્રવેશદ્વારમાં યઇને સ્વર્ગવાસી શ્રી
દેવની સમાધિની તરફ આગળ જઈ રહ્યા હતા ત્યારે આપ
શ્રી બેટલા વેગપૂર્વક આવી રહ્યા હતા, માને કોઈ માન-
પિતાશ્રી વિષુદ્ધ પટેલો બાળક માતા-પિતાને બેઠને તેમને
બેટલા માટે ઉત્સાહપૂર્વક દોડી રહ્યો હોય. એ દરમિયાન
બહુ અને શુદ્ધેશનું જાપૂર્વ દરમિયાન હતું.

આપશ્રીએ ગુરુદેવના અરણ્ય લેટીને જે આનંદ અનુભવે
તે મંજીશીને આપ્યા અથવા કેવળશાંતિ જ બદલી શકે તે
જો જો કેવળના જાન કાવનાર ગુરુદેવના આધાર હોય તે
કવના દોષ લેતું અનુપમ દરમિયાન બેઠું પણ એક સદાચાર્ય હતું.

દાદા જીના વિદ્યાર્થી દાદાજી સલામી બોલના કવન
અર્થે હતી અલિપ્તના હર્ષન કરી વિષ્ણુ અલિપ્ત અર્થે
ગુરુકુળ પધાર્યા હોય. વિષ્ણુ શ્રી બેટલા હાજર, પં. કામળદેવી
અ. ૧૯૭૨, ૬ દર્શનદાસ હાજર અર્થે મેનિંગ અનુભવે વિદ્યાર્થી
દાદા જીને, એક કવન અર્થે હતું.

પ્રારંભમાં શુરુકુળના વિદ્યાર્થીઓએ મનોહર ભજન દ્વારા શુરુકુળના કુલપતિનું સ્વાગત કર્યું. શ્રી સંઘ તરફથી ચીધરી દીનાનાથજીએ શુરુદેવના પરમ ખ્યારા શુજરાંવાલાના આગાલ-વૃદ્ધની આનંદ ભિમિ પ્રગટ કરી. આચાર્યશ્રીએ મંગલિક પ્રંબળાવી શુજરાંવાલા આવવાનો પોતાનો ઉદ્દેશ શ્રી સંઘ પ્રસન્નને અને તે દ્વારા પંબળ શ્રીસંઘને જાહેર કર્યો.

“આજ આપણે જે ભૂમિમાં બેઠા છીએ તે ભૂમિ પવિત્ર ભૂમિ છે. ૫૦ વર્ષ પહેલાં જેઠ શુદ્ધિ ૮ ના દિવસે સ્વનામ-ધન્ય, જૈન શાસનનાયક, વિશ્વના ઉપકારી, પંબળના પ્રાણ અને જૈન સમાજના કલ્યાણકારી શ્રીમદ્ વિજયનાંદસૂરીશ્વરજી મહારાજનો અહીં અગ્નિસંસ્કાર કરવામાં આવ્યો હતો. આ તીર્થભૂમિમાં તે મહાપુરુષની નિવાર્ણ-અર્ધ-ચતાગિહ ઉજવવાનો વિચાર પંબળના શ્રી સંઘનો તથા શુરુભક્તોનો થઈ રહ્યો છે. તે વિચાર પ્રશંસનીય છે, પણ આજની અનાજ આદિની વિકટ પરિસ્થિતિમાં આવતા ક્ષામણ માસમાં ઉજવવાનો વિચાર યાવ છે. આવતી દાઢ ફેવી ભિગશે તે તો ચાની જાણે પણ આ ઉત્સવમાં શુરુદેવના સંદેશને જૈન તેમજ જૈનેતર જગતને પહોંચાડવાનું રચનાત્મક કાર્ય કરવાની ભાવના છે. તે માટે આજથી જ તૈયારીઓ થવી જોઈએ. પંબળ શ્રી સંઘના આગેવાનોની સમિતિ નીમવામાં આવે અને તે માટેની યોજના ગેર જૈન સમાજની જાણ માટે પ્રકાશિત કરવી જોઈએ. પંબળ શ્રી સંઘને શુરુદેવના શુજરાત-દાદિયાવાડ, મારવાડ, વાડ, દક્ષિણ આદિના શુરુભક્તોની જરૂરી સહાયતા મળશે

છોટાલાલ દુગ્ગડે એક સો એકત્રીસ મણ ધીની બોલીથી શુક્ર
દેવની તસ્વીરનું વાસણેપથી પૂજન કર્યું. બાળાઓના મંગળા
ચરણ પછી શુક્રજીના પ્રીન્સીપાલ સાહેબે ભારતીય સંસ્કૃતિ પર
મનનીય વ્યાખ્યાન આપ્યું. શુક્રજીના વિદ્યાર્થીઓના મનોહર
બજનો તથા હિન્દી, અંગ્રેજી, સંસ્કૃત ભાષાઓમાં સંવાદો
પ્રયા ને આકર્ષક યર્ષ પડ્યા. પંચાસજી મહારાજશ્રી સમુદ્ધ-
વેશ્યજીએ અર્ધશતાબ્દના નાયકના જીવન પર પ્રકાશ દેંકતા
શુક્રેવ જેવા મહાન વિશ્વોપકારી વિભૂતિના પ્રત્યે જૈન સમાજનું
કર્તવ્ય છે, તેનું દિગ્દર્શન કરાવ્યું. અંતમાં આચાર્ય-
જી મનનીય પ્રવચન કર્યું.

‘આજનો ઉત્સવ પુણ્યરાશિ શુક્રદેવની અર્ધશતાબ્દનો છે.
સંઘ પંચજી આવતા વર્ષમાં તે ઉત્સવને વિશિષ્ટ પ્રકારે
વવાનો નિર્ણય કર્યો છે. તે માટે આજથી તૈયારીઓ
! જોઈએ. એક વાત યાદ રાખ્યો કે હવે જમાનો એવો
આવે છે કે, કોરી વાતોથી કામ નહિ ચાલે, રચનાત્મક કાર્ય
કરીને બતાવી આપવું જોઈએ કે-કર્તવ્યનું પાલન એજ આ
જમાનામાં આવશ્યક છે.

બીજી વાત એ છે કે, પંચજી શ્રી સઘે ને વીસ હજારની
રકમ એકઠી કરી છે, તેનો ઉપયોગ એક અત્યંત આવશ્યક
કાર્ય માટે આપવાની યોજના કરવાની છે. અમારું ચાતુર્માસ
બેઠાનેરમાં હતું. એક દિવસ મુનિમંદળ સહિત શ્રી નેમિનાથ
વાગીના મંદિરે દર્શનાર્થે જવાનું થયું. અહીં અચાનક
નારસ દિંડુ ધુન્ધવસોટીમાં અભ્યાસ કરતા બે વિદ્યાર્થીઓ
બાદ તેઓએ વંદણ કરીને એક પ્રાર્થના કરી.

‘ગુરુત્વ ! આપશ્રી શિક્ષણ પ્રચારનું કાર્ય અહોનિશ કરી રહ્યા છો. અમારી મુશ્કેલીઓ દૂર થાય તો કેવું સારું ?’

‘તમારી શું મુશ્કેલીઓ છે ?’

‘અમે જનારસ દિન્દુ યુનીવર્સિટીના વિદ્યાર્થીઓ છીએ ત્યાં જેન વિદ્યાર્થીઓને રહેવાની ઘણી મુશ્કેલીઓ રહે છે દેવ-દર્શન માટે તો સાધન હોય જ ક્યાંથી ? જનારસ યુનિવર્સિટીમાં એક જેન છાત્રાલયનો પ્રત્યંધ થાય તો જ્યાં વિદ્યાર્થીઓને તેનો લાભ લેતા કરી શકાય. જેન સમજ નેથી સમૃદ્ધ અને શક્તિશાળી સમાજ એટલું પણ ન કરી શકે ! દર વર્ષે જેન સમાજના કેટકેટલા પૈસા ખર્ચાયા છે !’

‘આમંઓ ! તમારી વાત તો બરાબર છે. પણ તે વિશે અમને તો કોઈએ આજમુખી જણાવ્યું નથી, પણ આ વાત લગભગ રાખવામાં આવશે અને તમારી મુશ્કેલીઓ ક’ રીવામાં આવશે.’

આ મુદ્દા આજે ચાલુ કરવાની બનતીજ એ છે કે, જે જેન દ્વારા કોઈના એકાદ કરવામાં આવ્યા છે તે જનારસ દિન્દુ યુનિવર્સિટીમાં ‘કો આત્માનંદ જેન કલન’ બનવા માટે આજવાનું નિર્ધાર કર્યું છે અને તે કલનમાં વિશેષ વિદ્યાર્થીઓને આજવા કરવાનું છે; જેન વિદ્યાર્થીઓને માટે રહેલ વર્ગોમાં. આજે કરવામાં આવે તેમજ દેવ-દર્શનની પણ આજવા છે.

આ વિષય અંગે વધુ માહિતી માટે અહીં ન કરવામાં

પ્રતાપ જયંતી

આવી. પ્રભાવના તથા ગરીબોને રોટી-ઢાળ તથા શેર
લોજન આપવામાં આંચું.

જપોરના ત્રણ વાગે શુરુકુળના વિદ્યાર્થીઓના ભજન તથા
ધાર્મિક-સામાજિક સંવાદો થયા. ડૉ. લખનપાલજી, ચૌધરી
દીનાનાથજી, લાલા દેવરાજ, મહનપાલજી વગેરેએ શુરુકુળના
જીવનચરિત્ર પર વિવેચનો કર્યાં.

આ પ્રભાતે શુંબઈ લાલબાગમાં પૂજ્ય આચાર્યશ્રી વિજય
લખિસૂરીશ્વરજી મહારાજની અધ્યક્ષતામાં સ્વર્ગારોહણ અર્ધ-
શતાબ્દિ નિમિત્તે અઠ્ઠાઈ મહોત્સવ થયો. ગોડીજીમાં શ્રી
આત્માનંદ જૈન સભા તરફથી ઉત્સવ ઉજવવામાં આંચો.
કલકત્તા, બીકાનેર, ભાવનગર, અમદાવાદ, મેવાડ, મારવાડ
આદિ સ્થાનોમાં અર્ધશતાબ્દિ ઉત્સવ સમારોહપૂર્વક ઉજવ-
વામાં આંચો.

એક દિવસ આચાર્યશ્રી ચતુર્વિધ સંઘની સાથે શુરુકુળના
નિરીક્ષણ માટે પધાર્યા શુરુકુળ જેન્ડ દુકડીએ પોતાના કુળ-
પતિને સલામી આપી અપૂર્વ સ્વાગત કર્યું. શ્રી વાસુપૂજ્ય
સ્વામીના દર્શન કરી સભામાં પધાર્યા શુરુકુળના વિદ્યાર્થીઓ-
ના મનોહર ભજનો થયાં. શુરુકુળના પ્રીન્સીપાલે આચાર્યશ્રી
તથા ચતુર્વિધ સંઘનું સ્વાગત કર્યું તથા શુરુકુળની પ્રગતિ
તથા વિધવિધ પ્રવૃત્તિઓ વગેરેનો દંઠ અહેવાલ રજૂ કર્યો.
આચાર્યશ્રીએ શુરુકુળના ઉદ્દેશ વિષે મનનીય પ્રવચન કરતાં
જણાવ્યું કે:—

“શુરુકુળની દિનપ્રતિદિન વધતી જતી પ્રવૃત્તિ જોઈને

આનંદ થાય છે. ગુરુકુળ થી સંઘ પંચગત્યું મૂળજી છે. ગુરુકું
વાલા થી સંઘ ગુરુકુળ માટે ગોરવ માને છે. મુંગડ અને
ગુજરાત સુધી ગુરુકુળનું નામ પડેલું છે. જેની પ્રતિષ્ઠા ગુરુ
કુળની જાતી રહી છે તે કાયમ રાખવાની જવાબદારી ગુરુ
કુળના અધ્યાપકોની છે વિદ્યાર્થીઓના છવન વિકાસ અને
ચારિત્ર પકડાવેના આધાર અધ્યાપકો ઉપર છે. ગુરુકુળને
અર્થ જ એ છે કે ગુરુઓના કુળમાં વિદ્યાર્થીઓને ઉચ્ચ સંસ્કારો
અભ્યાસી વૃત્તિ, સ્વાધ્યયો છવન તથા ધાર્મિક છવન વડો
લાઈએ મળે શાળાઓમાં જે નથી મળતું તે પ્રિતગત્યું
આવનાથી બાળકોને જ્યાં પ્રાપ્તતામાં આવે છે એટલે આપણે
જવાબદારી પ્રાપ્ત છે પંચગત્યું સંઘ આ સંસ્થાને પ્રી
પ્રોરન લાગે શ્રેય, ગુજરાંગાલા થી સંઘને રાજકિય સંસ્કારો
મિળા હોય તે જન સમાજને ધારા ગર્વોમાં વિદાનો, મેરો.
કાર્યકર્તાઓ તથા આદર્શ મુખી મળે અને પંચગત્યું તેજ
કિલ્લરમાં તેની પ્રોરન પ્રદેવી રહે.

જે આર્થ જાહેરના જ્યાં આવ્યા છે તે જાણી દાકે
નહિ જ જાય ગુરુકુળને વધારામાં આવવા જરૂરી તેા દીકરો
મરે, જા જાય તમ કોપી તમ કાર્ય કરો "

૩ ૧૯૧૬ ઇ.સ. ૧૯૧૬-૧૭ (૧૧) લા. ૧૬ :
જાહેરના નેમજ આદિના : જાહેરના નેમજ આદિના :
જાહેરના નેમજ આદિના : જાહેરના નેમજ આદિના :
જાહેરના નેમજ આદિના : જાહેરના નેમજ આદિના :

જાહેરના નેમજ આદિના : જાહેરના નેમજ આદિના :
જાહેરના નેમજ આદિના : જાહેરના નેમજ આદિના :

મતાપ જયંતી

સંજાળાબ્યાં તથા શુરુકુળ પ્રત્યે પંજળી બાઈ બહેનોવ્રં
કર્તવ્ય છે તે સમજાવ્યું. આ પ્રસંગે બીકાનેરથી ૪૦-
બાઈઓ આવ્યા હતા. પંજળભરમાંથી ઘણા બાઈ બહે
સંકાંતિ ઉપર આવ્યા હતા.

શુજરાંવાલા શ્રી સચે શુરુદેવને આતુર્માસ માટે વિનિ
કરી અને એ વિનિતિનો સ્વીકાર કરવામાં આવ્યો.

બપોરના બ્યાખ્યાન હોલમાં બીકાનેરનિવાસી શ્રી રિખવ-
ચંદ્ર ડાંગાએ રચેલ ઠાઠા પ્રભાવકસૂરિ (વિજયાનંદસૂરિજી)
ની અષ્ટપ્રકારી પૂજા કૈયર મંડળીએ રાગરાગણીની સાથે
મહિતપૂર્વક બણાવી. દર સંકાંતિ સમયે તથા પર્યુષણમાં આવ-
નાર બાઈ બહેનો માટેની સ્વધર્મી ભક્તિ માટે નીચે પ્રમાણે
વ્યવસ્થા ગોઠવવામાં આવી.

માસાંતને દિવસે લાલા જગન્નાથ દીવાનચંદ તરફથી,
સંકાંતિના બધા દિવસોએ લાલા માણેકચંદ છોટાલાલ તરફથી,
પર્યુષણના બધા દિવસોએ લાલા ઠાકેરદાસ પન્નાલાલ તથા લાલા
બાબુલાલ ત્રિપાઠીયા તરફથી, બાર્મબીજ-આચાર્યશ્રીના જન્મ
દિવસો-ત્રણ દિવસ લાલા ગણેશદાસ ખારેલાલ બરડની
તરફથી. બાકીના દિવસોએ શ્રી સચે વારા પ્રમાણે ગોઠવ્યા.
એ પ્રમાણે નાણાની પણ વ્યવસ્થા કરવામાં આવી. સોએ
સ્વામીભક્તિનો ખૂબ સારો લાભ લીધો.

આજ સ્વતંત્રતા દેવીના સાચા પૂજારી, હિન્દુત્વના રક્ષક
મદાસાની જયંતી હતી. શ્રી મદાસીર જળના પ્રમુખ
દર્શક નિમંત્રણથી આચાર્યશ્રી શિશ્યપરિવાર

તંત્રતાને માટે ચાલના અને સમર્પણ'ના સૂત્રો પોતાના
જીવનમાં ઉતારે તો ભારતવર્ષ વિશ્વમાં અનુપમ સ્થાન પ્રાપ્ત
કરી શકે. હિંદુ સંસ્કૃતિની રક્ષાનો ભાર આજ યુવાનો પર
છે. પાશ્ચાત્ય સંસ્કૃતિ આપણને અનેક રીતે હુકશાનકર્તા
નીવડી છે તે તમે સો જાણો છો. હિંદુ જાતિ, હિંદુ ધર્મ
અને હિંદુ સંસ્કૃતિના રક્ષણ માટે ભારતવર્ષના ખૂણેખૂણામાંથી
પ્રચંડ આંદોલનો થયાં જોઈએ.

શુરદેવજી પ્રભાવિક વ્યાખ્યાન સાંભળી સભા મંત્રમુગ્ધ
થઈ ગઈ. જૈનાચાર્ય રાણા પ્રતાપને ભવ્ય અંજલિ આપે અને
હિંદુ સંસ્કૃતિના પુનરુદ્ધાર માટે પડકાર કરે એ ખરેખર
શ્રેયંસ્વી ગણાય.

છેવટે ગિકાનેરનિવાસી શ્રી રીખવચંદ દાગાએ પોતાના
વ્યાખ્યાનમાં જણાવ્યું કે સ્વતંત્રતા માટે જ્યારે મહારાણા
પ્રતાપને મોગલ સમ્રાટ અકબરથી દારી પોતાની રાજધાની
છાડવી પડી, ત્યારે અમારા જૈન જોસવાલ જોને આપ ભાવડા
કહો છો તે ચોંટ ભાભાયાદે પોતાની લાખોની સંપત્તિ મહા-
રાણાના ચરણોમાં સમર્પણ કરી હતી અને તે અનર્ગળ
ધનથી મહારાણા પ્રતાપે સેનાને પુનઃ સજ્જ કરી ચિતોડની
હત મેજબી હતી.

શ્રી મહાવીર દળના પ્રમુખે કૌમતી સમયમાંથી વખત
મેજબી 'પ્રતાપ જ્યંતી'માં શિષ્યપરિવાર સંદિગ્ધ પધારવા
માટે તથા રાણા પ્રતાપના જીવન ઉપર મનનીય વ્યાખ્યાન
પ્રતાપ માટે આચાર્યશ્રીને દાર્દ્રિક આભાર માન્યો હતો.

ધર્મપુત્રી ગુજરાંવાસી.

‘કુરુદેવ ! મધ્યેન વંદામિ !’

‘આદિ ! તમે તો આનુભાંગ પદેનાં વખતનાં
૧૭૨૦ વા.’

‘હવે તો આપના હર્ષનંદ અભિલાષા દર્શા. જ
આત્મ જેવજ પદેઅવતારો નિર્ધેવ દર્શા.’

‘વધતે ૧ એટલે ૨૦૦૦ પદે, ૨૦૦૦ દર્શા દર્શા
પાત્ર મહા રતિ. તમે આવી પદે, ૨૦૦૦ તમે આવી
‘પદ’ આવી તમે આવી પદે, ૨૦૦૦ તમે આવી
‘પદ’ આવી તમે આવી પદે, ૨૦૦૦ તમે આવી
‘પદ’ આવી તમે આવી પદે, ૨૦૦૦ તમે આવી

‘પદ’ આવી તમે આવી પદે, ૨૦૦૦ તમે આવી

મહારાજની અવસ્થા હોવાથી ચિંતા થતી હતી પણ તેઓ તેા અમારાથી પણ આગળ નીકળ્યા. અમે વચ્ચે વચ્ચે યાત્રી જતા પણ તેમનો નિશ્ચય ઠઠ હતો. અમે તેમની હિંમતે જ અત્રે નિર્વિઘ્ને આપની સેવામાં પહોંચી ગયા.”

“તમે આવી પહોંચ્યા છે. તેવા એક ભાઈએ સમાચાર આપ્યા ત્યારે અમને બધાને આશ્ચર્ય થયું. કેટલા લાંબાં લાંબાં વિહારો આ ગરમીમાં તમે કર્યા હશે.”

“કૃપાસાગર ! સવારના અને સાંજના ઠંડે પહોરે વિહાર કરતા અને અત્યંત તાપમાં જ્યાં અનુકૂળતા મળી ત્યાં સ્થિરતા કરતા. કોઈ કોઈ જગ્યાએ તો પાણીની મુશ્કેલી રહેતી. ગોચરી તો જ્યાંથી જે હુણુ સૂકું મળે તે લઈ લેતા. દિલ્હી સુધી વિશેષ તકલીફ રહી. પછી તો અનુકૂળતા મળી રહેતી.”

“જૈન સાધુના આચાર ઘણા આકરા છે. તેમાં જ ખરી કસોટી છે. તે સંયમ અને તપના પોષક છે અને પાકવિહાર, ગરમ પાણી, તપશ્ચર્યા, ગોચરીના નિયમો વગેરે જૈન સાધુની વિશિષ્ટતા છે.”

આપાદ શુદ્ધિ ૧૦ ના રોજ આચાર્યશ્રીના શિષ્ય આચાર્ય-શ્રી વિદ્યાસૂરિજી, પંચાસ શ્રી વિકાસવિજયજી, શ્રી શિવ-વિજયજી, શ્રી વિચારવિજયજી તથા મુનિ દ્વીરવિજયજી ગુજરાત જેટલા દૂરના પ્રદેશથી લગભગ એક હજાર માઈલનું અંતર કાપીને પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવની સેવામાં પધાર્યા ગુરુ-શિષ્યોનું એ મિલન અપૂર્વ હતું.

સામાજી સોદરનો દિવસ હતો. અનેક આવક આવિકા-

ઓએ પોષક કર્યા. જ્યોરના ચતુર્વિધ સમ સાથે મીઠું જે વંદન કર્યું. અનેક બાઈ જહેનોએ ચાતુર્માસમાં પ્રગયર્ષ આ તથા રાત્રિભોજનના નિયમ લીધાં.

પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવે વિશેષ ગરમી રોગા છતાં કે વિદારો ઉપવાસ કર્યો. સવારે જો કલાક વ્યાખ્યાન વાંચ્યું. ૧૧ કલાક જ્યોરના દેવવંદનમાં થયા તથા ચોમાસી પ્રતિષ્ઠા ત્રણ કલાક લાગ્યા પરંતુ એક આસને ગિરાજમાન રહ્યા હોવાને ટેકે તેા હરી બેસવાની આદત જ નથી. ૫મ વાગ્યે નાંધ્યા નથી કર્યો શિષ્યો અને સંધ્યે એક આદર્શ ૧૨ પૂર્ણ વાગ્યુ. ૭૬ વર્ષની ઉમર છતાં કેવી રીતે ૧૩ વર્ષ આત્મશક્તિ !

આચાર્યશ્રીના ચાતુર્માસની વિનયર્પા ભજના જેટલા પ્રાતઃ આવશ્યક ક્રિયા તથા પાઠ આદિમાં નિમ્નલક્ષ્ય દર્શાવેલું છે. ૬-૩૦ થી ૬-૩૦ પ્રતિદિન વ્યાખ્યાન વાંચના. ૧૧-૩૦ થી ૧૧-૩૦ પ્રતિદિન વ્યાખ્યાન વાંચના. ૧૨-૩૦ થી ૧૨-૩૦ પ્રતિદિન વ્યાખ્યાન વાંચના. ૧૩-૩૦ થી ૧૩-૩૦ પ્રતિદિન વ્યાખ્યાન વાંચના. ૧૪-૩૦ થી ૧૪-૩૦ પ્રતિદિન વ્યાખ્યાન વાંચના. ૧૫-૩૦ થી ૧૫-૩૦ પ્રતિદિન વ્યાખ્યાન વાંચના. ૧૬-૩૦ થી ૧૬-૩૦ પ્રતિદિન વ્યાખ્યાન વાંચના. ૧૭-૩૦ થી ૧૭-૩૦ પ્રતિદિન વ્યાખ્યાન વાંચના. ૧૮-૩૦ થી ૧૮-૩૦ પ્રતિદિન વ્યાખ્યાન વાંચના. ૧૯-૩૦ થી ૧૯-૩૦ પ્રતિદિન વ્યાખ્યાન વાંચના. ૨૦-૩૦ થી ૨૦-૩૦ પ્રતિદિન વ્યાખ્યાન વાંચના. ૨૧-૩૦ થી ૨૧-૩૦ પ્રતિદિન વ્યાખ્યાન વાંચના. ૨૨-૩૦ થી ૨૨-૩૦ પ્રતિદિન વ્યાખ્યાન વાંચના. ૨૩-૩૦ થી ૨૩-૩૦ પ્રતિદિન વ્યાખ્યાન વાંચના. ૨૪-૩૦ થી ૨૪-૩૦ પ્રતિદિન વ્યાખ્યાન વાંચના. ૨૫-૩૦ થી ૨૫-૩૦ પ્રતિદિન વ્યાખ્યાન વાંચના. ૨૬-૩૦ થી ૨૬-૩૦ પ્રતિદિન વ્યાખ્યાન વાંચના. ૨૭-૩૦ થી ૨૭-૩૦ પ્રતિદિન વ્યાખ્યાન વાંચના. ૨૮-૩૦ થી ૨૮-૩૦ પ્રતિદિન વ્યાખ્યાન વાંચના. ૨૯-૩૦ થી ૨૯-૩૦ પ્રતિદિન વ્યાખ્યાન વાંચના. ૩૦-૩૦ થી ૩૦-૩૦ પ્રતિદિન વ્યાખ્યાન વાંચના.

એક ' પંતળી ધર્મશાળા ' થાય તો કેવું ચાકું ? પરંતુ આ માટે એક હજારથી ઓછી રકમ લેવાવી જોઈએ નહિ. આજની સાદ્ર સંક્રાંતિને કાણુ કાણુ સફળ બનાવે છે? આ પર્યુષણ પર્વમાં પંતળના તમામ શહેરોના શ્રી સંઘોનું આ કાર્ય મુખ્ય હશે. જે શુરુદેવની કૃપા હશે તો અર્ધ શતાબ્દિના આ સમારકનું ખાતમુહૂર્ત અર્ધ શતાબ્દિ ઉત્સવ લગભગ થઈ જશે.

આચાર્યશ્રીની અમૃત વાણી સાંભળી સ્વર્ગવાસી શુરુદેવના જ્યોત્ષ્ણ વાતાવરણ શું જીકયું. શુરુદેવની ભાવનાને મૂર્ત સ્વરૂપ આપવા પંતળી ભાઈઓ કટિબદ્ધ થયા. એક જ દિવસે રૂપીઆ ત્રીસ હજાર નોંધાઈ ગયા. પંતળી ભાઈઓની શુરુ-મક્ષિત તથા જીર્મિઓનું આ કેવું સુંદર પ્રતીક ઠહેવાય ?

આજે તો જાણીને આનંદ થાય છે કે તીર્થધિરાજ શ્રી 'ગુજરાતી' રીતજા છાંયડીમાં પંતળી ધર્મશાળા માટે રૂ. ૩૨૦૦૦) લગભગની મોખરાની રસ્તા ઉપરની સુંદર જગ્યા ખાણની ધર્મશાળાની સામે લેવામાં આવી છે તેનું ખાતમુહૂર્ત પણ થઈ ગયું છે. દીવાળી પછી તેના બાંધકામની વ્યવસ્થા થશે અને શુરુદેવની ભાવના પ્રમાણે અર્ધશતાબ્દિનું પહેલું મહત્વ સમારક યોડા જ વખતમાં સંપન્નશે.

પંતળમાં ગુજરાંવાસી તીર્થસ્થાન ગણાય છે. અહીં સ્વનામ-વન્ય પ્રાતઃસમરણીય ન્યાયાંબોનિધિ શુરુદેવ શ્રી વિજયાનંદ-સૂરીપરજી મહારાજ સ્વર્ગવાસ પામ્યા છે. અહીં તેમનું પ્રમાણિભંદિર છે. અહીં શુરુદેવના નામથી થો આત્માનંદ નેન શુરુકુગ-પંતળના જૂલણ ચમું ચોખી રહ્યું છે. અહીંનું મહત્વ અને મૂર્તિ અલૌકિક છે. અહીં થો સંઘનું

મંગલન આદર્શ ગણાય છે. શુદ્ધમહિત તથા સંપત્તિ કાર્યોમાં
શુભસંવાદાનો નંબર પ્રથમ હોય છે, એથી જ એ તીર્થજૂગિ-
ધર્મજૂગિ-ધર્મપુરી ગણાય છે.

પશુવલ્લ પર્વનો મંગલ શરૂઆત માં. વ્યાજવાનાદિમાં
તથા આનંદપૂર્વક ભાગ લેવા લાગ્યા. હરપશુ તાતા ગોશ્લ-
સહજ મુન્દાણી લેતી લેતીને પેતાને ત્યાં લઈ ગયા. શરિ-
ભગવણ પ્રભાવના આદિ યથાં.

આદરવા વાદિ ૭) ના દિવસે હરપશુવલ્લ શ્રી સર્વે દાતા
પુનઃ ૩૫૦, સ્વેદ શરૂઆતે લેતી લેતીને હરપશુવલ્લ દુરદેવને
વદે:શરૂઆત અને શુદ્ધિને હરપશુવલ્લની વાચના કરી.

ગોશ્લના દિવસે સ્વેદન પ્રવાસનામાં આગ્યા. જન્મવાચન
આનંદપૂર્વક ૩૫૦, સ્વેદશરૂઆતે આંખીનો વચન અને રીશનો
લેવા આગ્ય રહેલ શરૂઆતે ૩૫૦.

સ્વેદન અને પાણીના કદવાની વચન રિવાજ મુજબ
૩૫૦ ના દિવસે સ્વેદન અને કદવાના કદવાને પ્રવાસ
પાણીના કદવાને કદવાને કદવાને કદવાને કદવાને કદવાને
કદવાને કદવાને કદવાને કદવાને કદવાને કદવાને કદવાને

કદવાને કદવાને કદવાને કદવાને કદવાને કદવાને કદવાને
કદવાને કદવાને કદવાને કદવાને કદવાને કદવાને કદવાને
કદવાને કદવાને કદવાને કદવાને કદવાને કદવાને કદવાને

કદવાને કદવાને કદવાને કદવાને કદવાને કદવાને કદવાને
કદવાને કદવાને કદવાને કદવાને કદવાને કદવાને કદવાને

છતાં ૧૬-૧૫-૧૩-૧૨-૧૧-૧૦-૯ ઉપવાસોની સંખ્યા ઘટી. શ્રાવણ-શ્રાવિકાઓએ યજ્ઞને ૪૦ થી ૫૦ તો અઠ્ઠાઈ કરી. અનિશ્ચો જનકવિજયજીએ પણ અઠ્ઠાઈ કરી હતી. અઠ્ઠાઈમાં આ વર્ષે જોવા નવયુવકો હતા જેઓને સામાન્ય રીતે જોકાસણા કરવા પણ મુશ્કેલ પડતા. બધાની સુખ સમાધિ-પૂર્વક તપશ્ચર્યા થઈ. જૂઠું, અઠૂમ, ઉપવાસ તો ઘણી માટી સંખ્યામાં થયાં હતા. તપસ્વીઓને અનેક સજ્જનો તરફથી વિવિધ પ્રકારનો પ્રભાવના વહેંચવામાં આવી હતી.

ભાદરવા શુક્ર ૧૧ ના દિવસે જગદ્ગુરુ શ્રી હીરવિજય-સૂરીશ્વરની જયંતી આચાર્યશ્રીની અધ્યક્ષતામાં સમારોહપૂર્વક ઉજવવામાં આવી. શ્રી હીરવિજયજીસૂરીશ્વરનો છબીનું વાસ-રોપથી પૂજન કરવામાં આવ્યું. બાલિકાઓએ શુભસ્તુતિ સંભળાવી. પં. શ્રી સમુદ્રવિજયજી મહારાજ, પં. શ્રી વિકાસ-વિજયજી તથા પંડિત હંસરાજજીએ જયંતીનાયકના જીવન ઉપર વિવેચનો કર્યાં. મોગલસમ્રાટ અકબર ઉપર જયંતી-નાયકે કેવો પ્રભાવ પાડ્યો હતો તથા તેઓશ્રીના ઉપદેશથી અકબરે પોતાના રાજ્યમાં જીવહિંસા કેવી રીતે બંધ કરાવી હતી તથા કેવી રીતે માંસાહાર બંધ કર્યો હતો વગેરે સમજાવ્યું. અંતમાં આચાર્યશ્રીએ, જગદ્ગુરુ પોતે કેવા તપસ્વી તથા પ્રભાવશાળી હતા, તેમના જીવનમાં કેવા ચમત્કારી કાર્યો તેઓશ્રીએ કર્યા હતા વગેરે જણાવી જેન સમાજનો ઉત્થતિ માટે ધર્મપ્રચારની કેવી આવશ્યકતા છે વગેરે વિસ્તારપૂર્વક જણાવ્યું હતું.

અમૃતસરનિવાસી બાબુ મોહનલાલજી જોડવોકેટના સભાપતિ-
ત્વમાં સભા થઈ. ગુરુકુળના વિદ્યાર્થીઓએ ગુરુસ્તુતિ-મંગળા-
ચરણ કથું. મંત્રીએ ગુજરાત, મારવાડ, પંજાબ આદિ દેશોથી
આવેલા અભિનંદનના તારો તથા પત્રોના સંદેશા સંભળાવ્યા.
સંદેશાઓમાં ખાસ કરીને પંન્યાસ પૂર્ણાનંદવિજયજી, મુનિશ્રી
પુણ્યવિજયજી, શેઠ કુલચંદ સામજી, શ્રી મોતીચંદ ગિરધર-
લાલ સોલીસીટર, શ્રી રણછોડભાઈ રાયચંદ, શ્રી ચંદુલાલ
વર્ધમાન શાહ, શ્રી શાંતિલાલ જોધવજી, શ્રી વાડીલાલ જેઠા-
લાલ, શેઠ સકરચંદ મોતીલાલ મૂળજી, શ્રી જેસિંગભાઈ
લાલુભાઈ, આત્માનંદ જૈન સભા મુળંઈ, શ્રી પાર્શ્વનાથ જૈન
વિદ્યાલય વરદાણા, આત્માનંદ જૈન હાઈસ્કૂલ મલેરકોટલા, શ્રી
વૈદ્ય નરશંતરાયજી જૈન, ઉપરાંત પાલી, ફાલના, બીભેરા,
બીકાનેર જૈન સંઘ તથા શ્રી વાડીલાલ વૈદ્ય વડોદરા વગેરે
મહાનુભાવોના ખાસ ઉદ્દેખનીય છે.

શ્રી સંઘ ગુજરાંવાલા અને શ્રી આત્માનંદ જૈન ગુરુકુળ
પંજાબ તરફથી આચાર્યશ્રીને અભિનંદન-પત્રો સમર્પણ
કરવામાં આવ્યાં.

અહીંના ઠવિ તેજરામજી તથા જેઠલમના ચાચર રદ્દીમ
દીને ગુરુદેવની સ્વરચિત સ્તુતિના ભજનો સંભળાવી સભાને
અક્તિ કરી દીધી. શ્રી મગનબાગા(શ્રી ચીવજીભાઈ)એ
સ્વરચિત ‘અમર રદો વદ્દીમ સુદિરાજ’ નું ભજન સંભળાવી
પ્રભાને મુગ્ધ કરી દીધી. પંન્યાસથી વિજાસવિજયજી તથા
મુનિશ્રી જનકવિજયજીએ આચાર્યદેવના જીવન ચરિત્ર પર
જરૂર વિવેચન કયું.

આચાર્યશ્રીએ નીચે પ્રમાણે મનનીય વ્યાખ્યાન આપ્યું.
 'મારા ૭૭ મા જન્મદિન પ્રસંગે પંચજશ્રી સંઘ તથા આપ
 સીએ મને જે સન્માન આપ્યું છે, તે માટે હું भारी જાનને
 બાબતચાળી માનું છું. દિવસે દિવસે ઉમર વધતી જાય છે.
 ધર્મ, શાસન તથા સંઘના કામો યવં જોઈએ તેમ વેગપૂર્વક
 તેા દયા ધાય છે? છતાં મને શુક્રદેવે જે સંદેશ આપ્યો
 છે, તેને પૂરા કરવા આજીવન મારે મારું કાર્ય આજી
 વાજીવાનુ છે. હું તેા પંચજ શ્રી સંઘનો ઉત્તમ અને
 સંજ્ઞાન આદુ છું. શુક્રદેવનો પંચજ પ્રાણ હતો તેમ
 પંચજ મારો પણ પ્રાણ સ્થો છે અને વહેરો. હજી મારાં
 કાર્યો બાકી છે શુક્રદેવની યત્નાજિ તેા જ્ઞાનથી ઉપવસાનું
 આજીવું મોનું કર્યાં છે કે સમાજ જેન જમનને માટે વ્યવસ્થા
 બધે પોષના વિચારી તેનો અમલ કરી શકે, વિ.કૃષ્ણ મંદિર
 બિનું સંજ્ઞાન પણ જાળવત આજીવન છે. આજે જે આજીવન
 મેં જન, મરણી સદી છે તે માટે આપણે જેન મારાં જાણના
 રહેવનું પણ ન જુલનું બેઠું છે. શ્રી દિગ્ગજન અને પારિવરન
 મને તે ક.વ, જેન કલન, જેન કન, જનું બેઠું તેા જનપથ
 સંજ્ઞાન કરુ બેઠું છે જેન કલન બેઠું છે દલારી વર્તે.
 બદી અને છે તે ક.વમ રહે સંજ્ઞાન વિન જેન કલન
 બેઠું છે. રહે હજી છે જાણનું બેઠું છે. રહે.
 કુલિએ જાણી અને છે જે કન બેઠું રહે-ને ક.વ ૧૦૦ છે
 જે ક.વ ૧૦૦ જેન પૂરું જાણ રહે બેઠું છે. જાણ
 બેઠું છે. અને જાણનું જાણ જેન કન બેઠું છે
 જે ક.વ રહે બેઠું છે.

ધર્મપુરી શુભસંવાદા

છેવટે સમાપતિ શ્રી મોહનલાલજી વડીલે સમાલે કરતાં જણાવ્યું કે શુભદેવની ભાવનાઓ મૂર્તિમંત કરવા પંજાબનો શ્રી સંઘ તૈયાર છે અને શુભદેવનું દીર્ઘ આયુષ્યતાં શુભદેવના જીવનમાં જે જે પંજાબ શ્રી સંઘની ઉત્તરનાં કાર્યો થયાં છે તે પંજાબ શ્રી સંઘ કહી કહી નહિ બૂઝામારા સાચા રાહબર શુભદેવ છે અને આજો પંજાબ શુભદેવની પાછળ છે.

જયારના બીજી સભા થઈ. સજનાદિ પછી પં. હંસરાજ-જીએ શુભદેવના જીવનના અનેક પ્રસંગો રસમરી ભાષામાં જાણ્યા. પં. ગિહારીલાલજીએ આચાર્યશ્રી સાથેનો પોતાનો રેયમ અને શુભદેવની અદિતીય વિદ્વતા તથા શુભદેવની ગમે ધર્મના ગમે તે માન્યતાવાળા મનુષ્યને સમજાવવાની પ્રભાવક શક્તિ વગેરેનું વિવેચન કર્યું હતું.

પંચાસ શ્રી સમુદ્રવિજયજીએ ગંગા વાપં શરી તાપં । દૈવ્યં કલ્પતદસ્ત્રણા । વાપં તાપં ચ દૈવ્યં ચ સંતો જ્ઞન્તિ મહાશયાઃ ॥ એ શ્લોકનો અર્થ કરતાં જણાવ્યું કે-ગંગા પાપનો, ચંદ્ર તાપનો અને કલ્પવૃક્ષ દરિદ્રતાનો નાશ કરે છે, પણ સંત પુરુષ તો પાપ, તાપ અને સંતાપ ત્રણેનો નાશ કરે છે. એ જ પ્રભાવે જ્યારે સં. ૧૬૬૭ માં શુભદેવનો અહો પ્રવેશ થવાનો હતો ત્યારે આજુ શહેર પ્વજા-પતાકા-દરવાજા તથા બજારોની ચોભાથી અપૂર્વ રીતે શમુગારવામાં આવ્યું હતું અને સવારમાં પ્રવેશ સુદૂર્ગ હતું.

અહો રાત્રે શહેરના વાતાવરણમાં એવું પરિવર્તન લાગ્યું કે દેવ મુશલમાન વચ્ચે દેવો દહ જશે સંઘ મહત્તમ રહેશે.

શોભાન્ધુ. શુરુશ્ચુતિ પછી આચાર્યશ્રીએ હેમચંદ્રાચાર્યની વિદ્વતા, પ્રતિભા વગેરે દર્શાવતાં તેઓશ્રીએ પરમાર્હત મહારાજા જે કુમારપાળને ઉપદેશ આપીને અહિંસા પરમેા ધર્મનેા જે પ્રચાર કર્યો હતો તથા તેમના રાજ્યમાં કાઢને કાઢપણુ છવને મારવાની રાજ્ય તરફથી મનાઈ હતી વગેરે વિવેચન કરીને દેશની આજની પરિસ્થિતિમાં અહિંસાનેા પ્રચાર કેવો આવશ્યક છે તથા જૈન ધર્મના રક્ષણને માટે કેવા વેગપૂર્વક પ્રયાસો કરવા જોઈએ વગેરે સમજાવી આજે હેમચંદ્રાચાર્ય જેવા પ્રભાવિક પુરુષની જૈન સમાજને જરૂર છે તે જણાવ્યું હતું.

પંચાસ શ્રી વિકાસવિજયજીએ પણ હેમચંદ્રાચાર્યના જવનના ઘણા પ્રસંગો બતાવી જણાવ્યું કે જૈન ધર્મની તે વખતની અપૂર્વ જાહોજલાલીના જો કાઈપણ યશનામી હોય તો તે આચાર્ય શ્રી હેમચંદ્રાચાર્યજી હતા. તેઓની પ્રતિભા અલૌકિક હતી. તેમની વિદ્વતાની આજે પણ જૈન-જૈનેતર વિદ્વાનો મુક્ત કંઠે પ્રશંસા કરે છે. તેના જેવા અનુપમ વિદ્વાન જૈન સમાજે હજી જોયા નથી.

પંચાસ શ્રી સમુદ્રવિજયજીએ આજકાલની પરિસ્થિતિને ઉદ્દેશ કરતાં જણાવ્યું કે જો આજ હેમચંદ્રાચાર્ય જેવા પ્રભાવિક શુરુ અને કુમારપાળ જેવા ઉદાર રાજા હોય તો બંગાળ આદિ દેશોમાં જે પરિસ્થિતિ પ્રવર્તી રહી છે તે કદાચ ન હોય. જે આ બચકર સંઘટોમાં ફસાઈ ગયાં છે તેમને તન-મન-ધનથી સહાયતા પહોંચાડવી તે મનુષ્ય માનવું કર્તવ્ય છે.

જે જે બાતિના હિન્દુઓને જગાતકારથી મુસલમાન બનવા

વવામાં આવ્યાં છે તે જાતિના આગેવાન તથા ધર્મગુરુઓ તેમજ સંબંધીઓને મારી આશ્ચર્યપૂર્વક સૂચના છે કે તેઓને સમજાવી-મદદ પહોંચાડી પોતપોતાની જાતિમાં મિત્રતા દેવા લેખે. જે પ્રભાવે નહિ થાય તો પાછળથી પસ્તાવું પાડે.

અંતમાં સભાપતિશ્રીએ મુંઠર સમાવૈયાયના કરી સભા વિસર્જન કરી.

સં. ૨૦૦૨ નું 'યુગસંવાતાનું' આતુર્માંસ આનંદપૂર્વક સમાપ્ત થયું.

યુગસંવાતાએ ખરેખર મર્મપુરી નામ સાચું કર્યું.

સ્થાલકોટમાં અપૂર્વ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ.

‘મધ્યેણ વંદામિ !’ સ્થાલકોટના પ્રતિનિધિ બાધઓએ
વંદણા કરી.

‘ધર્મલાભ !’

‘શુક્રદેવ ! આપશ્રીએ અમને વચન આપ્યું છે. હવે મંદિર
તૈયાર થઈ ગયું છે. આપશ્રી સત્વર પધારો. પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ
માટે જનતા આપની રાહ ભેળું રહી છે.’

‘ભાગ્યશાળી ! હું મારું વચન ભૂલ્યો નથી. તમે મંદિરનું
કામ ઠીક ઠીક વેગથી ઉપાડ્યું અને વહેલાસર પુરું થઈ ગયું.’

‘કૃપાળુ ! અમને શુજરાંવાલા ધી સંઘનો ખૂબ સાથ મળી
ગયો. તેમાં લાલા માણેકચંદ હપુરચંદની જોડેમત તથા
મેમનો પરિશ્રમ તો વિશેષ પ્રશંસનીય છે. સાચું કહીએ તો
યારે ભેડએ ત્યારે દારૂર જ દોષ અને અમારા હાથમાં

જવાબદારી તેઓને જ સોંપી છે. લાલા કપૂરચંદ્રને તો તમે સાથે જ લઇ જશો. અમે પણ હવે વિહાર કરવાની તૈયારીમાં છીએ.’

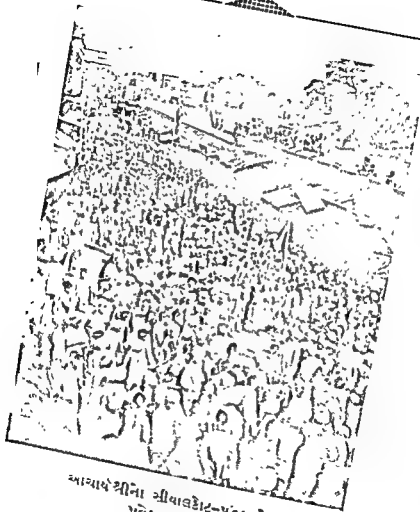
‘શુરહેવ ! આપે જે જે ગૃહસ્થાને નિમંત્રણ મોકલવા સૂચના કરી છે તે બધાને પત્રિકાઓ મોકલાઈ ગઇ છે. આપથી પણ ખાસ ખાસ સજ્જનોને અમારી વતી બે શબ્દો લખવા કૃપા કરશો. અમારા શહેરની શોભા વધે તેમ પણ જોઈએ.’

‘તમે નિશ્ચિંત રહો. શાસનદેવની કૃપાથી અને શુરહેવના આશીર્વાદથી આનંદ આનંદ થઇ રહેશે.’

x

પંતબના સુપ્રસિદ્ધ ઔષોગિક શહેર સ્વાલકોટમાં

આચાર્યશ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી સં. ૧૯૯૭ (શુજરાતી)માં ચાતુર્માસ રહ્યા હતા. એ ચાતુર્માસ ઐતિહાસિક નીવડ્યું. આપથીના વચનામૃતો સાંભળવા જોના સિવાય જોનેતર બંધુઓ પણ આવતા અને ઘણાખરા જોન ધર્મના અનુરાગી બન્યા હતા. અહીં એક પણ જોન મંદિર ન હોતું. આચાર્યશ્રીના ઉપદેશથી મંદિરનું ખાતમુદ્દત કરવામાં આવ્યું. સકલ શ્રી સચે પૂર્વ દેવતાદથી તથા પંતબથી સંઘ અને શુજરાંવાલાના બાઈઓના સદ્દેશથી પાંચ છ વર્ષમાં બે માળનું ગગનચુમ્બી ચોમુખનું ભવ્ય મંદિર તૈયાર કરવામાં આવ્યું. આ મંદિર જમીનથી ૧૦૨ ફૂટ ઊંચું છે. આ મંદિરની પ્રતિષ્ઠા માટે આચાર્યશ્રીએ વચન આપ્યું હતું તેથી સ્વાલકોટથી પ્રતિનિધિ મહાજ શુજરાંવાલા જઈ પહોંચ્યું અને આચાર્યશ્રીને વિનંતિ

આચાર્યશ્રીના સ્ત્રીવાલકોટ-પંચગતના
પ્રવેશ-ઉત્સવ.
(૧૯૯૭)

- ૧૦૦૧) શ્રી વારિપેણુ ભગવાન લા. જગન્નાથ સાવણમહલ
દુગ્ગડ
- ૧૦૦૧) શ્રી વર્ધમાન સ્વામી લા. કપુરચંદ મુપુત્ર ઉમસેન
પપનાખા હાલ નારોવાલ
- ૬૦૧) શ્રી ચંદ્રાનન સ્વામી લા. પન્નાલાલ કુંદનલાલ સાઠેરા
બીજે માળ.
- ૨૫૧) શ્રી શાંતિનાથ સ્વામી લા. સોહનલાલજી નારોવાલ
- ૨૦૧) " લા. મંજુશાહ ધર્મચંદ
નારોવાલ
- ૧૭૧) " લા. ખલનચીલાલ હુધિયાના
- ૧૮૧) " લા. નંદલાલ તીર્થરામ પટ્ટી
- ૬૬૧) x મંદિરજી પર કળશ ચઢાવવા લા. પંજુશાહ ધર્મચંદ
દુગ્ગડ-નારોવાલ
- ૩૫૧)+ " જ્વજ ચઢાવવા લા. વલ્લભદાસ મુપુત્ર
લાખા વિભાવતી રામ-હુધિયાના.

બરાબર ૬૪ વાગે પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ અતુર્વિધ સંઘની સાથે શ્રી આત્માનંદ જૈન મુક્તિમંદિરમાં પધાર્યા અને છાયા ભગ્નમાં ૧૦-૩૫ સમયે મૂળ ગભારામાં શ્રી શાશ્વત જિનજિભ

x સુવર્ણ કલશ ખજુ લાલા પંજુશાહ ધર્મચંદ તરફથી બનાવવામાં આવ્યો છે.

+ જ્વજદંડ લાલા નંદલાલ તીર્થરામ પટ્ટીરાજી તરફથી બનાવવામાં આવ્યો છે.

શ્રી સુવચીતસ્વામી,^૧ શ્રી ચંદ્રાનનસ્વામી,^૨ વારિયેલ્લસ્વામી
તથા શ્રી વર્ધમાનસ્વામી,^૩ ચૌમુખલ્લનો આનંદ તથા ઉત્તર
પૂર્વક ઓ પુણ્યાદં ઓ પુણ્યાદંની મધુર શ્રવણ સાથે પ્રતિ
મહોત્સવ કરવામાં આવ્યો.

લીલત માગના મનોદર મંદિરમાં શ્રી શાંતિનાથ સ્વામીની
ચતુર્મુખી પ્રતિમાએ લીરાજમાન કરવામાં આવી. ચારે
વાજના ગોખમાં શાસનદેવી-દેવતાઓની પ્રતિમાઓ તથા
અરૂપામાં શ્રી માણિક્યની તથા લીલત અરૂપામાં પૂજ્ય
શ્રી ભૃગુનાથ મહારાજ,^૪ શ્રી મુનચંદ્ર મહારાજ,^૫ ત
શ્રી ભૃગુનાથ મહારાજની^૬ ચાતુર્મુખી પ્રતિમાઓ પ્રતિ

૧. શ્રી સુવચીતસ્વામી. અને શ્રી વારિયેલ્લસ્વામી
પૂર્વજીના મંદિરમાં ૧૬ માર્ચ ૧૯૬૪ ના રોજ તથા ૧૭ માર્ચ ૧૯૬૪ ના રોજ
કાર્ય કરાયું.

૨. શ્રી ચંદ્રાનનસ્વામીની પ્રતિમા ૧૬ માર્ચ ૧૯૬૪ ના રોજ
કાર્ય કરાયું. અને ૧૭ માર્ચ ૧૯૬૪ ના રોજ કાર્ય કરાયું.

૩. શ્રી વર્ધમાનસ્વામીની પ્રતિમા ૧૬ માર્ચ ૧૯૬૪ ના રોજ
કાર્ય કરાયું. અને ૧૭ માર્ચ ૧૯૬૪ ના રોજ કાર્ય કરાયું.

૪. શ્રી માણિક્યની પ્રતિમા ૧૬ માર્ચ ૧૯૬૪ ના રોજ
કાર્ય કરાયું. અને ૧૭ માર્ચ ૧૯૬૪ ના રોજ કાર્ય કરાયું.

૫. શ્રી મુનચંદ્ર મહારાજની પ્રતિમા ૧૬ માર્ચ ૧૯૬૪ ના રોજ
કાર્ય કરાયું. અને ૧૭ માર્ચ ૧૯૬૪ ના રોજ કાર્ય કરાયું.

૬. શ્રી ભૃગુનાથ મહારાજની પ્રતિમા ૧૬ માર્ચ ૧૯૬૪ ના રોજ
કાર્ય કરાયું. અને ૧૭ માર્ચ ૧૯૬૪ ના રોજ કાર્ય કરાયું.

૭. શ્રી ભૃગુનાથ મહારાજની પ્રતિમા ૧૬ માર્ચ ૧૯૬૪ ના રોજ
કાર્ય કરાયું. અને ૧૭ માર્ચ ૧૯૬૪ ના રોજ કાર્ય કરાયું.

અપૂર્વ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ

કરવામાં આવી. શિખર પર ધ્વજદંડ તથા કળશ ચઢાવવા
આવ્યા. મંત્રાક્ષરો તથા જ્યનાદોના ધ્વનિથી આખું શહેર
ગુંથ બેઠ્યું. સર્વત્ર જય જયકાર વર્તી રહ્યો. આનંદ ભ્રમિતો
ઉછળી રહ્યો.

બપોરના શ્રી જિનેશ્વર ભગવાનની મૂર્તિને ચાંદીના રથમાં
બિરાજમાન કરી ખૂબ ધામધૂમપૂર્વક જહુસ નીકળ્યું. ભગ-
વાનના રથની આગળ આગળ પંબળનું પ્રસિદ્ધ બેન્ડ ચાલી
થું હેતું. તેની આગળ કોતલ ઘોડાઓ તથા વિધવિધ
હેરોની ભજનમંડળીઓ પોતાના મનોહર સારંગભિત ભજનો-
વાદ્યો જનતાના હૃદયને આહ્વાદિત કરતી હતી. બન્ને ભજન
મંડળીઓના મધ્યમાં ઘોડાગાડીઓ ચાલી રહી હતી જેમાં
કલિકાલસર્વેશ શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય તથા પરમાર્ચત મહારાજ
કુમારપાળ તથા મહાન મોગલસમ્રાટ પ્રતિભોધક જગદ્ગુરુ શ્રી
હીરવિજયસૂરિય તથા પંબળદેશોદ્ધારક શ્રી ભુદિવિજયભ
(બુદેરાયભ) ઠાઠા તથા ન્યાયાચ્છોનિધિ નવયુગપ્રવર્તક શ્રીવિજ-
યાનંદસૂરીશ્વરભ મહારાજની તસ્વીરો પધરાવવામાં આવી હતી.
સૌથી આગળ મહેન્દ્રધ્વજ, ડંકા-નિશાન હતાં. આ રીતે
જહુસની ચોભા અવર્ણનીય હતી. કાર્મ દોઢ માઈલ લાંબું
જહુસ હતું. શહેરની જનતા ઉમટી આવી હતી. દુકાનોની
બેરીયો તથા હવેલીઓની અગાશીઓ તથા ઝરુખાઓ નર-
તીઓથી ભરચક હતા.
પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ શિષ્યપરિવાર સહિત પ્રભુદર્શનને
ચોમુખા બજારમાં પધાર્યા હતા. જ્યારે પ્રભુદેવો રથ

એ હતી કે સાથોસાથ પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ પૂજના ખીજ-
ક્ષરોનો અર્થ વ્યાખ્યા સહિત સમજાવી રહ્યા હતા અને
પૂજનું રહસ્ય જાણવાથી જનતા આનંદપૂર્વક પૂજનો રસ લઈ
રહી હતી.

શાંતિકંજય ધયા પછી સ્વાલકોટનિવાસી લાલા રામલાલ
જાનઅંદ જેને એક સો વીસ મણ ધીની બોલીથી આરતી ઉતારી
તથા લાલા બોપાલચાહ વેઘે ધીની બોલીથી મંગળહીવો ઉતાર્યો.
લાલા શેરીલાલ નાહર એકાવન મણ ધીની બોલીથી બહુજ
આનંદપૂર્વક શાંતિકંજય પોતાને ઘેર લઈ ગયા અને રાત્રિ
જાગરણ કર્યું.

પ્રતિષ્ઠાના મંગળ દિવસ માગશર શુદ્ધ ૫ ના રોજ મુબર્ર-
નિવાસી શેઠ દુલઅંદ શામજી તરફથી સાધર્મી વાતસલ્ય ધયુ
અને ખીજા દિવસોમાં સ્થાનિક શ્રી સંમની તરફથી સાધર્મી
વાતસલ્ય ધયાં.

x

x

x

હુધિયાનાનિવાસી માર્દૂમ લાલા પન્નાલાલજીની ધર્મપત્ની
અને ગુજરાંવાલાનિવાસી લાલા મોતીલાલજીની મુપુત્રી પ્રકાશ-
વંતી બહેનની શુભ ભાવના ભાગવતી હીક્ષા અંગીકાર કરવાની
ધવાથી માગશર શુદ્ધ સાતમના દિવસે હીક્ષાનો વરપોટો
ચઢાવવામાં આવ્યો. હીક્ષાર્થી બહેન પ્રકાશવંતી પોશાગાદીમાં
લેસીને વરસીદાન દેતી દેની વરપોડાની સાથે મંડપમાં આવી.
અહીં નાંદ માંડવામાં આવી હતી તથા દેવાધિદેવ શ્રી વીતરાગ
પ્રજુની ચોમુખી પ્રતિમાએ બિરાજમાન કરવામાં આવી હતી.

પ્રમાણે જીવનમાં ધર્મનો પ્રકાર કરવા અને જે વેશ સ્વીકાર્યો હોય તેને શોભાવવા જીવનભર પ્રયાસ કરવા માટે હિતોપદેશ આપ્યો હતો. ઉપરાંત ઉપસ્થિત જનતાને ઉદેશીને જણાવ્યું કે અહીં જે બે ઉત્સવો થયા છે તેની પૂર્ણહૂતિમાં જીવકયાખાતે પ્રત્યેક ભાઈ બહેને યથાશક્તિ ઢાન કરવું જોઈએ. શુક્રદેવની વાણીનો પ્રભાવ જ ઔર છે. વાત વાતમાં રૂ. ૧૭૦૦) થઈ ગયા અને તે અહીંની ગોચાળામાં આપવામાં આવ્યા.

દીક્ષાના દિવસે દીક્ષાર્થી બહેનની તરફથી સ્વામીવત્સલ કરવામાં આવ્યું હતું.

આ બન્ને ઉત્સવોમાં સ્થાનિક શ્રી સંઘને તમામ વ્યવસ્થામાં શુજરાંવાલા શ્રી સંઘે ઉત્સાહપૂર્વક સહાયતા આપી હતી.

જેન જેનેતર ભાઈઓના અત્યંત આશ્વસને માન આપી આચાર્યશ્રીએ પ્રતિષ્ઠા પછી વીસેક દિવસ સ્થિરતા કરી. પ્રતિદિન વ્યાખ્યાન થતાં રહ્યાં. જેન જેનેતર ભાઈઓએ આનંદ-પૂર્વક ભાગ લીધો.

શ્રીયુત રાયસાહેબ લાલા કરમચંદજી અશ્વવાલ ઓનરરી મેજિસ્ટ્રેટની અત્યંત આશ્વસની વિનંતિને માન આપી આચાર્યશ્રી પોપ વડે ૭ ના દિવસે સવારના તેમની ઠોઠીમાં પધાર્યા રાય સાહેબે ભક્તિભાવપૂર્વક શુક્રદેવ તથા શ્રી સંઘનું સ્વાગત કર્યું. ઠોઠીના વિશાળ ચોકમાં આચાર્યશ્રી શિષ્ય પરિવાર સહિત પાટ પર બિરાજમાન થયા સ્થાનિક તથા બહારથી આવેલ ભાઈઓથી ચોક સંપૂર્ણ ભરાઈ ગયો. શ્રી આચાર્યશ્રીએ પ્રથમ મહામંત્રગાત્રી સ્તોત્ર સંજ્ઞા

જૈન વિદ્યાપીઠ.

“આજે જે સ્થાનમાં આપણે સુકામ કર્યો છે તે પણ એક ધર્મસ્થાન છે. ઉપાશ્રય જેમ આપણું ધર્મસ્થાન ગણાય-શીખ ભાઈઓનું ધર્મસ્થાન શુરુદારા છે. અમારે તો ઘણી વખત શુરુદારામાં સ્થિરતા કરવી પડે છે. શીખ સરદારો અમારું આદરપૂર્વક સન્માન કરે છે અને કથા-વાર્તા સાંભળી આનંદ અનુભવે છે. આ શુરુદારાનો એક ભાગ વરસાદની મોસમમાં પડી ગયો છે. સાધુ-સંતોને ઉતરવાના આવા પવિત્ર સ્થાન માટે અહીં આવેલા ભાઈ બહેનો થોડી થોડી મદદ કરે તો એક પંથ અને હો દાજ જેવું ધર્મ જાય. જૈન ધર્મમાં દાનનો મહિમા કેવો છે તે તમે જાણો છો. મહામંત્રીશ્વર વસ્તુપાજ તેજપાળે જન્ય મંદિરો જંધાવ્યાં હતાં તેમ મસજિદ પણ જંધાવી હતી. અમારું કામ ઉપદેશ કરવાનું છે. આવા કાર્યમાં સહાયતા કરવી એ એક કર્તવ્ય છે.”

સ્વાલકોટથી વિદ્યાર કરી જો માર્ગદર્શક દ્વારા આવેલા એક મામના શુરુદારામાં સ્થિરતા કરી શુરુદારાનો એક ભાગ વન-

ગિરધરલાલ કાપડીયા સોલ્ડીસીટર તરફથી શુભ સમાચાર મળ્યા કે શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલયની બીજી શાખા અમદાવાદમાં ખોલવામાં આવી છે. તેનો ઉત્સવ તથા દાનવીર શેઠ જેસીગભાઈ લોખાભાઈના ખસ્તની ઉદ્ઘાટન ક્રિયા થવાની છે. શેઠ કસ્તુરભાઈએ પ્રમુખસ્થાન લેવા સ્વીકાર્યું છે. સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલના મંગળ હસ્તે આ માંગલિક કાર્ય થવાનું છે. આપના આશીર્વાદ મોકલ્યો. ઉપરાંત આપશ્રીના આશીર્વાદથી પૂનામાં પણ શ્રી ભારત જૈન વિદ્યાલયમાં શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલયની ત્રીજી શાખા થવાની છે તે માટે પણ વ્યવસ્થા થઈ છે.

આ માંગલિક સમાચારથી અત્યંત આનંદ થયો શુરહેવે નિમ્ન લિખીત સંદેશો પાઠવ્યો.

શુભ સંદેશ.

‘ શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલય-અમદાવાદ શાખાના ઉત્સવ સમારંભના પ્રમુખશ્રી શેઠ કસ્તુરભાઈ તથા દેશનેતા સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ, દાનવીર શેઠ લોખાભાઈ જેશંગભાઈ, અન્ય સભ્યનો—

ધર્મલાભ. શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલયના આ ઉત્સવ સમારંભના પ્રસંગે સ્વર્ગવાસી શુરહેવ શ્રી ૧૦૦૮ ન્યાયાચ્છેનિધિ જૈનાચાર્ય શ્રીમદ્ વિક્રમાનંદસૂરીશ્વરજી મહારાજે પોતાના અજ્ઞાનતિમિરભાસ્કર શ્રદ્ધમાં જૈનધર્મ પ્રત્યોત્તરમાં જૈન સમાજનો ઉત્થતિ માટે જે શિષ્ય વિકાસ માટેની તેઓશ્રીની દાર્દિક ભાવના વ્યક્ત કરી છે તે શુભ ભાવનાના કિરણો પ્રગટ થતાં જોવાય છે. આપ સભ્યનોના કેગવળીની વૃદ્ધિ માટેના પ્રયાસો સ્તુત્ય છે. જૈનસમાજમાં જ્ઞાનનો પ્રગટ દિનપ્રતિદિન

ની વાત છે. અમારી તો પ્રથમથી જ અવલંત ભાવના રહી છે. જે વ્યા સુધી 'જૈન' વિદ્યાપીઠ ની યોજના મૂર્ત સ્વરૂપ હિ. જે ત્યાં સુધી આપણું કોય પૂરું સધાશે નહિ.

ઠાઠીયાવાડ તથા મેવાડ-મારવાડમાં એક એક શાળા ખોલવાની જરૂર છે. પ્રયાત કરો તો બનારસમાં પણ એક શાળા થઈ શકે અને પછી તો મુંબઈના પરામાં એક ઠાલેજ થઈ જાય તો જૈન-સંશોધનને માટે ઘણું ઘણું થઈ શકે. આપણી ઠામના સ્વરાજના ઘડતરમાં જૈન સમાજને વિદ્વાનો, લેખકો, વિવેચકો, વક્તાઓ, સેવકો અને સંશોધકો જોઈશે, જે આવી વિદ્યાપીઠ સિવાય શક્ય નથી. જૈન સમાજ જેવી સમૃદ્ધ ઠામ માટે પૈસાનો પ્રશ્ન તો ગોણ છે. સાચા એકનિષ્ઠ ધગશવાળા કાર્ય-કર્તાઓ જોઈએ. આજે પણ ઘણા દાનવીરો છે. જેઓને જૈન સમાજના ઉત્થાન માટે તથા જૈન શિક્ષણના વિકાસ માટે અનન્ય પ્રેમ છે. તમે નિર્ણય કરો તો શુરુદેવની કૃપાથી સો સંભોગો મળી રહેશે. તમારી અનન્ય સેવાભક્તિ માટે ધન્યવાદ. તમારા જેવા ૧૦-૨૦ નવલોદીયા સમાજ-દેશના ઘડવૈયાઓ તૈયાર કરવાની જવાબદારી ક્યારે સ્વીકારશે ? તે દિશામાં પણ પ્રયાત કરવાની જરૂર છે.

પપનાખાના જૈન જૈનેતર ભાઈઓના અત્યંત આશ્રયથી આચાર્યશ્રીએ એક સમાદની સ્થિત્તા કરી. વ્યાખ્યાનમાં ખત્રી, શીખ તથા બપોરના બેથી ત્રણ ચાલતું. વ્યાખ્યાનમાં ખત્રી, શીખ તથા મુસલમાન ભાઈઓ પણ સારી સંખ્યામાં આવતા. આ ૪૫-૫૫ જેવ પંજાબદેશીદારક પૂજ્યપાદ શ્રીમહા

વલ્લભસૂરિના ધર્મલાલ

મહારાજનું પ્રતિબોધિત હોતોમાંનું એક છે. અહીં શ્રી કુરિ-
નાયજીનું ભવ્ય લેન મંદિર પ્રત્યેક આગંતુકને આનંદ આ-
નાર છે. વગી પંજાબના બરડા આદિ ગોત્રના કેટલાક જોડા
કુટુંબો-વેતાંબર મૂર્તિપૂજક કે સ્થાનકવાસી અહીં 'મળ-
લાગા' નામથી પ્રસિદ્ધ સ્થળની યાત્રા કરવા માટે આવે છે.

પોપ શુદ્ધિ આક્રમના પ્રાતઃકાળમાં ભગવાનના કથન માં
આચાર્યશ્રી સપરિવાર વિદ્યાર કરી કિલ્લા ચોખાસિંહ રહે-
અહીં ધાવકના તો માત્ર બે જ થર છે પણ અહીં જેના
ખરી-શીખ આદિ કાપડો સત્સંગી છે. એક માણસ કે
સામી આવ્યા અને ભજનમંદગી-લેન્ડ સાથે પ્રવેશ કરતે
પ્રવેશ મમયે દિનુ મુસલમાન કાપડો પુઠાનો લંબ કાપડો
પણ આવ્યા હતા.

'સાહેબ! આવો તો અહીં રિપરના કરી મયા પલ્લુ અ-
જના અ.જને' સાહેબ! તરફ જવાની છે' એ વચ-
ચળાવી કાપડોએ પ્રવેશ કરી.

'મહારાજ! અહીંના અ.જનેને કુલ નહીં જાણે?'
સાહેબ રૂ. છે.'

‘દયાળુ ! જોકે પરમાર્થી આત્માએ બીજા પાસેથી પૈસા માગીને જાતમહેનતથી તેને જોકે રમણીય સ્થાન બનાવ્યું છે. ત્યાં રાધા કૃષ્ણનું ભવ્ય મંદિર છે અને સુંદર બાગ પણ બનાવ્યો છે. હમેશાં ભગવત કથા ચાલે છે. લોકો તો ખૂબ લાભ લે છે.’

‘બાઈ ! બાર વાગવાની તૈયારી છે. થોડો થાક પણ સૌને લાગ્યો હશે. મારે પાઠ પણ કરવાનો છે, પરંતુ તમારી બધાની ભાવના હોય તો અમે પણ તૈયાર છીએ.’

જનતાની અપૂર્વ ભક્તિ જોઈને આચાર્યશ્રી રોડી સાહેબ પધાર્યા હિન્દુ, શીખ, મુસલમાન જનતાની હાજરી સારી હતી. સ્વાગત ભજન થયા પછી પૂજ્યપાદ આચાર્યશ્રીએ ધર્મ શું વસ્તુ છે અને તેની સાચી આરાધના કેવી રીતે કરવી જોઈએ તે વિષય ઉપર બહુજ સુંદર વિવેચન કર્યું. લગભગ ઘોડ વાગે સ્થાન પર પધાર્યા, રોડી સાહેબની શોભા જોઈ આનંદ થયે. નિત્યકર્મ બાદી હોવાથી પદ્મપૂજન માલાદિ પૂર્ણ કરી રાત્રી વાગે આહારપાણી કર્યા.

રાત્રિનાં અનેક બાઈઓ આવ્યા અને ધર્મ ચર્ચા થતી રહી. પ્રશ્નોત્તરમાં બહુજ આનંદ આવ્યો. શુરુદેવે ચંકાનું સમાધાન જોવી ખૂબીપૂર્વક કર્યું કે બધા શુરુદેવની વિદ્વત્તાની જૂરિ જૂરિ પ્રશંસા કરવા લાગ્યા.

ચોથ શુદિ દશમીના દિવસે શુરુદેવે શુજરાંવાલામાં પ્રવેશ કર્યો. આવક બાઈઓ દોઢ બે માઈલથી આવવા લાગ્યા હતા. આવશ્યક સ્વાગત થયું શુરુદેવ મંદિર પધાર્યા શ્રી પાદ-

નાથસ્વામીના હર્થન કરી શી આત્માનંદ જીન ઉપાસયમાં પધાર્યો.
મંગલિક સંભળાવી ધર્મદેશના આપતાં સંઘ પંચાલના કન્યા
વિષે ઉદ્દેશ્ય કરતાં આદેશ કર્યો.

‘ગુરુદેવની અર્ધ યતાગ્રિ આવે છે. શી સંઘ પંચાલની
જવાબદારી મહાન છે. ગુજરાંવાલા-ધર્મપુરી-લીધંમૂર્તિ
મુજરાત-કાઠીયાવાડ-મારવાડ-મેવાડ-રજપૂતાના વગેરેના જોડ
ભાઈઓ-ગુરુભક્તો આવશે આપણે ગુરુદેવને વિજય કોટ
સંભળાવેલો છે. ચિશ્તી સરખાઓનું સંગઠન સાધવા તિરૂ
પરિવહ લોલાવી છે અને જીન સમાજના સંગઠન અને પુ
રિધાનના શી જોશ માંડવા છે. રચનાત્મક કાર્યદારા સમજ
ઉપાન સાધવા પ્રયાસ કરવા છે. તમારી જવાબદારી તમે
સમજો છે. આજથી જ તેની લેવારી થવી જોઈએ.

એક વાત વિચારવાની છે. મજા વિજયની અને કામગીરી
છે કે ‘અર્ધ યતાગ્રિ’ કપારે કરવી? દેશની પરિવિધિ વિ
રોધિન વિજય કરી. અર્ધ છે. અનાજની મુશ્કેલીને કારણે
છે કે મુજરાતની મુશ્કેલીને છે કે-પંડે કે જે અર્ધ મેં મેં ન
કર્યા. છે કારણે છે કારણે તે જો કારણે મહારાજ અર્ધે વા
અર્ધે કારણે રહેવું નો રહેવું છે.

‘કૃપાનિધાન ! આશા આપો, આશીર્વાદ આપો, અમે બન્ને શ્રી તીર્થધરાજ શત્રુજય જઈએ છીએ ત્યાં સાધ્વીજી ચિત્તશીલ પાસે દીક્ષા અંગીકાર કરવાની ભાવના છે.’

‘તમારી ભાવના ઘણી ઉત્તમ છે. તમને તો બહુ ધું. તમે ગુર્ગદેવી પણ બીજાં બહેન કેણુ છે ?’

‘શુરુદેવ ! જંઘીયાલાનિવાસી ચાંતાદેવી છે.’

‘તમે સુખેથી સીધાવો. અમારા તો હાર્દિક આશીર્વાદ છે. તમારી દીક્ષા દીપાવશો. પંબળ દેશ, પંબળી શુરુભક્તિને ભૂલશો નહિ. તમારા શુરુણીના શુરુણીથી દેવશીલના જેવાં અમર કાર્યો કરશો અને જૈન શાસનને દીપાવશો.’

બન્ને શ્રાવિકાઓએ શુરુદેવના આશીર્વાદ મેળવ્યા. અહીં બન્નેએ વરસીદાન દીધું તથા નીચેની સંસ્થાઓને સારી રકમ દાન આપી પાલીતાણા માટે રવાના થયા.

- ૧૦૦૦) શ્રી આત્માનંદ જૈન શુરુકુળ પંબળ-શુજરાંવાલા.
- ૧૦૦૦) શ્રી આત્માનંદ જૈન પંબળી ધર્મશાળા-પાલીતાણા.
- ૧૫૦૦) શ્રી શુરુમંદિર જંઘીયાલા.
- ૨૫૦) શ્રી આત્માનંદ જૈન કોલેજ અમ્બાલા.
- ૨૫૦) શ્રી યુગવીર આચાર્ય દ્વિતીય ભાગ.
- ૧૦૧) શ્રી આત્માનંદ જૈન ઠંબાયાળા-શુજરાંવાલા.
- ૫૦૦) સ્વર્ગવાસી શુરુદેવની મૂર્તિને માટે.
- ૧૦૦) શ્રી તીર્થંકર ભગવાનની મૂર્તિને માટે.
- ૨૫૦૦) સ્વાતંત્ર્ય મંદિર ચાંદીનું પારણું તથા ચોદ સ્વપ્ન માટે

કંઠી એક સોનાની શી પાર્શ્વનાથ સ્વામીના મંદિરમાં
 કંઠી એક સોનાની શી વાસુપૂજ્ય સ્વામીના મંદિરમાં
 (સમાધિભાગ)

એ લોકેટ સોનાના સંદેશના મંદિરને માટે.

આજે ચતુર્દશી દત્તી. બ્યાખ્યાનમાં શુક્રદેવે જન્મે કાળે
 બહેનોને હરેશોને પરમ વૈરાગ્યમય ઉપદેશ આપી દુશ્મન
 કે પંજળી બહેનો તો સરલ દુહયની છે. પત્ની બહેનને
 વૈરાગ્ય થયે છે અને તે આનંદની વાત છે. તમે જાણો કે
 તેમ પ્રવર્તિતી શી દેવધીજીએ શુક્રપુત્ર શુજરાવાલા માટે
 રેવા પ્રયામે કરી ગામી ગામથી સારો જોયો ફાળો મેળવે
 જ્ઞાન-પ્રયાણનું ઉત્તમ કાર્ય કર્યું છે. તેન સમાજની કામ
 સમાજમાં તેમનું કાર્ય કર્યું જ મદતનું છે એટલું જ નહિ પણ
 તેમની કામદેવિયામાં જ્ઞાન-જ્ઞાન-પ્રવચન તથા અન્ય કામ
 કર્યું ઉચ્ચ ગુણિતો જોઈને આનંદ થાય છે.

પદ્ય પ્ર.૩ તો પંચ દમ પંજળી બુધનોત્તરે કાળે
 પંજળીને મારી જિત્યા મારી અપારજાતી માટે
 એટલે કે તેને તેને નાશ કરવા દેવાની વાત
 સંદેશ મંદિરને કાળે કે કાળે દુષ્ટી પડેલાં

શુરહેવનો સંદેશ મેં સાંભળ્યો અને મને આત્મસંતોષ છે કે શુરહેવના કાર્યોને વેગ આપવામાં મેં યથાશક્તિ પ્રયાસો કર્યા છે. આવતી કાલનો રખેવાળ હું શોધું છું. શુરહેવનો વારસો મેં આજ સુધી સંભાળ્યો તે વારસો હવે કેાઈ શક્તિ-શાળીને આપવો રહ્યો.

એવો શક્તિશાળી આત્મા જાગી જીઠે તો પંજાળને સંભાળે અને તેને નવચેતન અને નવીન પ્રાણ આપી શુરહેવનો લીલમ-લીલો શુલશન બનાવી દે. ત્યારે જ મારા આત્માને શાંતિ થશે, માનદ થશે.

શુરહેવની અમૃતવાણી સાંભળી સભા સુગ્ધ થઈ ગઈ. શુર-ના જયઘોષથી ઉપાશ્રયની દિશાએ દિશા શું છી ઊઠી. શુર-ની અમર ભાવના માટે શુજરાંવાલાના આળાલવૃદ્ધ નાચી ના. ધન્ય શુરહેવ, ધન્ય શુરહેવ.

“શાલ ! હિંદુસ્તાનમાં મુસલમાનો તો રહેશે ને ?

“શુભેવ ! હિંદુસ્તાનમાં હિંદુઓ સાથે મુસલમાનો શકશે પણ અમને બય છે કે પાકીસ્તાનમાં હિંદુઓ સલામત નહિ રહી શકે. હલ તો ભાગલાની વાતો આવે ત્યાં જ મુસલમાન લોકો ઉશ્કેરાયેલા જણાય છે.”

“પાકીસ્તાન સરકાર તો હિંદુઓ-શીખો વગેરેની રક્ષા માટે પ્રયત્ન કરશે ને ?”

“પ્રયત્ન કરવો તો જોઈએ પણ શું થશે તે કહેવાય નહિ ? સત્તાનો મઠ જુદી વસ્તુ છે.”

હિંદુસ્તાનના જે ભાગલા થયા. જે રાત્રે હિંદુ સંઘના પ્રધાને સ્વતંત્રતાનો ઉત્સવ ઉજવતા હતા. ગામે ગામ શહેર-હેર આબાસપુર, હિંદુ-મુસલમાન-શીખ-પારસી-ઈસાઈ રંગી ઝંડાને વંદન કરી સ્વતંત્રતાની યોષણા કરી દેશના પાનમાં સર્વસ્વ સમર્પણ કરવા કટિબદ્ધ થઈ રહ્યા હતા. તે કાળરાત્રિએ પાકિસ્તાનના હિંદુ શીખ ભાર્મજીને ત્રિતામસ્ત હતા. ગામે ગામ અને શહેર શહેરમાં યુઠાઓએ તોફાનો કરવાની ભાજ બીછાવી હતી, લૂંટ, આગ અને છુરાગાળના બનાવોથી હિંદુ મળ બાયથસ્ત હતી. લઘુમતિ કોમોના રક્ષણની માત્ર વાતો જ હતી. વાતાવરણ જ એવું તંત્ર બની ગયું હતું કે કોઈના જીવને શાંતિ નહોતી. હિંદુ સરે પણ આ પરિસ્થિતિની કલ્પના કરી નહોતી. સમગ્ર દેશની અંધાધુધીને

“શુભવીર ! સમાધિમંદિરને આગ લગાડવામાં જાતી છે
 ચારે તરફના જારીજારણા તૂટી પડ્યાં છે. હું અને મારી કુ
 માંડમાંડ બચીને આવ્યા છીએ.” પૂત્રીએ અશ્રુમયી જ
 વાન કરી.

“મારી શંકા સાચી પડી. અહીં શત્રુ અને નિરાશ નથી
 આવી. શુભવીરના સમાધિમંદિરની જ અને ચિંતા પડી હતી
 યયું પણ તેમજ. મુજ સમાધિમંદિરની શું સિદ્ધિ છે ?”
 આચાર્યશ્રીએ પોતાની ચિંતા વ્યક્ત કરતાં પૂછ્યું.

“શુભવીર ! હજી સમાધિમંદિર તો સુરક્ષિત છે ત્યાં કોઈ
 શંકાઓ જાતી થાય નથી.”

“રહેનું શું આવી જ કાલન છે ?”

“શુભવીર ! અગાએ અગાએ તું અને અ.વ. તારા
 અને છે મનોઃ સુદર્શન છે દુઃખો પણ તું અને છે અ.વ. તારા
 ને હો છે અ.વ. તારા અને છે મનોઃ અ.વ. તારા
 અને છે અ.વ. તારા છે.”

ને પણ સમય નહોતો. તંગ વાતાવરણ
રાત્રિ સમુદાયની સલામતી માટે

શાંતિથી પૂરાં થશે કે કેમ તે પણ
પૂરાં થયાં અને મુંબઈ તથા દેશા-
આંદોલનથી હિંદ સંઘનું સ્થાનાંતરણાતું
અમારા પૂજ્ય આચાર્ય અને સાધુ-સાધ્વી
ખસેડો. 'ના નાહથી તેમજ મુંબઈથી આવેલ
૭ ફેબ્રુઆરી બેલાણીની જહેમતથી આચાર્યશ્રીને
વાને લઈ જવા માટે આંદોલનો શરૂ થયાં.

x

x

હંસસાગરજી મહારાજ, બાઈજો અને બહેનો,
તી ભાષા નથી જાણતો. નથી હિંદી જાણતો. પણ
બાઈમાં બે શબ્દો કહું છું તે શાંતિથી સાંભળશે.

મારા ભાઈ પ્રયાસથી અને જહેમતથી અમે ગુજરાંવાલાના
સવાસો બાઈજો અમૃતસર સદીસલામત આવ્યા તે માટે
તે મુંબઈ પણ અમારાં બાલ-બચ્ચાં પરિવાર આપના સદાના
થી રહેશે. શુભ મહારાજ આચાર્યશ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી
અમારા તારણહાર છે. તેમણે ત્રણ ત્રણ વખત સમુદાય
જવાની સાફ ના કહી. અમારી રક્ષા કરવા તેઓએ ભારે
ધર્યા કરી છે. જ્યારે જ્યારે અમારા ઉપર આક્રમણ થતું
તેઓના પુણ્ય પ્રતાપે અમે બચી ગયા છીએ. શુભેવે
તે ઊઠીને
પણ જવાની કલ્પના નથી કરી. વિશેષ તે
લઈ રહેશે."

પંજાબી ભાઈના ગોડીજની સમાજના આ વચને જ. જે
પણ યાદ આવે છે તે રીમાંચ થાય છે. જેન સમાજ અને સંસ્કૃતિ
વાત્સલ્યનું રક્ષક તથા જેન આચાર્યની પોતાના સમાજ
માટેની કર્તવ્યનિષ્ઠા વગેરે જાણીને મસ્તક નમી પડે છે.

ભાઈ ખ્યારેલાલજીએ રચનાંતરની જે કથા કહી છે.
વાચકોને લોટ કરતાં આનંદ થાય છે.

ભાઈના શુદ્ધ ૮ મોમવાર તા. ૨૨-૬-૪૭ ના રી.
અમૃતસરથી ત્રણ મીટર ટૂંક મુનિશાજને લેવા આવી અમૃત
સરોવરે અમૃતસર પિતા જવાની ના કહી અને તે પછી ૨૦
લોકાન વધતું આમુ' ભાઈના શુદ્ધ ૧૧ શુક્રવાર તા. ૨૧-૬-
૪૭ ના રી. અમૃતસરથી ૧૫ ટૂંક આવી. તેના આવી
આવીને ૩૬ ટૂંક નામના જેન પ્રમાણે અમારા નામ. ૬૫ થઈ
દેવો છે અમારા શુદ્ધોને કહી લાવો. વાનદિવસ ૨૧. જે
દેવોના આત્મા જ રહે છે કેવા કહી અમારો નામ.

અને કો જે

ટોળાં આવ્યાં. કાંઈ સામાન મૂકાયો ને કાંઈ કાંઈ તો એ ઉઠાવી ગયા. વીસ પચીસ હજારનો સામાન તો હૂંટાઈ ગયો. જિનેશ્વર ભગવાનની મૂર્તિઓ કેટલીક તો બંડારી લીધી હતી. કેટલીક અમે સાથે લીધી. દહેરાસરના ઠાગીના વગેરે પણ સાથે લીધા. તોફાનમાંથી પસાર થઈ અમે શુરુકુળ પાસે આવ્યા. અમારી પંદર ટ્રકોને જોઈને સુસલમાનજી એ હજારજીં ટોળું નહેર પાસે જમા થઈ અમને હૂંટવા માટે રાહ જોઈ બેઠું. અમને પણ તેના સમાચાર મળી ગયા. અમારી ટુકડીના કેપ્ટને દુરળીનથી પરિસ્થિતિ જોઈ. ખરેખર હચિયારબંધ ટુકડીઓ સંજ્જ હતી. તોફાનની ભયંકરતા જણાવીને ત્યાં રોકાઈ જવાનું કહ્યું. અમે સૌ ટ્રકોમાંથી નીચે ઉતર્યા પણ શુરુદેવના પ્રતાપે અને કુદ-રતની પ્રેરણાથી, ખસો માણસની એક મીલીટરી અચાનક બીજે રસ્તેથી જતી હતી, તે વળી અમારી તરફ આવી પહોંચી. વાત આશ્ચર્યકારક બની. એ મીલીટરીના કેપ્ટન શીખ હતા. તે કુડુંબ સહિત જતા હતા. તેની પત્નીએ શુરુમહા-રાજને દૂર ઉભેલા જોયા અને તેણે જ પોતાના પતિ શીખ સરદારને કહ્યું કે ‘આ તો જૈનશુરુઓ છે. તેમનો આચાર ઉત્તમ હોય છે. તેઓ યુસ્તીબતમાં જણાય છે, તો આપણે બની શકતી મદદ કરવી જોઈએ, આથી તે સરદાર મીલીટરી સાથે ત્યાં આવ્યા. તેમણે પંદર ટ્રકો કેમ અટકી છે તે પૂછ્યું. અમારા કેપ્ટને તથા બીજા બાઈઓએ સુસલમાન તોફાનીઓ નહેર પાસે છૂપાયેલા છે તે વાત કરી. તે સરદારે પોતે હોમતથી કહ્યું શુરુમહારાજ તથા તમે બધા જલ્દી તૈયાર થઈ આવો. હું તમને બધાને સલામત પહોંચાડીશ. તોફાનની કરી ચિંતા ન કર્યો. મારી પાસે બધી સાધન સામગ્રી છે.

સાધ્વી દેવથીજ જે વયોવૃદ્ધ તથા અંતિમ સ્થિતિમાં હોય તેમને અમે ખસા ઉપર લખને દ્રઢમાં લેસાડ્યા. મુશ્કેલીને જયકાર લોલી અમે ગુજરાંવાલાના અધુપૂર્ણ માંખે જાતિ દર્શન કરી ચાલી નીકળ્યા. અમારી માલોમ ઘોડાનું માંખાને પણ કોટડું જ થઈ રહ્યું છે.

જો બદાકુર જવાંમદે પોતાની પાસેની લંડો-૧.૫૧૬૬ વગેરેની કોયો તો સામનો કર્યો કે તોફાની ટોળામાં નાજી થઈ રહી અને અમારી દોકો સદીસલામત જે તોફાનની અડે માગી જતી ગઈ. અને મપાટાજંથ લાદોર પડેલી ગઈ.

શોખ સરદાર આચાર્યશ્રીની વચ્ચે લેવા આચાર્ય જ. વર્ષ કોઈને લેવાને ધન્યવાદ આપ્યો અને ધર્મશાસ્ત્ર આપી આપેલા આપ્યા શોખ સરદારે તો પોતાની મદાન ફરજ જાણવી નહીં સંપડવા માટે તથા આપ લેવા મુશ્કેલીના આપેલા કોઈને કોઈના માટે પોતાની જગતને ધન્ય કરી અને આ આચાર્યશ્રીને જાણવી કરી વિશ્વ વધવા

રેશન મળ્યું. ઠાળ અને બળે રોટી બધાએ ખાધને ભૂખને
સંતોષી. અમે બધા જરા શાંતિથી બેઠા હતા. ત્યાં રાત્રી લાઈન
તૂટ્યાની ખબર આવી અને વાયરલેસથી સંદેશો આંચો
કે ભલે રવિવાર હોય, જૈન શુરુઓને જલ્દી લઈ આવો,
તા. ૨૮-૬-૪૭ ને રવિવારની સાંજના ૪-૩૦ કલાકે અમારી
પંદરે ટ્રેકો અમૃતસર જવા ઉપડી. જુલાદે નામના ગામમાં
બધાની તલાશી થાય છે. પાકીસ્તાન અને હિંદુસ્તાનની જ્યાં
હવે આવે છે ત્યાં ખૂબ ખારીકાઈથી તપાસ થાય છે. શુરુ-
મહારાજના પ્રભાવે અમારી ટ્રેકોને જવા દીધી. કાંઈનું કશું
તપાસવામાં આંચું નહિ. અહીં પણ કઠાસ વાયરલેસ આવી ગયો
હશે કે જૈન શુરુઓની ટ્રેકોને સહીસલામત જલ્દી રવાના કરો.
રવિવારની રાત્રે ટા વાગે અમૃતસર પહોંચ્યા. અમૃતસરમાં તો
રાત્રે કરકસુ હતો. અમે આખી રાત અમૃતસર બહાર જંગલ
જેવા ચરીફપુરામાં રહ્યા. શુરુદેવ કહે સારું થયું. આજે અમૃત-
સરમાં પેસવાનો સામો ઠાળ હતો. સવારના અમૃતસર ચહેરમાં
પહોંચી ગયા. અમારા સમાચાર સાંભળી ત્યાંના ભાઈઓ દોઢ
આંચા. જોવી પરિસ્થિતિમાં શુરુદેવનું સ્વાગત કર્યું. શુરુદેવન
દર્શન કરી બધા ભાઈબહેનોને હર્ષાશ્રુ આવી ગયા. શુરુદેવના
જયધોષથી દિશાઓ શું જોડી.

‘ભાઈઓ !’ ભાઈ ખ્યારેલાલજીએ વિશેષ કહ્યું. શુરુદેવ
અમારા સર્વસ્વ છે. શુરુદેવ ગુજરાંવાલામાં ન હોત તો અમારું
શું થાત એ પ્રશ્ન છે. આથી અમારા માટે અમારાં બાળબચ્ચાં
માટે, અમારા પરિવાર માટે એવું મોટું ધર્મનિષ્ઠ થયું છે કે
અમે તે ક્યારે અને કેવી રીતે રૂઠાવી શકીશું. શુરુદેવની

માટે નહિ પણ બહિષ્કારપૂર્વક મને કહેવા હયો કે શુક્રદેવે જામના
મહાન આચાર્યશ્રી આત્મારામજી મહારાજના વચનને જાણી
પંચાલની ખરેખરી રક્ષા કરી છે. શુક્રદેવનું ત્યાગી, તપાઈ
દુઃશ લવન અમારે માટે પ્રેરણા સમાન છે. આચાર્યશ્રી વિશ્વ-
વલ્લભસૂરિજી અમારા જેન સમાજના સાચા રાક્ષસ અને
પરમ કષ્ટાણુ સાધક આદર્શ શુક્રદેવ છે. શુક્રદેવ જીમજીમ લખો!

શામળીપત્ર મીમદ આચાર્યશ્રી વિશ્વવલ્લભસૂરિજી, જિ
અમુલ્ય, સાતીજીઓ તથા શુક્રદેવના કાળજીને મુજબ લખે
મરીમામન અમુલ્ય ભઈ આચાર્યશ્રી ખરેખરી વલ્લભસૂરિજી મને
રક્ષા મળિત અને મુજબને શુક્રદેવની દુઃશદેહી મને, જે રક્ષા
નમિત્ત મળેલી, શ્રી મહિમજી જેમજી તમે મુજબ લખો
જે મહેત્તમજી, હુંજી જ.જ. કૃપામંજી મને ૧૫ જાન ૪૪
૨૦ જાન ૪૪, જાન ૪૪

આચાર્ય શ્રી વિજયવલ્લભસુનીધન

ભવ્ય જિનપ્રાસાદ તથા સુંદર ઉપાગ્રય છે. ૧૨૦ જેટલા ઘરો છે. પંજળમાં વિશેષ વસ્તી શુજરાંવાલામાં છે. શુજરાંવાલાનું સંગઠન, શુભક્રિયા અલૌકિક છે. સાચે જ તે ધર્મપુરી છે. પણ આ બધાં પાકીસ્તાનમાં જતાં હોવાથી આપણા ચરિત્રનાયકનો પંથ વિશેષ મુશ્કેલ છે.

સમયના બળુકાર, દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાળ તથા ભાવનો વિચાર કરનાર, પ્રભુ આજ્ઞાને પહેલું મહત્ત્વ આપનાર, વડીલ-શુરવ-પેઠીની આજ્ઞા શિરોધાર્ય માનનાર, નાના સાધુ પાસેથી પણ શ્રદ્ધા કરનાર, વિરોધી પાસેથી પણ સાર સમજનાર, તાત્ત્વ આત્મનિરીક્ષણ વારંવાર કરનાર આપણા ચરિત્રનાયકનું જીવનરહસ્ય, જીવનકાર્ય, જીવનધ્યેય અને જીવનદષ્ટિ આપણે આપણા જીવનમાં ઉતારીએ તો આપણું કલ્યાણ થઈ જાય. તેઓશ્રીના અંતરમાં સમાજજાગૃતિ માટેની જે ધમશ-ધગે છે, જ્ઞાનપ્રચારની જ્યોતિ તેમના હૃદયમાં જગે છે, ધર્મ પ્રચારની જે આગ તેમના હૈયામાં સળગે છે, શાસન ઉત્પત્તિ માટે જે આતશ તેમની નસેનસમાં બહુમી રહ્યો છે. તે આપણે તેઓશ્રીના જીવન-કાર્યમાં જોઈ શકીએ છીએ.

સમાજના કલ્યાણ માટે, જગતની શાંતિ માટે, ગામી ગામના સંઘના સંગઠન માટે, સંઘ સંઘની ઉત્પત્તિ માટે, દુઃખીના દુઃખ દૂર કરવા કાળે, માર્ગ બૂલેલાને ઉપદેશામૃતનું પાન કરાવી સન્માર્ગે વાળવા માટે, સમાજના અલેખંગના સર્વતોમુખ વિકાસ જોવાનો મહેન્ટા દ્રષ્ટિએ ગામેગામ, દેશેદેશ, જંગલ, જંગલ, દૂર દૂરના પ્રદેશોમાં વિચરી દિંદુ-મુસલમાન, ઇસાઈ, શીખ, આર્યસમાજ, બાટ, જૈન-બજૈન બધાને જૈન ધર્મનો

સત્ય-અહિંસા, દયા, શ્રદ્ધાચર્ય-તપશ્ચર્યાનો સંદેશ સંભારી
 ઠેટઠેટલું સાધી ચક્રવા છે, ઠેટલું સાધી રહેલ છે, મોડી
 સાધવાની આ વયોવૃદ્ધ ઉમરે પણ આવના સેવે છે તે જાણી
 તો હૃદય નાચી બેઠે છે. અંતરના તારે તારને હરોડે રાખી
 લલરીઓથી રણગણાવી મૂકે છે. બકતજનોના ભાવને
 અમૃતના સાગરમાં અયોગ કરાવીને પુલકિત કરી મો છે

શુભચર્યના મંગળ આદર્યો, તપશ્ચરી જીવન, ઉચ્ચ પ્રત્યે
 કામના, સર્વજન મંગળકારી આવના, જીવનનો મંગળ કળિ,
 અદ્યય ધેર્ય, આત્માની નિરંતર જાગૃતિ, સત્ત્વ પ્રાપ્ત,
 સાત્ત્વિક ધર્મ દષ્ટિ, વિશ્વ બંધુત્વ પુનઃ પુનઃ વંદના કર્યો છે
 ઇ. આપણા અસ્થિ નાથો પામરતા હરો ત્યાં પ્રમાણ દાને
 પાપ-પાતનને પુણ્ય પથે દોરીને, કુશંપને મોષ અને સંસારપ
 બદલાઈને, જ્વાળાને આત્મમમર્ષણમાં પલટાઈને, જ્વલેલિત
 નાનાં મોર્ષે જગાઈને અને અપરાધમાંથી પ્રકાશ સર્જીને સિ
 કામન, સ્ત્રીન કામજ, સ્ત્રીન સમૃદ્ધિ, સ્ત્રીનધર્મ અને સ્ત્રીન અવન
 પ્રતિભા ૦ અવન. જીવનનું વલણ. ત્રણ વર્ષે પૂર્ણ થયા છે

आचार्यश्रीना स्वर्गस्थ शिष्यरत्नो।

જુદા બંધનના મહાત્માના મહાત્મા
 નામના મહાત્માના મહાત્મા

જુદા બંધનના મહાત્માના મહાત્મા
 નામના મહાત્માના મહાત્મા

પિતા તેમને :સમજાવી-મનાવી પાછા લઈ આવ્યા. પણ તેમનું મન તો દીક્ષા માટે તકપત્તું હતું. તેમણે એક દિવસ અમદાવાદના એક સવચંદ્રભાઈ લાલચંદને પોતાની દીક્ષાની ભાવના જણાવી. તેમણે ડાઘાભાઈને શ્રી આત્મારામજી મહારાજ પાસે દીક્ષા લેવાની સલાહ આપી અને તે માટે તેમને શ્રી કાન્તિ-રેખયજી મહારાજની પાસે આજુ મોકલ્યા.

શ્રી કાન્તિવિજયજી મહારાજે તેમને પંજાબમાં મોકલી આપ્યા. ડાઘાભાઈ પંજાબમાં આપણા ચરિત્રનાયક શ્રી વલ્લભ-વિજયજી મહારાજ પાસે પહોંચ્યા. તેમણે પોતાની દીક્ષાની ભાવના પ્રગટ કરી. મહારાજશ્રીએ તેમના પિતાને ૨૯૪૮૨ પત્રથી સૂચના આપી કે ડાઘાભાઈ અમારી પાસે દીક્ષા લેવા આવ્યા છે. તેમના સાસરા શ્રી છગનલાલભાઈ, તેના મોટાભાઈ મૂળચંદ્રભાઈ તથા એક બીજા ભાઈ એમ ત્રણ ભાઈઓ જડિયાલા પહોંચ્યા. ડાઘાભાઈને અમદાવાદ આવવા માટે મજ્જમ ધણું ધણું સમજાવ્યા પણ તે તો દીક્ષા લેવા માટે મજ્જમ વિચારના હતા. છેવટે તેઓએ કોર્ટનો આસરો લીધો, મેલ-સ્ટ્રેટે તેમને બોલાવ્યા અને પુછગાછ કરી પણ ડાઘાભાઈની દૃઢ ભાવના બેઠને તથા ઉમરલાયક હોઈને ઇચ્છાનુસાર વર્તવા રહ્યા આપી. છેવટે સં. ૧૯૪૮ ના માગસર વદ પાંચમના દિવસે તેમને પટ્ટીમાં દીક્ષા આપી, તેમનું નામ વિવેકવિજયજી રાખવામાં આવ્યું. તેઓ ઘણા શાન્ત, ધર્મપરાયણ તથા શુભમજ્જ હતા. આત્મસાધના સિવાય તેઓ બીજી કોઈપણ બાબતમાં પડતા ન હતા. તેઓ તપસ્વી તેમજ વિદ્વાન હતા. તેઓ સં. ૨૦૦૧ માં તેમની જન્મભૂમિમાં કાળવર્તી થયા.

હાલમાં વિચરતા અશ્વિનનાયકના પદ્મપ્રભાવા જ્ઞાતિ રેં
આચાર્યશ્રી વિજયકેમંગસૂરિજી તેમના (શ્રી વિવેકવિજયજી)
શિષ્ય છે.

ઉપાધ્યાય શ્રી સોહનવિજયજી.

જન્મ (કાશ્મીર)ના રદીય બાઈ વસંતામલનો જન્મ
જોસવાળા કુટુંબમાં થયેલો. વૈરાગ્ય બાવનાથી પડેલાં રાજ
વાઘી સંપ્રદાયમાં સમાના (પતિવાળા)માં રીજા લીધે
પણ ત્યાં શાંતિ ન મળી. તેઓ શુક્રદેવની પાસે ગયા
તેમના હર્ષોનથી નથા વાતચીતથી તેમને શાંતિ મળી
દેવનાં કોમટીથી તેઓ મુગ્ધ થયા. તેઓને શુક્રરાવ પ્રાપ્ત
આજ્ઞા. આજ્ઞાઓના શિષ્યરાવ ઓ જાતિનિવરણને
દેવનાં આજ્ઞાને તેમને રીજા આપી. યોગજ સમય
દેવનાં આજ્ઞાને આવી પડે. આજ્ઞાને કોમટીનિવરણ
વૈરાગ્ય રાજા જેવા શિષ્યને એક શુક્રદેવ આવી
શુક્રદેવનાં આજ્ઞાને રદી મેળવે. રદીનાં શુક્રદેવનાં રદી
શુક્રદેવની અવનિવરણ રાજા, રાજા, રાજા, રાજા, રાજા, રાજા
રાજા રાજા રાજા રાજા રાજા રાજા રાજા રાજા રાજા રાજા રાજા
રાજા રાજા રાજા રાજા રાજા રાજા રાજા રાજા રાજા રાજા રાજા રાજા

સ્વ. પૂજ્ય ઉપાધ્યાય શ્રી સોદનવિજયજી મહારાજ

દોહર પ્રેસ—જામનગર.

હિન્દુ કે મુસલમાન, બ્રાહ્મણ કે ક્ષત્રિય, રાજા કે રંક એક વખત તેમના સમાગમમાં આવતા, તેમનાં પ્રભાવશાળી વ્યાખ્યાનો સાંભળતા, તે તરત જ તેમના ભક્ત બની જતા. હિન્દુ-મુસલમાન બધાએ તેમના શુભ ગાયા છે. અરે કસાર્ધ-ભાર્ગવોએ પણ બહુ જ આદરભાવપૂર્વક માનપત્ર સમર્પણ કરીને શ્રદ્ધાનાં ફૂલોથી તેમનું સન્માન કર્યું હતું એ કેટલું ગૌરવશાળી ગણી શકાય ?

તેઓ અનન્ય શુરુભક્ત હતા. શુરુ આજ્ઞા શિરોધાર્ય કરવામાં તથા શુરુદેવના કાર્યને પાર પાડવામાં તેઓ કદોની પણ પરવા નહોતા કરતા.

જ્યાં જ્યાં તેઓ ગયા, જે જે ક્ષેત્રોની તેમણે સ્પર્શના કરી, જ્યાં જ્યાં ઉપદેશનો પ્રસંગ આવ્યો ત્યાં ત્યાં આપણા ઉપાધ્યાયજીએ સંઘ સમસ્તના અને તે દ્વારા જૈન સમાજના કાયાણના કાર્યો કર્યા છે.

કુસંપ હોય ત્યાં સંપ કરાવ્યો, નાનાં નાનાં ગામોમાં જૈન ધર્મની પ્રતિષ્ઠા વધારી સમાજના કુરિવાલો વિષે ખુદ્દ-કુદ્દ નીડરતાથી વ્યાખ્યાનો આપ્યાં. સંસ્થાઓ સ્થાપન કરવા સ્થળે સ્થળે પ્રયાસો કર્યા. જૈન જૈનેતરોને પોતાના વિચારોથી મુગ્ધ કર્યા. સમાજની જાગૃતિ અને ઉત્થાનના સ્વર્ન સેવનાર અને તે માટે અહોનિશ પ્રયત્ન કરનાર એ વિરલ આત્માને ધન્ય છે.

પંજાબ શુરુદેવનો મનોહર શુભચન હતો. એ બગીચાને સુરમ્ય બનાવવાના ઠેાડ આપણા ઉપાધ્યાયજીને હતા, તેથી

પંજાબના જૈન સમાજને ઉત્તરિના પથે વાળ્યા, મહાદેવનાશ કરવા, દુરિવાળેને દૂર કરવા, શિશુઓને પ્રયાગ તથા પંજાબના સમસ્ત સમાજના અંગેઅંગમાં પ્રવૃત્તિ નવચેતન લાગે તે દૃષ્ટિએ ઉપાધ્યાયજીના પ્રયાસથી કાંઈ વાલામાંથી આત્માનંદ જૈન મહાસલાની સ્થાપના કરાવી હતી.

શ્રી આત્માનંદ જૈન શુરુકુજ-પંજાબની યોજનામાં શુરુકેવને ઉપાધ્યાયજીનો ખૂબ સાથ હતો.

આજે એ ધર્મવીર-કર્મવીર ઉપાધ્યાય નર્મદા, તેમજ પશુ પોટ પટી છે. પણ તેઓઓની સાધુજીવનની કુશળ અને મુશ્કેલી, તેમના પિતૃશ્રદ્ધાવ, પંજાબના કિશોરોની જાહેરાત અને તેમના કાર્યો આજે પણ જીવંત છે.

ઉપાધ્યાયજીના કિશોરો મુનિશો વિવિધવસ્ત્ર ના, શ્રી મહાવિજયજી અને મુનિશો વિવિધવસ્ત્ર દ્વારા વિજય મંત્ર છે. આ શ્રી મહાવિજયજી અદર્શ આજીવન મંત્ર મંત્રો છે.

વપાવની શ્રીવિક્રમવિજયજી મહામંત્ર

આ મંત્રો મહાવિક્રમજીના કિશોરો મુનિશો વિવિધવસ્ત્ર ના, શ્રી મહાવિક્રમજી અને મુનિશો વિવિધવસ્ત્ર દ્વારા વિજય મંત્ર છે. આ શ્રી મહાવિક્રમજી અદર્શ આજીવન મંત્ર મંત્રો છે.

તપસ્વી શ્રી વિક્રમવિજયજી મહારાજ.

૬૫. સત્તાવે ચાંત, મીલનસાર અને પરમજી ૬૮૫ અને
 મૂળથી પોતાના જીવનનો અમૂલ્ય સમય ધર્મદાર્ષન્યમાં વ્યતીત
 કરતાં તેમના પત્નીનું નામ ચંદનગામ્ ૬૬ નેનાથી તેમને
 બે સંતાન પુત્ર ભાઈ પોપટલાલ અને પુત્રી દાદુજી ૬૭
 તેમનાં પત્નીનું સંવત ૧૯૬૬ ની સાલમાં સુવાવશ્યામાં અ-
 સાન થવા છતાં વૈરાગ્યપૂર્ણ વિચારવાળા ગીરધરલાલનાં ૬૮
 ફરીથી લગ્ન ન કર્યાં.

સં. ૧૯૮૨ ની સાલમાં આચાર્ય મહારાજશ્રી વિજય-
 લલિતસૂરિજીનું (તે વખતે પંચાસ) એકામ્નું પાલવપુર
 શહેરમાં થયું. તેમની વૈરાગ્યપૂર્ણ વાણી સાંભળીને અને ગીર-
 ધરલાલભાઈને આ અસાર સંસાર પરથી ધ્રુષ્ટા પોતાના કુટુંબી-
 કથો અને સાધુજીવન જીવવાની પ્રકૃષ્ટ અને રજા આપી, અને
 જનોને જણાવી. કુટુંબીજનો તેમના સ્વભાવથી પરિચિત હતા
 અને તેમનો ૬૬ નિઃશય ભોળને પ્રકુષ્ટ અને રજા આપી, અને
 સંવત ૧૯૮૩ ના કારતક વદ ૫ ના રોજ ખૂબ ધામધુમથી
 પાલવપુર શહેરમાં તેમનો દીક્ષા મહોત્સવ ઉજવવામાં આવ્યો
 અને તેમનું નામ વિક્રમવિજયજી રાખવામાં આવ્યું અને
 આચાર્ય મહારાજ શ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજીના શિષ્ય તરીકે
 જાહેર કરવામાં આવ્યા. તેમને વડી દીક્ષા બીલેવા(મારવાડ)માં
 આપવામાં આવી.

દીક્ષા બદલુ કર્યા પછી તેમને પોતાના આત્માના કલ્યાણ
 તરફ જ લક્ષ સેવ્યું અને ઉચ્ચ તપશ્ચર્યા આદરી. તપશ્ચર્યા
 દરમિયાન તેમને અવારનવાર સખંત માંદગી લોગવવી પડી,
 ૧૬૫ પોતાના નિદ્રાવર્તન તેઓથી ગેરુપવર્તની

શદ્યા અને ગમે તેવા કપરા સંલેગોમાં પણ પોતાના નિયમ
 હરીપણ ઊણપ આવવા દીધી નહિ. પોતે શિષ્ય મહાર
 મદારાજશ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજીના દોષા છતાં તેને
 પોતાના દીક્ષાપર્યાયનો અમુક સમય આમાર્થમદારાજ
 વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજીની સેવામાં ગમીત કર્યો. જે બંને
 વચ્ચે રહેદની એક એવી ગાંઠ હતી કે બંને ભોળા
 મૂઠા મેળા કાઢતા જ ન હતા આટલાટલી આકરી તાવે
 કરવા છતાં આમાર્થ મદારાજશ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજીના
 તેમણે હરી કોણપણ પ્રકારે ઊણપ આવવા દીધી નહોતી
 તેઓનો જે પ્રકારે મેળા ઉઠાવતા તે આજે પણ આત્મવંદન
 મનના ગિરમાળીય છે.

આવી તપમર્ચથી કરીને ઉત્તરોત્તર ફોજ મળી
 અને મેળવે રવળી ના કાવળ વડે રાજા શેઠ
 વિજયવંદ મહારાજ શ્રીમદ્દેવના તેઓના દેશાધર્મ
 તેમજ તેમને કે પ્રશ્નોના વર્ષે દિગ્વિજય કર્યો
 આમથી જ આજેના મેળાના કાળે મુજબની
 જગતમાં જે નામ આજે દેવના મેળાના કાળે
 રહેલું હતું.

આજે મેળાના કાળે દેવના મેળાના કાળે
 નામોના કાળે જે નામ આજે મેળાના કાળે
 નામોના કાળે જે નામ આજે મેળાના કાળે
 નામોના કાળે જે નામ આજે મેળાના કાળે
 નામોના કાળે જે નામ આજે મેળાના કાળે
 નામોના કાળે જે નામ આજે મેળાના કાળે

યુગવીર આચાર્યના જીવન ચરિત્ર માટે
દાન આપનાર ગુરુદેવના ભક્તો નો

ટૂંક પરિચય.

શ્રી શેઠ સકરચંદ મોતીલાલ મૂળજી

આપણા ચરિત્રનાયક ગુરુદેવ આચાર્ય શ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજીના
પરમ ભક્ત દાનવીર શેઠ મોતીલાલ મૂળજીના સુપુત્ર શેઠ સકરચંદભાઈ
પણ તેવા જ ગુરુભક્ત છે.

તેઓ જૈન સમાજની ધણીખરી સંરચાઓના પ્રમુખ અને ટ્રસ્ટી
છે. શ્રી મદાવીર જૈન વિદ્યાલયના ટ્રસ્ટી છે, મુંબઈ જૈન દવાખાનાના
પેટ્રન, ટ્રસ્ટી તથા પ્રમુખ છે. ખાલીતાણા યશોવિજયજી જૈન ગુરુકુળના
ઉપપ્રમુખ તથા ટ્રસ્ટી છે. શ્રી આત્માનંદ જૈન સમા મુંબઈના પેટ્રન
અને માજી પ્રમુખ, શ્રી જીવદયા મંડળીના પેટ્રન અને અવરધાપક
અધિભિના સભ્ય છે.

શ્રી સંજેશ્વરજી તીર્થમાં જૈન બોજનશાળાને સારા પાયા ઉપર
ઠીકવા માટે જાતે જહેમતથી સંપૂર્ણ રકમ લઈને સારું એવું ફંડ જીવું
કયું છે. અને તે ખાતાનો વહીવટ પોતે જાતે દેખરેખ રાખીને સુંદર
રીતે ચલાવે છે. સંઘનગરમાં તેઓશ્રીના પિતાશ્રી દાનવીર શેઠ મોતીલાલ
મૂળજીના નામથી જૈન દવાખાનું, જૈન પ્રસંતિગૃહ, દરેક કામ માટેનું
સંઘનગર, રોકાસરણીપખાતું વગેરે સુંદર રીતે ચલાવે છે.

મુંબઈ શ્રી મદાવીર જૈન વિદ્યાલય તથા અંબાલા જૈન કોલેજ
અને હાલરૂલમાં તેઓએ સારી રકમની મદદ કરી છે.

ગુજરાતવાસીમાં થી આત્માનંદ જૈન ગુરુકુળ માટે તેમના પિતાશ્રી
શ્રી મોતીલાલ મૂળજીના સ્મરણાર્થે રૂ. ૨૫૦૦૦ આપ્યા છે.

તેમના પૂજ્ય પિતાશીએ રાધનપુત્રની તેમના દાસાની સંરક્ષાએ
માટે રા. તજુ લાખનું હાંક કાઢ્યું હતું તેમાં તેમના શુક્રે: શ. ૧૩
મહાશય તથા રા. શી સારથેંદ્ર કા.એ વાંદરા કરી રા. માર કાળ
કર્તુ ણી અને તેનું બાજ વપરાય છે.

આ ઉપરાંત હેગરણી, લાખનું, મનાર ર.દત્ત મારે અન.ભનાજ
કની માલમાં તેમજ મધુનિરાભની કાળિ અને નરદિત્ત રેવડા
કુળા તેમજ ભગ્વે: વનેરે મારે તેમને: રા.પા.ક મળુ છે.

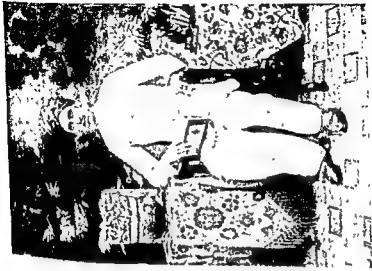
આ.વાં મધાજ ઉપરેની કરો કાંઈ તેમે. દિવંતુ જેવે રેવ
જામ.ખા અને પ્રકાંત: છે.

શ્રી પુરગીતમ મુરમહ

કે શ્રીગીતા: શ્રી કુરો.ભવા મારે, જન્ય શ્રી. ૧૩૩૩ મ. મ. ૩
જા ૩૩૩૩. કરે હમે તેમજ મળુષેનુ ત.જા પુજ્યમળપ કનું રેવડા
રેવડા મળે મારે મારે દેવડા. મળે આજા અને કાંઈક કરે.
આજા દેવડા, મળે મળે આજા અને કાંઈક કરે. રેવડા મળે
મળે આજા તેમે: રેવડા. મળે મળે આજા અને કાંઈક કરે. રેવડા
મળે આજા, મળે મળે આજા અને કાંઈક કરે. રેવડા મળે
રેવડા મળે આજા અને કાંઈક કરે. રેવડા મળે આજા અને કાંઈક કરે.
મળે આજા અને કાંઈક કરે. રેવડા મળે આજા અને કાંઈક કરે.

રેવડા, રેવડા અને કાંઈક કરે. રેવડા મળે આજા અને કાંઈક કરે.
રેવડા મળે આજા અને કાંઈક કરે. રેવડા મળે આજા અને કાંઈક કરે.
રેવડા મળે આજા અને કાંઈક કરે. રેવડા મળે આજા અને કાંઈક કરે.
રેવડા મળે આજા અને કાંઈક કરે. રેવડા મળે આજા અને કાંઈક કરે.

આજા, રેવડા અને કાંઈક કરે. રેવડા મળે આજા અને કાંઈક કરે.
રેવડા મળે આજા અને કાંઈક કરે. રેવડા મળે આજા અને કાંઈક કરે.
રેવડા મળે આજા અને કાંઈક કરે. રેવડા મળે આજા અને કાંઈક કરે.
રેવડા મળે આજા અને કાંઈક કરે. રેવડા મળે આજા અને કાંઈક કરે.

સાદી-(ભારવાડ) નિવાસી
શા. ચંદનમલલ કસ્તુરચંદલ

ધાંગમ્મા નિવાસી
શ્રી પુરેપોતમદાસ સુરચંદ.

એ ગુરુકુલ પાલીતાણાને રૂ. ૨૦૦૦, ગુજરાનવાળા ગુરુકુલ તથા
અંબાલા ઠાણેજને રૂ. ૨૦૦૦, સાહિત્ય મથો માટે રૂ. ૫૦૦૦ ઉપરાંત
એક નાના મોટા કામેમાં તેઓનો દાનપ્રવાહ ચાલુ છે. આ રીતે
તેઓએ રૂ. એક લાખ જેટલી રકમ જૈન સમાજના ઉત્કર્ષ માટે આપી
છે. તેઓએ દાનપ્રવાહ આપ્યાં જ કથાણુકારી કાર્યો માટે ચાલુ રહે
એ જ અવધાન.

શેઠ મૂલચંદ્ર છજમલછ

સમાજસેવક, દાનવીર, ધર્મનિષ્ઠ શ્રીમાન શેઠ મૂલચંદ્ર જોડવાડ
જાનના નહિ પરંતુ રાજપૂતાનાના જૈન સમાજમાં એક સુપ્રસિદ્ધ
મંત્રિ ગણાય છે. આપનો જન્મ વિ. સં. ૧૯૩૦ માં સુરત જિલ્લાના
ભાદા નામના એક નાના ગામમાં થયો હતો. નાનપણથી જ આપનામાં
ધર્મના સુંદર સંસ્કારો પડ્યા હતા.

સમાજમાં ધનિક સંજ્ઞાનો અભાવ નથી પણ આપનું જીવન
પણી રીતે વિશિષ્ટ પ્રકારનું હતું. સુસંપન્ન હોવા છતાં ચંચળ લક્ષ્મીનું
અભિમાન કદી તેઓએ ક્યું નથી. આપ ત્યાગ તથા સાદગીની સાક્ષાત
મૂર્તિ છે. ગરીબ, અમીર, નાના મોટા બધાની સાથે એક જ ભાવનો
અવદાર રાખવાની તેઓની પ્રકૃતિ પ્રશંસનીય ગણાય.

આપની દાનશીલતા સમાજના ધનિકોને માટે એક આદર્શ દર્શાવે
છે. આપની સાંવજનિક તથા જેટલીક સામાજિક સંસ્થાઓમાં
અગ્રુહ દાનરાશિનું દાન કરેલ છે. શ્રી આત્માનંદ જૈન વિદ્યાલય સાદીને
રૂ. ૨૦૦૦૦) સાદીના ન્યાતી નોદરાને રૂ. ૫૦૦૦) આજીવંત કથા-
ણુની પેટીની ધર્મશાળાને માટે રૂ. ૩૫૦૦૦) તથા શ્રી પાર્શ્વનાથ
વિદ્યાલય વરકાણાને માટે રૂ. ૨૦૦૦૦) ના દાન વિશેષ ઉલ્લેખનીય છે.

આપની આ દાનશીલતાની અસર આપના બાઈઓ, બનીનએ
પર પણ પળી સારી પડી જણાય. આપના સાહચી જરુરાજીએ
સાદીમાં એક ઉપાલ્પ માટે રૂ. ૨૦૦૦૦) આપ્યા છે, આપ

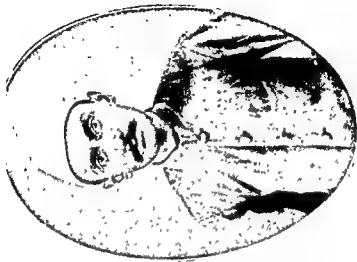

શ્રી. મોહનનાથ દાસગુપ્તા-માણસા.

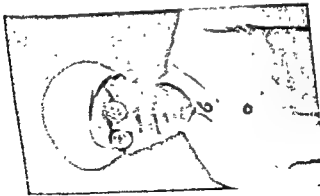

શ્રી. મોહનનાથ દાસગુપ્તા-માણસા.

卐

શ્રી ઝવેરચંદ ભગનલાલ.

શ્રી શ્રી પ્રદયંદેભ ભગમલ.

પ્રસ્તુત સદ્ગુરુરથે આચાર્ય લલિતસરિજી મળ્યા સં. ૧૯૯૮ ના ચાતુર્માસમાં અદ્વાઈ મહોત્સવ અને શાંતિસ્નાત્રાદિ સત્કાર્યો ધૂમધામપૂર્વક કર્યા હતા તથા બીજા પણ સામાજિક કાર્યોમાં સારો રસ લીધો હતો.

પાસેજના જ નિવાસી શેઠ ઉત્તમચંદ નેમચંદભાઈએ પણ રા. ૫૦૧) ધુમવીરમાં ભેટ આપેલ છે, પરંતુ આમલ કરવા છતાં ફોટો અને છવની આપવા અનિચ્છા દર્શાવી છે.

શ્રી જવેરચંદ છગનલાલ

વડોદરાથી બારેક ગાઉ દૂર મીયાગામ-કરજાણુની પાસે આવેલા સુરવાડાના રહીશ શ્રી જવેરચંદભાઈ સં. ૧૯૬૬ માં આચાર્યશ્રીના પરિચયમાં આવ્યા. અભ્યાસ તો ગુજરાતી સાત ચોપડીનો હતો. ધાર્મિક અભ્યાસ પણ સામાન્ય હતો પણ પંજળમાં લાંબો સમય વિચરી, શાસનપ્રભાવનાના કાર્યો કરી પ્રથમ વડોદરામાં આવેલા ગુરુવર્ષના પહેલા જ વ્યાખ્યાને જવેરચંદભાઈને ચિનગારી લાગી. સંત સમાગમ વધતો ચાલ્યો. છવનની સાચી દ્રષ્ટિ મળી અને જવેરભાઈનું આંતરિક જવેશત જગમગી લાંબું. પછી તો જ્યારે જ્યારે તક મળી ત્યારે ગુરુદેવના દર્શનનો અને તેઓશ્રીના સુધાભાર્યા પ્રવચનોનો લાભ લેવાતો રહ્યો. સુરવાડામાં ગુરુદેવનો વિશેષ લાભ મળ્યો અને તેઓશ્રીની શીતળ છાપડી અને ઉપદેશામૃતના પરિણામે ધર્મભાવના દ્રઢ બની અને કોઈ નિઃશયિત ધર્મના ઉદ્વેષી સં. ૧૯૭૦ થી શરીરની પ્રકૃતિ કથળેલી રહેવા છતાં તેમજ અસાધ્ય બિમારીએ ધર ક્યું દોવા છતાં પરમ ઉપકારી ગુરુદેવની કૃપાદ્રષ્ટિથી મનની શાંતિ ટકી રહી છે અને ધર્મશ્રદ્ધા તથા ધર્મભાવના આજે પણ જાગત છે.

આવા ધર્મપ્રેમીઓથી જ ધર્મની જ્યોત જલતી રહે છે.

બીજા દેશલાક ગુરુમહતોના ચરિત્રોની હૃદીકત પૂરેપૂરી બી રાહી નથી તે ત્રીજા જાગમાં આપવામાં આવશે.

